The Department of Public Instruction, Bombay.

THE

DEŚÎNÂMAMÂLÂ

OF

HEMACHANDRA.

EDITED

WITH CRITICAL NOTES, A GLOSSARY,

AND

A HISTORICAL INTRODUCTION,

BY

PROFESSOR R. PISCHEL

AND

DR. G. BÜHLER, C.I.E.

PART I.

TEXT AND CRITICAL NOTES,

BY PROFESSOR PISCHEL.

Registered under Act XXV of 1867

BOMBAY
GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT

1880.

(All rights reserved)

Price Rs 3¼

BOMBAY
PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA

INTRODUCTION.

The present edition of Hemachandra's Deśînâmamâlâ is based on the following MSS. —

A.—A MS from Bikaner. No. 271. foll 17. saṃvat 1549. Text only. A very valuable MS.

B—A very clearly written MS. from Vadhvân. No. 724. foll. 90 or properly 91, foll. 53 being numbered twice. Text and commentary. The MS is not dated, it probably belongs to the last century. It is on the whole very correct, but it constantly exchanges च and व, थ and घ, ज्झ and ञ्ज, च्छ and त्थ, ड्ड, ड्ढ, ड, ढ, ड्ड, *and in this respect it cannot in any way be* relied upon.

C.—A modern copy of a MS. from Ahmedabâd, prepared for Dr. Buhler. No. 184. foll. 315 in folio. Text and commentary. The original MS. was dated samvat 1587. The copy has been made rather carefully; but the copyist apparently not being versed in reading Jaina MSS, the characters *peculiar to these MSS. are constantly misread. Thus the blunders of the* original have been largely increased. A second hand has tried to correct some of the mistakes, but not always successfully.

D—A MS. from Pâlî near Jodhpur in Mârwâr. No. 270. foll. 32. Text and commentary, incomplete. This MS. is written very badly and is very incorrect. I have not mentioned in the critical notes all its blunders, and from I, 117, I have *quoted it only occasionally*

E—A MS from Ahmedabâd, belonging to Dr. Buhler, foll. 20. Text only. In the colophon it bears the date 1575, which is probably intended for the samvat era. This is by far the best of all the MSS. *Unfortunately* it is incomplete, foll 1 and 19 being wanting It has been made the basis of my text.

F—The various readings of a MS from Limadi, collated by Dr Buhler's Pandits with C With the exception of a few trifling differences the Limadi MS agrees closely with the Vadhvân MS (B)

G—A MS from Bikaner No 271 foll 46 Text and commentary An old, good MS It has got the same number as A, because it was believed to contain the commentary to A This, however, is not the case The MSS are quite independent of each other G gives the best text of the commentary, but it is unfortunately greatly damaged, most of the leaves having been gnawed by a rat, and afterwards broken off The damages begin with foll. 15, from foll 24, not much more than one half of the leaves, sometimes less, is extant, from foll 42, only scattered fragments are left I have tried to combine these fragments, and after much trouble and with a great loss of time I have succeeded in identifying nearly all the fragments The MS ends with उमुहे in VIII, 21, the rest being entirely lost

After I had worked out the text and the greater part of it had been sent to India for being printed, I received two more MSS from Dr Buhler, viz —

H—A MS bought at Ahmedabad for Government in 1879, foll 62 samvat 1628 Text and commentary The MS is very carelessly written and of no value at all

I—A MS belonging to Pandit Bhagvanlal Indraji, foll 86 Text and commentary, incomplete foll 8—27 and the end from यशाह भरत in VIII, 72 being wanting The MS is a copy of the same codex archetypus from which G is copied It agrees with G in almost all particulars As it is written very distinctly, it would have saved me much time and trouble, and greatly facilitated my task, had I got it a year earlier I have consulted it in all doubtful cases when correcting the proofs, but I could no more give its readings in the notes

All the MSS are written in the characters peculiar to the Jainas Hence it was very difficult to hit the true reading in all cases where च व and ब त्य, and च्छ थ and घ श्म and ज्झ, इ द्ध ह्र ड ड्ड were concerned There are not many words in which all the MSS agree in the use of these letters In order to ascertain the correct reading I was very often obliged to have recourse to etymology. Where that failed me, I had nothing to guide me but the best MS which, however, is by no means quite trustworthy A few examples will best illustrate the method I have adopted in constituting my text, and at the same time show the difficulties I had to grapple with

At VI, 139, the MSS ABCDFGI read मेडब्भो, a reading which is twice repeated in the commented MSS H reads मेडेज्झो (text), मेडब्भो (commentary), मडब्भ° (example) Only E has मेडब्भो a reading I have adopted for etymological reasons There can be no doubt that मे stands for मइ, the Prakrit equivalent of मृगी (compare VI, 121, मइहरो and मेहरो in which the same contraction has taken place) डब्भ represents Sanskrit दम्भ with the change of द to ड according to Hemachandra's Prâkrit grammar I, 217 Thus मेडब्भो, which is stated to mean 'a doe snare,' properly signifies "a thing which deceives (or injures) does" In support of the reading here adopted, I may point to the critical notes to Hemachandra I, 217, where two of the MSS read डब्भो, though there डम्भो is the only possible form At III, 43, the majority of the MSS reads जएहोहएा Since this word represents a Sanskrit *यज्ञापहन् (cf यज्ञहन्), I have adopted the reading जग्गहणो Here the authority of the best MS led me to the correct reading In a great many cases, however, I was deprived even of this help Thus VI, 46, the MSS ABCEF read जले पिच GHI पिच्च In the commentary, all the MSS except H, read पिच, in G the word is torn off In the example, which is wanting in G and I, BF read अपिचे, C अपिचि, H is doubtful Thus पिच seems to be the correct reading Yet I could not admit it into my text The word is apparently derived from पिबति "to drink," and hence it must be written पिच्च I have since found the word actually spelled पिच्च in Trivikrama's Prakrit grammar, the MSS of which are written in the Grantha character Sometimes the Sanskrit was my only guide Thus in I, 98, the authority of the MSS seems to call for the reading उल्लोवा, which is also given by the MSS of the Pâiyalachchhi v 217 The Sanskrit उल्लाच, however, decides in favour of च Likewise in II, 11, *it was alone the Sanskrit which moved me to write* किलिचं and not किलिंच In other cases I had recourse to the modern Indian languages Thus in VIII, 29, which is wanting in E and G, I have written सिंढा and not सिंगा, or सिंडी only in consideration of Sindhi सीढ *fem* 'a whistle, whistling,' *a reading which is confirmed by I*

The MSS often agree remarkably in blunders of all kind Thus at p 68, 14, *they all, without exception read* पुर थियेे, *though there cannot be any* doubt that परत थियत must be written It was more difficult to make out the correct reading in cases like that of VI, 127. Here AEF read महालवक्खो, the rest महावलक्खा, and with a singular persistence this reading is repeated by all the commented MSS (except I) in the commentary and the example Here again etymology helped me The Sanskrit equivalent is *महालयपक्ष, so महालवक्खो had to be chosen

Now I am fully aware that after all etymology is no safe guide and I fear that I have adopted more than once a wrong reading misled by a false

etymology To get the original meaning of a word was often very difficult, and in the present state of our knowledge of the middle and modern Indian languages not rarely quite impossible In such cases I was quite left to my linguistic instinct Thus at I, 144, example 111, I have written घुडुक्किअगुरी Here BG read घुडुक्किय°, CH उडक्किय°, F घुडक्किय° As I could make nothing of any of these readings, I supposed that घ was a mistake for ध, and turning to this letter I found the word in question at V, 31, but at the same time almost as many various readings as I had MSS at my disposal In the text A has डुडुक्किये BF घुडक्किय, C घुडफिय, D घुडक्किय, E घुडुक्किय, G घुडुक्किय, H घुडक्किय, I घुडुक्किय In the commentary BCF read घुडक्किय, G घुडुक्किय, H उडक्किय, I घुडुक्किय, Taking into consideration the various readings of I, 144, 111, घुडुक्किअ seemed to me to be the correct spelling, which I adopted accordingly Words of this kind occur very frequently, and I hope I shall be pardoned if sometimes I should have failed to hit the correct reading

Another great difficulty was raised by the examples which Hemachandra adds at the end of the commentary on each stanza of the Ekârthasabdas These examples are either void of all sense, or of an incredible stupidity. It was not indeed easy to compile examples from words combined in the same stanza by the mere chance of alphabetical arrangement and the equal number of syllables But even granting this, Hemachandra might, I think, have done his task far better, or, if the examples were composed by *his disciples*, he should not have admitted them into his work In a few cases he has given two examples on one stanza, and had he done this throughout, we should not have to complain so much of the extreme absurdity of these verses It was a most disgusting task to make out the sense, or rather nonsense, of these examples, some of which have remained rather obscure to me But as they often are the only means of ascertaining the correct meaning of a Desisabda, and besides contain some valuable material for Prâkrit lexicography and grammar, I have spared neither time nor labour to make them as readable as their purport will allow

In general, I have strictly observed the rules of sandhi often violated by the MSS But I have not hesitated to follow the MSS when this seemed to me desirable for the sake of clearness With reference to the nasals, I have adopted a method which I hope will in some way facilitate understanding I have written throughout anusvâra in Desisabdas in accordance with the practice of the modern languages, but the nasals of the several Vargas in Tatsamas and Tadbhavas I am, however, very far from believing that Hemachandra himself has done so, and that this method should be followed in all Prakrit works On the contrary, there are traces which show that even in Desisabdas the nasals are preferable to the anusvara Thus from I, 26, it

follows that अइरिम्पो, and *not* अइरिंपो, *is the correct spelling* At I, 18, I have only reluctantly written अपधू instead of अन्धन्धू, and likewise at IV, 31, छीरिणी instead of छीरिङ्गी, since this word is used as a Tatsama in the commentary on II, 20, 90. VI, 133 But cases like these are very rarely met with, and they could therefore not move me to give up my method, which, as I have experienced myself, is a great help for the reader It is well known that in Jaina MSS न, when standing in the beginning of a word, or when doubled in the middle of it, generally is not changed to ण. Hemachandra himself has laid *this down as a rule in his Grammar*, I, 229 Some of the MSS of the Desînâmamâlâ, especially G, adopt the same spelling, but without consistency, sometimes they all agree in writing न or न्न I have always corrected this to ण or ण्ण, since Hemachandra at the end of the fifth varga expressly states that no Desîsabda begins with न, but that the rule वादौ given in his grammar only applies to Prâkrit words which have their origin in Sanskrit Strange as this remark is, considering the modern languages, in which ण never *is used in the beginning of a word, yet I saw no reason to go counter to Hemachandra's distinct statement* I have also followed throughout Hemachandra's own rule on the use of the euphonic य (Grammar, I, 180). There is no MS, either of the Siddhahemachandram or of the Desînâmamâlâ, which strictly observes it They all write य, also after other vowels than अ, आ, especially after इ, ई As Hemachandra makes no exception with regard to the Desî abdas, I have patiently undertaken the tedious task of *correcting the many hundreds of instances in which the rule has been* infringed by the MSS I have not, however, made even the slightest correction without giving the reading of the MSS in the critical notes

I have called the work देशीनाममाला *Properly it ought to have been called* रत्नावली, as this is the name given to the work by Hemachandra himself (VIII, 77) देशीनाममाला it is termed in the best MSS of the text, AE, and in the margin of the single folios of H In I, 2, and VIII, 77, it is styled देशीशब्दसंग्रह, a name which is also intimated by the MSS BCDFGI, as they call the vritti देशीशब्दसंग्रहवृत्ति रत्नावली being too unexpressive a name, and देशीनाममाला *the usual appellation of works of this kind, I have followed* the best MSS

The Desînâmamâlâ has been discovered by Dr Bühler In the *Indian Antiquary* II, p 17 ff *(1872) he has given the first notice of it from the only* MS then in his possession, the original of C By his indefatigable researches which have already so much promoted Sanskrit philology, he succeeded afterwards in finding the materials described above, and in October 1877 he proposed to me by letter to publish the work in company with himself I gladly accepted this offer, and we agreed that I should publish the text while

Dr Buhler took upon himself to work out the glossary Though I am fully aware of the deficiencies of this volume, yet I hope that in some degree at least, it will justify the confidence placed in me by Dr. Buhler My best thanks are due to him not only for his making over to me the MSS he had collected with so much labour and care, but also for his reading one proof of this volume and communicating to me some valuable remarks on my text I have also to thank Mr Binks, the Superintendent of the Bombay Education Society's Press, for the extraordinary care with which he has carried on the printing and executed my corrections Since I could read myself but one proof, it is chiefly due to him that comparatively few misprints will be found in these pages

R PISCHEL

Kiel, 15th of March 1880

CORRECTIONS AND ADDITIONS

p 15, 11	read	°छणे	instead of	°च्छणे
p 18, 17	—	°छु°	— -	°च्छु°
p 23, 10	—	°ज्जाछ°	— -	°ज्जाच्छ°
p 28, 13	—	°छत्ते	— -	°च्छत्ते
p. 33, 7	—	°णाछु°	— -	°णाच्छु°
p 36, 16	—	°डुछ°	— -	°डुच्छ°
p 73, 1	—	बिमाइ	— -	विसाइ
p. 74, 16	—	°कडअ°	— -	°कडय°
p 78, 4	—	कसा कसा°	— -	कसाकसा°
p 199, 12	—	धणि भट्टो	— -	धणिभट्टो

p 242, 21 The verse must be read thus

दोसरुयलग्गलक्खय लट्ठमलडहअहरय तुह णयाणं ।
लत्तउडयडिअमुणिणमिअजिणो ण लंचाइणोणिसपच्चो ॥

अथ देशीनाममाला प्रारभ्यते.

देशी दुःसंदर्भा प्रायः संदर्भितापि दुर्बोधा ।
आचार्यहेमचन्द्रस्तत्तां संदृभति विभजति च ॥

समग्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिते संस्कृतादिभाषाणां षसां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरुपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णविकारादिना क्रमेण पूर्वैरसाधितपूर्वा देश्याः शब्दा अवशिष्यन्ते । तत्संग्रहार्थमयमारम्भः । तत्रादौ शिष्टसमय इत्यधिकृतदेवता नमस्क्रियते ।

गमणयपमाणगहिरा सहिअयहिअयहिअयंगमरहस्सा ।
जयइ जिणिन्दाण असेसभासपरिणामिणी वाणी ॥ १ ॥

गमास्तात्पर्यभेदिनः सदृशपाठाः । नया वस्त्वेकदेशग्राहिणः स्याद्वादाविरोधिनो ऽभिप्रायविशेषाः । नैगमसंग्रहव्यवहारर्जुसूत्रशब्दसमभिरूढैवंभूताभिधानाः । सप्त प्रमाणानि स्याद्वादगोचराणि प्रत्यक्षादीनि । तैर्गंभीरा मन्दबुद्धीनामस्ताघाः । अथ च सहृदयं सचेतनं हृदयं येषां तेषां हृदयंगमरहस्या । अत एव जयति निःशेष-तीर्थिकभाषोत्कर्षेण वर्तते । जयत्यर्थेन च नमस्कार आक्षिप्यते । अयमपर उत्कर्षो यदशेषभाषारूपत्वेन परिणमते । यदाह ।

देवा दैवीं नरा नारीं शबराश्चापि शाबरीम् ।
तिर्यञ्चोऽपि हि तैरश्चीं मेनिरे भगवद्गिरम् ॥

सैवंभूता जिनेन्द्राणामर्हतां वाणी जयतीति संबन्धः ॥ [१]

व्युत्पित्सुप्रवृत्तये ऽभिधेयप्रयोजने आह ।

A opens with अर्हं B with मद्द॰। अर्हं D with श्रीगुरुपादेभ्यो नम G with ओं नम सर्वज्ञाय L 3 C विभजति च L 4 B C 2 hd समग्रशब्दा॰ D संस्कृतादि षसां भाषाणां L 5 BC 1 सिद्धिरूपनि॰ D सिद्धरूप॰ L 7 edd इति अधिकृत॰ L 8 ACDG (F?) सहिययहिययहिययंगम॰ B ॰हिययंगम॰ L 11 B ॰गमि॰ D नैगमादय ; om. from समद॰ to ॰भिधाना BCF ॰हारजुसूत्रशब्दसमभिरूढ मच॰ L 12 G om सप्त; B ॰नामस्ताघा॰ C ॰बुद्धिनामस्तघा D ॰बुद्धानाम F ॰नामस्ताघा (misread) L 14 C ॰र्थं B ॰कार edd. उत्कर्ष ' L 17 D adds इति जैनपरिभाषा L 18 edd सा एवं॰. D om अर्हता L 19 C व्युत्पित्सु॰ BCD अभि॰

णीसेसदेसिपरिमलपल्लविअकुऊहलाउलत्तेण ।
विरइज्जइ देसीसद्दसंगहो वण्णकमसुहओ ॥ २ ॥

देशीशब्देन देशीशास्त्राण्युच्यन्ते । निःशेषदेशीशास्त्राणां परिमलेन परिशीलनेन पल्लवित प्रादुर्भूत क्वचिदर्थासमर्पकत्वेन क्वचिद्वर्णानुपूर्वीनिश्चयाभावेन क्वचित्पूर्वदेशीविसंवादेन क्वचिद्गतानुगतिकतानिबद्धशब्दार्थतया यत्कुतूहल तेन यदाकुलत्वमाः कथमयमपभ्रष्टशब्दपङ्कमग्नो जनः समुद्धरणीय इति परोपचिकीर्षारभसत्तेन हेतुना देशीरूपाणां शब्दाना सग्रहो विरच्यते । अस्माभिरिति शेषः । पादलिप्ताचार्यादिविरचितदेशीशास्त्रेषु सत्स्वप्यस्यारम्भे प्रयोजन विशेषणद्वारेणाह वर्णेति । वर्णा अकारादयो हकारावसानाः प्राकृतप्रयोगयोग्याः । तेषां पदादिभूतानां सुखग्रहणधारणनिमित्त क्रमः परिपाटिः । तेन वर्णक्रमेण द्व्यक्षरत्र्यक्षरचतुरक्षरादिपदक्रमेण च सुखदः सुभगो वा । वर्णक्रमेण हि निर्दिष्टाः शब्दा अर्थविशेषसशये सति सुखेनैव स्मर्यन्ते ऽवधार्यन्ते च । वर्णक्रमातिक्रमेण च निर्दिश्यमाना न सुखेनावधारयितुं शक्यन्त इत्यर्थवान्वर्णक्रमनिर्देशः ॥ [२]

पुनरितरदेशीभ्यो वैलक्षण्यमाह ।

जे लक्खणे ण सिद्धा ण पसिद्धा सक्कयाहिहाणेसु ।
ण य गउणलक्खणासत्तिसंभवा ते इह णिबद्धा ॥ ३ ॥

लक्षणे शब्दशास्त्रे सिद्धहेमचन्द्राभिधे ये न सिद्धाः प्रकृतिप्रत्ययादिविभागेन न निष्पन्नास्ते ऽत्र निबद्धाः । ये तु बज्जर-पज्जर-उप्फाल-पिसुण-संघ-बोल्ल-चवजंप-सीस-साहादयः कथ्यादीनामादेशत्वेन साधितास् [सिद्धहेमचन्द्रम् ४,२] ते ऽन्यैर्देशीषु परिगृहीता अप्यस्माभिर्न निबद्धाः । ये च सत्यामपि प्रकृतिप्रत्ययादि-

L 1 B °देसी° C °दांिश° C पर° ABDFG °पल्लविय° L 2 C °इज्जाइ जइ देशी° BD °सुहउ L 3 BCFG D 2 hand परिमल्लनेन C *om* परिशी° L 4 D °र्थसम° B °वर्णानुपूर्वीकत्वनि° D °पूर्वी° L 5 G °गतिकतया निबद्धशब्दार्थ्यतया D 2 hand °गतिकतया BDF यत्कुतू° L 6 D आ pro आ B °रभस D °रभसेन है° L 7 CDG ऽस्माभि° L 8 G °विरचितशब्दशास्त्रेषु D °देसीशब्दशा° BCDF सत्स्वपि अ° C विशेषण D °षणा°. L 9 C हकारान्ता D हकाराता CDG °योग्यास्तेषां B पदादिभूता L 10 BD °धरणा° CDG °पाल्यितेन C *om* चतुरक्षर L 11 BG शब्दा. L 12 *ed I* अवधा° L 15 G य Cl लक्खणे G न प° CDF सक्कयाभि° L 16 G न CD गउणलक्खण° F सत्ति° CDF निब° L 17 D *om* न L 18 B निष्पन्ना BF ते इत्यत्र CD निबद्धा BCFG वज्जर BFG उप्पाल C उप्फाल BCFG वोल्ल BDF चव L 19 B °ता L 20 *edd* ते चान्यै°, illegible in G CF गृहीता D 2 hd *del* अप्य्

विभागेन सिद्धौ संस्कृताभिधानकोशेषु न प्रसिद्धास्ते ऽप्यत्र निबद्धाः । यथा । अमृतनिर्गम-छिन्नोद्भवा-महानटादयश्चन्द्र-दूर्वा-हरादिष्वर्थेषु । ये च संस्कृताभिधानकोशेष्वप्रसिद्धा अपि गौण्या लक्षणया वालकारचूडामणिप्रतिपादितया शक्त्या संभवन्ति । यथा । मूर्खे बइल्लो । गङ्गातटे गङ्गाशब्दस्त इह देशीशब्दसंग्रहे न निबद्धाः [३]

इदानीं नानादेशप्रसिद्धभाषास्वतिव्याप्तिपरिहारार्थं देशीलक्षणमाह ।

देसविसेसपसिद्धीइ भण्णमाणा अणन्तया हुन्ति ।
तम्हा अणाइपाइअपयट्टभासाविसेसओ देसी ॥ ४ ॥

देशविशेषा महाराष्ट्रविदर्भाभीरादयस्तेषु प्रसिद्धा । मगा पश्चात् । निकूइला जितः । उक्खुरहुंचिओ उत्क्षिप्तः । प्रेयंडो धूर्तः । हिंगो जारः । विड्डो प्रपञ्चः । दढमूढो मूर्ख एकग्राही । इत्येवमादयः शब्दा यद्युच्येरंस्तदा देशविशेषाणामनन्तत्वात्पुरुषायुषेणापि न सर्वसंग्रहः स्यात् । तस्मादनादिप्रवृत्तप्राकृतभाषाविशेष एवायं देशीशब्देनोच्यत इति नातिव्याप्तिः । यदाह ।

वाचस्पतेरपि मतिर्न प्रभवति दिव्ययुगसहस्रेण ।
देशेषु ये प्रसिद्धास्ताञ्शब्दान्सर्वतः समुच्चेतुम् ॥ [४]

अत्र अकारादयो व्यक्षराः शब्दाः संगृह्यन्ते ।

अज्जो जिणम्मि अल्लं दिअहम्मि अणू अ सालिभेअम्मि ।
अंको णिअडे अल्ला अव्वा अम्मा य अम्बाए ॥ ५ ॥

अज्जो जिनो ऽर्हन्बुद्धश्च । यदाहुः । अर्हन्तं प्रति देवज्जो ॥ यदि तु स्या-

L 1 G सिद्धास् BCF °द्धा G ते अप्यत्र B ते पि अत्र L 2 B °द्भव D °द्भवा, illegible in G B °नटाइय L 3 cdd. °कोशेषु अप्र° D गौण्या गौणसारोपसाध्यवसानाभ्यां लक्षणा लक्षया cdd वा अलं° BF °पादितत्वया L 4 B मूखे G °शब्दस् B °शब्दा D °शब्द cdd ते L 5 cdd °भाषासु अति° L 7 ABCFG °पाइय° D अणाइयपइट्ट° A °विसउ BC °विसेसउ L 8 B शेषा G °भीभीरास् B °दय G मग G निकूइ° (?) C निकइ D निकाइल्लाजित्त (sic) The reading is very doubtful Perhaps it should be निकूइला जित । L 9 B उरख° CF उक्खु° D उक्खु° BD °चिउ D पेडा DC धूर्तो. G विड्डो पपंचो L 10 C om मूर्ख B शब्दा BCDF यदि cdd उच्यरंस्तदा DG °षाणामनन्त्यात् L 11 B तस्मात् L 12 BCF D 1 hand °च्यते L 13 D °सहस्रेण B °सहश्रेण L 14 B °सिद्धा cdd तान् G सर्वान् pro शब्दान् BF सर्वतस् C समुच्चयत् L 15 B शब्दा L 16 BCDF जिणम्मि and so generally, a v 1 which will not be noted any more hereafter CDF दिय° CF य C साल° BDF °भेयम्मि G °भेयम्मि L 17 cdd णियडे BDG अद्धा L 18 B अर्हन् CFG यदाहुः D यदाह । आर्या अर्चिति देवज्जो (sic) G अर्हन्त

मिपर्यायमर्थशब्दसमुच्चयो ऽयं तदा मङ्गलार्थमस्योपादानम् । अज्जा गोरीति केचित्संगृह्णन्ति । तदयुक्तम् । तस्य संस्कृत आर्याशब्दादेव सिद्धेः । यदाह । आर्याम्बिका मृडानीति ॥ [हलायुधः १, १५] अज्ञं दिनम् । अणू शालिभेदः । अंको निकटम् । अत्ता अव्वा अम्मा च अम्वा । जनन्यर्थः ॥ यथा ।

वीरज्जरवी अज्ज विरयन्तो भिसमोहतिमिरोहो ।
अणुगोविगिज्झमाणो गिरिअंके जयइ विहरन्तो ॥ १ ॥
जगअव्वअम्बिआए पाए दंसेसि जइ ण उज्जिन्ते ।
तो तुह अहं ण धूआ अत्ते अम्मा तुमं पि ण हु मज्झ ॥ २ [५]

अक्को दूए अक्का बहिणी अप्पो पिआ अहं दुक्खे ।
अंगुट्टी अवगुण्ठणमगयअयक्कायगा दणुए ॥ ६ ॥

अक्को दूतः । अक्का भगिनी । अम्वार्थस्तु संस्कृतसमः । यत्कालापाः । हे अक्क । [कातन्त्रम् २,१,४०] अप्पो पिता । अहं दुःखम् ॥

॥ अथ त्र्यक्षराः ॥

अंगुट्टी अवगुण्ठनम् । शिरोऽवगुण्ठनमिति यावत् । त्र्यक्षरप्रस्तावात्त्वंगुट्टी-त्यनुवादम् । अवगुण्ठनं त्वर्थनिर्देश इति सामानाधिकरण्ये ऽपि न विध्यनुवाद-संदेहः । अगओ अयक्को अयगो इति त्रयो दानवार्थाः ॥ यथा ।

कयअगुट्टी अम्बे अयगअयक्कारिअप्पमहहरणे ।
जमअक्कसमे कमढागए वि करुणापरं णम सुपासं ॥ ३ ॥

अत्र च । अह असौ । अणं ऋणम् । अडो कूपः । अण नञर्थे । अइ संभावने । एते शब्दानुशासन एवास्माभिः साधिता इत्यत्रैव नोपात्ताः [६]

L 1 BDG °आर्य° L 2 D गोरी तु केचि तु (sic) BG °गृन्ह° CDF °गृण्ह° D संस्कृतस्यार्या° CG आर्यश° L 3 BD आर्या अवि° CF आर्या अम्बि° G आर्यांरि°, CG सालि°. L 4 cdd अचा L 5 C °रवी G विरअन्तो BF निरइतो BG भिस° L 6 C अणुग्गाविगिज्झमा° D °गिज्झा° G जअइ D जयाइ. L 7 BCF °अच° cdd °थाम D उज्जि° C उंज्जितो L 8 BCF ता CD न CDG धूया C न C महज्ज D मउज्ज L 9 A पिअ BCF पिया C दुक्खे D adds इति ब्यक्षरकांड (sic, 1 °ड) समाप्तम् । L 10 D °यक्काचगाइगा दणुए D adds इति व्यक्षरकाण्डव्याख्यान ॥ L 13 D त्र्यक्षरप्रारंभः । L 14 C om शिरोऽवगुण्ठनम् G om इत्, BCDF °वात्तु अगु° cdd अगुट्टी (B अगु° C °ट्टी) इत्य° L 15 BCF तु अर्थ° D om इत् BCF तु अर्थ° G om न L 16 G अगअ BCDF अगयो L 17. G °गुट्टी C °गुट्टी CD अयकअयगारि° G °अयक्का°. L 19 cdd अयि L 20 cdd इत्यन्यैरिव नो°.

अंकेल्ली अ असोए अज्झेल्ली दुहिअदुज्झधेणूए ।
अंबेट्टी मुट्ठिजूए असाणं विवाहवहुदाणे ॥ ७ ॥

अकेल्ली अशोकतरु. । अज्झेल्ली दुग्धदोह्या धेनुः । या पुनःपुनर्दुह्यते । अबेट्टी मुष्टिद्यूतम् । असाणं विवाहवधूदानम् । विवाहकाले वध्वै यद्दीयते । यद्वा । विवाहार्थं वध्वा एव वराय यद्दानम् । मौर्ख्यवाचकस्त्वसाणशब्दो ऽज्ञानशब्दभव एव ॥ यथा ।

अकेल्लितलासीणो मा रम अबेट्टिआइ पुत्त तुम ।
अज्ज तए दायव्वा अज्झेल्ली बहिणिअसाणे ॥ ४ ॥ [७]

अद्धंतो पेरन्ते अरुणं कमले अकासि पज्जत्ते ।
अग्घाडो अवमग्गे अंवेसि अंबेसि घरफलहे ॥ ८ ॥

अद्धंतो पर्यन्तः । अरुणं कमलम् । अकासि पर्याप्तम् । कृतमलमिति यावत् । अग्घाडो अपामार्गः । अवेसी तथा अबेसी गृहद्वारफलहकः । अवेसि अबेसीति लुप्तविभक्त्यन्तो समाहारो वा ॥ यथा ।

अबेसिपएसठिआ अग्घाडअवेसिलग्गवत्थमिसा ।
णयणारुणअद्धंतेण णिअसि ज तं अकासि लज्जाए ॥ ५ ॥ [८]

अंकारो अत्थारो साहिज्जे अत्थुडं लहुए ।
अकंतं च पवुड्ढे अंबोची पुप्फलावीए ॥ ९ ॥

L 1 FG य A अज्जसी G अज्झोली C2 hd अज्झे° D अज्जे° (?) F अज्ज° A दुज्ज-घणूए C °दुज्ज° DG दुद्ध° G om दुहिअ L 2 ABG अबे° CF अम्ब° G मुट्ठ° C आइ° CDG °जुए BF °जूए G अन्नाण AC °बहु° C °दाणो L 3 G अगाक G अश° CD अज्ज° F अज्झ° CF धेनुः B या पुनर् दुह्यत CF पुन पुन L 4 G अव° B अम्ब° CDF अम्ब° G मुष्टिधाद्यूत G असा° L 5 C वध्व cdd °वाचकस्तु अ° G असा° BCDF अज्ञान° L 7 G अवे° B अम्बे° CDF अम्ब° G °आए B °याइ D °याई C पुत्त L 8 D अज्झोल्लो F अज्झे° G बहि B बह° G असा° L 9 C अद्धतो C पज्जते L 10 B अग्धा° AB अवे° C अम्बसि DF अम्ब° L 11 C अद्धतो L 12 B अग्धा° D °मार्गो G अव° B अम्ब° CF अम्ब° D आम्ब° D अवसी G अब° B अवेसिमि-ति (sic) CDF अम्ब° L 13 G °भक्त्यन्तो C °सा L 14 BG अवेसि° CF अम्बे° D अम्बि° C °पएसि° cII °ठिया B अग्धा° G °डयव° B °वत्थमि L 15 C अद्धतेण F °अद्ध° BG णियासि C णिअस D णियासि C लज्जा L 16 D अच्छारो D अच्छडं L 17 C अकृत व CG पवुड्ढे D °ड्ढा F °ड्ढे BFG अबो° C अम्बाच्ची superscr ची D अम्बाची BDF पुप्फ°

अकारो तथा अत्थारो साहाय्यम् । अत्थुडं लघु । अकंतं मवृद्धम् । अंबोची पुप्फलावी । यदाम्रपुष्पाण्येवोच्चिनोति तदा न देशी ॥ यथा ।

कुसुमाउहअंकारं अंबोचीणं च कुणइ अत्थारं ।
मलयसमीरो अइअत्थुडो वि काही किमकंतो ॥ ६ ॥ [९]

धणवन्तम्मि अहिल्लो अविअं भणिए गयम्मि अट्टो ।
अज्झत्थो आगयए अइणं गिरिअडमणत्तमोमाले ॥ १० ॥

अहिल्लो ईश्वरः । अविअं उक्तम् । अट्टो यातः । अज्झत्थो आगतः ॥ यद्यप्येते त्रयोऽपि क्रियावाचिनस्तथापि त्यादिषु प्रयोगादर्शनाद्धात्वादेशेष्वस्माभिर्न पठिता इत्यत्र निबद्धाः । एवमन्यत्राप्यूह्यम् । अइणं गिरितटम् । अणत्तं निर्माल्यम् । यथा ।

अज्झत्थो अट्टो स किं अहिल्लो वि इअ मए अविअं ।
अइणे वि जस्स रसो सिरे अणत्तं व वुब्भइ ण आणा ॥ ७॥ [१०]

आले अलग्गमलिणो विंचुअए अंबुसू सरहे ।
अक्कुट्टं अज्झासिअमंकिअअवरुंडिआ अ परिरम्भे ॥ ११ ॥

अलग्गं कलङ्कारोपः । अलिणो वृश्चिकः । अंबुसू शरभः । अक्कुट्टं अध्यासितम् । अंकिअं तथा अवरुंडिअं परिरम्भः । अवरुंडिअशब्दस्य पश्चात्तरस्याप्यर्थानुरोधात् त्र्यक्षरेषु पाठः । अन्यथा द्विरर्थकीर्तनं स्यात् । अयं च यद्यपि

L 1 C अठारो D अच्छा° D अच्छुड BFG अवों° C अम्बोल्ची D अम्भोची L 2 C ष्पलावी D पुप्फ° G पुप्फ G यदा प्रभाम्राणि पुष्पाण्येवो° B यदा आम्रपुष्पाण्येवो° CF यदा आम्रपुष्पाण्यवोच्चिनोति D यदाम्राणि पुष्पाण्येव चिनोति L 3 GB अंवा° CF अम्बो° D अम्बोचीण D आच्छारं L 4 G मलअ° D मलयसीरो नि अइच्छु. L 5 CG अहेल्लो This reading is as correct as अहिल्लो DG आविय C अविउ CF अहट्टो. L 6 AD अज्ज° C आज्य° G अयं° आयगए D आगइए C अयण ABCF गिरिइड° G गिरियणमणतमो° BF °मामले D °मोमाल L 7 DG अहेल्लो G अविय C अविउ D आविउ. B अज्मछा D आज्जच्छो, corr. °त्थो L 8 C ऽपि कृता क्रिया° BF °वाचिन. G प्रयोगद° B °नात् G °नात् ज्ञा° G °शेष्व° L 9 G इति अत्र निब°. D °त्यमूह्य. G अयणं G अणते C अणत्तु D अणात्त L 11 G °त्थो D अज्जत्थो G अह° D आहाह BDFG अहेल्लो edd इय BCFG आविय D अविय L 12 C अयणे. G अणत्त D असत्त BF वुज्झइ D वुज्झइ C वुज्झइ C ए pro ण L 13 A विंचुअए BF विंचुअए C विंचुअए D विंचुयए G विंचुअए ABG अबु° C (F?) अम्ब° L 14. C अक्कुड D अक्कु° A अज्झासिअमंकिअवरु° B °वरुंडि° C °अमंकिअयअव° D अज्झासियमंकियअवरुंडिया G अज्झासियमकियअवरुडिया BF परिरभ L 15 BG अलगू CF अम्बु° D अम्बु° G अक्कुट्ट C °ह L. 16 CG आंकिय BF °त DG °डिय BCDF °डियश°. L 17. D °र्थानिरो°.

क्रियाशब्दः । अवरुंडइ । अवरुंडिज्जइ । अवरुंडिऊण । इत्यादिप्रयोगयोग्यश्च तथापि पूर्वाचार्यैर्धात्वादेशेषु न पठित इत्यस्माभिरपि तदनुरोधात्तत्रापठित्वेह निबद्धः । यथा ।

अकुङ्कोयसंबुद्धअलिणाण भयम्मि केवलमलग्गं ।
महिलावरुंडिआओ बीहन्ति विवेअअकिआ मुणिणो ॥ ८ ॥ [११]

खग्गम्मि अणप्पो अल्लत्र्यो परिचिए पसुम्मि अक्कोडो ।
कयलीइ असारा आवणे अवारो अवारी अ ॥ १२ ॥

अणप्पो खड्गः । अल्लअो परिचितः । अक्कोडो छागः । असारा कदली । अवारो तथा अवारी आपणः ॥ यथा ।

णिव मा अक्कोडअसारअल्लयं कुण अणप्पमिमिणा हि ।
भरिआ अरिकरिमुत्ताहि दिसि अवारा विदिसि अवारीओ ॥ ९ ॥ [१२]

मोरे अल्लल्लो कुक्कुडे अलंपो अयालि दुद्दिणए ।
णिण्णेहम्मि अअंखो अज्झस्सं सविअमक्खए अणहं ॥ १३ ॥

अल्लल्लो मयूरः । अलंपो कुक्कुटः । अयाली दुर्दिनम् । अयालीति इकारान्तो लुप्तविभक्त्यन्तो निर्देशः । अअंखो निःस्नेहः । अज्झस्स आक्रुष्टम् । अयं धात्वादेशः । अज्झस्सइ । अज्झस्सिअं । इत्यादिप्रयोगदर्शनात् । पूर्वाचार्यानुरोधात्त्विह निबद्धः । अणहं अक्षतम् ॥ यथा ।

अणहो अयालिमत्ताल्लल्लेसु वि तं अअस पिअपासं ।
गन्तुमसहो अलंपो व्व अप्पमज्झस्सइ त्ति पहिअजणो ॥ १० ॥ [१३]

L 1. BF अवरुच्चइ C °रुंडिज्झइ BF अविरुडिऊण G इत्यादिप्रयोगयोग्यपि BF इत्यादिप्रयोग्यश्च D °योग्य L 2 G इति अ° C तत्रापठित्वादिह BDFG °पठित्वा इह G निव° L 4 CF अकु° BG अबु° CDF अम्बु° BF °लग्ग L 5 BFG °वरुडणाउ CD °वरुंडियाउ CG वीहति B वीहिलि or वी° F वीहंति C विवेय° CDFG °अकिया L 6 cld (C?) अल्लउ L 7 BF कयल्लीउ ACF य L 8 BF,C 1 hd, G अल्लउ L 10 G सा G °अल्लअ C इसिणा L 11 BCF भरिया D °मुत्ताहे ABCFG °मुत्ताहिं G विदिस G अवारी BF,C 1 hand (D?) अवारीउ L 12 C कुकुडो G °डो CD अलम्पो G अआलि L 13 AG णिन्ने° A असंखो G अय° ADG अज्जस्सं F अइझ° BCDFG सवियम° L 14 CF अलम्पो BDF कुर्कुट B अयालि G अआली G अआलीति ईका° L 15 BCDF निस्नेह D अज्जास्स L 16 BF अज्झइस्स D अज्ज° B अज्झस्सिय CF °सियं D अज्ज° G °र्यानि° L 17 BCDF °रोधात्तु इह G om इह L 18 D अआलि° G मेत्ताल° C °मत्तान्न° BF °मत्ताल्लाल्लमुदित D °मत्तोल्ल° D अयस. cdd पिय° L 19 CF अलम्पो BCF च D °ज्जस्सइ F °झास्सइ cdd पहिय°

अंजसमुज्जू अद्दाओ मुकुरे अंछिअं च कड्ढिअए ।
असिअं दत्ते सवसे अप्पज्झोऽणवसरम्मि अत्थक्कं ॥ १४ ॥

अंजसं ऋजु । अद्दाओ दर्पणः । अंछिअं आकृष्टम् । असिअं दात्रम् । अप्पज्झो आत्मवशः । अत्थक्कं अनवसरः ॥ यथा ॥

अद्दायकराइ तुमं अंजसमइ असिअवंकभुमयाए ।
अंछिअहिअओ तम्मसि किं अत्थक्के अणप्पज्झो ॥ ११ ॥ [१४]

अक्कंदो आरक्खे अम्बकडक्खेसु अंविरअवंगा ।
चन्दे अमयामयणिग्गमा य अद्दसअद्दणा विहुरे ॥ १५ ॥

अक्कंदो परित्राता । अंबिरं आम्रम् । अवंगो कटाक्षः । अमओ तथा अमयणिग्गमो चन्द्रः । अमयणिग्गमशब्दस्यामृतान्निर्गमो यस्येति व्युत्पत्तौ सत्यामपि संस्कृतेष्वप्रसिद्धेर्देशीत्वम् । अद्दसो तथा अद्दणो आकुलः ॥ यथा ।

अंबिरअक्कंदाए मयणद्दण अमयणिग्गममुहीए ।
अमउग्गमम्मि खेल्लसु तरलअवंगच्छडाइ अद्दस ॥ १२ ॥ [१५]

मच्छम्मि अंडओ अइरो आउत्तम्मि अंवडो कढिणे ।
अलयं विद्दुममइणी मग्गे आलिआत्थयारिआ य सही ॥ १६ ॥

अंडओ मत्स्यः । अइरो आयुक्तः । ग्रामेशादिः । अंबडो कठिनः । अलयं

L 1 CF °समज्जू D° समुज्जु ABCF अद्दाउ G अद्धा. D आछियं F आछिअं G आसियं C (F?) कड्ढिअए D कढि° G कढि° L 2 DG आसिय C (F?) सवेसे. A अप्पज्झो BF इणवस° C अणवस°. L 3 AB,C 1 hd, FG °अद्दाउ B अछियमा° CD आछिअमा° F आछियं आ° G आछियमाकृष्टं CDFG आसिय D अप्पज्झो L 5 CD अद्दाउ° G °कराय D °कराउ G असमजस D अजसम CG आसिय° L 6. BCF अत्थयिहियउ G आछियहियउ D अं-छियहियओ, corr 2 hand to आथि° D अच्छक्के C अणपज्झो D अणप्पज्झो L 7 C आरक्खे BCF अम्ब° C °डक्खं° G अवकडडक्खेसु BCDF अम्बिर° G अविर°- L 8 A °णिगमा C °णिग्गमये C °अद्दका L 9 G अचिर C अबिर BF अम्बिरं om. आम्रम् BF आवगे cdd अमउ, corr 2 hd C L 10 cdd °शब्दस्य अमृ° CG °मृतात् नि°. L 11 C (F?) अद्दणो तथा अद्दसो L 12. G अविर° B अम्बि° CF अम्बि° CDF °अक्क° C मयणद्दणा. BDG °निग्ग°. L 13 C अमउ° G °उग° G °गत्थडाइ CFG अद्दका D अद्दिस L 14 A अकउ BF मडउ CG अडउ AG अवडो B अम्ब° CDF अम्ब°. L 15 C अजय. A अलियाइछयारिया BF अलियाछयारिआ C आलिआ-अत्थारिया D अलयाअच्छरिया G आलियाछयारिया. D om य L. 16 cdd आउउ, corr. C 2 hd D आयुक्तमामे° BCFG अंवडो D अम्ब°.

विद्रुमः । कुटिलकेशवाचकस्त्वलकशब्दभव एव । अडणी मार्गः । अलिआ तथा अत्थयारिआ सखी ॥ यथा ।

कुण अंडयच्छि भणिआइ अत्थयारीण अंवडा किमसि ।
कामाइरा किमलिए कि अडणीए स तुम्ह अलज्जिं ॥ १३ ॥ [१६]

अहरो अखमे अजुओ सत्तच्छए अज्झओ सइज्झम्मि ।
अवगणणाए अगिला अवसअसत्तिअग्गहणा ॥ १७ ॥

अहरो असमर्थः । अजुओ सप्तच्छदः । अयमयुक्शब्दभव इति न वाच्यम् । सस्कृते ह्ययुक्पर्ण इति दृष्टम् । यदि च पदैकदेशेन प्रयोगस्तदा सहृदयाः प्रमाणम् । अज्झओ प्रातिवेश्मिकः । अवगणना अवज्ञा । तस्यामगिला अवसं असत्ती अग्गहणा इति चत्वारि पदानि ॥ यथा ।

अजुअकुसुमे व्व कमले अगिला तीए विओअअहराए ।
अज्झय एहाणे ऽवसं असणे ऽसत्ती सहीसु अग्गहणं ॥ १४ ॥ [१७]

अयडो ऽधंधू कूवे अणाडअणाडाविणयवरा जारे ।
अविणयवईइ अडया तहा अहव्वा अडयणा य ॥ १८ ॥

अयडो तथा अंधंधू कूपः । अन्धश्चासावन्धुश्चेति विग्रहे शब्दभवो अंधंधुशब्दः । केवलं सो ऽन्धकूपवाची । अयं तु कूपमात्रवाचीतीह निबद्धः । ये त्वौणादिकमंधंधुशब्दमिच्छन्ति तैरपि संस्कृते प्रयोगादर्शनादय संग्राह्य एव । अणाडो अणाडो अविणयवरो त्रयो ऽप्यमी जारार्थाः । अविणयवई इति द्रोणः ।

L 1 C विद्रुम D भ cdd. °कस्तु अलक° G om अडणी मार्गः cdd अलिआ L 2 BF अच्छ° G अछआरिया C अत्थआरिया D अच्छारिया L 3 cdd भणिआइं BF अच्छ° C om अत्थयारीण D अच्छारियाईण G अवडा CD अम्ब° L 4 G कामाअरा C om किमलिए G एडणीए G अलजि C °उद्ध F °उद्दी L 5 A अज्जुउ BCDFG अज्जुउ C सत्तच्छए i e °त्थए ADG अज्जउ BC अज्झउ F उज्झउ ADG सइज्ज° C °ज्झमि L 7 cdd अज्जुउ corr 2 hd C D अयुग् श° C °भव मव इति L 8 cdd हि अयु° C दृष्ट वि व पदै° BFG °योग L 9 B GLF (?) अज्झउ, corr 2 hd C D अज्जओ cdd अवगणणा C अवस G असती L 10 cdd अग्गहणामिति. L 11 C अजुय° BFG विउअअह° C विउअहर° D विउगअह°. L 12 G अज्झाअ BF अज्झय साणे C एहासो D अज्झयचण असणे (sic) In BF the avagraha here and in other passages is represented by इ Compare note on p 8, 2 CG असत्ती D अणत्ती L 13 A अयडा अधू BF अयडोडंधंधू C अयडाऽस्वंधु D अयडोधंधू C अडरा° C °विणवयरा A जाण L 14 C °णयईइ D 2 hd G °ईए A तह C (F?) °अहवा L 15 C अधधू C अधधु° D °धू° G ऽधंधु° B °शब्द L 16 CF अध° B ऽध° G °वाचीतूतीह BCDF °चीति इह G निब° C यत्त्वौणादिकमध°. L 18 G अनाडो अविणय° G twice

अविनयवर इत्यस्य व्युत्पत्तौ सत्यामपि संस्कृतेऽप्रसिद्धेर्देशीत्वम् । एवं वक्ष्यमाणे अगुज्झहर-अविरजुवइ-इत्यादावपि वाच्यम् । अयं च प्रडक्तरो ऽप्यर्थानुरोधाच्चतत्रेपूपात्तः । एवम् अडयणा-असइअ-अक्कसाल-अणुदवि-अणोलय-अणुअल्ला-दिष्वपि वाच्यम् । अडया अरुया अडयणा त्रयो ऽप्येते असतीवाचकाः ॥ यथा ।

अडए सुणाहि अयडे अणाडअडयणापिए सरसि काले ।
अंधधुमविणयवराहव्वाडाण तमित्थ अणाडो किं ॥ १५ ॥ [१८]

अग्घाणो असइओ तित्तम्मि हढे अडाडअणुवा य ।
गोसम्मि अणिल्लं तह अणोलयाणुदविअणुअल्ला ॥ १९ ॥

अग्घाण-असइअ-शब्दौ तृप्तार्थौ । असइओ दर्शनादावपि तृप्त उच्यते । तेनाऽन्चित्त इति व्युत्पत्तिर्नानुयोक्तव्या । अडाडो तथा अणुवो बलात्कारः । अणिल्लं अणोलयं अणुदवि अणुअल्ल एते चत्वारः प्रभातवाचकाः ॥ यथा ।

मणमणुवेण हरन्तो अणुदविफुल्लारविन्दमयरन्दं ।
परिमलपाणग्घाणो व्व अणिल्लसमीरणो खिवइ ॥ १६ ॥
रविणो अडाडखण्डिअतमरिउणो दंसणामयसइआ ।
अलिणाएहि कमलिणी गाइ व्व अणोलएसु अणुअल्लं ॥ १७ ॥ [१९]

अप्फुसं अहिसायं आपुसे अवडओ अ तिणपुरिसे ।
अवगूढं विलिए खणरहिए अवरिक्कअणरिक्का ॥ २० ॥

अप्फुसं तथा अहिसाय पूर्णम् । आक्रान्तवाचकस्त्वप्फुसशब्दः तेनाप्फुसा-

---

L 1 *cdd* अविणयवर C °सिद्धे दे° *cdd* वक्ष्यमाण L 2 C अगुज्झ° D अगुज्ज° CF अविर° C °जुव इत्य° BCF ऽपि अर्था° L 3 CD °रेपु पठित । DG अडयणां CG अन्नइय BDF °इय C अअक्कसाल्लु D अणदवि C आणाल्लय D अणुयल्ला° L 4 G वाचका L 5 (D अडये G अणाय° CF °पिये L 6 G अधधुवि° CF °हचा G °हव्वागमण C °यण D °गमणे G अडणो C अणोड L 7 A अल्लइउ BCDFG असइउ A त्तित्तम्मि (sic) C तितुम्मि AD हडे C अडडे अणु° D अणाड (sic) L 8 BF °अल्ल L 9 BF अग्घाणइयशब्दौ CG अन्नइय D अग्घाणअसाइय CG अन्नइउ BF असइउ D असईउ C वच्यते L 10 *cdd* तेन अन्न° C DG 2 hd अडाडा CG अणुउ C 2 hd अणुओ L 11 C अणोदयं BCF अणु अल्ल D अणुयल्ला, cor from °ल्लो L 13 DG °ग्घाणु G च C व L 14 BFG °खडिय° G °मइल्लइया BF °मयसाइया C °मयणाइया D °मइणइया L 15 BCDF णाणहिं G गाय C *om* अणोलएसु D अणुयल्लं L 16 A अप्फस G अप्फुल्लं D अफुणं A आपुने G °न्न *cdd* अवडउ G य C °पुरुसे L 17 C °गुढिं D विलीम A कवण° G *om* अणरिक्का L 18 B अप्फुण D अफुस G अप्फुल्ल *cdd* °वाचकस्तु अ° G अप्फुल्ल° C °प्फसा° D °फुणा° BF °द्य

दय [सिद्धहे० ४,२५८] इति सिद्धः । अत्र च त्र्यक्षरप्रकरणे ऽन्यैरन्ये ऽपि शब्दा उपात्ताः । ते चास्माभिः शब्दानुशासन एव साधिता इति नेह सगृहीताः । तथा हि । अच्छलं अनपराध इति संस्कृतसमः । अलसी क्षुमेत्यतसीशब्दभवः । अलाहि निवारणे । इति निपातेषूक्तः । तथा । अग्घइ राजते । अणहइ भुङ्क्ते । अहेसि आसीत् । अट्टइ क्वथति । अईइ गच्छति । अचइ कर्पतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ताः ॥ अथ अहिसायशब्दादारभ्य चतुरक्षराः ॥ अत्रडओ तृणपुरुषः । अवगूढ व्यलीकम् । अपराध इत्यर्थः । अवरिक्को तथा अणारिक्को क्षणरहितः । निरवसर इति यावत् ॥ यथा ।

धणअप्फुसो कलअहिसाउ अवडउ व्व सावगूढो सो ।
ता तस्स कहसु म सहि अणरिक्क अणवरिक्क पि ॥ १८ ॥ [२०]

अणहेअओ अ भन्ते खिसम्मि अवडिअमणुइओ चणए ।
अंतोहुत्तमहोमुहमहिहाणं वसणाए अ ॥ २१ ॥

अणहेअओ भ्रान्तः । अवडिअ खिन्नम् । अणुइओ चणकः । अंतोहुत्तं अधोमुखम् । अहिहाण वर्णना । यद्यप्यभिधानशब्दः सस्कृतेऽपि दृश्यते तथापि सस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमन्यदुर्विदग्धजनावर्जनार्थं सगृहीतः । एवमन्यत्रापि सस्कृतभवशब्दसग्रहे न्यायो ऽभ्यूह्यः ॥ यथा ।

अंतोहुत्तो चिन्तसि अहिहाण तीइ वणिअउत्त सया ।
अणुइअविक्कयणे अवडिओ अ अणहेअओ तओ तुमय ॥ १९ ॥ [२१]

L 1 G °प्रकारणे D °प्राक° BCF अन्यैर° D om ऽन्यैर् L 2 CDG °शास्ने° G°शासनम् B °ने L 3 C अत्थल्ल edd क्षुमेति In B अल्लसी क्षु° twice L 4 C अग्गइ D अग्घइ L 5 D अ° क्वथयति L 6 G °षूक्ता इति For all these words compare the Index of the Siddhahemacandram G अथ हि edd अनडउ L 9 BF धणु° D धणयअफुणो G अप्फुल्लो D अहिकलसाउ C वडउ D वाडउ G अवऊढा L 10 BF यणारिक्के G° रिक्क L 11 D उणह G अन्ते° ACDF °अउ AG य G तिन्नम्मि AD °डियम° BF °मउणुइउ G अवडिओयम° BCDFG °इउ L 12 C °मुहविहिहाणं ACDG °भहिहा C वसणाणम्मु D वणाणम D वणाणम ACDG य L 13 G अनेयउ BF °अउ C अन्हेअउ D उणहेअयो G अवडिओ BF सिन्ने CDFG अणुइउ G यतोन्तमधो° C अत्तोर D अंतोमुहुत्ता L 14 DG अभिहाणं C अभिहाणं BCDF यद्यपि अभि° BF om ऽपि दृश्यते तथापि L 15 G सस्कृतानभिप्रायज्ञमन्ये दुर्विदग्धजनावर्जनार्थं सं° BF संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञमन्यार्जने° C संस्कृतानभिज्ञप्राकृतन्यमज्ञर्वार्थं° D सस्कृतानभिज्ञप्राकृताज्ञार्थं° L 17 CD अभि° BCFG वणिय° D वाणाया° L 18 edd अणुइय° BFG अवडिउ C अडविउ D अन्नाडिउ G य CG अणहेयउ BF °अउ BCFG तउ D तमइ

अवहेअं अणुकम्पे अवत्थरा पायघायम्मि ।
अवलिअमसच्चमरिहइ णूणं अम्माइआ य अणुगाए ॥२२॥

अवहेअं अनुकम्प्यम् । अवत्थरा पादघातः । अवहत्थरा इत्यन्ये । अवलिअ असत्यम् । अरिहइ नूनमित्यर्थे । अम्माइआ अनुमार्गगामिनी ॥ यथा ।

अम्माइआइ दिसावहेअ तुह रे अवत्थरारिहइ ।
णावलिअ ज जाव य रसेण त किसलिओ असोउ व्व ॥ २० ॥[२२]

अत्थुवडं भल्लाए छीरे अलिआरमवलयं गेहे ।
अवहड्डो गव्विअए अणुसूआ णिअडपसवाए ॥ २३ ॥

अत्थुवड भल्लातकम् । अलिआर दुग्धम् । अवलय गृहम् । अवहड्डो गर्वित । अणुसूआ आसन्नप्रसवा ॥ यथा ।

जइ अलिआर वञ्छसि ता अवलए रक्ख धेणुमणुसूअ ।
अवहड्ड असहा सा मरिही अत्थुवडसकुले रसे ॥ २१ ॥ [२३]

अरिअल्ली सद्दूले कड्डणरज्जुम्मि अवयाणं ।
सिरचित्तपट्टिआए अणराहो अइणिअं च आणीए ॥ २४ ॥

अरिअल्ली व्याघ्र । अवयाण आकर्षणरज्जु । अणराहो शिरसि चित्रपट्टिका । अइणिअं आनीतम् ॥ यथा ।

चालुक्क तमवगसइ दिसअणराहिअ जसाणुराय जो ।
णरअरिअल्लि सकण्ठे अवयाण अइणिअ तेरा ॥ २२ ॥ [२४]

L 1 *cdd* अवहेय D अवच्छरा A °रा L 2 BCFG अवलियम° G °सच्चम° A णूसं G अम्हा° *cdd* °इया D इ pro य L 3 *cdd* अवहेय B अणु° D अवच्छरा D अवहत्च्छरा BCFG अवलियं D अचालिय I 4 D वनमित्यर्थे G °र्थ C °र्थे BCDF अम्माइया G °इइया L *cdd* °इयाइ G दिशा° *cdd* °हेय G ऽवच्छग° D अवच्छरा° L 6 G णोव° *cdd* °लियं D *om* ज D इ *pro* य C किसलउ BDFG ° लिउ BF *om* असाउ D असेलिउअ C च L 7 ADG अच्छु° C छी D अच्छीर G लीरे BCF अलियार° D अल्लार° D °वलिय L 8 C अवहेड्डो DG °ड्डो C गव्वियए G °यए *cdd* अणुमूया णियड° L 9 B अत्थुडव D अच्छु° *cdd* अलियार DG हड्डो C °हड्डो BCFG अणुसूया D °सुया L 11 *cdd* अलियार D तावलये C अवलये रक्ख D धेणु अणुसु BCFG °सूयं L 12 G °हड्डमसहा C °हड्ड असवा C मारिही DG अच्छु° C अहु° G °सकुल रसे L 13 CG कड्डण° C °रज्जुम्मि L 14 G °पट्टि° *cdd* °याए° G अणराउ ABCFG अइणियं D अइणीय C याणिए L 15 G अरियल्ली व्याघ्र C सिरसि G °पट्टि° L 16 C अइणीयं । आणीयं । आणीतं । D अइणिंइ BFC °णियं L 17 B चालुक्क D चालक्क °गसइ BCF °राहिय L 18 BF *om* स *cdd* अइणियं

अहिविसा कयसावत्ता दुद्दन्तोसहे अलमलो अ ।
अणुसुत्ती अणुकूले अहोरणं उत्तरिज्जम्मि ॥ २५ ॥

अहिविसा कृतसापत्न्या । अलमलो दुर्दान्तवृषभः । अलमलवसहो इति सप्राक्तर नामेति गोपालः । अणुसुत्ती अनुकूलः । अहोरण उत्तरीयम् । अवरिल्लशब्दस्तूत्तरीयवाचकः शब्दानुशासने साधित इतीह नोक्तः ॥ यथा ।

अलमलसम अणुसुत्ती कह तुम मुञ्च मज्झ अवरिल्लं ।
मूढ तए परिहिअमहिविसाइ अहोरणं इमं तीए ॥ २३ ॥[२५]

अवडुअअवअसा उक्खलए चीरीइ अरलाया ।
अइरिम्पो कहबन्धे कच्छावत्थम्मि अवअच्छं ॥ २६ ॥

अवडुओ तथा अवअसो उदूखलम् । अवअस इत्यत्र तृतीयाक्तर हकार केचित्पठन्ति । अरलाया चीरी । अइरिम्प इति मकारपकारसयोगान्त. कथाबन्धार्थः। लिपिदोषापभ्रष्टास्तु पकारद्वयसयोग केचित्पठन्ति । अवअच्छ कक्तावस्त्रम् । कक्षेत्यन्ये ॥ यथा ।

अवअसघडणमवडुअकण्डणमवअच्छमित्तपरिहाण ।
अरलायगुञ्जिरणिउञ्जवसणमिअ तुह रिऊण अइरिम्पो ॥ २४ ॥[२६]

अक्खलिअं पडिफलिए अलीसओ सागरुक्खम्मि ।
अहिरीओ विच्छाए अग्गक्खंधो रणग्गधुरा ॥ २७ ॥

L 1 G °विसा D °वसा G य L 2 ACG अणुसत्ती L 3 G °विसा D °विसा G °सापत्न्या B °पत्त्या CF °पत्या D पान्या G °वसभो B *om* इति L 4 C अणुसत्ती G अवरिल्ल अहोरणं च उत्त° In G the words from अवरिल्ल° to नोक्त are omitted here, but given after तीए in line 7 L 5 BCDF °ब्दस्तु उत्त° L 6 G अणुमुत्ती C °स° G तुम BF सुच L 7 *edd* °हियम° C हियवि° L 8 ABCF अवडुय° A °अवउत्ता BDF ओक्खलए C उक्ख° BCDF चीरीइ L 9 B अइरिंपो AG अवअत्थं C अयअर्छ L 10 CDG अवडुउ G °अत्तो BD उदूखल BCDF °असमित्यत्र G °अत्तमित्यत्र L 11 BCF चीरी BF अइरिंप C अइरम्प corr 2 hand L 12 C °संपो° L 13 G °स्यन्य L 14 G अवअअत° D °यत्त° BCDF अवडुय° G °अग्य° C °यह्र° L 15 BCF °गुजर G °णियात्त° D °णिवाजा° *edd* इय (D इया) G मइरिम्मो B अइरियो F अइरिपा L 16 *edd* अक्खलियं (C अरय and so generally) ACDF अलीसउ L 17 AF अहिरीउ C अहिराच्चा D अहिरिउ C विरयाए G मिच्छाए A °क्खंधा C1 hd. °ग्गधो A °धुरे

अक्खलिअ प्रतिफलितम् । अलीसओ शाकवृक्ष । अहिरीओ विच्छाय । अग्गक्खधो रणमुखम् ॥ यथा ।

अग्गक्खधपलायणअहिरीआ कुमरवाल तुह रिउणो ।
ओवीहन्ति अलीसयणिउञ्जअक्खलिअअप्पसद्दे वि ॥ २५ ॥[२७]

अममयं पुणरुत्ते अंगालिअमुच्छुसयलम्मि ।
अवरोहो अवराहो अ कडीइ अवालुआ सिक्के ॥ २८ ॥

असमय पुनरुक्तम् । अगालिअ इक्षुखण्डम् । अवरोहो तथा अवराहो कटी । अवालुआ सृक्क । ओष्ठपर्यन्त ॥ यथा ।

असमय अगालिअरसणेण अवालुआ फुड फुडइ ।
इअ अवराहिरि अहर अवरोहठिआ तुह पिआमो ॥ २६ ॥ [२८]

पूरम्मि अग्गवेओ अहिआरो लोगजत्ताए ।
चोरे अदंसणो कविकच्छूए अप्पगुत्ता य ॥ २९ ॥

अग्गवेओ नदीपूर । अहिआरो लोकयात्रा । अदसणो चौर । अप्पगुत्ता कपिकच्छू ॥ यथा ।

सरिआण अग्गवेओ अदंसणा तह य अप्पगुत्ता य ।
दूमन्ति झत्ति लोअं अहिआरधिरोहिणो हि खला ॥ २७ ॥ [२९]

अवगदमुरम्मि दिट्ठे अज्झसिअं चञ्चले अणेकज्झो ।
गहभयरूसे अहिसिअमवहुसं उक्खलाइम्मि ॥ ३० ॥

I 1 cdl जिय BCFG अक्षीसउ D अलिसओ BCIG अहिरीउ D अहिरिओ I 2 C खंधा L 3 BCI अग्गखध CG °अहिरीया D °रिआ D कुमार° I 4 DG आवीहंति B उवी C (I) उवा C जिज cdl °निय° C वी I 5 D अ समाय G असमय C I hd om समयं पुणा A पुणरु F पुनर° G आगा D इगालि° cdl निय° C °मुछ° L 6 ACI अवगरा अवगहा D रार्ग गहा C वडीहि यरा° ABCF °लुया L 7 G असमयं FCIG अंगालिय D इगालिय D अवरोहा तथा अवरोहा In C तथा अवरा is wanting I 8 BCFG अवालुया DG उट्ट° BCF उट्ट° G °पयन C °पयत I 9 G अस° cdd अंगालिय C °रसण C अवाडुया BDFG °लुया BF फुड G फुडइ C फुडइ I 10 cdl ण्या G पियागो BI पियामा C पियामे D पियामे L 11 ACD अग्गयउ G °वेस ABCI अहियारो D अहआरो I 12 C गुत्ताग G °गु° L 13 cdl °वेउ cdl अहियारा G चोर CI चार L 14 G कच्छू B °कत्थू I 15 cdl सरियाण cld यउ G दंसणा CD अदंसणा I 16 cld लायं BCFG अहियार° L 17 G हिइ D अवज्ञ cdd सिय A °रज्ज CD °रज्झा L 18 A गय° G °रुस cdd °सिय° G °वभव A वहुसं D वहुरा G °लायम्मि

अवगदं विस्तीर्णम् । अज्झसिअ दृष्टम् । अणेकज्झो चञ्चलः । अहिसिअ अहशङ्कारुदितम् । अवहुस उदूखलादि शूर्पप्रायमुपकरणजातम् ॥ यथा ।

चइअ अवहुसकम्म कामग्गहअहिसिअ कुणन्तीए ।
अज्झसिअमणेकज्झं अवगदणयणाइ समरिमो ॥ २८ ॥ [३०]

अब्भायत्तो पञ्चागयम्मि अब्भक्खणं अजसे ।
कावालिए अगहणो अंगुत्थलमङ्गुलीअम्मि ॥ ३१ ॥

अब्भायत्तो प्रत्यागत. । अब्भायत्थो पश्चाद्गत इति तु गोपालः । अब्भक्खण अकीर्तिः । अगहणो कापालिकः । अंगुत्थल अङ्गुलीयम् ॥ यथा ॥

अब्भक्खणमगणन्ता विमुद्दअंगुत्थलाइआहरणा ।
अगहणवेसा रणओ अब्भायत्ता भमन्ति तुह रिउणो ॥ २९ ॥ [३१]

उच्छुअदन्तवणच्छणे अवयारो अवहडं मुसले ।
अंगुलिणी फलिणीए अहिसंधी पुणपुणक्करणे ॥ ३२ ॥

अवयारो माघ्यामुत्सवविशेषो यस्मिन्निक्षुदन्तधावनाद्याचारः क्रियते । अवहडं मुसलम् । अंगुलिणी प्रियङ्गुः । अहिसंधी पौनःपुन्यम् ॥ यथा ।

अंगुलिणिसामलेहिँ अवहडदसणेहि कुञ्जरिन्देहिँ ।
अहिसंधिउच्छुअसणे को अवयारे वि कुणइ पडिसिद्धिं ॥ ३० ॥ [३२]

अहिवन्नं पिञ्जरए पायत्ताणम्मि अद्दुजंघा य ।
अङ्काभरणे मोत्तिअरयणा अज्झोल्लिआ णाम ॥ ३३ ॥

L 1 D °अज्झ° *cdd* °सियं CD कज्झो G °अणहि° *cdd* °सिय L 2 B °सङ्का° C सुर्प° L 3 BI चइअव° G चइयमव° C °ग्गह° G °महि° *cdd* °सिय C कुण° L 4 D अज्झ° *cdd* °सियम° CD °कज्झं C °नयणाइं L 5 A अत्ताअत्तो C अज्झा-अत्ता D °अत्तो A अन्भक्खणं BCF अज्झ° L 6 D अंगुच्छज्ज° *cdd* °लीयम्मि (G °य-म्मि) L 7 C अज्झाअत्ता D अत्ता G अब्भाअत्ता BI अब्भायच्छो C अज्झाअत्थो D अब्भाअच्छ BG इन C अज्झत्थपदो D *om* °प्रच्न° L 8 D गुच्छज्ञा C अंगु-लीय L 9 C अज्झहणम° C विद्द D विमुद्द D °गुच्छ° L 10 CIG रणउ D रणाउ C अज्झाअत्ता D अब्भाउत्ता G भमति D रमति G रिउणा L 11 *cdd* उच्छुय° L 12 C पुणक्करणे L 13 *cdd* विशष BCDF याचार L 14 C *om* अंगु° त्रि° BCDI पुरय L 15 G अवयण° *cdd* °इसणेहि B तुंग° C °रेहिं L 16 BCF अहिसंधिउ° C °सुयसणे C वि B पडि F पडिसिद्धि G °सद्धि D °सिद्धं L 17 G पि-ज्जरए D पायत्ताणे F BCF पायत्ता° C अद्दुजंघा F अद्द° L 18 C अंकाभरणे *cdd* मोत्तिय A अज्झो D उज्झोल्लिया ABCFG ल्लिया

अहिवस पीतरक्तम् । अद्धनघा मोचकाख्य पादत्राणम् । अज्झोल्लिआ क्रोडाभरणे मौक्तिकरचना ॥ यथा ।

घुसिणाहिवसिआओ अज्झोल्लिअभूसिआउ जाउ पुरा ।
तुह रिउवहूउ ताओ भमन्ति चइअद्धजविआउ वणे ॥ ३१ ॥ [३३]

अइहारा विज्जू ससिअमद्धक्खिअमसंगयं वत्थे ।
अद्धक्खणं पडिक्खणमवत्तयं तह विसंठुलयं ॥ ३४ ॥

अइहारा विद्युत् । अइराहा इति त्वचिराभाशब्दभव । अद्धक्खिअ सज्ञाकरणम् । असगय वस्त्रम् । अद्धक्खण प्रतीक्षणम् । परीक्षणमिति केचित् । अवत्तयं विसस्थुलम् ॥ यथा ।

अइहारुज्जोए ण कस्स वि अद्धक्खिएण चलिआ सि ।
सहि कुण अद्धक्खणय अवत्तयमसगय च सठवसु ॥ ३२ ॥ [३४]

कन्वीइ अंतरिज्जं अहिक्खणं तह उवालम्भे ।
अंतीहरी अ दूईइ दिसाए अक्खवाया वि ॥ ३५ ॥

अतरिज्ज कटीसूत्रम् । अहिक्खण उपालम्भ । अभीक्षणमित्यन्ये । अतीहरी दूती । अक्खवाया दिक् ॥ यथा ।

आलि गलिअतरिज्जे अहिक्खणं तस्स मे कहन्तीइ ।
उवगरिअं अंतीहरि किमक्खवाया पुलोएसि ॥ ३३ ॥ [३५]

अवरिज्जो अदुइज्जे कोंचे अहिअलमवलुआ य ।
अवठंभो तम्बोले विरहे अवहायअवयरिआ ॥ ३६ ॥

L 1 G अइजंभा CF अह° D अज्जा° cdd ल्लिया L 2 C °भरणा L 3 CDFG °वसियाउ B C 2 hd °याओ D अज्जा° cdd °ल्लिय° cdd °भूसियाउ L 4 B रिओ° C D °वहुउ° CG ताउ om D CD वइ° CF °अह° BCF °जंपयं G °जंपियंउ (s c) D °आयायाउ G ण pro वणे L 5 D विज्जु G विज्ज ABCF ससियम° D सान्नियाम° G ससियम° C मसिइलयम° G मस्थक्खि भयगसंगय (s c) F °अह° ABD °क्खियम° C वत्था D वच्छि L 6 C (F?) अइखण G अह° C पडिस° G °वत्तयं A विस । सुल्लय L 7 cdl इति तु भर्त्रि° D °राहा (om भव) C अखिलय F अह° BDIG क्खियं L 8 CF भर° G भवत्तयं L 9 CG °स्थूल B विस° F विसस्थूल L 10 G °ज्जो ए CF भर° CFG वलिया B वलिच्छा D चलिया L 11 B सहर उरस G मद्द° CF भार B न BF संवसु D संवभसु L 13 G इइ L 14 C कडि° G उवा° L 16 BCFG गलिय° DG वहन्तीए L 17 cld °गरियं D पलो° C °रुमि L 18 G काय D कांचि ABDG अहियल° cdd °लुया L 19 AB अवउंभो G अवयं भो D अवउभे ABCDI °यरिया E °यरिअ

अवरिज्जो अद्वितीयः । अहिअलं अवलुआ च कोपः । अवडंभो ताम्बूलम् । अवहाओ तथा अवयरिओ विरहः । अयं च पञ्चाक्षरो ऽप्यर्थानुरोधाच्चतुरक्षरेषु निबद्धः । एवमुत्तरत्रापि ॥ यथा ।

अवडंभे अहिअलो कमले ऽवलुआ तीइ हवइ अवहाए ।
मुहयावरिज्ज तुह पुण अवयरिए होइ किं ति ण हु मुणिमो ॥ ३४ ॥ [३६]

अंजणिआंजणाईसं अंजणइसिआ य ताविच्छे ।
अंबसमी अवसमिआ तिम्मिअपरिउसिअकणिकाए ॥ ३७ ॥

अंजणिआ अंजणाईसं अंजणइसिआ च तापिच्छम् । अंबसमी तथा अवसमिआ स्तीमितपर्युषितकणिका । अंबसमीत्यत्र सकारमकारयोर्व्यत्यये अंबमसीति केचित्पठन्ति । तत्र केषांचिद्भ्रमो ऽभ्रमो वेति बहुदृश्यान एव प्रमाणम् ॥ यथा ।

अंजणिअहइं कणइं अंजणइसिआलयान्तरे दट्ठुं ।
मुयइ गोववहूए अंबसमी अद्धपक्का वि ॥ ३५ ॥
विअलन्तवाहकज्जलकलुसिअअवसमिअपिण्डयं पइणो ।
अंजणाईससयसं पाहिज्जं किज्जइ वहूए ॥ ३६ ॥

अत्र केचित् । अच्छोडणं मृगया । अलिंजरं कुण्डम् । अमिलायं कुरण्टककुसुमम् । अच्छभल्लो ऋक्षः । इत्यपि संगृह्णन्ति । तत्संस्कृतभवत्वादस्माभि-

L. 1. C यद्वितीय G अहियल BF अहिल C °ग्राल D अहिजा *edd* °लुया G अपडंभो BF अवडंभो C °ल L. 2 C1 *hd* G अवहाउ B अवरिओ C अवयवरिउ 2. *hd* °रिओ D अवय्यरिउ G अवयरिउ. BD ऽपि अ° CDG °रोधात् चतु° L. 4 BCFG ऽहियलो D हिया C कमेले BCFG वलुया D वलुया C ताइ CG हयाग (sic) L. 5 C मुहयाय° CG तह D सुण C हाई BDF किं मु *edd* न L. 6 A अंजणिया ऽजण° BF अंजणिया अजणाइसं C अजणिया अज° D अंजणिया अंजणाईसा E अंजणया अजण° G °या ऽजण° A अजणोईस° ABCDFG °सिया E °इसिआ C तापिच्छ L. 7 ABF अंब° DG अम्ब° C *om.* from अय° to °कणिकाए ABCDFG समिया A निमिअ° BDF तिमिय° BF °परि-योसिय° D °परिओसिय E °परिओसिअ° A °कणिकाए L. 8 C *om* from अंजणिया to तापिच्छम् BDF अजणिया BF °इसा D °ईस BF अंजणइसिया च D °इसिया य तापिच्छा G य तापिच्छ DG अम्ब B अब C (F°) अम्ब D *om* तथा G अवसमी. L. 9 C *om* पर्युषित. BCFG °कणिका BG अंब CD (F°) अम्ब° G °सरार. G अम्ब B अब CD (F°) अम्ब° L. 10 BD अभ्रमो. C1 *hd om* ऽभ्रमो D बहुश्रुता L. 11 *edd* °णिय° *edd.* °इसिया° G हट्टुं C हट्टुं D हट्टु L. 12 DG मयइ G यंब° B अम्ब CD (F°) अम्ब° C अद्धपिक्का E अर D विया L. 13 BDE विअलंत° C विअलय BCFG °वाह° D °कज्जल° C *om* कज्जल° *edd* कलुसिय *edd* °समिय° L. 15 G अच्छिडणं D अच्छियाणं L. 16 BF कुरण्डक D कुरण्डु C अपत्र D *om* here from इत्यपि to अच्छभ° but has these words after वेदेशवासन् L. 9 in next page G गृह°.

नोक्तम् । यत्तु । अच्छभल्लो यक्ष इत्याह तद्वहुभिरनुक्तत्वादस्माभिरुपेक्षितम् । तथा । अइच्छइ अकुसइ गच्छति । अवक्खइ पश्यति । अप्पाहइ संदिशति । अक्खोडइ असिं कोशात्कर्षति । अभिडइ सगच्छते । अग्घाडइ अग्घवइ अंगुमइ पूरयति । अड्डक्खइ क्षिपति । अवहेइ रचयति । अवुकइ विज्ञपयति । अणच्छइ अयञ्छइ कर्षति । अल्लत्थइ उत्क्षिपति । एते धात्वादेशेषु शब्दानुशासने अस्माभिरुक्ता इति नेहोपात्ताः । न च धात्वादेशानां देशीषु संग्रहो युक्तः । सिद्धार्थशब्दानुवादपरा हि देशी साध्यार्थपराश्च धात्वादेशाः । ते च स्यादि-तुम्-तव्यादिप्रत्ययैर्बहुरूपाः संग्रहीतुमशक्या इति । तथा अवज्झाओ उपाध्याय इति उपाध्यायशब्दस्य प्राकृतमपभ्रष्टमिव रूपमिति नेहोपात्तम् ॥ [३७] ॥

अथ अवसमिआशब्दादारभ्य पञ्चाक्षराः ॥

अवकीरिअं विरहिए अंकुसइअमङ्कुसायारे ।
अवलावम्मि अवल्लावओ अ अणहारओ खल्ले ॥ ३८ ॥

अवकीरिअं विरहितम् । अंकुसइअं अङ्कुशाकारम् । अवल्लावओ कथत्यागाभावे अवल्लावो अपलापः । अणहारओ खल्लम् । निम्नमध्यमित्यर्थः । यथा ।

किं कुणसि अवलावं भाले अंकुसइआ साहा तुज्झ ।
अणहारयगण्डजीए त मा अवकीरिअ कुण खणं पि ॥ ३७ ॥ [३८]

अवपुसिओ संघडिए अवच्छुरणं कोहभङ्गिभणिअम्मि ।
अच्छिवडणं णिमीलणमक्कोसरिअं अइक्कन्ते ॥ ३९ ॥

L 1 CDG यत्तु D भिन्ना G अन्त D गाला L 2 C अकुसइ G गच्छइ G पश्यति pro संदि° L 3 G अक्खेडइ C अभिड्ड° DG अग्घावइ C अडाइ D अगुमाइ. L 4 G पूर्यन G अइकुवइ B अगु° or अड्डु° CF अड्डु° D अ-° G क्षपति D आवहातवइ रच°. G अच्चुकइ BF अवु° C अयु° D अकोड D आणच्छइ BF अछइ L 5 G अयंछइ G अयर D अयाछइ om BF BF अअछइ C अस्च्छअइ D अच्छअइ. om G G om उत्क्षि° L 7 CDG देशाम्ने C -तु- L 8 B सगृहीं° D सगृ° G अवज्झाउ C उवज्झाउ D अवज्झा° BF °ध्याय L 9 CD om अथ BDF °समिया° C °समिय° G °मियादार° L 11 ABCDFG °कीरियं G विरहित ABCDFG °सइय° L 12 C I hd DG °वउ ADG व ACG °हारउ L 13 add °कीरियं G विरत BCFG अंकुसइयं CG अंकुसाकार BF अंकुशाकारं C अवल्लावउ G °वउ D अवल्लाया L 14 G अवल्लाउ CDG °हारउ BCFG खल्लं L 15 D अथं (sic) C जाने D °साहया D तुम्ह L 16 add °कीरिये (G °म) G स्यूलेनि L 17 ABCFG पुसिउ A अवच्छुरणं AG °भणियम्मि BCF °सरि D °मवि L 18 DFG निमी° In C ममगाम is wanting ABCDFG °सरिय

अवपुसिओ संघटित । अवच्छुरणं क्रोधे सति भृकुट्या भणितम् । अच्छिवडणं निमीलनम् । यद्यप्यक्षिपतनशब्दस्येदं रूपं संभवति तथापि संस्कृते तदप्रसिद्धमितीह निबद्धम् । असोसरिअ अतिक्रान्तम् ॥ यथा ।

पसिअ सहि किमिह जुत्तं चिरअवपुसिए पिअम्मि अवच्छुरणं ।
कायव्वमच्छिवडणं असोसरिआवराहस्स ॥ ३८ ॥ [३९]

अवअक्खिअमवअच्छिअमज्झवसिअमवि णिव्वाइ अमुहम्मि ।
असरासओ खरहिए अगंडिगेहो अ जोव्वणुम्मत्ते ॥ ४० ॥

अवअक्खिअ तथा अवअच्छिअ तथा अज्झवसिअ निर्वापितं मुखम् । असरासओ खरहृदय । अगंडिगेहो यौवनोन्मत्त । यथा ।

तमगंडिगेहमसरासयं च अवअक्खिएण हिअडन्तं ।
अज्झवसिएण किं सहि भरेसि अवअच्छिएण पुकरिमो ॥ ३९ ॥ [४०]

अच्छिहरुल्लो वेसे अच्छिविअच्छी परोप्परायट्टी ।
पडिजागरिए अइखम्मिअं च अणुवज्जिअं तह य ॥ ४१ ॥

अच्छिहरुल्लो द्वेष्यो वेषो वा वेसशब्दस्योभयार्थत्वात् । केचित् हस्थाने च पठन्ति । अच्छिवरुल्लो । केचिद्रेफमिकारान्तं पठन्ति । अच्छिहरिल्लो । तदेवं मन्यकृद्विप्रतिपत्तौ बहुशः प्रमाणम् । अच्छिविअच्छी परस्परमाकर्षणम् । अइखम्मिअं तथा अणुवज्जिअं प्रतिजागरितम् । अणुवज्जिअं गतमिति तु गमिधात्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

L. 1 CG °सिउ After अच्छि° C has again अपि सति भृकुट्या भणितं । अच्छिवडणं and on निमीलनम् । य G °यप्यक्षि L. 2 C यद्यपि D स्यइदं L. 3 D असो° ed I °रिअं L. 4 ed I पसिय G °पुसिअ G पियम्मि BCDI पियमि L. 5 G अवअत्त° BCDF °डिया° L. 6 G °वअक्खियम ABD (F) °वअच्छियम° C °डियं अव° ABCDF °वच्छियम° ACD अज्झव ABCDF °सियम° A °मव ABCDIG णाइय° L. 7 F असुग A °सओ DG C I, 11 सउ C °हियए I अगंडि G य C °णुमत्ति F °णुमत्त L. 8 BCF °क्खिय In G the words तथा अवअच्छिअ are written twice D om from अवअक्खिअ to मत्तम् BCF °च्छियं BCFG °सियं G निर्वापितं C निवा CG °सउ D अगड °हृदयं L. 9 C °गंडि D °सिय L. 10 C om सग B °क्खिएण D °क्खिएण L. 11 C °ज्झवसिएण किं सहि D भरेसि D अवअच्छि° L. 12 AF अच्छि° ABCDFG °रायट्टी AG C 2, 11 D (F) वट्टी C 1, 11 वट्टी L. 13 A पडिजागरिय CFG °म्मियं BDF °ज्जियं FG अणुव ABCF °ज्जियं D वा L. 14 G om वा FCFG °स्योभयार्था L. 15 BCF °रिल्लो है D °पत्ति L. 16 G प्रमाणं ed I °वियच्छी G °म्मियं BCF °ज्जियं D °ज्जिअं L. 17 ed I °ज्जियं G °ज्जिअं BCDF °ज्जियं G गमि

अच्छिविअच्छीदुहिआ अच्छिहरुल्ला तए कयपहारा ।
पिअअणुवज्जणरहिआ अडखम्मिज्जन्ति सयरिआहि वणे ॥ ४० ॥ [४१]

अब्भपिसाओ राहू अब्बुद्धसिरी अचिन्तफलपत्ती ।
पुरिसाइअमडउज्झिअमंगवलिज्जं च तणुवलणं ॥ ४२ ॥

अब्भपिसाओ राहु । अब्बुद्धसिरी मनोरथाधिकफलप्राप्ति । अडउज्झिअ पुरुषायितम् । विपरीतरतमिति यावत् । अंगवलिज्जं अङ्गवलनम् ॥ यथा ।

अडउज्झिअमंगवलिज्जं दूरे अ इह धत्तणा पि किर ।
अब्भपिसायवहूणा अब्बुद्धसिरी सिरीणाह ॥ ४१ ॥ [४२]

अद्धविआरं मण्डणमपारमग्गो अ वीसामो ।
अपडिच्छिरो जडमई रहस्सभेई अगुज्झहरो ॥ ४३ ॥

अद्धविआरं मण्डनम् । कश्चिदर्द्धविआरं मण्डलकमित्याह । अपारमग्गो विश्राम । अपडिच्छिरो जडमति । अगुज्झहरो रहस्यभेदी । अस्यागुह्यधरशब्दभवत्वे युक्तिरुक्ता ॥ यथा ।

मा कुण अद्धविआरं अकिंचे अपडिच्छिरे अगुज्झहरे ।
ज सो तइ णाणगिओ अपारमग्गो महच्छीण ॥ ४२ ॥ [४३]

अवअणिओ अणमिलिए रित्तम्मि पुडे अभिसपुडो ।
हिक्काए अणुबंधिअमणच्छिआरं च अच्छिसे ॥ ४४ ॥

I 1 G अच्छ° BCDF वियच्छी° *cd* °दुहिया C अच्छिहभल्ला I 2 *cdd* पिय° °रहिया G खम्मिज्जम्मि C °ज्जात BF सयरियाहि CDG °रियाहि C वमा L 3 A अज्जासिसाउ CI ld., G °साउ F राहु AG अघुद्ध° BCF अबुद्ध° D अबुद्धिसिरि° E अबुसिरी (sic) D अचिन्ता G अर्थित I 4 A परि° ABCDFG °साइयम° A °उज्झियम° C °उड्डायम° BDFG °उज्झायम BF यमगवलिज्झ I चलिज्जं A तणुनलए BF तुणुवए C णुवलए L 5 *cd* पिसाउ corr C 2 1 d C राहू G अवुद्ध° BCDE अबुद्ध° BCFG °उज्झियं D °उज्झियं L 6 BF °याजइ्ह I 7 B (1?) G अडउज्झियअंग° D अडआज्झियमं° L 8 G पिसाय° C बहूण *cd* अबुद्ध° G अबुद्धसिरीण [बु not quite distinct] I 9 C अद्ध° 2 1 an 1 अद्ध° *cd* वियारं BF य I 10 I जटमइ G °भेती A अगुज्झ° I 11 C अद्ध° *cd* वियार BCFG कश्चित् अद्धवियारं (C अद्ध) D कश्चित् अद्धवियारं G मडलमि° D मित्याहुः G *om* मग्गो I 12 C अपरि° G अस्य गु° BCDI अस्य अगु° I 14 C रु° *cd* वियारं G अंकिंदे L 15 G भइ CDG °णिउ C महच्छीण L 16 ACG °मलिउ G अपारमि° F निज्जीम DIG अभिस° L 17 B अणुब° G अणुत्र° ABCDFG निअमणच्छियारं C अच्छिणा EG °अ

अवअणिओ असंघटितः । अभिसपुडो रिक्तपुटः । शिशुभिः क्रीडया जनप्रलोभनार्थं विपणिमार्गे रिक्ता पुटिका या क्षिप्यते सैवमुच्यते । अणुवंधिअं हिक्का । अणाच्छिआरं अच्छिन्नम् ॥ यथा ।

अवअणिअवल्लहाणं वेरीणमभिसपुडयसुसाणं ।
तुह झत्ति णामकित्तणमणाच्छिआराणुवंधिअं हरइ ॥ ४३ ॥ [४४]

अवरत्तयाजराउरअरविंदरमणुसडणहदीहम्मि ।
अणरामयमरई अड्डअक्कली तह य कडिहत्थे ॥ ४५ ॥

अवरत्तओ पश्चात्तापः । अवरत्तेअं इति गोपालः । यदाह । अवरत्तेअं पश्चात्तापे ऽपि प्रोच्यते तज्ज्ञैः ॥ अजराउरं उष्णम् । अरविंदरं दीर्घम् । उभयत्र समाहारद्वन्द्वः । अणरामओ अरतिः । अड्डअक्कली कट्यां हस्तनिवेशः ॥ यथा ।

अरविंदराजराउरणीसासन्तं कयड्डअक्कलिअ ।
अगणन्तो अवरत्तयअणरामयदुत्थिओ हवसि तं पि ॥ ४४ ॥ [४५]

सीहुम्मि अवकरसो अवयाड्डिअमाजिहरिअम्मि ।
अवयासिणी अ णासारज्जू अलमंजुलो अलसे ॥ ४६ ॥

अवकरसो सरकः । अवयड्डिअं रणहतम् । अवयासिणी नासारज्जुः । अलमंजुलो आलस्यवान् । केचिदलमंजुलयमलसमानन्ति । तदयुक्तम् । क्रमव्ययस्यानन्वयात् । कवयो हि छन्दःपूरणार्थं कादाचित्कं क्रमव्ययं प्रयुञ्जते । अत एवास्माभिरयं पञ्चाक्षरेषु निबद्धः ॥ यथा ।

L. 1 D, C 1 hd G °णिउ D तप° BCD अनिअ° B पुडो G रिक्त॰ पुट. C 1 hd रिक्ति: पुट: corr 2 hd D °प्रलोभार्थं L. 2 G अणुवं° BCFG °धिये D °बंधे (sic) L. 3 BD अच्छिग्गे L. 4 C अवअणिह° BD °णिय° G °णाउ C वरी° G °रीण अनिअ° D °णिभ DG °मुआणं L. 5 BCF झत्ति BCDF °च्छिया° G °णुवं° BDFG °धिय C 1 hd °णिउ 2 hd णिम्यों L. 6 CD °रत्तयअगरा° C °जराउअर° 2 hd °राम्भो° E °मणुस° L. 7 A अणुराम° A अ॰° (sic) C (F?) अइ° DG अड° G कॅहि° C °हत्थे L. 8 C अवरत्तउ BG °त्तउ D अवरत्तयअजराउर पश्चात्तापउष्णयोः CG °रत्तेयमिति BF रत्तेयमिति D °रत्तयमिति G °रंत्तयं BF त्तयं C °रत्तेयं D रत्तयं L. 9 D om अजरा° उष्णम् B उभय. L. 10 CDG °रामउ corr 2 hd C G अरति C (F?) G अड्ड° B (?) D अर. L. 11 G कयड्ड° CD (F?) कयह° BF °णिय CDG °णिया L. 12 D °अणुरा° BDF °दुत्थिओ. L. 13 A अवकर्षात्य B °यड्डिय° C (F?) यड्डिय° L °यड्डिय° G °यडिय° D अवरडिय° AG °मरि-यम्मि BCDF °हरियंमि L. 14 ABCF य DF णासा A °रजू G °मंजलो BF °मजु (om. लो) A अलजलो L. 15 G अवकर्षोस्य C (F?) °यड्डियं B °यड्डियं D अवडडियं G °हत्त C 2 hd °रत्त CG अवयसा° C °रज्जु L. 16 G °मंजलो edd. केचित् अल°.

अवयाङ्किआ भडेहिं घल्लिअ अवयासिणि णडिज्जन्ता ।
भुअमयअवक्करसफलमरिणो अलमंजुला तुह लहन्ति ॥४५ ॥ [४६]

अवडाहिअमुक्कुट्टे पवायणिहए ऽवडक्किओ तह य ।
रोगम्मि अंगवड्डणामयतंचिअमुवचिए चेअ ॥ ४७ ॥

अवडाहिअं उत्कृष्टम् । प्रपातः कूपादिः । तत्र निहतो अवडक्किओ । अन्ये तु अवडाहिअं अवडक्किअं इत्यन्योन्यपर्यायशब्दावुक्त्वा गजनिमीलिकया गताः । अस्माभिस्तु सारदेशीनिरीक्षणेन विवेकः कृतः । अंगवड्डणं रोगः । अयतंचिअं उपचितम् । मांसलमित्यर्थः । अवअंचिअं इति केचित्पठन्ति । तत्र केषां लिपिभ्रमः केषां नेति न विद्मो नियामकाभावात् । वर्णानुपूर्वीविज्ञानं तु प्रकृत्यादिविभागमन्तरेणाशक्यक्रियम् । बहुतरपुस्तकप्रामाण्याच्च नियते वर्त्मनि प्रवृत्ताः स्म इत्यलं बहुभाषितया ॥ यथा ।

अवडाहेमि दुरासय परिणिअ पवसन्तएण जं तुमए ।
अयतंचिअविसमसरंगवड्डणा सावडक्किआ बाला ॥ ४६ ॥ [४७]

अणुवहुआइरजुवई अणहप्पणयं अणाहम्मि ।
अजुअलवणाम्बिलिआ अल्लट्टपलट्टमङ्गपरिवत्ते ॥ ४८ ॥

अणुवहुआ नवबधूः । सामानाधिकरण्यनिर्देशो ऽन्योन्यं विध्यनुवादार्थः ।

L 1 G अवअडि° C °अड्डिया BF °यड्डिया D अवाअहियां BCFG घल्लिय D घल्लिअ C °सिणीणडिज्जंता D °तो L 2 C नुय° B, C 2 hd, DFG भुय° G °लसरि°. L 3 ABCDFG °डाहिय° E °मुक्क° G °ट्टे D °णिहिम ACDG °क्किउ. L 4 BF रोमंग CDFG °वड्डण° C °मयतंथि° *cdd* °तंचियमु° A °वंचियं ABFG चेय C वेव D वेय. L 5 BCFG °डाहियं G कुट्ट (sic) B उत्कूट्ट (sic) CDF उक्कूट्ट. BF °पातं *cdd* कूपादिस्तत्र (C °दिसूत्र misread) DG निहितो G ऽवड° CDG °क्किउ (corr C 2 hd) L 6 BCFG °डाहियं D °डाहिय *cdd* °डंकिअमिति अन्यो° C °शब्दानुक्त्वा BCF गता D गतास्मा°. L 7 G विविक्त G °वड्डणं CD (F?) °वन्नणं G राग C अयंत° *cdd* °चियं. L. 8 G अवअञ्चियमिति (°चि° ?) C° अद्धायमिति D °अच्छिद्यमिति° BF °यमिति D अत्र C तेपां लि°. L 9 C विद्मो G °भावात् L 10 C बन्तर° C प्रवृत्ता G स्मा D स्सा L 11 D °भाषितेन । L 12 D अवडाहिमि *cdd* परिणिय L 13 *cdd* °चिय D सिविसम° FG °वड्डणा D °वड्डणा C °णं *cdd* °क्किया G वाला L 14 A अणुव° G अणुत° ABCDFG °हुया B हुया ऽइर° E °हुआ अइर° and superscr नवबधू G °हुया अइरजुवई A °ज्जुवई. L 15 ADG अजुयल° B °वला अविलिया E °वला अवि° A °लाऽम्बिलिया CG °लाऽम्बिलिया D °लाम्बिलिया G अल्लट्ट° A °पल्लट्ट° BF *om* पल्लट्ट C °पल्लट्ट BCF °परियत्ते E °यित्ते L 16 BF अणुवहुया CDG °हुया

तेन अइरजुवई अणुवट्टआ इत्यप्यर्थः संगृहीतः । अत्र । अवज्जसइ गच्छति । अवअक्खइ अवअज्झइ पश्यति । अहिरेमइ पूरयति । अहिऊलइ दहति । अवहेडइ मुञ्चति । अवहावेइ कृपां करोति । अहिलंखइ अहिलंघइ काङ्क्षति । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिः साधिता इति न संगृहीताः ॥ अथ अइरजुवइशब्दादारभ्य षडक्षराः ॥ अणहप्पणयं अनष्टम् । अजुअलवसा आम्लिकावृक्षः । अजुअलवसो सप्तच्छद इति त्वयुगलपर्णशब्दभवः । अल्लट्टपलट्टं पार्श्वपरिवर्तनम् ॥ यथा ।

अणहप्पणयच्छाए अजुअलवसायलम्मि पहिअस्स ।
अणुवट्टसंभरणेणं अल्लट्टपलट्टयं पेच्छ ॥ ४७ ॥[४८]

अणुगमणे ऽम्मणुअंचिअमहिपच्चुइअं च णायव्वं ।
अइसयतुरिएसु अच्छं तयआदरणिज्जच्छड्डिएसु अत्थं ॥ ४९ ॥

अम्मणुअंचिअं तथा अहिपच्चुइअं अनुगमनम् । यथा ।

तुइं अम्मणुअंचसि जस्स कए वहिणि चन्दबिम्बमुहि ।
तं किं ण णिअसि मुद्धे दइअं अम्हाहिपच्चुइअं ॥ ४८ ॥

॥ अथ व्यक्षरादिक्रमेण अकारादयो ऽनेकार्थाः ॥

अच्छं अत्यर्थं शीघ्रं च । अत्थं विस्तारितमादरणीयं त्यक्तं चेति त्र्यर्थम् ॥ इहाने- कार्थेषु शब्देषु वैषम्याच्छिष्यमतिव्यामोहो मा भूदित्युदाहरणानि नोपदर्शयिष्यन्ते।[४९]

असइ सुहाणववहुआतरुणीसु इमाइ तह अज्झा ।
किसगुरुसुगमुहधट्टालसेसु सद्दे असच्चए अट्टं ॥ ५० ॥

L. 1. G °ज्जुवई. BDFG °ट्टुया C ट्टूया G अवज्जसइ L. 2. C अवयच्छइ D अवक्खइ G अवअवच्छइ CDF om °अज्झइ D °रेमय G पूर्यते C अहंऊ° F °लई L. 3. After मुञ्चति C ins. अवहेडई चलति C कृपां G °नीत्यादयो BF इत्यादेशो L. 4. G धात्वादेशे5स्मा° C °धिताः G गृहीताः G °ज्जुवई° L. 5 G अणयप्प° D अणुयप्पणा C अ- म्लिकाद्रुम: (?) C अजुअ° D अजुयव° G °वर्णो L. 6 BCDF इति तु अयु° G om त्व B अल्लई F अल्लई (om both पल्लई) C °पल्लई D अल्लाहपई. L. 7 C अणुप्प-छाय° CG अणयप्प° D अणुयात्तातवणेयन्तेरि. G °वसायम्मि edd पहिदमा. L. 8. CD °पल्लयं G पिच्छ C पेच्छा L. 9 G °णे मम्मणंचियम D °णे मालुअंचियम° BF अम्मणु° E 5मणु° C म्मणुयं° ABCFG °णियम° ABFG °पचुइयं C °पाइयं D °पच्चुयं BDF य C णायिव्वं. L. 10 G अइसइ° G तथा °णिज्ज° C °च्छडि°. G अच्छ D च्छं L. 11. DG °णुअंचिय C °णियं G तहिया BDFG °चुइयं C °इयम्. L. 12 G तुई. G वहिणि C वहि. G °बिंब° BF °बिंब° C °बिंब° D चन्दबिंब L. 13 G म D म C मुद्धे CD दइयं DG अम्हाहि° BCDF °चुइयं L. 14 D °कमाकरा° L. 15 DG °न्यर्थः L. 16. BF °व्यामो_ हो°. BCFG भूदिति उदा° L. 17 A °हुवा° DG °सुहा° DG नव° A °बहु° B °तरुण° BCFG °इमा A अज्ञा L. 18 A °मुह° DE °दिह° BDG सद्द.

अज्झाशब्दो असती शुभा नववधूस्तरुणी एषा चेति पञ्चार्थः । एषेति सर्वनामवाच्या या काचिदप्रत्यक्षनिर्देश्या । अज्झो एष इति द्रोण. । अट्टं इत्यष्टास्वर्थेषु । कृशो दुर्बलः । गुरुर्महान् । शुकः पक्षी । सुखं सौख्यम् । धृष्टो वियातः । आलसः शीतकः । शब्दो ध्वनिः । असत्यमनृतम् ॥ [५०]

अत्ती अ देअराणी पइवहिणिपिउच्छिआसुं च ।
माइपिउच्छासासूसहीसु अत्ता णिहे मुहे अणिहं ॥ ५१ ॥

अत्ती त्र्यर्था । कप्रत्यये अत्तिआशब्दश्च । देवराणी देवरभार्या । पतिभगिनी ननान्दा । पिउच्छिआ पितृष्वसा । अत्ता चतुरर्था । माता जननी । पिउच्छा पितृष्वसा । श्वश्रूः श्वशुरभार्या । सखी वयस्या । अन्नेशब्दः सूचनादिष्वेकादशस्वर्थेषु शब्दानुशासने पठित इतीह नोपात्तः । अणिहं सदृशं मुखं च ॥[५१]

चीरिमसएसु अरलं अलसं सित्थयकुसुम्भरत्तेसु ।
पसुकढिणेसुं अविलो अणुओ आयारधन्नभेएसु ॥ ५२ ॥

अरलं चीरी मशकश्च । अलसं सिक्थकं कुसुम्भरक्तं चेति द्व्यर्थम् । अविलो पशुः कठिनश्च । अणुओ आकृतिर्धान्यविशेषश्चेति द्व्यर्थः । अणुआ यष्टिरित्यन्ये ॥ [५२]

घरउत्तपच्छिमङ्गणणिट्ठुरविरसेसु अचलं च ।
अवडो कूवारामेसु अग्गिओ इन्दगोवमन्देसु ॥ ५३ ॥

अचलशब्दः पञ्चार्थः । घरं गृहम् । उत्त उक्तम् । पच्छिमङ्गणं गृहपश्चिमप्रदेश· । णिट्ठुरो निष्ठुरः । विरसो नीरसः । अवडो कूप आरामश्च । कप्रत्यये अवडओ इत्यपि । अग्गिओ इन्द्रगोपकीटो मन्दश्चेति द्व्यर्थः ॥

L 1 BCF °शब्द असती G ऽसती B सुभा B णव° cdd °वधू L 2 cdd अन्नमित्य° A अह° D अह° L 4 G °भहन L 5 G अअसी अ देय° A °वहि° D °चहि° C °हिणीपिइउ° D °च्छासु ABCFG °च्छियासु L 6 BF °मासू° B °महीसु G सुहे L 7 cdd त्र्यर्थं cdd अत्तिया° C देअरा° L 8 C ननन्दा BCFG °च्छिया cdd चतुर्थं L 9 C पितृपिज्जसा B श्वसुर° C स्वसुर° L 10 D om the rest of the commentary from सने C °पात्ता: L 11 CD चीरि° C °ममग्सु A सित्थयकु°. BFG °रत्तेसुं L 12 E चाविलो G पणुउ AC अणुउ G °धन्नभोम्सु L 13 The commentary on this stanza is wanting in D C चीरी CG मसकश्च BF सिकथु G सिक्तकं C सित्थकं. L 14 CG अणुउ, corr 2 hd C B °ति धा° C °शेषति L 15 D °उत्तर° ADE निट्ठु° C °णिट्ठु° BF °निट्ठुर° G °निट्ठु° CD अवज्ज (corr 2 hd) C व (corr 2 hd) L 16 D अवडं BF °रामसुं AG अग्गिउ C अग्गियउ BF °मंदेसुं L 18 A निट्ठुरो BDF नि° C निट्ठु° cdd निठुर BCFG कूप L 19 CG अवडउ cdd अग्गिउ

अत्थग्घं अत्थाहं अगाहआयामठाणेसु ।
सुरसगुरेडेसुं अज्जओ जलद्दङ्गदेसु अल्लत्थं ॥ ५४ ॥

अत्थग्घं अत्थाहं इति च प्रत्येकमगाधादिषु त्रिषु । अज्जओ सुरसगुरेटकयोस्तृणभेदयोः । अल्लत्थं जलार्द्रा केयूरं च ॥ [५४]

अवणो वहवरफलहेसु असओ तरुणधुत्तादिअरेसु ।
अंतेल्ली मज्झोअरलहरीसु असंगिओ हयचलेसु ॥ ५५ ॥

अवणो परीवाहो गृहफलहकश्चेति द्व्यर्थः । असओ तरुणो धूर्तो देवरश्चेति त्र्यर्थः । अंतेल्ली मध्यं जठरं तरङ्गश्चेति त्र्यर्था । असंगिओ अश्वो ऽनवस्थितश्च ॥ [५५]

गयभाविवासरेसुं दिवसारम्भे अ अवरज्जो ।
कडिकढिणेसु अवज्झसमलिअल्ली मिअमए अ वग्घे अ ॥ ५६ ॥

अवरज्जो अतिक्रान्तं भविष्यच्च दिनं दिनमुखं चेति त्र्यर्थः । अवज्झसं कटी कठिनं च वस्तु । अलिअल्ली कस्तूरिका व्याघ्रश्च ॥ [५६]

देउलरप्फेसुं अहिहरमहिलिअमभिभवे अ कोवे अ ।
अद्धाणपच्छभागे समागए अइगयं पविट्ठे अ ॥ ५७ ॥

अहिहरं देवकुलं वल्मीकश्च । अहिलिअं अभिभवः कोपश्च । अइगयं मार्गपश्चाद्भागः समागतं प्रविष्टं चेति त्र्यर्थम् ॥ [५७]

अइराणी इन्दाणीइ तव्वयासेविणीए अ ।
छणणिअमेसु अवसहं हद्दोसिमत्तासु अक्कमाला त्ति ॥ ५८ ॥

L. 1. °न्त्थ G °ग्धं D अत्थग्घ अत्थाहं A अगाहआया° L. 2 D सर° A सुरसरे° B °देसु ABCDFG अज्जओ D अल्लत्थं L. 3 BF न्त्थ C अत्थग्घ D अत्थग्घ अत्थाहं edd प्रत्येकमगा° edd अज्जओ D सरसगुरेटयो म्° G 'गुरेटयोस्तृण (sic) L. 4 C अल्लार्थ D अल्लात्थं जलार्द्रा L. 5 D फलहसु ABCFG अवणो E अवसो D अवरोऽज्ञ C°तरुण° D 'धूर्त' (?) edd 'दिअ' D 'रेसु L. 6 A मज्झ° D मज्झोदर° ACG 'लिअ L. 7 C परि° BF 'फलहकश्चेति D 'फलहकश्चेति' edd असओ L. 8 edd त्र्यर्थः C L. 13 G 'लिअ BCFG अत्थ अत L. 9 D अवरज्जो L. 10 G 'वासरेसु E अवराज्जे' D अवरज्ज D 'वज्झ DG लिअ G मणुए व ABCFG व D वग्घे ABCDEG व L. 11 BF अति°. L. 12 G ca दाशु L. 13 edd 'जिदम' ABCDEG 'अंते व edd कोरे व L. 14 edd द्दे व L. 15 C 'पृष्ठ' The commentary on the and the following two stanzas is mutilated in D edd 'त्रिवं L. 17 C 'सेवणीए. L. 18 C छणो edd निअ° A अक्कमाल (?).

अइराणी इन्द्राणी सौभाग्यार्थमिन्द्राणीव्रतसेविनी च स्त्री । अवसहं उत्सवो नियमश्च । अक्कसाला बलात्कार ईषन्मत्ता च स्त्रीति द्व्यर्था ॥ अत्र च । अब्भुत्तइ स्नाति प्रदीप्यते च । अल्लिअइ आलीयत उपसर्पति च । एतौ द्वावपि द्व्यर्थौ धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ताविति नोच्येते ॥ [५८]

अविरयहिक्कासु अणुसंधिअमविहाविअं च दीणम्मि ।
अणआलवणे तं चिअ अक्खणवेलं रयप्पओसेसु ॥ ५९ ॥

अणुसंधिअं अविरतं हिक्का च । अविहाविअं दीनमनालपने ऽपि तदेवेति द्व्यर्थम् । अक्खणवेलं सुरतं प्रदोषश्च ॥ अत्र च । अवअच्छइ ह्लादते ह्लादयति पश्यति च । अवआसइ पश्यति श्लिष्यति च । अवसेहइ गच्छति नश्यति च । एवम् अवहरइ । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोपात्ताः ॥ [५९]

भणिओ अकंडतलिमो णिण्णेहाकयविवाहेसु ।
अवकित्तीइ असच्चे दाणम्मि अ अवरिहड्डपुसणं ति ॥ ६० ॥

अकंडतलिमो निःस्नेहो ऽकृतविवाहश्च । अत्र च । अहिपच्चुअइ गृह्णाति आगच्छति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । अवरिहड्डपुसणं अकीर्तिरसत्यं दानं चेति त्र्यर्थम् ॥ [६०]

॥ अथ आकारादयः शब्दा द्व्यक्षरादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते ॥

आहू घूए आऊ सलिले तह विंचुअम्मि आलासो ।
आणिक्कं तंसरए आअड्ढी झाडभेअम्मि ॥ ६१ ॥

L 1 G *om* इन्द्राणी सौभाग्यार्थम् BF *om* इन्द्राणी C °व्रतीसेवनी च L 2 BG °त्कार B इष° *cdd* द्व्यर्थं C अज्झुत्तइ L 3 BCF अल्लियइ *cdd* आलीयते G ग्रते C *om* द्वावपि L 4 B °रुक्ता ति G नोच्यते L 5 *cdd* °संधियम° A °धियमदा° *cdd* °विये B च L 6 ABG विय C मुक्खण° *cd I* रुनप्प° A, C I hd, G °प्पउ° L 7 BCF °संधिय *cdd* °र्विविं L 8 BFG *om* ह्लादते L 9 BF अवयासइ C अवयासइ BF अवसोइ L 10 BD °पात्ता L 11 CDG भणिज E अकड° A अकंड° E णिणे° G निंणे° D °रिवा° L 12 C अवकित्तीइ E °त्तीअ BCDE °हड्ड° G °हड°. L 13 BCFG निस्नेही D निरोहो CD अकृत° G °पडचु° BF °पच्चुयइ D अहेपच्चुइ B गृह्णाति CF गृएह°. L 14 G अवरिहड° B °हड्ड° D °हेड्ड C 2 hd °हड्ड° L 15 C त्र्यर्थं (sic) L 16, G व्यक्षरा° BCF प्रस्तू L 17 DF विंचुयम्मि C विंचु° D विंचुयम्मि E विंचुअम्मि L 18 A तंसुरए D तिरिसुरए E आअड्ढी G आयड्ढी CDFG °भेयम्मि BE भेयम्मि

आहु इत्युकारान्त उलूकवाची । आऊ सलिलम् । आलासो वृश्चिकः । आणिक तिर्यक्सुरतम् । आअल्ली झाटभेदः ॥ यथा ।

> आअल्लिआहुआलाससकुलं आउरहिअगिरिसरिअ ।
> आणिकजाणि तुह कारणे अडविमडइ सो सुसो ॥ ४९ ॥ [६१]

आहच्चं अच्चत्थे मुहमाणुअमाउलं रसे ।
आवंगो अवमग्गे जूडे आमोडआमेला ॥ ६२ ॥

आहच्चं अत्यर्थम् । आणुअ मुखम् । आकार इत्यन्ये । आउल अरण्यम् । आवंगो अपामार्गः । आमोडो तथा आमेलो जूटः । शेखरवाचकस्तु आमेलो आपीडशब्दभवः ॥ यथा ।

> ल्हसिआमोडमिलाणाणुआण तुह रिउवहूण आमेलो ।
> आहच्चमाउलमहीलुढिआणावगमञ्जरी लिअइ ॥ ५० ॥ [६२]

आरिल्लो आरा आरोहो अ थणम्मि आफरो जूए ।
आगत्ती कूवतुला आसंघेच्छाइ खित्तमाविद्धं ॥ ६३ ॥

आरिल्लो अर्वाक् । अर्वाकालोत्पन्न इत्यर्थः । आरोहो स्तनः । नितम्बवाची त्वारोहशब्दः संस्कृतसमः । आफरो द्यूतम् । आगत्ती कूपतुला । आसंघा इच्छा । आस्थेत्यन्ये । आविद्ध प्रेरितम् ॥ यथा ।

> आरिल्लमयण आगत्तीदढभुअ मुञ्च आफर सुहय ।
> मरइ तुहासघाए कामाविद्धा वरारोहा ॥ ५१ ॥ [६३]

L 1 B आहू D आहुरिसु° B °कारान्त G °लासी BD °वाची L 2 BFG झाड° C छाट°. L 3 In G this example runs thus आअल्लियाहुआलाससकुलं (sic) अडइमडइ सो सुओ । आणिकजाणिउ तुह कारणेण आउरहियगिरिसरिय ॥ D आअल्लियाहुआलासयकुलं B आओर° D आऊरहिगिरि° BCI G °रहिय° edd °सरियं L 4 C आणक° DG °जाणिउ edd कारणेण BF अडवि अडइ C अविमडइ D अडविडइ D सुणो L 5 BDF, C 1 hd आहच्चं A अघछं D आअच्छा G अच्छच्छ CF मुहमा° D °णुयम° LG रस L 7 BDF (G?) आहच्च C आहुच CDG आणुयं CD आरण्यं L 8 G डो त आ°. C जूट (?) B शखर °C शवर° L 9 C पाड° L 10 edd ल्हसिया° C °मोड° edd °णुयाण G रू° G आमेले L 11 BFG आहच्चम° C आउल° 2 hd °च° C °लुगीया° D °लुटिया° BFG °लुढिया° C लियइ D लिइइ L 12 D आर L 13 A आस° D आसाघा इच्छा L 14 BF अर्वाकाला त्यर्थ C स्वन L 15 G संस्कृतशब्दभव C द्यत CG आसघा L 16 C आस्मत्यन्य D आविद्धय° L 17 CDG रिल्ल° BCDF °भुय C आफर G सुहय D सुहेरिय L 18 G मरइ त्वास° C om इ तु G °घाए

आणाई सउली आणूवो सवचे हढम्मि आडाडा ।
आयड्डीआमोआलंबा वित्थारहरिसभूछत्ता ॥ ६४ ॥

आणाई शकुनिकाख्यः पक्षी । आणूवो श्वपचः । आडाडा बलात्कारः । आयड्डी विस्तारः । आमोओ हर्षः । परिमलवाचकस्त्वामोदशब्दभवः । आलंब भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति ॥ यथा ॥

हणिऊण पउत्थजणं आणाइकुलं व रइअआडाडो ।
आलंबायड्डिमिसा आमोआ हसइ पाउसाणूवो ॥ ५२ ॥ [६४]

आलत्थो मोरे आसयमासन्ने बलम्मि आयामो ।
आलीलं णिअडभए आउरमाजिम्मि आउसं कुच्चे ॥ ६५ ॥

आलत्थो मयूरः । आसयं निकटम् । आयामो बलम् । दीर्घ इत्यन्ये । आलीलं निकट भयम् । आउरं संग्रामः । आउस कूर्चम् ॥ यथा ।

सायामासयसेसं तुह पेच्छिअ जायआउरालीला ।
आलत्थपिच्छछत्ते छड्डिअ रिउणो अणाउसा जन्ति ॥ ५३ ॥ [६५]

आसंगो आसवणं आलयणं वासगेहम्मि ।
आमोरओ विसेसण्णुअम्मि आहुंदुरो बाले ॥ ६६ ॥

आसंगादयस्त्रयो वासगृहार्थाः । अत्र च । आलिद्धशब्द आश्लिष्टशब्दभवः । आहड काङ्क्षतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोपात्तः । आमोरओ विशेषज्ञः । आहुंदुरो बालः । आहुदुरू बाल इत्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 D सउइ E सआली BF सवाच C हयम्भि D हड° D आडा L 2 CD आयडी° G °ड्डी D °मोयोल° B °लवा G °लंचा D चिच्छा° G °सहरि° L 3 G आणूउ G बला° L 4 G आयड्डी CD °ड्डी D C 1 hd , G आमाउ C मरिमल° *cdd* °कस्तुआ° BG आलव D आलावं L 6 D हणिउण G पउच्छणं D पउच्छ° BCFG रइय° D रईअ° L 7 BG आलव° D आलव° CFG °यां° D °याड° B यड्डि (sic) G °मिमा G °णूउ L 8 D आलच्छा DE °सने G बलम्मि L 9 A पियड° BCF णियड° DFG नियड° DE माउसं C कुच्च L 10 D आलच्छो G has twice आयामो बलं । D वीर्यमित्यन्ये L 11 DG निकटभय L 12 C सासवलयामसयसेसं BCDF पेच्छिय G मच्छिय L 13 D आलच्छपिच्छलत्ते G °पिछ° BFG छड्डिय C छड्डिय D छड्डिय L 14 C आसणं L 15 B असा° AD C 1 hd °मोरउ A °सणुअ° EA °ण्णु° BF °ण्णुय° D °ण्णुअ° G °ण्णुय° A आहुन्दु° D °दुरो B C 2 hd , D बाले E वाभे L 16 B °शब्द L 17 D नेहोपात्त CDG °मारउ L 18 D आहुंदरा BD बाल CG आहुडुस D आहुंदर CD बाल

आमोरय सिरिआसंग तए आहुंदुरा करिहरीण ।
मित्तासवणअमित्तालयणदुआरेसु संघडिआ ॥ ५४ ॥ [६६]

कमलम्मि आरणालं आसिअओ लोहघडिअम्मि ।
आसक्खओ सिरिविए आमलयं णेउरघरम्मि ॥ ६७ ॥

आरणालं कमलम् । काञ्चिके आरणालं संस्कृतभवम् । आसिअओ लोहमयः । केचिदयसा निर्वृत्त आयसिकस्तदपभ्रंश आसिअओ इत्याहुः । आसक्खओ श्रीरिति वदतीति श्रीवदः प्रशस्तः पत्तिविशेषः । आमलयं नूपुरगृहम् ॥ यथा ।

लीलारणालआमलयकेलिआसक्खए इमे तीए ।
जं विरहम्मि णिअन्तं हिअअ ण फुट्टेसि तं सि आसिअअं ॥ ५५ ॥ [६७]

आअड्ढिअं परव्वसचलिए आऊडिअं च जूअपणे ।
आलंकिअं च खञ्जीकयम्मि आमंडणं भण्डे ॥ ६८ ॥

आअड्ढिअं परवशचलितम् । यस्तु व्याप्रेराअड्ढ इत्यादेशो ऽस्माभिरुक्तः स व्यापारमात्रार्थः । आऊडिअं द्यूतपणः । आलंकिअं खञ्जीकृतम् । आमंडणं भाण्डम् ॥ यथा ।

रयणामंडणमवणिं जो सहि आऊडिअ खणे कुणइ ।
सो आअड्ढिअआलंकिएहि कह अहिसरेअव्वो ॥ ५६ ॥ [६८]

आरोग्गिअआसीवयआहुडिआ भुत्तसुइअपडिएसु ।
मीसत्तमाडुआली आसरिओ संमुहाआए ॥ ६९ ॥

L 1 G आमोरय D आहुरा D °हरीया L 2 D °दुआरियासु सायडिया BCFG °डिया L. 3 CDFG आरनाल ACF आसिअउ G आसियउ D आसिओ A लाउघ° edd °घडिय° L 4 BDF आसक्खओ ACG °उ आमलयं DF णेउर° L 5 DG आरनालं D काञ्जिके CG आरनालं G आसियउ C °अउ corr 2 hd D आसिउ D °मये C °मय L 6 BCFG केचित् B निवृत्त आ° D निर्वृत्तमाय° G °सिक °भ्रंस DG आसियउ C, 1 hd °अउ. BF आसक्खउ D आसखाउ CG° क्खउ (C 2 hd °आ) L 7 CDF वदति श्री° C °शस्तपक्षि°. L. 8 CG °नाल° D °णालनालय° BF °मलय केलि° D °केलियासासाण BF °सक्खए. L 9. BF हिअ C पुं° D फुट्टिसि G °से DG आसियय L 10 AD °ड्ढिय B °ड्ढिअ CF °ड्ढिअ ABCFG °डिय D om आऊ° च जू° C जूय° L 11 edd °किय L 12 G आयड्ढिय B °ड्ढिय D °ड्ढिअ CG °चलित G °ढयड्ढ° C आड्ड D °आड्ड L 13 edd °डिय C द्युत edd °किय L 15 BCF° मवणिं edd °डिय D खणे L 16 G आअड्ढिय° BF °आड्ढिय° C °आडिअ° D °आड्डिय° (sic) BCDF °किएहि C अहिसरयव्वो D अहिसरियव्वो F अह° L 17 ABCDF आरोग्गिय° E आरोग्गिअ° edd °हुडिया ABCDEF °सुइय° G °सुइय° L 18 C मीसत्तम° D मीसुत्तम° AG, C 1, hd °लि

आरोग्गिअं भुक्तम् । आसीवओ सूचीजीवकः । आहुडिअं निपतितम् । आडुआली मिश्रीभावः । आसरिओ संमुखागतः ॥ यथा ।

आरोग्गिआडुआलीसत्तूणं तुह णरिन्द सत्तूणं ।
आहुडिआणमरसे पत्तपुडासीवअत्तमासरिअं ॥ ५७ ॥

इह च आअड्ड–आऊड–आरोग्ग–आडुआल–आहुडप्रभृतीनि धात्वादेशप्रतिरूपकाणि नामानि । तेषां करोत्यर्थे णिचि नामधातुत्वमपि । तेन । आअड्डइ । आऊडइ । आरोग्गइ । आडुआलइ । आहुडइ । इत्याद्यपि सिद्धम् । एवं सर्वत्र क्रियाक्षिपु योजनीयम् । [६९]

आयावलो अ बालायवम्मि आवालयं च जलणिअडे ।
आडोविअं च आरोसिअम्मि आराइअं गहिए ॥ ७० ॥

आयावलो बालातपः । आवालयं जलनिकटम् । कप्रत्ययाभावे आवालं इत्यपि । आडोविअं आरोपितम् । आराइअं गृहीतम् । आसादितमित्यन्ये ॥ यथा ।

आयावले पसरिए किं आडोवसि रहङ्ग णिअदइअं ।
आराइअबिसकन्दो आवालठिअं पसाएसु ॥ ५८ ॥ [७०]

मालायारे आरंभिओ अ आइसणमुज्झिअए ।
आलीवणं पलित्ते करिआए आवरेइआ चेअ ॥ ७१ ॥

आरंभिओ मालाकारः । आइसणं उज्झितम् । आलीवणं प्रदीप्तम् । प्रदीपन-

L 1 *cdd* आरोग्गिय G °सीवउ C °सावउ 2 hd °वओ BCDF °डिय D आडुयाली L 2 *cdd* आसरिउ C 2 hd °रिओ L 3 *cdd* आरोग्गियाडुया° C °डु° G °यालिअ° BF °यालि° L 4 *cdd* आहुडिया° C °सीवअत्त° BCFG °सरिय D °सरिउ L 5 G आयड्डाआऊडाआ° C आअड्ड° D आअड्ड° BCF °आडुयाल D °आडुयालइ G °आडु° B प्रभि- तीनि L 6 BD णिचि CD आअड्डइ L 7 BCDF आडुयालइ CD *om* आहु- डइ L 9 G आउआवलो DE °वलो AG य AEG वाला° A °लायम्मि BF °लायनम्मि D अवालयं E आवाल (*sic*) *om* च B व E जलनियडे ABCDFG °णियड L 10 *cdd* °विय ABCDFG °सियम्मि ABDEFG आराइय C आरोइय L 11 D °वलो BG वाला° D °तपो C आवा°. BFG आवालमित्यादि C आवालमित्यपि D आवाल इत्यपि *cdd* आडोवि- यमारोपित L 12 *cdd* आराइय L 13 C परिसाए C 1 hd, DG णिय° DG °दइय G L 14 *cdd* आराइयविस° BF °कदे C आवाल° G आवले BCDF °ठिय, broken off in °यए L 15 C आरभिउ 2 hd °ओ DG °उ ACDG य AD °मुज्झियए C °मुज्झिअम BFG EG चेव L 16 ABDEF करियाए C °याइ *cdd* °रेइया ABF चेय C वेव (2 hd चेव) L 17 DG °भिउ C *om* ओ B आइसस D उज्झितं D प्रादीपनमित्यर्थ

कमित्यर्थः । अत्र च । आहम्मिअं आगतमित्याङ्पूर्वस्य हम्मेः सिद्धम् । आइग्घइ आजिघ्रति । आहोडइ ताडयति । आसंघइ संभावयति । आअड्डइ व्याप्रियते । आउड्डइ मज्जति । आरोलइ पुञ्जयति । आयंबइ आयज्झइ वेपते । आढवइ आरभते । आलिहइ स्पृशति । आइञ्छइ कर्षति । आरोअइ उल्लसति । आढप्पइ आरभ्यते । इत्यादयो धात्वादेशेपूक्ता इति नोच्यन्ते । आरालिओ सूपकार इत्यारालिकशब्दभवत्वान्नोक्तः । आवरेइआ करिका । मद्यपरिवेषणभाण्डम् ॥ यथा ।

कस्स य विओअआलीवणम्मि आरंभिए तुमं पडिआ ।
जं मइराविमुहीए आइसणं आवरेइआइ कयं ॥ ५९ ॥ [७१]

आयासलवो णीडे आयासतलं च हम्मपुट्ठम्मि ।
आणंदवडो पढमे वहूइ रुहिरारुणे वत्थे ॥ ७२ ॥

आयासलवो पक्षिगृहम् । आयासतलं हर्म्यपृष्ठम् । आणंदवडो प्रथमं वध्वा रुधिरारुणितं वस्त्रम् । प्रथमपरिणये भर्त्रा कौमारे गृहीते यत्तत्परिमलरुधिररञ्जितं वस्त्रम् । बान्धवानानन्दयति तत् आणंदवडाख्यम् । यथा ।

आयासतलोवरि वलहस्स चरिमं वयंसि णिएहवसु ।
आणंदवडो आयासलवट्ठिअसारिआ य तं कहइ ॥ ६० ॥

अत्र च । आविलुंपिअं अभिलषितमिति यदन्यैरुक्तं तत्काङ्क्षेरादेशः । आसेअणयशब्दश्चावितृप्तदर्शनार्थे आसेचनकशब्दभव इति नोक्तौ ॥ [७२]

L 1 *edd* आहम्मियमागतमिति BCDF आइग्° DG हम्मे L 2 G *om* आसंघइ सं° G आग्घइ C °अड्डइ D °अइइ L 3 G आउडइ B आओडुइ or °डुइ C आउडइ D आउड्डइ F आउड्डइ CG आरोलेइ G आयंबइ B आयम्बइ CDI आयम्बइ G आअज्झइ C आइज्झइ *om* D C आढावइ L 4 G आलिभृङ्क DG आयंछइ C आयंस्थइ. BCDF आरोयइ C उल्लसइ C आइप्पइ L 5 DG C 1 hd °शिउ C सूपकार F °कार CDFG इति आरा° B इति अरा° L 6 *edd* °रेइया G मज्ज° L 7 G विउअ° C विउइयआला° D कस्स विनिओयाआला° F विउइय° BDFG पडिया C पिडिया L 8 C °मुहीए G आवरोइ° B आवरे° *edd* °इयाइ L 9 DEG णीडे B व E °पुट्ठ° G °मट्ठम्मि L 10 G आणाद° C °पढो A पुढमे C पुढमो D पढमा G पुढम D वाहुइ D वस्थ L 11 C आयाभ° corr. 2 hd B हर्म्यपृष्ठं CDFG °पृ° C वध्वा प्रथमं D वस्त्र प्रथमं D रुधिरारुणं L 12 BDF भर्त्रा C कौमारी L 13 G बान्ध C बाधा D नान BCFG आनंद° D आनाद° L 14 BFG °वरि CD वरिये G निएह° D णिह° L 15 C आयास° BDFG °ट्ठिय° C °ट्ठिया° BCFG °सारिया D °सारिआ L 16 C आविलुंपियं BFG °पियं D °लुम्पियं G आजिक्क° C °ङ्क्षि° L 17 G आसेय° G °नार्थ. C आसेचनक° 2 hd °च° D आसेचनकशब्दभाव इति नोक्त।

॥ अथानेकार्थाः ॥

पसवदुहणिच्चदिट्ठेसु आवि आलं वहोलमउएसु ।
अच्चत्थदीहविसमेसु लोहमुसलेसु तह आग्रं ॥ ७२ ॥

आविशब्दः प्रसवदुःखे नित्ये दृष्टे चेति त्र्यर्थः । आलं अल्पस्रोतो मृदु च । आग्रं अत्यर्थं दीर्घं विषमं लोहं मुसलं चेति पञ्चार्थम् ॥ [७२]

आणिअमाढिअमिट्ठे गणणिज्जे अप्पमत्तगाढेसु ।
सिक्कारे पणिए आहुडमाअरमुक्खले कुच्चे ॥ ७४ ॥

आणिअं आढिअं च इष्टं गणनीयमप्रमत्तं गाढं चेति प्रत्येकं द्वावपि चतुर्थौ । आहुडं सीत्कारः पणितं च । आअरं उदूखलं कूर्चं च ॥ [७४]

आअल्लो रोगचलेसु विलविए चिन्तिए अ आराडी ।
आरद्धं च पवुड्ढे सयगहगेहागएसुं च ॥ ७५ ॥

आअल्लो रोगश्चलश्च । आराडी विलपितं चित्रयुतं च । आराडिअं इत्यन्ये । यदाह । चित्तलिअं विलविअं च आराडिअं ॥ आरद्धं प्रवृद्धं सतृष्णं गृह आगतं चेति त्र्यर्थम् ॥ [७५]

आरणमहरफलेसुं आविअमिन्दोवमहिअपोएसु ।
आऊरमइसउणहेसु चलिअकुविआउलेसु आहित्थो ॥ ७६ ॥

L 1 C अथ अनेका° G °र्थे L 2 E °दुणि° CG आल A वहोल° E चहोल° D वहोल्ते G °मउसेसु L 3 A अघत्थ दीह° C आव्वत्थ° 2 hd °घ° D अथ्याच्छ° E °मुशा-जेसु G reads दीहलोहमुसलाविसमेसु तह आलं । L 4 DG °दुखे G नित्यदृष्टे. BDF °श्रोतो L 5. G मुशलं L 6. ABCDFG आणियम° ABCDFG °ढियमि° E °ढिञ्च° G °ह° D °गोढेसु L. 7 B आहुड° A °माआरसुक्खेले BG °मायर° D °माआरमाउखले G °मुन्नूखले BF कुत्थे L 8 cdd आणिय आढियं G इट्ठं cdd. गणनीयं अप्र° B om. प्रत्येकं. L 9 BF आहुड BCFG आअरमुदू° C °दूपलं. L 11 C पवुड्ढे D पवुड्ढ G पवुड्ढे G सयएहं D सइएगं E सयगेह° BF °गेहाएसु L 10 DG चिन्तिए D य L 12 B रोग: D रोगे G आरीडी C आरा —cdd आराडियमित्य° L 13 C (F?) चित्तलय 2. hd चि° D चित्तलियं BG °लिय DG विलवियं BF विलवियं C विलय cdd आराडिय. G प्रवृत्तं BCFG गृहं D गेहे L 14 B चेति, G om चेति. L 15 ABCDFG आवियमि° G °दोयमहिय° ABCDEF °महिय°. L 16 D चल° ABCDFG चलिय° ACD °कुविया° AG आहित्था D °च्छो

आरणं अधरः फलकश्च । आविग्गं इन्द्रगोपो मथितं प्रोतं चेति त्र्यर्थम् । आऊरं अतिशयमुष्णं च । आहित्थो चलितः कुपित आकुलश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७६]

आरेइअं मउलिए मुक्के भन्ते सरोमञ्चे ।
णववहुपरतन्तासुं आवड्डिअआविअज्झाओ ॥ ७७ ॥

आरेइअं मुकुलितं मुक्तं भ्रान्तं सरोमाञ्चं चेति चतुरर्थम् । आवड्डिआ तथा आविअज्झा नववधूः परतन्त्रा चेति प्रत्येकं द्व्यर्थे ॥ [७७]

आइप्पणं च पिट्ठे छणघरमण्डणच्छुहाछडाए अ ।
अविवित्तसंकडे आरंदरमावडिअमब्भिडिअसारे ॥ ७८ ॥

आइप्पणं पिष्टमुत्सवे गृहमण्डनार्थं सुधाच्छटा च । तन्दुलपिष्टक्षीरं गृहमण्डनमाइप्पणं इत्यन्ये । आरंदरं अनेकान्तं संकटं च । अविवित्तसंकडे इति समाहारः । आवडिअं संगतं सारं च । अब्भिडिअं संगतं समा अब्भिड इत्यादेशात् । अत्रापि समाहारः । अत्र आलुंखइ दहति स्पृशति चेति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्तः ॥ [७८]

॥ अथ इकारादयो व्यक्षरादिक्रमेणैवोच्यन्ते ॥

इग्गो भीए इब्भो वणिए उच्छुसयलम्मि इंगाली ।
इक्कुसमुप्पलमिरिणं कणयं इन्दिन्दिरम्मि इंदिंडो ॥ ७९ ॥

इग्गो भीतः । इब्भो वणिक् ॥ इणं इणामो एतत् । इण्हिं इदानीम् । इर किलार्थे । एते शब्दानुशासन एवोक्ता इतीह नोच्यन्ते ॥ इंगाली इक्षुखण्डम् । इक्कुसं सामान्याभिधानेऽपि नीलोत्पलम् । इरिणं कनकम् । इंदिंडो भ्रमरः ।

L 1 G भर G °णीर G मथिनं BF मथिनं C मथित ने, 2 hd मथितं च D माथित G प्रातं B वेति L 2 D आहित्थो B कुपित G आकुलितश्चेति L.3 ABCDFG आरेइयं E अंगे. L 4 EFG नव° G नववहू° C °तंतीसु B आवड्डि° (?) G ड्डि° BCG °यआ° D °डिआवा° C °आवग्गाउ 2 hd आविअज्झाओ ADG °ज्झाउ L. 5 BDG आरेइयं C (F?) आरेइ G आवड्डिय BCDF ड्डिया G आविअवणा C °अज्झा 2 hd °अज्झा D आविअज्झा L. 6. B द्वयर्थो CDFG द्वयर्थे L 7 D आइप्पिणं E छणग° ABCFG य. L 8 AG, C 2 hd आविवित्त° BF °कडेरा A °मावडिअमग्गिमडिअसारे B °मावडि° BDG °डियम-ब्भिडिय° C °डियमब्भिडिय E °सारो L. 9 D आइप्पिणं G पिट्ठ BCDF पिट्ठ उ° L 10 edd °णमाविवित्त° G आविवित्त° L. 11 edd आवडियं BDF C 1 hd अब्भिडियं G अब्भिडह L 12 BF आलुंखइ L. 13 CF अथेकारा° L. 14 CF इग्गो L. 15 A इक्कुस°, D इंदिम्मि इंदिडो L. 16 CF इग्गो BF इणं BF इण्हिं C (F?) इन्न L. 17. BD °शासने B एवोक्ताः G इक्षुखं° L. 18 BDF इक्कुसं BF °न्याभिधा° G °लम्

केश्चिदिन्दिन्दिरशब्दो ऽपि देश्य उक्तः । अस्माभिस्तु संस्कृते ऽपि दर्शनादनया भङ्ग्या निबद्धः ॥ यथा ।

> इन्भाणमिरिरामिकुसमिइंदाण गयाण इगाली ।
> इग्गाण य माभेसीसद्दो दरिसं समुज्वहइ ॥ ६१ ॥ [७९]

इक्कणइरावइग्विअइरिआ चोरकरिभत्थिअकुडीसु ।
ओसिंघिअम्मि इंधिअमिंदग्गींदग्गिधूममवि तुहिणे ॥ ८० ॥

इक्कणो चोरः । इरावो गजः । इग्विअं भर्त्सितम् । इरिआ कुटी । इंधिअं घ्रातम् । इदग्गी तथा इदग्गिधूमः तुहिनम् ॥ यथा ।

> मणइक्कण वलइग्विअइराव पसइरिआठिआ मुणिणो ।
> इदग्गिणगे इदग्गिधूमधवलम्मि जस तुम्बेघिन्ति ॥ ६२ ॥ [८०]

कोमारे इंदमहो इंदोवत्तो अ इन्दीवे ।
कीडेसु इंदगाई जुएसु इरमंदिरो करहे ॥ ८१ ॥

इंदमहो कौमारः । कुमार्या भवः इति व्युत्पत्तेः । इंदमहं कौमारमित्यवन्तिसुन्दरी । यदुदाहरति स्म ।

> उवहसए एराणि इन्दो इन्दीवरन्धि एत्ताहे ।
> इदमहपेच्छिए तुह मुहस्स सोहं णिअच्छन्तो ॥ ६३ ॥

इंदोवत्तो इन्द्रगोपकः । इंदगाई युताः कीटाः । ये कीटाः सलभा भ्रमन्ति । इरमंदिरो करभः ॥ यथा ।

L 1 DG कैश्चिदिंदिर° C केश्चिदिदिर BF °दिंदिर° D om ऽपि L 3 C °भिरसभि° D भिकुस L 4 C हरिस D C 2 hd G समचरइ L 5 BF इक्कुण° G इक्किण° cdd °इग्विय ABCDFG इरिया BDF वार° C चारे cdl °भच्छिय° C °कुडासु L 6 AG उसिंघियम्भि BCDF आसंधिय° E ओंघ° ABCDFG इधिय° CD °इग्गीद° G °इग्गीधू° (om इग्गी) E इहिणे G ह° L 7 B इक्कुणा BD चोर C कुणा L 8 G माल C व्याघ्रात L 9 BF °इक्कुण CG यन्न° C °इक्किय° D °इक्किया° BFG °इग्घिय° G पत्त° cld °इरिया BDFG रिया C on डिम्भा BF मुनिणो L 10 G तुह घति BF तुहघिति C तुहघति D तुहघाति (equally correct as °घि) L 11 C कोमारो C इदोवन्ने अ and twice AG य L 12 BCF °गाइ G °गाइ G जागसु A इरमंदिरो G मुर° करही L 13 C कौमाग BF इदमह C °मह D °माहो BF कोमा° C °गमि यवतिसुदरा D °रमिति चतिसुदरा L 15 C इदीवरस्थि D एत्ताहि L 16 BF इदम प° C इदोमहपस्थिम cld णियच्छं° L 17 B °गाइ CD om कीटा after ये

इरमंदिरेंदगाइइंदोवत्ताइजन्तुणो वि वरं ।
इदमहो पुण गूणं लज्जं हासं च जणइ जणे ॥ ६४ ॥ [८१]

इन्दुइवणो इंदड्डलओ इंदमहकामुओ साणो ।
इल्लो दरिद्दकोमलपडिहारलवित्तकसिणेसु ॥ ८२ ॥

इंदड्डलओ इन्द्रोत्थापनम् । इदमहकामुओ श्वा ॥ यथा ।

इदड्डलओ सरए पयाणचलिएभगज्जिएहि नए ।
रइओ रिञ्जहि रसे सहअरइंदमहकामुअरवेहिं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

इल्लो दरिद्रः कोमलः प्रतीहारो लवित्रं कृष्णवर्णश्चेति पञ्चार्थः ॥ [८२]

सद्दूलसीहवुट्टीणिवारणेसुं तहा इल्ली ।
विसिवुट्टिरक्खणेसुं गेहदुवारे अ इल्लीरं ॥ ८३ ॥

इल्ली शार्दूलः सिंहो वर्षत्राणं चेति त्र्यर्थः । इल्लीरं बृसी वृष्टिवारणं गृहद्वारं चेति त्र्यर्थम् ॥ [८३]

॥ अथ ईकारादयः ॥

ईसं कीले रोज्झम्मि ईसओ ईसरो मयणो ।
सवरसिरपत्तपुडयम्मि ईसिअं तह वसाइअए ॥ ८४ ॥

ईसं कीलकः । ईसओ रोज्झाख्यो मृगः । ईसरो मन्मथः ॥ यथा ।

L 1 C °वेत्ताइ° L 2 D om गूणं C om जणइ BF जणं D जेणं L 3 E इदु° D इदुद्ध° A om इन्दु° A इदुइजउ C इन्दुइल्ल D इदुदओलिउ E °इड° G °इइ° G °जउ E °कामुआ C 1 hd, G °मुउ L इसाणा L 4 I °पडिहार L 5 CG इंदइजउ C 2 hd °जओ D इंदउजउ G °इठाप° C कामउ C श्वा L 6 CG इंदइजउ D इंदउजम, this stanza is totally corrupt in D C °चलिगन° ed I गज्जिगए L 7 CG रइउ ed I रिज्जहि G °रवहिं L 9 edd प्रतीहार From हार to श्चेति broken off in G C कृष्णं च° L 10 Before this stanza D inserts अथानेकार्थाः A °इदी B °वुड्ढ° L °वुड्ढी° ed I °णिवार° C इल्ला L 11 ABCFG सिवि D सिव° F विसि C केह ABCDFG य C इल्लीर L 12 इ to गृह° broken off in G BCDF वृषी L 13 CD त्र्यर्थं L 15 B सर्ज्जे A रज्जम्मि D रोज्झम्मि ACG ईसउ L 16 C सिरपुत्त F °पत्त° BF पुडयम्मि ed I ईसियं D सिसाइयाए L 17 C 1 hd, G ईसउ D ईस C रोज्झा° In G ख्यो मृगः is broken off BF ईसरो

मुक्केसरेहि णिचं भमिरेहिं ईसएहि य चुलुक्क ।
दलभोअणेहि ईसिकया तुहारीहि रसदुमा ॥ ६६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ईसिअं शबरशिरःपत्रपुटं यन्नायितं नेति व्यर्थम् ॥ [८४]

॥ अथ उकारादयः ॥

उंडं गहिरे उच्छू वाए उक्कं च पाडवणे ।
उच्छो अन्तावरणे उड्डो कूवाइखणयम्मि ॥ ८५ ॥

उंडं गम्भीरम् । उच्छू वातः । इक्षुवाचकस्तु संस्कृतभव एव । उक्कं पादपतनम् । उच्छो अन्तावरणम् । ओज्झरीति प्रसिद्धः । उड्डो कूपादिखनकः ॥ यथा ।

उच्छू उण्हो खणिआ उड्डेहिं कूवया य अइउंडा ।
उच्छं दहइ अ तण्हा उक्कमिणं तुज्झ मरुथलिए ॥ ६७ ॥ [८५]

उरमारम्भे उच्चं णाहितले वन्धणे उंवा ।
तिणपरिवारणयमुड्डू उंवी उण पिक्कगोहूमे ॥ ८६ ॥

उरं आरम्भः । उच्चं नाभितलम् । उंवा वन्धनम् । उड्डू तृणपरिवारणम्। तृणावच्छादनमित्यर्थः । उंबी पक्वगोधूमः ॥ यथा ।

कुन्तलउड्डुच्छसिणं जणणयणमिगाण उंबखायं व ।
मयणेण उरे रइअं तुह उच्चं उंबिगोरङ्गि ॥ ६८ ॥

अत्र च । उब्भं ऊर्ध्वम् । उब्भे यूयम् । उअ पश्य । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः । उस्साशब्दस्तु धेनुपर्याय उस्राशब्दभवः ॥ [८६]

L 1 C मुक्कोसरेहि BDFG °रेहिं C भमरेहिं ईसरेहि म्व चुलुक्क G ईसएहिम्व BF ईसएहिं twice D °हिम्व चु° L 2 BF देल° CDG °भोयणे° cdd. °णेहिं BCF °रीहिं L 4 cdd. ईसियं BCFG शवर° D सबर° C °सिरःपुत्र° G विशा° F °पुटं च प्रायितं चेति BD वेति L 6. C उड F उड BF उत्थू (उत्तू 2 hd उत्थू, G has again उच्छू pro उक्कं BF पाडवणे. L 7 C उत्थो G अच्छो EG अत्ता° L 8 CF उड BF गभीरं BCF उत्थू L. 9 C उच्छोअ G उड्ड° BF उज्झ° CD उज्ञ° L. 10. C उत्थू cdd. खणिया C उर्ड्डेहि D उर्ड्डेहि BF कूवायो B अइ° D अइ (sic) L. 12. C उव्वत E नाहि° G वंधणे A उम्वा ABG उवा D उम्बा E उचा L. 13. G उम्वी E ण pro उण BD पक्क° A °गोइमे. L. 14 C उच्च BG उवा CF उम्वा D उम्बा G वंधन BF कृण°. L. 15. B (F?) G उंवी C उम्बी D उवी °धूमो नाम L. 16. C कुतन्नडुछासि D कुतजउच्छाणो, the rest of this verse is corrupt C °मिगाणमि BG उव° C (F?) उम्बा° C च L. 17. cdd. रइयं cdd. उव्व (?) BG उंवि° C °गोरंमि D °ग्गारंमि. L 18 D om. अत्र च to °भव. B ऊब्भे. G इते G °शासनसाधि° L 19 C धेनुपयवि

उक्का उक्कंदी कूवतुला चुल्लीइ उल्लिउद्दाणा ।
उव्वाउव्वरउव्वाहा उक्कोलो अ घम्मम्मि ॥ ८७ ॥

उक्का तथा उक्कंदी कूपतुला । उक्कंती कूपतुलेत्यन्ये । उल्ली तथा उद्दाणा चुल्ली । उव्वा- उव्वर-उव्वाह-उक्कोलाश्चत्वारोऽपि घर्मार्थाः ॥ यथा ।

जालिअग्गिउल्लिउव्वासंतत्ता उव्वहयालउक्कोले ।
कासयधूआ वग्घइ ओ उक्काकड्ढिअजलम्मि ॥ ६९ ॥
उद्दाणं व समुद्दं लङ्घइ वडवाणलुव्वरं जिणइ ।
कस्सुव्वाहं ण जणइ उक्कंदिभुओ पई मज्झ ॥ ७० ॥ [८७]

उररी पसुम्मि किसराइ उणिहआ उसमो समुसयए ।
उलिअं णिकूणिअच्छे उअअं उज्जुम्मि उक्खली पिढरे ॥ ८८ ॥

उररी पशुः । उणिहआ कृसरा । उसमो समुन्नतः । उलिअं निकूणिताक्षम् । उअअं ऋजु । उक्खली पिठरम् ॥ यथा ।

उअउसमदेहलिमुल्लङ्घिअ बाहिमुलिअं णिअच्छन्ती ।
उक्खलिउणिहअमुररी उअ रोरघरम्मि उल्लिहइ ॥ ७१ ॥ [८८]

उल्लुट्टं मिच्छाए उविअं सिग्घम्मि दूसणे उसुओ ।
धत्तूरे उम्मत्तो उलित्तमुच्चाट्टिए कूवे ॥ ८९ ॥

L. 1 C कूप° शुलाइ ; 2 hd उल्लाइ E उल्लिवांसाणा L. 2 C उव्वा° A °उव्वर° C °उव्वाहा .G °ह ABFG य L. 3 G उक्का तथा उक्का उक्कंदी C उक्का तथा उक्का उक्कंदी. C चुल्ली. L. 4. C 2. hd उव्वाउव्वरउव्वाह° C 1 hd °उव्वरव्वाह°. G °उक्कोलाश्चत्वा° L. 5 CDG जालियग्गि° C °ग्गिउव्वा (sic) BDF संतत्ता C °यालउक्कोले L. 6 C कासुय° BCFG °धूया G वग्घइ edd. उ DG °कड्ढिय° BF °कड्ढिय° C °कड्ढिय°. L. 7 G वडवाणलु° BCDF वड° L. 8. C कस्सुव्वाहं D °वाहं edd. न BF जिणइ G °भुउ B उक्कंदीभूओ F °भूओ C °भउ D °भूउ L. 9. ABCF उणिहया D °या G उणिया A उसमो E उसमो D उसमो EG समुसयए L. 10. ABCFG उलियं D °लिअं BF णिकूणि C णिकूणि° D निकूणि° E णि° G ण° ABDFG °यच्छे C °यच्छे C उअ AD उअं° C ऋजु C उज्जुम्मि G पढरे D पिढरे L. 11. AG उणिहया BF उणियं C om 1. hd, 2 hd उणिहया G कृसरा C °रा G उसमो CD उसमो. edd. उलियं C णिकूणिताक्ष G °मायर्य L. 12 G ऋजु F ऋजुः G पिठरं. L. 13. C उअउसम° D उअउसमदेह BFG °लिय C °लिय D °लिअं G बाहि° C बाहिरम्° D बाहिरम्° C°ल्लिअ — — — च्छंती. 2. hd °मुल्लिअं and then the gap. DG °लिअं BDFG णिय° L. 14 G उक्खलिउणिहयमु° BF उक्खलिउणिहयमु° C °उणिहयमु° D उक्खलिउणियमु° G उल्लिहइ BF only इइ L. 15 ADE उल्लुट्ट C मिच्छाए ACDG उविअं BF उविय ACG उसुउ. L. 16 A उम्मत्तो C (G ?) उल्ल°

उड्डुट्ठ मिथ्या । उविअ शीघ्रम् । उसुअो दूषणम् । उम्मत्तो धत्तूरकः । एरण्ड इत्यन्ये । उलित्त उच्चस्थितः कूपः ॥ यथा ।

उड्डुट्ठ जं कणय पेच्छसि उम्मत्तउसुअविहुरो सि ।
ता रे पयपाणकए वज उविअमुलित्तकणउवीसम्मि ॥ ७२ ॥ [८९]

उग्घट्टिउआलीओ अवयंसे फालिए उरत्तं च ।
बहुअम्मि उंबरं उच्छुरमविणासिरे खलम्मि उप्फालो ॥ ९० ॥

उग्घट्टी तथा उआली अवतंसः । उरत्तं स्फाटितम् । उंबरं बहु । यस्तु देहल्यर्थं उंबरशब्दः स उदुम्बरशब्दभवः । उच्छुरं अविनश्वरम् । उप्फालो दुर्जनः ॥ यथा ।

रे उप्फाल उरत्ते पेम्मे सुरबहुउआलिजोग्गेहिं ।
किं णाम उंबरुच्छुरणरकुसुमेहिं पि उग्घट्टी ॥ ७३ ॥ [९०]

उड्डल्लउड्डला उल्लासे तह उम्मलं थीणे ।
उकुंडो मत्ते उग्गमम्मि उड्डाअउप्फोआ ॥ ९१ ॥

उड्डल्लो तथा उड्डलो उल्लासः । उम्मलं स्त्यानम् । उकुंडो मत्तः । उड्डाओ तथा उप्फोओ उद्गमः ॥ यथा ।

तिणउप्फोउकुंडवसहुड्डलुक्खायउम्मलुप्पङ्के ।
सरए तुह वेरीहिं मुक्का उड्डायउड्डला ॥ ७४ ॥ [९१]

L 1 G उल्लुड D उल्लह BF (AD ?) उचिय C उविय BCFG उसुउ G शीघ्र pro दूषणम् BDG उम्मत्तो L 2 C उल्लित्त D उल्लित्ता G उव्वे° C 1 hd D उव्व° L ? D उल्ला° L 4 cd 1 उवियम° G °कउदेसम्भि D °ईपाम्भि L 5 B उग्घ° G °हिउ° E °हिओन्आलीओ A °उघालीउ BD °उया° CFG °उयालीउ C वत्तरं D उत्तार व L 6 G वहुय° C बहुथ° ABEF बहुय° D आहुयाम्भि AG उवरं CD उम्बरं BF उवरमुच्छु° C उच्चु° 2 hd उच्चु° E उप्फालो L 7 B ओग्घड़ी CG °ही B आयाली CG उयाली C उत्तर D उत्तार CD उम्बर G वहु G येस्तु L 8 B °ल्यर्थं G उदुवरशब्दभरुञ्जनरशब्दाव (sic) CD उम्बर° C सन् दुम्बरभव (sic) BF उदंबर° C उच्छुरं L 10 C उत्ते G पिम्मे C °बहु° D °बहुयालि° BCFG °उयालि° L 11 BDFG नाम C नाम BFG उंवह° G °सिहिं C उग्घु° D °घा° G °ह L 12 AEG उड्डल्ल° E °उड्डला D °उडाल्ला G °उड्डला C °उड्डु (sic) D लला L 13 ABCF उकंडो E उक्कडो G उड्डा° D उड्डाओअप्फोआ E उड्डायअउफोया G °उप्फोया L 14 DG उड्डलो D तथा उड्डलो C उड्डाओ G उड्डलो C उम्मल B उकंडो G उड्डाआ C उड्डाउ 2 hd °ओ D उड्डाउ L 15 G C 1 hd उप्फोउ L 16 B °उप्पोआकु° C °उक्कुड° G °हुड्डुकवा° ° D उक्कडवासु-हड्डुलायवलायउम्मालप्पाको C °लप्पके L 17 C तुम्ह G उड्डायउड्डला D उड्डायउड्डाला

उक्कोडा उक्कंडा लञ्चाए तुट्टयम्मि उल्लुक्कं ।
उप्फुसं आउसे उच्छाहो सुत्ततन्तुम्मि ॥ ९२ ॥

उक्कोडा तथा उक्कडा लञ्चा । उल्लुक्क त्रुटितम् । उप्फुस आपूर्णम् । उच्छाहो सूत्रतन्तुः ॥ यथा ।

विरहोप्फुसे उक्कोडअणिउणो देसु तस्स उक्कंडं ।
उच्छाहेहि ण मुद्धे सविज्जइ पेम्ममुल्लुक्कं ॥ ७५ ॥ [९२]

संमद्दे उत्थग्घो हेट्ठामुहयम्मि उम्मत्थं ।
परिवत्तणम्मि उत्थल्ला उवदेहीइ उद्देही ॥ ९३ ॥

उत्थग्घो संमर्दः । उम्मत्थं अधोमुखम् । विपरीतमिति यावत् । उत्थल्ला परिवर्तनम् । उद्देही उपदेहिका ॥ यथा ।

जणउत्थग्घे उत्थल्लिऊण मा पेच्छ वारि उम्मत्थं ।
उद्देहितिक्खतुण्ड किं अणुइन्ति ण पेक्खसे मल्लिं ॥ ७६ ॥ [९३]

उक्कोडी पडिसद्दे विसे उसीरं डरम्मि उप्फेसो ।
उम्मल्ला तण्हाए अतडे कूवम्मि उत्तूहो ॥ ९४ ॥

उक्कोडी प्रतिशब्दः । उसीर बिसम् । उप्फेसो त्रासः । अपवादार्थो ऽप्ययं शब्देषु दृश्यते । यथा ।

असरिसजणउप्फेसया ण हु सहिमन्ना कुले पसूएण ॥ ७७ ॥

उम्मल्ला तृष्णा । उत्तूहो अतटः कूपः ॥ यथा ।

तुह हयहंसोक्कोडीउप्फेसा वेरिणो गया रसे ।
उम्मल्लाइ उसीरं असन्ति पविसन्ति उत्तूहं ॥ ७८ ॥ [९४]

L. 1 E उक्कडा CD लंचाए F लञ्चाए C तुट्ट° D तुडियम्मि G तुट्ट° L. 2 E उप्फसं BF सुट्टत° G सुत्त° L. 3 G लञ्चा BE लंच C 1 bd D लंचा D उप्फुस्स L. 5 G विरहोउ° C °णिउणे D तासु L. 6 G सहि C णं सुद्धे F मुद्धु (sic) L. 7 BE उत्थग्घा C उत्थउग्घो D उप्थग्घा C हेट्ठ° C उम्मच्छ D उम्मात्थं L. 8 BCE उथल्ला D उत्थल्ला A उद्देही C उद्देह L. 9 D उत्थग्घा G om. उम्मत्थं C उम्मच्छं D उम्मात्थं B उथल्ला D उत्थल्ला L. 11 D °उत्थग्घ CD उत्थल्लि° C विरच D विरच BF वारि G उम्मत्था C उम्मत्थं D उम्मच्छं L. 12 G उद्देहि° G om. किं BE अणुइन्ति D आनुइन्ति D न L. 13 E पडिसद्द ABCEFG विसे D विसा A उप्फासो E उप्फेस L. 14 F उम्मल्ला E अतडे BF उत्तरा C कूव° L. 15 ed. विसं G °ल्पार्थे L. 17 G °प्फेसया DG सहिमन्ना C °मन्ना G कुलसमुप्पण्णा L. 18 D उम्मल्ला L. 19 G °प्फेसा° D गया L. 20 C उम्मल्ल G °ल्लाइ C असन्ति G रसन्ति

उज्झमगुणिठअछिड्डेसु उज्झसुब्भग्गउच्छिल्ला ।
उच्छुअउम्मरउब्भंता भयचोरिअयदेहलिगिलाणा ॥ ९५ ॥

उज्झसप्रभृतयस्त्रयो यथासङ्ख्यमुद्यमाद्यर्थाः । उज्झसो उद्यमः । उब्भग्गो गुणितः । उच्छिल्लं छिद्रम् । इह छिल्लशब्दश्छिद्रार्थो वक्ष्यते । तस्य उत्पूर्वकस्येदं रूपमिति न शङ्कनीयं छिल्लउच्छिल्लशब्दयोः स्वतन्त्रत्वात् । न हि देशीशब्दानामुपसर्गसंबन्धो भवति । एवं फेसउप्फेसादिष्वपि ध्यान्यम् । उच्छुआदयो ऽपि त्रयो यथासंख्यं भयचौर्याद्यर्थाः । उच्छुअं भयचौर्यम् । उम्मरो गृहदेहली । उब्भंतो ग्लानः ॥ यथा ।

तिमिरोब्भग्गणिसाए उम्मरउच्छिल्लखलणउब्भंता ।
उच्छुअरयउज्झसओ उअ अत्तई विसइ खण्डदेवउलं ॥ ७९ ॥ [९५]

सुंसे उज्जडमुक्केरो अ बली उड्डसो अ मक्कुणए ।
सन्तम्मि अ उब्भाओ उद्दत्थो विप्पलद्धे अ ॥ ९६ ॥

उज्जडं उद्दसम् । उक्केरो उपहारः । समूहवाचकस्तु उक्केरशब्द उत्करशब्दभव एव । उड्डसो मत्कुणः । उब्भाओ शान्तः । उद्दत्थो विप्रलब्धः ॥ यथा ।

बोलन्ति तुज्झ रिउणो सोड्डसमयणे णिसं पि उद्दत्था ।
उब्भाया दिअहं कयउज्जडदेवउलदेवउक्केरा ॥ ८० ॥ [९६]

उज्जल्ला उम्मड्डा हढम्मि विमलम्मि उच्चारो ।
विउले उच्चाडो पयडे उच्चेवो दढम्मि उच्चत्थो ॥ ९७ ॥

L 1 BDEFG °गुठिय° C °गुडिय° A उज्जसु° D उज्जसउब्भिग्ग C उज्झसउब्भ° E °सुभग्ग- ओ° BF °उत्थिल्ला L 2 A उत्थुअ° BF उच्छुअनुम्मुर° ABEFG भयचोरियदेह° D °वोरिया- चौरिया B °गिलाणा L 3 D उज्ज° B °तय त्रय. D त्रयो पि G °मुद्यमार्थां G उब्भसो D उज्जसो D om उद्यम L 4 D गुडित C °शब्द छि° L 5 BF छिल्लउछि°. L 6 G पेस° D om फेस C उछु° L 7 BF उच्छयं C उच्छुयं D उच्छुभय G °चौर्य BF om भय D उंबारो L 9 BF °णिणिसाए L 10 BFG उछ्य° C उच्छुअ° CG °सउ L 11 G सुन्ने C उज्जुड° 2 hd उज्ज° DFG वली L 12 AG य A उज्झाउ C 1 hd, G उब्भाउ ABDFG उद्दच्छो C उद्दछो A विप्फलद्धे C °लद्धो, 2 hd °लद्दो L 13 BD उज्जड्डं D उपहास· BF उक्करशब्द· D om उक्केरशब्द G °शब्दभव om एव. L 14 D, C 1 hd, G उब्भाउ edd उद्दच्छो L 15 G बोल्लिन्ति G उज्झ C तुज्झ 2 hd तुझ D तुज्झ B रिउणो edd उद्दच्छा L 16 DG दियहं C °वेक्केरा L 17 B उम्मड्डु BF चारो C 1 hd, D उच्चारो L 18 AG उच्चाडो C उब्बाडो D उच्चेडो AG उच्चेवो BF उचेवो C उच्चेदो D ओच्चेवो A उच्च

उज्जल्ला तथा उम्मङ्गा बलात्कारः । उच्चारो विमलः । उच्चाडो विपुलः । उच्चेवो प्रकटः । उच्चत्थो दृढः ॥ यथा ।

उच्चारे उच्चेवे उच्चाडकरे ससिम्मि जं कामो ।
उज्जल्लोच्चत्थबलो ता उम्मङ्गाइ रमसु इमं ॥ ८१ ॥ [९७]

उअह त्ति पेच्छह्त्थे उडिदो मासम्मि साइणी उअरी ।
उल्लोचो अ विआणे छिम्पयकारुम्मि उंछओ होइ ॥ ९८ ॥

उअह पश्यत । उडिदो माषधान्यम् । उअरी शाकिनी । उल्लोचो वितानम् । उंछओ छिम्पकाख्यः कारुविशेषः ॥ यथा ।

उंछयवाडे मज्जारिल्वयाओ भमन्ति उअरीओ ।
उअहोडिदसामाओ तमिस्सउल्लोचिए गयणे ॥ ८२ ॥ [९८]

उड्डासो तावे उग्घुट्टं पुंसिअमरिम्मि उल्लोलो ।
दरिए उत्तुणउम्मुहउच्चुंचुच्छुच्छुउत्तुरिद्धीओ ॥ ९९ ॥

उड्डासो संतापः । उग्घुट्टं पुंसितम् । उग्घुट्टशब्दस्य उद्घुट इति व्युत्पत्तौ सत्यां विशेषार्थरूढेरिह पाठः । उल्लोलो शत्रुः । उत्तुणो उम्मुहो उच्चुंचो उच्छुच्छू उत्तुरिद्धी एते पञ्च शब्दा दृप्तार्थाः । उत्तुरिद्धी गर्व इत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1 G उम्मङ्गा तथा बला°. C *om* उच्चारो *to* विपुलः D उच्चेडो. L. 2. DG उव्वेवो. L. 3. C 1. hd, DG उच्चारे BF उच्चेरे C *om* उच्चेवे G उच्चाड° D °कारे C ससिमि D सुसिमि. L. 4. G °त्थवल्लो BF °ल्लोच्चछबल्लो C °ल्लोचत्थबलो D °ल्लोच्छबल्लो D ताव G उम्मङ्गाए. L. 5. ABCDFG उअहेति E उअहेत्ति D उडेदो A मासस्सि A सायणी C साइणी A उयरी E चोयरी. L. 6. BCDEG उल्लोचो AG य D *om* अ ABCEFG विदाणे D याणे (sic) D छिंछपाइकारुमि C °रुंमि उ होइ (sic) AG उंछउ D उच्छओ E यंछओ. L. 7. G उडिदो मापदो मास° BFG उयरी C उअरी शाकिनी । उअरी शा (sic). BDFG उल्लोचो C ल्लोचो L. 8. BDF, C 1. hd, G उंछउ L. 9. BF उंछयवाडे G *om*. मज्ज् CG °रुवयाउ BF °रुवयाओ D °रुवया G अयरीउ C °रीउ D °रीआ L. 10. CDG °सामाउ BCFG °उल्लोचिए D °ओल्लोचिए. L. 11. A उड्डासो D उड्डायोसो A संतापे BEF संतावे A उग्घुडे E °इ ACG पुंसियम° BF पुंसियमरि° D पुंसियाम° C उल्लोला. L. 12 A दरिए ABDEG उत्तुण° A °हउघुघुघुउघुरिद्धीउ BF °हउघुघुघुघुउघुरिद्धीए C °हउच्चुच्छुच्छुउत्तुरुद्धीउ 2. hd. °चो D °हउच्चुंचुच्छुच्छुउघुघरुद्धीउ E °हउत्तुणच्छुच्छुउत्तुरिद्धीए G °हउघुघुच्छुच्छुउघुरिद्धीउ. L. 13. G उड्डासो BF पुंसितं. G उग्घुट्ट° C उग्घुट्ट° BF उग्घुट्ठ° G उद्घुट CDG इतिशब्दां व्युत्पत्तौ. L. 14. BDFG उत्तुणो. G उचुंचो C उद्धुंचो D उच्चंचो. G उच्छुच्छू C उच्छुछू D उच्छुच्छुरूपाः. L. 15. BFG उत्तु° C उत्तुरिद्धी, *om*. D. BFG उत्तु° C उत्तुरिद्धी D उत्तुर°.

विज्झोच्छुच्छुकुलम्मुहवयउच्चुयसिरिउत्तुरिद्धीणं ।
उग्घुट्ठमुत्तुणस उल्लोलाण तए कउड्डासं ॥ ८३ ॥ [९९]

आरूढे उल्लूढो उच्चप्पोच्चुप्पिआ तह य ।
उव्वीढं उद्दरिअं उम्मरिअं चेअ उक्खाए ॥ १०० ॥

उल्लूढो उच्चप्पो उच्चुप्पिओ त्रयो ऽप्येत आरूढार्थाः । उल्लूढो अङ्कुरित इत्यन्ये । उव्वीढ उद्दरिअ उम्मरिअ चेति त्रयो ऽप्येत उत्खातार्थाः ॥ यथा ।

उव्वीढखग्गउम्मरिअसत्तुणिवहो गुणेहु उल्लूढो ।
उद्दरिउच्चप्पखलो उच्चुप्पइ तिहुअणं पि आलुक्को ॥ ८४ ॥ [१००]

उच्छट्टो उड्डहणो चोरे दुअचोरिआइ उच्छंटो ।
उत्तालोव्वेत्ताला अच्छिण्णारावरुण्णम्मि ॥ १०१ ॥

उच्छट्टो । औत्सयोगे [सिद्धहे० १,११६] इत्युत ओति । ओच्छट्टो । तथा उड्डहणो द्वावप्येतौ चोरार्थौ । उच्छंटो द्रुतचौर्यम् । उत्ताल उव्वेत्ताल द्वावप्येतौ निरन्तरस्वररुदिते । उद्धतार्थवाची तूत्तालशब्दः समसंस्कृत एव ॥ यथा ।

गुणिगणहिअउच्छट्टय उड्डहणुच्छंटभीसिआ रसे ।
पयडिअझाडुत्ताल उव्वेत्तालन्ति तुज्झ रिउवहुआ ॥ ८५ ॥ [१०१]

L 1 D विजाच्छुच्छुच्छ° C °कुलम्मु° D °कुलाम्मु° C °वयउच्चह्र य° G °उच्चव° B °उच्चुव° F °उचुव° D °उच्छुव G °उवरि° BF °उत्तु° C °उत्त° D उत्तरिद्धाल्याण G °ढीण L 2 G उग्घुग्मत्तु° BF मुत्तु° D °सुत्तणासा G उल्लाल्लाण C चम D बाए G कउदास C कउड्डासं D कउड्डास L 3 C उत्थदो A उच्चपो° CD °प्पाउ° EG °प्पाअ° cdd °प्पिया L 4 BF C 2 hd उच्चाढं D उद्धरिउ G उद्ध ABCFFG °रिय C उम्मि° cdd °रिय ACE चेय BF चेव D चय G य F अक्खाए L 5 C उच्चूढा B उच्चप्पिओ D उवप्पिउ CG °प्पिउ cdd ऽप्यते C 1 hd उल्वूढो 2 hd उच्चूढो G अकुरित om इत्यन्ये L 6 BF C 2 hd उच्चीढ D उद्दरिउ BCFG °रियं D उम्मारिउ BCFG रियं cdd ऽप्येते L 7 BF उच्चीढ° D °उम्मारिय° BCFG °उम्मरिय° BG °सत्तु° D °सात्तु° L 8 C तहरि° G °उच्चप्प° D °उचापखाल्ली G उच्चुप्पइ D उच्चापाइ BCFG तिहुयणं D तिहूयण CD वालुक्को L 9 A उत्थट्टो BF उछट्टो C उच्छद्दो F उच्छट्टा A उद्दुहणो DE उम्ह° G उदु° A दुअ° BF दुयचारि° D °चोरिइ AG °रियाइ E °रियाइ E उच्छदो L 10 A °लावत्ताल्ला D °वत्ता° C 2 hd °चत्ता° C °ला पच्छिण्णम्मि L 11 D उच्छडो BCFG उत्स° D उत्स° cdd इति उत उति (D उत्ति) उछट्ट (D उच्छाद्दो) L 12 G उड्डहणो D उम्° C चौरा° C उत्थन्न द्रुत° BDF उव्वेत्ताल L 13 C तूना° G °शब्दभव L 14 CD गुणगुण° G गुणिगुण° BDFG °हिय° C °निय G °उलटय C उच्चुट्टय 2 hd उच्छ° D °ओच्छुट्टय G उडहणुलन° C उड्डहणुछद° D उद्दहणाच्छद° cdd °भीसया D रस L 15 CDG पयडिय° BF पयडिप° G °काडु° BF °डुत्ताल D °मुत्तालं C उव्वधा° D उव्वत्ता° C तुज्झ C °बहुया G °वहुया BF °वहुया D °वाहूआ

खिन्ने उब्बाउउत्तंपिआ य हासम्मि उल्लेवो ।
उब्भुग्गोप्फंदोला चलम्मि मूढम्मि उम्मइअं ॥ १०२ ॥

उब्बाओ तथा उत्तंपिओ खिन्नः । उत्तम्मिअं खिन्नमित्यन्ये । उल्लेवो हासः । स्वार्थे के उल्लेवओ इत्यपि । उब्भुग्गो उप्फंदोलो द्वावप्येतौ चलार्थौ । उम्मइअं मूढम् ॥ यथा ।

उब्बायमणा उब्भुग्गलोअणा चइअनाहउल्लेवा ।
उप्फंदोलोत्तंपइ तुज्झ कए सा विओअउम्मइआ ॥ ८६ ॥

अत्र च । उत्थारो उत्साहः । उच्छुसं विमर्दितमित्युत्साहउल्लुसशब्दप्रभवौ । उन्दुरउच्चयशब्दावाखुनीवीवाचकौ संस्कृतसमौ । उंघइ निद्राति । उग्गइ उद्घाटयति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविस्येते ऽन्यैरुक्ता अपि नोक्ताः । [१०२]

उब्भालणमुप्पणणे पलायणत्थम्मि उज्झमणं ।
उच्छविअं सयणीए उइंतणं उत्तरिज्जम्मि ॥ १०३ ॥

उब्भालणं शूर्पादिनोत्पवनम् । उब्भालणं अपूर्वमिति केचित् । उत ओति ओब्भालणं इत्यपि । उज्झमणं पलायणम् । उत ओति ओज्झमणं इत्यपि । उच्छविअं शयनीयम् । उइंतणं उत्तरीयम् ॥ यथा ।

L. 1. CD खिन्ने A उब्बाउउत्त° D उब्बारउउत्त° CG उबा° edd °पिया L. 2 E °ग्गोप्फं° C om प्फंदो D उब्भुग्गो उप्फं° C चलंमि edd उम्मइयं (D °म्मा) L. 3 G उब्बाउ C उब्बाउ 2 hd °ब्बो D उब्बारउ G उत्तम्मिआ C 1 hd खिउ BCF खिन्न G खिन्न C खिन्नमि BF खिन्न-मि°, illegible in G L. 4 C उल्लवउ CD उब्भग्गो C उप्प- -BCFG उम्मइय D उम्मा-इयं L. 6 edd उब्बाय° C उब्भग्ग° D उब्भाय° CDG °लोयणा G चइय BCF चइय° D चेइय° C °णाउल्लेवा D °णाह L. 7 C त्तंपिय BF उज्झ C तुम D has again उब्भु-ग्गोप्फंदोला चलंमि मूढंमि उम्माइयं (sic) instead of L. 7 L. 8 D उच्छारा उच्छार• B उत्सार G उत्साहः B उच्छुस D विमर्दि edd मर्दितमिति उत्सा° C °भवा L. 9 G उंदुर° C उन्दू-शब्दे° G (D°) उच्चय° C नीवी L. 10 G निद्राति इते C विस्ये BC धात्वंदे° G नोक्त L. 11 C उब्भालणमु° As to उब्भालण compare Marathi उफणणें Gujarati उफणवु, Sindhi उफिणणु to winnow F पलायणंम्मि A उज्झमणं C 1 hd उज्झ 2 hd उज्झ° D उज्झामणं G उज्झमणं L. 12 A उच्छविय C उच्छवीय D उच्छविया G उच्छयण L. 13 D उब्भालणं edd शूर्पादिना उत्प° C उब्भा° B उब्भालणमपू° CDFG उत ओति L. 14 BFG उब्भालणमित्यपि C उब्भालणमित्यपि D om from अपूर्व° to ऽप्यपि BF om from उज्झमणं to इत्यपि C उज्झ C 2 hd उज्झ° G पलायनं C ओति G उज्झमणमित्यपि C उज्झमण-मित्यपि L. 15 A उच्छविय D °विय CDF °रीयं

विअलिअउइंतणाए सुरसं उब्भालणं कुणन्तीए ।
तह पुलइअमुच्छुविअं जह काउं सक्किमो ण उज्झमणं ॥ ८७ ॥[१०३]

उल्ललिअं सिढिलठिइम्मि णिउणगहिअम्मि उग्गहिअं ।
उल्लेहडो अ लोले रइजोग्गे तह य उवसेरं ॥ १०४ ॥

उल्ललिअं शिथिलस्थिति । उग्गहिअं निपुणगृहीतम् । उग्गहिअं रचितमिति तु रचिधात्वादेशसिद्धम् । उल्लेहडो लम्पटः । उवसेरं रतियोग्यम् ॥ यथा ।

उल्ललिअदोसतुस तह उग्गहिआ कुमरवाल तइ लच्छी ।
उल्लेहडा वि जह सा ण मसए असमुवसेरं ॥ ८८ ॥ [१०४]

उल्लुरुहो लहुसङ्खे तत्तोच्छलिअम्मि उब्भुआणं तु ।
उंदुरओ दीहाहे उक्खोडिअअम्मि उत्तुहिअं ॥ १०५ ॥

उल्लुरुहो लघुशङ्खः । उब्भुआणं यदग्न्यादिना तप्तं दुग्धादि भाजनादुच्छलति । उंदुरओ दीर्घमहः । उत्तुहिअं उत्खोटितम् । तकारसंयोगस्थाने डकारसंयोगं केचित्पठन्ति । स च लिपिभ्रम एवेत्यनेकदेशीपरिशीलनेन निश्चितमस्माभिः ॥ यथा ।

उत्तुहिअजीविआसाइ उल्लुरुहकराउ तीइ तुह विरहे ।
अइउब्भुआइअरई उंदुरया हुन्ति सिसिरे वि ॥ ८९ ॥ [१०५]

उड्डुरणं उच्छिट्ठे उवदीवं असदीवम्मि ।
उड्डवउच्चड्डिअउत्ताहिअउव्वाहिआ य उक्खित्ते ॥ १०६ ॥

L. 1 BFG वियल्लिय° C विल्लइय° D विलविय°. L. 2. G पुलविअमुच्छातियं BF पुलइय-मुच्छुविय D पुलाइयामुच्छाविया D साज्जिमो ण उज्झमाण. L 3. *cdd.* उल्ललिय D णिढि° G ढिइ° ABDF °गहियमि C °गहिय *cdd* उग्गहिय In C 2 hd only. L. 4. G °हलो ADG य. L. 5 BDFG उल्ललिय C उल्लूलिय °स्थिती *cdd*. उग्गहिय G उद्धाहियं B °हिय C °हियं L 6. G *om* तु रचि C °धात्वादेशे सि°. L. 7. BFG उल्ललिय° C उल्लाकिय D उल्लालिउ दोस G उग्गालिया BCDF उग्गहिया C तइ छी L. 8. C उल्लेरडो. L. 9. E उल्लरुहो लह-खखे *cdd* °लियम्मि ABCEFG उब्भुयाण D अब्भुयाण CD च. L. 10. CG उदरउ E ऑं-दरओ D ऑंदरउ ABCEFG °डिययम्मि D °डियांमि ABE उत्तु° *cdd* °हिय. L. 11. BCFG उब्भुयाणं D अब्भुयाणं D यदग्निना तप्त G दुग्ध्यादि BF दुग्धादि C दुग्धादिना तप्त दुग्धादि. L. 12 G उंदुरउ CD उदरउ C 2 hd. °ओ BG उत्तु° D उत्तु° *cdd*. °हिय L. 14. BG उत्तु° D शुत्तु° *cdd* °हियजीवियासाइ L 15. BG अइउब्भुयाइअ° C (F?) अइउज्झया° D अइउ-ब्भिआउभ्य°. L. 16. C उद्धरण उचिट्ठे D उद्धारण F उड° D ऑविविविट्ठे G °ट्टे E अव° L. 17. G उद्धवउच° B उद्धवओघ° C उड्डवउच्च° 2. hd. °उच D उद्धवउउव° E उद्धच्चउ°. F उडवउ° ABF °चड्डिय° CE °डिय° D °डिउ° A °उधा° *cdd* °हिय° ABF °उधाहिया CDE °उव्वाहिया E उखि°.

उद्धरण उच्छिष्टम् । उवदीव अन्यद्वीपम् । उद्धवओ उच्चड्डिओ उत्ताहिओ उच्चाहिओ इत्येते चत्वार उत्क्षिप्तार्था ॥ यथा ।

उच्चाहिअभुअ उच्चड्डिआसि उत्ताहिओवदीवेस ।
हरिणो व्व लिहन्ति विगा उद्धवयकरा णिवा तुहुद्धरण ॥ ९० ॥ [१०६]

उद्धविअमग्घिए उवलुअं सलज्जे घरम्मि उत्थलिअं ।
उलुखंडो अ अलाए उआक्किउच्छंगिआ पुरोठविए ॥ १०७ ॥

उद्धविअ अर्घितम् । उवलुअ सलज्जम् । उत्थलिअ गृहम् । उत्थलिअं उन्मुखगतमित्यन्ये । उलुखडो उल्मुकम् । उआक्किअ उच्छंगिअ द्वावप्येतौ पुरस्कृतार्थौ ॥ यथा ।

उत्थलिअवई उच्छंगिअविणओ ता उअक्क सहि विणय ।
अलमुलुखडपहारेहि उवलुआ हविअ अप्पमुद्धवसु ॥ ९१ ॥ [१०७]

उरुमिल्लं उरुसोल्लं च पेरिए अवगए अ उअचित्तो ।
उवउज्जो उवयारे दोहणहारीइ उअहारी ॥ १०८ ॥

उरुमिल्ल उरुसोल्ल च द्वावप्येतौ प्रेरितार्थौ । उअचित्तो अपगत । उवउज्जो उपकार । उअहारी दोग्ध्री ॥ यथा ।

उअचित्ताणं उअहारीण मग्गोरुमिल्लणयणाण ।
उरुसोल्लऊरुवसणो पवणो तरुणाण कुणइ उवउज्ज ॥ ९२ ॥ [१०८]

L 1 C उद्द° 2 hd उद्ध° G °वउ B उद्धरओ C उद्दवउ 2 hd °ओ F उद्दचआ CG उच्च ड्डिउ C 2 hd °आ BF °ड्डिउ BF तत्ताहिओ C उच्चाहिउ 2 hd °ओ G °हिउ L 2 C उच्च-हिउ 2 hd °ओ G हिउ C इति एते D om इय L 3 DG उचाहिअ° (?) CD °भुय G उच्च° (?) C उच्चाहियासि D उचाडि cld °यासि CD उत्ताहिउव G हिवसी° L 4 D हिरणो ब G चिगा CD मिगा C उद्दव° C तुटुद्द° L 5 ABD उद्धवियम° CF उद्ववियम° G उद्धरियम° cdd उवलुय ACDF उच्छल्लियं BEG ल्लिय L 6 E अन्नु° CD डे C त्त्लाग D आलाग उअ क्किउउ° cdd °गिया F °ठविये L 7 C उद्दविग उद्दवियं BG वियं F उद्दविय CF अर्थित cdl उवलुय C सल्लज्जे C 2 hd सलइज्जे B, C 2 hd D उच्छल्लियं FG ल्लियं CF उच्छ ल्लिय om D AB °ल्लियं L 8 cdd उआक्किय उच्छंगियं G संस्कृता° L 10 CD उच्छ° cdd °ल्लिय° cdd उच्छंगिय CDFG विणउ L 11 cdd °पहारहिं BFG उवलुया C उचलुया D उवल्लिया cdd हविय CF °हवसु L 12 A उरू° BF ये परिम G पिरिम C om अवगए G °चित्ते L 13 A उवउक्वो G उच्चउत्तो In A a gloss on दोहण°=दोग्धी E उआहारी L 14 C °मिल्ल उव (sic om सोल्लं च) L 15 G दोग्धी BCF दाग्धी D दाग्धी L 16 BF °णयणाण L 17 E °उरु° C ऊरवसाणा C उउज्जा G adds संतुसियम्मि णाण कुणइ उवउज्जा ॥

संचुणिअम्मि उल्लुंटिअं च कागम्मि उलुहंतो ।
णेमीए उंचाहिआ उप्पेक्खिअयम्मि उद्दिसिअं ॥ १०९ ॥

उल्लुटिअं सचूर्णितम् । उलुहंतो काक । उचाहिआ चक्रधारा । उद्दिसिअ उत्प्रेक्षितम् ॥ यथा ।

असुरेहिं उवरि परिब्भमन्तउलुहंतविरसरोलेहिं ।
हरिचक्कउचाहिअउल्लुटिअमुद्दिसिअमप्पबल ॥ ९३ ॥ [१०९]

उब्भासुअं विसोहे गरुआवेसम्मि उव्वहणं ।
उल्लरयं च कवड्डाहरणे रासिम्मि उक्कुरुडी ॥ ११० ॥

उब्भासुअं गतशोभम् । उव्वहणं महानावेश । उल्लरयं कपर्दाभरणम् । उक्कुरुडी अवकरराशि· । उक्कुरुडो रत्नादीनामपि राशि ॥ यथा ।

उब्भासुअ सा मेल्लइ उव्वहण ता ग्गु अग्गओ तीए ।
उल्लरयभूसणो जइ रे णच्चसि चडिअ उक्कुरुडिं ॥ ९४ ॥ [११०]

उच्छल्लिअमुक्कोडिअतजम्मि उव्विव्वलं जले कलुसे ।
उद्धच्छिअं णिसिद्धे वंकीभूअम्मि उज्जाणिअं ॥ १११ ॥

उच्छल्लिअं छिन्नत्वक् । उव्विबल कलुषजलम् । उद्धच्छिअं निषिद्धम् । उज्जणिअं वक्रीभूतम् ॥ यथा ।

L 1 A सबु° BDF सुव° C सचु° cdd °यम्मि A उल्लंग्यि BF उल्लयं C उल्लु° D उल्लु° E उज्ज° L 2 EG नेमीइ ABDE उचाहिया C उंचहिया EG उंचहिया CG उप्पि° E उपे° D उप्पाक्खियम्मि ABCEFG °क्खिय° cdd उद्दिसियं L 3 DG उल्लुग्यिं BF उल्लग्यिं C उल्लिग्यिअं cdd उंचहिया BF उद्दे° cdd °सिय° L 5 D om उवरि D °लालोहिं L 6 C 1 hd °चक्क° G °चक्क BCDF °उचहिय° G उच्चहिय° BDG °उल्लंग्यि° C °उल्लिग्यि° I °उल्लुंग्यि° cdd °सियम° G चल्ले L 7 cdd उब्भासुय G °सोह CDEG गरुया° L 8 BF व C रासि C उक्क° L 9 cdd उब्भासुय BF उघहण C उव्याहणं C 1 hd कपर्दभिरणं C 2 hd कपर्यभिरणं L 10 C उक्करुडी D उकुरडी C उक्करुडा D om from उक्कुरुडो to राशि ॥ L 11 cdd उब्भासुय G उब्भरणं C अग्गउ G अग्गाउ L 12 C णच्चसि G चाडिए BF चडिय C चडिय D चडिया C उक्कुरुडीं L 13 A उत्पल्लिय° BCFG उच्छल्लिय° D उच्छो ल्लिय° ABCEFG °क्कोडिय° D °फाडिय° I °तज्जम्मि AG उव्विवज्ज BCF उव्वियज्ज C 2 hd °वज्ज D उव्वियवज्जा I उव्विवज्ज L 14 AD उद्धच्छिय B उद्धछियं F उद्दछियं C उद्धि छिय C णिसिद्ध D णिद्ध सिद्ध I cdd °भूयम्मि cdd उज्जाणियं L 15 G उत्पल्लिय BDF °ल्लियं C °ल्लीयं G उव्विवज्ज B उविवज्ज D उव्विवज्ज G उद्द° cdd °च्छियं L 16 cdd °णियं BF चक्री°

उव्विवला णईओ तरुणो उच्छलिआ य दन्तीहिं ।
उज्जणिअचावउद्धच्छिआरिमण्डल कहन्ति तुह सिविरं ॥ ९५ ॥ [१११]

णिब्भच्छिअम्मि उज्जीरिअं च उज्जूरिअं झीणे ।
उक्खंडिअमक्कन्ते चोरिअवत्थुम्मि उच्छाडिअं ॥ ११२ ॥

उज्जीरिअं निर्भर्त्सितम् । उज्जूरिअं क्षीणम् । शुष्कमित्यन्ये । उक्खंडिअं आक्रान्तम् । उत ओति ओक्खडिअं इत्यपि । उच्छडिअं चोरितं वस्तु ॥ यथा ।

तुह गुणउच्छडिअमणा विरहोज्जूरिअलणू अ तणुअङ्गी ।
उज्जीरेइ सहीओ कुसुमसरोक्खडिआ कए तुज्झ ॥ ९६ ॥ [११२]

णीचीकयम्मि उज्जाणिअमुवसग्गो अ मन्दम्मि ।
उप्फुंडिअमत्थुरिए उज्जग्गुज्जं अकलुसम्मि ॥ ११३ ॥

उज्जाणिअं निम्नीकृतम् । उवसग्गो मन्दः । उप्फुंडिअं आस्तृतम् । उज्जग्गुज्जं स्वच्छम् ॥ यथा ।

अणउवसग्गपयावयउज्जाणिअरिउ कुमारवाल णिव ।
उप्फुंडिआ तिहुअणे उज्जग्गुज्जा रमेउ तुह कित्ती ॥ ९७ ॥ [११३]

उद्धच्छवी विसंवाइअम्मि उप्फुंकिआ य रजकीए ।
तह उड्डिअम्मि उक्कासिअं च उच्चारिअं गहिए ॥ ११४ ॥

L 1 G उव्विवला BF उव्विचला C उविवला D उव्विचला CDG णईउ G उच्छेल्लिया BDF °ल्लिया C °लिया G दताहिं L 2 edd उज्जाणिय° °च्छिय° D सिविर L 3 C णिब्भच्छि-यम्मि ABDEFG °च्छियम्मि C उज्जरीय G उज्जरियं न edd °रिय E कीणे L 4 C उखं° D उक्क° edd °डियम° edd चोरिय° ABCFG उच्छडिय D °डिउ E उच्चडियं L 5 edd °रियं (twice) G खीण C उक्ख° edd °डिय L 6 D om from उत to इत्यपि CG उति FG उक्खं° C उरख° edd डियमित्यपि edd डियं L 7 edd °डिय° edd °रिय° L 8 edd सहीउ G °सरुक्खडि° C °ख° edd °डिया BF कयज्झ C तुज्ज L 9 CDE णीवी° ABDFG उज्जाणियमु° E णियमुम° DG य A मुंदम्मि E संदम्मि L 10 AG उप्फु-डियम° BF उप्फडियम° C उप्पुडिय° D उफुडियम° E उप्फंडियम° BCEFG °च्छुरिए D °च्छरिए CEG °गुज्ज D उज्जगुज्जगुज्जं L 11 edd उज्जाणियं G °कृत G मइ CG °डियं BDF °डिय C उज्जु° CDG गुज्ज L 13 BCFG °उज्जाणिय°. L 14 CG उप्फु-डिया BF °डिया D उफुडिया BCF तिहुयणे D तिहूयाणो G उज्जगुज्जा C °गुज्जा D उज्जगुज्जा L 15 CF उद्द° D उद्धाच्छविया edd °इयम्मि AD उप्फ° E उप्फं° G उप्पु° edd °किया L 16 D तहा ABCDF उड्डियम्मि E उच्छिडिय° G उड्डिय° A उक्कासिय BDFEG °सियं C °सियमि A भ C 1 hd. AD उच्चारिय BC 2 hd E उच्चारियं F °रियं In G या is torn A गहिय D गहीए.

उद्धच्छवी विसंवादिनः। उप्फुकिआ रजकी। उक्कासिअं उत्थितम्। उच्चारिअं गृहीतम्॥ यथा।

उक्कासइ उप्फुंकिअघरम्मि वत्थाण घल्लणमिसेण।
उच्चारिअअणउद्धच्छविसकेअं वहु सरिउ॥ ९८॥ [११४]

कणिडअए उक्खणिअं संछसे उच्छुआरं च।
उज्जोमिआ य रस्सीए उल्लसिअं च उलुकसिअं॥ ११५॥

उक्खणिअं कणिडतम्। उच्छुआरं सछन्नम्। उच्छुआरिअं छादितमिति त्वनेनैव णिजन्तेन सिद्धम्। उज्जोमिआ रश्मिः। उल्लसिअ उलुकसिअं द्वावप्येतौ पुलकितार्थावन्योन्यपर्यायत्वेन निबद्धौ। उद्धुसिअशब्दस्तु उद्धुषितशब्दभवः॥ यथा।

उज्जोमीइ वि बद्ध णिसि उल्लसिअ पिअ सहि सरन्ती। -
उक्खणणावावडा वि हु उलुकसिअत्तं कणोच्छुआरेमि॥ ९९॥ [११५]

उच्छेवणं घए उच्चंपिअमुवजंगलं च दीहम्मि।
उप्पेहडउल्हसिआ उम्मच्छविअं च उब्भडए॥ ११६॥

उच्छेवणं घृतम्। उच्चंपिअ उवजगल द्वावप्येतौ दीर्घार्थौ। उप्पेहडं उल्हसिअं उम्मच्छविअं त्रयो ऽप्येत उद्भटार्थाः॥ यथा।

उच्चंपिअउप्पेहडभुअजुअ उवजगलच्छ उल्हसिआ।
उम्मच्छविअपयावाणलम्मि उच्छेवणं व तुह रिउणो॥ १००॥ [११६]

L 1 D उप्फु° BCDF °किया G °सिया *edd* उक्कासिय *edd* उच्चारिय L 3 D उप्फु° G उप्फुक्रीघरंमि CD वच्छाण L 4 *edd* उच्चारिय° C °उच्छवि° *edd* °संकेय C बहूं D वहु L 5 *edd* कणिडयए E उख° *edd* °णिय E सद्यसे G सन्लसे C °से A उच्छुयारं C उच्छुयार G उच्छुआरंमि L 6 ABCDFG उज्जोमिया E °मि (*om* आ) A उलु° *edd* °सिय (twice) L 7 G उक्कणिय BCDF °णियं BF उच्छु° C उछु° *edd* °यार C उछुयारिअ G °यार *edd* इति तु अनेनैव L 8 *edd* उज्जोमिया BF रस्मि D रश्मि *om* C 1 hd. 2 hd रज्जू D उज्जुमिया BFG °सिय CDG °कासियं L 9 G पुलकितार्थो °न्यो° (sic) D उद्धुसिय BCFG उद्धुसिय° C °स्तुद्धु° L 10 BDFG वद्ध C वि - - सि उल्ल° *edd* °सिय C भरंती D भारंती L 11 G उच्छणए° C उलक° BDFG °कसियत्त B कहोछु° G °च्छुया°. L 12 A उत्थेवणं BC उच्छ° D उच्चे° *edd* °पियमुव° (G °मव°) L 13 E उपेह° AD °उल्लसिया BCEG उल्हसिया A उम्मत्थ° ABCDFF °विय G °रिय L 14 *edd* °पियं C दीर्घौ D दीर्घो C उल्ह° *edd* °सिय, *om* L 15 G C उम्मत्थ° *edd* °विय *edd* ऽप्येते L 16 G उचप्पिअ° G °पिय° D °भुयाजुया *edd* °सिया L 17 C उम्मत्थ° *edd* °विय° G °णलणम्मि C °वाणमि G उच्छिवणं BCF च

उज्जग्गिरमोसिहे उच्छुरणुच्छुअरणाइ उच्छुवणे ।
उम्हाविअउवललया सुरए तित्तिरहिअम्मि उलुहलिओ ॥११७॥

उज्जग्गिरं ओसिद्मम् । उच्छुरणं उच्छुअरणं च इक्षुवाटः । उच्छुरणं इक्षुरिति केचित् । उम्हाविअं उवललयं च सुरतम् । उम्भाविअं सुरतमिति तु रमेरुम्भावादेशसिद्धम् । अत्र च । उप्फालइ कथयति । उल्लुंडइ विरेचयति । उल्लालइ उप्पेलइ उन्नमयति । उव्वेल्लइ प्रसरति । उम्मच्छइ वञ्चति । उग्घुसइ मार्ष्टि । उक्खूरइ तुडति । उब्भुत्तइ उत्क्षिपति । उत्थारइ आक्रामति । उक्कुसइ गच्छति । उम्मत्थइ अभ्यागच्छति । उद्धुमाइ पूर्यते । इत्यादयो धात्वादेशोऽस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते । उलुहलिओ तृप्तिरहितः । यः कदापि तृप्तिं न जानाति ॥ यथा ।

उम्हाविअउलुहलिअय वयंस माणेसु तत्थ गन्तूण ।
उच्छुरणेसोज्जग्गिरओच्छुअरणगोविआइ उवललयं ॥ १०१ ॥ [११७]

हिअअरसोच्छलणे उग्गुलुंछिआ य उवएइआ करिआ ।
मुसलिम्मि उसणसेणो तह उप्पिंगालिआ करुच्छंगे ॥ ११८ ॥

उग्गुलुंछिआ हृदयरसोच्छलनम् । उवएइआ मद्यपरिवेषणभाण्डम् । उसणसेणो बलभद्रः । उप्पिंगालिआ करोत्सङ्गः ॥ यथा ।

जं जस्स रोअए किर ण हु तस्स तमुग्गुलुंछिअं कुणइ ।
उअ उप्पिगालिअठिअमुवएइअमुसणसेणस्स ॥ १०२ ॥ [११८]

L 1 *cdd* °मोसिहे A उछर° G उच्छुरु° CDE °णाइ　L 2 *cdd* उम्हाविय° *cdd* °रहियम्मि C उलुहदुलिउ DG उलुहु° AG लिउ D °न्नि　L 3 G उजिर BF ओनि° C 1 hd उनि° 2 hd ओनि° D उनिद्र C *om* उच्छुअरण D *om* च इक्षु　G अच्छु° C उच्छु° L 4 *cdd* °विये G *om* from उवललयं to उम्भाविअं incl BF उम्हाविय CD °विये CG रमेरुभा° C °वादेशे सि°　L 5 C उप्फेलइ D उप्फेउल्लइ.　L 6. B उन्नमाति D उन्नमित C उवेल्लइ. C उब्भुत्तइ　L 7 G आका° C आक्रम°. C गच्छइ　BDFG उम्मच्छइ, *om* C　L. 8 C पूर्यति　CG °हलिउ　L 9 G *om* यथा　L 10 C तुम्हावि° *cdd* °विय° *cdd* °हलियय C गत्तंण　L 11 C उच्छुरणेसोज्ज° CG °ग्गिरउ° C °छुअर° *cdd* °गोवियाइ G उवल्लजियं　L 12 *cdd* हियय° G उन्लुनिया ABCDFG °छिया *cdd.* उवएइया करिया　L 13 On मुसलिम्मि a gloss in A = बलभद्र　BF उप्पि° C प्पिगा° G उप्पिगा° ABCDFG °गालिया D °गलिया C करुत्थंगे　L 14 G उग्ग° *cdd.* °छिया *cdd* उवएइया　L 15 G बलभद्र *cdd* गालिया　L 16 G रोअए C रोयए BCF °लंछियं DG लुछियं　L 17 *cdd* उप्पिगालियठियमुवएइयमुस

उवकयउद्धच्छविअं सज्जिअमुत्तलहओ विडवे ।
उलुउंडिअं पलुट्टं उंबरउप्फं अहूअअब्भुदए ॥ ११९ ॥

उवकयउद्धच्छविअं इति समाहारद्वन्द्वः । उवकययं । ककारयकारयोरभावे उवकय । तथा उद्धच्छविअ सज्जितम् । यस्तु उवहत्थिअशब्दः सज्जितार्थः स समारचयतेरादेश इतीह नोक्तः । उत्तलहओ विटपः । उत ओ इति ओत्तलहओ इत्यपि । उलुउडिअ प्रलुठितम् । विरेचितमिति यावत् । उंबरउप्फ अभूताभ्युदयः ॥ यथा ।

उद्धच्छविउत्तलहयतलम्मि उलुउडिओरुपेम्माण ।
रइउवकयाण मिहुणाणोंबरउप्फं व सगमो भाइ ॥ १०३ ॥ [११९]

वलएसु उवलभत्ता उवलयभग्गा य णायव्वा ।
अलिएरंडेसूणहोदयभंडोत्ताणपत्तया चेअ ॥ १२० ॥

उवलभत्ता तथा उवलयभग्गा वलयानि । अल्येरण्डयोर्यथासख्येन द्वौ शब्दौ । उणहोदयभडो भ्रमरः । यस्तु उणहोदयभडशब्दः पितरवाची कैश्चिन्निबद्धः सोऽस्माभि. सस्कृतभवत्वादुपेक्षितः । उत्ताणपत्तय ऐरण्डम् । एरण्डस्येदमैरण्डम् । पत्रप्रायम् ॥ यथा ।

इट्ठोवलभत्ताए उवलयभग्गा सहन्ति तुज्झ करे ।
उणहोदयभडा कमलम्मि य उत्ताणपत्तसामलया ॥ १०४ ॥ [१२०]

छुरिअग्गमुक्कपुप्फं घेत्तुअ पायडुलीहिं उप्पयणं ।
तं उड्डिआहरणमुच्चुलउलिअं कोउअत्तुरिए ॥ १२१ ॥

L 1 A °उद्द° BCEFG °विय cdd सज्जियमु° BF °मुत्तहलउ ACDG °लहउ　L 2 B उल्लउ° E उलुओडिय ABCFG °डिय D °डिउ E पल्लट्टे A उम्बर° CDE उम्बर° B °पुप्फ E °उप्फ D अहुअ° A अहूय° with a marginal gloss अभूताभ्युदये　L 3 cdd °च्छवियमिति L 4 C om तथा cdd °च्छविय C सज्जित । यत्तस्तु　G उवहच्छिविय° BDI उवहच्छिय° C °त्थिय°　G °रचयतेर° BCDE °रचयतेर°　L 5 B °हल्लओ CE °हल्लउ G °लहउ D उच्छ लहओ　C उत् उ (sic) DG उत्ति　CDG उत्त° C °हल्लउ DG °लहउ　L 6 C उल्लुउडिउ BDFG °डियं G प्रलुग्ति BF om विरेचितमिति यावत् BG उंवर° C उम्बरप्फ (sic) D उम्बरपुप्फ F उवरउप्प　L 7 C उभुडि° cdd °डिउरु° G °पिम्माणं　L 8 C रइउकया° C मिहुणाण उवरउप्फ G° णाणाणवरप्फा　L 9 A वलयसु AG om उवलभत्ता A उवलभग्गा C उवल°　L 10 B °सुणहो C °मुणहो° C °भंडो उत्ताणया ADG °वत्तया A चय C वेय D वेव G च्चव　L 11 A °हत्ता तथा उवलयउग्गा　BF अल्पैरण्ड°　L 13 BDFG रुण्ड om C C गेरंडस्य° D °डस्यदं रुडं　L 15 C इट्ठो° C तुज्ज　L 16 C उत्ताणो° G उत्ताणप त्तलपत्त°　L 17 G छुरिअग्ग° ABCEF छुरियग्ग° D च्छुरियाग्ग° DG °मुक्कपुप्फ A °पुप्फ° E °पुप्फं D घत्तुअ CG घत्तुय　cdd. °लीहिं BI उप्पयणं　L 18 E तं C उड्डिया° ABF उड्डिया° D उड्डिया° F उडिया° A °हुच्चुल° C °मुच्चुल° 2 hand °लओ D मुच्चल । उल्लिय (sic) E °मुच्चलउ G °मुच्चुल° cdd लिय C om लिय कोउ BE °तूरिए C °तुरिए D °तुरिए.

छुरिकाग्रमुक्तं पुष्पं पादाङ्गुलीभ्यां गृहीत्वा यदुत्पतनं तदुड्डिआहरणं । यदाह ।

कुसुमं यत्रोड्डीय छुरिकाग्राल्लाघवेन संगृह्य ।
पादाङ्गुलिभिर्गच्छति तद्विज्ञातव्यमुड्डिआहरणं ॥

उच्चुलउलिअं कौतूहलेन त्वरितयातम् ॥ यथा ।

तुह छुरिअग्गफुरन्तारिमोलिकुसुमुड्डिआहरणं ।
गिद्धा कुणन्ति उच्चुलउलिअरूरं खेअरवहूणं ॥ १०५ ॥ [१२१]

पासदुएणं परिवत्तणम्मि उत्थल्लपत्थल्ला ।
उत्तिरिविडि उद्धुद्धे उत्तरणवरंडिआ उडुवे ॥ १२२ ॥

उत्थल्लपत्थल्ला पार्श्वद्वयेन परिवर्तनम् । उत ओति ओत्थल्लपत्थल्ला इत्यपि । उत्तिरिविडी ऊर्ध्वोर्ध्वम् । भाण्डादेः स्थापनम् । उत्तरणवरंडिआ उडुपः । समुद्रनद्यादौ जलतरणोपकरणं प्रवहणादि ॥ यथा ।

भवउत्तरणवरंडिं संभर सव्वसुमसहा तुज्झ ।
णरगोत्तिरिविडिमज्झे होही उत्थल्लपत्थल्ला ॥ १०६ ॥ [१२२]

॥ अथ व्यक्षरादिक्रमेणैवानेकार्थाः ॥

उड्डं जलणरककुहेसु उड्डुणो दीहउसहेसु ।
उव्वुसं उव्विग्गे उच्छित्ते उब्भडे सुण्णे ॥ १२३ ॥

उड्डं जलमानुषं ककुदं चेति द्व्यर्थम् । उड्डुणो दीर्घो वृषभश्च । उव्वुसं उद्विग्नमुत्सिक्तमुद्भटं शून्यं चेति चतुरर्थम् ॥ [१२३]

L. 1. C पुष्फं B °ङ्गुलि°. B तत्उ° *cdd* उड्डिया°. L 3. *cdd* °ड्डिया°. L. 4. G उच्चु° D उच्च्छु° BCFG °लियं D °लुय L 5 C मुह च्छु° *cdd* °रियग्ग° G °रलाचि° *cdd.* °ड्डिया°. L. 6. G उच्चु° C उचु° D उच्छु° CD °लिय° BFG °लिय° DG खेयर° C °वहूणं. L 7 E पासु° C उच्छल्ल° F उत्थल्ल° CG °पच्छल्ला D अच्छल्लूपाच्छल्ला. L 8. G उत्तरि° B° चिडि G उद्धद्धे F उद्दद्दे E उत्तरावे° D °रणरवा° ABD °डिया A उडुवे CG उडवे D उडपा L. 9 C उच्छल्लपछ° G °ल्लया B ओउति CG उति *cdd* उत्थल्ल° C *om.* पत्थल्ल G *om.* इत्यपि. L 10 G° चिडी C उर्ध्वोर्ध्वभाण्डा° B °भाडांदेः. BG °डिया CG उडपः. L. 12 BF °वरिंडि C *om.* संभर CG सव्वसुम° DG °मवहा C तुज्ज L. 13 G नरगो° C जमोत्ति° C °मज्जे 2. hd. °मज्झे C उच्छल्लपछल्ला L. 14. B °क्रमेनैव अनेका°. L. 15. E जलणककु° C उड्डुणो. L 16 A उव्वसं D उव्विग्गे C उच्छुसं C उच्छित्ते G सुत्ते L 17 C जलं मानुष G उड्डुणो C उड्डुणो B दीर्घः BF उव्वुसं C उव्वुसं.

विसमोसयप्पएसे खिरुणे सिन्हे अ उद्दाओ ।
विक्खित्तोक्खित्तेसूच्छिन्नं उम्मंडमवि हढोव्वत्ते ॥ १२४ ॥

उद्दाओ विषमोन्नतप्रदेशः श्रान्तः संघातश्चेति त्र्यर्थः । उच्छिन्नं विक्षिप्तमुत्क्षिप्तं च । उम्मंडं हठ उद्वृत्तं च । हढोव्वत्ते इति समाहारः ॥ [१२४]

उक्खुंडो अ अलाए णिअरे वत्थेगदेसे अ ।
उम्मच्छमसंबद्धे भङ्गीभणिअम्मि कोहे अ ॥ १२५ ॥

उक्खुंडो उल्मुकं निकरो वस्त्रैकदेशश्चेति त्र्यर्थः । उम्मच्छं असंबद्धं भङ्गीभणितं क्रोधश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२५]

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ तह य उद्दामो ।
संघायत्थउडेसुं उव्वूरो समहिअत्थे वि ॥ १२६ ॥

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ उद्दामो इत्येते चत्वारोऽपि शब्दाः संघातार्थाः स्थपुटार्थाश्च । उव्वूरो अधिकार्थः । अपिशब्दात्संघातस्थपुटार्थश्चेति त्र्यर्थः । स्थपुटो विषमोन्नतप्रदेशः ॥ [१२६]

खिरुणे सुण्णे भीए तहोव्भडकन्तपयडवेसेसु ।
उव्विव्वं उच्चुल्लं पुण उव्विग्गाधिरूढभीएसु ॥ १२७ ॥

उव्विव्वं खिन्नं शून्यं भीतमुद्भटं क्रान्तं प्रकटवेषं चेति षडर्थम् । उच्चुल्लं तु उद्विग्नमधिरूढं भीतं चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२७]

L 1 G विसमुन्नय° G खिन्ने A उद्दाउ C 1 hd D उद्दाउ L 2 A उक्खित्तोक्खि° BF विक्खित्तेसुच्छिन्नं (sic) C निक्खित्तेसुच्छिन्न (sic) DE विक्खित्तोक्खित्तेसुछिन्नं (E °त्तोखि°) ADF हडो° L हढो° BF °वत्ते E °व्वते L 3. C उद्दाउ C om उत्क्षिप्तं. L 4 C हढं F हढ G वद्धृतं B उद्वृत F उद्वृत्तं G हढोव्वत्त C 2 hd °वत्ते BF हठोवत्ते. L. 5 A उक्कुडो BCF उक्खंडो D उक्खाडो ABCDF णियरे CDG वच्छेग° ABCEFG य L. 6. BEG °सबद्ध F °संबद्दे cdd °भणियम्मि ABCFG य L 7. BF उक्कुडो C उत्खंडो G उल्मंकं. G उम्मच्छमसंघ° L 9 A उक्खंडो C उत्खंडो F उखंडो G उक्खंडो ACD उग्घाउ. L 10. A उद्धुरो BF उघूरो (Thus to be read?) C उच्छूडो D उद्धूरो EG उव्वूरो ABDFG समहिय° C समहिह्र L 11 C उखंडो उप्पाओ CG उग्घाउ G उद्दमो B शब्दा C स्थपुटार्थ° L 12. G उव्वूरो BF उघूरो C उच्छूरा D उद्धुरो G ऽधिका°. G संघात.. L. 13 G स्थपुट निम्नोन्नतप्र° B विषमोभतो देश L 14 G खिन्ने A तहोव्भड°. L 15. A उव्विव्वं C उविवं 2 hd. °व्वं D उव्विच्छयं G उव्विच्छं BF om. line 15 A उच्चुल्लं G उच्चुल्लं D उघल्लं A °ग्गाधि°. L. 16. BCEG उव्विवं D उविव्च्छिवं BF खिन्न C om. शून्य C °मुत्कटं G क्रांतं BF क्रीतं C प्रकट चेति GC 1. hd उच्चुल्लं BF उघल्लं G °ल्लं पुनरुद्वि° G उद्विग्न°.

पडिसद्दकुररविट्ठागव्विट्ठमणोरहेसु उड्डाणो ।
उव्वुक्कं पलविअए संकडए तह बलक्कारे ॥ १२८ ॥

उड्डाणो प्रतिशब्दः कुररो विष्ठा गर्विष्ठो मनोरथश्चेति पञ्चार्थः । उब्बुक्कं प्रलपितं संकटं बलात्कारश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२८]

मञ्चणिअरेसु उंडलमुप्पित्थं तट्ठकुविअविहुरेसु ।
णीरागे गलिए उव्वत्तं उव्वाढमुरुगयदुहेसु ॥ १२९ ॥

उंडलं मञ्चो निकरश्चेति द्व्यर्थम् । उप्पित्थं त्रस्तं कुपितं विधुरं चेति त्र्यर्थम् । उव्वत्तं नीरागं गलितं चेति द्व्यर्थम् । उव्वट्टं दान्तमिति केचित् । उव्वाढं विस्तीर्णं गतदुःखं चेति द्व्यर्थम् । केचिद्विपूर्वमेनं पठन्ति विउव्वाढं इति ॥ [१२९]

उक्खित्तं अवकिण्णे छुत्ते पासप्पसिढिले अ ।
पङ्कोच्छ्रेहसमूहेसु वहलए तह य उप्पंको ॥ १३० ॥

उक्खित्तं अवकीर्णं छुप्तं पार्श्वप्रशिथिलं चेति त्र्यर्थम् । उत्त ओति ओक्खित्तं इत्यपि । उप्पंको पङ्क उच्छ्रयः समूहो बहलं चेति चतुरर्थः ॥ [१३०]

उत्तप्पो गव्विअअहियगुणेसु णीविस्समेसु उच्चोलो ।
अणुवायसमेसूच्छुल्लो णिवघणपीवरेसु उम्मल्लो ॥ १३१ ॥

उत्तप्पो गर्वितो ऽधिकगुणश्च । उच्चोलो नीवी खेदश्च । उच्छुल्लो अनुवादः खेदश्च । उम्मल्लो नृपो मेघः पीवरश्चेति त्र्यर्थः । उम्मल्लो बलात्कार इति केचित् ॥ [१३१]

L 1 E पडिसिद्द° C °विद्दा° D °विञ्ज° D °गिविट्ठ° CG °गविट्ठ° E °ड्डमाणो° L 2. A उवुक्कं BCF उच्चुक्क CD उच्छुक्क (i e उच्चुक्क) G उच्चुक्क C पवल्ल° ABCDFG °त्रियए AG बलक्क°. L 3. G कुररा CG विट्टा G *om* गविट्ठो G उचुक्कं BF उच्चुक्कं C उच्छुक्क C 2 hd. उचुक्कं D उच्चुक्कं. L 4 G बलारक°. L 5 BCI hd DF मंच° ABCDF णिय° G °निय° CD °प्पिच्छ A तट्ठु° BF तड° D तद्धा° E तत्थ° *cdd* °कुविय° BF °चिहु°. L 6 AC णीरोगे A उवत्तं BCF उघत्तं A उत्थाड° G उघा° D उव्वाडगयामुरुदुहेसु L 7. C उप्पिच्छं BF उघं. L. 8 BF उघत्तं C उच्चत्त C नीरोग BF उचट्टं G उव्वत्तं C दांत° F °मिति यावत् BCF उघाढं L. 9. B चेति G केचित्तीद्विमेनं (sic) *cdd* केचित् वि°. *cdd.* विउघाढमिति (G °व्वा° ?) L 10. EG उक्खित्तं A अवकिखत्ते G अक I किन्ने (sic) E °किन्ने BF *om.* छुत्ते, CD छित्ते ABF य C आ D आ L 11. E कंपो° A °छुह° CD °च्छेद° ACDG बहलाए. L 12. G उक्खित्तं BF छुत्तं C छिन्नं C उत् CG उत्ति *cdd* उक्खित्तमित्यपि (G °त्तमि°) L 13 B ओप्पंको पंकः G पंकः उच्छ्रय. CG बहलं B चेति. L. 14 A गत्तिय° BCDEFG गव्विय° G °बहु° ACG उच्चोत्तो L 15. E अणुवाय° C °सूच्छुल्लो D °मेसच्छु° D °पीवरवरे उम्मात्तो L 16. B गर्वित.अधि° CF अधि° B °गुणश्चे C उचोल्लो. C उच्छल्लो L. 17. G बला°.

उसुइओ हुंकारे गयणुम्मुहसाणसद्दे अ ।
अहिअअवच्छिअणिच्छिअतावागणिएसु उव्वरिअं ॥ १३२ ॥

उसुइओ हुकारो गगनोन्मुखस्य शुनः शब्दश्च । उव्वरिअ अधिकमनीप्सितं निश्चित तापो ऽगणित चेति पञ्चार्थम् ॥ [१३२]

काणच्छिदिट्ठविक्खित्तखित्तचत्तेसु उज्झरिअं ।
उव्वाडुअं परम्मुहणिम्मज्जाएसु सुरएसु ॥ १३३ ॥

उज्झरिअ काणाक्षिदृष्ट विक्षिप्त क्षिप्त त्यक्त चेति चतुरर्थम् । उत ओति ओज्झरिअं इत्यपि । उव्वाडुअ पराङ्मुखसुरत निर्मर्यादसुरत च ॥ [१३३]

गीआरामेसूव्वाउलमुरुपुल्लो अपूवखिच्चेसु ।
अहिअप्पमाणवज्जिअमज्जाएसुं च उव्विडिमो ॥ १३४ ॥

उव्वाउल गीतमुपवन च । उरुपुल्लो अपूपो धान्यमिश्रा च । उव्विडिमो अधिकप्रमाणो विमुक्तमर्यादश्चेति द्व्यर्थः ॥ [१३४]

उच्छुंडिओ सपत्तिअहरिएसूज्जंगलं हढे दीहे ।
उप्पिंजलं च सुरए धूलीए तह अकित्तीए ॥ १३५ ॥

उच्छुडिओ सपत्रित. । बाणादिनातिव्यथित· । अपहृतश्चेति द्व्यर्थः । उज्जगल बलात्कारो दीर्घं च । उप्पिजल सुरत रजो ऽकीर्तिश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१३५]

L 1 A उसुइउ CD उसइउ E उसइओ AD गयणुमुह° C गयणमुहज्झाण° *cdd* य
L 2 A अहिय° E °अवछिय° G °अवछिय° *cdl* °यणिछिय° E °भावा° G °तवोग° C °तावग्गणिए°
ABF उघरियं G उव्वरिअ CDE उव्वरियं L 3 A अछुइउ C उप्पइउ BCF उघरिय
L 4 C *om* निश्चितं *cdl* अगणित L 5 B काणत्थि° A °विखिन्नखित्तभवेसु D *om*
खित्त D °चत्तेसु C °विकिवतखित्तचत्तेसु A उझरियं CD उज्ज° C 2 hd उझ्झ° *cdd* °रियं
(E °रिय) L 6 A उव्वाडुयं BCDF उचाडुय EG °डुयं C °णिम° A सुगरम्सु
L 7 BFG उज्झरियं C उज्जरियं 2 hd उझ्झ° CG उति *cdd* उज्झरियमित्यपि (C उज्ज°)
cdd (G?) उचाडुयं L 8 B पराङ्मुख° C निर्मयार° L 9 ABCDFG गीया°
ABF °सुयाउज्ज° A °मुरुपल्लो G अपुव्वखिचिसु E °वक्खेवे नु As to खिच compare Marathi
खिचडा and खिचडी, °ड़ Gujarati खिचडी °डो, खिची Sindhi खिचु खिचिणी Urdû खिचडी
a mixture of rice and pulse, medley (as of various grains) &c L 10 ABCFG
अहिय° AG °पमाण° ABCDFG °वज्जिय° BF उविडिमो L 11 BF, C2 hd (G?) उचा°
C गीतगुप° C °मिया BF उविडिमो G ऽधिक° L 13 A उछुडिउ BCF उच्छुडिउ
D ओच्छुडिओ ABCDFG सपत्तिय° A °हरिमसुउज्ज B °एसु° C °गत्त BF दीहे
L 14 G सह य कित्तीए L 15 C उछुडिउ G °डिउ *cdd* °भिता G बाणा° C °दिना व्यथि°

रणरणयाणिट्टसूव्वाहुलमुम्मालिअं किसोम्मिए ।
उच्चेल्लरं अखेडिअभूमीए जहणरोमे अ ॥ १३६ ॥

उव्वाहुलं औत्सुक्यं द्वेष्यं च । उम्मालिअं कृशमुन्नमितं च । किसोम्मिअं इति समाहारः । उच्चेल्लरं खिलभूमी जघनरोमाणि च । उत ओति ओच्चेल्लरं इत्यपि ॥ [१३६]

रुसिआकुलेसु उम्मच्छिअमुड्डुहिअमूढकुविअउच्छिट्टे ।
उग्गाहिअं च गहिए उक्खित्तपवट्टिएसुं च ॥ १३७ ॥

उम्मच्छिअं रुषितमाकुलं च । उड्डुहिअं ऊढायाः कुपितमुच्छिष्टं च । ऊढकुविअउच्छिट्टे इति द्विपदः समाहारः । प्राकृते द्वित्वमपि । तेन उड्डुहिअ इत्यपि । उग्गाहिअं गृहीतमुत्क्षिप्तं प्रवर्तितं चेति त्र्यर्थम् ॥ अत्र । उसिक्कइ मुञ्चति उत्क्षिपति च । उत्थघइ रुणद्धि उत्क्षिपति चेति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१३७]

उवकसिओ संणिहिए परिसेविअसज्जिएसुं च ।
उलुफुंटिअं च विणिवाडिअम्मि उवसन्तयम्मि तहा ॥ १३८ ॥

उवकसिओ संनिहितः परिसेवितः सज्जितश्चेति त्र्यर्थः । उलुफुंटिअ विनिपातितं प्रशान्तं च ॥ [१३८]

उच्चत्तवरत्तं पासत्थूलम्मि अणत्थभमणे अ ।
ऊआ जूआ ऊलो गइभङ्गे ऊसणं च रणरणए ॥ १३९ ॥

L 1 C रणरणयअणि° BD, C 1 hand °सूत्रा° G °सूप्पाहुल्लसुम्ला° *cdd* °लिय L 2 AG (D?) उव्वेल्लर E उन्वि° or उचि° C °ल्लरं B अकखे ABCDFG °डिय° Cf Gujarāti खेडवु Sindhi खेडणु to cultivate to plough BF °रामो A थं BCFG य D या L 3 G उत्तालियं *cdd* °ल्लिय G only कृशमुन्नमितमिति समाहार L 4 BF किसोन्नमियं इति C °न्नमय D °न्नमियमिति G उव्वे° C °ल्लरं G उत्ति C उति B ओश्वेल्लरमित्यपि AC उव्वेल्लरमित्यपि D उवेल्लरमित्यपि F उचेल्लरमित्यपि L 5 ABCDFG रुसिया° *cdd* °च्छियमु° *cdd* °डुहियमू° *cdd* °कुविय ADE उच्चिट्ठे G °उच्चिट्ठो L 6 A °हिंय BCDEFG °हिय BE उखित्त C °त्ति° L 7 *cdd* °च्छियं *cdd* उडुहिय B *om* च *cdd* °कुविय° B उचिट्ठे CF उचिट्ठे G उच्चिट्ठे G द्विपदसमा° L 8 G उडुहयमित्यपि BF उड्डुहियमित्यपि C उड्डुहियमित्यपि D उडुहिय *cdd* उग्गाहिय *om* D L 9 G चे C मुचइ BCFD उच्छुपइ L 11 C उकसिउ 2 hd आ E °किसओ ABDFG सिउ EG सन्नि° C °हिए ABCEFG परिसेविय° D परिसिवेय G °एसु L 12 CF उल्ल° BF फुन्टियं ACEG °फुटिय D उल्लुफुडियात्र (*sic*) *cdd* °डियम्मि L 13 C उकसिउ G °सिउ G °सेवित CDG सज्जितश्चेति *cdd* °टियं B य L 15 ADG उच्चत्त AG °पत्त C °थ्थूलम्मि D °च्छज° E °थूज° CD अणवच्छ° ABDEFG य C या L 16 E has ऊकारादि before ऊआ D has here p 56 l 2 BF ऊया A कूआ G जूया E गभगे

उन्नततरत्त पार्श्वयो स्थूलमसमञ्जसविवर्तन च ।

॥ अथ व्यक्तरादिक्रमेणैव ऊकारादय ॥

ऊआ यूका । ऊलो गतिभङ्ग । ऊसण रणरणक· ॥ यथा ।

ऊआउलवत्थाण रिऊण गिरिभमणजायऊलाण ।
पिअविरहऊसणेण तइ कुविए कह सुह कुमरवाल ॥ १०७ ॥ [१३९]

ऊसारो कूसारे ऊसअमुवहाणमूसलं पीणे ।
ऊहट्टं ऊहसिअम्मि ऊरणी तह उरब्भम्मि ॥ १४० ॥

ऊसारो गर्तविशेष । ऊसअ उपधानम् । शयने मस्तकोत्तम्भनाय यन्निवेश्यते । ऊसल पीनम् । ऊहट्ट उपहसितम् । ऊहसिअ इति तु उपहसितशब्दभव रूपम् । उरणी उरभ्र· ॥ यथा ।

ऊसलऊसयतूलि मोत्तु सहि णइतडे अहिसरन्ती ।
होहिसि ऊहट्टपय पक्खलन्ती उरणि व्व ऊसारे ॥ १०८ ॥ [१४०]

आणन्दिअम्मि ऊणंदिअमूसलिअं सरोमञ्चे ।
विक्खित्ते ऊसाइअमूसाअंतो अ खेअसिढिलम्मि ॥ १४१ ॥

ऊणंदिअ आनन्दितम् । ऊसलिअं सरोमाञ्चम् । ऊसलिअं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् । ऊसाइअ विक्षिप्तम् । ऊसाइअ उत्क्षिप्तमिति धनपाल । ऊसाअन्तो खेदे सति शिथिल ॥ यथा ।

ऊसाअतसरीर ऊसाइअवलयणिवडणभएण ।
उद्धकर ऊसलिअ ऊणदय सुहय विरहतणुइं त ॥ १०९ ॥ [१४१]

L 1 G उम्नतपरत्त D उन्नति° 1 F पार्श्वयो D adds श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ L 3 G अआ G रणरणका L 4 G ऊया° C वच्छाणं C °भमणु° L 5 *ell* पिय° C तुविं BF कुविम C कुमार° L 6 BIG ऊसयमु L 7 A उरट्ट C ऊरह पीरसि° BF ऊसि° ABCDEG सियम्मि A उरज्जम्मि L 8 G ऊसय L 9 *ell* उरसियमिति L 10 C उरभ G उरभा L 11 C °उग्गूयन्तजि BI णइन्ते CG णइअड C सहि° L 12 C उहट्ठ G पक्खन्तिनी BCF व *om* D L 13 *ell* आणादियम्मि ऊणदियमूसलियं L 14 *ell* ऊसाइयमू G °माणन्ता BG खेय L 15 *edd* ऊणंदियं *edd* ऊसलियं *ell* °ऊसलिय G °धात्वादेशादिष्टं C इत्यसि° L 16 *ell* ऊसाइय twice D इति च धन° L 17 G ऊसायंता L 18 *ell* ऊसाइय° B *om* वलय BCI णिवडण L 19 B ऊद्ध° C उद्ध *edd* ऊसलियं C ऊणद सुनय BI सुह B तणुइ

ऊसुक्किअं विमुक्के ऊमुत्तिअमवहपासघायम्मि ।
ऊसुंभिअऊसुरुसुंभिआ य रुद्धगलरुसम्मि ॥ १४२ ॥

ऊसुक्किअं विमुक्तम् । ऊमुत्तिअं उभयपार्श्वघातः । ऊसुंभिअं तथा ऊसुरुसुंभिअं रुद्धगलं रोदनम् । ऊसुंभिअं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

ऊसुक्किअहासाए ऊमुत्तिअदुत्थिआइ तुह विरहे ।
ऊसुंभिएण तीए कयमूसुरुसुभिअं सहीण पि ॥ ११० ॥ [१४२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गामे सङ्के ऊरो जिम्भिअपज्जाउलेसु ऊसत्थो ।
ऊसविअं उब्भन्ते तहेअ उद्धीकए होइ ॥ १४३ ॥

ऊरो ग्रामः सङ्घश्च । ऊसत्थो जृम्भितमाकुलश्च । ऊसविअं उद्भ्रान्तमूर्ध्वीकृतं च ॥ [१४३]

॥ अथ एकारादयो व्यञ्जनादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते । ऋवर्णलृवर्णयोः प्राकृते प्रयोगाभावात् ॥

एलो कुसले एक्को गेहपरे चन्दणम्मि एक्कंगं ।
एत्तोप्पं एअप्पहुदि अ पविसन्तम्मि एमाणो ॥ १४४ ॥

एलो कुशलः । एक्को स्नेहपरः । एक्कंग चन्दनम् । एत्तोप्पं एतत्प्रभृतीत्यर्थः । यस्तु एत्तोप्पं एद्दहमेत्त इति व्याचष्टे सो ऽभिमानचिह्नसूत्रं विवृण्वस्तदभिप्रायं नाव-

L 1 *cdd* ऊसुक्किय C विमुक्के 2 hd °मु° G *om* मुक्के ऊ *cdd* °त्तिय° BF °मुहयपास° E °मभयपास° D °मुभय° C °पासघम्मि L 2 *cdd* ऊसुभिय° G °ऊसुर° E °मु° *cdd* °भिया L रुद्द° C °रुसमि L 3 BFG ऊसुक्किय C ऊमुक्किय *cdd* ऊमुत्तिय C °पार्श्वं घात *cdd* °भिय G ऊसुर° BF °सुभियं G °सुभिय C ऊसुभिय रुद्द° C 2 hd रुद्ध° L 4 BFG ऊसुंभिय C ऊसुभियं उल्लिसि° L 5 *cdd* ऊसुक्किय° G उम्मुत्तिय° BF °त्तिय° C ऊसुत्तिय° *cdd* °दुत्थियाइ C तु L 6 C ऊसुभिण्ण तीए कयसूसुरुसं° G °सुर° *cdd* °भिय L 8 L ऊरे C जभिय° D जंपिय° ABEFG जिंभिय° E °पव्वाउलेसु C 2 hd ऊसच्छो E ऊमत्थे L 9 *cdd* ऊसविय C तुज्झते 2 hd, तुब्भत ABCFG तहय D तह य A उद्दी° G उद्दी° L 10 G जभित° *cdd* °वियं G उद्भ्रान्त BF ऊद्धीकृत C ऊद्धाकृतं L 14 E कुशन्ने E एक्कंतं L 15 ABCFG मय° D मयपय° A °प्पहुडि C °प्पहुदि BCDEFG य L 16 G कुसन्न B चंदनं L 17 CG मेत्तमिति BF महहमिति D गद्दहमित्तमिति C अभिमान° G *om* चिह्न *cdd* विवृण्वन्तद°

बुध्यते। यतो देश्यन्तरेष्वपि एत्तोप्पं एअप्पहुदि एतावदेव दृश्यते। उदाहृतं चाभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तौ। यथा।

दिअहं थुडुंकिअमुही जूरइ अहए तुमं वहू दिअर।
अम्हं सह कायंदिं एत्तोप्पं मा करिज्जासु ॥ १११ ॥ इति।

एमाणो प्रविशन् ॥ यथा।

एमाणमयणबाणोव्विए जरे तीइ तुज्झ एक्काए।
एत्तोप्पंएलाणं एक्कंगरसो वि णाहिमओ ॥ ११२ ॥

अत्र च। एत्ताहे इदानीम्। एद्दहं इयत्। एक्कारो अयस्कारः। एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः॥ [१४४]

एक्केक्कममसोसे एक्कणडो तह य कहयम्मि।
सा एमिणिआ जीए सुत्तेण पमिज्जए अङ्गं ॥ १४५ ॥

एक्केक्कमं अन्योन्यम्। एक्कणडो कथकः। एमिणिआ यस्याः स्त्रियाः सूत्रेण शरीरप्रमाणं गृहीत्वा दिक्षु प्रक्षिप्यते कस्मिंश्चिद्देशे आचारविशेषे सैवमुच्यते॥ यथा।

एमिणिआए तीए रूवं दट्ठूण कामसरविद्धा।
एक्केक्कमं कहन्ता तरुणा जायन्ति एक्कणडा ॥ ११३ ॥

अत्र एक्कवई रथ्येत्येकपदीशब्दभवत्वाचोक्तम्॥ [१४५]

एक्कघरिल्लो दिअरे सहोसिए एक्कसाहिल्लो।
सा एक्कसिंबली जा सिंबलिपुप्फेहि णवहलिआ ॥ १४६ ॥

एक्कघरिल्लो देवरः। एक्कसाहिल्लो एकस्थानवासी। एक्कसिंबली शाल्मलीपुष्पैर्नवफलिका॥ यथा।

L 1 CG एयप्पहुदि BF पयप्प° L. 2. G °चिह्नेन G *om.* यथा. L 3 G दियहं BCF दियरं BG घुडुंकिय° C वुडुंकिय° F घुडकिय° CD अहरे BF दियर C दियरे L 4 C कायंदि G °दी G करेज्जासु G *om* इति L 6. G °बाणो° C तुज्झ ए (sic). L. 7. BCF एत्तो-प्प° *edd.* हिमउ L 8 BF एत्तादे C त्ताह. C °रकार. L 10 B एकेक्कममसोएए C एकडो G एक्कनडो L 11. ABG एमिणिया D जाए A पम्मिज्जए C पमज्जिए. L. 12. G एक्कनडो C °णको *edd* एमिणिया. C *om.* स्त्रिया. L. 13 *edd* °देशे C °देशे पे *om.* आचारविशे. 2 hd विशेषे *edd* सा एवमु°. L 14. *edd* एमिणियाए BF रूवं C °विद्दा L. 15. G एक्कनडा BF एक्कण L 16 BF एकवई. L 17. ABCDEF दियरे C सशेतिउ 2. hd °सिओ G सि L 18 C एक्क° G एक्क° BCFG °सिंबली BEFG सिंब-लिपु° (E °लि) AD °पुप्फेहि BCFG °हि *edd* नव° C नवहि° E °लिआ ABCDFG °लिया. L. 19 G एक्कस्थान° C एक्कसबली BFG °सिंबली.

एक्कघरिल्ल ण लज्जसि किमेक्कसाहिल्लमाणुसाणं पि ।
जं एक्कसिबलिमिसा पुणो पुणो णिअसि मालारि ॥ ११४ ॥ [१४६]

एक्कल्लपुडिंगं विरलम्बुकणो एणुवासिओ भेके ।
एराणी इन्दाणी पुरंधिआ तव्वयत्था य ॥ १४७ ॥

एकल्लपुडिंगं विरलबिन्दुवर्षः । एणुवासिओ भेकः ॥ यथा ।

सुन्दर गोरङ्गीए गोरी भज्जेअ तीइ सुपसत्ता ।
एक्कल्लपुडिंग इ एणुवासिए आगओ सि जं काले ॥ ११५ ॥

अत्र एक्कसरिअशब्दः शीघ्रार्थे निपातेष्वस्माभिरुक्त इति नोक्तः ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

एराणी इन्द्राणी तद्व्रतस्था च स्त्रीति व्यर्था ॥ [१४७]

एलविलो धणिओसहा अधम्मरोरप्पिएसु एक्कमुहो ।
ओली कुलपरिवाडी ओज्झमचोक्खम्मि विमलणे ओप्पा ॥ १४८ ॥

एलविलो आढ्यो वृषभश्च । एक्कमुहो निर्धर्मो दरिद्रः प्रियश्चेति त्र्यर्थः ॥

॥ अथ ओकारादयः । ऐकारस्य प्राकृते ऽभावात् ॥ ओली कुलपरिपाटी । पङ्क्तिवाचकस्त्वालीशब्दभवः । ओज्झं अचोक्षम् । ओप्पा शाणादिना मण्यादेर्मार्जनम् ॥ यथा ।

णिअमउडोप्पिअपयणह कित्ती तुज्झ धवलेइ ओज्झं पि ।
ससिकुलंभवाण अहवा ओलिसहावो अय कुमरवाल ॥ ११६ ॥ [१४८]

L. 2 B °सिबलि° C *om* पुणो once BCF णिअसि G णिअरि　L 3 A °लवुकणो व म्गु° E °कणो D विरलबिंदुवरसाण (sic) ADG, C 1 hd °वासिउ After भेके E adds अथानेकाथा　L 4 E पुरि° *edd*. °धिया BCF तचय° CD °च्छा य　L 5 B एकल्लपुडिंग C °डिंगि G °बिंदु° C एणि° C 1 hd G °वासिउ C भेका　L 6 BFG अज्जेय C अइज्जेय G तीए G °सत्ता　L 7 CG आगउ　L 8 *edd* एक्कसरिय° G °घार्थे　L 9 B अथानेका　L 10 C च 2 hd च्च F य *edd* स्त्री इति C *om* द्व्यर्था BDFG द्व्यर्थ　L 11 C एला° ABCEFG °विला ACDFG °उसहा C °अधम्मारार° °मुहे 2 hd °मुहे　L 12 Before this line E inserts ओकारादि D अथ आकारादय The MSS constantly confound उ and ओ in the beginning of the words Thus v 1 will not be noted in this chapter E °पडिवाडी A उज्झमचो° BDF °चो° C मज्झमचोक्खम्मि E उज्झमचोख° G चउमचक्ख° (sic) C चाप्पा　L 13 C एलाविलो C एकमुहो B दरिद्रश्च　L 14 C अभावात्　L 15 *edd* °वाचकस्तु आली° C ओज्झो अचोक्षं　C ओप्पा G मण्या°　L 17 *edd* °प्पिय C ओझ्झं　L 18 BCDF °कुलभवाण　B अहवा ए अवा ओलि°

ओअं वत्ता ओरं रुचिरे करिबन्धखायमोवं च ।
ओसारोसक्का गोवाडोसरिआ हिमम्मि ओग्गीओ ॥ १४९ ॥

ओअं वार्ता । ओरं चारु । ओवं गजादेर्बन्धनार्थं खातम् । ओसारो गोवाटः । ओसक्को अपसृतः । ओग्गीओ नीहारः ॥ यथा ।

चइआजिओवओअं रिउणो ओग्गीअओरजस तुज्झ ।
भीआ ओसारेसुं वसन्ति समराउ ओसक्का ॥ ११७ ॥ [१४९]

केसविवरणे ओच्छिअमोंडलमवि केसगुम्फम्मि ।
ओसिअमबले ओणीवी णिव्वे ओत्थरो वि उच्छाहे ॥ १५० ॥

ओच्छिअं केशविवरणम् । ओंडलं केशगुम्फो धम्मिल्लप्रायः । ओसिओ अबलः । ओणीवी नीव्रम् । ओत्थरो उत्साहः ॥ यथा ।

अणओत्थरोसिआणं जरउडओणीविसङ्कजडिलेसु ।
तुज्झ रिऊणं रसे कहमोच्छिअमोंडलं च केसेसु ॥ ११८ ॥ [१५०]

ओग्गालो ओआलो वहोलए ओत्थओ अ अवसन्ने ।
ओक्किअमुसिए रप्फे ओणिव्वो णीविआइ ओवड्डी ॥ १५१ ॥

ओग्गालो तथा ओआलो अल्पं स्रोतः । ओत्थओ अवसन्नः । ओत्थयं पिहितमित्यन्ये । ओक्किअं उषितम् । वान्तमित्यन्ये । ओणिव्वो वल्मीकः । पिपीलिकोत्खातो मृद्राशिरित्यर्थः । ओवड्डी परिधानैकदेशः ॥ यथा ।

L 1 E घत्ता BG °वध° L 2 E °रोसुक्का गोंधाडो° *edd* °सरिया E हिरम्मि ADFG, C 1 hd उग्गीउ L 3 G उयं pro आव. L 4 G ऽपसृत. L 5 BFG चइयाजि° C चइया° G °उवउय (sic) *edd* उग्गीय° C °उरजस तुज्झा L 6 *edd.* भीया C समराओ. L 7 *edd* ओच्छियम° E °डलमवि C °गुफम्मि L 8 A ओसियमं बन्ने BDG उसियम° G °बन्ने C घोगियम° C ओणवी AC णिवे AB C 1 hd., DFG उच्छरो E,C 2 hd ओच्छरं. L 9 G उच्छियं and has यथा before it B उच्छिय CF °य B °गुफो In C the words from धम्मिल्ला to °क्केसु l. 12 are written twice L 10 BFG अबज C नीव्र *edd* ओच्छरो C उच्छाह L 11 BDFG अणआच्छरो° *edd* °सियाणं G जरउडयोणी° C¹ °उद° C² °उडयोणि° G °जडिलेसु. L 12. C तुज्झ C¹ कहमोछियम° C² . कहमोच्छियम° BFG °च्छियम° C¹ om च केसेसु L 13 AD उयालो BCF आयालो C वहोल वहोलए A उथउ C चोच्छउ DG उच्छउ CG om अ (E अवसन्न G C 2 hd अ L 14 *edd.* °क्कियमु° A णिउव्वो C चाणिवा G उणव्वो *edd* णीविया G °यार BCF आवड्डी D उवाड्डी E उवड्डी G उवडी. L 15 CF वयालो B आयालो B भोल BCF चोउओ BF अवसन्नः C चोच्छद *edd* चोत्थिय L 16 DF चोणिवो C आलिवो. L 17. *edd.* (C?) चो-वडी C °नैकदेश.

बाहोग्गालघणोआलपुरिओणिव्वणिग्गयाहिभया ।
गलिओवड्डी तुह रिउवहू वणे ओत्थओक्किआ लुढइ ॥ ११९ ॥ [१५१]

ओसाओ पहररुजा ओच्छत्तं दन्तधावणए ।
ओसीसं अववत्ते ओवट्टो मेहवारिसेअम्मि ॥ १५२ ॥

ओसाओ प्रहारपीडा । ओच्छत्तं दन्तधावनम् । ओसीस अपवृत्तम् । ओवट्टो मेघजलसेकः ॥ यथा ।

ओ ओच्छत्तमिसेण पहिओ ओसीसिऊण जन्तो वि ।
णयमयणसरोसाओ मोडइ ओवट्टफुल्लणीवलय ॥ १२० ॥ [१५२]

ओहंकोहट्टोलिप्पा हासे छसरमणमोलुंकी ।
ओलिंभा उद्देही ओचुल्लं चुल्लिएगदेसम्मि ॥ १५३ ॥

ओहंको ओहट्टो ओलिप्पं हासः । ओलुंकी छन्नरमणम् । नष्ट्वा यत्र शिशवः क्रीडन्ति । चक्षुःस्थगनक्रीडेति केचित् । ओलिभा उपदेहिका । ओचुल्लं चुल्ल्येकदेशः ॥ यथा ।

ओहंकिरि ओहट्ट च य ओलुकिं च सारवेसु घर ।
ओचुल्ले ओलिंभ दहु ओलिप्पिही तुह णणन्दा ॥ १२१ ॥ [१५३]

वलिए ओज्जल्लो गज्जिअम्मि ओअंकओज्झाया ।
दीहरमुहरझुणीए ओरल्ली ओम्मणी सिहरिणीए ॥ १५४ ॥

L 1 *cdd* वाहो° *cdd* °घणायाल° G °पूरिउणिव्वग्गया° C °णिच्च° L 2 G गलिउव्वट्टी B °वद्दी C °उड्डी F °वद्दी C रिओहूण *om* वणे B ओत्थतुक्किया CG °किया BF लुडइ C लुढई L 4 G उसीयं *cdd* अपवत्ते A उवड्डो C ओदो EG उवट्टो A महवारि° AB °सेयम्मि G °वारिविरिसम्मि L 5 C ओछत G उत्तत्त BF आसास C आवग L 7 G उ उच्छन्न° C ओवछ° G °मिसेण G उसीसिउण L 8 G °सरोजाउ C ओव° G उवट्ट° C °णावलयं L 9 A °हदो° E °हग° A °लिप्पा G छन्नरवण° C °लुका L 10 C ओलुभा C ओदेही BF ओचुल्ल C ओचुल्ल D उचुल्ला E उचल्ल G उचुल्ल C चुलि° ABCDF °एक° L 11 G उहक्को C ओलुका G उलुकी G लन्नरवणं C °रमण 2 *hd* °रमणं C नष्ट्वा L 12 C ओनिभा G उभिभा BF ओचुल्लु C ओचुल्ल C चुल्यैक° G चुल्ये° C 1 *hd om* यथा L 14 C ओहकिरि G उहंकिरि C हट्ट (sic) C सारवेस L 15 C ओचुल्ले C ओलुभ दट्टुं आ° तु ण° L 16 BCEFG वलिम C आझुल्लो C गज्जिअ° *cdd* °यम्मि G उयंक° C °उज्झाया ABCDFG °ज्जाया L 17 A °मुहरझुणिम E °मुहर° G उरल्ली ABCDF सिहरणीम

ओज्झल्लो बलवान् । ओअंको तथा ओज्झाओ गर्जितम् । ओरल्ली दीर्घमधुरध्वनिः । ओल्लणी मार्जिता ॥ यथा ।

ओज्झल्लभडोज्झाअं करिओअंकं च सुणिअ संगामे ।
ओल्लणिमहुरोरल्लीमुहला जे हुन्ति ते पुरिसा ॥ १२२ ॥ [१५४]

ओसणमुव्वेअम्मि अ ओरिल्लो अइरकालम्मि ।
ओड्डणमुत्तरिए ओइत्तं ओइत्तणं च परिहाणे ॥ १५५ ॥

ओसणं उद्वेगः । ओरिल्लो अचिरकालः । ओड्डणं उत्तरीयम् । ओइत्तं तथा ओइत्तणं परिधानम् ॥ यथा ।

ओरिल्लमयणवत्तोसणाइ ओइत्तणम्मि ल्हसिअम्मि ।
परिहिअमोड्डणमोड्डिअमोइत्तं तुज्झ दंसणातुराए ॥ १२३ ॥ [१५५]

ओडड्ढं रत्ते ओलत्थो दलिए णयम्मि ओहत्तो ।
ओसक्षं तुडिए ओरुंजं णत्थि त्ति भणिअकीलाए ॥ १५६ ॥

ओडड्ढं रक्तम् । ओलत्थो विदारितः । ओहत्तो अवनतः । ओसक्षं त्रुटितम् । ओरुञ्जं नास्तीति भणितगर्भा क्रीडा ॥ यथा ।

असोडड्ढो दइओ तुह ओहत्तो वि णवणहोलत्थो ।
ओरुंजं मुक्कलिओ मा मह ओससणेहिआ होसु ॥ १२४ ॥ [१५६]

विहलम्मि ओहुडं ओहुरं च खिन्नम्मि ओअरो णिअरे ।
ओसुद्धं विणिवडिअम्मि ओज्झरी अन्तआवरणे ॥ १५७ ॥

L 1 C ओइल्लो 2 hd °इ्ु° C ओइझाउ 2 hd °ओ L 2 B °द्वनि G उत्तणी L 3 C ओइल्ल° G °लडो° C °झाय BCF सुणिय G सुणिय L 4 G °सुहला C °मुहुला G हि pro ज G om ते L 5 G °सुव्वेयम्मि D °व्वेयम्मि A °सुवेअ° ABCDFG य G उइल्लो L 6 E ओदण° G उड्ण° A उइत्तउइत्तणं L 7. G om ओसणं G उड्डणं L 8 CG ओइत्तण च परि° L 9 G °वत्तो° C एहसियमि BFG °सियमि L 10 *cdd* परिहियमोडण° (C °ड्ढु) BFG °मोड्यम° C °हि° C तुझ्म L 11 B ओडड G उडड *cdd* ओलत्थो G दलिए य AE णतम्मि BCF णतमि D णनम्मिम्मि L 12 B ओसक्ष G उसक्ष B ओरुंज CG णच्छि *cdd* भणिय° L 13 C ओडड्ढ G ओडड *cdd* °त्थो B °रिन G ओसस L 15 BF °डहो C °ड्ढो G °डहा G उणत्तो G णवणहोलत्थो. BCF °लच्छा L 16 C मुक्कलिओ G °लिउ G उससणा° *cdd* °हिया L 17 A खिणम्मि G खिषम्मि *cdd* णिअरे L. 18. *cdd* °वडियम्मि A ओज्झरी E उउझरिय C ओइझरी C अंतयाव°

ओहुडं विफलम् । ओहुरं खिन्नम् । ओहुरं अवनतं स्रस्तं चेत्यवन्तिसुन्दरी । यदुदाहरति स्म ।

खणमित्तकलुसिआए लुलिआलयवल्लरीसमोत्थरिअं ।
भमरभरोहुरयं पङ्कयं व भरिमो मुहं तीए ॥ १२५ ॥

किं तं पि हु वीसरिअं णिक्किव जं गुरुअणस्स मज्झम्मि ।
अहिधाविऊण गहिओ तं ओहुरउत्तरीआए ॥ १२६ ॥

ओवरो निकरः । कप्रत्यये ओवरओ । ओसुद्धं विनिपतितम् । ओज्झरी अन्त्रावरणम् ॥ यथा ।

पहरोसुद्धहओज्झरिओवरखलणोहुरा रणा रिउणो ।
तुह कुमरवाल ओहुडभुअदण्डा जन्ति रसेहु ॥ १२७ ॥ [१५७]

ओसित्तं ओलित्ते अहिहूए ओहुओग्गिओणुणया ।
ओइल्लं आरूढे ओसीओहाइआ य हेट्ठमुहे ॥ १५८ ॥

ओसित्तं उपलिप्तम् । ओहुओ ओग्गिओ ओणुणओ एते त्रयो ऽप्यभिभूतार्थाः । ओइल्लं आरूढम् । ओसीओ तथा ओहाइओ अधोमुखः ॥ यथा ।

ओइल्ले गयमोग्गिअगिरिं मओसित्तमुहमणोसीअं ।
तइ ओहुअहरिचरिए ओणुणओहाइआ हुआ रिउणो ॥ १२८ ॥ [१५८]

ओलित्ती ओलिप्पंती असिदोसम्मि ओक्कणी जूआ ।
ओज्झायं ओहट्टिअमसं पोल्लिअ करेण जं गहिअं ॥ १५९ ॥

L 1 G ओहुइं *cdd* ओहुरमवनत C वेत्य° G चेति वति° L 3 *cd l* °कलुसियाए BFG लुल्लिया° BCF °समोछइय G °समोछरिय L 4 G °हुरिय BF च सरिमो G मुहीए (sic) L 5 C विस° *cd l* °रिय G गुरुयणस्स L 6 G *om* त C 1 hd ओहुरओ° त्तरइआए 2 hd °उत्तर° G °रउउत्तरी° BFG °रीयाए L 7 C ओझरीय शवरण 2 hd आवरण L 9 C पहरोसुद्दहभूओवझ्झारिओवरखलणो (sic all) L 10 C जंते L 11 G अवलित्ते C 1 hd बहुओ° G °ग्गिअगुणया L 12 *cd l* °हाइया BF हेट्ठमुहे C 1 hd °मुहे L 13 G उहयं उग्गीउ C ओहु *om* ओ ओग्गिओ C 2 hd has ओग्गि G उणुउ *cd l* त्रयो ऽपि अभि° G ऊसीउ L 14 C अधोमुखम् L 15 *cdd* °मो ग्गिय° C °गिरि C °मुहम° L 16. C तेइ हुअहिरियरिए *cdd* °हाइया L 17 A उप्पती G उल्लिप्पत्ती E जूया L 18 C ओझ्झायं C ओहिट्ठियम° A °ट्टियम° BF °ड्डियम° D उहि-ड्डियाम° G °हट्टियमत्र C पल्लिय ABDFG पेल्लिय AD गहिय BCF गहिय

ओलित्ती तथा ओलिप्पंती खङ्गादिदोषः । ओकणी यूका । ओज्झायं तथा ओहट्टिअं अन्यं प्रेर्य यत्करेण गृहीतम् ॥ यथा ।

छुरिओलित्ती असिओलिप्पंती ओकणी अ णववत्थे ।
कहइ रिऊण तए जसमोहट्टिअयं सिरिं च ओज्झायं ॥ १२९ ॥ [१५९]

सेणे ओलयओलावया य फलहग्गलाइ ओहडणी ।
ओलअणी णववहुआ ओलइणी दइअभूआ य ॥ १६० ॥

ओलओ तथा ओलावओ श्येनपक्षी । ओलओ अपलाप इत्यन्ये । अत्र । ओहइ अवतरति । अयं धात्वादेशेषूक्तत्वान्नोक्तः । ओमाल-ओज्झर-ओसत्तशब्दा निर्माल्य-निर्झर-अवसक्तशब्दभवा इति नोक्ताः । ओहडणी फलहकार्गला । ओलअणी नववधूः । ओलइणी दयितीभूता ॥ यथा ॥

ओलइणी ओलअणी रिऊण ओलयपिए रणे खग्गो ।
ओहडणिदीहभुअ तुह भडचडओलावओ रुआवेइ ॥ १३० ॥ [१६०]

ओसुंखिअं च उप्पेक्खिए अलिन्दम्मि ओसरिआ ।
ओआवलो अ बालायवम्मि ओहाडणी पिहाणीए ॥ १६१ ॥

ओसुंखिअं उत्प्रेक्षितम् । ओसरिआ अलिन्दः । ओआवलो बालातपः । ओहाडणी पिधानी ॥ यथा ।

ओसुंखिअ पिअमिन्तं ओआवलमोसरिं सरन्तं च ।
णन्दीइ खिविअ जारं असई ओहाडणिं देइ ॥ १३१ ॥ [१६१]

L. 1 G ओलिप्पत्ती. C ओझ्झाय L 2. B ओहट्टियं CG (F?) °ट्टियं L. 3 C °लत्ती G °लिपत्ती G णवचत्थे C णववत्थे L 4 B °हट्टियय G °हट्टेअअं C सिरि च ओझ्झायं. L 5 CG फलग्गलाइ. L 6 C ओलहणी D उलहणी G ओलयणी A णववहुया D णवहूआ E णवहुया BCG °वहुया A उलअणी G उलइणी दइयभूया twice. *edd.* दइय° EG °भूया L 7 B श्येनपक्षी G श्येन पक्षी. L 8. C अवतरि C °देषूक्त° BF धात्वादेशत्वान्नोक्त. C °ओझ्झार° B निमाल्य° C निमल्यि°. L. 9. G अवसक्त°. L. 10 C ओलायणी G ओलयणी C ओलायिणी G ओलइनी. L 11. CG ओलयणी C अलअणी G अलयणी G उलप्पिए C °तिए L 12. B ओहडणी° C °भुय G °भडउ-ल्लावउ B रुआवेइ G रुयावेइ. L 13 A ओसुखिउ AE उप्पेखिए C अलिन्दंमि ABCDEG °रिया. L 14 E °वलो G उयावलो A य BCFG बाला° E °वम्मि E पिहाणाए. L. 15. *edd.* ओसुखियं BCF ओसरिया C अलिन्दः G बाला° L 16 C ओहाडणा. L 17. *edd* ओसुंखिय पियमित C °लमोसार L 18 BG खिविय C देई.

ओआअवो वि अत्थक्खणम्मि ओवट्टिअं च चाडुम्मि ।
ओअग्घिअमोसिंघिअमङ्घपिणद्धम्मि ओलइअं ॥ १६२ ॥

ओआअवो अस्तसमयः । ओवट्टिअं चाडु । ओअग्घिअं ओसिंघिअं । घ्रातमित्यर्थः । ओसिंघिअशब्दो ऽपि देश्य एव । अनया तु भङ्ग्या निबद्धः । ओलइअं अङ्गे पिनद्धम् । यथा ।

ण हु ओअग्घइ कमलं ओलइअं ण सहए जलइं पि ।
ओवट्टिएहि ओआअवे वि ओसिंघए ण सा असणं ॥ १३२ ॥ [१६२]

ओलुंपओ अ तविआहत्थे ओहीरिअं च उग्गीए ।
सुत्ते ओल्लरिओ विहिकयम्मि ओसाणिहाणं च ॥ १६३ ॥

ओलुंपओ तापिकाहस्तः । ओहीरिअं उद्गीतम् । अवसन्नमित्यन्ये । यस्तु ओहीरिअशब्दो निद्रार्थः स धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । ओल्लरिओ सुप्तः । ओसाणिहाणं विधिवदनुष्ठितम् ॥ यथा ।

णिसि ओल्लरणे ओसाणिहाणिअ किं पि तीइ जं तुमए ।
तं चिअ ओहीरइ सा ओलुंपयकम्मवावडा वि दिणे ॥ १३३ ॥

अत्र । ओरुम्माइ उद्वाति । ओहामइ तोलयति । ओलुंडइ विरेचयति । ओसुक्कइ तेजयति । ओग्गालइ रोमन्थयति । ओरसइ अवतरति । ओअंदइ ओद्दालइ आच्छिनत्ति । ओअग्गइ व्याप्नोति । ओहावइ आक्रामति । ओवासइ अवकाशते । ओअक्खइ पश्यति । ओवाहइ अवगाहते । एते धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते ॥ [१६३]

L 1 BF ओआअचो C ओआववो वि अच्छ G उहम्मिं A °ड्डिय BCFG °ट्टिय D °ड्डिय BCF वाडु° E चाडु°. L 2 *cdd* ओअग्घियमासिंघियम° C °एाड्डमि L °एधम्मि EG ओलइयं. L 3 C ओआयवा G ओआ B ओवग्घियं CF ड्डिय G उअड्डिअ C वाडु *cdd* ओअग्घिय BCF ओसिंघियं L 4 B आसिंघियशब्दो C उसिंघिय° C ओलइय L 5 G अगपिनद्ध L 6 BF ओरग्घइ C ओअग्घ C ओलइय G उअइअं *cdd*. न C जलइमि L 7 G उअट्टि° C °ड्डि° *cdd* °एहिं BF ओआअवेहिं C आआअव वि G उग्गाव वि ओसिंघिए L 8 A तानिया° BFDEG तविया° C तंविया° BF ओवी E आर *cdd* रिय G उग्गीवे L. 9 G णियाणं E °हाणिं L 10 C ओलुअओ BCF आहीरियं L 11 BCF ओहीरय° G °रिय° L 12 G °नुष्टिते L 13 C ओल्लररणे BF तिइ C तीइ ज तुमए L 14 *cdd* चिय (C1 hd विय) G उलिंपय° C °पइ° BF °वावडा L 15 C ओरम्माइ G °म्मा C ओदाति L 16 C ओसक्कइ C (F?) G ओसरइ L 17 G उअअइ C ओअग्गइ व्याप्नोति । ओअग्गइ व्याहावइ आक्रामति (sic) G °क्राशति L 18 BF आक्खइ

॥ अथानेकार्थाः ॥

णिसजलहिमेसु ओसा सेवयअपहावलेसु ओलुग्गो ।
ओआली असिदोसोली ओलुट्टमघडन्तमिच्छासु ॥ १६४ ॥

ओसा निशाजलं हिमं चेति व्यर्था । ओलुग्गो सेवको निश्छायो निःस्यामा चेति त्र्यर्थः । ओआली खड्गदोषः पङ्क्तिश्चेति व्यर्था । ओलुट्टं अघटमाणं मिथ्या च ॥ [१६४]

ओअल्लो पल्हत्थपकम्पगोवाडलम्बमाणेसु ।
ओरत्तो वि विदारिअगव्विट्टकुसुम्भरत्तेसु ॥ १६५ ॥

ओअल्लो पर्यस्तः कम्पो गोवाटो लम्बमानश्चेति चतुरर्थः । ओरत्तो विदारितो गर्विष्ठः कुसुम्भरक्तश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१६५]

ओहट्टो ओसरिए अवगुण्ठणणीविआसुं च ।
गामेसहरिअआणावन्धणखाएसु ओआओ ॥ १६६ ॥

ओहट्टो अपसृतो ऽवगुण्ठनं नीवी चेति त्र्यर्थः । ओआओ ग्रामाधीशो ऽपहृत आज्ञा हस्त्यादीनां बन्धनार्थं खातं चेति चतुरर्थः ॥ [१६६]

ओहारो कच्छवए अन्तरदीवम्मि भागे अ ।
ओविअमारोविअरुणचाडुमुक्केसु हरिए अ ॥ १६७ ॥

ओहारो कच्छपो नद्यादीनामन्तर्द्वीपमंशश्चेति त्र्यर्थः । ओविअं आरोपितं रुदितं चाटु मुक्तं हृतं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१६७]

L 1 B *om* अथ L 2 BDFG णिसिजल° C निसि° E हिमेस C *om* from ओसा to °वज्जेसु F सेवयपहा° ADEG °वज्जेसु AC ओलग्गो L 3 C °दोसाली G °दोसो *om* ली A उलटमघडत्तमिच्छासु E °भजडत° L 4 G निसा° C द्व्यर्था CFG निच्छाय. B निश्छायः BFG निस्थामा C निस्थामो L 5 G अच्छाली C ओयाली G पंक्ति श्चेति C *om* श्चेति द्व्यर्था G ओलुट्ट L 6 A पल्हछ° C पल्हच्छ° E पल्लत्थ° C °गोविड° A °लंबमाणेसु L 7 ABFG विदारिय° C विदारिय° A °गविट्ट° C °गविट्ट° A °भत्तेसु L 8 C कंपा C गोवाट. BF गोवाडो L 9 BG गर्विष्ट L 10 C ओहट्टो A °गुंठण° C या. L 11 A गामेस° ABCFG °हरिय° G °बंधण° L 12 C 1 hd G आग्रहो C अपहृत. आव° C °धीश. अप° L 14 A भागेसु BCFG य L 15. A उविअम° BCEFG ओविय° *edd* °रोविय° C °रुन्न° I °चाडु° C 1. hd °मुक्केसु BCFG य L 16. CF ओविर्य BG ओवियमारो° C *om* रुदितं L 17 B चाडु C हृत 2 hd हतं G पंचार्थं.

ओहित्थं च विसाए रहसम्मि विआरिए तह य ।
चन्दणसिलासु ओहंसो ओसण्णिअमसोहसादेसु ॥ १६८ ॥

ओहित्थं विषादो रभसो विचारितं चेति त्र्यर्थम् । ओहंसो चन्दनं चन्दनघर्षणशिला चेति द्व्यर्थः । ओसण्णिअ गतशोभमवसादश्च ॥ [१६८]

ओसिंघिअम्मि चन्दणघसणसिलाए अ ओहरिसो ।
ओत्थरिओ अक्कन्ते अक्कममाणे अ णायव्वो ॥ १६९ ॥

ओहरिसो घ्रातश्चन्दनघर्षणशिला च । ओत्थरिओ आक्रान्त आक्रममाणश्च ॥ [१६९]

ओसाअंतो जिम्भालसम्मि सीअन्तसविअणेसुं च ।
ओघसरो अ अणत्थे घराण वारिप्पवाहे अ ॥ १७० ॥

ओसाअंतो जृम्भालसः सीदन् सवेदनश्चेति त्र्यर्थः । ओघसरो अनर्थो गृहवारिप्रवाहश्च । [१७०]

हेट्ठामुहकाणेक्खिअआकिण्णेसुं च ओसरिअं ।
ओहंपिअं च ओरंपिअं च अक्कन्तणट्ठेसु ॥ १७१ ॥

ओसरिअ अधोमुखमक्षिनिकोच आकीर्णं चेति त्र्यर्थम् । ओहंपिअं आक्रान्तं नष्टं च । एवम् ओरंपिअं । चकारौ द्वयोरपि व्यर्थतान्तकौ । यदाह । ओहंपिअओरंपिअशब्दौ नष्टे तथाक्रान्ते ॥ न चात्र यथासंख्यभ्रमः । ओहंपिअं ओरंपिअ इत्यन्योन्यपर्यायतया सर्वैरभिधानात् । भिन्नार्थानां ह्यन्योन्यपर्यायत्वं न घटत इति ॥ [१७१]

L 1 A उहिल्ल य विभाग (sic) C ओहिच्छ G ओहिच्छ BCEFG वियारिए L 2 A उसत्तिगमसोह° BF ओसंघियमसादेसु C ओसंथिअमसोहसादेसु DE ओसण्णियम° L 3 C ओहिच्छ B त्र्यर्थ L 4 BCF ओसंघियं G सादश्चेति C °सादश्चेति द्व्यर्थम् । L 5 A उसिंचियमि B °घियमि CF ओसंघियमि G उसिंप्पियमि L ओसिंग्घियम्मि A चंदणसि- सणसिलाए G °सिलाए A न BCFG य L 6 A उछरउ C ओच्छरिओ G अच्छरिओ A अरहुडि (sic) अक्कमणाणे cdd य C णायवोयव्वो L 7 B °सिला CG ओच्छरिओ. L 8 A सीसंत° BCFFG सीयत° A °सवयणेसु भ BCF सावियणेसु G सविय° L 9 C 1 hd अप्पसरा EG य BF अणच्छे G अणत्त A घराण वारेप्पवाहेयं E वारिप्पभावो BCEF य L 10 C जम्भा अलस B °लस G सचेतनश्चेति L 12 E हेद्वा° C हेट्ठो- मुहक्कयण° AE °क्खिय° BCF व्छिय° G °च्छिन्न C °काकि° L °णेसु ACF णाणेण BF उरयं L 13 cdd °पिय twice A थ रंपिय and in margin चउ to be inserted before रं° G °णट्ठेसु L 14 BCF °रिय B °निकोनिकाच cdd पिय (twice) L 15 CG °पियओरंपिय° L 16 G °क्रते G °पिय C पियत cdd ओरंपियमिति अन्यो° L 17 cdd हि अन्यो° BCF यन्ते C om इति

ओअग्गिअमहिहूए केसाईपुञ्जकरणे अ ।
अण्णासत्ते तण्हापरे अ ओलेहडो पवुड्ढे अ ॥ १७२ ॥

ओअग्गिअ अभिभूतं केशादीनां पुञ्जीकरणं च । ओलेहडो अन्यासक्तस्तृष्णापरः प्रवृद्धश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१७२]

चन्दणरइजोग्गे ओवसेरमोहसिअमंसुअधुएसु ।
ओसिक्खिअं च गमणव्वाघाए अरइणिहिए अ ॥ १७३ ॥

ओवसेरं चन्दनं रतियोग्य चेति द्व्यर्थम् । चन्दणरइजोग्गे इति समाहारद्वन्द्वः । ओहसिअं वस्त्रं धूत चेति द्व्यर्थम् । उपहसितार्थस्तु ओहसिअशब्दः संस्कृतभव एव । ओसिक्खिअं गतिव्याघातो ऽरतिनिहितं च ॥ [१७३]

ओहरणं विणिवाडणमत्थस्सारोवणं चेअ ।
परओ ठिअसंजोए उकारओकारविणिमओ होइ ॥ १७४ ॥

ओहरण विनिपातनमसंभवतो ऽर्थस्य सभावनं च । अत्र ओंबालइ छादयति प्लावयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते । इह च क्वचिदुकारस्थान ओकार पठन्ति ओकारस्थाने च उकारम् । तत्र विषयविभागो दर्श्यते । परतः स्थिते संयोग उकारओकारयोर्विपर्ययो भवति । यथा । उक्कंदी ओक्कंदी । उक्खली ओक्खली । इत्यादि । एतच्चोपलक्षणमिकारएकारयोरपि । यथा । इक्को एक्को दरिद्रः । इत्यादि । यदस्मराम । ओत्संयोगे । इत एद्वा । ह्रस्वः संयोगे । इति च ॥ [१७४]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीनाममालायां प्रथमो वर्गः ॥

L 1 BCEFG °ग्गियम° G °भूए ABCFG य   L 2 BG अन्ना° E °सत्ते B पवुड्ढे CEFG पवुड्ढे cdd य   L 3 BCF ओअग्गिय BF मनिभूत G ऽन्यासक्त   L 5 E °जुग्गे cdd °हसियम° ABCFG °सुय°   L 6 cdd °क्खियं ABCFG य   L 7 G °जोग्ग   L 8 BG ओहसिय B °आहसिय° C उपहसिय° G उहसिय°   L 9 cdd °क्खिय BCF °रति°   L 10 E ओहरण BCF °मच्छस्सा° G °मच्छसा° ACFG चेय B थेय.   L 11 ABCDFG परउ ABF ट्ठिय° CL ठिय° G ट्ठिय D थिया (i e ठिय) G °संजोए E विणिम्मिओ F निणिमयो C होइ   L 12 G om च BG ओम्बालइ C उम्बालइ   L 13 C धात्वादेपूक्त C om च cdd °स्थाने C ins आकारस्थाने   L 14 BF om. च cdd पुर instead of परत cdd संयोग   L 15 BCF उकारयोर्वि° G उकारउकारयोर्वि°   L 16 cdd °लक्षणं इकार° G इकारस्यार° C म्कारति पि (2 hd °रे) cdd दरिद्र   L 17. C °स्मराम . cdd उत्संयोग C om. इत C एतद्वा see Siddhah I, 116 85 84   L. 18 A adds in margin, स्वरवर्गः BCDFG read इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहवृत्तौ प्रथमः स्वरवर्गः । ग्रन्थाग्र (D ग्र G ग्रन्था)॥ ८०२ ॥ E only इति प्रथमः स्वरवर्गः ॥

सगृहीता· स्वरादय· शब्दाः । इदानी व्यञ्जनादयः सगृह्यन्ते । ते ऽपि वर्गक्रमेणेति कवर्गादयो व्यत्तरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च प्रस्तूयन्ते ।

अन्धिअकवड्डिआसुं कत्ताओ मूलए कंदी ।
कंतू कामे कंची मुसलाणणलोहवलयम्मि ॥ १ ॥

कत्ता अन्धिकाद्यूतकपर्दिका । कदी मूलकशाकम् । कतू काम । कची मुसलमुखे लोहवलयम् ॥ यथा ।

मुसलमुहं कचीए कच्छपएसो अ कदीहिं ।
कत्ताहि वड्डजूअ रईइ कतू अ सोहन्ति ॥ १ ॥ [१]

कल्ला कविसं मज्जे कलिकल्लोला विवक्खम्मि ।
कच्चं कोडुंबं कज्जे कस्सो कच्छुरो अ पङ्कम्मि ॥ २ ॥

कल्ला तथा कविस मद्यम् । कल्लाशब्द. कल्याशब्दभवो ऽप्यस्ति । स तु कवीना नातिप्रसिद्ध· । कली तथा कल्लोलो शत्रुः । कच्च तथा कोडुंबं कार्यम् । कस्सो तथा कच्छुरो पङ्कः ॥ यथा ।

पिअ कविसकच्छुर तुमं कल्लं कस्सं य मुञ्च इमिणा हि ।
कल्लोलाकलिकच्चाकोडुवाणं मुणिज्जइ ण भेओ ॥ २ ॥ [२]

कवयं भूमिच्छत्ते णालिअवल्लीइ अ कलंबू ।
उवसप्पिअम्मि कामिओ कीडीभेए करोडी अ ॥ ३ ॥

L. 1 G गत्ता L 3 A अन्धिय° BCLFG अधिय° C °वट्टि° G °वड्डि° *edd* °याणु D अंधियाणु (sic) AD कत्ताउ] मूण G कंदी L 4 F °जाहवलयम्मि L 5 BF °द्यूत° B कादी G मुसल° L 6 BFG °मुस्ल L 7 G मुसलं मुह B कंचीए G य C घदीहिं G कत्ता° L 8 *edd* कत्ताहि B वट्टु° (?) G वट्ट° Should it be वट्ट° cfr Skt वर्त ? DG °जूय L 9 C मज्जा corr 2 hd L 10 BF कच्चकोडुंब C कच्चे L कोटुंब C कस्ता A कच्छरो ABCFG य L 11 G कविस G *om* from कल्ला° to °प्रसिद्ध BCG कल्या° D कल्य° L 12 *edd* कच्च BI कोटुंब C कादुवं G कोम्बं L 14 *edd* पिय C तुमं कल्लास्तं य BF च L 15 C कल्लोलाकलिकच्चाकोडुम्बाण B काडुम्बाण G °डुवाणं C मुणिज्जइ *edd* म C 1 hd G भेउ L 16 G णालिय° ABCLF णालय° D णालाया° G य B कलंबू C कलम्बू L. 17 *edd* °प्पियम्मि ACG कमिउ ABCDFG °य

कवय भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति । कलबू नालिकाभिधाना वल्ली । कमिश्रो उपसर्पित । करोडी कीटिकाभेद ॥ यथा ।

किं ते रिद्धि पत्ता पिसुणा जे पणइणो वि ताविन्ति ।
कवयकलवूउ वर कमिअकरोडीण दिन्ति जे छाहिं ॥ ३ ॥ [३]

कयलं अलिञ्जरे कंदलं कवाले छुरीइ कट्टारी ।
कसरो अहमबइल्ले कंटाली रिंगणीए अ ॥ ४ ॥

कयल अलिञ्जर । कंदल कपालम् । कट्टारी क्षुरिका । कसरो अधमबलीवर्द । कंटाली कण्टकारिका ॥ *यथा* ।

तुह सिअकट्टारिफुट्टकंदलो बब्बरो कयलतुन्दो ।
कसरो व्व सिद्धणरवइ लुढेइ कंटालिसकुलणाईए ॥ ४ ॥ [४]

कउहं णिच्चे कणाई लयाइ कलहं च पडिआरे ।
कक्किंडम्मि करेडू कवासकविसा य अद्धजंघाए ॥ ५ ॥

कउह नित्यम् । कणाई लता । कलह प्रत्याकार । असिपरिवार इति यावत् । करेडू कृकलास । कक्किंडशब्दो ऽपि देश्य । पर्यायभङ्गचा तूपात्त । कवासो तथा कविसा अर्धजङ्घा । मोचकमित्यर्थ ॥ यथा ।

तुह जयसिरिकणाईदुम कलहुग्गयखग्ग कउहमरिणिवहो ।
अकवासो कविसं समरइ करेडु व्व वोरियणमिन्तो ॥ ५ ॥ [५]

किसारुअम्मि कणिसं कसिआ कसई अ रणचारिफले ।
कविलो साणे करमो झीणे कडसी मसाणम्मि ॥ ६ ॥

I 1 BF मग्याहति BG कलबू C कलम्ब B नालका° GC 1 hd कमिउ L 2 C उवस° G करोडी L 3 C ते रिं C पइणा C तावति G ताविति L 4 CG °कलवूड G वरि B वामय° C कमिम° L 5 BF च्छज E कयजि G कलय C हुरीय G कहारी L 6 BG °वइल्ले G कडाली BCEFG रागिणीए AG य L 7 C कलय G कायजि C °र | कलल B कपाल G कहारी C छुरिका G °वली° L 8 BF°कारिक L 9 *cd l* सिय° G °कहारफुट्ट° C °फुट्टयदलो BCF बघरो G बब्बरो L 10 C व सिद्धनरवइ BF °णाईए L 11 G णिच्च C कलह *cdd* पडियारे (G °र) L 12 C वक्किंमि C वार° L 13 G असिवार I 14 B कृकलास L 16 BF °दुम C °खग्ग उहयोमरि° B निवहो L 17 G भरइ C करेडु च वारणमिता 2 hd करेडु वारणमित्तो G *om* वारि L 18 CE °रुयमि G °रुयम्मि *cdd* कसिया C °चारि° L 19 F मसाणम्मि

कणिसं किंशारुः । धान्यशीर्षवाची तु कणिसशब्दः संस्कृतभवः । कसिम्रा तथा कसई अरण्यचारीफलम् । कविलो श्वा । करमो क्षीणः । कडसी श्मशानम् ॥ यथा ।

कसिम्राकुलम्मि गामे कसईकणिसेसु बद्धसंतोसो ।
अलस ण लज्जसि किं तं करमो कविलो व्व कडसीए ॥ ६ ॥ [६]

कंटोलं कंकोडं करणी रूवे करीसए कउलं ।
अयदव्वीइ कडच्छू पहिअगुहासुं च कंपडकफाडा ॥ ७ ॥

कंटोलं कंकोडं । अन्योन्यविध्यनुवादभावो द्वयोरपि देश्यत्वात् । करणी रूपम् । आकार इत्यर्थः । एष यदि संस्कृते न दृश्यते तदा देशी । कउलं करीषम् । तच्च गोमयखण्डं तच्चूर्णं च । कडच्छू अयोदर्वी । कंपडो पथिकः । कफाडो गुहा ॥ यथा ।

कंपडकरणीउ तुहारिवहुउ करेण भुग्गकंटोलं ।
कड्ढन्ति कउलजलणा कओ कडच्छू कफाडम्मि ॥ ७ ॥ [७]

कमणी णिस्सेणीए सुक्कतआए करंजो अ ।
कज्झालं सेवाले मालिअवंसेसु कम्हिअकलंका ॥ ८ ॥

कमणी निःश्रेणिः । करंजो शुष्का त्वक् । कज्झालं शैवालः । कम्हिओ मालिकः । कलंको वंशः ॥ यथा ।

कमणीकलंककज्झालिओ वि सकरंजओ वि थसो सि ।
उज्जतरुकुसुमगहणे कम्हिअ तरुणीइ छिप्पसि सया जं ॥ ८ ॥ [८]

L. 1. BF कणिस *edd* किसार C कणिश G कणिशशब्दभव संस्कृतशब्दभव, *edd.* कसिया L. 2 C °सारी° F °सारि° G कविला C क्षाण B कडमी G कडमी L. 4 *edd.* कसिया C °कुलमि BG बद्ध° F बद्द° L. 5 G न C वा BF कडसी L. 6. E कंटोल BCF L. 7 अयदव्वीइ *edd* पहिय G कंपड C °कफाडो L. 8 BCF अन्योन्यं विध्य° L. 10 C *om* तच्च CG गंड BC 1 hd दर्वी G कंपडा C कफोडा G कफाडी G *om* यथा L. 12 C 1 hd करणीओ BFC 1 hd °वहूणं G *om* करेण L. 13 BCF कड्ढंति G कड्ढति BFG कउ C कफाडंमि L. 14 C णिस्सेणिए G °सुक्कतए AD य L. 15 ACE कज्झालं E सेवाले ABCEFG मालिय° E °वंसु ABCEG कम्हिय° E कम्मिय° D कम्हिव L. 16 BF निश्रेणी C निश्रेणि BF कज्झालं C कज्झालं BCF शैवाल GC 2 hd कम्हिउ L. 18 G कमणी° C °कज्झालिउ 2 hd कज्झालिओ BF पि य C पि सकरंजउ 2 hd अथवा BF वसा G थसो L. 19 C उज्ज° G उप्प° *edd* कम्हिय

कविडं च पच्छिमङ्गणमुप्पलए कलिमकंदोट्टा ।
कल्होडो वच्छयरे वगम्मि कंडूरकाउल्ला ॥ ९ ॥

कविड गृहपश्चिमाङ्गणम् । कलिम तथा कंदोट्ट नीलोत्पलम् । कल्होडो वत्सतर । वत्सतरी चेत्कल्होडी । कडूरो तथा काउल्लो बक । अकारान्तककारादिशब्दप्रस्ताव आकारान्तककारादेर्निवेशो ऽर्थानुरोधात् ॥ यथा ।

कदोट्टच्छी कविडे उड्डिअकडूरकलयल सोउं ।
कल्होडपायणमिसा सर सकाउल्लकलिममहिसरइ ॥ ९ ॥ [९]

णालिअरम्मि कडारं वंसङ्कुरए करिल्लं च ।
कव्वाडो दाहिणए हत्थे चोरम्मि कलमकुसुमाला ॥ १० ॥

कडारं नालिकेरम् । करिल्ल वशाङ्कुर । कव्वाडो दक्षिणहस्त । कलमो तथा कुसुमालो चौर । कलमशब्द सस्कृतसमो ऽपि कवीना नातिप्रसिद्ध इति निबद्ध ॥ यथा ।

सेलम्मि करिल्लकडारएसु वावारिऊण कव्वाड ।
कुच्छिंभरी इव तुम मुञ्चसु कुसुमाल कलमत्त ॥ १० ॥ [१०]

पुञ्जे कयारकज्जवकतवारा कक्खडो पीणे ।
तह य कलिंजकिलिंचा लहुदारू कच्छुरी वि कविकच्छू ॥ ११ ॥

कयारो कज्जवो तथा कतवारो तृणाद्युत्कर । कज्जवो विष्ठेत्यन्ये । कक्खडो पीन । कर्कशवाची तु सस्कृतभव एव । कलिंज तथा किलिंच लघुदारु । कच्छुरी कपिकच्छू ॥ यथा ।

L 1 G °पुप्फडल्लए ACG °कंदुट्टा E °लदुट्टा L 2 E कल्होवडो वसयरे CEG वगम्मि C °काउल्लो L 3 C कडा° L 4 C चक्र corr 2 hd G वक B अकारातकारादि° L 5 *ed l* °प्रस्ताव C °ककारादिनिवेशो L 6 BG उड्डिय° C उड्डिय° C °कलय B सोऊं L 7 C कल्हाडे BF °पायणम्मि सा BF °सरउ L 8 ABCDFG णालिय° E °कुरिम L 9 G (१°) कवाडा C हत्था L °कुस° L 10 G कडाच L 11 C कुसुममालो G चार L 12 G निबद्ध L 13 G कडिल्ल° C *om* करिल्ल G वारेऊण (s c) G कवाडं (?) L 14 C कुसुमालमत्त L 15 C °कज्जव° F कडकडा L 16 A किलिंज° BF °किलिंचा C 1 hd D वलिंचा C 2 hd °चा I °वलिंचा BCF लहुदारु C कच्छुरा G इ L 17 C कयारा G *om* तथा C कज्जवा CG विष्टेत्य° L 18 C किलिंच G कलिंजं D कलिंच L 19 G °कच्छू

मुणइ मणीउ कयारं कज्जवमिन्दुं विसाइ कतवारं ।
खलइ किलिंचे कक्खडथणिश्रा कच्छुरिकलिंजछित्त व्व ॥ ११ ॥ [११]

कस्सयकोसलिश्रा पाहुडे कराली अ दन्तवणे ।
कंकेल्ली अ असोए तुम्बिकरङ्कम्मि कलवुकुडआओ ॥ १२ ॥

कस्सयं तथा कोसलिअं प्राभृतम् । कोसलिआ इत्याकारान्तमित्यन्ये । लकारस्य द्विर्भावे कोसल्लिअं इत्यपि । कोसलिअशब्दस्यात्र पाठो ऽर्थानुरोधात् । एवमन्यत्रापि । कराली दन्तपवनकाष्ठम् । कंकेल्ली अशोकवृक्षः । कलवू तथा कुडआ तुम्बीपात्रम् ॥ यथा ।

कंकेल्लिलट्ठिकोअण्डकस्सयं चूअबाणकोसलिअं ।
उवणेइ वसन्तसिरी जगजयकामस्स कामस्स ॥ १२ ॥
अज्ज वि को वि करालि ण करइ कलवूकरो तुमं भमसि ।
भिक्खू को तुह कुडअं पूरिस्सइ पिण्डवाएण ॥ १३ ॥ [१२]

णिअरे कडप्पकइअंका कइअंकसइकुक्कुरुडा ।
विसाणे कंवरकोत्थरा य तरुणे कहेडो अ ॥ १३ ॥

कडप्पो कइअको तथा कइअंकसई तथा कुक्कुरुडो एते चत्वारः शब्दा निकरवाचकाः । कडप्पो कटप्रशब्दभवो ऽप्यस्ति । स च कवीनां नातिप्रसिद्ध इति निबद्धः । कडप्पो वस्त्रैकदेश इति केचित् । कंवरो तथा कोत्थरं विज्ञानम् । उदोतोर्व्यत्यये कुत्थरं इत्यपि । कहेडो तरुणः ॥ यथा ।

L 1 C 1 hd मणीओ F मणिउ कायार C कज्जव° BF चिसाइ L 2 B किलिंवे C 2 hd °वे F कालिंवे BCF °थणिया G °थणिया G कच्छुरिकलिंज° BF °छित्ते च C °छित्ते व G °छित्ते व्व L 3 cdd °कोसल्लिया AG य L 4 CG य C असाए A तुंबि° F तुवि° G तुम्बि° BF कलवु° E °कल्लवु° C 2. hd E कुओआओ G कुइयाउ L 5 BF कंस्सय C कस्सअ C कोसलियं BFG °लिय C प्राभृत cdd °लिया G इत्येके । सांतमि° C °रान्त इत्य° L 6 cdd कोसल्लियमित्यपि cdd कोसल्लियाशब्द° L. 7. B °काट CG °काष्ट C ककोल्ली G ककल्ली BF °वृक्ष L 8 BCF कुउया G कुइया BF तुम्बीपात्र L 9 BF कंकिल्लि° C कंकोल्ली° BF °कोयडकस्स । अभूअ° CG °अ G चूप° CG °बाण BFG °लिय C °लिय L 10 G जयजय° G *om* कामस्स L 11 C अइअ BF वि BF कर BF कलवू° C कलू° L 12 B भिक्खू L 13 BCFG णियरे BF °कइअक G कइयका BF *om* कइअंक (only सइ) G °कइयक° BF °कुरुडा CE °कुकुरुडा L 14 G विसाणे A कम्बर° B कबर° C कम्बर° G कम्बरा° ABCFG °कोच्छरा CFG य L 15 G कइयको C कइअकइसई G कइदक° BF °सइ BF कुरुडा C कुकुरुडो BCF शब्दा L 17 G निबद्ध BF कडपो G तथा कवरा B कम्बरो F कम्वरो C कावर cdd कोच्छरं L 18 BF कुच्छरमित्यपि C कच्छुरमित्यपि G कोच्छरमित्यपि

अयकबरय कहेडय कोत्थरकइअंकसेवणा लहसि ।
गुणकइअकसइ तह जसकुकुरुड सिरीकडप्प च ॥ १४ ॥ [१२]

मज्जपरीसणभण्डे करिआ तह कोत्तलंका य ।
कसासो ऽन्तम्मि करम्बे कक्कसकक्कसारा वि ॥ १४ ॥

करिआ तथा कोत्तलंका मद्यपरिवेषणभाण्डम् । कसासो पर्यन्तः । कक्कसो तथा कक्कसारो दध्योदनः ॥ यथा ।

मयकोत्तलक सउणं रुच्छाकसासयम्मि दट्ठूण ।
मणरुइअककसासव मयकरिअ लहसि कक्कसारं च ॥ १५ ॥ [१४]

दोवारिअम्मि कंठिअकडइल्ला तह य कडअल्लो ।
कडअल्ली कण्ठे कहमिओ महिसम्मि करमरी बन्दी ॥ १५ ॥

कठिओ कडइल्लो कडअल्लो एते त्रयो दौवारिकवाचकाः । कठिअ इत्यत्र टकारयुक्त ठकारं केचित्पठन्ति । अत्र । कम्मणं वश्यादि । कलावो तूणः । कव्वाओ राक्षसः । इति कार्मण-कलाप-क्रव्यादशब्दभवत्वान्नोक्ताः । कडअल्ली कण्ठः । कहमिओ महिषः । करमरी हठहृता स्त्री ॥ यथा ।

कडइल्लाण मज्झे कडअल्लो कठिएण तोरविओ ।
कहमिओ व्व सरोसो करमरिकडयल्लिअं लेइ ॥ १६ ॥ [१५]

थूलम्बरे करअरी कडंतरं जुमसुप्पाई ।
कच्छुरिअं ईसिअए कणोवअं उण्हतोअम्मि ॥ १६ ॥

L 1 B °कम्बरय° C °कम्ब° G °कव° B कोच्छरि° CFG कोच्छर° G °कइयक°. L 2 G °कइयक° C °सइ अ तह BF °कुक्कुरुडमि C °कुरुरुड L 3 C मझ्झ° *cdd* करिया L 4 G कन्नासो B ऽ तमि C त्तमि E अंतम्मि G अन्तम्मि C करंबे BF करवे C कक्कस्स° BF *om* कक्कस E बि L 5 BCF करिया G करिया G कोंतलका BG °भाड G कसासो L 6 G दध्यादन L 7 G °कोंतलंक C सउलं G °कन्नास° L 8 *cdd* °रुइय° C °कसास° (*om* क्क) *cdd* °करिय L 9 *cdd* °रियम्मि C कनिय° E कढिय° ABFG कढिय° BF °कडइल्ला G अ L 10 G कडयल्लि य E कहे twice AG कहमिउ BFG वंदी L 11 G कठिउ In C कडअल्ला only 2 hd C त्रयो ऽपि दोवा° BCF कठिय G कठिय L 12 C कलावा G कलावा G कव्वाउ L 13 *cdd* राक्षस G °भवत्वानोक्ता G कडयल्ली कंग L 14 कहमिउ L 15 C मझ्झ C कडइल्लो G कडयल्ला B तोरविओ C 2 hd °विउ L 16 CG कहमिउ C व C °कडअल्लि° *cdd* °ल्लिय L 17. AB थूलम्बर C 1 hd FG °अंव° BF कडतनं C जुम° ABCF °सुप्पाइ L 18 ABCF कच्छुरियं ABCFG ईसियए C कणावयं *cdd* °तायम्मि

करअरी स्थूलवस्त्रम् । केचिदन्त्यरेफस्थाने डकारं पठन्ति । कडंतरं जीर्णशूर्पाद्युपकरणम् । कच्छुरिअं ईर्षितम् । कणोवअं उष्णोदकम् । उदकमुपलक्षणम् । तेन घृततैलाद्यप्युष्णं कणोवअं ॥ यथा ।

करअरिकडंतरपरिग्गहकहिअसइत्तणाइ कच्छुरिए ।
सावजलं व विलोअणकणोवअं होइ दूसहं मूढ ॥ १७ ॥ [१६]

कज्जउडो अ अणत्थे कण्टयपोअम्मि कंटउच्ची अ ।
कडिखंभो कडिहत्थे करइल्ली सुक्करुक्खम्मि ॥ १७ ॥

कज्जउडो अनर्थः । कंटउची कण्टकप्रोतः । कडिखंभो कटीन्यस्तो हस्तः । कचाघात इति केचित् । करइल्ली शुष्कवृक्षः ॥ यथा ।

कज्जउडसील विरइअकडिखंभो हिण्ड कंटउचिपओ ।
करइल्लि व्व कढोरा ण तुम सिविणे वि सा महइ ॥ १८ ॥ [१७]

कल्लविअकराइणिकरयंदी तिम्मिअयसिंवलीमल्ली ।
कण्ठे वत्थाईणं णिबद्धगण्ठिम्मि कंठकुंची अ ॥ १८ ॥

कल्लविअं तीमितम् । विस्तारितमित्यन्ये । कराइणी शाल्मलितरुः । करायणीति कश्चित् । करयंदी मल्लिका । कठकुंची वस्त्रादीनां कण्ठे निबद्धो ग्रन्थिः । कंठकुंची कण्ठे समुत्तुङ्गो नाडिग्रन्थिरित्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 BF *om* स्थूल BF °स्थाने तु ड° C जीर्ण L 2 *cdd* सूर्पा° corr 2 hd C BCF कच्छुरिय C इर्ष्यित *cdd* कणोवय G *om* उदकम् L 3. BF ते *cdd* कणोवय L 4 G करयरि *cdd* °कहिय° C कच्छुरिए L 5 G °जल BCF च G विलोयण° BFG °कणोवय B दूसहं L 6 C 2 hd कइज्ज° *cdd* °पोयम्मि BF (C?) कंटउव्वी ABCFG य° L 7 G °हच्छे BF कडइल्ली L 8 BF ऽनर्थ BF कंटउव्वी C कडी° C कटि° G °न्यस्त *om* हस्त L 10 B कज्जउडु° F कज्जउडु° C कज्जओड 2 hd °उड° C °विरइय° G °विरइय° BF °विडहिय° C °कक्खभो डिहिंड G *om* हिण्ड C कंटउव्वि° C 2 hd कंटओव्वि° L 11 G करइ व्व C च C कणरा G कढोरा C महई BF *om* महइ L 12 *cdd* °विय C °करअदी EG तिम्मियय° A तिम्मिय° C तिम्मिअअ° BF °सिंचली° G °सिवल्ली°. L 13 C वच्छाईणं BF निबद्ध° EG णिवद्ध° A निविद्ध B °गंठम्मि F °गंठम्मि C °गंविम्मि E °ढि° E कढ° G कउस्तुची BF °कुंवी ABCFG य L 14 *cdd* °विय G तीमित्त C कराइणि, C शाल्मलीतरु कराय° G केचित् L 15 BF कंठकुंवी C °कुची G °कुर्च G वेस्त्रा° G निविडो L 16 BF नाड्डि° C नाडिर्म° G °भ यि°

अणुकरयंदिकराइणितलम्मि इअमंसुकल्लविअअङ्गी ।
बन्धेइ कंटकुंचि त ण सुहं धरस वाहम्मि ॥ १९ ॥ [१८]

सहिआइ कक्खडंगी आउहभेए कडतला य ।
कसच्छुरी कुड्डगिलोइआ य घरगोहिआए अ ॥ १९ ॥

कक्खडंगी सखी । कडतला वक्रमेकधारं लोहायुधम् । कसच्छुरी तथा कुड्डगिलोई गृहगोधा ॥ यथा ।

जाणेइ कक्खडंगी कडतलवंकाइ तुज्झ चरिआइ ।
कसच्छुरिआलाव कुड्डगिलोइ च्चिअ मुणेइ ॥ २० ॥ [१९]

कसोड्डिआ णिरंगी मुअवहणे कंठमल्लं तु ।
कप्परिअकडंतरिआ दलिअम्मि कडंभुअं च कुडकण्ठे ॥ २० ॥

कसोड्डिआ नीरङ्गिका । कंठमल्लं मृतप्रवहणम् । येन मृतकमुह्यते । सामान्येन यानपात्रमिति केचित् । कप्परिअं कडंतरिअं च दारितम् । कडंभुअं कुटकण्ठः । कुटस्येव कण्ठो यस्य स कुम्भग्रीवाख्यो भाण्डविशेष इत्यर्थः । कडभुअं घटस्यैव कण्ठ इति शीलाङ्कः ॥ यथा ।

दन्तकडंतरिआहर णहकप्परिअङ्ग मुञ्च कसोड्डिं ।
न च्चिअ कडंभुअथणि वच्च ण जा कंठमल्लजुग्गासा ॥ २१ ॥ [२०]

L 1 G °करचदि° G °करायणि° BFG इयम° C इगम° *cdd* °विय° C °अगा L 2 C बधेइ G वधेइ BF °कुंवी BFG तस्स C न C मुह G सुह BCF वाहम्मि G वाहुम्मि L 3 ABEFG सहियाइ C °याई C कक्खं° C 1 hd कतल्ला 2 hd कडला L 4 G कन्न° C °धुरा EG कुड° C कुड° 2 hd कुड्ड° [°सच्छु° is here required by the metre] G °गिल्लीया ABCEF °लोइया G घरागा° ABCFG °हियाए *cdd* य L 5 C कक्ख° C 1 hd चक्रम° G वक्रमेक° BF °युधा C 1 hd कसछुरी L 6 C कुड्डु° G कुड° L 7 C जा जाणेइ BF कवडगी C कक्खं° C तुझ्झ BF वरियाइ C वरियाइ L 8 G कन्न° *cdd* °च्छुरिया° G °लावं *cdd* चिय L 9 AC (?) °ड्डिया BF °ड्डिया E °हया G °ड्डिया G मुय° C °वहणे G कटमल्ल L 10 ABCFG कप्परिय° AG °कडत्त° or कडन्त? C °कंडत° ABCF °रिया *cdd* दलियम्मि E कर° G *om* कड *cdd* °भुय C कुड° G °कड L 11 BFG °ड्डिया C °ड्डिया i.e °ड्डिया C नीरङ्गीका C मृत° BF मृतमुह्यते C °मृतकमु BF समान्येन्यन L 12 *cdd* कप्परियं *cdd* कडंतरियं C दारियंत BF कडंभुय C °भुय G कंठभुअ °कड L 13 G *om* कुम्भस्येव कण्ठो B °विशाष BCF कडंभुयं C घटस्यव L 15 BF दन्तकडत्तरित्राहर C दन्तकडत° CG °रिया° *cdd* °रियंग C कप्पं° BF °ड्डि=°ड्डिं CG °ड्डि L 16 BF चिय CG चिय BF कडच्छुयथणि C कडंच्छुयथणि G °भुय° C थणि वच G °जग्गा°

कणाइल्लकीरकुंता सुगम्मि कइउल्लकीलया थोवे ।
गुञ्जाए अ कणोट्ठिअकाहेणूकाइणीओ वि ॥ २१ ॥

कणाइल्लो कीरो कुंतो त्रयो ऽपि शुकवाचकाः । कइउल्ल तथा कीलं स्तोकम् । कणोट्टिआ काहेणू काइणी त्रय एते गुञ्जार्थाः ॥ यथा ।

अग्गिकणकाइणीण आसमकणाइल्लपल्लिकुंताण ।
कइउल्ल पि ण जाणसि जमन्तर त कणोट्टिमित्तमई ॥ २२ ॥

कीलयमई कई जह काहेणु सीअहारिणिं सिसिरे ।
तह कीरपाढगव्विअ अविज्ञमवि मससे विज्ज ॥ २३ ॥ [२१]

थवइम्मि कडइओ कग्घायलकरघायला किलाडम्मि ।
कसोढत्तीकसोच्छडिआओ दिसकसाए ॥ २२ ॥

कडइओ स्थपतिः । कग्घायलो तथा करघायलो किलाटाख्यः क्षीरविकारः । कसोढत्ती तथा कसोच्छडिआ दत्तकर्णा । या भाषणार्थं परवाक्य गृह्णाति ॥ यथा ।

कग्घायल कडइओ परघरभुत्तकरघायलो कहइ ।
कसोढत्तिपिआए कसोच्छडिआ ण सा विससेइ ॥ २४ ॥ [२२]

कसाआसं कसंबालं कसस्स आहरणे ।
कसाइंधणमित्थ य कसणसिओ सीरपाणिम्मि ॥ २३ ॥

कसाआस कसवाल कसाइधण त्रयो ऽप्येते कर्णस्याभरणे कुण्डलादौ

L 1 G शुगमि C 1 hd थोवे L 2 ABCFG य A कणोड्डिय° BF कणोग्यि° C कन्नेड्डिय° E कणिड्डिय° G कणोहिया° C °काइणिए G °णीउ G वि L 3 G °वाचक G कइउल्ल L 4 BFG कणोग्यिा C °ड्डिया C कायणी C °र्थ L 5 C °कणिका° C *om* पल्लि L 6 B न G कत गोहिमित्त° BF कणाग्° C कणोड्डे° BF °मइ L 7 BF कहई C काहेणू G सीय° C सिसरे L 8 BF °गव्विय C °गवीय 2 hd °गव्वीय G °गव्विय C वियज्ञमवि ससले G मत्रसे C 2 hd विज्ञ L 9 E थवयंमि G थवयम्मि A, C 1 hd, G कडइउ E °घायज्ञा G °करगोइला A किराडमि L 10 G कन्नोढत्तीकन्नोच्छडिउ E °कसाच्छ° BF °डियाओ AEG डियाउ A दिसोणकसाम G दिनकन्नाए L 11 C कडुइओ C 2 *hd* G °इउ G कघोइलो C °रया G कन्नोग्त्ती *cdd* °च्छडिया L 12 C °कण BFG भपणा° BG गृन्हाति C गृणहानि L 13 G कडहिउ C °भुत्त L 14 G कसोग्त्ति° *cdd* °पियाए B कणा° G कन्नो° *cdd* °च्छडिया C °सेई L 15 G throughout कन्न° in this and the next lines C °आसा ABCFG °वाल B आहरणे E °रण L 16 E कंसा° C °मिच्छ C *om* य A कसिणसिउ C सारणाणिम्मि L 17 G कन्नाआस *cdd* °वाल G कसास्या°

वर्तन्ते । अत्र करंजइ भनक्ति । कम्मवइ उपभुङ्क्ते । कमवसइ स्वपिति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । कसणसिओ बलभद्रः ॥ यथा ।

भग्गं कसंवालं कसाइंधणापिए जइ तुहेक्कं ।
कसणसिअस्स वि कसाकसाआसं तुहं दाहं ॥ २५ ॥ [२३]

छिहम्मि कंठदीणारकुडिअकुणिआकुडीरकुच्छिल्ला ।
कणिआरिअकसस्सरिआ काणच्छी वई कलंकवई ॥ २४ ॥

कंठदीणारो कुडिआ कुणिआ कुडीरं कुच्छिल्लं एते पञ्च वृतिविवरार्थाः । कणिआरिअ कसस्सरिअं काणच्छी त्रयो ऽप्येते ऽन्योन्यपर्यायतया काणाक्षिदृष्टवाचकाः । कसोस्सरिअ काणाक्षिदृष्टमित्यन्ये । कलंकवई वृतिः ॥ यथा ।

आवन्ति कंठदीणारएण कुडिअभमिरा भुअङ्ग त्ति ।
कुच्छिल्लपूरणे तं कसस्सरिआइ किं कुणसि ॥ २६ ॥
अज्जेअ कलंकवई तुह पइणा णिकुडीरिआ रइआ ।
तुह कणिआरिअविन्तेहि तेहि कुणिआसय कय तत्थ ॥ २७ ॥ [२४]

जवणीइ कंडपडवा कइलवइल्लो अ सइरवसहम्मि ।
पासदुअलावयत्ते कडाहपल्हत्थिअं चेअ ॥ २५ ॥

कंडपडवा यवनिका । कइलवइल्लो स्वच्छन्दचारी वृषभः । कडाहपल्हत्थिअं पार्श्वद्वयापवृत्तम् ॥ यथा ।

L 1 C रञ्जइ G कम्मवइं G *om* इत्यादयो L 2 G नोच्यते G °सिउ BF बलिभद्र F यत्र° L 3 BCF कसवालं G कन्नवोलं L 4 BF कसोसिएंअयस्स (sic) C कसणा° CG °सियस्स L 5 G छिहम्मि कटणार° *cdd* कुन्° but cfr VI, 67 The meaning attributed here to the word is probably due to an error C °कडिय° BF °कुडिया° AEG °कुडिय° *cd* I °कुणिया° E °कुधिल्ला L 6 EG कणियारिय° C कणयारिय° G °कन्नस° CLG °रिया G काणच्छे B वइ C कालंकवइं L 7 *cdd* कठदी° *cdd* कुडिया कुणिया C *om* वृति L 8 *cdd* कणियारियं C 1 hd कससर° G कन्नस° *cdd* °रियं *cdd* ऽन्यन्योन्य°. L 9 G कसोच्छ° *cdd* °रियं BF कजवइं CF वृत्ति L 10 *cdd* कटदी° *cdd* कुडिय° भुयंग L 11 BF कसस्ससियाइ G कसास° CG °रियाइ L 12 BFG अज्जेय C अइज्ञय C णिकुडी° *cdd* °रिया रइया L 13 CG कणियारि° G °रिय° *cdd* °विंतेहिं C तेहिं *cdd* कुणिया° BF कयं twice C तच्छ L 14 E जम्बणीइ A कंडपडिया *cdd* °वइल्लो AG य L 15 A पासु° G °जयला° C °ज्ञयअला° 2 hd °ह्यु° *cdd* °लावयत्ते C °पल्लच्छियं E °पल्ल° ABFG °त्थियं AG चेय C वेय 2 hd चेय E चेअं L 16 C 1 hd जवनिका G यमनिका *cdd* °वइल्लो C °पल्लच्छिय BFG °त्थियं L 17 BF °यासवृत्त G °यापवर्तन.

कइलवइल्लो व्व तुमं घरा घरं किं भमेसि णिल्लज्ज ।
कंडपडयाइ मज्झे कडाहपल्हत्थिग्रं णिग्रसु तिस्सा ॥ २८ ॥ [२५]

॥ अथ आकारान्तककारादयः ॥

कावी णीला काओ लक्खे कालं तमिस्सम्मि ।
काराकोणू लेहा कारं कडुअम्मि काहली तरुणी ॥ २६ ॥

कावी नीलवर्णा । काओ लक्ष्यम् । वेध्यमित्यर्थः । अन्ये तु लक्ष्यशब्देन यो येन गुणेन लक्ष्यते तमुपमानभूतं पदार्थमाहुः । कालं तमिस्रम् । कारा तथा कोणू लेखा । कारं कटु । काहली तरुणी ॥ यथा ।

हयकाविकाललहरीइ विरहिकाराइ चन्दकाराए ।
मयरद्धयधाणुक्को काहलितणुकोणुकायमाहणइ ॥ २९ ॥ [२६]

कारिममवि कित्तिमए कासारं सीसपत्तम्मि ।
काहारो परिखंधे कासिज्जं कागथलदेसे ॥ २७ ॥

कारिमं कृत्रिमम् । कासारं सीसपत्रकम् । काहारो परिखंधो । जलादिवाही कर्मकर इत्यर्थः । कासिज्जं काकस्थलाभिधानो देशः ॥ यथा ।

कासिज्जदेसलुणउणकाहाराणिज्जमाणकणयाइं ।
कासारं त्र बुहाणं अकारिमं देसि चालुक्क ॥ ३० ॥ [२७]

कायंदी काणद्दी परिहासे काहिलो अ गोवाले ।
धुत्तासहणधणूसुं कालयकावालिअकालवट्टाइं ॥ २८ ॥

L 1 BFG °वइल्लो C घ BFG घरिं BF निल्लज्जा L 2 C मज्झे C °पल्लच्छिय BFG° त्थिय BCF नियसु G णियसु L 3 G अथाकारात. कका°. L. 4 C णाला G काउ B ओ (sic) G लक्ख B तमिम्पमि A °स्समि L. 5. *edd* लेखा C 1. hd. कोर BCFG कडुयम्मि L 6 CG काउ G लक्ष° B *om* गुणेन G तदुप°. L 7 B तमिश्र G काला L 8 G *om* कारं कटु L. 9 G °काविकालाहरीए BF विरहिकाचीइ G °काराए C चइ° L 10 C °तनु° G °कोणु° L 11 G °वत्तम्मि. L 12 G परे-खधे C 2 hd कासिइझं A °देसे L 13 BF सीसकं G सीसपत्र C परिक्खधो L 14 C कासिइझं L 15 C कासिइझदेसलुइणका° BFG °लुदण° C °णिइझमाण° G °याइं- L 16 G व C बुहाण C चकारिमं BF देसु BF चालुक्क L 17. A काणद्दी C °द्दी FG काल्लो AG य E गावाल्लो L 18 BCF °धणुसुं *edd* °कावलिय° BEF °वहाइं C °वहाइं

कायंदी तथा काणच्छी परिहासः । काहिलो गोपालः । कालओ धूर्तः । ठक इत्यर्थः । कावलिओ असहनः । कालवट्टं धनुः । कालपृष्ठशब्दो यदि धनुर्मात्रवाची संस्कृते रूढस्तदा संस्कृतभव एवायम् । अन्यथा तु देश्य एव । अस्माभिस्त्वनेकदेशीष्वविगानेन दर्शनादयं निबद्धः ॥ यथा ।

चय हरिअं मज्झ मणं कालय का काहिलाहि काणच्छी ।
कायंदीइ वि मयणो कायलिओ हणइ कालवट्टेण ॥ ३१ ॥ [२८]

काणत्थेवो विरलम्बुकणो कालिंजणी अ ताविच्छे ।
कायंधुओ अ कायंचुलो अ कामिंजुलविहङ्गे ॥ २९ ॥

काणत्थेवो विरलाम्बुकणवृष्टिः । कालिंजणी तापिच्छलता । केचित्कालिंजणं तापिच्छमित्याहुः । कालेज्ज तापिच्छकुसुममित्यन्ये । कायधुओ तथा कायंचुलो कामिंजुलाख्यः पक्षी । कामिंजुलशब्दो ऽपि देश्य एव भङ्ग्या निबद्धः । एते त्रयो ऽपि जलपक्षिविशेषवाचकाः ॥ यथा ।

कालिंजणिसामलघणकाणत्थेवे रुअन्ति विरहिजणा ।
रे कायंधुअ कायचुलीइ सहिओ सि कूजसु तुमं ता ॥ ३२ ॥ [२९]

कारंकडो अ फरुसे कायपिउच्छा य कलकण्ठी ।
कामकिसोरो अ खरे किसं सोहन्तए किरो कोले ॥ ३० ॥

कारंकडो । कप्रत्यये कारंकडओ परुषः । कायपिउच्छा कोकिला । कामकिसोरो गर्दभः ॥

L 1 C (G?) याणही G राहिज्जोयो धुत्तक इत्य° BCF धूर्त्तत्वक इत्य° L 2 BF कायानिओ G °जिउ B °वट्ट L 3 G रूढ तदा L 4 C 2 hd °विभानेन. G विन्बद्ध L 5 BCF यय BFG हरिय C हरिम C 1 hd G मज्झ C 2. hd मज्झा BF याहिलाहि C °जाहिं काणही L 6. C 1 hd मयणे corr 2 hd G °जिउ om हणइ. L 7 AC याणच्छवा BG °त्तेवु° G कालजणी E °लिजिणी G ति pro अ L 8 C कोयंधुओ C 2 hd G °धुउ C कायतुला 2 hd °धुलो G °जुले E °विहिंगे. L 9 C काणच्छेयो G °त्ताबु° G कालिजणी G °जलि L 10 C कालिज G यायउउ C यायंधुलो BF °धुला G कामिमजा° BF कामिमुल° G कामिजज°. L 11 C गव G निवद्ध L 12 C °विशेष L 13 C कालज° G °जणि° C °सामल° C °ताणच्छवे G °च्छवे G रुयंति L 14 C कायधुय BF कायचुलीइ G सहिउ C कूजसि G om कूजसु L 15 G व C 2 hd फरुसे G फरुसा A फलकण्ठी C °कंथी G °कण्ठी L 16 G किसं E कोला L 17 G कारंकडओ BF परुष CG पुरुष

॥ अथ इकारान्तककारादयः ॥

किसं शोभमानम् । किरो सूकरः ॥ यथा ।

सा कत्थ ललिअकिसा किरो व्व कारंकडङ्ग कत्थ तुम ।
कह कलकायपिउच्छा कामकिसोरो कडुज्झुणी कत्थ ॥ ३३ ॥ [३०]

किंवोडो खलिए किंकिअं च धवलम्मि किंपओ किवणे ।
किंजक्खो अ सिरीसे रच्छाए किलणिकीलणिआ ॥ ३१ ॥

अत्र किर किलार्थे । किणो कीस प्रश्ने । किडी सूकरः । एते शब्दानुशासने सिद्धा इति नोक्ताः । किंवोडो स्खलितः । किंकिअं धवलम् । किंपओ कृपणः । किंजक्खो शिरीषः । किलणी तथा कीलणिआ रथ्या ॥ यथा ।

कीलणिकिंजक्खतले वेस ददूण किंकिअदुगूल ।
किंपय तुम मुह चिअ किलणीए भमसि किंवोडो ॥ ३४ ॥ [३१]

लहुमच्छे किंधरकुंधरा य सप्पम्मि किकिंडी ।
काहिए किलिम्मिअं तह लक्खारत्तम्मि किमिरायं ॥ ३२ ॥

किंधरो तथा कुधरो लघुमत्स्यः । किकिंडी सर्पः । किलिम्मिअं कथितम् । किमिराय लाक्षारक्तम् । यस्तु रुधिरोद्भवकीटमुखोद्वान्ततन्तुनिष्पन्न तद्वाची किमिरायशब्दः कृमिरागशब्दभव एव । अत्र च । किलिकिंचइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते ॥ यथा ।

L 2 G किस CG सूकर L 3 C रच्छ cdd ललिय° G °किसा किर C व C कच्छ G कात्थ L 4 G कुह G किलकाय° C कयकाय° G °पिउत्था C कडुझाणी C कच्छ L 5 AC किम्वाडो BF किवाडा G किवाडा A क्खलिए G खलिय ABEFG किंकिय C 1 hd om च ACG किंपउ E कविणो G किविणे L 6 C किजक्कवो AG य B रत्थाए E रिच्छाए cdd °कीलणिया L 7 C किच C कीणा BF किरी CG शूकर L 8 BFG किवाडा C किम्बोडा C 1 hd G स्खलित cdd किंकियं C 1 hd G किंपउ C 2 hd कृपण L 9 B किजल्का F किजल्का C किंजणि cdd °णिया L 10 C कीलणिय किंज° C ददूण BF किंकिय C किकय° G किंकिय° CG °दुगुलं L 11 BF चेय CG चिय G कीलणिए C1 G किवाडा B किम्वाडा L 12 AE किकिडी G किंकिडी L 13 C किल मिअ ABFG °म्मिय L 14 BF लघुमत्स्य cdd °म्मियं L 15 G किमिरायं G रुधि रतोद्भवकी° L 16 BF किरइ

11

किंकिंडिवोणि किमिरायणिवसणो किधरच्छि तुह विरहे ।
तम्मइ थोवजले कुंधरो व्व सो इअ किलिम्मेमि ॥ ३५ ॥ [३२]

किमिहरवसणं कोसेअए णववहूइ कीलकुकुलाओ ।
वेणुमयउच्छुपीडणकण्डे कुंडं च कुड्डमच्छरिए ॥ ३२ ॥

किमिहरवसणं कौशेयं वस्त्रम् ।

अथ ईकारान्तककारादिशब्द एक एव ॥ कीला नववधूः ।

॥ अथ उकारान्तककारादयः ॥

कुकुला नववधूरेव । कुंडं वेणुमयं जीर्णमिक्षुपीडनकाण्डम् । यदाह । वेणुमयमिक्षुपीडनकाण्डं जीर्णं विदुः कुंडं ॥ कुड्डं आश्चर्यम् । केचित्कोड्डं इत्याहुः । तद परओ डिअसंजोए इत्यादिना (१,१७४) उकारओकारविनिमये सिद्धम् ॥ यथा ।

उअ णायरकीलाए कुंडं पेच्छन्तिआइ परिल्हसइ ।
किमिहरवसणं कुड्डा छिप्पन्तं हलिअकुकुलाहिं ॥ ३६ ॥ [३३]

कुक्खी कुच्छी कुल्हो अ सिआले पोट्टले कुंटी ।
कुंभी सीमन्ताई कुइं बहु मञ्जरी कुंती ॥ ३४ ॥

कुक्खी कुक्षिः । कुक्षिशब्दस्य प्राकृते ऽक्ष्यादिपाठाच्छत्वे कुच्छी इत्येव भवतीति कुक्खीशब्दो देश्यः । कुल्हो शृगालः । कुंटी पोट्टलम् । वस्त्रनिबद्धं द्रव्यम् । कुंभी सीमन्तालकादिः केशरचना । कुइं प्रभूतम् । कुंती मञ्जरी ॥ यथा ।

घेत्तुं सम्बलकुंटिं चइअ पिआकुंभिकुंतिकम्माइं ।
रसम्मि कुइकुल्हे तुह रिउणो रणमकुक्खिणो जन्ति ॥ ३७ ॥ [३४]

L 1 G °णिवसणो L 2 BF थोवजल्ले C थोवजले G कुधरु C व edd इय C किलम्मेमि. L 3 C किमिर° G कोसेयए A °आहि C 1 hd. णववहुइ A °वहूइ C 1. hd. °कउकुलाओ A °उकुलाओ G °लाउ L 4 E °उच्छु° G °पीण° C कुडम°. L. 5 G कौसेयं. L 6 C अथ ईकारान्तशब्द BF °शब्द, G om. एक L 7. BF अथ उकारादय. L 9 C कुड्ड edd कोड्डमित्याहुः (C °त्याह). L 10 CG परउ BF विअ° G डियसंजोगए om इत्यादिना BF om ओकार L 11 G उय C पेच्छिअन्तियाइ BIG °न्तियाइ. L 12 G छिप्पन्त C छिप्पित edd. हलिय° BF °उकुलाहिं. L 13 A कुक्खो G य ABFG सियाले C सिआले L पोट्टले C पोट्टलो L. 14 A सीमंताइ BF सीमंताइ L. 15 BF om. कुकुखी कुक्षिः. C कुक्षि° edd अक्ष्या° BCF °पाठात छत्वे C कुच्छी BCF भवति इति G om इति L. 16 BF कुक्खी इ शब्द. C कुल्हो G गाल BCF पोट्टलं L 17 C °लकादिकेश° G om केशरचना L. 18 BFG संबल° BIG चइय C 1. hd पिइय 2. hd. पिइय edd. पिया° G °कम्माइ L. 19. C कुइ कुल्हे

कुट्टाकुमारिकुट्टयरीकोसट्टइरिआउ चएडीए ।
कुहिअं लित्तम्मि कुहेडो अ गुरेडम्मि तीमणे कुसणं ॥ २५ ॥

कुट्टा कुमारी कुट्टयरी कोसट्टइरिआ एते चत्वारश्चण्डीवाचकाः । अत्र कुडो घट इति संस्कृतकुटशब्दभव एवेत्युपेक्षितः । कुहिअं लिप्तम् । कुहेडो गुरेटकाख्यो हरितकविशेषः । कुसणं तीमनम् ॥ यथा ।

कोसट्टइरीपिण्डणो कुमारिसिहरे सकुट्टमच हला ।
कुट्टयरिवइं सकुसणबलीहि घुसिणकुहिअं कुहेडेहिं ॥ ३८ ॥ [२५]

हालम्मि कुंतलो कुक्कुसो तुसे कुप्पढो घरायारे ।
कुहडो खुज्जम्मि मणोरहे कुतत्ती अ कुंचलं मउले ॥ २६ ॥

कुंतलो सातवाहनः । कुक्कुसो धान्यादितुषः । कुप्पढो गृहाचारः । समुदाचार इत्यन्ये । कुहडो कुब्जः । कुतत्ती मनोरथः । कुंचलं मुकुलम् । कुंपलं इति तु कुड्मलशब्दप्रभवमितीह नोक्तम् ॥ यथा ।

अहरिअकुंतलकुप्पढ अदोसकुक्कुस कुमारवाल णिव ।
कुहडिअसत्तुकुतत्ती दिसासु जसकुंचलं विआसेसु ॥ ३९ ॥ [२६]

मत्तम्मि कुक्कुडो कुंदओ किसे कुंडिओ वि गामेसे ।
कुट्टाओ चम्मयरे कुडयकुडंगा लयाहरए ॥ २७ ॥

कुक्कुडो मत्तः । कुंदओ कृशः । कुंडिओ ग्रामाधिपतिः । कुट्टाओ चर्मकारः । कुडयं तथा कुडंगं लतागृहम् ॥ यथा ।

L. 1. C. कुड्डा° E कुद्दा° illegible in G BF °इरियाओ ACEG °इरियाउ. L. 2. edd. कुहियं AG य C गुरेडम्मि EG °डमि AE त्तीमणे C मी-णे. L. 3. G कुड्डा ? CG कुमारि G कुट्टयरी G कोसट्ट° edd °इरिया B चत्वारो चडी° L 4 BF °भव इत्युपे° CG °भव एव इत्यु° edd. कुहिय B गुरेट° (sic) C गुरेकटा°. L. 5 BF हरीतक° G तीमन यमन । L. 6. C °साहिरेस° C °कुइमच BF °कुइमच्व G °कुट्टिमच्च L 7 BFG कुट्टइरि° G °घई From सकुसण° to कुहि° broken off in G. edd °कुहियं° L. 8 E कुभत्तो C कुकुसो E कुक्कसो A तुमो तुसं BF तुसो C तुडोसा L 9 C ग्युह्स° AG य. L 10. BF कुतत्तो C साजवाहनः broken off in G L 11 C कुदुडो B कुब्ज B मनोरथ BCF om तु. L. 12. C कुसत्त° G °शब्दभव° L 13. BFG अहरिय° BF कुमार°. L 14 edd. कुहडिय° C 2. hd. °डिय° C °सतु° BF °कुतत्त edd वियासेसु L 15. AG कुक्कुड A किसि G किसे AG कुंडिउ L 16 E कुट्टाओ AG उ BF चम्मयरे A °यारे B °कुडंगा. L. 17 C कुक्कुडो G कुंदव G कुडिव G कुट्टाउ C कुडंग

कुडिअपुत्तो कुडया कुडगए भमइ तुज्झ अणुरत्तो ।
कुदयकुट्टाअ पिव णेच्छसि ज कुक्कुडा सि त पुत्ति ॥ ४० ॥ [३७]

गत्ताइ कुंभिणी कुंतली करोडीइ कुहणो रासे ।
णीवीए अ कुऊलं कुत्थुहवत्थं च कोसलं चेअ ॥ ३८ ॥

कुभिणी जलगर्त । कुतली करोटिकाख्य परिवेषणोपकरणम् । कुहणो रासक । कुऊल कुत्थुहवत्थ कोसल इत्येते त्रयो ऽपि नीवीवाचका । कुऊल परिहितवस्त्रप्रान्त इति केचित् ॥ यथा ।

वरणाही कुभिणिकुतलिकम्म चइअ खेल्ल कुहणय ।
दढकोसलसहिआहि कुत्थुहवत्थ दढेसु सुकुऊले ॥ ४१ ॥ [३८]

कुंभिल्लं खसे कुंदीरं कोल्हाहलं च बिम्बम्मि ।
अणाइट्ठम्मि कुरुच्चं कुमुली कुलसंतई अ चुल्लीए ॥ ३९ ॥

कुभिल्ल खननीयम् । कुदीर तथा कोल्हाहल बिम्ब्या फलम् । कुरुच्च अनिष्टम् । कुमुली तथा कुलसतई चुल्ली ॥ यथा ।

दट्ठु कुदीरोट्ठि पहिआ कोल्हाहलाइ चुणन्ति ।
कुलसतइमवि खणिरो कुरुच्चकुभिल्लकुमुलिओ रवइ ॥ ४२ ॥ [३९]

कुररी पसू मिलाणे कुम्मणकुंटारकुरुमाणा ।
पिसुणे कुसुंभिलो कोडिल्लो अ कुडिल्लयं कुडिले ॥ ४० ॥

कुररी पशु । कुम्मण कुटार कुरुमाणं त्रयमपि म्लानार्थम् । अत्र कुप्पिसो

L 1 *cld* कुडिय° C कुडगए C तुइझ अमुरत्तो L 2 C कुणय° CG °कुहाय C पिवा I 3 E कुम्णा C रास I 4 B नीवीम BCFG य G कुउसं A कात्थुह° C कच्छुह° F कुच्छुरवच्छे AG चय BF पच्च C चय I 6 G कुजल्ल कुथु (s c) C कुच्छुह° च G *om* इय G कुअल्लं I 8 BF कम G चइय C कुहलयं L 9 *cdd* °सहियाहिं BF कुत्यह C कुच्छुह° G कुऊले I 10 G खसे In BF कुभिल्ल खसे twice B °हर्ति G वियम्मि L 11 F अणइट्ठम्मि C कुरुच्च corr - ld F कुरुच्छ AC कुसली C कुलसु मई AG य A चुल्लीया B चु° L 12 C विंव्या C विज्जा C 1d विव्हा C 1 bd कुरुच्च C कुमली G हमुइ L 13 BF चुल्ली L 14 G दट्टु BF परिआ CG पहिया G कुल्हा° *cdd* °हलाइ B चुर्णति CF चुंगत L 15 BF पाणरा C कवणिरो C कुरुच्च° G जिउ BF रव I 16 L पसू C कुम्मर° G °कुगार° I 17 C पिसुणा कसु° AG य G कडि° I 18 BI कुप्पासा

कञ्चुक इति कूर्पासशब्दभव । कुसुभिलो तथा कोडिल्लो पिशुन । कुडिल्लय कुटिलम् ॥ यथा ।

अकुसुभिला कुडिल्लयकेसी कोडिल्ल सा खु कुरुमाणा ।
कुडारेइ सहीउ वि अकुम्मणो पुण तुम कुररी ॥ ४३ ॥ [४०]

कुरुचिल्लं गहणे कुसुमसं घुसिणे कुडुच्चिअं सुरए ।
गब्भिणिकुलीरकन्दुइआ कुच्छिमई कुरुचिल्लकुल्लरिआ ॥४१॥

कुरुचिल्ल ग्रहणम् । कुसुमस कुङ्कमम् । कुडुच्चिअ सुरतम् । कुच्छिमई गर्भिणी । कुरुचिल्लो कुलीर । कुल्लरिओ कान्दविक ॥ यथा ।

ओ कुरुचिल्लइ पहिओ कुरुचिल्लणिहो कुडुच्चिअस्स कए ।
इणकुसुमसविलित्त कुल्लरिअ कुच्छिमइअ पि ॥ ४४ ॥ [४१]

कुसुमालिओ अ सुम्रमणे कुरुकुरिअं च रणरणए ।
कुलफंसणो कुलकलङ्कम्मि छुहाए अ कुड्डलेवणिआ ॥४२॥

कुसुमालिओ शून्यमना । कुरुकुरिअ रणरणक । कुलफसणो कुलकलङ्क । कुड्डलेवणी सुधा ॥ यथा ।

मा कुड्डलेवणीधवलकुट्टिमे परवहू णिएऊण ।
कुसुमालिअ कुरुकुरिअ करेसु कुलफसणो होही ॥ ४५ ॥ [४२]

कुंडिअपेसणकुंतीपोट्टलया वम्भविड्डिचउकोणा ।
कूलं वलपच्छा कूडो पासे कूवलं जघणवसणे ॥ ४३ ॥

L 1 G पिसुग L ? G om यथा L 3 C कुडिल्लया क° G °ल्लयकसी C कुरामाला G कुर° L. 4 BCF सहीओ G om वि C विय कुम्म° L 5 ABCDFG कुरुचिल्लं F कुरुचिल्ल A गहणल्ल F कुसुमसं A कुडु° B कडु° ABEFG चिय L 6 A गब्भिणि AG °कडुइया BF °कंडुइया C °इया E °इय C °कुरुच्छिल्ल° A °चिल्ल ABCF °कुल्ल° cdd °रिया L 7 cdd कुरुचिल्ल G कुसुमल B कुडुच्चिय CFG °चिय L 8 BF कुरुचिल्ला B कुल्ल° रिओ CFG कुल्लु° G °रिउ L 9 C 1 hd G व C कुरुचिल्लइ G पाहउ C कुरुचिल्ल C G °चियस्स L 10 C °कुसुमसम° G मल्ल BCF कुल्लरिय G कुल्लरिय C °मइय BFG °मइय L 11 B °मालिउ AFG य G सुम° B कुरिरु° cdd रियं L 12 G सुनय AG य cdd °लेवणिया L 13 BG °लिउ CG यसुन्यमना B कुरर° CG रियं C कुलफंसणा L 14 BF कुडलेवणी L 15 C °लेवणी° BF °कुट्टम C परह° L 16 C कसुमा° BCF °लिय CG रिय C हाला L 17 The whole line is wanting in A FG कुंडिय° BF कुंडिम C कुंडियकसा BFG °पाट्टलया C °पाड्ड° BF बंभविंद्दि G वम्भविड्ड° C विंड्ड° L. 18 A कंकूल वलपच्छा G वल्ल E कूवल C कूवइ

कुडिअपेसण ब्राह्मणविष्टिः । कुतीपोट्टलयं चतुष्कोणम् ।

॥ इत ऊर्ध्वमूकारान्तककारादयः ॥

कूल सैन्यस्य पश्चाद्भागः । कूडो पाशः । अत्र कूर भक्तमिति सस्कृतसमत्वान्नोक्तम् । कूवल जघनवसनम् ॥ यथा ।

कुडिअपेसणकारीइ कुसुमसरकूलकूवलवईए ।
कुतीपोट्टलभवणे उअ पडइ दिओ कडक्खकूडम्मि ॥ ४६ ॥ [४३]

कूणिअमीसिमउलिए गत्ताकारम्मि कूसारो ।
केआ रज्जू केली असई केऊ अ कन्दम्मि ॥ ४४ ॥

कूणिअ ईषन्मुकुलितम् । कूसारो गर्ताकारः ।

॥ अथ एकारान्तककारादय· ॥

केआ रज्जुः । केली असती । केऊ कन्दः ॥ यथा ।

कूसारखलन्तपओ केउकए पहिअ मा भमसु कच्छे ।
ज केलीए कूणिअपेच्छिअकेआण पडसि पासेसु ॥ ४७ ॥

अत्र केहहं कियदिति शब्दभवम् । केलायइ समारचयतीति धात्वादेश इति नोक्तौ । [४४]

केआरवाणकोट्टा किंसुअणयरेसु कासिणए कोणो ।
कोलो गीवा कोप्पो अवराहे गेहकोणए कोसो ॥ ४५ ॥

केआरवाणो पलाशः ।

L 1 BFG कुडिय° C कुडिय° C आह्मण BG ब्राह्मण° *cdd* °वृट्टि BFG °पोन° C °पोह° G चतु कोण L 3 BF भक्तमति L 4 B °वसण L 5 BF कुड्डिय° C कुडिय° CG °कारी G °सरकूबकूबत्तपईम L 6 *cdd* °पोन्ल° C °भवणा ओअ पडइ *cdd* दिउ C °कूडमि 2 hd °कूडमि L 7 G कूणियम° A °यउलिए L 8 ABCEF केया G कया BF रज्ज G रजू G कऊ य L 9 BF कूणिस CG कूणियं L 10 G एकार-तिक°. L 11 BCF केया G कोई instead of केली G केउ L 12 CG °पउ C पहि BFG पहिय L 13 G ज BF केलीनीए *cdd* कूणिय° C °पिच्छिय° BFG °पेच्छिय° *cdd* केयाण B पडिसि F पासेसु L 14 BF समारचयति BFG °ति इति C *om* इति C धात्वादेशोपूर्व इति नोक्तौ L 16 *cdd* केयार° ABCFG °वाणो CG किंसुय° C °णाय° L 17 A काशा E °कणए केसो L 18 *cdd* केयारवाणो G पलास

॥ अथ ओकारान्तककारादयः ॥

कोट्टं नगरम् । कोणो कृष्णवर्णः । लकुट इत्यन्ये । कोलो ग्रीवा । कोप्पो अपराधः । कोसो गृहकोणः ॥ यथा ।

केआरबाणओडयकोसे कोणाणणा णमिअकोला ।
मसान्ति हरिअकोट्टा तुह रिउणो कोप्पमप्पणयं ॥ ४८ ॥

अत्र कोओ चक्रवाक इति कोकशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [४५]

कोच्चप्पं अलिअहिए इत्थिरहस्सम्मि कोज्जप्पं ।
कोलीरं कुरुविन्दे कोहल्ली ताविआए अ ॥ ४६ ॥

कोच्चप्पं भलीकहितम् । कोज्जप्पं स्त्रीरहस्यम् । कोलीरं कुरुविन्दम् । कोहल्ली तापिका ॥ यथा ।

दइअम्मि सावराहे इन्ते कोलीररत्तणयणेभं ।
कोहल्लिपूरयणा कोच्चप्पं कुणइ भहह कोज्जप्पं ॥ ४९ ॥ [४६]

कोलंबकोल्लरा पिढरे कोसयकोडिआ लहुसरावे ।
कोट्टिंबो दोणीए कोट्टुंभं करहए तोए ॥ ४७ ॥

कोलंबो तथा कोल्लरो पिठरम् । कोलंबो गृहमित्यन्ये । कोसयं तथा कोडिअं लघुशरावः । कोट्टिंबो द्रोणी । कोट्टुंभं कराहतं वारि ॥ यथा ।

कोल्लरकोडिअवाणिअ छड्डिअकोलंबकोसओ कीस ।
णिवडसि कयकोट्टुंभो णईइ कोट्टिंबडिअभिमं णिअ वि ॥ ५० ॥ [४७]

L. 1 BF *om* this line L. 4 *edd* कयारयाण° C °उडय° G °उमय° *edd* णमिय°
L. 5 G मसंति DF हरिउ° CG हरिय° G °काडा L. 6 G कोउ C °सीत्तम् G °कं
L. 7. E कायप्पं G काचप्पं ABCEG भलिय° AC इथ्थि° C कोजप्प L. 8 C कयन्नी
corr. 2 hd G कोहल्ली instead of कोलीरं E कुरुविंदे *edd* ताविआए ACEG य
L. 9 C कोहसप्पं L. 11 *edd* दइयम्मि BFG °णयणयं C °णेणं In G from कोलीर° to
°रयणा l. 11 twice " L. 12 C °रोप्पप्प C कोहसप्पं L. 13 A कोलम्ब° B कोलंब°
CEF कोलम्ब° C कोसया° G कोसयं *edd* °डिया BF सरावे A °सरावे L. 14 A कोट्टिंबो
BFG कोट्टिंबा C कोट्टिम्बा E कोट्टिम्बा F कट्टुभ G कोट्टुभ L. 15 BFG कोलंबो C कोलम्बो
BF कोल्लर G पिउर BFG कोलंबो C कोलम्बो L. 16 C 1 hd कोणिणं BFG °डिय
G °सराव C कोट्टिम्बो BF कोट्टिंबो G कोण्णिो C कोटुभं G कोटुभं L. 17 C कोल्लर°
edd °कोडियवाणिय छड्डिय° BFG °कालंब C कोलम्ब° C 2 hd G °कोसउ C काण 2 hd
काण L. 18 C °कोटुम्बो G °कोटुभो G णईए BF कोट्टिंब° C कोट्टिम्ब° G कोट्टिंब° *edd*
निवडसि BCF निय G णिय G णि

कोट्ठम्मि कोत्थलो कोमुई तहा पुण्णमासीए ।
भेएण गामभोत्ता य कोंडिओ कोउआ करीसग्गी ॥ ४८ ॥

कोत्थलो कुशूलः । कोमुई सर्वा पूर्णिमा । शरद्येव पौर्णमासी कौमुदी रूढा । इह तु या काचित्पूर्णिमा सा कोमुई । अत एव च देशी । यदाह ।

॥ कोमुइमाह च शाम्बो या काचित्पौर्णमासी स्यात् ॥

कोंडिओ भेदेन ग्रामभोक्ता । ऐकमत्यं ग्रामीणानामपास्य यो मायया ग्रामं भुनक्ति । कोउआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

कोत्थलकम्मणिउत्ता कोंडिअपुत्तस्स दिससंकेआ ।
मसइ गामणिवहुआ कोमुइजोण्हं पि कोउअसरिच्छं ॥ ५१ ॥ [४८]

कोंढुल्लू अ उलूअम्मि सिवाए कोविआ होइ ।
कोलित्तं च अलाअम्मि कोइला कट्ठअङ्गारा ॥ ४९ ॥

कोंढुल्लू उलूकः । कोविआ शृगाली । कोलित्तं उल्मुकम् । कोइला काष्ठाङ्गाराः ॥ यथा ।

णिसि णइमिन्ती कोविअकोंढुल्लूणं डरेमि तस्स कह ।
कोलित्तकोइलेहि इअ लिहिअं दूइआइ कहइ वहू ॥ ५२ ॥ [४९]

कोलाहलो खगरुए साविहजन्तुम्मि कोंडलिआ ।
कोक्कासिअं विअसिए आपूरिअअम्मि कोज्झरिअं ॥ ५० ॥

L 1 E कोत्थम्मि C कोच्छलो   L 2 CG कोडिउ C 2 hd °ओ A कोंएिडउ E कोंएिडओ C 2 hd कोओआ G काडिया   L 3 C कोच्छलो कुशूला.   L 4 C काचित्पौर्णमासी C *om* सा C कौमुदी BF ते instead of अत   L 5 BCF व BFG शांबो (शाम्बो C °मासा   L 6 C काडिओ G °उ G ग्रामभोक्ता BCF ऐकमत्यं   L 7 C कोओआ G कोअआ   L 8 C कोच्छलणि° BF °कमा° C °णिउत्ता *cdd* कोंडिय° G दिन्नस° *cdd* °केया   L 9 G मसेइ गामिणि° BFG °वहुया C °वहुया G °ज्ञएह BF कोउय° C 1 hd कोआय° G काउयससरिछ   L 10 BCF कोढु° damaged in G E उल्लू° BF सिवा E काविया G कोइया   L 11 C कोलित्तं BF आलायम्मि C अलाइम्मि EG अलायम्मि A कट्ठ° G क°   L 12 BF कोंडुल्लु C काढु° G काएल्लू BCF कोविया G कोइया B सृगाली G कोइला C काष्ठ° from ष्ठा° to रा° L 13 gnawed off in G   L 14 BF णइमिती कोविय° C कोविय° G काविया° B °काढु° F °कोढु° G काएल्लूर BCF डरा   L 15 G °लहि *cdd* इय लिहिय G दूइयाइ   L 16 A खगरु° C °रुम from म्मि to °लिआ L 16 gnawed off in G BF कोंडलिया A कांडलिया C कांडलिया E कोडलिया   L 17 ABCFG °सियं ACG वियसिए ACG आपूरियम्मि E °रियम्मि A कोज्झरियं C काझरि° *cdd* °रियं

कोलाहलो खगरुतम् । तुमुलमात्रवाची त्वयं संस्कृतसमः । कोंडलिआ श्वाविन्संज्ञः प्राणिविशेषः । कोंडलिआ कीट इत्यन्ये । कोक्कासिअं विकसितम् । कोज्झरिअं आपूरितम् ॥ यथा ।

कोक्कासिअच्छि सायं जलमाणिन्ती ण किं तुमं डरसि ।
कोलाहलकोंडलिआकोज्झरिए एत्थ तूहम्मि ॥ ४३ ॥

अत्र कोहण्डीकोहलीशब्दौ कूष्माण्डीशब्दभवौ । कोक्कइ व्याहरति । कोआसइ विकसति । कोट्टुमइ रमते । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५०]

॥ अथानेकार्थाः ॥

कंदो दढमत्तेसुं कंडो दुब्बलविवरूफेणेसु ।
कंठो सूअरसीमासु कडो झीणे उवरए अ ॥ ५१ ॥

कंदो दृढो मत्तश्च । स्मरणेऽपीत्यन्ये । कंडो दुर्बलो विपन्नः फेनश्चेति त्र्यर्थः । कंडो सूकरो मर्यादा च । कडो क्षीणो मृतश्च । [५१]

णिच्छिद्दे कडिवत्थे दारत्थविवक्खआसीसु ।
गहणे वणे कडिल्लं कम्मन्तघरेसु कव्वालं ॥ ५२ ॥

कडिल्लं निश्छिद्रं कटीवस्त्रं दौवारिकः शत्रुराशीर्गहनं वनं चेति सप्तार्थम् । कव्वालं कर्मस्थानं गृहं चेति द्व्यर्थम् । [५२]

कङ्कालकरालेसु कलेरो थेवोल्लवहलेसु ।
वप्फे अ कसव्वं कग्घाडो अग्घाडे किलाडे अ ॥ ५३ ॥

L 1. C 1 hd तुमल° C स्य य 2 hd य BF स्वय यं, BF कोण्डिया (F °य) C कोंएडलिआ G कोंडलिया L 2 C कोएडलिया BF कोंडलिया G कों rest gnawed off C कीड edd °सियं C कोंझस° L 3 edd °रिय L 4 BCF °सियच्छि G साय जलमाणन्ती B कि L 5 BF कोंड° C कोंड° G काएड° edd °लिया° C °कोझस° BF इत्य C इच्छ BF मुहंति C तूहम्मि L 6 BF कोहली BCF कुष्मा° L 7 C कोडुमइ G कोडुमइ. B °क्ताः om इति नोक्ता L 9 E कंदो instead of कडो BEF दुब्बल° C दुब्बल° G °विरस°. L. 10 BI सूयर° E झीणो A inserts य after झीणे ABCFG य L 11. G मत्तश्च C 1 hd G सूरणो C 2 hd स्मरणो L 12 C मर्यादि L 13 C °वच्छे C दारच्छ° E दारत्थ° E °त्थयासीसु L 14 C om कम्म° द° 2 hd notes उपरितो लेख । कव्वालं कम्मठाणं च गहिणि A कव्वालं G कव्वालं L 15 BF कडिल्लं नि छिद्र C निछिद्र G निश्छिद्र C वटि° CG शत्रुः C वाशी° L 16 B कव्वालं B गेहं G °पं (sic) L. 17. BF कंकाले कराले A °करालेसु कलेरो कलेरा G °कराले करालेसु कलेरो B थेवो° F थेवल्ल° C 1 hd थेवल्ल° 2 hd थेवल्ल° L. 18 A वप्फे BEG वप्फे C वप्फे E वप्फे ABCFG य BF, C 2 hd कसव्वं A कसव्वं C कव्वोसं BF om अग्घाडे BF किलाडे twice edd य C adds कग्घो and om कग्घो

कलेरो कङ्कालः करालश्च। कसव्वं स्तोकमार्द्रं प्रचुरं बाष्पश्चेति चतुरर्थम्। कग्घाडो अपामार्गः किलाटश्च ॥ [५३]

णालिअरकागउसहेसु करोडो पिढरपडहेसु।
मुहहरिणेसु अ कमलो कलञ्चो ऽज्जुणतरुसुवण्णयारेसु ॥५४॥

करोडो नालिकेरं काको वृषभश्चेति त्र्यर्थः। कमलो पिठरः पटहो मुखं हरिणश्चेति चतुरर्थः। कलञ्चो अर्जुनवृक्षः सुवर्णकारश्चेति द्व्यर्थः ॥ [५४]

भिक्खापत्तअसोएसु करंकं वग्घलट्टासु।
सबले वि अ करडो कमढो मन्थणिपिढरहलधरमुहेसु ॥५५॥

करंकं भिक्षापात्रमशोकवृक्षश्चेति द्व्यर्थम्। करडो व्याघ्रो लट्वा कर्बुरश्चेति त्र्यर्थः। काकादिवाची तु करडो करटशब्दभव एव। लट्वायां तु लिङ्गपरिणामे करडा। कमढो दधिकलशी पिठरं हलभृन्मुखं चेति चतुरर्थः। कच्छपे भिक्षुभाजने दैत्ये च कमठशब्दभव एव ॥ [५५]

मूलयमुसलेसु कडंतं कुसुमुच्चयइसूसु कणओ अ।
गव्विअणउलसहीसुं कलिओ कउअं पहाणचिन्धेसु ॥५६॥

कडंतं मूलकशाकं मुसलं च। कणओ कुसुमावचय इषुश्च। कलिओ गर्वितो नकुलः सखी चेति त्र्यर्थः। सख्यां लिङ्गपरिणामे कलिआ। ज्ञातार्थस्तु कलितशब्दभव एव। कउअं प्रधानं चिह्नं च। अत्र कम्मइ क्षुरं करोति भुङ्क्ते चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५६]

L. 1 BF कसचं C °र्द्रं च प्रचुरं BFG वाप्पश्चेति C °श्चति L. 2 G ऽपामार्गः L. 3. *edd* णालिअर° BEF °कागओस° A कडोरो C करंडो A पिदुर° C °पडेरेसु. L. 4. BF *om.* च A कलउ ज्जुण° BF कालउ ज्जुण° C कलञ्चो (2. hd. °न्नु°) ज्जुण° G कलउ। ज्जुणतरुसु°. L. 5 G कोको °श्चति C त्र्यर्थं L. 6. C कन्नुओ. G कांसिकारश्चेति L. 7. BF °पत्त° C करक A करपत्त° G वग्घा°. L. 8 C सरस्रो E सचन्ने *edd* य G मंडणि° A °पिढर°. L. 9 C *om* वृक्ष G °र्थं G करोडो व्याघ्रो. BF लट्टी C लड्डा BF कवुर° C कर्बूर° G कर्ब्बुर° L. 10 B करटो F करटो C° भवः *om.* एव BF लट्टायां C लट्टायां L. 11 BF करटा BF दधि° C °कलशी C पीठर BCF हलभृत् C कच्छपि L. 12 B °शभव. L. 13. A °मुसलेसु E °मुसलेसु BF °मुसले A कडम G °यय° EG °इसूसु C 1. hd. G कणउ BF कणए ABCFG य L. 14 E *om* गव्विअ CG गव्विय BF °णउलस° C 1 hd G कलिउ G च (*om* कउ) BF °चिंधेसु L. 15. G °शाकः मुसलं च BF °मावचय C °चाय G कलिउ. L. 16. C सख्या *edd.* कलिया C ज्ञातार्थश्च BF कलितशब्द एव L. 17 G कउय B *om* च C कम्मइ

चञ्चूत्तंसेसुं कसोल्ली घरट्टझसएसु कडुआलो ।
अल्लयकयचित्तिअकणइल्लेसुं कणइअं चेअ ॥ ५७ ॥

कसोल्ली चञ्चुरवतंसश्च । कडुआलो घण्टा लघुमत्स्यश्च । झषशब्दाद्स्वार्थे कप्रत्यये झषक इति रूपम् । कणइअं आर्द्रं कृतं चित्रितं कणाकीर्णं चेति चतुरर्थम् ॥ [५७]

पाडलिपसिद्धएसुं कलयंदी काहलो मिउठगेसु ।
कायकलन्तरमेहेसु कालिआ कायलो पिए काए ॥ ५८ ॥

कलयंदी पाटला प्रसिद्धश्च । केचित्पाटलायां कणयंदीत्याहुः । अत्र काही इत्यतीते भविष्यति च प्रत्यये कृगो रूपमिति नोक्तम् । काहलो मृदुष्टकश्च । कातरवाची तु कातरशब्दभव एव । कालिआ शरीरं कालान्तरं मेघश्चेति त्र्यर्था । कायलो प्रियः काकश्च । केचित्प्रिये कायरो इत्याहुः ॥ [५८]

वयगरणताविआसुं काहली तणुघरेसु कालिंबो ।
कासिअकिणहा सण्हे वत्थे तह सेअवण्णम्मि ॥ ५९ ॥

काहली व्ययार्थं धान्यादि तपणीति प्रसिद्धमपूपादिपचनभाण्डं च । कालिंबो शरीरं मेघश्च । कासिअं तथा किणहं सूक्ष्मवस्त्रं श्वेतवर्णं चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ [५९]

किविडी पासदुवारे घरपच्छिमअङ्गणे चेअ ।
किविडं तह णिद्दिट्ठं धणखले तत्थ जाए अ ॥ ६० ॥

L. 1 BF दंचूत्तं° G °तंसु AC कसोल्ली G कसोल्ली A घरट्ट° BEF °झस° C °सुएसु BF कडु° G °यालो L. 2 G अल्लय° C °चित्तिअ BEFG °चित्त A °कणा° C °कण° G °इल्लेसु E °सु edd कणइअ A चेय BFG चेय L. 3 C कसोल्ली G कसोल्ली BF चंचुर° C कडु° G °याली edd झषक इत्यत्र L. 4 C कण° BCF °इयं BF आर्द्रं L. 6 C °सिद्धएसु C मिउगेसु A °गेसु G °गेसु L. 7 C °कालन्तर° ABCEF कालिया G कायला L. 8 G °णंदी BF कलयपदीत्याहुः. G कलयंदीत्याहुः L. 9 G इत्यतीते भवि° C मृदुष्टकश्च G मृदुपंकश्च L. 10 edd कालिया BCF त्र्यर्थं. L. 11 BF प्रिय L. 12 G °करण° edd विया A °सु BCF धरेसु A कालिम्बो C कालिम्बो BF कालिंबो E कालिम्बो L. 13 ABCFG कासिअ G किण्हं C °वण्णे G °वण्ण° L. 14 G काहल्ली BF धीयसीति G °तु BCFG °पूपा° BF (G?) पचन BFG कालिंबो C कालिम्बो In B का°. L. 15 हा मे are written twice edd कासिअं C द्व्यर्थौ L. 16 C किविडी G पासदुवा° A °पच्छिम C °अंगणे L. 17 BF किविडिय G किविडं धन C तत्थ ABCF अ

किविडी पार्श्वद्वारं गृहपश्चिमाङ्गणं चेति द्व्यर्था । किविड धान्यखलं तत्र धान्यखले यच्च जातम् ॥ [६०]

कसोवगम्मिआए कोऊहलए अ किरिइरिआ ।
कुल्लो गीवाइ तहा असमत्थे छिन्नपुच्छे अ ॥ ६१ ॥

किरिइरिआ कर्णोपकर्णिका कौतूहलं च । कुल्लो ग्रीवा असमर्थश्छिन्नपुच्छश्चेति त्र्यर्थः ॥ [६१]

हरिआणुगमे हरिअच्छड्डुवए तह य कुढकूवा ।
कुहिणी कुप्पररच्छासु कुंभिलो चोरपिसुणेसु ॥ ६२ ॥

कुढो तथा कूवो हृतानुगमनं हृतत्याजकश्चेति द्वावपि द्व्यर्थौ । कुहिणी कूर्परो रथ्या च । कुंभिलो चौरः पिशुनश्च ॥ [६२]

चुल्लीए लहुभंडे अ कुंडयं कुल्लडं चेअ ।
अदयणिउणेसु कुरुडो कुरुलो पुण कुडिलकेसे वि ॥ ६३ ॥

कुडयं तथा कुल्लडं चुल्ली लघुभाण्डं चेति द्वावपि द्व्यर्थौ । कुरुडो निर्दयो निपुणश्च । कुरुलो पुनरदयनिपुणयोः कुटिलकेशे ऽपीति त्र्यर्थः ॥ [६३]

कीलाघाए समुआचारे णम्मे अ कुप्परं भणिअं ।
छिद्दकुडीतुडिएसु कुडिच्छं कोट्टी दु दोहखलणासु ॥ ६४ ॥

कुप्परं कीलाघातः समुदाचारो नर्म चेति त्र्यर्थम् । कीला सुरते उरः प्रहणन-

---

L 1 C किंचिडी C द्वर्यं C *om* धान्यखलं तत्र G inserts यच्च before तत्र L 2 C धान्य लते L 3 G °गम्मिए° *edd* °श्राए ABCFG य G किरिय° *edd* °रिया L 4 B गीवाए C छिन्नपुच्छि ACG य L 5 G किरिरिकि° *edd* °रिया BCF °श छिन्न° L 7 ABCFG हरिया° हरिय° B कूड° C (F?) कुड° L 8 BF कुहणी C कुहिणी A °रच्छासु G°स A कुंभिलो BF °सुणेसु L 9 C कुडो L 10 G चार L 11 B चुल्लीए G °भंड AG य G कुंडयं C कुल्लडं AC चेय BF वच्च G चयं L 12 F अादय° G °णिउणसु L 13 G कुडयं BF चुल्ली BG °भाड L 14 G °णया C °केशो BF द्व्यर्थं L 15 BCF समुआचारे A °चारे BF *om* अ AG य ACEG भणियं L 16 C °तुडिग्गसु G °सु कुडिच्छं BF *om* कोट्टी G °णेसु L 17 C °घात BF °चारो चारा नर्म C चेरति pro चेति CG सुरत BF सुरत BF *om* उर G °प्रहरण°

विशेषः । कुडिच्छं वृतिविवरं कुटी त्रुटितं चेति त्र्यर्थम् । कोट्टी दोहो विषमास्खलना च ॥ [६४]

कोसो कोसुम्भजलहिसु कोलिश्रो तन्तुवायलूश्रासु ।
उच्छुणिवीलणजन्तम्मि कोल्हुश्रो तह सिश्रालम्मि ॥ ६५ ॥

कोसो कुसुम्भरक्तवस्त्रं जलधिश्च । कोलिश्रो तन्तुवायो जालकारकृमिश्च । कोल्हुश्रो इक्षुनिपीडनयन्त्रं शृगालश्च ॥ [६५]

॥ अथ स्वरक्रमेण व्यक्षरादिक्रमेण च खकारादयः ॥

खड्डा खाणी खल्ला चम्मे खड्डुं च मंसुम्मि ।
खसं खत्तं खाए तिलपिण्डीए खली चेश्र ॥ ६६ ॥

खड्डा खानिः । पर्वतखातमित्यन्ये । खल्ला चर्म । खड्डं श्मश्रु । खसं तथा खत्तं खातम् । खली तिलपिण्डिका ॥ यथा ।

खड्डा घरेसु खत्तं वप्पे खसं च वासभवणम्मि ।
खलिभोश्रणाण खल्लम्बराण तुह वेरिश्राण धी खड्डं ॥ ५४ ॥ [६६]

खट्टं काढिश्राइ खडं तिणम्मि खद्धखरिश्रा य भुत्तम्मि ।
खवश्रो खन्धे असईइ खंडई खड्डिश्रो मत्ते ॥ ६७ ॥

खट्टं तीमनम् । खड तृणम् । खद्धं तथा खरिश्रं भुक्तम् । खद्धं प्रचुरार्थेऽपि लक्ष्येषु दृश्यते । खवश्रो स्कन्धः । खंडई असती । खड्डिश्रो मत्तः । खलगंडिश्रो मत्त इत्यन्ये ॥ यथा ।

L 1 F कुडिच CF वृत्ति° C त्रुटित BG वेति *edd* दोहविषमा° C 2 hd °लता L 3 C कुसुभ° A °हिसु AG, C 2 hd कोलिउ BCF °लूयासु E °लुश्रासु L 4 AG °निवीलण° C °निपील° BF कोल्हश्रो AG °उ C त सि° CE सिया°. L 5 C °रक्त व° G कोलिउ G °कारकमिश्च L 6 BF कोल्हश्रो G कोल्हउ L 7 A ॥ अथ खादि ॥ E ॥ अथ खादिः ॥ BF *om* द्यत्तरा° BF व L 8 C खड्डा G खड्डा BF चम्मे L 9 BF चेय ACG चेय L 10 G खन्ना C पर्वतखानि. पर्वत° G °घातामि° G चर्म्म C खण्डं स्मश्रु G खन्नं L 11 C *om* खातं L. 12 G खन्ना BF घरेसु BF उप्पे G खन्न ॥ BF व L 13 G °भोय° B °ख्लचराण CFG °ख्लव° *edd* वेरियाण G धीरच्छु (i e धिरत्थु?) instead of धी खड्ड C खंड L 14 C खड्डु G खड्ड *edd* कढियाइ BCF खद्द° *edd* °खरिया BF भुत्ते L 15 AG खवउ C खडिई A खड्डिउ BCF खडिश्रो G खडिउ E मत्तो G म्मत्ते L 16 C खद्दं CG खरियं C प्रयइ G खवउ L 17 BCF खडिश्रो G खडिउ मत्त C °खडिश्रो G °डिउ

खडइ तइआ जन्ती णच्चिरखवुया ण देसि धरकिडिअं ।
खरिअखडखड्डिअवसहखद्ध खट्ट णिएसि किं इणिंह ॥ ५५ ॥ [६७]

खडुआ मुत्ता खणुसा मणादुक्खे खंजरो वि सुक्कदुमे ।
खट्टंगं छाया खव्वुल्लं वयणम्मि खसुओ कीले ॥ ६८ ॥

खडुआ मौक्तिकानि । खणुसा मनोदुःखम् । खजरो शुष्कद्रुमः । खट्टंगं छाया । खव्वुल्ल मुखम् । खसुओ कीलकः ॥ यथा ।

दुक्खव्वुल्ले का तुह खणुसा खडुआवलिं ण ज लहसि ।
खसुअभूए सहि खजरम्मि किं होइ खट्टंगं ॥ ५६ ॥ [६८]

खच्चल्लो रिच्छे खप्परो वि लुक्खे उडुम्मि खज्जोओ ।
खच्चोलखंजणा वग्घकद्दमा खग्गिओ वि गामेसे ॥ ६९ ॥

खचल्लो अच्छभल्लः । खप्परो रूक्षः । खप्पुरो इत्यन्ये । खज्जोओ नक्षत्रम् । खचोलो व्याघ्रः । खजणो कर्दमः । खञ्जरीटवाची तु संस्कृतभव एव । खग्गिओ ग्रामेशः ॥ यथा ।

खचल्ला खचोला खंजणविसमा मही जहिं गामे ।
खप्परखग्गिअदुत्थे मा वस तस्सिं सुखज्जोअ ॥ ५७ ॥ [६९]

खड्डिको सूणवइम्मि खल्लिरी खुल्लिरी अ संकेए ।
थूलेन्धणअग्गीए खंधग्गी खोडपज्जाली ॥ ७० ॥

L 1 BCF तइया G खडिया G खचिर° *cdl* °किडिय L 2 BFG खरिय° C खरिय G °खड्डि° *om* खड्डिय BF °खडिओ वसह° C °खडिय° G °उसह° C °खद्द BF खस pro खई L 3 A खडुया BCFG खड्डुया In G मण° ख is torn off AC 1 hd मुक्क° L 4 A छया AC खवुल्ल A खणुउ C खणुओ G खसुउ L 5 *cdd* खडुया L 6 BG खवुल्ल (?) In G from मुख to दुक्ख l 10 incl torn off L 7 BCF °चुल्ले G °वुल्ले G खणुसा दु ख° *cdd* खडुया° L 8 BF खणुपभूए C खसुयभूए G खसुयभूय सहि ज ख° G कि BG कड्डगं° L 9 BF ऋच्छे E खिप्परो In G from म्मि in उडुम्मि to °खजणा l 10 torn off C खइज्जाओ A °उ L 10 ABCFG खच्चोल° A °खजणो A कवयिउ G खग्गिउ E गामेसो. L 11 C खप्परो इत्यन्ये C खइज्जोओ G °उ L 12 C 1 hd खच्चोलो In G खचो illegible G खंच्चजणा From रीट° to संस्कृ torn off in G L 14 G खच्चला G खच्चोला ? L 15 खप्परखग्गिअ illegible in G BF °खग्गिय° C °खग्गिय° CG °दुच्छे BF तम्मि BFG सुखज्जाय C सुखइज्जोय L 16 BF °वइमि C सूणइमि C खल्लरी In G खल्लिरी is torn off ABCFG खुल्लरी A य L 17 BF थूलेंधण° C थुल्लेंधण° G थूलिंधण° C 1 hd खधलीग्गीडपज्जाली

खट्टिको सौनिकः । खल्लिरी तथा खुल्लिरी संकेतः । *खंधग्गी* तथा खोडपज्जाली स्थूलेन्धनाग्निः ।। यथा ।

गुणखल्लिरी तए खुल्लिरिं अगिन्तेण कम्मखट्टिक ।
सा विसइ विरहखंधग्गिपीडिआ खोडपज्जालिं ।। ५८ ।। [७०]

लहुवारम्मि खडक्की तह खवडिअखुंडया खलिए ।
बाहुम्मि खंधयट्ठी अ खंधमंसो अ खलइअं रित्ते ।। ७१ ।।

खडक्की लघुद्वारम् । अत्र खसिओ खचित इति खचितशब्दभवः । खड्डइ मृद्नातीति धात्वादेशेपूक्त इत्येतौ नोक्तौ । खवडिअं तथा खुंडयं स्खलितम् । खुडिअं खण्डितमिति तु खण्डितशब्दभवम् । खंधयट्ठी तथा खंधमंसो बाहुः । खलइअं रिक्तम् ।। यथा ।

सा ललिअखंधयट्ठी तमाखुंडयलोअखलइए मग्गे ।
सहिदिसखंधमंसा अखवडिअमहिसरिआ खडक्कीओ ।। ५९ ।। [७१]

तरुमक्कडे खडहडी खंधीधारो अ उण्हजलधारा ।
खडइअखवलिअखरहिअसद्दा संकुचिअकुविअपोत्तेसु । ७२ ।

खडहडी तरुमर्कटः । खंधीधारो अत्युष्णजलधारा । खडइओ संकुचितः । खवलिओ कुपितः । खरहिओ पौत्रः ।। यथा ।

उअ विहि खरहिअणन्दणउज्झाणे खडहडी खडइओ वि ।
सीआलोअणखंधीधारं दट्ठूण खवलिओ तुज्झ ।। ६० ।।

L 1 B खद्दीक्को G शौनिकः BF खल्लिडी BCF खुल्लरी BF खधमी C °पइज्झाली L 3 BF खुल्लरिं C खल्लरिं G खोल्लिरिमणिंतेण CG °खद्दिक्का L. 4. B °पीरिया CFG °पीडिआ BF °पज्जालि C °पइज्झालि. L 5 BCF लहुदारंमि EG °वारम्मि BF खडिय° ACEG खवडिय°. L 6 A वाजम्मि BFG वाहुम्मि AB (E') FG °यद्धी AG य BF कधमसो AG य A खलइयं BF खज्जिय E खइय G थुलय L 7 G खसिउ BFG इति शब्दभव. BFG खडइ L. 8. C मृइतीति G शुद्नातीति C °क्त इति नोक्त. *cdd* खवडियं CG तथा खुडियं L. 9 C खुडियं BFG खुडिय BF खचितमिति G खडियमिति C सखंडितशब्दभवः C खाद्दियद्दी BFG °यद्धी. BFG बाहुः L 11 BCF लज्जिय° G लइय° B °खधद्धी G °यद्धी C °यद्दी F °खधदी G °लोय° BF मग्गो L. 12. G °दिस° G °मसा BFG अखवडिय° C अवखडिय° *cdd.* °रिया G °क्कीउ L 13 खधी C 2 hd only BF °वारो G य C तुण्ह° E उण्ह° L 14 *cdd.* खडइयखवलिय° AB खवल्लिय twice ABCEF °खरहिय° G °खराहय° BF सकुरिच्च° AEG सकुचिय° E *om.* कुविअ AG °कुविय° E °पुत्तेसु L. 15. C °मर्कटः BF खधीवारो G ऽत्युष्ण° C अनुष्ण°. BF खडओ C खडडओ G °इउ L 16. G °लिउ. L 17 BF उय C 2 hd ओच *cdd.* °हिय° C 1. hd. °ओइझाणे BF *om* खडहडी G खट्टहडी BF खडहिओ G °इउ G य pro वि L. 18 C भीया° BFG सीया° G °लोयण° G °लिउ C तुहस

अत्र खउरइ क्षुभ्यतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [७२]

खारयखाइअखारंफिडीउ तह मउलपरिहगोहासु ।
खाडइअं पडिफलिअम्मि खिक्खिरी डुम्बाचिन्धलट्ठीए । ७३ ।

खारयं मुकुलम् । खाइआ परिखा । खारफिडी गोधा । खाडइअ प्रतिफलितम् । खिक्खिरी डुम्बादीनां स्पर्शपरिहारार्थं चिह्नयष्टि ॥ यथा ।

खाइअलङ्घण खारयमुहिआ खिक्खिरिकरा तुहारिवहू ।
खाडइअणिअरवेसु वि डरिआ खारफिडि व्व लुक्केइ ॥ ६१ ॥ [७३]

खिज्जिअखिंखिणिखिक्खिडा य उवालम्भभसुआकिकिंडा ।
कुडिलहुतुट्टेसुं खुल्लखुड्डखुट्टा चहुट्टए खुत्तं ॥ ७४ ॥

खिज्जिअ उपालम्भ । खिंखिणी शृगाली । खिक्खिडो कृकलास । अत्र खिरइ क्षरतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्त. । खुल्ल कुटी । खुड्ड लघु । खुट्ट त्रुटितम् । खुत्त निमग्नम् ॥ यथा ।

खिक्खिडो व्व तया तुममुग्गीवो खिंखिणीइ व भमेसि ।
किं अज्ज खुड्डखुल्ले खिज्जेसि विहि अखुट्टदुहखुत्तो ॥ ६२ ॥ [७४]

खुसं मढिए खुंपा वुट्ठित्ताणम्मि खुड्डिअं सुरए ।
खुलुहो गुप्फे खुवओ गरुडुअसमकराटकिल्लतिणे ॥ ७५ ॥

L 2 C खाइय° *cdd* °खाइय° E °खारफिडी C 1 hd °डीओ G मउल° L 3 C खाडि° *cdd* °इये G °पालिएम्मि BCF °लियमि E खिक्किरी C खिकिरी A °डी BF डुबचिंध° C डुम्न° A डुंबचिंध° G डुंब° G °लगीग L 4 C *om* खारय मुकुलं BF कुमुल G नकुल *cdd* खाइया BF °पिडी *cdd* खाडइय in G twice C खिकिरी BF दुबा° C डुम्ब्रा 2 hd डुबा° G डुबा° L 5 C स्पारा° L 6 *cdd* खाइय° *cdd* °मुहिया C किकिव° L 7 G खो ड° *cdd* °इयनिय° BF °वेसु *cdd* डरिया C °पिडि° BF, C 1 hd च C लुकेई L 8 ABEIG खिज्जिय° C खिड्झिय° B °खिक्लिडा F °खिखिडा G उवालम्भ A °लंभसुय CEG °भसुय° BF °भमुह° AE °वकिडा C 2 hd G °खिकिंखडा L 9 BF °लहु° A खल्ल° C कखुल्ल° BF °कुड्ड° CG *om* खुड्ड BF °खुडा E °खुड्डा BF वहुट्टए C वहुत्तए L 10 BFG खिज्जिय C खिड्झिय G उवा° BF शृगाली B खिखिडो BFG °लास L 11 B खरइ G नोक्ता B खुड्ड C खुड्ड pro खुड्ड L 13 BFG खिकिखडो C व BF च BF भसरि L 14 C अज्झ BF एडखुल्ल C खुडल्ले खिझ्झसि CG विहियए° G °खुड्ड° L 15 G खुसं A मढिग्गु E खुट्टि° ABFG खुडिय CF खुड्डिय C 1 hd खुसम L 16 A मुप्फ C गुप्फो E गुंफे AG खुवउ BF बचा (sic) BF °तिसे C °किल्लतेणे

खुस परिवेष्टितम् । खुपा तृणादिमय वृष्टिनिवारणम् । खुड्डिअ सुरतम् । खुलुहो गुल्फ । खुवओ गण्डुत्सन्नतृणसदृश कण्टकितृणम् ॥ यथा ।

खुपाखुसतणूओ खरखुवयप्फाडिअन्तखुलुहाओ ।
वासारत्ते कुलडाउ खुड्डिअत्थ अहिसरन्ति ॥ ६३ ॥

अत्र । खुप्पइ मज्जति । खुट्टइ खुडइ तुडति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ता । [७५]

खुंखुणिखुंखुणयखुणुक्खुडिआओ रच्छणक्कसिरघाणा ।
पणयपकोवे खुरुडुक्खुडी तहा खेल्लिअं हसिए ॥ ७६ ॥

खुखुणी रथ्या । खुखुणओ घ्राणसिरा । खुणुक्खुडिआ घ्राणम् । खुरुडुक्खुडी प्रणयकोप । खेल्लिअ हसितम् ॥ यथा ।

खुरुडुक्खुडिअपणत्थीपयघायच्छुट्टखुखुणो भट्टो ।
खुखुणिआइ खुणुक्खुडिमुअ धोअन्तो जणेण खेल्लिअइ ॥ ६४ ॥ [७६]

खेआलू असहे खोट्टी दासी दन्तुरम्मि खोसलओ ।
खल्लं वइविवरराईसु वामकररासहेसु खव्वखवा ॥ ७७ ॥

खेआलु नि सह । असहन इत्यन्ये । अत्र खेड्डइ रमते धात्वादेशेषूक्त इति नोक्त । खोट्टी दासी । खोसलओ दन्तुर ॥ यथा ।

L 1 G खुन्न G °ष्टितं BCF खुड्डिय G खुड्डिय L 2 C खुलहो BF गुल्पु C खवओ G °वउ B गडुत्सन्न F गडुत्संन्न G °सेन्न C गडुसन्न° BF °सदृश C कन्क° G कन्किन्न तृणं L 3 G खुपाखुन° BF °तणूएओ G °णूउ BF °यफाडियत° C °यफाडियंतु° C 2 hd G °हाउ L 4 BCF कुलडाओ BFG खुन्यित्थ C खुड्डियच्छ L 5 C खुडइ खुन्इ B चुडति CF चुन्ति BF °पून्का *om* इति नाक्ता C इति नाच्यन्त L 7 BF °खुखणि° G °खुखु णिय° BF °खुणुखुडिया C °खुणुखुड्डियाआ AE °खुणुखुडियाउ G °खुणुक्तुणियाउ E °णिक° BF °सिस° I 8 E °पकोपे B खुरुडुखुडी CG खिल्लियं ABEF खेल्लियं L 9 B खंखुणी G °णउ BF °गिरा BCF खुणखुडिया G खुणुकुणिया BF घ्रातं C °डुखुडी L 10 C खिल्लियं BFG खल्लियं L. 11 B °खरुडु° C खुरुडुखुडीय° BFG °डिय° BFG °पणच्छी° BCF °खंखुणा L 12 C खुरु° *cdd* °णियाइ C खुणुखुडि° G °डिगुय BF धोअता G धायंतो C जणाए BF खिल्लियइ CG °ल्लियइ L 13 ABCFG खयालू C खाडी BF खामरालसा AG °लउ E adds: ॥ अथा ऽनेकार्थ ॥ L 14 C °रसु G *om* वामकररासहेसु C खवखुवा 2 hd °खवा G °खवा L 15 *cdd* खयालू BF निस्सह BF रमत इति धा° L 16 G खोट्टी (?) G °लउ

रे खेआलुअ खोसल इमाण खोड्डीण मज्झमावडिओ ।
छुट्टिस्ससि कह व तुमं अकुट्टिओ टक्कराहि फुड ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

खड्डं वृतिविवरं विलासश्च । खव्वो तथा खवो वामकरो रासभश्चेति द्वावपि व्यर्थौ ॥ [७७]

खंडं सिरसुरभंडेसु खंडिओ मागहाणिवारेसु ।
खरथडेसु खरुल्लं जिस्णोवालद्धएसु खज्जिअयं ॥ ७८ ॥

खंडं मुण्डं मद्यभाण्डं चेति व्यर्थम् । खंडिओ मागधो ऽनिवारश्च । खरुल्लं कठिनं स्थपुटं च । खज्जिअं जीर्णमुपालब्धं च ॥ [७८]

रणामणदुहेसु खम्मक्खमो खरडिअं च लुक्खभग्गेसु ।
खल्लइअं संकुइअमुइएसु खित्तयमणत्थदित्तेसु ॥ ७९ ॥

खम्मक्खमो संग्रामो मनोदुःखं च । मनोदुःखविशेषो ऽनुशयनिःश्वसितमित्यन्ये। खरडिअं रूक्षं भग्नं च । खल्लइअ सकुचितं प्रहृष्टं च । खित्तयं अनर्थो दीप्तं च । दीप्तं प्रज्वालनमित्यर्थः ॥ [७९]

खोडो सीमाकट्ठे धम्मिअए खज्जए चेअ ।
खोलो लहुगद्दहए वत्थस्स य एगदेसम्मि ॥ ८० ॥

खोडो सीमाकाष्ठं धार्मिकः खञ्जश्चेति त्र्यर्थः । खोलो लघुगर्दभो वस्त्रैकदेशश्च ॥ [८०]

L 1 C रो खआ° BF खेयालुअ G खेयालुय C मज्झआवडिओ G °डिउ L 2 C 2 hd छुट्टि° G अकुट्टिउ BF टक्कराहिं G फुन L 4 C वृत्तिविवरण G पिलासश्च C खघो L 6 A °संडसु C °भंडसु BFG खडिउ E वागहा° L 7 BF खरधडेसु E °खउडेसु G °थ्यउ° C खरूस A °वालद्धएसु BF °वालन्नएसु C °लइपएसु 2 hd °यान्सु G °लाट्टएसु BF खज्जियय C खड्डिअयय ALG °ययं L 8 G सुडं B °भाड B द्व्यर्थौ G खडिउ BCF अनिवारश्च C खेरुल्लं BF खज्जियं C खड्डियं L 9 B °जन्य व G °जन्यं च L 10 CE °खमो G °कखमो य *cdd* °डिय G *om* च A °भंगो य L 11 C खेल्ल° *cdd* इयं G सकुइ° ABCFG °कुइय° E °कुइय° E खेत्तयम° B °यमाणत्थ° A °महत्थ° C °मणच्छ° L 12 G खम° BCF °खमो CG समाग C °विशेषो ऽनूय नि° G °पो । नुशय नि श्व° BF अनुशय° BCF °निश्व° L 13 BF खरडि CG °डियं *cdd* खल्लइय G सकुचितं B व B खित्तियं G खित्तय L 14 G मज्जान° BF मज्वालनमित्यर्थ L 15 C 1 *hd* सीमा° G °कट्टे C धम्मिआए B धम्मियए G चेय L 16 AC वच्छस्स L 17 CG °काष्ठ G लहु° BF °गर्दभः

॥ अथ व्यक्षरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च गकारादयः ॥

गंजो गल्ले गड्डी सयडे गज्जो जवे गढो दुग्गे ।
गड्डं सयणे गलिअं सुमरिअमक्खवलए गणेत्ती अ ॥८१॥

गंजो गल्लः । गड्डी गन्त्री । गज्जो जवः । गढो दुर्गम् । गड्डं शय्या । गलिअं स्मृतम् । गणेत्ती अक्षमाला ॥ यथा ।

मयणगढं गज्जस्स वि गंज गड्डम्मि गड्डिचक्ककंडिं ।
गलिअं गलिउं भिक्खु गणिअगणेत्ती वि मुच्छेइ ॥ ६६ ॥ [८१]

गहणं अजलट्ठाणे गंडीरी उच्छुखण्डम्मि ।
गत्ताडी तह गाणी गवायणी कडुझुणिम्मि गद्दब्भो ॥ ८२ ॥

गहणं निर्जलस्थानम् । गंडीरी इक्षुखण्डम् । गत्ताडी तथा गाणी गवादनी । गत्ताडी गायिकेति गोपालः । गद्दभो कटुध्वनिः ॥ यथा ।

गद्दभसद्दकरहोचिअम्मि गहणम्मि धवल मा वच्च ।
तत्थ ण दुव्वागाणी दूरे गंडीरिगत्ताडी ॥ ६७ ॥ [८२]

गंधिअगद्दिअगद्दहसद्दा दुग्गन्धदरिअकुमुएसु ।
गंदीणी चक्खुथगणकीला गंजिल्लगाडिआ विहुरे ॥ ८३ ॥

गंधिओ दुर्गन्धः । गद्दिओ गर्वितः । गद्दहं कुमुदम् । गंदीणी चक्षुःस्थगनक्रीडा । गंजिल्लो तथा गाडिओ विधुरः ॥ यथा ।

L 1 *om* A, E only गकारादि G °क्रमेण च स्वर° L 2 BF गजो E गड्डी C गइझो a v l which will not be noted any more G गज्जो E जवो B गडो G दुग्गो L 3 A गड्ड BCFG गद्द *cdd* गलिय ACEG °रियम° A °क्खयलम C *om* क्खवलम गणे, 2 hd remarks अपूर्णं पद्यं C ची (pro गणेत्ती) C *om* य ABF य G ए L 4 BCF गजो C 2 hd गइझो C *om* from गल्ल to गज्जो incl 2 hd remarks उपरितो लेख । गजो गल्लः गड्डी शकट च BF यव BF गडो BF गड्ड CG गद्द BF गलिय C गलिअ G गल्लिता L 6 G गजाच्छ BF गहंमि CG गद्द° BF गड्डि चक्क° C गड्डि° G °वक्क° L 7 BCF गलियं G गणिय C भिक्खु BCF गणिय° G गन्निय° L 8 G °हाणे L 9 E गत्ताणी C 1 hd कडु झुणि° E °ज्झुणम्मि L 10 B निर्जन्न स्थान G गडीरी BF गत्ताणीडी G गवाइना L 12 BCF °होविय° G °होचिय° B वद्ध F वद्द L 13 C इचा BF गडीरि° C गडीरी L 14 A गविय° or गंधिय° BCEFG गधियगद्दिय° G °कगद्द° A °सद्दा *cdd* °दरिय° C 1 hd °कुसु° L 15 G गधीदीणी A चक्खुयगण° C चक्खुत्थग° G °त्थगण° E °कीला जिल्ला° *cdd* °गाडिया L 16 BF कुडुदा G कुमुदागं G गंधिणी

गंधिअ गहिअ उइए गइदहणाहम्मि कामगंजिओ।
भमिअ किमिमाइ गोसे करसि विरहगाढिआइ गंदीणिं ॥ ६८ ॥ [८३]

गड्डरिगामेणीओ छगलीए गंछओ वरुडे।
गहणी तह वन्दीए गहरो गिद्धे धणुम्मि गंडीवं ॥ ८४ ॥

गड्डरी तथा गामेणी छागी। गंछओ वरुडः। गहणी हठहृता स्त्री। गहरो गृध्रः। गंडीवं धनुः॥ यथा।

गंछ व्व दलिअ वंसं गहणिं गामेणिअं च ताडन्ति।
धी गड्डरिभोअणया पावा गंडीविणो गहरघोरा ॥ ६९ ॥ [८४]

गहिअगवत्ता वंकिअघासा गहिआ य कम्ममाणाए।
णासाए गंधलया य गडयडी वज्जणिग्घोसे ॥ ८५ ॥

गहिअं वक्रितम्। गवत्तं घासः। गहिआ काम्यमाना स्त्री। अत्र गहिलगग्गरशब्दौ ग्रहिलगद्गदशब्दभवौ। गञ्जिओ कल्यपाल इति गाञ्जिकशब्दभवः। गञ्जा हि सुरागृहमुच्यते। इति नोक्ताः। गंधलया नासा। गडयडी वज्रनिर्घोषः। यथा।

मेहम्मि गडयडन्ते अगहिअचित्तं विणा गहिअजुवइं।
सिंघइ गंधलयाए को णु गवत्तं व मालईदामं ॥ ७० ॥ [८५]

गोट्टीरए गणसमो गल्लप्फोडो डमरुअम्मि।
गहकल्लोलो राहू विवाहगणाए गणायमहो ॥ ८६ ॥

L 1 *cdd* गधिय गहिय L 2 *cdd.* भमिय BF किमिमाघ C गरसि *cdd.* °गाडियाइ. L 3 C गड्डरी° ABFG °णीउ AG गंछउ L 4 BCEFG वदीए C गिद्दे. L. 5 From णी to व in वरुडः torn off in G C बरुडः BF वरुडः L 7. BCF च *cdd* दलिय BF गंहणि गामेणि य L 8 B गडरि° CG °भोयणया BF यावा In G गहरघोरा is torn off. L 9 A गहिय गव° BCEF गहिय° In G from गहिय° to °घासा excl. torn off. A वकियंघासा BF वगिच्च° CE वंकिय° C °घोम *cdd* गहिया L. 10 BF साणाए C गंधलयाए गडअडी BCF °निग्घो° C °सा E °णिघो°. L 11 BF गहिय C गहियं From गहिअं to घासः incl. illegible in G. BF *om.* गवत्तं घास. C घोसः *cdd* गहिया. From ग्रिज° to ग्रहाब्द torn off in G. L. 12 BCF कल्पपालः (C °ल) BF °भव G भवे: L. 13. From च्यते to नोक्ता. incl illegible in G. C मोक्ता C नाशा G *om* नासा C गडअडी. L. 14 From हम्मि to अग° excl. torn off in G. *cdd.* अगहिय° G विणा *cdd.* गहिय° G °जवइ L. 15 C गधलियाए C च. L. 16. A गोढारए BF णसमो E गल्लफोडो BF डमरुयंमि L. 17 C *om.* विवाह A नणाय° E °महे.

गणसमो गोष्ठीरतः । गल्लप्फोडो डमरुकः । अत्र । गन्धुत्तमा सुरेति सस्कृतभवः । गण्ठिच्छेओ ग्रन्थिच्छेदक इति ग्रन्थिच्छेदशब्दभव इति नोक्तौ । गहकल्लोलो राहुः । गणायमहो विवाहगणकः ॥ यथा ।

गणसम गल्लप्फोड मुहेण वाएसि किं गणायमह ।
गहगणविवरीअगइ गहकल्लोल णाया णेसि ॥ ७१ । [८६]

गणणाइआ य चण्डीइ गलत्थलिअं गलत्थिअए ।
गयसाउलो विरत्ते गंधपिसाओ अ गन्धिअए ॥ ८७ ॥

गणणाइआ चण्डी । गलत्थलिओ क्षिप्तः । गलत्थिअ इति तु धात्वादेशेषु क्षिपेर्धातोः सिद्धमित्यनेनार्थनिर्देशः कृतः । गयसाउलो विरक्त. । केचित् गयसाउल्लो विरक्त इत्याहुः । तत्र साउल्लो अनुरागो वक्ष्यते । स गतो यस्य स गयसाउल्ल इत्येव सिद्धम् । गधपिसाओ गान्धिक· ॥ यथा ।

गणणाइआइ भत्तोसवम्मि ण समागउ त्ति वेसाए ।
गयसाउलचित्ताए गधपिसाओ गलत्थलिओ ॥ ७२ ॥ [८७]

गयणरई मेहे गज्जणसद्दो हरिणवारणरवम्मि ।
गागेज्जं गेज्जं मन्थिअम्मि णवपरिणिआइ गागेज्जा ॥ ८८ ॥

गयणरई मेघ· । गज्जणसद्दो मृगवारणध्वनिः । गागेज्ज तथा गेज्ज मथितम् । गागेज्जा नवपरिणीता ॥ यथा ।

गागेज्जधावडा गागेज्जा गेज्जारव मिउ कुणइ ।
गयणरइगज्जिगहिर गज्जणसद्द सुणन्तिआ पइणो ॥ ७३ ॥ [८८]

L 1 CG गोष्ठि° G डमक्र G सुरा इति L 2 BF गण्ठिओछेओ G °भव G गयकल्लोलो L 4 C मुहे L 5 *cdd* °विवरीय° C 1 hd मह° L 6 *cdd* गणणाइया E इ pro य, *but* य *superscr* G गल्ल° C गज्जच्छलिय E गज्जय° ABEFG °ज्जिय A गल्लछियए C गज्जच्छयए BFG °त्थियए L 7 C °फिसाओ AG °साउ AG य *cdd* गंधियम L 8 *cdd* गणणाइया B (F?) गलत्थज्जि उत्क्षिप्त C गज्जच्छलि उत्क्षिप्त C2 hd °ज्जिओ उत्क्षिप्त G °ज्जिउ B गज्जत्थियमिति CG (F?) गज्जच्छियमिति L 9 BF क्षिपे क्षि° G *om* कृत G केचिद्दय° L 11 C 1 hd गंधपि° G °साउ L 12 *cdd* °इयाइ C भत्तोसवं C 1 hd मण 2 hd गण C वि pro त्ति L 13 G °साउ C गज्जच्छ° G °लिउ L 14 C 1 hd गयणारई A मिहे E °वारण° G °वाहणरवेण A °रयम्मि C °वरमि L 15 C गज्ज E गिज्ज C मथिय° ABEFG मथिय° ABCFG °णियाइ E °णीयाइ A गारोज्जा L 16 BF गणइरई CG °शब्दा C *om* from गागेज्जं to मथितं incl , 2 hd remarks अपूर्णय टीका L 18 C गेज्जा pro गागेज्जा C कुणई L 19 C °रई° G °गज्जिय° C °रहिरं C °सद्द G सुणंतिया

गाहम्मि गाहुली गायरिगोत्र्रा गग्गरीए त्र्र ।
गामपहाणे गामणिगामउडग्गामगोहगोहा य ॥ ८९ ॥

गाहुली क्रूरजलचरः । गायरी तथा गोत्रा गर्गरी । गग्गरीशब्दोऽपि केषांचिद्देश्यः । अस्माभिस्तु गर्गरीशब्दभवत्वान्नोक्तः । यदि भवति तदा पर्यायभङ्ग्या दर्शितोऽस्ति । गामणी गामउडो गामगोहो गोहो एते चत्वारोऽपि ग्रामप्रधानार्थाः । गोहो भट इत्यन्ये । पुरुष इत्येके । गामणिसुअशब्दोऽपि ग्रामप्रधानवाचीत्यन्ये ॥ यथा ।

गामणिसुएण केण वि गोहसुत्र्रा भग्गगायरी कहइ ।
गामउडगामगोहघरिणीण गाहुलिहयं गोत्र्रं ॥ ७४ ॥ [८९]

गामहणगामरोडा गामट्ठाणछलगामभोईसु ।
गुंफो कारा गुम्मी इच्छा गुंठी अ णीरंगी ॥ ९० ॥

गामहणं ग्रामस्थानम् । गामरोडो छलेन ग्रामभोक्ता । अन्तर्भेदं कृत्वा यो मायया ग्रामं भुनक्ति । गुंफो गुप्तिः । गुम्मी इच्छा । गुंठी नीरङ्गी ॥ यथा ।

तइत्र्रा तं कयगुंठिं गामहणे सुहय गामरोडवहुं ।
उवभुञ्जसि गुम्मीए इण्हिं लज्जेसि किं गुंफे ॥ ७५ ॥ [९०]

गुंफी अ सयवईए गुलं गुडोलद्दित्र्रा य चुम्बित्र्रए ।
मुत्थसमुत्थम्मि तिणे गुंडं तुरयाहमे गुंठो ॥ ९१ ॥

गुंफी शतपदी । गुलं तथा गुडोलद्दित्र्रा चुम्बनम् । गुंडं मुस्तोद्भवं लचकाख्यं तृणम् । गुंठो अधमहयः ॥ यथा ।

L 1 A गात्र्परि° G °गोया A गयरीए C गरीए ACG य L 2 G गामिणि° C 2 hd गामणी° 1 hd om णि BF °गामउग्गा° A °उडगाम° G °ग्गामगोमा (sic) C °ग्गामगोहा य, C 2 hd °गोहागोहा य L 3 G गोया BF गर्गरीशब्दो C गर्ग्गरी° G गर्ग्गरशब्दोऽपि देश्य एव कषांचित् (sic) C °चित् दे° L 5 BF गामउरो G गामगाहो BG (F?) om गोहो L 6 G °सुय° L 7 BF गोत्र° C गोहिसुत्रा G °सुया C °कायरी BF कहइ L 8 G °गोहाहरेणीण C गाहुविह G गाहुन्नियं G गाय L 9 A °गामगोड्डा C °रोडो A गामड—छल° E गामडाण° L 10 E गुफ G कारी E इत्था गुठीइ णी° G रसीरंगी L 11 G मामरोडो L 12 BF गुल्मी C गुडी BF निरंगी C नारंगी L 13 *cdd* तइया BF कहगुंठिं G °गुठि C °बहु L 15 AG य C गुल G गुड C गुडुं° B °लहिया F °लद्दडिया G °लरियाए E °डिया G *om* य A चुंवियए BFG चुंवियए L 16 C मुच्छसमुच्छम्मि G तुच्छ° A °समुच्छम्मि तिसे BF गुद्र G गुड्ड A गुडो or गुडो L 17 B गुलोडोलन्दिया 1 गुलोडो लद्दडिया CG °लद्दिया BCF गुद्र F गुड्ड BCF लचका° L 18 BF गुठो G ऽधमहय

गुंफिसमाए जीए रत्तो गुंडु व्व गुंडिणिमहीए ।
तीए चित्र कुणसु गुलं मज्झ गुडोलढिअं मुञ्च ॥ ७६ ॥ [९१]

मूलोच्छन्नभमिअभासेसुं गुम्मिअगुलुच्छगुत्थंडा ।
गुंजेल्लिअं च गुडदालिअं च पिराडीकयत्थम्मि ॥ ९२ ॥

गुम्मिअं मूलोत्सन्नम् । गुलुच्छं भ्रमितम् । गुत्थंडो भासपक्षी । अत्र गुलुञ्छो गुञ्छ इति संस्कृतसमः । तथा गुंठइ उद्धूलयति । गुमइ भ्रमति । गुंजइ हसति । गुम्मइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुंजेल्लिअं तथा गुडदालिअं पिराडीकृतम् ॥ यथा ।

गुंजेल्लिअणीसासं गुडदालिअहणुकरं च गुत्थंड ।
विरहगुलुच्छं तह गुम्मिअं च उड्डिअ कहेसु मं तस्स ॥ ७७ ॥ [९२]

गुत्तगहाणं पिउजलदाणे गुलुगुंछिओ वयन्तरिए ।
गुफगुमिओ सुरही गेंडगेंठुआ य थणवत्थगण्ठीए ॥ ९३ ।

गुत्तणहाणं पितृभ्यो जलाञ्जलिदानम् । अत्र गुज्झहरो रहस्यभेदीति गुह्यहर-शब्दभवः । तथा । गुललइ चाटु करोति । गुंजुल्लइ उल्लसति । गुम्मडइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुलुगुंछिअं वृत्यन्तरितम् । उन्नमितार्थे तु उन्नमेरुत्क्षिपेर्वादेशसिद्धम् । गुफगुमिअं सुगन्धि । गेंडं तथा गेंडुअ स्तनयोरुपरि वस्त्रग्रन्थिः ॥ यथा ।

L 1 B गुंफि° C गुंफी° E गुफी° C गुरुडु च BF गुंडिणि° C गुड्डिणि° G गुंड्डिणि° C °महाए. L 2 BCF तीइ *cdd* चिय G गुल BF °लड्डियं CG °लढिय. L 3 G मूलच्छन्न° C °च्छन्न° ACEG °भमिय° BFG °भासेसु *cdd* गुम्मिय° BF °गुच्छुडा C °गुच्छंडा L 4 A गुंडे° ABCFG °ल्लियं E °जिय A व E गुडु° *cdd* °दालियं A °कयल्लम्मि C °कयच्छम्मि L 5 *cdd* गुम्मियं BF °च्छुस CG °च्छन्नं B गुञ्जच्छ BF गुत्थडो C गुच्छुडो BF गुच्छुडा L 6 C गुम्मइ भ्रमयति B गुजइ. L 7 BF गुजिल्लिय C °ल्लिय G गुजेल्लेय BCF °दालिय G °डाडियं L 9 BF गुजे° *cdd* °ल्लिय° C गुड *cdd* °दालिय° G °कर. C गुछंड BF *om* गुत्थड L 10 BF *om* विरह BF °गुच्छं C गुलंच्छ G °गुलुछं BF गुम्मियं CG गुम्मिय BFG उड्डिय C उडियं B काहसु L 11 A मुत्तणहाण E गुत्तुन्हाण E गुजगु° BCF °छिउ G °जिउ L 12 A गुलुगुमिउ BCFG गुप° C °मिउ G °गुम्मिउ A गेडुगेणया BF गेडगेंडया C गेएहगेएहया E गडगेंधुआ G गडगेंठुया G *om* य C घणवत्थगंडीए E °वत्तगडीए G °गंथीए. L 13 G गोत्तणहाण C गुज्झा° (i e गुज्ज°) BF *om* इति L 14 BCF गंजुल्लइ L 15 B °पूक्ताः G तथा गुलुगुछि (sic) L 16 G °पेर्वा आदेशसिद्धा. C गुपम्मियं BFG गुफगुमियं C गेएह BF गेंडयं C गेएहय G गेणुयं. L 17 C °गन्धि

गुलुगुंछिअ मयगुफगुमिअङ्गो महसि किमगेंडमिमं ।
गुत्तएहाणकए छुहगेंडुआ जाइ जं सरिअमेसा ॥ ७८ ॥ [९३]

गेंठुल्लं गोविल्लं कुप्पासे गेरिहअं च थणसुत्ते ।
कीलाइ गेंडुई गेज्जलं च गेवेज्जए वणे गोंडं ॥ ९४ ॥

गेंठुल्लं तथा गोविल्लं कञ्चुकः । गेरिहअं उरःसूत्रम् । गेंडुई क्रीडा । गेज्जलं ग्रैवेयकम् । गोंडं काननम् ॥ यथा ।

गेंडुइगोंडे गोरिं सगेज्जलं पुलयफुट्टगोविल्लं ।
उअ दट्ठुं रइतिसिओ गेंठुल्लं गेरिहअं च अवहरइ ॥ ७९ ॥ [९४]

गोच्छागोंठीगोंडीगोंजीओ मञ्जरीए अ ।
गोलो सक्खी गोल्हा बिम्बी गोली अ मन्थणिआ ॥ ९५ ॥

गोच्छा गोंठी गोंडी गोंजी एते चत्वारो मञ्जरीवाचकाः । गोलो साक्षी । गोल्हा बिम्बी । गोली मन्थनी ॥ यथा ।

गोंडी गण्डे गोच्छा भाले गोंठी उरे थणे गोंजी ।
गोलीसमजलफुसिआउ एत्थ गोल्होट्ठि को गोलो ॥ ८० ॥ [९५]

गोवी वाला गोसं गोसग्गं गोवरं करीसम्मि ।
गोमहा गोअग्गा रच्छाए गोहुरं च गोविट्ठा ॥ ९६ ॥

गोवी बाला । गोसं प्रभातम् । गोसर्गशब्दो यदि संस्कृते रूढस्तदा तद्भवो

L 1 *cdd* °छियगुपगुमियगो BFG किं अगेंड° C किं आग°   L 2 C च्छुहगेएडया BF छुगगडुया G °गेंठु (sic) C जाय सं जरियमेसा BF सरियमेसा   L 3 BF गेठुल्ल A गेडल्ल ABCEF गेरिहयं C 1 bd घण°   L 4 BCF गेंदुई   L 5 BCF गेठुल्ल G गेविल्ल B गोव्विल्ल BCF गेरिहय   BCF गेंदूई G गेंदुई C ग्रैवेयके   L 7 B गेदूइ° C (F?) गेंडुइ° G °गोडे BFG गोरि C सग्गो° BF सग्गे° BF पुलपुट्ट° G पुलइफुड   L 8 C उय C दट्ठुं G °तिसिउ B गोंवुस C गेएहुल्ल F गेंवुस G गेएहुल BCF गेरिहय G गेंडुय BF व L 9 G गोंच्छागोच्छीगोंडीगोंजीवगोंजीउ A °जीउ E °गोञ्जीओ B °गोंडी° BF °गोञ्जीउ AC य L 10 C गोएहा BF विंबी G विवी E बिंबो AEG य *cdd* °णिया   L 11 C गोंच्छा G गोंटी गोएडी BF *om* गोंजी   L 12 BF विवी G विंवी   BF मयनी G मथनी   L 13 G गोएही B गंडे C गोएडी ओरे थणे BFG गोजी   L 14 BFG °सियाउ C °सियाओ BF इत्थ C इच्छा G एत्थ C कोल्हाहि G °ट्ठि   L 15 ABCFG वाला A गोब्वर BF गोचरं E गुव्वरं G गोव्वर   L 16 C गोमहो E गोमुहा BF रत्थाए C गोहुरं   L 17 *cdd* वाला C तद्भवो

गोसग्गशब्दः । अन्यथा तु देशी । पर्यायभङ्ग्या त्रिहोपात्तः । गोवरं करीषम् । गोमहा तथा गोअग्गा रथ्या । गोहुर गोविट्ठा ।। यथा ।

गोवरगोहुरकज्जे गोअग्गं गोवि मा भमसु गोसे ।
विप्पिज्जसि जं तस्सि केण वि गोमइवसहेण ।। ८१ ।। [९६]

गोंदीणं सिहिपित्ते गोणिक्को गोसमूहम्मि ।
पवयणजडेसु गोच्चयगोसल्ला गोविओ अजंपिरए ।। ९७ ।।

गोंदीणं मयूरपित्तम् । गोणिक्को गोसमूहः । गोच्चओ प्राजनदण्डः । गोसल्लो मूर्खः । गोविओ अजल्पाकः ।। यथा ।

गोसल्ल गोविअमिम गोणिक्कं गोच्चएण किं हणसि ।
मोर कडक्खमाणि गोंदीणपिअ णिवारसु विडालिं ।। ८२ ।। [९७]

गोअंटा गोचरणेसु गोअला दुद्धविक्कइणी ।
गोआलिआउ पाउसकीडा गोरंफिडी गोहा ।। ९८ ।।

गोअंटा गोचरणाः । गोअट्टो स्थलशृङ्गाट इत्यन्ये । गोअटगोखुरह्लशब्दौ वृद्धत्ववाचकाविति तु प्रज्ञाप्रमादः । गोअला दुग्धविक्रयकर्त्री । अत्र गोइल्लो गोमानिति मतोरिल्लादेशसिद्धम् । तथा गोमुह उपलेपनमिति गोमुखशब्दभवत्वान्नोक्तम् । यदाह ।। गोमुखमुपलेपने ऽपि स्यात् ।। इति (हलायुधः ५,११) गोआलिआ प्रावृषि कीटविशेषः । गोरंफिडी गोधा ।। यथा ।

L 1 CG गोसग्गशब्द C गोव्वरं G °व्व° or °च्च° L 2 C om गोमहा तथा G °विट्टा L 3 G गोव्वर° C °कइक्को L 4 G विप्पि° L 5 C गोंदीण A °दीण C सहि° E °पत्ते L 6 C गोव्वय om गोसल्ला G °गोसल्ला AG गोविउ G य जपिरए L 7 BCF गोंदीण BF (G?) गोव्वओ G °उ G गोसल्लो L 9 G गोसल्ल cdd गोवियमिम CG गोव्वएण, but in C व्व is corrected from च्च L 10 BF गोर G मोर BF कक्खडमाणि C कक्खडमिन cdd गोदीणपिय cd l विडालिं L 11 C गोअहा BF (A?) गोनर° G गोइला A दुदु° C दुद्ध° C 2 hd दुद्द° C °विक्कयणी L 12 BF गोआलि° C गाआली° G गोवा° cdd °याउ G पाउकसकीडा C गारुफिडी C 2 hd गोरु° G गोधहा L 13 G गोयटा G स्थूलशृङ्गाट C °गाट C °गोखुरह्ल° L 14 C वृहत्व° C om प्रज्ञा BFG °कर्त्री C 1 hd °कत्तणा 2 hd कर्त्ता L 15 C °ल्लादि° C गोमुहमुप° BF °नमिति तु G °भवत्वात् L 16 G नो° om यदाह BFG स्यादिति L 17 गोआलिआ प्रा torn off in G C गोवा° BCF °लिया G गोधरंफिडा

रेल्लिअ गोअंटपयं गोआलिविए घणम्मि वरिसन्ते ।
गंत्तीसु गोअलाउं गोरंफिडि मा कुणासगिणिवायं ॥ ८३ ॥ [९८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

घुम्मिअमुए गयं वणतलारवालमिगगहाविए गंडो ।
गत्तं ईसापङ्केसु इन्द्धरयणीसु गंधोल्ली ॥ ९९ ॥

गयं घूर्णितं मृतं च । गडो वनं दाण्डपाशिको लघुमृगो नापितश्चेति चतुरर्थः । समाहारत्वादेकवचनम् । गत्तं ईषा पङ्कश्च । गंधोल्ली इन्द्रा रजनी च ॥ [९९]

गंधेल्ली छायासरहासु गहवई अ गामिअससीसु ।
गंजोल्लिअमुदुसिअं हासट्ठाणे अ अङ्गमालिद्धं ॥ १०० ॥

गंधेल्ली छाया मधुमक्षिका च । गहवई ग्रामीणः शशी च । ग्रहपतिरस्मादित्य एव रूढं न शशिनीति नायं ग्रहपतिशब्दसमुद्भवः । गंजोल्लिअं रोमाञ्चितं तथा हास्यस्थाने ऽङ्गस्पर्शो यत् गिलिगिलाविअं इति लोके रूढमिति द्व्यर्थम् ॥ [१००]

बिन्दुअहमेसु गुंपागुंदागुंछाउ दाढिआए वि ।
गुत्ती बन्धणइच्छावयणलयामडलिमालासु ॥ १०१ ॥

गुंपा तथा गुंदा बिन्द्वावधमे चेति प्रत्येक द्व्यर्था । गुंछा तु बिन्द्वधमयोरुत्तरोष्ठश्मश्रुणि चेति त्र्यर्था । गुत्ती बन्धनमिच्छा वचनं लता शिरोमाल्य चेति पञ्चार्था ॥ [१०१]

L 1 BF रेल्लिय C रल्लिय G गाअंड° गोवा° C मूणमि °सतो L 2 C गोत्तीसु G °सु C margin adds य CG गोयलासुं BF गोर मा कुणाइस° (इ = ऽ) C मक्कुणास° G °फिलि, torn off in G from याय to मुए l 4 L 4 BCF घुम्मिय° C 1 hd °सुग A चरण° ABCFG °वाल° A °मित BF °विश्रो L 5 C गेत्त A गत्त BF °पके E इन्ध° L गधुल्ली G गधोल्ली L 6 From र्णित to वन excl torn off in G C च मृत न्च C दाहपाशिका G °मृग From ना° to °हार° torn off in G L 7 BF गर्त्त L 8 BF गधिल्ली C छासर° ABG य *cdd* गामिय° L 9 G गधो° *cdd* °ल्लियमु° C °मुद्दु° *cdd* °सिय C य In G अङ्गमालिद्ध is torn off C 1 hd °लिद्द 2 hd °लिद्व L 10 G °पतिमा° B °स्ये L 11 G रूढ न शशीति BCF °ल्लिय L 12 BCF अग° G यादिल्लि° BFG °वियमिति C °विश्रमिति C द्व्यर्थं L 13 BCFG बिंदु° G *om* गुपा BF °गुंच्छाओ C °गुच्छाओ E °गुच्छाउ *cdd* दाढियाए L 14 C गुत्ता G बधण° L 15 B गुफा BFG विदाव° C °दावधमेति प्रत्येक द्वावपि द्व्यर्था, C 2 hd बिंदौ अधमश्च प्र° द्वावपि द्व्यर्थौ B बिंदुऽधर्म° C बिंदुधमयोरुत्तरौष्ठश्मश्रुणि G बिंदुधमयोरुत्तरे ष्ठम° L 16 BFG वधन° C वचनलता L 17 B पचार्था

सेज्जाए संमूढम्मि गोविए तह य गुप्पंतं ।
गुमिलं मूढे गहणे पक्खलिआवुण्णएसुं च ॥ १०२ ॥

गुप्पंतं शयनीयं संमूढं गोपितं चेति त्र्यर्थम् । गुमिलं मूढं गहनं प्रस्खलितमापूर्णं चेति चतुरर्थम् ॥ [१०२]

वुसिआविलोडिएसुं कन्दुअथवएसु तह गुलिआ ।
संचलिअखलिअविहडिअपूरिअमूढेसु गुम्मइओ ॥ १०३ ॥

गुलिआ वुसिका विलोडितं कन्दुकः स्तवकश्चेति चतुरर्था । गुम्मइओ संचलितः स्खलितो विघटितः पूरितो मूढश्चेति पञ्चार्थः ॥ [१०३]

पङ्कजवेसुं गेड्डं गोगोदाणइसहीसु गोला य ।
सीअक्खिग्गीवासुं गोरा गोणो अ सक्खिउसहेसु ॥ १०४ ॥

गेड्डं पङ्को यवश्च । गोला गौर्गोदावरी सामान्येन नदी सखी चेति चतुरर्था । गोरा लाङ्गलपद्धतिश्चक्षुर्ग्रीवा चेति त्र्यर्था । गोणो साक्षी वृषभश्च । अत्र गोलाशब्दः संस्कृतसमोऽपि कवीनां नातिप्रसिद्ध इत्युपात्तः । गोणशब्दस्तु गवि शब्दानुशासने साधितोऽपि गोणादिप्रपञ्चत्वादस्य प्रबन्धस्येहोपात्तः ॥ [१०४]

॥ अथ घादयः ॥

घसो उरत्थले घल्लो अणुरत्ते घरे घंघो ।
घडिघडिअघडा गोट्ठी घरगोलीए घरोली अ ॥ १०५ ॥

L. 1. BF सेज्झाए CG सज्जाए G समू BF *om* य In C from गुप्पंत to च l. 2 twice. L. 2. A मूड *edd* पक्खलिया° A °पुण्ण CG °पुन्न° E °पुन्न° C ¹ °गस च. , L. 3 BF सम्मूढं C 1 hd. मगुप्ति corr 2 hd B ज्ञित मापूर्णं L. 5 AE वुसिया BFG वुसिया° C 1. hd वुसिदा° C 2 hd वुसिया BF विलोडएसु A कंदुय° BF कदुय° C कंदुय° G कदुय° ABC1G गुलिया L. 6 ABF सचलिय° E सचलिय G सचलिय° C स्वलिय° ABCFG °खलिय° G °विहडिय° ABF °डिय° ABEG °पूरिय° C गुम्मइओ E °इओ AG °इउ L. 7 BCF गुलिया G गुलिका BFG वुसिका C वुसिका C कन्दुक G कंदुक BFG स्तव°. G चतुर्थं G गुम्मइउ G सचलित L. 8 BF *om* स्खलितो C स्खलितो. L. 9. A पंक° BF गेड्ड C गेड्डु L. 10. G सीय° AG य BF सक्खिउसहेसु° L. 11 BF गेड्ड C गेड्डु C यवश्च । गोला C चतुर्था· L. 12 BF गोरा G पद्धति चक्षु B चक्षुर्ग्रीवा C 2. hd त्र्यर्थाः G वृषभश्चेति L. 15 A *om* अथ घादयः E अथ घादि: L. 16 C 1 hd घसो A अणुरत्ते C घरम्म G घरे घ (sic) L. 17 G घडि° *edd* °घडिय° C घड गोट्ठी E गोट्ठी G गोट्ठी ABCFG य

घसो उरः। घसो रक्त इत्यन्ये। घल्लो अनुरक्तः। घंघो गृहम्। घडी तथा घडिअघडा गोष्ठी। घरोली गृहगोलिका॥ यथा।

घल्लस्स घंघवइणो घसे लग्गाइ कह घडीरुइणो।
घडिअघडा गोसङ्घा भमइ जमत्ता घरोलि व्व॥ ८४॥ [१०५]

घरभोअणे घरोलं सधम्मिणीए घरिल्ली अ।
घंघोरो हिण्डणए घम्मोई गण्डुअतिणम्मि॥ १०६॥

घरोलं गृहभोजनभेदः। घरिल्ली पत्नी। घंघोरो भ्रमणशीलः। घम्मोई गण्डुस्संज्ञं तृणम्॥ यथा।

सह तीए हिण्ड तुमं घम्मोईसहलाइ घंघोर।
भुंजिहिसि घरोले पुण सुरसे दिसे घरिल्लीए॥ ८५॥ [१०६]

जहणत्थवत्थभेए घग्घरमादरिसयम्मि घरयंदो।
घणवाही इन्दे घरघंटो चडए अ सउलिआ घारी॥ १०७॥

घग्घरं जघनस्थवस्त्रभेदः। घरयंदो आदर्शः। घणवाही इन्द्रः। घरघंटो चटकः। घारी शकुनिकाख्यः पक्षी॥ यथा।

घणवाहिधणुमणहरे काले घरघंटघारिसघरणे।
सयलकलाघरयंदो को ज सिढिलन्तघग्घरा सरसि॥ ८६॥ [१०७]

पायारम्मि अ घारो घारंतो घेवरे चेअ।
गायणम्मि घायणो भच्छिइए घिअं खुज्जए घिट्ठो॥ १०८॥

L 1 C 2 hd adds स्थल after उर G घसा C घणो L 2 G घडीय तथा घडा BCF घडिय° BF गोड्डी CG गोटी CG गृहगोधिका L 3 BF घघल्लस्स C घल्लस्स C घडी रुसो L 4 *cdd* घडिय° G जमुत्ता G च L 5 CEG °भोयणे ABCFG य L 6 C घिघोरो A गटुअ° C गडुय° G गडय° L 7 After घम्मोई B repeats the words from गण्डुअ° l 6 to घम्मोई l 9 and for the second time reads घम्मोईं BF गडुस्संज्ञ C गडसज्ञ° L 9 B घम्मोइ° BF °सहल्लाइ BF ध्पघोर C यघोर G यघोर L 10 BI भुंजिहिसि C भुंजि° BCF सुरसादिसे B घरिल्ली य L 11 C 1 hd जहणच्छ° C °वच्छभेदे C 1 hd घरसा° 2 hd corr घग्घरा° G °रिसियम्मि CI G घरइश L 12 BF वटए C चल्लिम BF *om* अ AG य *cd l* °लिया L. 13. C 2 hd घरइंशे G घरअदो L 14 C शकुनीकाख्य L 15 BF °धणमहरे C कोले L 16 C सिथिलन्त° L 17 C पायाम्मि ABFG य A घारंचो F घेनरे C 2 hd घयऊरे वेआ ABF चेय G चेव L 18 C गाणिम्मि E गाणयम्मि C घायणो E घायणे BF भच्छिय ABF घिघ CE घिय BF खुज्जए AG घिट्ठो

घारो प्राकारः । घारंतो घृतपूरः । घायणो गायनः । घिश्रं भर्त्सितम् । घिट्टो कुब्जः ॥ यथा ।

घारंते भिक्खन्तो गेहदुवारे घिश्रो परिश्रणेण ।
श्रो घिट्टघायणो घिड्डयाइ घारम्मि श्रारुहइ ॥ ८७ ॥

अत्र । घिसइ ग्रसते । इति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥ [१०८]

भेके घुग्घुरिघुरुघुरिणो घुत्तिश्रघुसिरिणिश्रा गविट्ठम्मि ।
घुंघुरुडो उक्केरे घुग्घुस्सुसयं ससङ्कभणिश्रम्मि ॥ १०९ ॥

घुग्घुरी तथा घुरुघुरी मण्डूकः । घुत्तिश्रं तथा घुसिणिश्रं गवेषितम् । घुंघुरुडो उत्करः । घुग्घुस्सुसयं साशङ्कभणितम् ॥ यथा ।

पसरिश्रघुग्घुरिघुरुघुरिणिरवे सा घुत्तिएइ घुंघुरुडे ।
ता घुसिणसु दूइ तुमं इश्र घुग्घुस्सुसइश्रो चवइ को वि ॥ ८८ ॥

अत्र घुसिणं कुङ्कुममिति घुसृणशब्दभवम् । तथा । घुट्टइ पिबति । घुलइ घुम्मइ घूर्णते । घुसलइ मथ्नाति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१०९]

कसोवश्रणिश्राए घुणघुणिश्रा घुसिरसारमवरहाणे ।
घुट्टघुणिश्रं गिरिगडे घुग्घुच्छणयं च खेश्रम्मि ॥ ११० ॥

घुणघुणिश्रा कर्णोपकर्णिका । घुसिरसारं अवस्नानम् । मयूरादीनां पिटम् । घुट्टघुणिश्रं गिरेर्गण्डम् । पृथुशिला । घुग्घुच्छणयं खेदः ॥ यथा ।

L 1 BF घंतो G घारा BCF घाश्रणो *edd* घिय G घट्टो L 3 G घारंते C 1. bd. G घिड *edd* परियणेण L 4 *edd* उ C °घायणो BF °घाश्रणो BF घिट्ट° C घिड्ड° B घरंमि L 5. C ग्रस इति G ग्रसत इति L 6 A घुग्घरि° BF घुग्घुरिघुरिणो G °घुरिघुरिणो *edd*. घुत्तिय° C *om* from घुसिणिश्रा to घुसिणिश्रं excl 1 8. ABEFG °णिया G गविट्ठम्मि L 7 E घुघु° ससंकु° BFG °भणियम्मि L 8 BFG घुत्तिय *edd* घुसिणियं L 9 BFG घुग्घुस्सुस C घुघु° L 10 CG पसरिय° BF पसरिय° G °घुरिघुरिणि° G *om* सा C घुत्तियतिमिरघुघुरुडे BF घुंघुरुडो G घुघुरुडो L 11 C तो BF घुसिणिसु G तुम *edd* इय BFG °सइउ BFG चवइ C चवइं L 12 C शब्दसंभवं BF पिबति G पिवति L. 13 C घुम्मई C घुसलई BF सथ्नाति G मथ्नाति. L 14 CG °यणि° *edd* °याए AG घुणघु° ABCFG °णिया G घुसिरा L 15 G घुट्ट° C °घुणिय ABFG °घुणिय E °णिय G °गड E घुघु° G °णय BCF च FG खेयम्मि. L 16 G घुणघु° *edd* °णिया G घुसिरा° BFG °सारम-वस्नान L 17. B °घुणिय CG (F?) °घुणियं G गिरेर्गंडं B °शिला G घुग्घुच्छणियं

तुह अागमघुणघुणिअं सोउं चइऊण घुसिरसाराइं ।
घुट्टघुणिएसु घुग्घुच्छ्रणेण वसन्ति रिउवहुआ ॥ ८९ ॥

अत्र घूओ उलूक इति घुकशब्दभवः ॥ [११०]

घोरी सलहविसेसे घोसाली सरयवल्लिभेअम्मि ।
घट्टो कुसुम्भरत्ते सरिआतूहम्मि वंसे अ ॥ १११ ॥

घोरी शलभविशेषः । अत्र घोडो अश्व इति घोटशब्दभवः । घोसाली शरदुद्भवो वल्लिभेदः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल णरवइ तुह तुरया घोरिणो व्व अगणिज्जा ।
कवलन्ति वेरिपत्थिववलाइ घोसालिआदलाइं व ॥ ९० ॥

अत्र । घोलइ घूर्णते । इति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥

अथानेकार्थाः ॥

घट्टो कुसुम्भरक्तं वस्त्रं नदीतीर्थं वेणुश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१११]

घम्मोडी मज्झण्हे मसए गामणितिणे चेअ ।
घोरो णासिअगिद्धेसु घोलिअं सिलयले हढकए अ ॥ ११२ ॥

घम्मोडी मध्याह्नो मशको ग्रामणीसंज्ञं तृणं चेति त्र्यर्था । अत्र घत्तइ क्षिपति गवेषयति चेति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । घोरो नाशितो गृध्रपक्षी च । घोलिअ शिलातल हठकृत च ॥ [११२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां द्वितीयो वर्गः ॥

L 1 G घुणुघुणिअ BCF °णिथ C चइऊण L 2 G घुग्घुणेएसुए CG °वहुया L 3 C घुग्रो G घूउ B उन्नूक G घुक° L 4 EG °भेयम्मि E inserts here अथाऽनेकार्था L 5 A घट्टा B कुसभ° ABCFG सरिया° A °विहम्मि C °त्तहम्मि ABFG य L 6 C शलभ पक्षिविशेष L 7 B सरदु° L 8 G नरवइ CG कुह BF घोरणि G घोरिणा BCF (G?) च्च B अगणिज्ञा L 9 BF °पच्छिवचलाइ C °पच्छिव° G °वलाइं BCF घोसालिया° G घासापलिया° C च L 10 BF पूर्सत C घूर्णीत G घूर्सुत L 12 B कुसुभ°. L 13 A मज्जणे EG मज्झसे C मइझएहे (*i e* = मज्ज°) CG गामिणि° A चेय BF वेय C चैव L 14 E घोरा *cdd* णासिय° C °गिद्दसु G °गिद्धेसु ABEFG घोलिय C घोलिय C सिलयलि G हढकये ACG य L 15 BCF मध्याह्न G मध्याह्नो C शमको CG त्र्यर्था· C क्षपति L 16 C °देशेपूक्त इति BF °पूक्त इति BF घोर BF नाशिता G नासितो L 17 *cdd* घोलिय G घ pro च C adds उभय २७४ L 18 BCFG read इत्याचार्यश्रीहेमचद्रविरचिताया स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहवृत्तौ द्वितीयो वर्ग । ग्रथा (G ग्रथ) ४६० (C ४६० ग्रथाग्र) श्री (*om* CG) । E only has ॥ इति द्वितीयो वर्गः ॥

॥ अथ चादिः ॥

चत्तो तक्कू चंगं चारुं चडचोट्टिआउ सिहा ।
चट्टू अ दारुहत्थे चंभो चासो अ सीरसीमन्ते ॥ १ ॥

चत्तो तर्कुः । चंगं चारु । चडो तथा चोट्टी शिखा । चट्टू दारुहस्तः । चंभो तथा चासो हलस्फाटितभूमिरेखा ॥ यथा ।

रे चंगचोट्टिअ चडं तोडिस्सं चट्टुएण य हणिस्सं ।
चासक्खमं घडकुसिं ण हु चंभं करइ चत्तमित्तकुसी ॥ १ ॥ [१]

चत्थरिचहुट्टचंडिक्का हासणिमग्गरोसेसु ।
चंदिलचउक्कचक्कोडा णाविअचच्चरग्गिभेएसु ॥ २ ॥

चत्थरी हासः । चहुट्टं निमग्नम् । चंडिक्को रोषः । चंदिलो नापितः । चण्डिल इति तु संस्कृतसमम् । चउक्कं चत्वरम् । चक्कोडा अग्निभेदः ॥ यथा ।

तीइ विरहचक्कोडाजलिओ सो चंदिलो सहि इआणिं ।
हिअयचउक्के चत्थरिचहुट्टणक्खो वि कुणइ चंडिक्कं ॥ २ ॥

चत्तरिचतुष्कशब्दौ येषां संस्कृते ऽपि संमतौ तन्मते चत्थरिचउक्कशब्दौ न देश्यौ ॥ [२]

पीणच्छिरसविगारेसुं चंडिलचंडिअचवेणा ।
जुअकरपुडे चवेडी तजा चकप्पा चुडुप्पा य ॥ ३ ॥

L 1 *om* A, BCFG ॥ अथ चकारादि ॥ Some of the MSS constantly confound च and व in the beginning of the words This v l will not be noted in this varga L 2 A तक्कु E चक्कु E चग ACG चारु BF चडचोडियाउ E °डियाउ C °डियाओ A °याउ L 3 C चट्ट् (sic) E चट्टु AEG य E दरुहत्थ BF °हत्थे A चभो AG य C °सीमंतो L 4 G तत्तु· C चट्टु L 5 C हलपाटित° L 6 *edd* °डिय BF तोडिज्जा G °डिस्स C चट्टुएण F चट्टुएण G चडुएण L 7 G घरकुडिं *edd* न. L 8 B चच्छरि° CF चच्छरि° A णरुणि° C °ग्गसररोसेसु L 9 C °चक्कोड C I *hd* णाविय° ABFG णाविय° A णाविअ-घघग्गिभेएसु L 10 B चच्छरी CF चच्छरी B चउट्ट BI चंडिक्को चडो रोष BF चंदिलो नापि L 11. C चत्वरं. L 12 CG तीय G °जलिउ G *om* सो G चंडिलो *edd* इयाणिं. L 13 BCF हियय° C चच्छरि G °णक्को इ C कुणइ L 14 C चतुरि° BCF चच्छरि° BF °चउक्क° L 16 BF छिरा° G °च्छिरस E सिगारेसु G °लेसु सहा चडिल° E चडिल णशिणिइय ABFG °चडिय° L 17 BF जुअपुडे EG जुय° C चवेडा E तजा G चकप्पा° BF य from चुडुप्पा to पीण page 112 l 1 illegible in G

चडिलो पीन । चडिओ कृत्त । चवेणं वाचनीयम् । चवेडी श्लिष्ट करसंपुटम् । चवेडी संपुटमित्यन्ये । चकप्पा तथा चुडुप्पा त्वक् । चुडुप्पं त्वग्विदलनमित्यन्ये ॥ यथा ।

चडिअचकप्पवसणा चुडुप्पकन्दासणाहुअचवेणा ।
रिउणो अचडिला तुह कुणन्ति भिल्लाण वि चवेडिं ॥ ३ ॥ [३]

चच्चिक्कचित्तला मंडिअम्मि कुमुअम्मि चंदोज्जं ।
चक्खुड्डणं च पेक्खणए चंचप्परमसच्चम्मि ॥ ४ ॥

चच्चिक्क तथा चित्तल मण्डितम् । चित्तल रमणीयमित्यन्ये । चंदोज्ज कुमुदम् । स्वार्थे के चंदोज्जय । अत्र चन्दिमा चन्द्रिका । चचला विद्युत् । इति चन्द्रिकाचपलाशब्दभवौ । चवइ कथयति । चयइ शक्नोति । चज्जइ पश्यति । चच्छइ तक्ष्णोति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ता । चक्खुड्डणं प्रेक्षणीयम् । चचप्परं असत्यम् ॥ यथा ।

चचप्परं ण भणिमो कुणेसि चक्खुड्डणे कडक्खेहिं ।
चदुज्जयचच्चिक्का दिसाउ मयणाहिचित्तलकवोले ॥ ४ ॥ [४]

मोरम्मि चंदइल्लो चउक्करो कत्तिकेअम्मि ।
चडिआरो आडोवे अहिभेए चक्कुलंडा य ॥ ५ ॥

चंदइल्लो मयूर । चउक्करो कार्त्तिकेय । चडिआरो आटोप । चक्कुलंडा सर्पविशेष ॥ यथा ।

L 1 C त्तत्त BF यवेणाणं C चववीयं BF ववेड From वडी to °संपन्म excl torn off in G BF °सपुड L ° BF वुडुप्पा C चुडुप्प C 1 hd त्वाक C चुडुक G त्वाभिदल° L 3 G मि यन्ये । यथा is illegible L 4 In G चडिअ° is illegible BCF चडिय C नडियकप्प° BCF °हुय° चवेणा illegible in G L 5 From रिउणो to कु torn off in G B रिउणो G नवडि L 6 BF थवच्चिक्कचित्तला E मंडि° ABCFG मडियमि G कुमुयम्मि L 7 EG चक्खुड्डण C चक्खुड्डण BF व BF पिक्खणए A चच्च° L 8 B चच्चिक्क From मण्डित to त्यन्ये torn off in G L 9 *add* विद्युदिति L 10 From चज्जइ to चच्छइ torn off in G L 11 G तक्ष्णातीत्यादयो B °पूक्ता G नोन्क BF चक्खुडण G °हण (?) L 12 B °प्परमस य C चप्परमसत्य L 13 C 1 hd चवप्पर G चच° C न G भसिमो C कुणसि C कडक्खहिं L 14 C दिसाओ BF °लववोले L 15 E कात्तगयम्मि ABCFG °कयम्मि L 16 ABCFG °यारो G चक्कुलुडा C या L 17 BF चडियारो C 2 hd G चडियारा G चक्कुलुडा

गणवइगज्जिअणच्चन्तरउकरचदइल्लसंहेहिं ।
तइगलचक्कुलंडो णच्चइ रुद्दो सच्चडिआर ॥ ५ ॥ [५]

णामम्मि चरुल्लेवं चक्खडिअं जीविअव्वम्मि ।
चंदड्डिआ य खवए उम्मीए चक्कणाहयं चेअ ॥ ६ ॥

चरुल्लेव नाम । चक्खडिअ जीवितव्यम् । चदड्डिआ भुजशिखरम् । स्तवक इत्यन्ये । यदाह ॥ स्तबकश्चदड्डिआसज ॥ इति । अत्र । चञ्चरीओ भ्रमर । चदसाला जालकृता गृहोपरि कुटिका । इति चञ्चरीकचन्द्रशालाशब्दभवो । चचुप्पइ अर्पयति । चमढइ भुङ्क्ते । चक्कमइ भ्रमति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । चक्कणाहय ऊर्मि ॥ यथा ।

णीसासचक्कणाहयताविअचदड्डिआइ तुह विरहे ।
कण्ठम्मि तीइ वट्टइ चक्खडिअं तुह तहा चरुल्लेव ॥ ६ ॥ [६]

हालम्मि चउरचिंधो णारङ्गफलम्मि चक्कणभयं च ।
चंदवडाया अद्धावरिअङ्गी चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ ७ ॥

चउरचिंधो सातवाहन । चक्कणभयं नारङ्गफलम् । चंदवडाया अर्धप्रावृतदेहा । चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ यथा ।

दट्ठूण तुमं चक्कणभयत्थणी अवरचउरचिंधं व ।
नम्मइ चंदवडाया मुद्धा वि हु मुक्कचक्खुरक्खणिआ ॥ ७ ॥

अत्र चलणाउहो कुक्कुट इति चरणायुधशब्दभव ॥ [७]

L 1 BF णणवइगज्जिय° C °गज्जिय G °गज्जिय° C °नचत° BF °चउक्कर चंद° L 2 BFG तइ° C °गजकुलडा G °चक्कुलुडा edd °डिआर L 3 C चरुल्लेयं edd °डियं C जीवियंमि L 4 G चंदि° edd °ड्डिया चक्कणा° BF येम १ चयं C चय L 5 C चरुल्लेय B चक्कु° F चक्कु° edd °डियं G चंदि edd °ड्डिया BFG स्तवज C मूस्तर L 6 C यदाह BF स्तवकश्च° G स्तवकश्चंद्र° C मूस्तकश्च° BCF ड्डिया° G ड्डिया° edd °सत G °सीज L 7 G चंद्रशाला B °कृतो edd कुटिकेति L 8 C चक्कमइ G चरम्मइ B °पूना L 9 G इति माना L 10 B नीसास° edd °णाविय° BF °ड्डियाइ C °ड्डियाइ G °ड्डियाइ L 11 G तीइ edd °डियं BF हरा L 12 ABC 1 hd. °चिंधा E नारंग° F चउभयं L 13 C चड्डा° edd °वरियंगी C °रक्खणी L 14 C 1 hd °चिंधा C 1 hd पाहणा BF नागरंगफले C चन्द्रडाया L 15 C °रक्खणी L 16 C दद्धूण C °भयत्थणी G °रथणी BCF च L 17 C नम° C मुद्दा G मुद्धा G मुद्द° C °रक्खु° edd णिया

चडुलातिलयं कञ्चणसङ्कलिआलम्बिरयणतिलयम्मि ।
सढतण्डुलसिरभूसासु चाडचाउलयचालवासा य ॥ ८ ॥

चडुलातिलयं काञ्चनशृङ्खलालम्बिरत्नतिलकम् । चडुला रत्नतिलकमित्यन्ये । चाडो मायावी । चाउला तण्डुलाः । चालवासो शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

जीए तुज्झ णिहित्तं चडुलातिलयं च चालवासो अ ।
तं चेअ चाड अणुसर किं चाउलखण्डणीइ मए ॥ ८ ॥ [८]

गण्ठिच्छेअयगिम्हाणिलेसु चारणयचारवाया वि ।
चिल्ला सउलीए चिविडणासए चिच्चिच्चिरया ॥ ९ ॥

चारणओ ग्रन्थिच्छेदकः । कप्रत्ययाभावे चारणो । चारवाओ ग्रीष्मानिलः । चिल्ला शकुनिकाख्यः पक्षी । चिच्चो तथा चिच्चरो चिपिटनासः ॥ यथा ।

ण हु मेल्लइ पहरन्तो ही चिच्चं चिच्चरं च चिल्लं च ।
उअ मयणो माणिणि माणगण्ठिचारणयचारवायसहो ॥ ९ ॥ [९]

वालम्मि चिल्लचेडा चिच्चं रमणे हुआसणे चिच्ची ।
चिंचिणिचिंचा अम्बिलिआए तह चिंचणी घरट्टीए ॥१०॥

चिल्लो तथा चेडो वालः । चिच्च रमणम् । चिच्ची हुताशनः । चिंचिणी तथा चिंचा अम्लिका । कैश्चित् चिंचिणिचिंचाशब्दः समस्त एव अम्लिकावाचकत्वेन प्रोक्तः । चिंचणी घरट्टिका ॥ यथा ।

L 1 BF कञ्चणकालि° *cdd* °लिया° B °लचि° AG °लावि° L 2 E °तुडल° B °तंडुल° E *om* सिर G वाञ्चुचाउलयभाल° L 3 B वडुला° G चडु° BF °लाविरत्त° BG चडला (?) B °जिलक° L 4 C रोभूषण°, 2 hand delet रो L 5 C तुझ्झक्क णीहित्तं B चडुला° (?) G य. L 6 BF रे अ L 7 E गण्ठि° BF °छेअअ° G °छेयय° E गेम्हा° B °वारिवाया L 8 C चिल्लो BF चिव्वाविव्वरया L 9 G °णउ BF °छेदः G °वाउ B विल्ल. F चिल्ल· L 10 BFG चिव्वो C चिल्लो G तचा BF विव्वरो G चिव्विरा C °नासिक L 11 BCF न BF विव्व विव्वर च G चिव्व G चिचिर C चिर L 12 BCF उय G मअणो C माणिणि L 13 BEFG वालम्मि C चिल्लाचेडा BF चिरव E चित्त G चिव्व ABCFG हुयासणे E चित्ती L 14 C चिंचिणि° BF विंचिणिवेंचा ABFG अवि° *cdd* °लियाए BF विवणी ACEFG चिंचिणी G घरट्टीए L 15 BFG वाल G चिर्च L 16 B वेंवा F चेंवा BF चिंचिणिवचाशब्द G °चिंवाशब्द कैश्चित् समस्त एव आम्लिकाव° L 17 CG चिंचिणी·

चिचयणो चिंचिणिआचडिए चेडम्मि चिचठिअचिल्ला ।
उअ धावइ जणणी चइअ चिंचणीचिचिकम्माई ॥ १० ॥ [१०]

मसयम्मि चिल्लिरी रोमसम्मि चिमिणो कुडीइ चिरया य ।
चिक्खल्लो कद्दमए मुसले चिल्लूरचेलुंपा ॥ ११ ॥

चिल्लिरी मशकः । चिमिणो रोमशः । चिरया कुटी । चिक्खल्लो कर्दमः । चिल्लूरं तथा चेलुपं मुसलं ॥ यथा ।

चिक्खल्लिअचिरयाए चिल्लिरिडसिआ तुहारिणो चिमिणा ।
कण्डन्ति सयं चिल्लूरएण चेलुंपपाणितुल्लबला ॥ ११ ॥

अत्र चिंचइ मण्डयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [११]

· उल्ले चिलिच्चिलचिलिच्चीला परितोसिअम्मि चित्तठिओ ।
चिरिहिट्टी अ चिणोट्टी महुपडले चित्तदाऊ अ ॥ १२ ॥

चिलिच्चिल तथा चिलिच्चीलं आर्द्रम् । चित्तठिओ परितोषितः । चिरिहिट्टी गुञ्जा । चिणोट्टीशब्दोऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । चित्तदाऊ मधुपटलम् । केचित् । तिणिसम्मि चित्तदाऊ इति पठन्ति तिणिस च वृक्षविशेषमाचक्षते । अस्माभिस्तु सारतरदेशीदर्शनेन तिणिसशब्दो मधुपटलार्थो व्याख्यातः । तत्र युक्तायुक्तत्वे बहुदृश्वानः प्रमाणम् ॥ यथा ।

L 1 G चिचि° *cdd* °णिया° BF चिञ्च° G चिञ्च° C च° *cdd* °ठिय° L 2 BF उय C उव धाव BF वइय C चइ (sic) G रइय BF चिंचिणी° G चिंचिणी° BF °चिचि° C °चिच° BF °कम्माइ C °क्कम्माइ L 3 B समयमि G मसयम्मे AG कुडीए C या L 4 E चिक्कल्लो G चिक्खिल्लो E मुसले A चेलूर° C चिचूर° G चेल्लूर° L 5 BF चिल्लीरी G चिल्लिरा रोम । चिरिरिया कुटी । G चिक्खिल्लो In C चि° क° from 2 hd only L 6 C चिचूरं G चिल्लरं CG मुशलं L 7 G चिक्खि° *cdd* °ल्लिय° BF °दसिय CG °दसिया L 8 C चिचूरएण G चिल्लरएण BF °पाणितुल्लचला C °वलो G °वल L 9 BF चिंचइ L 10 C 2 hd ओल्ले A चिलिच्चिलचिलिच्चला BF चिलिच्चिलचिलिच्चीया C चिलिल्लिचिलिच्चीला C 2 hd चिलिचिल्लाचि° E चिलिच्चिलचिलिच्चीला G चिलचिल्लचिलच्चीला ABCFG °सियम्मि A चित्तचिउ BF चित्तचिओ CG चित्तचिओ L 11 A चिरिहिट्टी C °हिट्टी L °ट्टी AG य C चिणो ट्टी E चित्तिदाऊ ABCFG य L 12 BF चिलिच्चिलं तथा चिलिच्चीलं G चिलच्चील BF चित्तचिओ C °चिओ G °चिउ B चिरहिट्टी CG चिरिहिट्टी L 14 BCF तिणसमि G चित्तदारू BCF तिणस C तिनस L 15 G चित्तदाउशब्दो G ख्यात cfr ५ ११

सवरो सेअचिलिचिलमसुचिलिचीलभरियहुं तुज्झ ।
चिरिहिट्टिलोअणो महइ निचदाउं न चित्तविअनिचो ॥ १२ ॥ [१२]

चराडातकम्मि चिंफुल्लणी चिरिचिराचिरिंचिरा धारा ।
चलिअम्मि अ चिंचइओ णिसासिअयम्मि चिद्दविओ ॥१३॥

चिंफुल्लणी स्त्रीणामधोंशुकबन्धम् । चिरिचिरा तथा चिरिंचिरा जलधारा । चिंचइओ चलितः । चिंचइओ मण्डित इति तु मण्डधात्वादेशे सिद्धः । चिद्दविओ निर्नाशितः ॥ यथा ।

घणजलचिरिंचिराचिद्दविआ पवसिअवहूउ चिंचइआ ।
णयणंसुचिरिचिरोल्लिअचिंफुल्लणिआउ पिअहुत्तं ॥ १३ ॥

अत्र चिंचिल्लइ मण्डयतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥ [१३]

दहिए चिरिड्डिहिल्लं चीही मुत्थासमुत्थतिणे ।
चीवट्टी भल्लीए चुक्को मुट्ठीइ चुज्जमच्छरिए ॥ १४ ॥

चिरिड्डिहिल्लं दधि । चीही मुस्तोद्भवं तृणम् । चीवट्टी भल्ली । चुक्को मुष्टिः । चुज्जं आश्चर्यम् । ओत्संयोगे । इति चोज्जं इत्यपि ॥ यथा ।

सा हिण्डिरे तइ चिरिड्डिहिल्लमत्त णवचीहिसमयम्मि ।
दढचुक्कामचीवट्टिताडिआ जं जिएइ तं चुज्जं ॥ १४ ॥ [१४]

L 1 *cdd* सेय° B °चिलिच्चिल° C (F?) °चिलिचिल° G °चिलिच्चिल° BF °चिलच्ची लभरि° C °चिलिचील° G °चिल्लिच्चील° G °वहू C तुज्झं L 2 C °हिहि° G °हिड्ड° G °लोयणो C महइ BF व वित्तवियविचो C व CG चित्तविय° L 3 A चिफुल्ल E °ल्लिणी BF विरिविरा° C चिरचिरा° C *om* धारा L 4 ABCFG चलियम्मि AG य C चि BC चिवइओ F विवइओ AG, C 1 hd °इउ BF णिसासियमि G निन्नासिय° ACEG °सिय° C चिसाविओ AG °विउ L 5 B (F?) चिरचिरा C twice तया चिरिंचरा G तथा चिरा (sic) BF *om* जल L 6 BF चिवइओ G °इउ B वल्लितः C 1 hd G °इउ BF मंडित· BCF *om* तु मण्डि G °देशसिद्ध C सिद्ध L 8 BF °जलचिरचिरिंचिरा° *cdd* °विया C एवसिअ° BF पसिय° G पवसिय° BCF °वहूओ BF विंवइया CG °इया L 9 C °चिरचि° *cdd* °ल्लिय° BF °चिफुल्ल° BF °णियाउ C °णियाओ G °णिया हु *cdd* पिय° G °हुत L 10 B °पूक्त L 11 B विरिंडिहिल्ल C चिरहि° F चिरिंडि° A चीहं C मुच्छासमुच्छ° A °चिणे L 12 CG चिवड्डी In C भल्ली only 2 hd margin E चुड्डो ABEF मुट्ठीए A भुज्जम° L 13 B विरिंडि° C चिरडि° G चीवड्डी BF मुष्टि L 14 G उत्सयोगे cfr Siddhah १, ११६ C °सयोग BF व इति BF वोज्जमित्यपि C चोद्दमित्यपि G चोज्जमित्यपि L 15 G तइ BF चिरडि° C चिरिंडि° C चिरि°° G णवधीहि° L 16 C चीवट्टि° G °चावट्टि° *cdd* °ताडिया BCF चोज्जं

परिसोसिअम्मि चुंछो ससिरोहे चुप्पचोप्फुच्चा ।
चुल्ली सिलाइ चुडुली उक्का चुणिओ विधारिअए ॥१५॥

चुंछो परिशोषितः । चुप्पो तथा चोप्फुचो सस्नेहः । चुल्ली शिला । अत्र । चुच्छं तुच्छम् । इति तुच्छशब्दभवत्वान्नोक्तम् । चुडुली उल्का । चुणिओ विधारितः ॥ यथा ।

सुन्दर तइ चोप्फुच्चा अचुप्पविरहग्गिचुडुलिचुंछा वि ।
बालधरिअ व्व चुल्ली सा अच्छइ आसलन्तुचुणिअप्पा ॥ १५ ॥ [१५]

चुसासी दासी चुंचुअचुप्पलचुंभला य सेहरए ।
चुसाआ य कलाए छागम्मि अ चुक्कुडचुलुप्पा ॥ १६ ॥

चुसासी दासी । चुंचुओ तथा चुप्पलो तथा चुंभलो शेखरः । चुसाआ कला । चुक्कुडो तथा चुलुप्पो छागः ॥ यथा ।

चुसासीइ सचुसाआए चुप्पलचुलुप्पिदुद्धाइं ।
रे जडचुभलचुक्कुडं अप्पसु किं चुंचुआइणा मज्झ ॥ १६ ॥ [१६]

अत्र चुक्कइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोच्यते ॥

चुप्पालओ गवक्खे वत्थे णवरत्तयम्मि चुप्पलिअं ।
चुल्लोडओ वि जेट्ठे चुसप्पहयम्मि चुसइओ ॥ १७ ॥

चुप्पालओ गवाक्षः । चुप्पलिअ नवरक्त वस्त्रम् । चुल्लोडओ ज्येष्टः । चुसइओ चूर्णाहतः । चुसिओ रेणुविच्छुरित इति तु चूर्णितशब्दभवः ॥ यथा ।

L 1 BF परिसोसयंमि ACG °सियम्मि BF चुच्छो C1 hd, भुच्छो corr. 2 hd, A °चोप्पुच्चा BF चुप्पचोप्पुवा C नोप्पचोप्फुचा E °चोप्फचा G °चोप्पुयो L 2 C 1 hd, चुल्ला C चुडली E चुदुली BF चुणिउ E चुणीओ BF विधा° ABFG °रियए C1 hd *om* विधा° C2 hd reads विहारिए L 3 C 2 hd, margin चुछो परिशोप with the remark मूलपुस्तके नास्ति, om C 1 hd, G °पित C चिप्पो C छोप्फचो BFG चोप्पचो L 4 G चुत्थमिति L 6 C तइ B वोप्पचा C चोप्फचा G चोप्पचा BF °वडिलि° C चुडलि L 7 *cdd* वाल° G °धरिय C घ BF आसवंतु° L 8 A चुचुय° BF चुवय° C चुम्बअ° E चचुअं° G चुवुय° C °शुप्पलं° L 9 C चुसाया G अ AG °म्मि य BCF चुकड° E चक्कुड° B °चुचुप्प L 10 BF चंचुओ C चुम्बुओ G चुवुउ BCF *om* तथा चुप्पलो B, C 1 hd, शेषर L 11 C चुकडो G चुलुंपो G *om* यथा L 12 B °चुलप्पि° C °दुद्दाइं L 13 B °चुकड CF चुकड BF चवुणाइणा G चवुआ° C मइझं L 14 BF भ्रशतीति C भ्रस्यतीति G पत्र्यतीति B °देपूक्त° G °मिति नोक्त । L 15 G °लउ C वच्छे G नव° *cdd* चुप्पलियं L 16 AG °डउ C जेट्टि E जेटे A °इउ In G from इओ to वास्त. l. 10 torn off L 17 *cdd* °लियं G °डउ ज्येष्ट L 18 G °इउ G चुसिउ In G तु चूर्णितशब्द is illegible

चुप्पालयदारेणं णवचुप्पलिआइ पिच्छपहरन्ती ।
ओ चुल्लोडयजाया चुसइआ देअरेण फग्गुदणे ॥ १७ ॥ [१७]

अलसम्मि चुंचुमाली चुंचुलिपूरो अ चुलुअम्मि ।
वलयावलिथणसिहवामणएसुं चूडचूअचोला य ॥ १८ ॥

चुंचुमाली अलसः । चुंचुलिपूरो चुलुकः । अत्र चुलुचुलइ स्पन्दत इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । चूडो वलयावली । चूओ स्तनशिखा । चोलो वामनः ॥ यथा ।

तुह जलचुंचुलिपूरो वि दुलहो चुंचुमालिणो चोल ।
मणिचूडमण्डिआ चारुचूअआ कामिणीउ किं महसि ॥ १८ ॥ [१८]

मालूरतोत्तणहासिइ चोढसिआ चोढचोत्तचोरलिआ ।
चच्चा य हत्थबिम्बे तलप्पहारे अ णायञ्चा ॥ १९ ॥

चोढो बिल्वः । चोत्तं प्रतोदः । चोरली श्रावणकृष्णचतुर्दशी ॥ यथा ।

चोरलिपवित्तयट्ठणे चोढदलेहिं तए हरो महिओ ।
मयणसरचोत्तणुला ज तुममेसा अहिसरेइ ॥ १९ ॥

चोप्पडइ म्रक्षतीति धात्वादेशेपूक्तमितीह नोक्तम् ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

चच्चा स्थासकः प्रसृतहस्ताघातश्च ॥ [१९]

L 1 C नवचुप्पलिआइ BF °लिआइ In G from चचु° to ओ l 2 incl torn off L 2 C उ *cdd* चुसइया C देवरेण G देअरेणे L 3 A अलसमि BF अलस C चुंचु माली A °मीली E चचु° B चुचु° CE चचु° In G चुचु is illegible AG य ABFG चुलयम्मि C चुलुयम्मि L 4 BCEF चलया° CE चलिथण° BF वावणेसुं E °सिहमणएसु From वाम° to य torn off in G E चूड्ड° BF चूडचुओअचोला L 5 C (and G?) चचु° C चचुलि° *cdd* चुलक BF *om* अत्र BF चुलचुलइ C चुलउल इति G स्यदत *om* C L 6 C चल याचली BF चुओ सूनशिखा C 2 hd, also सून° From चोलो to यथा torn off in G L 7 C च pro वि C चचु° G °माणिणो L 8 BF मणिच्चड° *cdd* °मंडिया BF चारुअआ G °चूयआ C °चूअया C कामिणीओ G कि L 9 G °सिद्द° BF °चोइसिसिया ABCEF °सिया In G सिआ चो is torn off BF °चोरलया G °चोत्तलिया E inserts ॥ अथानेकार्था ॥ L 10 G चव्वा BFG °बिंबे B तज्ञाप्प° G य C णायचा L 11 BF चोढो BFG बिल्व L 12 G पवियत्तछणे G महिउ L 13 C °सरा° G °णुआ BF तुममसा L 14 C चोडप्पइ C °क्तमिति नोक्त G °पूक्त इतीह नोक्त L 15 *om*, A and E here L 16 BF चव्वा G प्रसृत° C प्रसृति°

चंडिज्जो खलकोवेसु चप्फलं सेहरे असच्चे अ ।
कुण्डलवट्टुलदोलाफलयविसालेसु चक्कलयं ॥ २० ॥

चंडिज्जो पिशुन कोपश्च । चप्फल शेखरविशेषो ऽसत्यं च । सामान्यशब्दा अपि विशेषे वर्तन्त इति हि न्यायः । चक्कल कुण्डल वर्तुल दोलाफलकं विशालं चेति चतुरर्थम् । अत्र चड्डइ मृद्नाति भुङ्क्ते पिनष्टि चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [२०]

चारो पिआलगुत्तीच्छासुं चिक्काप्पतणुअधारासु ।
चम्ममयवारिभण्डे तणुधारादिणमुहेसु अ चिरिक्का ॥ २१ ॥

चारो पियालवृक्षो बन्धनस्थानमिच्छा चेति त्र्यर्थः । चिक्का अल्प वस्तु तनुधारा चेति द्व्यर्था । चिरिक्का चर्ममयजलभाण्ड तनुधारा प्रत्यूषश्चेति त्र्यर्था ॥ [२१]

चिंधालं रम्मे उत्तमे अ चुल्लो सिसुम्मि दासे अ ।
पाणप्पबालमुक्कच्छन्दारुइवइअरेसु चुणओ वि ॥ २२ ॥

चिंधाल रम्य मुख्य च । चुल्लो शिशुर्दासश्च । चुणओ चण्डालो ऽल्पो बालो मुक्तच्छन्दो ऽरोचको व्यतिकरश्चेति सप्तार्थः । चुणओ विअरओ इति धनपालः । आघ्रातार्थे ऽपीति केचित् । [२२]

चञ्चुचुलुएसु चुंचुलि अवगमिअसद्दाहयासु चुंचुलिअं ।
चुंचुणिआ चुअपडिरवरमणम्बिलिमुट्ठिजूअजूआसु ॥ २३ ॥

L 1 BF °कानेसु A °क्रोवेसु B चप्पलं E चुप्फलं B ऽसच्चे ABCF य L ? BF °वट्टुल° C °वट्टुल° E °वत्तल° B °दोलापल° C चक्कयलं G चक्कउयं L 3 B बप्पलं शेषर° BCF असत्य B om हि L 5 BFG चडइ C 1 hd मृद्धाति G मृड्नाति BF °पूक्त इति BFG नोक्त L 7 C चोरो ABCFG पियाल° C °गुभीच्छासु E °गुत्तीरथासु G °छासु BF चिक्का अप्प° CG °तणुय° L 8 BF °वाडिभंडे E °भंड L 9 C चारो मियाल° L 10 B त्र्यथ L 11 ABCFG य (twice) L 1? A पाणपाया° ABCFG °वाल° ABCFG °वइयरेसु E °चइयरसु L 13 G रन्य om G BF व C वा B शिशु दासश्च C शिशुर्न° G चुणउ BFG वालो G मुक्तछुदो B मुक्त छंदो B आरोचको C अरोचको L 14 CG चुणउ BF वियरओ C 1 hd G °रउ L 16 ABCEF °चुलएसु G °चुएसु ABCFG अवगमिय° E °गम्मिय° CG °सद्दएिह° *cdd* °यासु AC चचुलिय B चुवलियं EFG °लियं L 17 C चउ° *cdd* °णिया BF चुअ° C 1 hd °पडिवर° ABFG °णविलि° C °णंचिलि° A °मुड° E °मुद्धि° G °मुट्टि°

चुंचुली चञ्चुचुलुकश्च । चुंचुलि इति लुप्तविभक्त्यन्तो निर्देशः । चुंचुलिअं अवधारितं सतृष्णता च । चुचुणिआ च्युतं प्रतिरवो रमणक्रीडिका मुष्टिद्यूतं यूका चेति पडर्था । प्रतिरव इति सामान्यशब्दो ऽपि विशेषे गोष्ठीप्रतिरवे वर्तते । यदाह । ॥ चुचुणिआ प्रतिरवो गोष्ठ्याम् ॥ केचित् चुंचुणिअं चलिते ऽप्याहुः ॥ [२३]

॥ अथ छादिः ॥

छल्ली तजाइ छद्दी सेज्जाए विज्जुलाइ छडा ।'
कविकच्छू छंकुइछुंछुइंउ छलिआ छइल्लछप्पसा ॥ २४ ॥

छल्ली त्वक् । छद्दी शय्या । छडा विद्युत् । अत्र छणो उत्सव इति क्षणशब्दभवो ऽयमिति नोक्तः । छकुई तथा छुंछुई कपिकच्छूः । छलिओ छइल्लो छप्पसो इत्येते त्रयो ऽपि विदग्धार्थाः । अन्योन्यपर्यायभङ्ग्या तु निबद्धाः ॥ यथा ।

कयलीछल्लि छंकुइमम्बुजछद्दिं पि छुंछुइ मुणइ ।
छलिएण छइल्लपिआ तेण विणा छडचलेण छप्पसा ॥ २० ॥ [२४]

छवडी चम्मं छप्पंती णिअमो जत्थ लिहिअए पउमं ।
तणुए छउअच्छिक्कोलिआ छमलओ अ सत्तछए ॥ २५ ॥

छवडी चर्म । छप्पती नियमविशेषो यत्र पद्मं लिख्यते । छउअं तथा छिक्कोलिअं तनु । छमलओ सप्तच्छदः ॥ यथा ।

जस्स कए छप्पतिं करेसि छउअङ्गि सो वि तुज्झ कए ।
छमलयतलम्मि छिक्कोलिऊण मिल्लेइ मिगछवडिं ॥ २१ ॥

L 1 C चचुली G *om* चुचुली C चुचुलकश्च (sic) BFG चञ्चु चु° G चुलकश्च BCF चचुलीति G चुंचुलीति C चचु° G °लिय L 2 C चचु° *cdd* °णिया B च्युत C 1 hd च्यते 2 hd च्यूत L 3 BCF पडर्था G षडर्थं C वशषे 2 hd चशेष BF विशेषगोष्ठी° CG °गोष्ठी° G °रवे पि L 4 G चुचुणिया BCF °णिया BFG गोष्ठ्या C *om* कचित्त BCF °णिय G चुचुअ वलिते L 5 *om* A BCF छादय L 6 G तजाए B विज्झुलाइ C विज्जु° A विज्ज° L 7 A °कच्छू E °च्छहुइओ BG °छुछ° C °ईओ ABCFG छलिया L 8 BF छसा उत्स इति C छाणा उत्सव इति L 9 B छकुइ B छुछुइ BF छइलिउ G छलिउ C *om* इत्य L 10 B °ग्धार्था B °बद्धा L 11 BF छकुणइमवुछहिं G °इमंबुज° C °छहि BF छुछुइ C छुच्छुई G छुच्छुय L 12 C छलियेण *cdd* °पिया L 13 C 1 hd छम्म *cdd* णियमो CG लिहियए E पउमो L 14 A छउअछिकालिया BCEF छआञ° G छउय° C °छिकोछिया ABFG °लिया ABFG छमलउ AE य BF सत्तछ L 15 B छप्पती C पम G छउय G लिको° *cdd* °लिय C तन्तु G °लउ L 17 B छप्पंति C छप्पती G छउयगि L 18 BF छिकोलिओ ण G मिल्लोइ C °छिवडीं G °छिउडिं

अत्र । छड्डइ मुञ्चति । छज्जइ राजति । इति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ।

खन्दे छडक्खरो वि हु छासी तक्कम्मि रिच्छए छारो ।
छाही खे छाईओ माईओ लहुअमच्छए छिड्डो ॥ २६ ॥

छडक्खरो स्कन्दः । छासी तक्रम् । छारो अच्छभल्लः । छाही गगनम् । छायावाचकस्तु छाहीशब्दश्छायाशब्दभव एव । छाईओ मातरः । छिड्डो लघुमत्स्यः ॥ यथा ।

छाइछडक्खरछाहीमणी ण पणमेसि कहसु कस्स कए ।
छासीहारिणि धूए छारसिरे छिड्डगन्धिल्ले ॥ २२ ॥ [२६]

छिल्ली सिहाइ छित्तं छिविए जारेसु छिसाछिसाला ।
छित्तं कारिममुच्छुद्दले छिविअं वाहलीइ छिंछोली ॥ २७ ॥

छिल्ली शिखा । छित्तं स्पृष्टम् । छिसो तथा छिसालो जारः । जारेष्वित्येकशेषाद्बहुवचनात् छिसा छिसाली स्त्र्यपि । छित्तं कृत्रिमम् । छिविअं इक्षुखण्डम् । छिंछोली वाहली । वाहलीशब्दश्च लघुजलप्रवाहवाचको देश्य एव वक्ष्यते ॥ यथा ।

छित्तसिरोहच्छित्तच्छिल्लिं छिविएण भोत्तिऊण सिसुं ।
जं चलसि घडकरा त छिसे छिंछोलिआइ छिसालो ॥ २३ ॥ [२७]

छिप्पीरं च पलाले छिप्पालो सस्ससत्तडसहम्मि ।
छिल्लरमवि पल्ललए मुहविकोणे अ छिव्वोल्लो ॥ २८ ॥

L. 1. BF छड्डइ G छडइ G राजते C °पूक्तौ इति L. 2 A छडक्खरो B ण्यासी BF रिच्छए G छारो In G छ and च्छ are frequently confounded in the beginning of the words L. 3 BF छाइआ A छाईउ BF माइओ A माईउ G om माईओ CG लहुअ° A °मत्स्यए C 1 hd छिड्डो F छिड्डे L. 4 B स्कन्द G स्कन्द· G °भल्ल L. 5 BCF °ब्दाद् छा° BF छाइओ G मप° L. 7. C छा° BCF °मणि L. 8 C °हारिणी G छारसिर छिड्ड° C °गन्धेल्ले L. 9 G छिसाछिसाला L. 10 G छित्तं C ममुच्छुदले छिविअं ABFFG छिविअं E वाहलीइ L. 11 BF छिल्ला G छित्तं तथा छिसालो C °रेष्वित्ये° BCF बाहु° L. 12 G °माणिच्छुसा छिसाली इत्यपि BCF छिविअ G खौरवं L. 13 C °प्रवाह L. 14 C छित्तसिरोह B छित्तच्छिल्लि C छित्ता छित्ति G छित्त छिल्लं B छिविएण्णो C छिएण F छिविएण BF भोत्तिऊण G उरा L. 15 CG चलसि C 2 h1 चलसि C घडकरा G छिल्लो I CF छिसाइ G छिसाइ G छिसालो L. 16. F छिप्पीरं C om च BF व G सस्ससत्त L. 17 C छिल्लरमवि G छिंछोली BF व G वि FCE छिव्वोल्लो AGD छिव्वोल्लो

छिप्पीरं पलालम् । छिप्पालो सस्यासक्तो गौः । छिल्लरं पल्वलम् । छिव्वोल्लो निन्दार्थं मुखविकूणनम् । विकूणितं मुखमेवेत्यन्ये ॥ यथा ।

तुज्झ कए वाहेहिं सा छिल्लरयं भरेइ दुद्ध तुमं ।
छिव्वोल्लेण तमिक्खसि छिप्पीरतिणं व छिप्पालो ॥ २४ ॥

अत्र । छिवइ छिहइ स्पृशति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । [२८]

छिप्पालुअछिक्कोअणछिहंडया पुच्छअसहणदहिसरा ।
छिसोब्भवा य दुव्वा तह छिसच्छोडणं सिग्घे ॥ २९ ॥

छिप्पालुअं पुच्छम् । छिक्कोअणो असहनः । छिहंडओ दधिसरः । छिसोब्भवा दूर्वा । छिसच्छोडणं शीघ्रम् ॥ यथा ।

वरछिप्पालुअ छिसोब्भवाछिहंडेहि धवल पुट्ठो सि ।
छिसच्छोडणगमणे हक्काछिक्कोअणो हवसु झत्ति ॥ २५ ॥ [२९]

दहिए छिहिंडिभिल्लं छिंछटरमणं च मिंचणकीला ।
छुंदं बहुअम्मि बलायाइ छुई लित्तए छुहिअं ॥ ३० ॥

छिहिंडिभिल्लं दधि । छिंछटरमणं चक्षुःस्थगनक्रीडा । छुंदं बहु । छुई बलाका । छुहिअं लिप्तम् ॥ यथा ।

छुंदघणच्छुहिअं णहमुद्धीणछिहिंडिभिल्लधवलछुई ।
जाव हुअं ता तीए छिंछटरमणं सहीहि कयं ॥ २६ ॥ [३०]

L. 1 G सस्यसक्तो B छिव्वोलो C (FG?) छिवोलो D छिवोलो L. 2 G सुखचि° BF विकसुख° or विकूमुख° C मुखसेवे° L 3 BCF वाहेहिं G वाहेहि C छिल्लयर B दुद्ध C दुध F दुद्द G दुद्द C तम L 4. BF छिचोलेण C छिचालेण D विच्चोल्लेण G छिव्वोलेण C °तिणे च G °तिण L 5 G स्पृशति स्पृहयाति धात्वाविति नोक्तौ (sic) B °पूक्ता नौक्तौ. L 6 G °लुय° BFG °छिक्कोणय° G °छिहडया A पुत्थ° C °दहिसिरा L. 7 G छिन्नो° B छिसोद्भवा E °भवा BF दुचा G च्छिच्छ° L 8 G °लुयं पुच्छ BF विक्कोअणं. B छिसोद्भवा C छिन्नोब्भवा G छिन्नोभव्वा G तथा छिन्न°. L. 10 G °लुय B छिसोद्भवा° G छिभो° BF °छिहडेसि C °डेइ G °डेहि B पुद्धो F पुद्दो L 11 G छिन्न°. L. 12 G छिहडि° BF बिंबट° G छिछ्छट° BF मिवए°, EG मिचण° This is no doubt the correct form. cfr M मिचकणौं, मिचकविणौं etc G मीचवु U. मिचना It does not, however, suit the metre L 13 BCFG वहु° CEG °यम्मि BCFG वलायाइ BF छुइ A त्तित्तए BF छिहियं ACEFG छुहियं. L 14 BF छिबट°. G छुद्दुं B वहु G वहु G वलाका L. 15. छुहियं. L 16. G छुदप्पण° BFG °छुहिय C om च्छुहिअ णह G ण हु BF °मुंडीण° C °मुद्दीण° L 17 CG हुय C ताए cdd सहीहिं

छुरिअछुरमड्डिछुंछुंमुसया मट्टिछुरहत्थअरईसु ।
छेंडी लहुरच्छाए छेली थोवप्पसूणमालाए ॥ ३१ ॥

छुरिआ मृत्तिका । छुरमड्डी क्षुरहस्तः । नापित इति यावत् । छुरहत्थशब्दोऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । छुंछुंमुसयं रणरणकः । छेंडी लघुरथ्या । छेली अल्पप्रसूना माला ॥ यथा ।

जुत्तं छुंछुंमुसयं करेसि छुरमड्डिआइ छुरहत्थ ।
छेलि व्विअ अणुरूवा छुरिआघडिअस्स छेंडिजक्खस्स ॥ २७ ॥ [३१]

छेत्तरमणाव्वसुप्पाइ छेभओ हत्थविम्अम्मि ।
छागम्मि छेलओ खेत्तजागरे छेत्तसोवणयं ॥ ३२ ॥

छेत्तरं जीर्णं भूर्पाद्युपकरणम् । छेभओ स्यासकः । छेलओ छागः । कप्रत्ययाभावे छेलो इत्यपि । छेत्तसोवणयं क्षेत्रे जागरणम् ॥ यथा ।

मसिछेभइछवसणं परिहरिउं छेत्तरं व मं वहिसि ।
तीइ कए सो छेलो सिसि वचइ छेत्तसोवणमिसेण ॥ २८ ॥ [३२]

छोब्भो पिसुणे दासम्मि छोइओ अप्पिअम्मि छोब्भत्थं ।
छंटो जलच्छडासिग्घेसुं छाओ अ भुक्खिआकिसेसु ॥ ३३ ॥

छोम्भो पिशुनः । केचित् छोम्भो खल इति पूर्वदेशीयु पाठं दृष्ट्वा खलशब्दवि-

---

L. 1 *edd* छुरिय° BF °छुरछुरमडिछुंछुमु° C °छुरिमडि छुछुमुसया G छुरमडिछुंछुमुसय E मट्टि° B °अरइसु L. 2 E छेंड्डी G छिडी B थोव BF °माळाएग L. 3 *edd* छुरिया BCF छुरमंडी *edd* क्षुरहस्तो C 1. hd क्षुर° BF छुरहत्थ° L. 4 BCF छुछुमु° G छुछु° BF छेंडी C छेणडी G छेंटरी L. 5 In G छली अल्प is torn off L. 6 BCF छुछु° G छुछुमसय BF करोसि BF मडियाइ C मुंडियाइ G मडियाए BF छुरहत्थ L. 7 BF, C 1. hd च्चिय G च्चिइय *edd* छुरियाघडियस्स C छेंतिरक्खस्स L. 8 From रम° to छेभ torn off in G C छत्तरमणसुप्पाइ C 2. hd सु BF °सुप्पाइ AG छेभउ BF विमसि G °विअम्मि L. 9 AG छेलउ L. 10 BF जीर्णशूर्प्पा C 1. hd G शूर्पा° From शूर्प to स्यासकः incl. not legible in G G छेलउ In G from कप्र° to इत्यपि torn off L. 11 C छेत्तसारवयं C सोवणागरण L. 12 C छेभत्तरम्ब BF परिउ C परिहरिउं G न B वहिसि C (F°) वहिसी G वहिसी L. 13 BF तीत From स in सिसिल to मु in भुक्खिअ l. 15 torn off in G L. 14 C छोभो A छाइउ *edd* अप्पियम्मि BF छोभत्थ C छोभत्थं E here inserts अथ इति शार्यो (sic) L. 15 C मजरुपरा° E च्छडा° A छाउ C व BCFG भुक्खिय L. 16 CG छोभो G om. केचित् CG छोभो From दृष्ट्वा to है in देशी p. 124 l. 1, torn off in G

प्रलब्धाः खलं पिण्याकं व्याचक्षत उदाहरन्ति च । अस्माभिस्तु सारतरदेशीपर्यालोचनेन छोब्भो पिशुन इति दृष्टमुदाहृतं च । तत्र बहुदृश्वानः प्रमाणम् । छोइओ दासः । छोब्भत्थं अप्रियम् । ह्रस्वः संयोगे । इति छुब्भत्थं इत्यपि ॥ यथा ॥

तीए कडिल्लवत्थं उत्तरिअं करिअ मज्झ दंसन्तो ।
किं काहिसि इह धसं रे छोइअ छोब्भ छोब्भत्थं ॥ २९ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

छंटो जलच्छटा शीघ्रश्चेति द्व्यर्थः । छाओ बुभुक्षितः कृशश्च । ननु । छातोदरी युवदृशां क्षणमुत्सवोऽभूत् ॥ इत्यादौ छातशब्दस्य कृशार्थस्य दर्शनात्कथमयं देश्यः । नैवम् । छेदनार्थस्यैव छातशब्दस्य साधुत्वात् । न च धात्वनेकार्थता । उत्तरमत्र । अनेकार्थता हि धातूनां लोकप्रसिद्धा । लोके च छातशब्दस्य छेदनार्थ मुक्त्वाऽस्यैव कवेः प्रयोगो नान्येषामित्यलं बहुना ॥ [३३]

धंसाईणं मलणे गोमयवत्थेसु तह छाणं ।
छाया कित्तीभमरीसु छारयं उच्छुसकमउलेसु ॥ ३४ ॥

छाणं धान्यादिमलनं गोमयं वस्त्रं चेति त्र्यर्थम् । छाणीत्यपि केषांचित्पाठः । छाया कीर्तिर्भ्रमरी च । छारयं इक्षुशल्कं मुकुलं च ॥ [३४]

छाइल्लो अ पईवे सरिसे ऊणे सुरूवे अ ।
छिड्डकुडीसुं छिल्लं छिंडं सिहछत्तधूवजन्तेसु ॥ ३५ ॥

छाइल्लो प्रदीपः सदृश ऊनः सुरूपश्चेति चतुरर्थः । छिल्लं छिद्रं कुटी च । छिल्लं वृत्यन्तरमपीति केचित् । छिंडं चूडा छत्रं धूपयन्त्रं च । संयोगे पर इदेतोः

L 1 BF खलंपिण्याक. BCF °क्षते L 2 CG छोभो C दृष्वमु° G दृष्व उदा°. From णम् in प्रमाणम् to काडिल्ल° l 4 torn off in G C छोईउ, C छोभत्थं F छोब्भछं. L 3 BCF ऱ्हस्व C संयोग C 1 hd छुब्भ° BF °च्छामित्यपि C °त्थमित्यपि. L. 4 C काडिल्ल° cdd उत्तरिय करिय L 5 BF अह G अत्र C र BF छोइअय छोअब्भ C छोइय छोज्झ छोभछ L 6 om ABEF In G only अथ the rest being torn off L 7. From छंटो to छाओ incl, torn off in G BF जलत्थटा C जलच्छय CG न तु L 8 B °दृशा BCF भूदित्यादौ L 9 In G नैवम् to त in छात is torn off BF om from साधुत्वात् to छदनार्थं excl l 10 G साधुत्वान् L 10 C °प्रसिद्धय G °प्रसिद्धया च लोके छात° C छातशब्दस्य साधुत्वात् छेदना°. L. 11 BCF मुक्का अस्यैव G मुक्त्वाऽस्यैव. L 12 C धसाइण G धसा° BF मलिणो BF om from गोमय° to °मलन incl l 14 C °वच्छेसु. L 13 A °सुक°. L 16 C छाईल्लो A य G वि B सुरुवे ABCFG य. L. 17. A छिद्दं° A छिड्डं E छिड G छिड G °धूवजतेसु L 18 C सदृशा B सुरुपश्चेति. L. 19. G वृत्यतर°. C सयोगपरे BFG परे BCF इदोतो G इतोतो ,

कामचार इति छेंडं इत्यपि ॥ [३५]

छिप्पं भिक्खापुच्छेसु छित्तछीएसु छिक्कं च ।
छिवओ समूहणीवीसु छिंछओ देहजारेसु ॥ ३६ ॥

छिप्पं भिक्षा पुच्छं च । छिक्कं स्पृष्ट क्षुतं च । छिवओ समूहो नीवी च । छिंछओ देहो जारश्च । केचित् छिंछयं शलाटुफलमाहुः ॥ यथा ।

धूआइ पढमगब्भ व रक्खए उअह आढिआ घरिणी ।
तुम्बीइ पढमणिग्गयमाबन्धुरबन्धणं छिंछं ॥ २० ॥ [३६]

छिप्पंती वयऊसवभेए पिट्ठे वि छिप्पिंडी ।
छिक्कोट्टली अ पयरवपामद्दाछाणखण्डेसु ॥ ३७ ॥

छिप्पंती व्रतभेद उत्सवभेदश्चेति व्यर्था । छिप्पिंडी व्रतोत्सवभेदो पिष्टं चेति त्र्यर्था । छिक्कोट्टली अंह्रिरवः पादाभ्यां धान्यमलनं गोमयखण्डं चेति त्र्यर्था ॥ [३७]

छिप्पंदूरं गोमयखण्डम्मि तहेअ विसमम्मि ।
सिसुससिसु छुहहीरो छेओ अन्तम्मि दिअरे अ ॥ ३८ ॥

छिप्पंदूरं गोमयखण्डं विषमं चेति व्यर्थम् । छुहहीरो शिशुः शशी च । छेओ अन्तो देवरश्च ॥ [३८]

छेंधो थासयचोरेसु सिहाणोमालिआसु छेंडा वि ।
छोहो गणविक्खेवा छोब्भाइत्ती अछेप्पवेसासु ॥ ३९ ॥

L 1 BF छेडमित्यपि CG छुंडमित्यपि L 2 C छिन्नछाणसु L 3 AG छिवउ C °नीवीसु G °णीवीसु AG छिंछउ L 4 G भिक्षा C 1 hd चि del. 2 hd G छिवउ L 5 G छिंछउ B केचि च G om from केचित् to छिंछं incl 1 7. L 6 BF धूयाय C धूयाइ BF °गब्भं च BF om रक्खए C घोअह edd आढिया L 7. BF तुंबीइ B° मावधुर°. L 8 G छिप्पमी BF om वय BF °भेएसु BFG पिट्ठे E पोट्ठ BEFG छिप्पंडी L 9 G छिक्को-ट्टली ABCFG य L 10 B व्रतभेद BF छिप्पडी C छिप्पिडा C °भेदो L 11 C चट्ठि° L 12 A °खण्डम्मि ABF तहेय CG तहेव C 1 hd विसमम्मि L 13 C om ससिसु C छुहुहिरो AG छेउ ABF दियरे C दिअर ABCF य L 14 BF गोमयखण्डमि महय विसमंमि चेति (sic!) C व्यर्थं C 1 hd छुहहीरो C 2 hd छुह° C शिशु G छेउ L 16 B छेंधो C थासय° edd °णोमालियासु AC छेडा E छडा L 17 B छोहा C (F?) छाण E छोब्भ° G छोभ° BF अछप्प° E अपप्प° edd °वेसासु

छेधो स्थासकचौरश्च । छेंडा शिखा नवमालिका च । छोहो समूहो विक्षेपश्च । छेप्पिभाइत्ती अस्पृश्या द्वेष्या च ॥ [३९]

॥ अथ जादयः ॥

जंगा गोत्रअरभूमी जञ्चो पुरिसे तुसे जंभो ।
जयणं हयकवचम्मि जरंडो वुड्ढम्मि जगहली णीवी ॥ ४० ॥

जंगा गोचरभूमिः । जञ्चो पुरुषः । जंभो तुषः । जयणं हयसंनाहः । जरंडो वृद्धः । जरडो इत्यन्ये । जगहली नीवी ॥ यथा ।

जयणेहि हया गामा जंगाहि कणा अ जंभभावेण ।
महिलाओ जगहलीहि सहन्ति गेहा जरंडजञ्चेहिं ॥ ३१ ॥ [४०]

जडिअं खचिए जगलं पङ्कसुरे जंबुलो अ वाणीरे ।
णङ्गलसिहाइ जवणं जडम्मि जंभलजहाजाया ॥ ४१ ॥

जडिअं खचितम् । जगलं पङ्किला सुरा । पङ्किलसरको जगलं इत्यन्ये । जबुलो वानीरः । जंबुलं मद्यभाजनमिति सातवाहनः । जवणं हलशिखा । जंभलो तथा जहाजाओ जडः ॥ यथा ।

मणिजडिअथासभवणे जगलं जंबुलघरोचिअं णिन्तो ।
जहजाय कीस लज्जसि जवणोचिअहत्थजंभलत्तेण ॥ ३२ ॥

अत्र जगरो संनाह इति संस्कृतसमः । जंपइ कथयति । जवइ यापयति । इति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ । [४१]

L 1 G °कथोरश्च CG छेडा C समूढो L 2 G छेप्पवेभाइत्ती BF अस्पृश्या C अस्पृश्य द्वैष्या च L 3 *om* A, E जकारादि L 4 CEG गोयर° C1 hd जञ्चो A तुजे. L 5 BF जय हय° G °कवचम्मि ABCFG जरण्डो E जरडो C वुहम्मि G वुड्हम्मि जन्हली C नीवी L 6 C गोचर° BF जञ्चो पुरुष B तुस C °सन्नाहा BCF जरण्डो G जरण्हो G जन्हली L 7 G णीवी L 8 BCF जयणेहिं C हय गोमा G अगाहिं L 9 G महिलाउ BF जजम्हलीहिं C °लीहिं G जन्हीलीहिं B जरण्ड° G °जचेंधि L 10 *cdd* जडिय B, C1 hd खचिम् G खइए G पंके सुरे B अंबुलो C जुबुलो G जंतुलो (?) G य E वाणीरे A वाणीरो L 11 BF जगल° C णणंगल° C 2 hd णणहल° A °सिहाइ G जवेड BF °जाहा° L. 12 *cdd* जडियं C °सुरको G *om* from पङ्किल° to इत्यन्ये BF जगलमित्यन्ये° C जलमित्य° L 13 G वाणीर BCF जबुलं G जंडुलं L 15 C मडि° *cdd* °जडिय° BF insert जबुल after जगल *cdd* जंबुल° B °घरोविय C °घरोचिअ F °घरोविय G °घरोंचिय L 16 BCF जवणोविय° G जवणोंचिय° L. 17 BCF जगर G जगर

जहिमा विश्रड्ढगाहा जवयजवरया जवङ्कुरए ।
जंघामश्रो श्र जंघालुश्रम्मि जंबालयं च जलणीली ॥ ४२ ॥

जहिमा विदग्धरचिता गाथा । जवश्रो तथा जवरश्रो यवाङ्कुरः । जंघामश्रो तथा जंघालुश्रो द्वावप्येतावन्योन्यपर्यायतया जङ्घालवाचकौ । जंबालं जलनीली । शैवालमित्यर्थः । जलनीलीशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदा देश्यः ॥ यथा ।

जंघालुए णइमडं गया सि जं तुह तणुम्मि जंबालो ।
तह जवरयगोवीश्रो तुह जहिमं तत्थ गायन्ति ॥ ३३ ॥

तं जवयगोरश्रङ्गिं भरिउं जंघामश्रो हविश्र वच्च ।
जलणीलिदुग्गमग्गो ण विश्रम्भइ पाउसो जाव ॥ ३४ ॥ [४२]

जच्छंदश्रो सतन्तम्मि जक्खरत्ती श्र दीवाली ।
जसोहणो णिसिश्ररे जंघाछेश्रो श्र चच्चरए ॥ ४३ ॥

जच्छंदश्रो स्वच्छन्दः । कप्रत्ययाभावे जच्छंदो । जक्खरत्ती दीपालिका । जसोहणो राक्षसः । जंघाछेश्रो चत्वरम् ॥ यथा ।

मणिवलएहि कुणन्ती जंघाछेश्रम्मि जक्खरत्तिं व ।
जसोहणाण वि तुमं णिसि जच्छंदेण किं डरसि ॥ ३५ ॥ [४३]

विद्दविश्रम्मि जगडिश्रो जंभणश्राई जहिच्छभणिराई ।
जरलाद्धिश्रजरलाविश्रा गामीणे ऊरुए जहणरोहो ॥ ४४ ॥

L. 1. B जरमा A वियड्ढ° BCEF वियड्ढ° G वियड° B °जवरया E जवङ्कुरए B °कुरुए. L. 2. CG जघामउ G य G °लुयम्मि BCFG जबालय C जलणणीला. L. 3. B जरमा C विदग्धचरिता C *om* तथा. BG जघामउ L. 4 G °लुउ B जंयाल CG (F?) जंबाल. L. 5. C शैवा° C जलणीली° F संस्कृत BF *om* न, G has it after तदा. L. 6. C णइयड G णइतड G गयांसि BF जवालो CDG जबालो I do not think it necessary to correct this to जंबाल. The word may also be a masculine L. 7. G °गोवीए L. 8. BF जवयच° C जवच° G °गोरयंगि C °अंगि C 1 hd भरिश्रो C 2 hd भरिउ C 1. hd. G °मउ *edd.* हविय L. 9 C *om* ण C विरंभइ G वियंभइ L. 10 B जच्छंदश्रो AG °दउ ABCFG य E दीपाली. L. 11 A जसोहणो BCFG जसोहणो ABFG णिसियरे C णिसियारे A °छेउ G य BF चचरए C 2 hd चत्वरए L. 12. G स्वच्छंदउ C जरयरत्ती L. 13 *edd.* जसोहणो G जघाछेउ BF चचर C 1. hd चत्वार. L. 14. *edd* °जक्खरत्ति G छेयम्मि जक्खरत्तिं BCF न. L. 15 CG जसोहणाण G तुमा. L. 16. A विदु° *edd.* °वियम्मि AG °डिउ A जंभणाउ वि जहिछभणिरे य C जंभणियाइं BEG जहिच्छ° G °भणिराइ L. 17 C जरलद्धिय° BF °द्धिय° AEG द्धिय° C °जरलविय (sic) ABEFG °विया G गामीणे C ऊरुए जहणरोहो.

जगडिओ विद्राविनः । कदर्थित इत्यर्थः । जंभणओ यथेष्टवक्ता । जंभणभणो इति केचित् । उभयत्रादिग्रहणात् । जंपिच्छिरओ यथादृष्टमभिलपिता । जंपेच्छिरमग्गिरो यो यद्यद्दृष्टं तदेव मृगयते । इत्यादि । अत्र । जअडइ त्वरते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । जरलद्दिओ तथा जरलविओ ग्रामीणः । जहणरोहो ऊरुः ॥ यथा ।

जरलद्दिआइ दट्टुं पवणल्हसन्तंसुअं जहणरोहं ।
ओ कामसरजगडिआ जरलविआ हुन्ति जंभणया ॥ ३६ ॥ [४४]

जहणूसवमद्धोरू जंकयसुकओऽप्पसुकयगिज्झम्मि ।
जाडी गुम्मं जाई सुरा कविट्ठम्मि जाऊरो ॥ ४५ ॥

जहणूसवं अर्धोरुकम् । जंकयसुकओ अल्पसुकृतमात्यः । जाडी गुल्मम् । जाई सुरा । जाऊरो कपित्थः ॥ यथा ।

जाऊरजाडिकयदयफट्टिरजहणूसवा वि तेण समं ।
जाईलुद्धा वच्चसि जंकयसुकया सि तं पुत्ति ॥ ३७ ॥ [४५]

जालघडिआ सिरहरे जिग्घिअमोसिंघिअत्थम्मि ।
जिसोब्भवा य दुव्वाइ जीवयमई अ वाहमई ॥ ४६ ॥

जालघडिआ चन्द्रशाला । जिग्घिअं घ्रातम् । अत्र जिमिअं भुक्तमिति भुजिधात्वादेशभवम् । जिसोब्भवा दूर्वा । जीवयमई मृगाकर्षणहेतुर्व्याधमृगी ॥ यथा ।

L 1 G विद्रवित C जंभणोओ G °णउ. B जभण° G °भणे L. 2 B उभयत्राविम° G °च्छुउ BF °लखिता BF जेंपेच्छिर° G जपेच्छर° L 3 CG *om* यो BF *om* यद् once, C reads यद्दृष्ट CG मृगयत C अत्र च। C 1. hd जडइ 2 hd. अडइ G जयडइ त्वरयतीति. L 4 C जल्लरद्दिओ C 2. hd. °द्दिओ F °लद्दिओ C *om.* तथा C जलरविओ G जराविउ BF ग्रामीण C जहणराहो उरू. L. 5 B °द्दियाई C जलरद्दियाइ C 2 hd. °द्दि° G °द्दियाए C दर्ठु G दट्टु BF पवणाएहसंतं° G °सुव. L 6 C 1. hd. G उ C कावा° *cdd* °डिया C जलर° *cdd.* °विया BF *om.* हुन्ति जं° CG जंभणिया L 7. AG °मद्धोरु BF °मद्दोरु C °मद्दोरू G °सुकयो BF °कयो AG °कउ A °गिज्झम्मि C °गिज्झम्मि L. 8 E करिट्ठम्मि. L. 9. BF जहणूसवमर्द्धोरुक (F °र्द्धो°) G जरणोसव G °कउ From जाडी to ऊ torn off in G. L. 11. From दय to सवा illegible in G. BF जहणूसया BF तेस. L 12. G जोइं° C °लुद्धा वुच्चसि G °सुकया In G from सं to घिअ° l. 13 torn off L. 13 *cdd* °घडिया ABCF जिग्घिय° BF °मोसंघि° ABCFG °घिय° A °यहम्मि and then adds again l 8 L. 14. E जिसुब्भवा BF °ब्भव B दुवाइ A दुव्वा य In G व्वाइ जी° is illegible A जीवेय° *cdd* य C *om.* अ वाहमई 2. hd. remarks अपूर्णम् G थाह°. L. 15. *cdd.* °घडिया BF चद्रशाला BCF जिग्घियं In G from ग्घिअ to दूर्वा incl. l 16 torn off BCF जिमिय. BF *om.* भुजि. L. 16. G जीविय° the next word is illegible down to मृ B °हेतुच्याध°.

जालघडिआइ जा तं ण णिअसि जीवयमइं व मयणस्स ।
ता भम हरिणो व्व तुमं कुलडाजिसोम्भवाउ जिग्घन्तो ॥ ३८ ॥ [४६]

अत्र जीहइ लज्जते । इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ।

जुसो छेगे जुअलो तरुणे अपरिग्गहम्मि जुंजुरुडो ।
जुअलिअजुरुमिल्ला दुगुणिअगहणा जूअओ अ वप्पीहे ॥४७॥

जुसो विदग्धः । जुअलो तरुणः । जुंजुरुडो अपरिग्रहः । जुअलिअं द्विगुणितम् । जुरुमिल्लं गहनम् । जूरुम्मिलयं इति गोपालः । जूअओ चातकः ॥ यथा ।

जुंजुरुडाए घणरवजुअलिअविसमसरवेअणाइ मह ।
दुहजुरुमिल्लावत्थं कह जूअअ तस्स जुसजुअलस्स ॥ ३९ ॥

अत्र । जूरवइ वञ्चति । इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४७]

जेमणयं दाहिणए अङ्गे जो रं च जो किरत्थम्मि ।
जोक्खमचोक्खे जोओ चन्दे जोग्गा य चाडुम्मि ॥ ४८ ॥

जेमणयं दक्षिणमङ्गम् । हस्तादि । जो रं यः किरेत्यर्थे । जोक्खं मलिनम् । जोओ चन्द्रः । जोग्गा चाटु ॥ यथा ।

जयसिरिणिवासजेमणभुअ तुह गुणवसणम्मि का जोग्गा ।
जो रं जसेण चालुक्क जोक्खमवहरसि जोअस्स ॥ ४० ॥ [४८]

L 1 BFG °घडियाइ C °घरियाइ From ण to जिग्घन्तो l 2 incl torn off or illegible in G BCF णियसि C मणो यस्स L 2 C रिणो C °म्भवाओ L 3 अत्र जी° ल° torn off in G C लज्जात L 4 From जुसो to णा in गहणा l 5 torn off in G BCF छेके BCF परिग्ग° A जुंजुरडा L 5 E जुयलिअ° BF दुगणिय° C दुगुणिय° E °गहणो BF जुअउ G जूयउ ABEF य G ज CG वप्पीहे C 2 hd न° L 6 G जियजो From ण in तरुण to क in चातक l 7 torn off in G BF जंजूरुडो C जुयलियं L 7. B गहण BCF °मिल्लयमिमि B गोपाल L 8 C जुंजुराडाए BF जंजुरु° G जंजरु° G °जुय-लिय° C °लिय° BF °वेयणाइ In G from घणाइ to नमिति l 10 torn off L 9 BF जुरु-जुरु° C °वच्छ C जुअअ L 10 C वंचतीति L 11 A जेमणयं L 12 From जाऊ° to कर in जोक्खं l 13 torn off in G B जाउ E जाग्गा E जाग्गा E चाडुम्मि L. 13 BF क pro य C य, C 2 hd य om D किरेत्यर्थे is the reading of all the MSS. (BCDF) I think we should read किलेत्यर्थे, the form किर being foreign to the Sanskrit, though usual in Pâli and Prâkrit As to जो रं cfr ôs pa L 14 G जाउ C जोग्गो G चाडु L 15 C निवास C °भुय From भुअ to जोअस्स l 16 torn off in G L 16 C °हरेसि जोयस्स

णक्खत्ते जोडं जोइसं च जोई अ विज्जूए ।
खलिअम्मि जोइरो जोइक्खो दीवम्मि जोडिओ वाहे ॥४९॥

जोड तथा जोइस नक्षत्रम् । जोई विद्युत् । जोइरो स्खलितः । जोइक्खो दीपः । जोडिओ व्याधः ॥ यथा ।

मेहम्मि पिहिअजोइसवइजोडे रुइरजोइजोइक्खे ।
हिंडन्ति अजोइरया वम्महजोडिअसराहया कुलडा ॥ ४१ ॥ [४९]

णयणम्मि जोअणं तह खज्जोए जोइअं जाण ।
जोइंगणो अ इन्दोवे जोवारीइ जोसलिआ ॥ ५० ॥

जोअणं लोचनम् । जोइओ खद्योतः । जोइंगणो इन्द्रगोपः । जोसलिआ जोवारी । धान्यम् । जोवारीशब्दोऽपि देश्य एव ॥ यथा ।

चलजोइअजोइगणमिक्खिअ जोसलिअकारणं कालं ।
कासयवहूउ हरिसा उप्फुल्लयजोअणा हुन्ति ॥ ४२ ॥ [५०]

जोव्वणणीरं तह जोव्वणवेअं जोव्वणोवयं च जरा ।
जराहं लहुपिढरे कसिणए अ जंपणमकित्तिवयणेसु ॥५१॥

जोव्वणणीर तथा जोव्वणवेअ तथा जोव्वणोवय वयःपरिणामः । जोव्वणणीरो जोव्वणोवओ जरन्त इति चतुष्पदवर्गे यत्केनचिदुक्तं तस्य समोह एव ॥ यथा ।

जोव्वणणीरं तरुणत्तणे वि विजिएन्दिआण पुरिसाण ।
जोव्वणवेए वि ण जोव्वणोवय होइ इअराण ॥ ४३ ॥

L 1 B नक्खसे In G ण is torn off E जोइ A जोइमं BCFG य BF विद्यू G विजूए L 2 *cdd* खलियम्मि A जोडिउ G वाहो L 3 From जोड to स्खलित incl l 3 torn off in G BF स्खलित L 4 G जोडिउ L 5 ABEFG पिहिय° C पिहिया° G *om* वइ B *om* जोइ L 6 G हिंडति य जो° BFG °जोडिय° C °जोहिय° BF °सरहया G सराहडोडियसराहया as it seems L 7 BCFG जोयण A जोइअ BEFG जोइय L 8 BF जोइंगणो ABCF य G वि A इणोवे G इदोवे A जोवारि G जोवारी वि E °रीइ *cdd* °लिया L 9 CG जोयण BFG जोइउ *cdd* °लिया L 10 C जोवारि° L 11 C (F?) G वल° B °जोइया° CG (F?) जोइय° *cdd* °मिक्खिय जोसलिय° L 12 C °वहूओ BF उफुल्लिय° C ओप्फुल्लिया° CG °जोयणा L 13 C 2 hd जोचणणीर G °नीर A तहा *cdd* °वेय A °णोव्वय After जरा E adds अथाऽनेकार्था L 14 ABCFG य L 15 C *om* तथा *cdd* °वेयं L 16 C °णोव्वओ G °वउ L 17 BF तरुणत्तमिणे C जिएदि° G °जिइदि° *cdd* °दियाण L 18 C °वेए वि न जोव्वणावेए वि न जोव्वणावय BF जोव्वणावय *cdd* इयराण

॥ अथानेकार्थाः ॥

जगह लघुपिठर कृष्णा चेति व्यर्थम् । जपणं अकीर्तिर्वक्त्रं च ॥ [५१]

वेडिसवरुणेसुं जंबुओ अ गामणिविडेसु जणउत्तो ।
जच्चंदणमगरू कुङ्कुमं च जोवो अ बिन्दुथोवेसु ॥ ५२ ॥

जंबुओ वेतसवृक्षः पश्चिमदिक्पालश्च । जणउत्तो ग्रामप्रधानपुरुषो विटश्च । जच्चंदण अगरुः कुङ्कुम च । जोवो बिन्दुः स्तोक च । अत्र जूरइ खिद्यते क्रुध्यति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५२]

॥ अथ झादयः ॥

संततवरिसम्मि झडी झंखो तुट्टे झला य मयतण्हा ।
झंटी लहुद्धकेसेसु पीलुमायासु झंडुअझमाला ॥ ५३ ॥

झडी निरन्तरवृष्टिः । झखो तुष्टः । झला मृगतृष्णा । झटी लघूर्ध्वकेशाः । झडुओ पीलुवृक्षः । झमाल इन्द्रजालम् ॥ यथा ।

ण झडि झखो वि रवी कुणइ झल चेअ इत्थ मरुदेसे ।
मुञ्च झमालाइ लुलन्तझटिओ झडुआइ चुण्टेसु ॥ ४४ ॥ [५३]

झंडलिझंखरझरया असईसुक्कतरुसुवण्णआरेसु ।
झज्झरिझरुआ खिक्खिरिमसएसुं झंपणी पम्हे ॥ ५४ ॥

झडली असती । झखरो शुष्कतरु· । झरओ सुवर्णकारः । झज्झरी स्पर्शप-

---

L 1 *om* A, and E here L 2 *cdd* जपणमकीर्ति° G °त्तिक्व च L 3 BF जंवुओ G जवुउ AEG य BCF गामिणि° G °विडेसु L 4 B जंचुवद° G जव्वद° EG °गरु BF कुकुमु ABCFG य G विंटु° G °थोएसु L 5 BF जचुओ G जवुउ G पच्छिमदिग्पा° L 6 BF वचदण G जव्वदण CG अगरु B कुकुम BF चिंदु L 7 B *om* चेति L 8 *om* A E ॥ झकारादि ॥ L 9 C °वरिस्संमि BF झुडी A कडी G *om* झडी A कंखो G झखो L 10 A कडी C लहुद्द° G लहुड्ड° A °माया य BF झंडुअ° C झंगुअ° E झडुय° G झडुय° L 11 BF C 1 hd झपो G गंखो G झगी L 12 B झूडुओ F झंदुओ G झंडुव *om* C, C 2 hd झएट C *om* पीलु° C 2 hd पीलु L 13 *cdd* चय BCF °देसे L 14 CFG झमाजाइ C °झडिओ G °झन्टिउ BFG झंडुयाइ C झंडुयाइ BF चुन्नेसु C चुन्नेसु L 15 B झडंजि° G °झंरया BF °सुक्खतरु° G °सुवन्नआरेसु C °सुसाया° L 16 A झज्जरि° B झझरि° C झस्झरि° C °झरुआ G °झरुया A किजरि° BF खिखिरिम° C खिक्खिर° E किजकिरि° B °मसएसु L 17 C झखरो G झंखउ G *om* झरओ सुवर्णकार C झस्झरी G झर्झरी C adds खिक्खिरी C 1 hd चन्द्राजा° F चाएडा°

रिहारार्थं चण्डालादीनां हस्तयष्टिः । खिक्खिरीति । झरओ मशकः । मशकाद्याश्चक-शब्दाश्चौर्यामपि वर्तन्ते । यदाह । मशकाख्याश्चौर्यामप्युच्यन्ते काव्यतत्त्वज्ञैः ॥ इति । झंपणी पक्ष्म ॥ यथा ।

झरुआउलम्मि मीलिअझंपणिअं झज्झरीकरविरूवं ।
झंखरतलम्मि झरयाहमं हहा झंडली रमइ ॥ ४५ ॥ [५४]

वयणिज्जे झक्किअझिंखिआ झरंको अ तिणपुरिसे ।
झंटिअझंटलिआओ पहरिअचङ्कमणअत्थेसु ॥ ५५ ॥

झक्किअं तथा झिंखिअं वचनीयम् । उज्झिंखिअं वचनीयमिति तु उत्पूर्वेण झिंखिअशब्देन सिद्धम् । झरंको तृणमयः पुरुषः । झरंतो इति केचित् । झंटिअं प्रहृतम् । झंटलिआ चङ्क्रमणम् ॥ यथा ।

ण कुणन्ति झंटिअं ण य झंटलिअं झक्किआइ अगणन्ता ।
तुह कुमरवाल रिउणो अझिंखिअ रणसिरे झरंक व्व ॥ ४६ ॥

अत्र । झडइ शीयते । झंपइ भ्रमतीत्यादयो धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः । [५५]

दड्ढम्मि झलुसिअं तह झलुंकिअं झामिअं चेअ ।
झंकारिअझंखरिआ अवचयणे झोलिआइ झलझलिआ ॥ ५६ ॥

झलुसिअं झलुंकिअं झामिअं त्रयमपि दग्धार्थम् । झंकारिअं तथा झंखरिअं

L 1 G *om* हस्त C *om* here खिक्किरीति BCF झरओ G झरउ L 2 BF °श्चौर्ये° C °श्चर्या° B वर्त्तते BF °श्चौर्या° C °श्चार्या° G काद° BCF °ज्ञैरिति G °ज्ञै रिति L 4 BF मशया° C असआ° BCG मीलिय° F मीलय° G °झपणिय BCF °णिय BF झझरी° C झझ्झरी° G झर्झरी° L 5 BF हाहा G हडा L 6 *cdd* झक्किय° E °झंक्खिया G °झिंकिया ABCF °खिया A झरओ BCFG य C °पुरुसे G °पुरिसो L 7 BF झण्टिय° ACG झंटिय° C °झखलियाओ ABEFG °लियाउ ABFG पहरिय° C पहरियचक° BFG °हत्थेसु L 8 *cdd* झक्किय ABCEF झिंखियं G झिंकिय G *om* वच° उज्झि° C उझ्झिंखिय BF °खिय BF उत्पूर्वेयझिं-खिय° G उत्पूर्वस्य L 9 C झिंखिय° G झिंखिलशब्देन सिद्ध B °मयपुरुष G झरता G *om* केचित् *cdd* झण्टियं L 10 BF प्रहत G भहितं *cdd* °लिया L 11 *cdd* झंटिय G व्व C °लियं G अग्गियाइ BF °याइ C °याइ G अगणता L 12. C कुमर° C 2 hd तुमर° BCF अझ-किय C अझखिय B झरक C च G व्व L 13 BFG शीयते BF भ्रमेती° C त्रमती° C 2 hd त्रसती° G भ्रमत्यादयो BFG °पूक्ता G *om* इति नोक्ता L 14 A दड्ढम्मि BFG दग्ध्यिं C दड्ढम्मि C 2 hd झुलु° *cdd.* °सिय A झलु° ABCEF °किय BF झामि (sic) ACE झामिय A भेए E चेय L 15 ABEFG झकारिय° AEG °झखरिया BF °झंखरिय° C °झकखरिया BF अववयणे A कोल्लियाइ BFG झोलियाइ CE झोलियाइ *cdd* °झलिया C 2 hd °झुलिया L. 16 BF झलुसियं C झुलुसियं G झलुसियं B झलुक्कियं C झुलुकियं F झुलुकियं G झलुकियं *cdd* झामियं BF त्रयमपि य त्रयमपि दग्धार्थे C दग्धार्थे *cdd* झंकारिय C झखरिय

प्रवचयनम् । झलझलिआ झोलिका । झोलिकाशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदायमपि देश्यः ॥ यथा ।

तावझलुंकिअदवझलुसिओ तुह पयावझामिओ अ रिऊ ।
फलझकारिअदलझखरिआई कुणइ झलझलिअहत्थो ॥ ४७ ॥ [५६]

झाडं लयगहणे झामरो जरी झाउलं च वउणिफले ।
झारुअझिरिंडझीरा चीरीजरकूवलज्जासु ॥ ५७ ॥

झाडं लतागहनम् । झामरो प्रवयाः । झाउलं कर्पासफलम् । झारुआ चीरी । झिरिंड जीर्णकूपः । झीरा लज्जा ॥ यथा ।

झाउलचुण्टणकज्जे अझीर कह झामरं णिओएसि ।
झारुअझाडच्छन्ने झिरिंडए एस जं पडिही ॥ ४८ ॥ [५७]

झुंखो वज्जविसेसे झुत्ती छेअम्मि झुट्टमलिअम्मि ।
झुल्लुरिझुंटणझुंझुमुसया गुम्मप्पवहमणदुहेसु ॥ ५८ ॥

झुखो तुणयाख्यो वाद्यविशेषः । झुत्ती छेदः । झुट्ट अलीकम् । झुल्लुरी गुल्मः । झुंटणं प्रवाहः । अत्र झुणइ जुगुप्सते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झुंझुमुसयं मनोदुःखम् । झुमुझुमुसय इत्यन्ये ॥ यथा ।

तुह णत्थि झुट्टझुत्ती झुंटणतडझुल्लुरीसु णाओ सि ।
झुंझुमुसयवईए मह कहिअं तत्थ झुखवाएहिं ॥ ४९ ॥ [५८]

L 1 BFG C1 hd °झलिया C1 hd कल° C2 hd °झल्लिया BF झालिका cdd झोल्लियाशब्दो cdd तहा अयमपि L 2 G न देश्य L 3 BFG °झलुंकिय° C °किय° B (F?) °झुल्लसिउ °झुल्लिसिओ G °झुल्लउ C पयाझा° G °मिउ B रिउ C रिओ L 4 cdd °रिय° cdd °रियाइ G om कुणइ BF झलिझलिय° G झलह° CG °लिय° L 5 C लगहणे C 2 hd लता° C झरी झाउल C 2 hd झाऊउलं BF व A वयणि° BF वउलि° L 6 C झारुअ° G झाउय° B °ईरिंड° A °रिकरिंड° B °डज्झीरा ABEF वीरी° L 7 C झाऊउलं C कांर्पास फल F कार्पा° L 8 B झरिंडे G कीर्सकूर्सछूप C झारी L. 9 BF °वुटकज्जे B अज्झीर BFG णिउएसि L 10 C झारुय° C °च्छास G °डअच्छन्ने C पडिही L 11 B झुखो AE झंखो A झत्ती CG छेयम्मि BF झुट्टम° BCFG °लियम्मि L 12 AC झुल्लरि° BF °झुटण° C 2 hd °झुटण° om C 1 hd. BF °झझझमु° E °मुसाया L 13 BF झुखो C तुणया° BF झट्ट G झुट्टमलीकं CG झुल्लरी G गुल्म L 14 C झुटण BF प्रवाह C प्रवाहा G जुगुप्सत CG झुंझुमुसयं L 15 BF झुंझुमुसयमित्यन्ये C झसुझमुस-यमित्यन्ये G °सयमंत्यन्ये L 16 CG णच्छि B ज्झुट्ट° G °झुत्ती C °नह° G °तणु° C °झुल्लरीसु B °ज्झुल्लु° G णाउ L 17 cdd झुझुमु° cdd कहिय B ज्झुंस° and so several times ज्झ instead of झ in the beginning of the words BF °वाएहि

झूरं कुडिले झेरो जरघण्टे झेंडुओ वि कण्डुअए ।
अद्धमहिसीइ झोट्टी झोडप्पो चणयधन्नम्मि ॥ ५९ ॥

झूर कुटिलम् । अत्र झूरइ स्मरतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । झेरो जरघण्टः । झेंडुओ कन्दुकः । झोट्टी अर्धमहिषी । झोडप्पो चणकधान्यम् । शुष्कचणकशाकमित्यन्ये ॥ यथा ।

झोडप्पछेत्तकण्ठे झोट्टीओ कण्ठबद्धझेराओ ।
उअ चारइ गोववहू खेल्लन्ती झेंडुएण झूरगई ॥ ५० ॥ [५९]

वाहम्मि झोडिओ झोंडलिआ रासयसरिच्छकीलाए ।
टङ्कच्छिन्नसमजसतडतडत्थदीहगहिरेसु झससद्दो ॥ ६० ॥

झोडिओ व्याधः । झोंडलिआ रासकसदृशी क्रीडा ॥ यथा ।

झोडलिआए खेल्लन्तु ताव बालाउ हरिणिआउ व्व ।
आरोविऊण चाव पहरेइ ण कामझोडिओ जाव ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

झसो टङ्कच्छिन्नमयशस्तटस्तटस्थो दीर्घगम्भीरश्चेति पञ्चार्थः ॥ [६०]

गयणट्ठेसुं झत्थं च झंपिअं तुट्टघट्टिएसुं च ।
झसुरं तम्बोलत्थेसु झंडुली असइकीलासु ॥ ६१ ॥

L 1 BF ज्झेरा A जरघन्टे E घर° G झरघन्टे A झडुउ BF ज्झेंडुओ E झेंदुओ G झेवुउ C अ pro वि BEFG कंडुअए cfr II,103 L 2 AE अद्ध° C अद्द° A °सीए EG झोटी A झोडपो BF चणय° AG °धन्नम्मि L 3 B(F)G कुडिलं C स्मरति इति BF ज्झोरो झरघंट L 4 C जरद्धट BF झेंडुओ C झडओ G झडुउ BF कडुक C कण्टुक G कदुक From झाटी to प्पो torn off in G C झाप्पो L 5 G °चणकधाशा° L 6 G झोटीउ BF °वद्ध° G °चद्ध° C °झेराओ G °राउ L 7 BCF उय BF वारइ From खेल्लन्ती to लिआ l 8 torn off in G BF झेंडुएण L 8 A झोडिउ C झोड° cdd °लिया BF °सरिसच्छ° C °सरच्छि° E adds ॥ अथा ऽनेकार्था ॥ L 9 C टकछिन्न° BFG °छिभ° E °छिन्न° L 10 From डिओ to उ in बालाउ l 11 torn off in G BF ज्झोडलिया C झोंडिलिया B क्री (sic) L 11 BF ज्झोंडलियाए C डलियाए (sic) BF ताव चालाउ C बालाउ cdd °णियाउ BF व्वा C च्च L 12 BF वाव cdd न G °डिउ In G जाव is torn off L 13 BF om this line In G from this line to पिअ l 15 torn off L 14 C °छिन्नम° cdd om तम्स C पञ्चार्था L 15 A °ट्टेसु C झच्छ cdd झपियं BF °घट्टिओसु G °घट्टिम्सु L 16 BF झसर BFG तंवो° G °लच्छेसु B झंडुली C (F?) झुडली EG झंदुली E असई° From इकी° to त्थ in पल्हत्थ° l 3 of next page torn off in G

झत्थं गतं नष्टं च । झंपिअं त्रुटितं घट्टितं च । झखुरं ताम्बूलमर्थश्च । झंडुली असती क्रीडा च ॥ [६१]

पल्हत्थाकुट्टेसुं झसिअं चीहिमसएसु झिल्लिरिआ ।
अङ्किडएसु झीणं अच्चत्थे अच्छए अ झूसरिअं ॥ ६२ ॥

झसिअं पर्यस्तमाक्रुष्टं च । अत्र झंखइ संतप्यते विलपति उपालभते निःश्वसिति च । झरइ स्मरति क्षरति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झिल्लिरिआ चीही-तृणं मशकश्च । झीणं अङ्गं कीटश्च । झूसरिअं अत्यर्थं स्वच्छं च ॥ [६२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां तृतीयो वर्गः ॥

L 1 C झच्छ् *cdd* झंपिय C च्छुटित pro त्रुटित B झुंडुल्ली C झुटल्ली G झुडली L 3 BF पल्हत्थकुट्टेसुं C ल्हच्छाकुट्टेसु E °कुट्टेसु G °कुट्टेसुं *cdd* झसिय BCFG चीहि° C 2. hd ins तिएा *cdd* °रिया L 4 G अगंकि, from डएसु to लभते l 5 torn off B °कडएसु C (F?) °कींडएसु E ज्झीए A सच्छदए pro अच्छए ABCFG य C झूसि° *cdd* °रिय L 5 *cdd* झसिय C माक्रुष्ट च C झपइ C उपलभते BF नि श्वसितं C निस्वासिति G *om* नि श्वसिति L 6 BF स्मरोति BF *om* क्षरति *From* मिति *to* चन्द्र l *8 torn off in* G *cdd* °रिया BCF चीही° L 7 B मसकश्च C झीएमङ्ग कएटश्च C 2 hd °कीट BF कटश्च C 1. hd झूसिय BF, C 2 hd °रिय C स्वस्थ च । उभयं ३३५ ॥ L 8. BCFG इत्या° स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ (C *om* संग्रह) वर्ग is torn off in G BCF add ग्रंथाग्रं (C only ग्रं) २५४ । E has only इति तृ° व°

॥ अथ टादयः ॥

टमरो केसचए टंकिअं पसरिए विमोडणे टसरं ।
टसरोट्टं सेहरए टट्टइआ जवणिआए अ ॥ १ ॥

टमरो केशचयः । टंकिअं प्रसृतम् । टसरं विमोटनम् । टसरोट्टं शेखरः । टट्टइआ तिरस्करिणी ॥ यथा ।

मा संटवेसु टमरे टसरिअचूअङ्कुराण टसरोट्टं ।
टंकिअमयङ्कजुण्हाइ अन्तरे देसु मामि टट्टइअं ॥ १ ॥ [१]

टंबरओ भारिअए करालकणम्मि टप्परओ ।
अरणिअकुसुमे टक्कारिआ य टारो अहमतुरए ॥ २ ॥

टंबरओ भारिकः । गुरुरित्यर्थः । टप्परओ करालकर्णः । टक्कारी अरणिकुसुमम् । टारो अधमतुरङ्गः ॥ यथा ।

टारम्मि चडिअमित्तो टंबरओ टप्परो अ वामणओ ।
झत्ति पडिओ हसिज्जइ टक्कारिचुण्टणीहि वणे ॥ २ ॥ [२]

टिप्पी टिक्कं तिलए टिंबरु तुम्बुरु च टिग्घरो थेरे ।
टुंटो छिन्नकरे टेंटा जूअपयम्मि टेक्करं च थले ॥ ३ ॥

टिप्पी तथा टिक्कं तिलकम् । टिक्कं शिरसि स्तबक इत्यन्ये । टिंबरु तुम्बुरु ।

L 1 *om* AE In G from अथ to टट्ट l 3 incl torn off L 2. *edd* टंकियं BF विमो-ग्ने ACE °डणो L 3 E टट्टईया ABCFG °इया BF जंव° E जम्ब° G जम्य° ABCFG °णियाम ABFG य C व L 4 BCF टंकिय B प्रभृत In G from सरं to चअङ्कुरा l 6 incl. torn off B शेषर BCF टट्टइया L 6 BF टसरिय°. L 7. *edd*. टंकिय° C °जुण्हाइं BF अंन-टट्टयं (sic) *edd* °इयं. L 8 A टम्बरउ B(F)G टंव° C टम्य° E टम्ब° In G from रओ to ह in अहम° l 9 torn off ABCFG भारियए E टप्परओ A °रउ L. 9 ABEF अर-णिय° C अरणीय° BF टक्कारिय ACE °रिया L 10. B (F?) टवरओ C टम्य° G टंवरउ *edd* भारिको G °रउ BF टिक्कारी C अरणी° L 11 In G from यथा to अ incl l 12 torn off. L 12 BF टारंसि BF चडि° C चडिय° B (F?) टव° C टम्च° BF य BF वाम्मय-णओ G °णउ L 13 C पडिओ BF °चुटणीहिं C °णीहिं G °चुंटिरीहिं L 14 E टप्पी BF टिवरु A टिम्बरु C टिम्बर E टिम्बरु B तुंबरु C तुम्बरु E तुम्बरु F टुंबरु G तुंबुरु BFG थेरे C थोरे 2 hd. थोरं E थिरे L 15 CG छिन्न° BF °करो CG टंटो *edd* जूयं° BF टेंकरं व E टिक्करं A थूले. L 16 B टिप्पी G स्तवक BF, C 2 hd तुम्बरु BG टिंबरु C (F?) टिम्बुरु B तुंबरु G तुंबुरु

टिम्बरो स्थविरः । अत्र । टिविडिक्कइ मराडयति । टिरिटिल्लइ भ्राम्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्तावि‌ति नोक्तौ । टुंटो छिन्नकरः । टेंटा द्यूतस्थानम् । टेकरं स्थलम् ॥ यथा ।

चन्दराटिक्किअपरवहुमिह टेकरए रमन्तिअं दहुं ।
टिंबरुजोग्गय टिम्बरटुंटयटेंटिम्र करेसि किं टिप्पिं ॥ ३ ॥ [३]

टोलो सलहे टोलंबटोक्करणा महुअमज्जभराडेसु ।
असिछिसखायजङ्घाखणित्तभित्तीतडेसु टंको वि ॥ ४ ॥

टोलो शलभः । टोलो पिशाच इत्यन्ये । यदाह ॥ टोलं पिशाचमाहुः सर्वे शलभं तु राहुलकः ॥ टोलंबो मधूकः । टोक्करां मद्यपरिमाणभाराडम् । केचित् टोक्कराखंडं मद्यमानभाराडमाहुः ॥ यथा ।

टोलो व्व मा पड तुमं उज्जाणे वाणिणीउ जं पुरओ ।
टोलंबवरो टोक्करणहत्था मयरणग्गिजालाओ ॥ ४ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

टंको खड्गश्छिन्नं खातं जङ्घा खनित्रं भित्तिस्तटं चेति सप्तार्थः ॥ [४]

॥ अथ ठादिः ॥

ठल्लयठइअइविआ णिद्धणउक्खित्तपडिमासु ।
ठाणो माणो ठाणिज्जो गोरविअम्मि सिणहए ठिक्कं ॥ ५ ॥

ठल्लो निर्धनः । ठइओ उत्क्षिप्तः । ठइओ अवकाश इत्यन्ये । ठविआ प्रतिमा । ठाणो मानः । ठाणिज्जो गौरवितः । अयं दन्त्यादिरपीत्येके । थाणिज्जो । ठिक्कं शिश्नम् ॥ यथा ।

L 1 B °टिक्कइ C टिरटिल्लइ BF साम्यति L 2 C छिन्न° BF टंटा C टिंटा 2 hd. टिंटो
L 3. C चन्दन° cdd °टिक्किय° C °वहु टिक्करम रम दहु BFG रमतिय G दहु L. 4. B टिंवरु°
C (F?) टिम्बरु° C °जोग्ग G टिम्घय° cdd °टेटिय G टिप्पि L 5 BFG टोलव° C टोल-म्बटोक्करणा E °णो A महुम्र° EG महय° BF °भाडेसु L 6 G छिन° G °खाणित्त°
E °खणेत्त° C °तडेसु BF टको L. 7. B पिशाचाहु L 8 BF राहुलका । आचार्य ॥
BF टोलंवो C टोलम्बो G om टोल्लंबो G om मधूक L 10 C व C उज्झाणे 2 hd
ओझाणे BF °णीओ C °णीअ G पुरउ L 11 BF टोलंवतलो C टोलम्ब° G टोल्लव°
C °हच्छा BFG °जालाउ L 13 BF खड्ग C खड्गः C छिन्न G खनित्र भित्ति
L, 14 om. A L 15 A °ठइय° BCEFG ठइय° C °ठविया L, G ठविता ABF ठविया
B णिद्धन° F णिद्दन° AC उखित्त° E °उखेत्त° L 16 BFG °वियम्मि BF सिणहए C सिएहेन
L 17 G °ठइउ (twice) BF ठविय CG ठविया L. 18 C 1 hd ठाणा. BF थाणिज्जो
pro था° G °णिज्जो L 19 C 2 hd, शिश्न

ठाणो ण ठल्लयाणं ठाणिज्जत्तं ण यावि ठइआणं ।
ण य ठिक्कं सण्ढाणं अठविअउवलाण ण य पूआ ॥ ५ ॥ [५]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गोरविउड्ढेसुं ठरिअं ठिविअं उड्ढणिअडहिक्कासु ।
दन्तग्गहिए डंकं डव्वो डावो अ वामकरे ॥ ६ ॥

ठरिअं गौरवितमूर्ध्वस्थितं च । ठिविअं ऊर्ध्वं निकटं हिक्का चेति त्र्यर्थम् । ऊर्ध्वार्थे ठिअअं इत्यन्ये ॥

॥ अथ डादयः ॥

डक्कं दन्तगृहीतम् । दष्टार्थं तु दष्टशब्दभवम् । डव्वो तथा डावो वामकरः ॥ यथा ।

डव्वे फरयमडावे खग्गं गहिऊण तुह पई समरे ।
पड्डपचक्खं पसरइ अमरिसडक्काहरो एसो ॥ ६ ॥ [६]

डंडं डिंडी सीविअकप्पडखण्डेसु तह डलो लोट्ठे ।
डफ्फं सेल्ले डल्लं पिडिआइ अलिञ्जरे डहरी ॥ ७ ॥

डंडं तथा डिंडी सूच्या संघटितानि वस्त्रखण्डानि । डंडीत्यप्यन्ये । डलो लोष्टः । डफ्फं सेल्लाख्यमायुधम् । डल्लं पिटिका । डहरी अलिञ्जरम् ॥ यथा ।

डडपरिहाणडिंडीपाउरणा चइअ डफ्फया तुज्झ ।
रिउणो पल्लिवणिहरे डहरीडल्ले वहन्ति डलखलिरा ॥ ७ ॥ [७]

L. 1 C ठाणा BCF ठाणिज्जंत BFG ठइयाण C ठवियाण L. 2. C ठिक्क BFG सण्डाणं C सढाणं BF अठवियवलाण C °वियओव° C 2 hd °उव° G °विअउविलाण BF (G?) पूय C पूया L. 3 B °कार्था om A L. 4 C गोरवि° CF °उड्ढेसु add ठरिय ABF ठिवयं CE ठविय, om G C उड्ढ° ABCFG °णियड° E °डिक्कासु, E adds । ॥ अथ डकारादिः ॥ L. 5 E °गहिए G om डक्कं BCF डवो E डवा ABCFG य E वाम° BF वास° L. 6 BCF ठरियं G ठविय BF ठिवय CG ठिविय L. 7 C ऊर्ध्वार्थो BF ठिअअमित्य° C ठिविअमि 2 hd ठि° G ठियअमित्य° L. 8 om A and E here L. 9 C डवो. L. 10 B om यथा L. 11 C डवे फार° C खग्गं L. 12 C °पच्चक्खं B एस L. 13 C डडी ABCFG सीविय° B °कडप्प° C °डकवडेसु G दन्ता जाहे. L. 14 BCFF डप्प A सेल्ला BFG गिल्ले ABFG पिडियाइ C पिल्लिआइ I पिडआइ BF अलंजर L. 15. C सूच्या G सघडितानि. C डडीत्यन्य BF डप्पं C डफ्य L. 16 BF डल्लं L. 17 C °डडी° BFG °पाउय C वइअ BCF डप्पया C तुम्ह G तुम्हा L. 18 C पल्लिवणि° G पल्लिवणि° or पल्लि° BF डलपलिरा

डहरो सिसू सिरहरम्मि डग्गलो दवपहम्मि डङ्गाडी ।
रच्छाइ डंडओ डंभिओ अ कितवम्मि डंवरो घम्मे ॥ ८ ॥

डहरो शिशुः । डग्गलो भवनोपरि भूमितलम् । डङ्गाडी दवमार्गः । डंडओ रथ्या । डभिओ द्यूतकारः । डंबरो घर्मः ॥ यथा ।

गिरिहिअ डहरे उत्तरिअ डग्गला डडएण तुह रिउणो ।
डङ्गाडिडंबरिल्ले जन्ति वणे डभिअ व्व जरवसणा ॥ ८ ॥

अत्र । डल्लइ पिबति । डरइ त्रस्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८]

डाली साहाए णयणे डाअलडोलडोअणया ।
डिअली थूणा भेगम्मि डिड्डुरो डिंफिअं च जलपडिए ॥ ९ ॥

डाली शाखा । डाअलं डोलो डोअणं त्रयोऽपि लोचनार्थाः । डिअली स्थूणा । डिड्डुरो भेकः । डिफिअ जलपतितम् ॥ यथा ।

गयडोल डोअणेहि ण णिअसि डालि लुणेसि डिअलिकए ।
ता तरलिअडाअलओ गुत्तिद्दहे डिड्डुरो व्व डिफेसु ॥ ९ ॥

अत्र । डिभइ स्रंसते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [९]

डिंडिल्लिअं च खलिए वत्थे डीरं च कन्दलए ।
ओड्डसम्मि अ डीणं तहेअ डीणोवयं उवरि ॥ १० ॥

L 1 A सिरि॰ BF सिहरमि E डजग्गां G डग्गछो AE डहाडी BF डंदाली C डङ्गाली G डङ्गाडी   L 2 BF डंडिओ AG डभिउ ABCFG य BF डवडो C डम्बरा G डवरो   L 3 BF डङ्गाली C 1 hd डङ्गीली 2 hd डङ्गाली G डडाडी G डडड   L 4 G डभिउ C ॰कारक BFG डवरा G घर्म्मो   L 5 *cdd* गिरिहिय C डरे *cdd* उत्तरिय BF तु pro तुह L 6 B डंदालि॰ C (F?) डङ्गालि॰ G डहाडि॰ BG ॰डंव॰ C (F?) ॰डम्ब॰ BF वसे *cdd.* डभिय C च   L 7 C 1 hd डल्ल BF पिचति G पिवति C डरइ स्यति   L 8 G साहाइ A डाअल॰ EG डायल॰ A ॰डोल॰ C 1 hd *om* डाल C 2 hd डाल G ॰डोयणया C 2 hd ॰डाआणया   L 9 B डियली ACEG डियली F दियल्ली B थूणे C थूणा F थूणे A भेयम्मि A डिड्डूरो E डिड्डुरो I should have preferred this reading but for Sindhi देडरु cfr Gujarati डेडका G डिंडुरो BF फिंयं (sic) ACE डिंफियं G डिफियं BF ॰पडए   L 10 C 1 hd G डायल C 1 hd डोअणो C डोआण G डोयण BFG डियली C स्थूणी G स्थूणार्थां.   L 11 C डिड्डुरा G डिड्डुरो BCF डिंफिय G डिपिय   L 12 G डोयणाहि *cdd* णियसि CG डियलि॰. L 13. CG तरलिय॰ BF तरल्लिडा॰ G ॰डायलउ C डाअरओ BC F गुत्तिदहे G डिड्डुरो C च डिफासु   L 14 B डिभ (sic) *om* स्रसते   L 15 C डिडि॰ G डिंडिय॰ *cdd* ॰लिय B च A ए (*om* खलि) C वच्छे G कंदलए   L 16 A उड्डसम्मि C उड्डणमि G उड्डम्मि ABCFG य AC तहय G तहेव L उवरि

डिडिल्लिअं खलिखचितं वस्त्रम् । डिडिल्लिअं स्खलिते हस्ते इति केचित् । यदाह ॥ डिंफिअडिडिल्लिअया पतिते च स्खलितहस्ते च ॥ डीरं कन्दलः । डीणं अवतीर्णम् । उड्डीनवाचकस्तु संस्कृतभव एव । डीणोवयं उपरि ॥ यथा ।

विणहू डीणो त्ति तुम खलिणिवडीणोवयं पय देसि ।
डीरं लिहन्ति डिडिल्लिअ च परिहन्ति तेण तुह रिउणो ॥ १० ॥ [१०]

डुंबो सवचे डुंघो उअअञ्चणो डुंगरो सेले ।
वरहम्मि डुंडुओ डोला सिविआ दारुहत्थए डोओ ॥ ११ ॥

डुंबो श्वपचः । डुंघो उदञ्चनविशेषो नालिकेरमयः । डुंगरो शैलः । डुंडुओ जीर्णघटः । डोला शिविका । अन्दोलनवाचकस्तु दोलाशब्दभवः । डोओ दारुहस्तः ॥ यथा ।

डुंगरआणिअडोलाडोए विक्किन्तयस्स तुह रिउणो ।
डुंडुअसरस्स डुंबो त्ति छिविअ डुंघयजलेण लेइ जणो ॥ ११ ॥ [११]

तम्बोलभायणे डोंगिली तहा डोलिओ कसिणसारे ।
डाऊ फलिहंसदुमे गणवइपडिमाविसेसे अ ॥ १२ ॥

डोंगिली ताम्बूलभाजनविशेषः । डोंगिली ताम्बूलिनीत्येके । डोलिओ कृष्णसारः ॥ यथा ।

दइअम्मि सावराहे एन्ते डोलिअविसालणयणाए ।
डोंगिलिणिहित्तवीडयकडुणमिसओ परमुहीइ ठिअं ॥ १२ ॥

L 1 C डिडि° *edd* ल्लियं C 2 hd खलित खचित G डिडि° *edd* °ल्लिय C खलिते हस्ते in G twice　L 2 *edd* डिंफिय BI डिंडिल्लियया C °डिडिल्लियथा G °डिल्लियया G सलिते BF पतने C या G हस्ते घ G डीरं च　L 3 G *om* संस्कृ G उवरि　L 4 BF विणहू G विणह BI डीणी BCI खलिणिय G खलि° BF °डीणावय B देसी　L 5 BF लिहिन्ति *edd* °ल्लिय BF परिहित्ति　L 6 BI G डुवा L डुंबा BF सवरे BF डुंघा C डुघो L डुघो C उअंचणो G उअनणो E डुगुरो but delet ,(u) under ग A सेलो　L 7. C घडम्मि B डुडुओ AG डुंडुउ *edd* सिविया A डाउ G डोवो　L 8 B डुवा G डुंघो C डुघो G डुघो BF घांर° G *om* डुगरो शैल BF डुडुओ G डुंडुउ　L 9 C जीर्णघट G सिविका BF °वि°. G घ°दानवाच्य° G डाउ　L 11 *edd* °आणिय° G °डोलाए CG विकन्तयस्स　L 12. C डुडुय G डुंडुय° BI G डुंघो *edd* छिविय　L 13 BFG तबोल° AE डोंगिली BF डागिली G डोल्उ E adds ॥ यथाऽनेकार्था ॥　L 14 C फलिहस° A °डमे ABCF य G अ　L 15 C डोंगिनी G डोंगिली from स्येके to यथा । 15 torn off in G　B डोलिओ　L 17. *edd* दइयम्मि C सावराहे BCI एंते *edd* डोलिय B °नयणाए　L 18 BF डोंगिलि° C डोंगिलि° C °निहत्त G णिहत्त° BF °वीडायकडुण° C °वाडयकडण° G °यडण° C 2 hd G °मिसउ *edd* ठियं

॥ अथानेकार्थाः ॥

डाऊ फलिहंसकवृक्षो गणपतिप्रतिमाविशेषश्च ॥ [१२]

डोंगी अ हत्थबिम्बे तम्बोलद्दाणभेए अ ।
ढड्डो भेरी ढंको अ वायसे ढंढणी अ कविकच्छू ॥ १३ ॥

डोंगी स्थासकस्ताम्बूलभाजनविशेषश्च ।

॥ अथ ढादयः ॥

ढड्डो भेरी । ढंको वायसः । ढंढणी कपिकच्छूः ॥ यथा ।

गोसुट्ठिअढंकउले देउलवाइज्जमाणढड्डे अ ।
उड्डविओ वेसाए ढंढणिछित्तो व्व तम्मइ भुअङ्गो ॥ १३ ॥ [१३]

मंकुणए ढंकुणढेंकुणा तहा ढंकणी पिहाणीए ।
ढंसयमजसे वीणाइ ढंखरी ढक्कयं तिलए ॥ १४ ॥

ढंकुणो तथा ढेंकुणो मत्कुणः । ढंकणी पिधानिका । ढंसयं अयशः । ढंखरी वीणाभेदः । ढक्कयं तिलकम् ॥ यथा ।

ढंखरिअ ढंकुणहरे इमाइ मा वच्च ढक्कयं दड्डुं ।
ढेंकुणखद्धो ढकणिहणिओ णीहरसि ढंसयं लहिअ ॥ १४ ॥

अत्र ढक्कइ छादयति । ढसइ विवर्तते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१४]

चिक्खल्ले ढंढरिओ ढंढसिओ गामजक्खम्मि ।
णिच्चम्मि ढिक्कयं ढिंढयं जलगए बलाइआ ढेंकी ॥ १५ ॥

L 1 *om* A and E here In G from कार्था to शेषश्च l 2 torn off L 2 C °हसइत्ती
L 3 C डोगी ABCFG य B °विंबे E °विंब G °बिंबी G तंबो° B °लद्दाए° F °लहाए° ABCFG य E ins here ॥ अथ ढकारादि ॥ L 4 BF ढढो C ढन्ो G ढग्गो E ढड्डो pro ढंको ABCFG य (twice) From कवि° to स in वायस l 7 torn off in G. L 5 BF डोंगी स्थासक .
L 7. BF ढग्गो C ढड्डो C ढेको BF ढकणी BF कवि° L 8 BCF गोसुद्विय° G गोसोट्टिय° G देवज्ज° From णढड्डे to भुअङ्गो torn off in G BF °ढंढा वि C °ढढे य L 9 C उड्डविओ वेसाए C °च्छित्तो च L 10 A मकुणए C मस्कुणए C °डिंकुणा C तह BF *om* ढकणी In G this line down to णीए is torn off L 11 E वीणाइ BF वीणाइ C ढंपरी A तिलय
L 12 In G from था in तथा to कु in ढकुण l 14 torn off C अय L 14 *eld* ढक-रिय C चच BF ढकय C दड्ड L 15 C ढेकुण° CF °खद्धो G °खद्दो (!) From कणि° to नोक्तौ l 16 torn off in G C °हउ C ढंकिसय F ढंसिय BF लहिय C लहिया L 16 C निवर्तते
L 17 CG °रिउ AG °सिउ L 18 E णिच्चम्मि From य in ढिक्कय to ढ in ढढसिओ l 1 of next page torn off in G ABCF ढिंढय E ढिंढियं B वलाइया AC (F?) बलाईया E बलाईया C 1 hd. *om* ढेंकी 2 hd ढकी

ढंढरिओ कर्दमः । ढंढसिओ ग्रामयक्षः । केचित् ग्रामवृक्ष इत्याचक्षते । यदाहुः ॥ ढंढसिओ ढंढरिओ ग्रामतरौ कर्दमे चाख्ये ॥ अत्र । ढंढल्लइ भ्रमति । ढंढोलइ गवेषयति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । ढिक्कयं नित्यम् । ढिंढयं जलमध्यपतितम् । ढेंकी बलाका ॥ यथा ।

ढंढसिअपूअणपरा ढेंकीओ भणइ ढिक्कयं का वि ।
दिट्ठो कह वि मइ पई ढिंढो ढंढरिअखुत्तो वा ॥ १५ ॥

अत्र । ढिक्कइ वृषभो गर्जति । ढुमइ ढुसइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१५]

अधणे ढेल्लो ढेंढिअढोंघरया धूविअभमिरएसु ।
ढंढो पङ्कणिरत्थे ढंढरढयरा पिसायईसासु ॥ १६ ॥

ढेल्लो निर्धनः । ढेंढिओ धूपितः । ढोंघरो भ्रमणशीलः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल रिउणो तुह दवडज्झन्तपीलुधूमहया ।
णवअगरुढेंढिआण सुमरन्ते ढेल्लढोंघरा रसे ॥ १६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ढंढो पङ्को निरर्थकश्चेति समाहारः । ढंढरो तथा ढयरो पिशाच ईर्ष्यायां चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ [१६]

पिढरोगहजलेसुं ढमरं ढेंका हरिसकूवयतुलासु ।
णत्था णासारज्जू आउत्ते णअणोव्वा य ॥ १७ ॥

L 2 G ढंढसिउ ढढसिउ कर्दम चाख्य (sic) C चाख्यो C ढढोल्लइ From इ in ढढोलइ to यथा incl 1 4 torn off in G L 3 *edd* गवपयतीति धा° L 4. BF ढेकी C ढकी BF बलाका L 5 *edd* ढंढसिय° CG °पूयण° BF ढेंकीउ C ढकिओ G ढिकीउ. L 6 G ढिड्ढ From वि to इति excl 1 7 torn off in G. B ढिढो B ढिंढरिय° C (F?) ढिढरिअ°. L 7. *edd* भमतीति C °पूक्तावति नोक्तौ L 9. BF अधण BCF ढेढिय° A ढेडिय° G ढंडिडं° C °घरिया BF धूमिय° E adds ॥ अथा ऽनेकार्था ॥ L 10 From ढो in ढंढो to ण in भ्रमण° 1 11 torn off in G A °णिरच्छे BF °ढरा BF पिसाईसासु L 11 B ढेडिओ BF ढेघरो L 12 G भुव G डवडज्झंत° C °डझ्झानपीलुधूमाहया G °मरया L. 13 G णव-यगरु° BF ढंडियाण C °ढंढियाणं G ढेडिया from णं to ड्डो 1 15 torn off in G. BF °ढोघरा. L 15. CG पिशाच L 17. BF पिंढरो° A ढिंका BF ढेका E ढका BF °कूवय° E ॥ अथ णादिः ॥ L. 18 G आवत्ते C (AG?) णअणाणा

ढमरं पिउरमुप्पाजल चेति व्यर्थम् । अत्र ढुढुल्लइ भ्रमति गवेषयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ।

ढेंका हर्षः कूपतुला चेति व्यर्था ॥

॥ अथ णादिः ॥

णत्था नासारज्जुः । णत्थो तथा णोत्थो आयुक्तः ॥ यथा ।

भक्खन्तेण गामं णत्थारहिओसहेण व समग्ग ।
णत्थ तए णोव्वाण असाण वि भज्जिओ मग्गो ॥ १७ ॥ [१७]

णद्धो आरूढे णंदाणंदीणंदिणीउ गाईए ।
परिवञ्चिअम्मि णडिओ अ णच्चिरो रमणसीलम्मि ॥ १८ ॥

णद्धो आरूढः । णदा णदी णंदिणी त्रयोऽप्येते गोवाचकाः । अत्र णक्खा नखा । णवि वैपरीत्ये । णइ अवधारणे । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः । णडिओ वञ्चितः । खेदित इत्यन्ये । णच्चिरो रमणशीलः ॥ यथा ।

अम्बरणद्धे मेहे णंदावालीण णंदिणीगोट्ठे ।
ण मुणेसि णच्चिराण जइ गीअ णदिपुत्त णडिओ सि ॥ १८ ॥ [१८]

मलिणम्मि णज्जरो णंदणो अ भिच्चम्मि णड्झरो विमले ।
णलयमुसीरे सीहे णंदिक्खो णंदिअं च सीहरुए ॥ १९ ॥

णज्जरो मलिनः । णंदणो भृत्यः । णड्झरो विमलः । णलय उशीरम् । णंदिक्खो सिंहः । णंदिअं सिंहरुतम् ॥ यथा ।

L 1 BF पिउरंमुसजजं G पिंडरमु° L 2 BE °शपूक्तामिति नोक्त L 3 BCF ढको BCF द्यर्थं L 4 *om* A, and E here C णान्य L 5 C (G?) णत्थो C 1 hd णोत्थो C 2 hd (G?) णोत्था L 6 B भक्खतण G गाम CG °रहिउसहण L 7 C 1 hd णच G णत्थ C 1 hd (G?) णोत्थाण BF असाण ण वि G अन्नाण G भजिउ C मग्गो L 8 C 1 hd णड्डो C 2 hd णद्धो G *om* णदी C °णंदिणीओ L 9 BF परिवंचियाति CG परवंचियम्मि AE °वंचियम्मि AG णडिउ ABCFG य G णच्चिरा L 10 C णद्दा B णंदीणी C णंदिनी BCF त्रयो ऽपि गो° L 11 B नखा G णयह वधारण BF इति *pro* एते G नोक्ता L 12 G णडिउ BF खेदित L 13 BFG अंबर° C °णद्धे C णंदवा° G णंदीवा° B (F?) °वालीणं G °गा° L 14 *edd* गीयं C णदीपुत्त G णडिउ L 15 A णज्जुण F णंदणा BFG य C *om* अ ABCF णज्जरा L 16 C णयज्जमु° G सीहो *edd* णंदिय BF सीहरुए C °रुए L 17 C मलिना BCF णज्जरा C णयज्ज उशीरं G णज्जयमुसीर L 18 G णदिक्का B नंदिक G सिंह *edd* णंदियं B सीहरुतं C °रुतं

णज्झरजस तुह रिउणो णरवइणंदिक्ख णंदिअं सोउं ।
णज्जरवत्था णलयकरा मालिअणंदणा हविअ जन्ति ॥ १९ ॥ [१९]

दुहिअम्मि णहिओ णडुरी अ भेगम्मि मन्दिरे णालिअं ।
णहरी छुरीइ णडुली कच्छवए णहमुहो घूए ॥ २० ॥

णहिओ दुःखितः । णडुरी भेकः । णालिअं गृहम् । णहरी छुरिका । णडुली कच्छपः । द्वित्वे णड्डुली इत्यपि । णहमुहो घूकः ॥ यथा ।

णहमुहणालिए रसे रुसं सोऊण तुह रिउवहूणं ।
णहरीहय व्व णडुरिणडुलीउ वि णहिआ हुन्ति ॥ २० ॥

अत्र । णवर केवले । णवरि आनन्तर्ये । एतावव्ययौ । णव्वइ णज्जइ ज्ञायते । णडइ गुप्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२०]

जत्थ पलासलयाए जणेहि पइणाम पुच्छिआ जुवई ।
अकहन्ती णिहणिज्जइ णिअमविसेसो णवलया सा ॥ २१ ॥

यदाह ॥ नियमविशेषश्च णवलया ज्ञेया । आदाय पलाशलतां भ्राम्यति लोको खिलो यस्याम् । पृष्टा पतिनाम स्त्री निहन्यते चाप्यकथयन्ती ॥ यथा ।

दोलाविलाससमए पुच्छन्तीहिं सहीहि पइणामं ।
लज्जीहि हणिज्जन्ती बहुआ णवलयवयं भरइ ॥ २१ ॥ [२१]

L 1 BCF णज्जरजस *edd* णदियं BF सोओ L. 2. CG °वच्छा *edd.* मालिय° BF °णंदिणा *edd.* हविय. L 3 ABCFG दुहियम्मि E दुहअम्मि AG णहिउ E णंहिओ AC णड्डुरी a form which is perhaps equally correct. E णडरी G णंडुरी ABCFG य E भोगम्मि *edd.* णलिय L. 4 BF छुरी G छुरीए AC णडुली A कच्छयम. L. 5. G णहिउ C णडुरी G णंडुरी BCF णलियं G नलिय. *G om* णडुली कच्छपः. L. 6. G णड्डुली BCF णड्डुलीत्यपि. L. 7. G णमुह° C रसे G रस B रुसए F रुसं G रिउणए वहू L. 8. C 1. hd च BF णच्छुरिणडुलीओ C च हुरिणड्डुलीओ G णड्डुरिडुलीउ BFG णहिया G णिहिया. L. 9. BF णमरं BF णमरि C वरि यानतर्य. BCF णधइ G णयइ BF णड्डइ. L. 10. BF णरइ. L 11. C पलासयाए E जाणेहिं ABCF जणेहिं G जणेइ *edd* पुच्छिया AE जुम्भई B जुवइ. L. 12. C णिहणज्जइ BF नियम° C णियमे विसेसे AEG णियम° E णवभया L 13. G सा pro ज्ञेया The first verse is incomplete. BF आशाय. C का pro लोको. L. 14 C निहन्यते BF चाप्यकथयन्ती C चाप्यकथ°. L. 15. BF °विलासमये BFG सहीहिं C सहीहिं BF पइनामं. L 16. BFG लज्जीहिं BF चहुया CG वहुया BF णवलयवयं C °वायवयं.

णवरिअ सहसा ओआइए णमसिअं तडिम्मि णहवल्ली ।
णव्वाउत्तो भोगी कराहे णक्खत्तणेमी अ ॥ २२ ॥

णवरिअ सहसा । णमसिअ उपयाचितकम् । णवसिअं इत्यन्ये । णहवल्ली विद्युत् । णव्वाउत्तो ईश्वरः । नियोगियुत इत्यन्ये । णक्खत्तणेमी विष्णुः ॥ यथा ।

णमसिअसएहिं पाविअसिरीइ णक्खत्तणेमिसममप्प ।
णवरिअ णव्वाउत्तय मा मुण णहवल्लिचञ्चला एसा ॥ २२ ॥ [२२]

जलभवफलभेए णइमासयमुच्छिट्ठए णवोद्धरणं ।
णाओ गव्विट्ठे णाउल्लो गोमी विलम्मि णारोट्टो ॥ २३ ॥

णइमासय जलोद्भवः फलभेदः । णवोद्धरण उच्छिष्टम् । णाओ गर्विष्ठः । णाउल्लो गोमान् । णारोट्टो बिलम् । कूसार इत्यन्ये ॥ यथा ।

णाउल्ल णवोद्धरणेण तूस मा विसह णायउड्डणाय ।
दुलहणइमासयकए सया वि गोहा ण होइ णारोट्टे ॥ २३ ॥ [२३]

णालंबी जूडे णाहिदाममुल्लोअमज्झदामम्मि ।
णालंपिअमक्कन्दे जहणम्मि अ णाहिविच्छेओ ॥ २४ ॥

णालंबी कुन्तल । णाहिदामं उल्लोचमध्यदाम । णालंपिअ आक्रन्दितम् । णाहिविच्छेओ जघनम् । णाहीए विच्छेओ इति वाक्यमपि जघनवाचकम् ॥ यदाह ॥ णाहीए विच्छेओ जघन कैश्चित्तु णाहिविच्छेओ ॥ यथा ।

L 1 BF णच्चरिअ AC उआइण G उवयाइअए *cdd* णमसिय BF तडमि L 2 ACG णव्वाउत्तो BF णक्खत्तणामी ABF य E या L 3 BF णच्चरिय C णवरिय *cdd* णमासिय BF उपयावितक C 1 hd °तकख 2 hd °तत *cdd* णवसियमित्यन्यं B सह° L 4 C (G?) णव्वा° G °उत्ता L 5 *cdd* णमसिय CG °सएहि *cdd* पाविय° G °सिरीण BF णपत्त° BF °सममप्प C °प्प L 6 BF णचरिय C चरिय G णवरिय C णव्वाउत्तय C मुण C °वल्ली° BF °वनला एसो L 7 BF णइमासय° CE णयमा A °मुच्छिम्मए BFG °च्छिट्ठए A णवुद्ध° G णवो° C °हरणं L 8 AG णाउ BF गव्विट्टे E गविट्ठा G °ट्टे C 1 hd णाउल्लो *cdd* विलम्मि C °ट्टो E °ट्टे L 9 C णयमासय BG णवुद्धरण F णवुद्द° C णवाइ° C उच्छिष्ट G णाउ BFG गव्विट C 1 hd *om* णाओ ग° 2 hd गार्वत L 10 C नारोटा G णारोट्टो BF णारो° BFG विलं L 11 C णाउल्ल B णवुद्धरणाण F णवुद्दरणाण C णवुद्द° G णवुद्ध° which is of course equally correct BF C 1 hd त्तस G विसमु C °उल्लणाय G °उडणायं L 12 G दुलह° G णारोट्टे L 13 A णायवी BFG णालवी A जूड A °गजा° C °मज्झ° A °दामम्मि L 14 BCEFG णालपियम A °पियमुक्कंद BF जहमि ABCFG य AG °च्छेउ L 15 B णालंची G णालवी G °दाम BF उल्लाइ B णाल° BCF °पियं L 16 G °च्छेउ After जघनं G inserts णाहीए विच्छेउ जघन G °च्छेउ L 17 G °च्छेउ (twice)

पुणजम्मे कुसुमाइं गयाइ णालंविणाहिदागेसु ।
इअ णालपन्ते तुह रिऊण पिहुणाहिविच्छेआ ॥ २४ ॥ [२४]

णामोक्कसिअं कज्जे णिज्जणुवसा य सुत्तम्मि ।
भूए णिडो हलिद्दा णिग्गा णिहसो अ वम्मीए ॥ २५ ॥

णामोक्कसिअ कार्यम् । णिज्जो तथा णुवसो सुप्तः । णिडो पिशाचः । णिग्गा हरिद्रा । णिहसो वल्मीकः ॥ यथा ।

णामोक्कसिअं तुमए कि रे णिड णिग्गराग णिहसमुह ।
नीए भिअ जं णामं लवमि णुवसो अणिज्जो अ ॥ २५ ॥ [२५]

णिहुणं वावारे कामिआइ णिहुआ य णिज्झरं जुण्णे ।
णिवहो सामिद्धीए णिअडी डम्भे णिहूअमवि सुरए ॥ २६ ॥

णिहुणं व्यापारः । णिहुआ कामिता । णिज्झरं जीर्णम् । णिज्झूरं इत्यन्ये । णिवहो समृद्धिः । णिअडी दम्भः । यदि निकृतिशब्दस्य प्रत्यादो [सिद्धहेम॰ १,२०९] पाठ इष्यते तदा न देश्यः । णिहूअ सुरतम् ॥ यथा ।

णिहुआणिहूअयाणं मा संभर मुद्ध णिअडिणिहुणाइं ।
जं णिज्झरो सि इहिं कुणसु मणं पुणणिवहम्मि ॥ २६ ॥ [२६]

तुणिहकम्मि णिउक्को णिरुली मयराकिइग्गाहे ।
णिहणं कूले णिगढो घम्मे णिसुअं णिसामिअं च सुए ॥ २७ ॥

L 1 BF कुसुमाइ C गयाइ BFG णालंवि॰ C *om* णाल्लांबि L 2 *cdI* इय C णालपते G णालपते BI ॰विच्छेय CG ॰विच्छेया L 3, E णामुक्क॰ *cdd* ॰सिय BF णिध॰ G णिज्झ॰ G ॰णुवन्ता इ सु॰ L 4 E णिड्डा C 1. hd *om* हलिद्दा 2. hd. हरिद्दा ABCIG य. L 5 *cdd* ॰सिये G णिज्जो BF णुयनो L 6 G हरिद्रा BF णिहसोञो G वल्मीक॰ L 7 *cdd* ॰सिय BCF *om* णिड L 8 BF (G?) चिय C 1 hd (G?) व्विय C जस्साम G णुमसो च्च णिज्झ्फो *cdd* य L 9 *cdd* कामियाइ CG णिहुया BEF च्च A रिज्झर: BCI णिज्झर I झुसां G जुने L 10 CG णियडी A डजे BI दभ C णिहयम॰ E णिहुयम॰ G णिहूयम॰ L 11 CG णिहुदा BCF णिज्झरं BCF णिज्झुरमित्यन्ये G णिज्झरमित्य॰ L. 12 G *om* णियरा समृद्धि B समूद्धि I समूद्धि *cdd* णियडी L 13 G णिहुय C *om* णि॰ सु॰ यथा L 14 C णिहुयाणिहुआयाण G ॰हूअ आण *cdd* णियडि॰ C ॰निहु॰ L 15 BCF णिज्झरो In G from जं to ण in कुणसु torn off B ॰रिय॰ L 16 BF तुण्हि-क्किम्मि BI मयराकिइ॰ C मयिग्गाहे (sic) G मइरा॰ A॰ग्गाहो L 17. A णिहन्न BI णिहण G णिहरो C णिगडो G णिसुय ACL ॰सुयं *cdd* ॰मियं

णिउक्को तूण्णीकः । णिरुली मकराकृतिमाहः । णिहणं कूलम् । णिगदो घर्मः । णिसुअं तथा णिसामिअं श्रुतम् ॥ यथा ।

णिसुए णिरुलीरावे णिसामिए सउणिकलयले अ बहू ।
णइणिहणागयजारं मुणिअ णिउक्काहिसरइ णिगढे वि ॥ २७ ॥ [२७]

णिउरम्मि णिअलमविसेसिअम्मि णिरिअं च णिक्खुडमकम्पे ।
णिव्वेढणिव्वढा णग्गे णिज्जूहो अ णिव्वम्मि ॥ २८ ॥

णिअलं नूपुरम् । णिरिअं अविशेषितम् । णिक्खुडं अकम्पम् । णिव्वेढो तथा णिव्वढो नग्नः । णिज्जूहो नीव्रम् ॥ यथा ।

णिरिअट्टाणाढाणय किं णिअले णिअसि णिक्खुडो चोर ।
जरणिज्जूहम्मि घरे णिव्वेढो णिव्वढेण पेल्लिअइ ॥ २८ ॥ [२८]

अरिभवणम्मि णिआरं णिव्वूढं पच्छिमङ्गणए ।
कढिणम्मि णिक्कडं तह णिप्फेसो सद्दणिग्गमणे ॥ २९ ॥

णिआरं रिपुगृहम् । णिव्वूढं गृहपश्चिमाङ्गनम् । णिक्कडं कठिनम् । णिप्फेसो शब्दनिर्गमः ॥ यथा ।

धणुकड्ढणणिक्कडभुअ चालुक्क तुहं णिआरणिव्वूढे ।
णीसङ्कविलसिराण सिवाण उल्लसइ णिप्फेसो ॥ २९ ॥ [२९]

L 1 *cdd* तुण्णीकः BF णिउल्ली C णिहणं L 2 *cdd* णिसुयं *cdd* णिसामियं L 3 BF णिरुल्ली° G °रावे From सामिए to वि l 4 torn off in G, BCF य L 4 C णाय BF मुणिय C पुणिय B णिगडे L 5 *cdd* णियम्म° B °निसे° ABCFG °सियम्मि ABCEF णिरिय G णिणिय *From* पे *to* व्वे l 7 *torn off in* G L 6 A णिव्वेढ° BF C 1. hand णिव्वेढ° A °णित्तढा C 1 hd °णिचढा C 1 hd निज्जूहो A णिज्जारो ABCF य BCF णिचम्मि E णिवम्मि L 7 C णिजय BCF णिरियं BF णिव्वडो C णिव्वेढो BF णिव्वढो C णिव्वढो L 9 BF *णिरिद्दा° CG णिरिय° From* द्दा° *to* पेल्लिअइ *incl torn off in* G C °णाहाणाय BCF णियले णियसि BF णिक्खुडो चोर L 10 C °निज्जू° BCF णिघढो णिघढण B पेल्लयइ C (F?) पेल्लियइ L 11 E अणिभव° ABCFG णियार ABCF णिघूढ A पच्छिम° L 12 From ढ in कढि° to न in कठिनम् torn off in G E णेप्फरा L 13 BCF णियार BCF णिचूढ C 1 hd °ढूणं L 15 BF धणुकढण° C धणकड्ढण° G धणुकढण° BF °डमुअ C °डभुय In G from ड to णिच्छिए l 1 of next page torn off. BF चालुक्क तुह BCF णियार° BF °णिघूढे C °णिघूढो. L 16. C णीसका° BF णिप्फेसो

णट्ठम्मि णिरादो णिच्छिअए णिरुत्तं णए णिरिंको अ ।
संतुट्ठम्मि णिसत्तो वि णिमेलं दन्तमंसम्मि ॥ ३० ॥

णिरादो नष्टः । णिरुत्तं निश्चितम् । णिरिंको नतः । णिसत्तो संतुष्टः । णिमेलं दन्तमांसम् । णिमेला इति धनपालः ॥ यथा ।

तुह घायणिमेलुच्छुड्डदन्तया रिउगया णिरिंकमुहा ।
जन्ति णिरादा तह वि हु जए णिरुत्तं तुमं सि ण णिसत्तो ॥ ३० ॥ [३०]

णिल्लंकणिलंका पडिगहम्मि णिज्झोमिणोमिणो रस्सी ।
अंगुट्टीइ णिरंगीणीरंगीउ अहिअम्मि णिप्पट्टो ॥ ३१ ॥

णिल्लंको तथा णिलंको पतद्ग्रहः । णिज्झोमी तथा णोमी रश्मिः । रज्जुरित्यर्थः । णिरंगी तथा णीरंगी शिरोऽवगुण्ठनम् । णिप्पट्टो अधिकः ॥ यथा ।

णिज्झोमिखंचिओसहरहओइसे पिअम्मि लेइ वहू ।
णिप्पट्टपेम्मविरइअणिरंगिआ करयणिल्लंके ॥ ३१ ॥

किं मामि रोअसि तुमं णीरंगिं चइअ आचम णिलंके ।
पेक्खसि ण चिरा दइअं णोमीबद्धं पुरो बइल्लं व ॥ ३२ ॥ [३१]

णिम्मंसू तरुणो णिब्भुग्गो भग्गम्मि णिक्खयं णिहए ।
सुत्तोट्ठिअम्मि णिव्विन्तो णिरसंको अ णिब्भरए ॥ ३२ ॥

L 1 A णभे BCEFG णते AC (F?) णिरकों ABCFG य. L. 2. A सतयट्ठुम्मि E °ट्ठम्मि A णिसत्तो C णिसत्तो From मेलं torn off in G A दन्त°. L. 3. C णिरोदो In G from णिरादो to इति l. 4 torn off C (F?) णिरंको L 4 G धनपालो. L 5. BFG थाय° G °लुच्छुड्ड' C I hd रिओगया From या in °गया to णिज्झोमि° l. 7 torn off in G. L 6. C तमि सि ण णिसित्तो. L 8 A अडाडीइ E °अगुट्टीइ G अंगुट्टीउ A णारंगी° G *om.* णिरंगी° ACE °गीओ ABCFG आहियम्मि BF णिप्पट्टे G णिप्पट्टो. L. 9 In G from णिल्लंको to णिरंं° torn off C *om.* तथा णिलंको L 10 B णिप्पट्टो. L. 11 BF णिज्झोसि° CG °खंचिउसह° CG °उइसे B पिअसि CG पियमि F पियसि. L 12 CF णिपट्ट° From णिप्पट्ट° to मामि l 13 torn off in G. BF °पिम्म° BF °विरइय° C °विरइप° BCF °णिरंगिया C °णिल्लयके. L. 13. BF सामि G रोयसि C णीरंगी *add.* चइय BF आवम. L. 14. C *om* ण BF विरा G दइय णोमी° BG °बद्ध BFG बइल्ल (G °ल्ल) BF या C न. L. 15. A णिम्मस्स B तरुणे A वरुणे In G णिब्भु° भ° णि° are torn off. A णिबुग्गो BF णिब्भुग्गो C णिहुग्गो A भेग्गम्मि BF णिगयं C णिक्खियं. L 16 G सुत्तोट्ठियम्मि BCF °ट्ठियमि C णिविचो G णिव्विन्तो ABCFG य A णिब्भरए.

णिम्मंस्छू तरुणः । णिब्भुग्गो भग्नः । णिक्खयं निहतम् । णिव्वित्तो सुप्तो-त्थितः । णिस्संको निर्भरः ॥ यथा ।

णिस्संककामसरणिक्खया इमा सिविणए तुमं दट्ठुं ।
णिम्मसुअ णिव्वित्ता णिब्भुग्गमणोरहा होइ ॥ ३३ ॥ [३२]

णिज्जोओ पयरे परिहिए णिअत्थं चलम्मि णिक्कज्जो ।
णिव्वाणं दुहकहणे थद्धे णिट्ठूहणिव्वूढा ॥ ३२ ॥

णिज्जोओ प्रकरः । पुष्पावकर इत्यन्ये । णिअत्थं परिहितम् । णिक्कज्जो अनवस्थितः । णिव्वाणं दुःखकथनम् । णिट्ठूहो तथा णिव्वूढो स्तब्धः ॥ यथा ।

णिक्कज्जे जं मससि णिअत्थहारं फुलिङ्गणिज्जोअं ।
णिट्ठूहे णिव्वाणं कुणसु अणिव्वूढयाण तं भग्ग ॥ ३४ ॥ [३३]

गयकुसलोवकिईसुं णिम्मयणिग्घट्टणिज्जाया ।
सेदोचिअउज्जाणा णिव्वायणिव्विट्टणिब्भग्गा ॥ ३४ ॥

णिम्मओ गतः । णिग्घट्टो कुशलः । णिज्जाओ उपकारः । णिवाओ स्वेदः । णिव्विट्टं उचितम् । उपभुक्तार्थे तु निर्विष्टशब्दभवम् । णिब्भग्गं उद्यानम् ॥ यथा ।

णिब्भग्गणिम्मयं तं दट्ठुं पयडिअणिवायसिढिलङ्गी ।
तम्मइ तुज्झ कए णिव्विट्टयणिज्जायणिग्घट्ट ॥ ३५ ॥ [३४]

L. 1 C णिहुग्गो C 2 hd °ग्गु° G णिग्गय BCF णिव्विन्तो G °त्तो सुप्त. । L 3 G °क्खयाई मा सि° L 4 edd णिम्मसुय BF णिव्विन्तो C णिव्विन्ता G णिव्वित्ता BFG °मणोरहो C होई L 5 BFG णिज्जोउ G परिहियम्मियस्थ चलम्मि CE णिअच्छ C चलम्मि B णिक्कज्जो L 6 C °कहणा A थट्टे BF थड्डे C तट्टे G थड्डे B णिट्ठुह° CF णिट्ठूह° G om णिट्ठूह° BF °णिव्वूग A णिट्ठूहा (?) C णिव्वूढा G °णिट्ठूढा E °णिव्वूढा L 7. G णिज्जोउ B मकार BF पुष्पमकर G om णिअत्थं परि°. G णिक्कज्जो L 8 G ऽनव° G णिज्जाण (?) B णिट्ठूहो C 1 hd णिम्भूहो 2 hd ट्ठू° G णिव्वूढा G om तथा CG णिव्वूढो G स्तब्ध । C 1 hd om यथा L 9 B णिक्कज्जे BG मन्नसि edd. णियत्थ° G पुलिंग BF णिज्जोय L 10 BF om णिट्ठूहे C निट्ठू G णिट्ठूहे C निव्वाण BF अनि° C अनिव्वूढ G °ढू L 11 E कुगला° G °किईसु C णिम्मिय E णिम्मय BF णिम्मयग्घट्ट° A णिग्घट E °णिग्घटणिज्जाआ G णिज्जाया L 12 C 1 hd सेदा° AC °चिय° BFG °चिय° E चिअ° BF °उज्जाणे A °णिव्विट्ट° BE °णिव्विट्ट° F °णिविट्ट° BF °णिब्भग्गा L 13 G णिम्मउ गत G णिग्घट्टो कुशल G णिज्जाउ G णिवाउ L 14 BF णिविट्ट G णिव्विट्ट G णिब्भग्गं L 15 BF णिउग्ग° G °णिम्मिय edd पयडिय BF om णिवाय C has it twice C कुगा L. 16 C तुम्मइ तुज्झ BF णिव्विट्टय° C 1 hd णिविट्ट 2 hd णिव्विट्ट C अणिज्जा BF °णिज्जाइ° BCF °णिग्घट्ट G °णिग्घट

सुत्तपसुत्तम्मि णिसायं चामुण्डाइ णिम्मंसा ।
णिद्धम्मो एगमुहम्मि णिंदिणिणिअणिआ कुतिणहरणे ॥ ३५ ॥

णिसायं सुप्रप्रसुप्तम् । चण्डालवाचकस्तु णिसायशब्दो निषादशब्दभवः । णिम्मंसा चामुण्डा । णिद्धम्मो एकमुखयायी । णिंदिणी तथा णिआणिआ कुतृणोऽद्धरणम् ॥ यथा ।

केआरणिंदिणिकए णिआणिआमुल्लजंपणामिसेण ।
णिम्मंसदेउलं णिद्धम्म पिआ वच्चइ णिसाए ॥ ३६ ॥ [३५]

णिसाला णोलच्छा णोलइआ चेअ चञ्चुम्मि ।
णिग्गिसं णिल्लसिअं च णिग्गए पाडिए णिसुद्धं च ॥३६॥

णिसाला तथा णोलच्छा तथा णोलइआ चञ्चुः । णिग्गिसं तथा णिल्लसिअं निर्गतम् । णिसुद्धं पातितम् ॥ यथा ।

णोलइआइ हणन्तो णोलच्छिअवरो विसालणिसालो ।
णिग्गिसजिओ हूओ आसमणिल्लसिअरावणणिसुद्धो ॥ ३७ ॥ [३६]

णिज्झाओ णिच्छुंडो णिराहणिग्घोरणिप्फरिसा ।
णिद्दंधसो अ णिव्वेरिसो अ अदए णिमेणमवि ठाणे ॥३७॥

णिज्झायादयः सप्त शब्दा निर्दयवाचकाः । णिव्वेरिसशब्दोऽत्यर्थे ऽपि दृश्यते । णिमेणं स्थानम् ॥ यथा ।

L 1 C °पसत्तमि L 2 C णिद्दम्मो C एगमुह णिग्गादि° A °दिणी° ABCFG °णिया-णिया E णिआणिया L 3 C 1 hd *om* सुप्त C चाएडाल°. L 4 BF णिहसो C णिद्दम्मा CG तथा णिया कु° BF णियाणिया. L 6 BFG केयार° C कयार° BF °णदि-णि° BF णियासिया° CG णियाणिया° C °मुल्लज्जंप° G °जपण° L 7. C णिद्दम्म *cdd.* पिया BF णिसार L 8 BF णिल्लाला BF णोलत्था *om* C 1 hd *cdd* णोलइया ABF चेय C चेय B चचुम्मि F चुचुम्मि L 9 B णिग्गिल्ल C (F?) णिग्गिल E णिग्गिस *cdd* °सियं E णसुद्ध C 2 hd G णिसुई L. 10 BF णिल्लाम्मा G °ल *cdd* णोलइया BCF णिग्गिल्ल-*cdd* °सिय L 11 C णिसुई L 12 *cdd* णोलइयाइ C णोलच्छवरो B °णिल्लालो L 13 B णिग्गिल्ल° C (F?) णिग्गिल्ल° G °जिउ CG हूउ *cdd* °णिल्लासिय° B °णिसुद्धे C °हे F °ह L. 14 A णिज्झाउ BF णिज्झाउ G णिज्झाउ BF णिहडो C णिधंडो BF णिसह° C णिरोह° A °णिप्फरिया BF °णिफारिसा E णिप्फरिसा. L 15 BF णिद्दाधसो C णिद्दंधसो BFG य ABC1G णिवेरिसो G णिव्वोरिसो A य G दृग ABCEF अदये E हाए. L. 16 BF णिज्झादय C णिज्झाओ आदय C शब्दा G पदा BCF णिवेरिस° अत्यर्थे G णिव्वे-रिसशब्दो ऽत्यर्थे L 17. G णिमेणम्

णिग्घोरे णिच्चुंडो अणिराहे को व्व ण हु अणिप्फरिसो ।
णिद्धसे अणिग्घेरिसो अणिज्झाय कत्थ वि णिमेणो ॥ ३८ ॥ [३७]

अविभिन्नगेहए णिद्दुमाणिद्दुयणिद्दुमाया वि ।
णिअरट्टिए णिअरिअं णिअंधणाणिअंसणा वत्थे ॥ ३८ ॥

णिद्धमो तथा णिद्धओ तथा णिद्धमाओ अविभिन्नगृहः । अत्र । णिअइ पश्यति । णिव्वाइ विश्राम्यति । णिमइ न्यस्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । णिअरिअं निकरेण स्थितम् । णिअंधणं तथा णिअंसणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

णिअरिअगुण सुणिअसण णिअंधणं कट्टु णिद्धमो हविअ ।
णिद्धअ वयम्मि रमिमो किं पेम्ममणिद्धमायाण ॥ ३९ ॥ [३८]

णिद्दुमणं ओघसरे णिअक्कलं वट्टुले चेअ ।
णिव्वमिअं परिहुत्ते पाणिग्गहणम्मि णिव्वहणं ॥ ३९ ॥

णिद्धमणं गृहजलप्रवाहः । णिअक्कल वर्तुलम् । णिव्वमिअ परिभुक्तम् । णिव्वहणं विवाहः ॥ यथा ।

गन्धव्वे णिव्वहणे तुह णिव्वमिअं णिअक्कलयणीए ।
विरहे सुमरन्तीए वाहेहिं वहइ णिद्धमणं ॥ ४० ॥ [३९]

L. 1 BF णिग्घोरे णिच्चुडो G णिच्चुंडो C अणिराहे को य G हु य णि° BF अणिप्फ° C °प्फरिसो L. 2 C णिद्दंघसे BCE अणिग्घेरिसो C अणिज्झाय णिच्छ वि णमणो BF णिमेण G णिमणो L. 3 I G निज C °ण णिद्दमाणिद्दयणमाया 2 hd णिद्दम णिद्दआणिद्दमाया G णिद्दुम्म° L. 4 C I h1 नि F णियरट्टि ABF णिअरिय CEG णिअरिअं BE णियंधण° CEG णिअंधणा EG णियंसणा C वच्छ L. 5 C णिद्दमो C णिद्दओ G णिद्दउ C निद्दमाओ G माउ L. 6 C णिवाइ BE न्यस्यति C न्यस्याति BF °पूक्ता C om इति नोक्ता L. 7 G णिअरिअं G om यथा CG णियंसण L. 8. CG णियंधण B कट्ट CG कट्ट I कैट C णिद्दमो G णिद्दमो BE हविय C हविआ L. 9 C णिद्दुय G णिद्दुअ E णिद्दअ BE वयम्मि C fr BE पम्मणमणि° I णिद् BEG °याण C om पम्म L. 10 C णिद्दमणं AG उघ C उघर BE णिय° G णिअक्कलं BF वेय L. 11 C णिव्व° ABCEI णिय C °हुत्ते G हुत्ते C हमि G हणम्मि C 1 hd णिव्व° L. 12 C णिद्दमणं G णिद्दमणं गृहजल C 1 hd णिअक्कलं BF °णिय G °णिअ L. 13. C 1 h1 णिव्वहणं G गृहजलप्रवाहः G om यथा L. 14. BE गन्धव्वे C 1 hd णिव्वहणे BCE णिव्वमिअं G णिव्वमिअं edd णियक्कल L. 15 BF सुमरन्ती C वाह edd वाहेहिं C णिद्दमण

अदढम्मि अ णिक्खुरिअं णिरन्तरे चेअ णित्तिरडी ।
ओआरणे णिवच्छणणेवच्छणया चुअम्मि णिस्सरिअं ॥ ४० ॥

णिक्खुरिअं अदृढम् । णित्तिरडी निरन्तरम् । णिवच्छण तथा णेवच्छण अवतारणम् । णिस्सरिअं स्रस्तम् ॥ यथा ।

णित्तिरडिविरहणिक्खुरिअतणू णिस्सरिअ अंसु पत्तपिए ।
णेवच्छणगहखलिआ सयमेव णिवच्छणीहुआ वहुआ ॥ ४१ ॥

अत्र । णिअच्छइ पश्यति । णिरप्पइ तिष्ठति । णिम्माणइ णिम्मवइ निर्मिमीते । णिज्झरइ क्षीयते । णिहुवइ कामयते । णिआरइ काणेक्षितं करोति । णिरिग्घइ निलीयते । णिव्वडइ पृथक् स्पष्टो वा भवति । णिहुहइ निष्टम्भं करोति । णिव्वोलइ मन्युनोष्ठं मलिनं करोति । णिलुक्कइ मुञ्चति । णिउड्डइ मज्जति । णिच्छल्लइ णिज्झोडइ णिल्लूरइ छिनत्ति । णिहुढइ भाराक्रान्तो नमति । णिडुअइ क्षरति । णिट्टुहइ विगलति । णिम्महइ गच्छति । णिल्लसइ उल्लसति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ता ॥ [४०]

णिट्ठुहिअणिक्खसरिअणिरुवक्कया थुक्कमुसिअअकएसु ।
णित्तिरडिअं च तुट्टे णीसारो मण्डवे चेअ ॥ ४१ ॥

णिट्ठुहिअ थूत्कृतम् । निष्ठ्यूतमित्यर्थं । णिक्खसरिओ मुषित । अपहृतसार

L 1 ABFG य C *om* अ C 1 hd नि° 2 hd णिक्खुरय ABEF °रिय C णिरन्वरे 2 hd णिरंयरे A वेअ C 2 hd वेय BF च्चय G णित्तिरिडी L 2 BFG C 1 hd उआरणे C 1 hd णिव्वच्छणया 2 hd णिच° *om* णणेवच्छ G णिवकुणणाउच्छणया C अुयामि E जुयमि ABCEF °रियं G °रण L 3 G णिखुरिअ BCF रिय BG णित्तिरिडी C 1 hd णित्तरिडी C 2 hd णवच्छणे C *o* : तथा णे BF णवच्छण L 4 BCF °रिय L 5 BCF णित्तराड° G णित्तिरिडि BCF °रिय B णिस्सरिय असु C (F?) °रिअसु C पत्त पिम L 6 *edd* °खलिया G *om* हुआ L 7 BF णिच्छइ CG णियच्छइ BFG तिष्ठति BF णिम्माण L 8 BF *om* णिज्झरइ क्षी° । णि° काम° C णिझ्झरइ G णिह्नअइ BCF णियारइ L 9 BCF निर° G णिरग्घइ C निव्व° BF णिहहइ C निडुहइ G णिडुहइ निष्टभ L 10 C (F?) निंथा° BG णिथा BCF मन्युना आत्र (C आर्ट) G मलिनीकरोति BF णि उगाइ C निउडुइ° hl °डुइ L 11 G णिल्लच्छइ C निज्जा° BF °ज्जा° C °क्रान्तेन भमति BF निरुअइ G णिडुअइ or णिडुअइ L 12 C चुरति BCF णिडुहइ G णिडुरइ L 14 C णिडु° G णिडु° ABCEF °हय° G °सरिम ABCEF °सरिय° L णिरूव° C °णिरुगु क्कया BF थुक *edd* °मुसिय° L 15 BFG णित्तिरि° ABCEF °डिय A तुट्ट BCFG तुट्टे BF मडवा ABCFG च्चय L 16 C णिडु° BCF °हिय G णिडुयिय BF थूक C थूकत G थूकृत BF निष्टू G निजू (?) BF णिक्कसर° CG °सरिउ BF मुषित C मुछता 2 hd मुछिता

इति यावत् । णिरुवक्कयं अकृतम् । णिच्चिरडिअं त्रुटितम् । अत्र । णिरुवारइ गृह्णाति । णिरिणज्जइ पिनष्टि । इत्येतौ धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ । णीसारो मण्डपः ॥ यथा ।

तुह णिच्चिरडिअथामा रिउणो णिक्खसरिआ वसन्ति वणे ।
णिरुवक्कयणीसारे तणहाइ सुसन्तणिडुहिआ ॥ ४२ ॥ [४१]

णीसंपायं परिसन्तजणवए तह झुणिम्मि णीहरिअं ।
णीसीमिओ अ णिव्वासिअम्मि बाणम्मि णीलकंठी अ ॥४२॥

णीसंपायं परिश्रान्तजनपदम् । णीहरिअं शब्दः । णीसीमिओ निर्वासितः । णीलकंठी बाणवृत्तः ॥ यथा ।

वोलिअवहू णिसमुहं णीसंपाए अणीहरिअकन्ची ।
अहिसरइ णीलकंठीवणम्मि णीसीमिअस्स तस्स कए ॥ ४३ ॥ [४२]

णीसणिआ णिस्सेणी णीआरणमवि वलिघडीए ।
णूला साहाए पट्टवासिआए अ णेडाली ॥ ४३ ॥

णीसणिआ निःश्रेणी । कप्रत्ययाभावे णीसणीत्यपि । णीआरणं बलिघटी । अत्र । णीइ णीणइ णीलुक्कइ गच्छति । णीरंजइ भनक्ति । णुव्वइ प्रकाशयति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः । णीहम्मिअं निर्गतमिति तु निर्पूर्वस्य हम्मि-धातोः सिद्धम् । णूला शाखा । अत्र णूमइ छादयतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । णेडाली पट्टवासिता । शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

L. 1. यावत् । णि° श्र° torn off in G C णिरुवक्कयं G णिच्चिरि° BF °डिय L. 2 BC 1. hd. गृह्णाति G पिनष्टीति एतौ C *om* इत्य् BF इति L. 3 From यथा to स in वसन्ति torn off in G. L. 4. BF णिच्चिरि° BCF °डिय BCF °तरिया L. 5 C तणहोइ *edd.* °हिया L. 6 E परिसत From जणवए to णीसंपाय incl l 8 torn off in G BCF °रियं L. 7 A °मिउ BF णिव्वासियम्मि A णिव्वा° ACE °सियम्मि BEF वाणम्मि C नीलं° A णीलं° ABCF य. L. 8. C श्रांत जन° *edd* °रियं G णिसीमिउ. L. 9 BCF नीलं° From जन torn off in G BF वाण° L. 10 From वोलिअ° to म्मि in °वणम्मि l 11 torn off in G. BCF वोलिय° C °वह् C °मुहं BCF °रिय° C °कथा L. 11. *edd.* °मियस्स B (F) *om* तस्स L. 12. *edd* °णिया from णीआरणं to णीसणी l. 14 torn off in G. C णीयार° A वलिघडी य C °घडिए BF वलिपडिए L. 13 B पट्ट° ABCF °वासियाए ABF य A णेडाली L. 14 BCF °णिया BF निश्रेणी CG णीयारणं. BF वलिघडी G वलि° L. 15 C *om.* अत्र णीइ From णीलुक्कइ to मिति l 17 torn off in G. L. 16. B णीहम्मियं F णीहम्मीयं L. 17 From णूला to दर l. 1 of next page torn off in G.

णोडालिसुन्दर तुमं पुत्तय मा चडसु उच्चतरुणूलं ।
जं णीसणिपडिएसु वि णीआरणवल्लहा ण होइ छलं ॥ ४४ ॥ [४३]

णेउड्डो सब्भावे कूवतुलाए अ णेलिच्छी ।
रविवणिअसचिवसराढा णेसरणेसत्थिणेलच्छा ॥ ४४ ॥

णेउड्डो सद्भावः । णेलिच्छी कूपतुला । णेसरो रविः । णेसत्थी वणिक्सचिवः । णेलच्छो षण्ढः । वृषभ इत्यन्ये ॥ यथा ।

णेसत्थि अणेलच्छो तं णेउड्डेण णेसरत्थमणे ।
णेलिच्छिरवं सोउं वच्चइ जं जलमिसेण तुह जाया ॥ ४५ ॥

अत्र णेड्डं नीडमिति तु नीडशब्दभवमिति नोक्तम् ॥ [४४]

भद्दवओज्जलदसमीऊसवभेअम्मि णेड्डरिआ ।
उच्छुणिवीडणकण्डे तहेअ कुण्डम्मि णंदं च ॥ ४५ ॥

णेड्डरिआ भाद्रपदोज्ज्वलदशम्यां कश्चिदुत्सवविशेषः ॥ यथा ।

संकेअमागए उववइम्मि दूईइ झत्ति संलविआ ।
अहिसरइ णायरवहू णेड्डरिआदंसणमिसेण ॥ ४६ ॥

अत्र णोल्लइ क्षिपतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

णंदं इक्षुनिपीडनकाण्डं कुण्डाख्यो भाण्डविशेषश्चेति द्व्यर्थम् । केचित्तु । इक्षुनिपीडनकाण्डवाचकावेव णंदकुंडशब्दौ देश्यावित्याहुः । यदाह । ॥ इक्षुनिपीडनकाण्डं

L. 1. C णेल्लाडिगुइरि BF वडसु L. 2 In G from जं to णेसर° incl l. 4 torn off in G C ज BF °पडिसु C च्छलं. L. 3. BF णेउड्डो A णेउड्डो BF सब्भावे: BF कुवतुलाए cdd. य BCF णेलच्छी E संलिच्छी L. 4 A °वणिअ° BCF °वणिय° BF °सविय° BCF °णेसच्छि, G not quite legible. B °णेलत्था L 5 BF णेउड्डो सब्भाव: From णेलिच्छी to रवं l. 8 torn off in G BCF णेलच्छी C 1 hd णेसच्छा 2 hd °च्छी. L. 7. BF णसत्थि C णेसच्छि C य BF णेउत्ताणे C °च्छमणे L 8 C णेलच्छिर°. L. 9. BF णेड्डं C णेडं G णेड्डं cdd. णीडमिति G om तु From ड in नीड° to डं in °काण्डं l. 11 torn off in G. L 10 ABCF भद्दवउज्ज° (C °उज°) BF णेड्डरिया C णेडरिया AE °रिया E ins here: अथाऽनेकार्था . L. 11. C उच्छु° ABCF तहेय G तह अ C कुडम्मि L. 12. C णेडु° 2. hd. णेडु° BCFG °रिया. L. 13 G संकेय, From मागए to वहू l. 14 torn off in G. BF संकेयमागए उववइम्मि BCF झत्ति BCF °विया L 14 G णेडुरिया° C णेड्डरिया° BF °रिया° L. 16. G °कार्थ.. L 17 BF णंदं ; From इन to शब्द torn off in G. B °पीडण° C °कांड B °षश्चे इप°. BF om तु L. 18. B °नीपीडण°

णद कुड च गो णदी ॥ न तु कुण्डाख्यभाण्डवाची णदशब्दो देश्यः । अस्माभिस्तूभयमपि दृष्टमित्यनेकार्थेपूपनिबद्धम् ॥ [४५]

घाणे मूके णक्को णत्तो कूवे खलग्गजेसुं च ।
कद्दमिए वइविवरे पओअणे णल्लयं णिमित्ते अ ॥ ४६ ॥

णक्को घ्राणं मूकश्च । घ्राहे तु णक्कशब्दो नक्रशब्दभव एव । णत्तो कूपो दुर्जनो ज्येष्ठो भ्राता चेति त्र्यर्थः । णल्लय कर्दमित वृतिविवर प्रयोजन निमित्त चेति चतुरर्थम् ॥ [४६]

रयदुद्दिणेसु णडुलमह णद्दुंबवयमवण्णणिन्दासु ।
सब्भावे ऽभिप्पाए णाउड्डो चोरकञ्चणे णिक्खो ॥ ४७ ॥

णडुल रत दुर्दिन च । णद्धववय अघृणा निन्दा चेति व्यर्थम् । णाउड्डो सद्भावो ऽभिप्रायश्च । मनोरथ इत्यन्ये । णिक्खो चोरः काञ्चन च ॥ [४७]

कउहच्छउमेसु णिव्वं णिअयं रयसयणसासयघडेसु ।
सुत्तोट्ठिए णिरासे उब्भडअकिवेसु अ णिविड्डो ॥ ४८ ॥

णिव्व ककुद व्याजश्च । पटलान्ते तु णिव्वशब्दो नीव्रशब्दभव एव । णिअय रत शयनीय शाश्वत घटश्चेति चतुरर्थम् । णिविड्डो सुप्तोत्थितो निराश उद्भटो नृशंसश्चेति चतुरर्थः ॥ [४८]

सेअगणेसु णिहाओ पुट्ठे उव्वेढिए णिरप्पो अ ।
चोरट्ठिअपुट्ठेसुं णिरक्कमुज्जुअदढेसु णिप्पिच्छं ॥ ४९ ॥

L 1 BFG नद्दी C नद्दी C जंडाख्य° G कुड्डा° CG नद्दशब्दो G इश्य L 2 C °भिस्तु उभयम° C 1 hd °दृमिमि नेका° G °वद्धा । L 3 BF थाणी B सक्का A क्खलग्ग° C °जमु corr 2 hd L 4 A कद्दम्मिए E विन्वर A पउअणे CG पउयणे A णल्लय BF निमित्त G णिमित्त ABF य G य om C L 5 G णक्का pro णत्ता B जोग्न G ज्येटो L 6 G णल्लञ्च C वृत्ति° L 7 G °दुद्दिणेसु AC णडुल° C णद्दवव्य° BF णद्धुव्वय AFG णद्दुंबवय° A °मग्धिण° L 8 BF सब्भावे G सब्भा A निप्पाए BF भिप्पा णाउग्ग L 9 C णडुल G रत C णह° BF °वव्वय CG °ववयं G अघृणा L 10 BF सब्भाव G सब्भावो भिप्रा° BF om णिक्खो चार L 11 B कउह° BF °छउमेसु C 2 hd (A?) णिव्वं F निवय CG णियये BF रयणसासय° C रयसयण L 12 F सुत्तोट्ठिए C °ड्डिआ F निराए C णिरासो C उज्झडअकिवेसु ABF णिव्विड्डा G णिविड्डा C णिविड्डा L 13 BF, C 1 hd णिव्वं C ककुद C पटल° BCF तु नीव्रशब्दभव (BF नीव्व°) एव णिव्वशब्द । edd णियये L 14 BCF निविड्डो G णिविड्डो C निराशा BF उब्भगे C उद्भय L 15 C नृसंसश्चेति G रया L 16 BF सयाग° ACFG सय° AG णिहाउ A उवढिए C उव्वेड्डिए F उव्वा° G णिरप्पा edd य L 17 A चोर° C चारे ABCF F °ड्डिय G ड्डियपुट्ठेसु ABFG णिरिक्क BF मुज्जुअ C °गुजुय 2 hd °उज्जुय° BF दढिसु C णिप्पिच्छ

णिहाओ स्वेद'समूहश्च । णिरप्पो पृष्ठमुद्देष्टित च । णिरको चोर स्थित. पृष्ठ चेति त्र्यर्थः । णिप्पिच्छ ऋजु दृढ च ॥ [४९]

पयडोज्जुरिऊसु णिराओ णिट्टंकं च टङ्किए विसमे ।
णिहुअं णिव्वावारे तुणिहक्के तह य सुरयम्मि ॥ ५० ॥

णिराओ प्रकट ऋजू रिपुश्चेति त्र्यर्थ· । णिट्टक टङ्कच्छिन्न विषम च । णिहुअं निर्व्यापार तूष्णीकं सुरत चेति त्र्यर्थम् । [५०]

णिव्वलिअं जलधोए पविगणिए विहडिए चेअ ।
वायसमूकेसु णिउक्कणो णिहेलणमगारजघणेसु ॥ ५१ ॥

णिव्वलिअ जलधौतं प्रविगणित विघटित चेति त्र्यर्थम् । णिव्वलेइ दु·ख मुञ्चति निष्पद्यते क्षरति चेति धात्वादेशे सिद्धम् । णिउक्कणो वायसो मूकश्च । णिहेलण गृह जघनं च । अत्र । णिव्वरइ दु ख कथयति छिनत्ति च । णिहोडइ निवारयति पातयति च । णिलुक्कइ तुडति निलीयते च । णिवहइ णिरिणासइ गच्छति पिनष्टि नश्यति च । णीलुञ्छइ निष्पतति आच्छोटयति च । णीरवइ बुभुक्षते आक्षिपति च । णीहरइ नि सरति आक्रन्दति च । णुमइ न्यस्यति छादयति चेति धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ता ॥ [५१]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां चतुर्थो वर्ग· ॥

L 1 G णिहाउ G णिरग्घो *cdd* पृष्मु° G णिरिक्को BCF चौर L 2 *cd l* पृष्ट and त्र्यर्थ G *om* from णिप्पि° to श्च incl L 3 A पयडोउज्जु° BF पयडाग्नु° CG °डोज्ज° E °कोज्जु° AG णिराउ G णिट्टक L 4 CE णिहुय L 5 G णिराउ *cdd* ऋजु G णिहुय *cd l* णिहुय L 6 G त्र्यथ L 7 *cdd* °लिय A पविगालिए C विगणिए BF चत्र ACG चेय C 2 h l वेय L 8 BF °मूहेसु A °लणमगर ज° AC °णेसु L 9 G णिघ° (?) *cdd* °लियं BCF णिवलेइ L 10 BF *om* क्षरति G °देशसिद्ध C 2 hd °शे सिं L 11 C जघन्य C 2 hd णिघरइ G णिव्वइ B (E?) *om* च L 12 BF तुडयति L 13 B णिप्प° BF णिप्पवइ C णारवइ L 14 C 2 hd नि सति C आक्रान्दति G छादयति L 15 B पूक्ता L 16 C इत्याचार्य° BCEG °नाम स्वोपज्ञ देशीशब्दसंग्रहवृत्तौ च° व° । प्रथाम (G प्रथा) २६२ । L has only ॥ इति चतुर्थवग्ग ॥

॥ अथ तादयः ॥

तंबा गाई तंटं पुट्टं सुत्तोप्पलेसु तग्गतगा ।
तट्टी वईइ सोगम्मि तमो तवगी अ भक्खम्मि ॥ १ ॥

तंबा गौः । तंटं पृष्टम् । तग्गं सूत्रम् । सूत्रमिति सामान्याभिधाने ऽपि सूत्रकङ्कणमुच्यते । यदाह । ॥ तग्गं च सूत्रकङ्कणकम् ॥ तणं उत्पलम् । तट्टी वृतिः । तमो शोकः । तवगी भक्षणयोग्यम् । कणादि ॥ यथा ।

तंटवहणतट्टिविहीहि तंबचारणय तग्गवलगेहिं ।
तणालोअणा ण तवणिं कुणन्ति विरहे तमं जडा जन्ति ॥ १ ॥ [१]

तमणं चुल्ली तहरी बहलसुरा वावडे तवओ ।
तसिअं सुक्के सयणे तल्लडमोल्लम्मि तसायं ॥ २ ॥

तमणं चुल्लिः । तहरी पङ्किला सुरा । तवओ व्यापृतः । तसिअं शुष्कम् । तल्लडं शय्या । तसायं आर्द्रम् । यथा ।

विरहम्मि तुज्झ सुहव तसिए तसायकमलतल्लडए ।
तमणं व तप्पइ सही तहरीतवओ ण जाणसि तुमं तु ॥ २ ॥ [२]

तच्छिडं च कराले णयरारक्खे तलारो अ ।
तत्तिल्लो तल्लिच्छो अ तप्परे तणचए तणोसी अ ॥ ३ ॥

तच्छिडं करालम् । तलारो नगरारक्षकः । तत्तिल्लो तथा तल्लिच्छो तत्परः । तणोसी तृणप्रकरः ॥ यथा ।

L. 1. *om.* A, E ॥ अथ तादि ॥ L. 2 ABFG तवा C 1 hd तवा 2. hd तच्चा E तम्वा C तते E तट A पोट्टं C 1 hd पुट्टं G पुट्ट A सुत्तुप्प° E सुत्तुप्प° G °प्पलेसु E तग्गु° G *om.* तग्ग L. 3 E तट्टी वईं य *edd* य L. 4 BFG तंबा BF गौ *edd.* पुट्टं C °मिति सु सा° L. 5. C सूत्रक° B °कणकमुच्यते G तट्टी L 6 C वृत्ति. L 7. BF °विहिं CG °विहीहिं BF तंपञ्चारणाय C तवचार° G तवचार° or °चार° BCF °वलणेहिं L. 8. CG °लोयणा BF जता C जड. L 9 B तहरी ABCFG बहल° E वावडे B, C 2. hd. तयओ G तवउ L. 10 *edd.* सुक्कय E तल्लड L. 11 C चुल्लिः 2 hd. चुल्ली BG तवउ *edd* तसियं G शुष्कं L. 12 B तसाय L 13 BCF तुज्झ BCF सुह C तसिए BF तसाय° G तसाय. L. 14. C च C *om* सही C तवउ G तवउ L 15 E स *pro* च A णयरा° G करालं *edd* य L. 16 BF तच्छिल्लोच्छो *edd* य BF तप्पर AC तणाचए ABCFG य L. 17 B डं च करा° G तलारा C नगररक्षक C तच्छिल्लो, *om.* G. L. 18. G *om* यथा

दोसगवेसणतत्तिल्ल तलारभया तणोसिअन्तरिआ ।
उअ तइ तच्छिच्छा सा तमतच्छिडे पडिच्छइ कुडङ्गे ॥ ३ ॥ [३]

तरसं मंसे तंबेहितंबटक्कारिआउ सेहाली ।
इच्छाइ तक्कणा तंतडितोंतडिआ करम्बम्मि ॥ ४ ॥

तरसं मांसम् । तंबेही तथा तंबटक्कारी शेफालिका । तक्कणा इच्छा । तंतडी तथा तोंतडी करम्बः ॥ यथा ।

भय तंबेहिकुडङ्ग ण तंबटक्कारिरत्तवसणो ऽअं ।
ण हु तरसतक्कण कङ्गुतंतडी,कलमतोंतडी अ हरे ॥ ४ ॥ [४]

गोहुमकुङ्कुमिआए अ तंविरा तंबरत्ती अ ।
तरवट्टो पउमाडम्मि तडवडा आउलितरुम्मि ॥ ५ ॥

तंविरा तथा तंबरत्ती गोधूमेषु कुङ्कुमच्छाया । तरवट्टो प्रपुनाटः । तडवडा आउलिवृक्षः ॥ यथा ।

सहि तंबरत्तिरम्मे छेत्ते सुत्तम्मि तंबिरच्छि पिए ।
तरवट्टतडवडाउलकुडङ्गए कीस चलिआ सि ॥ ५ ॥

अत्र । तलिणं सूक्ष्ममिति तलिनशब्दभवम् । तरइ शक्नोति । तच्छइ तक्ष्णोति । तडइ तड्डइ तड्डवइ तनोति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५]

L 1 B °भाया C तणोसियत° cdd °रिया L 2 BF ओअ C तइ C तच्छिच्छा G तम-च्छिडे BF °च्छिडी BF कुडिंगे L 3 A तम्बेहि° BCFG तंबे° E तम्बे° BFG तबट° C तम्ब° E तम्ब° C (F?) °टकारि° ABFG °रियाउ C °रियाओ. L 4 E इच्छा य C (F?) ततडिया om तोंतडि ABEFG °डिया A करम्बम्मि C करवमि BF करंबमि L 5 C 1 hd भरा 2 hd भरो C (F?) G तवही B तंवेहि C (F?) तवटक्कारी G टइट° B तव ° B इच्छा L 6 G करवः L 7 C वय BF भवाहि CG तवहि° BG तंवट° C (F?) तम्वट° C °वसणो BCF यं G यं L 8. G णं C तरस° BF कगुततडी C कगुतोंतडी G कगुतोतडी G कमल तलडी G °सालडी BFG य C °डी हरइ L 9 FG °मियाए cdd य A तंबिरा BF तंवरा C तम्बिरा E तम्बिरा G मविरा BFG तंवरत्ती ACE तम्ब° cdd य. L 10 BF पउमाडमि C पउणा° E पउमाडमि C °डंमि L 11. BFG मविरा C तम्बिरा G तथा BFG तंव° C तम्ब° G °धूमेष्वड्डु° B तरवट्टो G मरवट्टो L 13 BF तव° G तम्ब° C तम्बरम्मे G छित्ते सुत्तमि BCF तंविर° G मविर L 14 तरवट्ट° torn off in G C °कुडमए CG चालिया.
L 15 G तत्तिन L 16 C om तड्डवइ, in G it is torn off From एते to तिं in सहिता-ली l 1 of next page torn off in G

इन्दोवे तंबकिमी तणसोल्ली मल्लिआए अ ।
सुरयम्मि तत्तुडिल्लं पसारिए चेअ तणरासी ॥ ६ ॥

तंबकिमी इन्द्रगोपः । तणसोल्ली मल्लिका । तत्तुडिल्लं सुरतम् । तणरासी प्रसारितम् ॥ यथा ।

जइ तत्तुडिल्लपरिडअ तणसोल्लीवल्लहो गओ कालो ।
तुह विरहे तणरासिअतंबकिमी पाउसो कहं तीए ॥ ६ ॥ [६]

सालिम्मि तलप्फलतालहला खुहिए तडमडो अ ।
तंतुक्खोडी अ तुरी उडुवे तरिअव्वतणवरंडीओ ॥ ७ ॥

तलप्फलो तथा तालहलो शालिः । तडमडो क्षुभितः । तंतुक्खोडी वायकतन्त्रोपकरणम् । तरिअव्वं तथा तणवरंडी उडुपः ॥ यथा ।

कीस तलप्फलगोवीतडमडिओ जासि तालहलछेत्तं ।
तंतुक्खोडिअ वयसु तरिअव्वणिउत्त तणवरंडीए ॥ ७ ॥ [७]

तद्दिअसं अणुदिअसे तहल्लिआ चेअ गोवाडे ।
तद्दिअचयं च णच्चे तलआगत्ती अ कूवम्मि ॥ ८ ॥

तद्दिअसं । अदूरविप्रकर्षात् तद्दिअसिअं । तद्दिअहं इत्यपि । अनुदिवसम् । तहल्लिआ गोवाटः । तद्दिअचयं नृत्यम् । तलआगत्ती कूपः ॥ यथा ।

L. 1. A तम्ब° C तम्प° BF तंब° A तम° *cld* मल्लियाए ACEG य   L. 2. AC 1. hd. EG नतुडिल्ल BF थुडिल्लं AG चेय BF वेव CE चेय E नणुरासी.   L. 3 BFG तब° C तम्प° From तणसोल्ली to ल्ली° l. 5 torn off in G BF का pro मल्लिका B C 1 hd. F सत्तुडिल्लं. तण° प्र° twice in B   L. 5 *cdd.* तत्तुडिल्लपंडिय B °वल्लओहो CG गउ.   L. 6. *cdd.* °रासिय° From यतव to ई in °वरंडीओ l. 8 torn off in G BF तव° C °किमा B पाउो.   L. 7. BF सालम्मि तलहला A तलप्फला E तलप्फलनालफला ABCF य.   L. 8. B ततुक्खोडी C (F?) ततुक्ख° *cdd* य BF तरियव्व° C (E?) तारियण° (E °व्व?) AG °डीउ   L. 9 From लि: in शालि to जासि l. 11. torn off in G BF क्षुभितं C तन्तु° BF य वायक°   L. 10 C तरियण   L. 11 C °किसलनल° C °गासी.   L. 12 C तन्तु° *cdd.* °डिय BF वयसु From य to णि in णिउत्त° l. 2 of next page torn off in G. BF तरियव्व° C तरियवणिउत्त ण मणवरंडीओ   L. 13 *cdd* तद्दियस अणुदियसे तहल्लिया BF चेव C चेय   L. 14 *cdd* तद्दिय° C °चय E णच्चे BF °गत्ती CE य In A the whole stanza is omitted.   L. 15. *cdd.* तद्दियस प्प तद्दियसियं तद्दियहं   L. 16 *cdd.* तहल्लिया *cdd.* तद्दियचय

तरुणातहलिअरवखय भुमयातड्डिअचएणा तडिअसं ।
तलअागन्ति वचइ णिसि वहुआ पाणिअमिसेण ॥ ८ ॥ [८]

तडफडिअं परिचलिअम्मि कुरवए तंवकुसुमो अ ।
गालिअअङ्गुलिएसुं तलसारिअतणयमुद्दिआओ अ ॥ ९ ॥

तडफडिअं परितश्चलितम् । तंवकुसुमो कुरवकः । तलसारिअं गालितम् । अन्ये तु तलसारिओ नालिक इति पठन्तस्तलसारिअं मुग्धमाचक्षते । तणयमुद्दिआ अङ्गुलीयकम् ॥ यथा ।

अइ तलसारिअपेम्मयं तुह विरहे तीइ इत्थ तडफडिअं ।
तंवकुसुमस्स मूले ओपडिआ तणयमुद्दिआ कहइ ॥ ९ ॥

अत्र । तलअंटइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [९]

ताला लाजा रम्मम्मि तामरो रोअणम्मि ताडिअयं ।
तारत्तरो मुहुत्ते जलभवफुल्लम्मि तामरसं ॥ १० ॥

ताला लाजाः । तामरं रम्यम् । ताडिअयं रोदनम् । तारत्तरो मुहूर्तः । तामरसं जलोद्भवपुष्पम् । पद्मवाचकस्तु तामरसशब्दः संस्कृतसम एव ॥ यथा ।

ताडिअयपरं बालं कुलडा तालाहि भोलविअ जाइ ।
तारत्तरेण तामरतामरसे सरिअतूहम्मि ॥ १० ॥ [१०]

L 1 C वरुणावह° *cdd* °ल्लिय° *cdd* °तड्डियचमणा तडियस L 2 BF चवइ ओ वहुया C उवइ णिसि यहुया *cdd* पाणिय° L 3 A तडप्फडियं BF °फडियं G °फल्लिय From परि° to वक in कुरवक l 5 torn off in G BF °चलियमि A कुरूवए E कुरवम् BF तवकुसुमो C तस्वकुसुगो *cdd* य L 4 E गाल्लिय ABCF गाल्लिय° *cdd* °सारिय° BF तणाअ° BEF °मुद्दियाओ C °मुद्दियाउ *cdd* य L 5 *cdd* °फडिय BF तच° C चकुसु° B कुरवक C (1?) कुरुवक BFG °सारिय From तु to तीइ excl l 8 torn off in G L 6 B नालि कनाल्लिक *cdd* °सारिय *cdd* °मुद्दिया L 8 *cdd* अयि BF तणसारय° C °रिय° C इच्छ, illegible in G *cdd* °डिय L 9 BFG तंव° C तंच° BF ओपाडिया C उपाडिय G उपडिया *cdd* °द्दिया From कहइ to णम्मि l 11 torn off in G L 11 C लाज C 1 hd रेम्मम्मि BF ताम रोअणमि AE ताडियय G °डिअअ L 12 C ताउत्तरो C 1 hd मुहुत्ते BF मुहत्ते E जलवरफु° L 13 B लाजा, From to चक्रम्सु l 14 torn off in G BF ताडियय L 14 C °द्भव पु° B °फुप्प L 15 B ताडियय° ((F) ताडिअयपर *cdd* वाल B कुडला CG तालाहिं BF भोलविय G जाइ L 16 G तारत्तेरण C *om* तामर From तामरसे to री in दासी p 161, l 1, torn off in G BF सरिय° F °तूहमि C °जहमि

तालप्फली अ दासी तिप्ती सारम्मि दूसहे तिव्वं ।
तिरिडो तिमिरे तिणिसं महुपडले तिमिणमद्ददारुम्मि ॥११॥

तालप्फली दासी । तिप्ती सारम् । तिव्वं दुर्विषहम् । तिव्वं अत्यर्थमिति सातवाहनः । *तिरिडो तिमिरवृक्षः । तिणिसं मधुपटलम् । तिमिणं आर्द्रदारु ॥ यथा ।*

वयणाइं तालफली असुणन्ती तिणिसतिप्तिमहुराइं ।
तिव्वविलिअस्स पइणो ओ पहरइ तिरिडतिमिणेण ॥ ११ ॥

अत्र । तालिअंटइ भ्रमति । इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [११]

उण्हपवणे तिरिड्डी तिंगिच्छी तिंगिआ य कमलरए ।
तिविडी पुडिआ गुरु तित्तुअं च ण्हाणोल्लिअम्मि तित्तिरिअं ॥१२॥

तिरिड्डी उष्णवातः । तिंगिच्छी तथा तिंगिआ कमलरजः । तिविडी पुटिका । तिविडा सूचीति केचित् । तित्तुअं गुरु । तित्तिरिअं स्नानार्द्रम् ॥ यथा ।

तिंगिच्छिसुरहिजसभरणिव कलुसिअतिंगिए तिरिड्डम्मि ।
तित्तुअदुहा तुह रिऊ ण्हाइतित्तिरिआ जिमन्ति तिविडीए ॥ १२ ॥ [१२]

तिमिरिच्छतिमिच्छाहा करञ्जपहिआ तिमिंगिलो मीणे ।
तिण्हीकयम्मि तिक्खालिअं तह तिरोवई वयन्तरिए ॥१३॥

तिमिरिच्छो करञ्जद्रुमः । तिमिच्छाहो पथिकः । तिमिच्छओ इति कश्चित् ।

L. 1 BF तालफली ABF य 1 दूसहे G (A°) तिव E तिव्व L. 2 ABEFG तिणसं C तिरिसं cfr. III, 12 G महुपडल BF तिमिण दारुम्मि A तिमिणदारुमध्यम्मि C °दारुम्मि G °दारुम्मि. L. 3 G om तालफली दासी G तिव edd. तिव्वमत्यर्थमिति L. 4 G °वाहनः. G तिणसं BF तिमिर L. 5 B' C तिणस° C महुराइं L. 6 CG °विलिअस्स B (F°) °विलिअस्स CG उ L. 7 BF तालिअंटइ C 1 hd आन्ति BF धमयतीति CG धमतीति G °ति नि पा° BEC °देशेपूक्त इति नोक्त (B नात्त) L. 8 A तिरड्डी C तिरिड्डी C तिगच्छी E तिगिच्छी G तिगिच्छी ABEFG तिंगिया C तिगिया L. 9 edd. पुडिया AB तिथुय C (F°) G तित्तुयं A तलतुंसियमि E [illegible] A तित्ति° BF तित्तिरियं G तित्तिरियं ACE °रियं. L. 10 C तिरिड्डी BF तिगाडी G om तथा C तत्ता (sic) BF तिगया CG तिंगिया G °स्य कमलर° L. 11 BCF सूचीति B तिथुयं CG (F°) तित्तुयं B तित्तिरियं C (F°) [illegible] G स्नानार्द्रं L. 12 C तिगिच्छि° G तिगिच्छि° C तित्तुअ° G ण्हाइ BEG तिरइ BF °विडीए C तिविडीए L. 13 BF तित्तुय C तित्तुअ G तित्तुय C [illegible] edd [illegible] L. 14 ABEG तिमिरिच्छ° E [illegible] edd °पहिआ C 1 hd तिमिंगिल B तिमिंगिलो F तिमिंगिलो L. 15 ABFG °किअ C [illegible] E [illegible] G [illegible] L. 16 edd तिमिरिच्छो G करञ्ज. G तिमिच्छाहे

21

तिमिंगिलो मीनः । मत्स्यविशेषवाचकस्तु संस्कृतसमः । तिक्खालिअं तीक्ष्णीकृतम् । तिरोवई वृत्यन्तरितः ॥ यथा ।

हणिओ तिमिंगिलधएण एस तिक्खालिएण व सरेण ।
मुच्छइ तिमिरिच्छतले तिरोवइपिओ तिमिन्दाहो ॥ १३ ॥ [१३]

तुंगी रयणी तुण्ही अ सूअरे तुच्छमोसुक्के ।
तुलसी सुरसलयाए तुंडीरं महुरबिम्बम्मि ॥ १४ ॥

तुंगी रात्रिः । तुण्ही सूकरः । तुच्छं अवशुष्कम् । अत्र तुंदं उदरम् । तुंडं आस्यम् । तुंबी अलाबूः । एते संस्कृतसमत्वान्नोक्ताः । तुलसी सुरसलता । तुंडीरं मधुरबिम्बम् ॥ यथा ।

तुंडीरउड्ढि तुमए अतुच्छतुलसीहि अच्चिआ चण्डी ।
तुंगीवइपुसकलं जमाइतुण्हीबलं वरं लहसि ॥ १४ ॥ [१४]

तुरिहक्को मिउअचलम्मि तुलग्गं कागतालीए ।
तुच्छयतुच्छइआ रञ्जिए जरघडम्मि तुंडूओ ॥ १५ ॥

तुरिहक्को मृदुनिश्चलः । तुलग्गं काकतालीयम् । तुच्छयं तथा तुच्छइअं रञ्जितम् । तुंडूओ जीर्णघटः ॥ यथा ।

अंसि तुलग्गदिट्ठे तुच्छइआ मेल्लिऊण तुंडूयं ।
किं अहिसरसि सहि तुम ण तुच्छओ एस होहि तुरिहक्का ॥ १५ ॥ [१५]

L 1 G तिमिगिलो *cdd* °लिय L 2 G वृत्यतरित L 3 G हणिउ B तमिंगलो-धएण F तमिंगिलो° G स BF सरंमि L 4 C मुच्छइ BFG तिमिरच्छ° C तिमिरित्थ° CG °पिउ C त्तिमि° G °च्छाढ L 5 BCF तुण्णी EG तुसी G य BG सूयरे C (F') सुयरे ABC 1 hd (F') °मोमुक्क L 6 A सरस° B1 °सल्लयाए G °विवंमि L 7 BC1 तुण्णी G तुर्गी BFG तुदमुदर C तुंदरं *cdd* तुडमास्य L 8 BFG तुवी BFG अलाबू C 1 hd अलाल B °त्वान् नो° L 9 G तुडी मधुर° G °विव L. 10 C तुडीरहि B °उद्धि F °उहि G °उहि or उहि *cdd* °तुलसीहिं BFG अच्चिया C अच्चिया L 11 *cdd* तुसी° BIG °वल C वर L 12 C °लमि L 13 B °तुत्थयइया F °तुत्थइया ACEG °इया A तुडूउ BF तडूओ E तडूओ L 14 B काग° B *om* तुच्छय G तुत्थय BCF तुच्छइयं G तुत्थइय L 15 BF तडूआ C तुडूओ corr 2 hd G तुडूड G *om* यथा L 16 C आंमि BF अंसिं BF तुल्लग्ग° G °दिट्ठ BF तुत्थइया CG तुच्छइया B मिल्लिऊण BF तंडूय C तुडूय L 17 C छछआ G तुत्थउ BF हाई

तुणश्रो तूरविसेसे तुंतुक्खुडिश्रो तुराजुत्ते ।
दारु तुसेअजंभं तूश्रो तह उच्छुकम्मयरे ॥ १६ ॥

तुणश्रो झुंखाख्यस्तूर्यविशेषः । अत्र तुवरो रसविशेष इति संस्कृतसमत्वान्नोक्तः । तुंतुक्खुडिश्रो त्वरायुक्तः । तुसेअजंभं दारु । तूश्रो इक्षुकर्मकरः ॥ यथा ।

तूश्रो वायइ तुणयं उच्छुणिवीडणतुसेअजंभडिश्रो ।
तं सुणिश्र गोववहुश्रा तुंतुक्खुडिश्रा श्रहिसरेइ ॥ १६ ॥

अत्र तूहो सरिदवतार इति तीर्थशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [१६]

पुरिसम्मि तूहणो तोलणो श्र सिंबलितरुम्मि तूलिणिश्रा ।
तेंडुश्रमवि तुम्बुरुए तोसं दव्वम्मि तोमरी वल्ली ॥ १७ ॥

तूहणो तथा तोलणो पुरुषः । तूलिणी शाल्मलिः । तेंडुअं तुम्बुरु । अत्र तेअवइ प्रदीप्यत इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । तोसं धनम् । तोमरी वल्ली ॥ यथा ।

तूहण तूलिणितेंडुअतोमरिगहणे गिरिम्मि किं भमसि ।
मुत्तूण तोलणवयं ण हु तोसं लम्भए कह वि ॥ १७ ॥ [१७]

अणिमित्ततप्परे तोक्कश्रो तहा तोडणो असहणम्मि ।
तोअयतोमरिश्रा वप्पीहयसत्थप्पमज्जएसुं च ॥ १८ ॥

तोक्कश्रो अनिमित्ततत्परः । तोडणो असहनः । तोअश्रो चातकः । तोमरिश्रो शस्त्रप्रमार्जकः ॥ यथा ।

L. 1. AG तुणउ AC त्तर C °विसाग BF तंतुक्खडिश्रो E °तुडिश्रो G °तुडिउ A डिउ C 2 hd डिउ C °जत्ते E °गुत्तो G °जुत्त L. 2 BEt दारु CG तुसय C सउ A, C 2 hd सश्रो G तूउ BF तूश्रो BF उच्छ C उच्छु corr 2 hd, G उच्छु° C °कम्मयरो L. 3. G तुणउ BF झुंखा° C झुंखा (?) C °स्तूर्य° L. 4 B तुंतुक्खडिश्रो F तंतुक्ख° C तुंतु त्वरा° (sic). G om तुतु त्वरा C G तुसय C तूश्रो G तूउ L. 5 C तूउ G तूउ C वायइ BF उच्छ C णिवीडण G तुसय° BF डिश्रो G डिउ L. 6 BCF तुंतुक्ख G तुतुंक्खि edd. °वहुया BCF तुतुक्ख edd डिया L. 7 C 1 hd. त्वर B °वार L. 8. ABCFG व BCFG सिंबलि E °तरुम्मि BCFG तूल edd णिया L. 9 AG तेंडुय-मवि BF तेंडुय° C तनय 2 hd तदुए E तन्दय BF तुंबरुए G तुंबु° E तुंबुरुए BF तोसं E दव्वम्मि. L. 10 BF तथा तोलणो BF तूलणी C 1 hd शल्लि BF तेंडुयं C तडुयं 2 hd तडुयं G तेडुयं BCF तुंबरु L. 11 BF तअइ G °दूक्त L. 12 BF तोलण C तूलणि C °तलणि° 2 hd तूलणि BF °तेंडुय G तेंडुय° L. 13 B तूत्तूण BF तोलणयं G ग L. 14 E अणिमित्त B तोक्क G तोक्कउ L. 15 BF om तोअय edd °रिया BFG वप्पीह° L. 16 G तोक्कउ BCF अनिमित्त तत्पर BF तोअश्रो G तोअउ G रिउ

वम्महसरतोमरिए गाणसिणिमाणतोडणे काले ।
तोमत्र मज्झ अवत्थाकहणे दइअस्स तोक्कओ होदि ॥ १८ ॥ [१८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

तंडं खलीणालालयसिरहीणसराहिएसुं च ।
गामणिसेज्जासु तलं तल्लं पल्ललयबरुअसेज्जासु ॥ १९ ॥

तडं कविकालालक शिरोविहीन स्वराधिक चेति त्र्यर्थम् । तल ग्रामेशः शय्या च । तल्ल पल्वल बरुकाख्यतृणं शय्या चेति त्र्यर्थम् ॥ [१९]

तप्परआएसेसुं तत्ती तमणी अ बाहुभुज्जेसु ।
तलिमो कुट्टिमसेज्जाघरोद्धभूवासभवणभट्टेसु ॥ २० ॥

तत्ती तत्परता आदेशश्च । तमणी भुजो भूर्ज च । तलिमो कुट्टिम शय्या गृहोर्ध्वभूमिर्वासभवन भ्राष्ट्रश्चेति पञ्चार्थः ॥ [२०]

कणाहरणविसेसे वरङ्गए चेअ तलवत्तो ।
तालूरो फेणकविट्टेसु तिरिडिअं सतिमिरविचिएसु ॥ २१ ॥

तलवत्तो कर्णाभरणविशेषो वराङ्ग च । तालूरो फेनः कपित्थतरुश्च । तालूरो आवर्तश्चेति केचित् । तिरिडिअ तिमिरयुतं विचित च ॥ [२१]

कोउअविवाहसरिसवहविअसिणिद्धकुतुवेसु तुप्पो वि ।
पीणम्मि तुरीसद्दो उक्करणे तूलिआणं च ॥ २२ ॥

L 1 C °सरि° L 2 C अवच्छा° BCF दइयस्स CG तोकउ BCF होइ L 3 *om* A, E °र्था L 4 E खडीलाल° A °ताजय° L 5 EG गामिणि B °सिज्जासु G नल C स, corr 2 hd G *om* तल्लं C तल्लं L पल्लय° BF °वरुअ° G °वरूअ° L 6 BFG कविकला° G °ख्लालकं L 7 BF शज्जा य C तल्ल पल्वल्ल BF चरुका° G वरुका° BF शय्या G भति L 8 BF तसणा य pro तमणी अ G तमणीइ *om* अ BFG बाहु°. L 9 A °परोन्न° C °घरोद्द° G °घरोड्ड° CG °भट्टेसु L 10 G भुजों C भुर्जं Instead of भूर्जं च one should expect to find भूर्जश्च *edd* गृहार्द्ध° L 11 C °भूमिवसिभ° G °भूमिवास° C भाटश्चेति G भाज्स्येति L 12 BI वय C चेव AG चय L 13 *edd* °डियं A °मिभिर° G °चिचिगस L 14 G कपित्थश्च *edd* °डिय L 15 BF विच C *om* विचित L 16 L काउवि° ABCLF °हविय° G °हविय° G °सिणिद्ध° L 17 C उक्करणे ABF तूलियाणं C तल्लियाणं G तलियाण

तुप्पो कौतुकं विवाहः सर्षपो म्रक्षितः स्निग्धः कुतुपश्चेति पडर्थः । तुरी पीनं तूलिकानामुपकरणं चेति व्यर्था ॥ [२२]

णायव्वा तुंबिल्ली महुपडले उक्खले चेश्र ।
तेड्डो सलहपिसल्ला तडवट्टिश्रकण्णिश्रासु तोवट्टो ॥ २३ ॥

तुंबिल्ली मधुपटलमुदूखलं चेति व्यर्था । तेड्डो शलभः पिशाचश्च । तोवट्टो त्रपुपट्टिकाख्यः कर्णाभरणभेदः कमलकर्णिका चेति व्यर्थः ॥ [२३]

॥ अथ थादिः ॥

थग्घो गाधे णिलए थहो थरो दहिसरे थरू छरूए ।
थंबं विसमे थक्को ऽवसरम्मि पसुम्मि थट्टिथवा ॥ २४ ॥

थग्घो गाधः । थहो निलयः । थरो दधिसरः । थरू त्सरुः । थंबं विषमम् । थक्को भवसरः । थट्टी तथा थवो पशुः ॥ यथा ।

दहिथं थरेण लग्गा थरूहि कूया भ थग्घसलिलेहिं ।
सोहन्ति थंबथक्का भडेहि थट्टीथवेहि गामथहा ॥ १९ ॥ [२४]

विच्छिणम्मि थसथसलथामा थविश्रा पसेविश्राए श्र ।
थंडिल्लथमिश्रथलया मण्डलविम्हरिश्रमण्डवेसुं च ॥ २५ ॥

L. 1. *edd* [illegible] CF [illegible] BF [illegible] C 1 [illegible] From [illegible] to [illegible] torn off in G. L. 2 C [illegible] BCF [illegible] L. 3 C [illegible] E [illegible] G [illegible] BF [illegible] C [illegible] ACF [illegible] B [illegible] L. 4 BF [illegible] C [illegible] G [illegible] *edd* [illegible] E [illegible] C [illegible] (?) From [illegible] to [illegible] L. 5 torn off in G. L. 5 BF [illegible] C [illegible] 2 bl [illegible] B [illegible] F [illegible] BF [illegible] BF [illegible] C [illegible] G [illegible] B [illegible] L. 6 G [illegible] L. 7 om A. In G from [illegible] to [illegible] l. 9 torn off. L. 8 A [illegible] BE [illegible] C [illegible] It will not be noted in this chapter that some of the MSS. very often confound थ and घ in the beginning of the words. ABF [illegible] F [illegible] AC [illegible] E [illegible] L. 9 C [illegible] bl [illegible] ABC 2 bl FEG [illegible] C [illegible] BEF [illegible] C [illegible] L. 10 BE [illegible] C [illegible] From [illegible] to [illegible] l. 12 torn off in G. C [illegible] BE [illegible] BE [illegible] C [illegible] L. 11 B [illegible] E [illegible] C [illegible] L. 12 *edd* [illegible] C [illegible] B [illegible] L. 13 BF [illegible] C [illegible] From [illegible] to [illegible] p. [illegible] l. 1 torn off in G. B [illegible] B [illegible] E [illegible] *edd* [illegible] C [illegible] L. 14 AC [illegible] BF [illegible] E [illegible] F [illegible] C 2 bl [illegible] ABCF [illegible] ABCF [illegible] ABCF [illegible] L. 15 A [illegible] BE [illegible] F [illegible] C [illegible] BE [illegible] ACF [illegible]

थसो थसलो थामो एते त्रयोऽपि विस्तीर्णार्थाः। थवी प्रसेविका। थंडिल्लं मण्डलम्। थमिअं विस्मृतम्। थलओ मण्डपः॥ यथा।

थामत्थणथंडिल्ले थसकडि तुह थविअसुसहिअयाए।
थलयागओ वि दइओ थमिओ किं थसलदोसो व्व॥ २०॥ [२५]

भल्लाअए थउडं वीसामे थत्तिअं चेअ।
चञ्चूइ थग्गया थवइल्लो दीहोरुजुअलउववइट्ठो॥ २६॥

थउडं भल्लातकम्। थत्तिअं विश्रामः। थग्गया चञ्चुः। थवइल्लो प्रसारितोरुद्वयोपविष्टः॥ यथा।

णिव तुह भएण णट्ठा भुञ्जिअ सुअयग्गअद्धखद्धफला।
रिउणो कुणन्ति खिसा थवइल्ला थत्तिअं थउडतले॥ २१॥ [२६]

थरहरिअं कम्पिअए घणम्मि थारो थिरे थिमिअं।
थिरणामो चलचित्ते दरिए थुसो अ वट्टिए थुल्लो॥ २७॥

थरहरिअं कम्पितम्। थारो घनः। थाणयं आलवाल इति स्थानकशब्दभवः। थिमिअं स्थिरम्। थिरणामो चलचित्तः। यः क्वचिदपि धृतिं न बध्नाति। थुसो दृप्तः। थुल्लो परिवर्तितः॥ यथा।

थुसत्तणथुल्लमुहो माणिणिलोओ पिअम्मि थिरणामो।
थारत्थणिअं सोउं थरहरिअतणू हवेइ थिमिअमणो॥ २२॥ [२७]

L. 1. G वसन्तो From विस्ती° to गओ l. 4 torn off in G. L. 2 BF थमियं C थविय L. 3 C थामच्छणु° BF थविय° C थडिय° BF °सुन° *cdd.* °हिययाए. L. 4 CG °गउ C इआ 2. hd इउ C 2 hd थमिउ From ओ in थमिओ to सुअ° l. 9 torn off in G C 2 hd घ. L. 5 BF थत्तिय BF चेव L. 6 A °जुयल° BF °जअज° C दीहोझुअ° 2 hd °होसजु° BF उव्वचिट्ठो L. 7 C 1 hd थउड भल्लाक *cdd* थत्तियं BF *om* थग्गया चञ्चु C चञ्चु. B प्रसरि° L. 9 *cdd* भुंजिय BCF सुय° CF अद्धखद्द° BF °फले From ल्ला to ल्लो in थुल्ला l. 12 torn off in G. L. 10 B रिऊणो *cdd* थत्तिय. L. 11. *cdd* °हरियं AE कपियए C कंपियपयणमि A घणमि C *om* थिरे E थमिय ABCF थिमियं L. 12. C 1. hd चलचित्ते 2. hd. चलचित्ते E स्थुसो C वट्टिए A थट्टि A चुल्लो E स्थुल्लो. L. 13 *cdd.* °हरियं BF घनः From न. to तः in परिवर्तितः l. 15 torn off in G C थालयं. L. 14 B थमियं C (F?) थिमियं B थ B थुणो. L. 16 G थुसत्तण° BF थुसतूण° C 1 hd G° लोउ *cdd* पियमि From थिर° to रमवि p. 167, 11 torn off in G L. 17 C थारच्छ° *cdd.* °णियं B सोओ F साओ BF थरयरिय° C °हरिय° *cdd.* थिमिय° C °मणो

थुलमो दूसे थुक्किअमुन्नयए थुड्डुहीरमवि चमरे ।
थुरुणुल्लणायं सेज्जा वाअयभण्डम्मि थूरी अ ॥ २८ ॥

थुलमो पटकुटी । थुक्किअं उन्नतम् । अम्बूकृते तु थुक्किअं थूत्कृतशब्दभवमेव । थुड्डुहीरं चामरम् । थुरुणुल्लणायं शय्या । थूरी तन्तुवायोपकरणम् ॥ यथा ।

तुह थुक्किअंसरिउणो थुरुणुल्लणथुड्डुहीरथुलमाइं ।
ओमुत्तूण पणट्ठा थूरिकरा तन्तुवायवेसेण ॥ २३ ॥ [२८]

थूणो तुरए कोलम्मि थूलघोणो, अ बिन्दुए थेवो ।
थेरो के थेरासणथेवरिआ पउमजम्मतूरेसु ॥ २९ ॥

थूणो अश्वः । थूलघोणो सूकरः । थेवो बिन्दुः । स्तोकवाचकस्तु थेवशब्दः स्तोकशब्दभव एव । थेरो ब्रह्मा । थूणो थेणो चोर इति स्तेनशब्दभवौ । थेरासणं पद्मम् । थेवरिअं जन्मनि तूर्यम् ॥ यथा ।

उक्कासिअ रविथूणाइ थूलघोणं अणज्झयणथेरं ।
थेरासणङ्कजिण तुह थेवरिअं जणइ हरिसजलथेवे ॥ २४ ॥ [२९]

कमपिहुवट्टे थोरो बलम्मि थोहं च खोलए थोलो ।
ठाणोण्डपिहुसु थाहो णिमेहदयदरिएसु थिमो वि ॥ ३० ॥

थोरो क्रमपृथुपरिवर्तुलः । स्थूलार्थस्तु स्थूलशब्दभव एव । थोहं बलम् । थोलो वस्त्रैकदेशः ॥ यथा ।

L. 1 C हूमे C 1 hd थुक्कयसुस्रिय 2 hd °स्रय ABC 2 hd F थुक्किय BF °मुन्नयम C 1. hd. °रमवि. L. 2 C थुरुसुल्ल° 2 hd °सुल्लु° E थुरुसुल्लय G थुरुणू° G वायय° A छूरी ABF था G थ. L. 3 F मो पटकुटी torn off in G C °कुडी *edd* थुक्किय From तं in उन्नत *to* शय्या l. 4 torn off in G BF अम्बूकृते *edd* थुक्किय L. 4 C थुड्डु° C °णुल्लु°. B शय्या C थुरी. L. 5 B थक्कियस° C (F?) थुक्कियस° G थुक्कियस° BF थुरणुल्लण° G °णुल्लण° C °थुड्डुहीर° L. 6 C 1 hd G उमुत्तूण From थाय to जम्मि l. 7 *torn off* in G. L. 7 F थुणो BF थुरण CE थूलघोणा ABEFG य BG विंदुण E थोवो C 2 hd थेबो. L. 8 C 1 hd थेसो C क *edd* रिया C °जम्मतूरस्सु L. 9 BG ऽश्वः G भूकर C थेवो L. 10 BF °भव. *om.* एव C थरा B चौर C (F?) चोरः C थेरासण L. 11 G °रिय C (F?) स्य C तर्यां 2 hd तूर्यां G तूय L. 12. BCF उक्कसिय G उक्कसिय BF थूलघोणमि C थूलघाण C अणज्झयण° B थण C °थेरं F °थेरं L. 13 G स्तन° *edd* °रियं L. 14 E °विट्टे BF °वट्टे E थरा BF थलम्मि G थलम्मि C 1 hd थोलं G थोल C थ G न्न रै वाजो (*sic*) E *ins here* यथाऽनेकार्थां. L. 15 BF थाणोउरविहुसु C 1 hd थाणडवि° 2 hd थाणउड° E थाणोड° G थाणाड° G निमेह° G °दएसु A थिणो G थिसो L. 16 BF स्थूलार्थे तु BCF °भवः *om.* एव

थोरभुअयम्भ इरिंह तुह थोहेरां रणे हयवईओ ।
सुअभिक्खणिमित्तं रिउसुद्धन्तवहूउ थोलमुड्डन्ति ॥ ३५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र थक्कइ तिष्ठति फक्कति चेति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । ठाणं स्थानम् । उराडं गम्भीरजलम् । पृथु विस्तीर्णम् । तत्र त्रयेऽपि थाहशब्दः । थाहो दीर्घ इत्यन्ये । थिसो निःस्नेहदयो तृप्तश्चेति व्यर्थः । थिप्पइ विगलति तृप्यति चेति धात्वादेशेपूक्तमितीह नोक्तम् । [३०]

भयरहिअणिब्भरेसुं बद्धसिरक्के अ थिरसीसो ।
दरकुविअवयणसंकोअणमोणेसुं थुडुंकिअं चेअ ॥ ३१ ॥

थिरसीसो निर्भीको निर्भरो बद्धशिरस्त्राणश्चेति त्र्यर्थः । थुडुंकिअ दरकुपितवदनसंकोचनं मौनं चेति व्यर्थम् ॥ [३१]

पासायसिहरवप्पीहएसु रप्फे तहा थूहो ।
थेणिल्लिअं हरिअभीएसु रजगमूलएसु थोओ वि ॥ ३२ ॥

थूहो प्रासादशिखरं चातको वल्मीकं चेति त्र्यर्थः । थेणिल्लिअ हृतं भीतं च । थोओ रजको मूलकश्च ॥ [३२]

॥ अथ दादिः ॥

दरमद्दे दयमम्भू दंतो कडए दवो अ गग्गरए ।
दच्छं तिक्खे सुत्तकणयम्मि दंडी दसेरो अ ॥ ३३ ॥

L 1 BCF °भुय° G °थाभ G थंागण CG °वईउ L 2 *edd* सुय° BCF °वहूओ BF थोलमुडंति G थोलमुड्डुत्ति L 3 *om* A L 4 BF °देशेपूक्त इति BFG नोक्त· G *om* धात्वादेशेपूक्तमिति B थाणं L 5 G गभीरजल G भया L 6 BF पिसा C थिलो 2 hd थिमो *edd* निस्नेह° L 7 B °शेपूक्त इतीह L 8 *edd* °रहिय° C °णिब्भरेसु BFG बद्धु° C (F?) बद्द° *edd* य C °सीमो L 9 *edd* °कुविय° G °संकोयण° E °मोणेसु G °मोणसु A थुडुक्यिं BF थुडकिय C थुडकिय F थुडडुकिय G थुडुकिय A चेय BF चेय C चेत्र G चिय L 10 C 2 hd °सीमा BCF निर्भीको corr C 2 hd G निर्भीरा BFG *om* निर्भरा C निर्भर: C वत्तशिर° G वद्धशिर° L 11 BCF थुडकियं G थुड्डकियं L 12 C सौरसिहर° CFG °वप्पीह° F रप्फे L 13 A थणिल्लिय BCEFG °ल्लिय *edd* हरिय° G °भीम G थोवो A वि L 14 *edd* थेणिल्लिय L 15 G थोवो L 16 *om* A L 17 F दरमज्झे C °मद्दे A दयमम° B मम्भू G °मंद्दू E °मंभ्र BF दने A दना *edd* य C गग्गरम L 18 BF तिक्खसुत्तकयमि ABCFG य

दरं अर्धम् । दयं जलम् । दयं शोक इत्यन्ये । दंतो पर्वतैकदेशः । दवो गद्गदः । परिहासवाचकस्तु दवो द्रवशब्दभवः । वनवह्निवाची तु संस्कृतसमः । दच्छं तीक्ष्णम् । दंडी तथा दसेरो सूत्रकनकम् । दंडी डंडीवत्सूचीसंघटितवस्त्रयुगलमपीत्यन्ये ॥ यथा ।

दच्छतवं केण कयं दंते सहि दरदयम्मि को पडिओ ।
जो दंडिमणिडअउरो सदसेरं दवसरं तुमं रमइ ॥ २६ ॥ [३३]

सोअम्मि दसू दअरी सुराइ दमओ दरिद्दम्मि ।
दत्थरदक्खज्जा करसाडयगिद्धेसु दंतिओ ससए ॥ ३४ ॥

दसू शोकः । दअरी सुरा । दमओ दरिद्रः । दत्थरो हस्तशाटकः । दक्खज्जो गृध्रः । दंतिओ शशकः ॥ यथा ।

दक्खज्जेण झडप्पिअदत्थरसंदसवंतिभयमंते ।
कुणइ दसुमारडन्ती दअरीपाणाउला दमयवेसा ॥ २७ ॥ [३४]

दवरदहिट्ठा तन्तुकविट्ठेसु दइअदयाइआ अविए ।
दडवडदहिउप्फदयावणा य धाडिणवणीअदीणेसु ॥ ३५ ॥

दवरो तन्तुः । दहिट्ठो कपित्थः । अत्र । दरिओ दृप्त इति दृप्तशब्दभवः । दंसइ दर्शयतीति भाषादेशेषूक्त इति नोक्तौ । दइअं तथा दयाइअं रक्षितम् । दडवडो धाटी । दहिउप्फं नवनीतम् । दयावणो दीनः ॥ यथा ।

दइअ दयावणय तुमं दवरादतणू दहिट्ठगट्ठयणी ।
दहिउप्फकोमलङ्गी विग्गहदडवडा दयाइउं जोग्गा ॥ २८ ॥ [३५]

L. 1. C दम B द्धं (sic). CG दयं शोक G पर्वता पर्वतैक° L. 2 B °वह्निवाची L. 3 C दं° तथा BF [illegible] C [illegible] see IV 7 BF °सूची° G सूची BF °संघटितवस्त्र-मित्यन्ये (F °टि°) L. 5 BF दच्छतवं G दच्छतवं G सहि BF दरदयम्मि C [illegible] G दरदयम्मि G पडिउ. L. 6 BF om जो दंडि BFG मंडिय° C °मडि° C रमई G रमइ L. 7. G सोअम्मि BF om दसू G दमउ. L. 8 CG दत्थर° B दकरपा F [illegible] C गिद्धेसु G om गिद्धेसु A दंतिउ G दंतिउ C 1 hd ससए L. 9 G शाक edd दअरी G दमउ C दत्थरो BF दत्थ° L. 10 BF दंकखज्जो G दंतिउ. L. 11 BF दंकख G दक्ख° BCF झडप्पिय° C °दत्थर CG °संदस° BF दंतियमंते C दंतिभय G °दंतिभय°. L. 12 C मारडन्ती G °दन्ती BCF दयरी° G दमय° L. 13 E °दहिट्ठा A कविट्ठेसु E °कवि° edd दइअदयाइआ C [illegible] L. 14 BF °दहिउप्फ° C दयावणो BF धाडि° G धाडि ABCEI [illegible] L. 15 G दरिउ om दृप्त इति B om शब्द L. 16 C नोक्तौ edd दइअं तथा दयाइअं L. 17 B धाटी L. 18 edd दइअ BF °तणू L. 19 C दमाइउं

दवहुत्तं गिम्हमुहम्मि दहित्थारो दहिसरम्मि ।
दहवोल्ली थालीए दरवल्लदअच्छरा य गामेसे ॥ ३६ ॥

दवहुत्तं ग्रीष्ममुखम् । दहित्थारो दधिसरः । दहित्थरो इत्यन्ये । दहवोल्ली स्थाली । दरवल्लो तथा दअच्छरो ग्रामस्वामी ॥ यथा ।

सदहित्थारदहिणा णवदहवोल्लीइ विरइअकरम्ब ।
दवहुत्ते अलहन्तो दरवल्ल दअच्छरो सि कहं ॥ २९ ॥ [३६]

णिविडम्मि दरुम्मिल्लं दरमत्तदरंदरा हढोल्लासा ।
दरवल्लहो अ दइए दरवल्लणिहेलणं च सुन्नघरे ॥ ३७ ॥

दरुम्मिल्लं घनम् । दरमत्ता बलात्कारः । दरंदरो उल्लासः । दरवल्लहो दयितः । दरवल्लणिहेलणं शून्यगृहम् ॥ यथा ।

दरवल्लहाइ तुह तइ ण सिणेहदरंदरो दरुम्मिल्लो ।
ता जइ दरमत्ताए दरवल्लणिहेलणम्मि तं रमसि ॥ ३० ॥

अत्र । दव्वीअरो सर्प इति दर्वीकरशब्दभवः । दक्खवइ दर्शयतीति धात्वा-देशेषूक्त इति नोक्तौ ॥ [३७]

दाओ पडिहू कच्चीइ दारदोरा य दालिअं णयणे ।
दारिअदारढंतादादलिआ वेसपेडअङ्गुलिआ ॥ ३८ ॥

दाओ प्रतिभूः । दारो तथा दोरो कटिसूत्रम् । दालिअं चक्षुः । दारिआ

L 1. E गम्ह° C °सुहम्मि° E दइत्थारो C दहिच्छारो   L 2. ABFG °वोल्ली C °चोल्ली E थालिए G सालीए BF °दअत्थरा C °दअच्छरो G °दयत्थरा C गामेसु.   L 3 C °सुरं C दहिच्छारो C दधिच्छरो   BFG, C 1. hd. °वोल्ली C 2 hd °चोल्ली   L. 4. G छाली B दअत्थरो C (F?) दयच्छरो G दयत्थरो.   L. 5 C सदहिच्छार° edd. °वोल्लीइ edd विरइय° BFG °करत्र.   L 6 G दवहुत्ते BFG दअत्थरो   L 7. A निविड° CE दरुम्मिल्लं C दरुम्मिल° E दरमल्ल° E दरो°.   L 8. G °वल्लरा BCFG य A om. दर BFG सुन्नघरे   L 9 CG दरुम्मिल्ल BF दरामत्ता C °मत्तो   L 10 G om यथा   L. 11 C दरुम्मिल्लो.   L 12 G °मत्ता C °वल्लि° G रमसि   L. 13 B दव्वीकर° CG दर्व्वी°.   G दर्शयति C °पूक्ताविति G इति नो (sic) L 15. AG दाउ A पडिहू G पडहू BF °दोरो edd दालियं BF नयणो.   L 16 ABCFG दारिय° E दोरिय° A दारद्धत्ता° B °दारिद्धता° F °दारिढता C °दारढता° BEF दादलिया C °दालिया G om. दाद° E वेसापड° G वेसा अगुलिम्मि दर्शलिया ABEF °लिया   L 17 AG दाउ G प्रतिभू । दाउ तथा BFG दालिय   edd. दारिया

वेश्या । अत्र दावइ दर्शयतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । दारद्धंता पेटा । दादलिआ अङ्गुलिः ॥ यथा ।

चलदालिअदादलिआण रणिरदाराण दारिअजणाण ।
दोररवो दारद्धंताएँ जणअत्थघडणयदाओ ॥ ३१ ॥ [३८]

दिअहम्मि दिओ सुआराणत्थेसुं दिअज्झदिप्पंता ।
दिव्वासा चामुण्डा जडे दिआलिओ दिआहमो भासे ॥३९॥

दिओ दिवसः । दिअज्झो सुवर्णकारः । दिप्पंतो अनर्थः । दिव्वासा चामुण्डा । दिआलिओ मूर्खः । दिआहमो भासपक्षी ॥ यथा ।

पुरिसदिआहम दिआलिअदिअज्झ दिक्खसि ण तीइ दिप्पंतं ।
जं दिव्वासाभवणे दिअन्तसमयम्मि णागओ सि तुमं ॥ ३२ ॥ [३९]

सइभोअणे दिअसिअं पुव्वण्हयभोअणे अ दिअहुत्तं ।
बाले दिल्लिंदिलिओ अ दुद्धगंधिअमुहो चेअ ॥ ४० ॥

दिअसिअं सदाभोजनम् । दिअसिअं अनुदिनमित्यन्ये । दिअहुत्तं पूर्वाह्णभोजनम् । दिल्लिंदिलिओ तथा दुद्धगंधिअमुहो बालः ॥ यथा ।

मह दुद्धगंधिअमुहा डिल्लिंदिलिअस्स तस्स सेवाए ।
दूरे दिअसिअवत्ता दिअहुत्तकए वि तम्मन्ति ॥ ३३ ॥ [४०]

L. 1. B दारद्देता F दारिद्दता C दाद्दंता G *om* पेटा and has here again । दारिआ वेश्या । L 2 G दद्दलिया C 2 hd दादलिया BF °लिया G चालिः (sic) L. 3 *edd* °दालिय° G °ददलयाण *edd* दारिय° L 4 G दारउ C दोरद्दनाए G °ताइ BF जणगत्थछण° C जणगत्थछ° BFG °दाउ. L. 5 E दियमि ABCFG दियम्मि G दियो सुआरा° AC (F°) दियज्झ° B दिअद° EG दियज्झ° L. 6 B दिव्वासा ABCFG दिय° C 1 hd °लिउ *edd.* दिया° E °हमे. L. 7. G दिउ B दिअज्झो C (F°) दियज्झो G दियज्झो From चामुण्डा to °क्षी l. 8. torn off in G Before दिआलिओ C 2 hd margin inserts अज्ञानी L. 8. *edd* दियालिओ C *om.* मूर्खः *edd.* दियाहमो L. 9 *edd.* दियाहम दियालिय° BF °दिअज्झ° CG °दियज्झ BF दिक्खसि L. 10 C जं दी In G यतो दियन्तसम is torn off BCF दियन्त° G °समि BF णागओ C णागउ From गओ to तुमं l. 11 torn off in G l. 11. BCF सय BEF °भोयणे BCEF दिय C पुव्वण्ह° E पुव्वण्हिद° *edd.* °भोयणे य दिय ABCF दियहुत्तं EF दिअहुत्त L. 12 BCFG बाले CG दिल्लि° AC °लिउ ABCF (G°) य C दुद्ध° A °गंधिय° BEF गंधिय° G गधय BF मुह G मुहे AG चेय BF चेय C चेत्र. L. 13 B दिय° BG दिय B दियसिय From दिअ° °क्षु to गंधिय l. 14. torn off in G. BF दियहुत्त C °हुत्तं C पूर्वाह्ण° F हुत° L. 14 B °गंधिय° C 1 hd मुहा BF बाल L. 15 BFG मह दुद्ध In G दिल्लिंदिलिअ is illegible BCF दिलिय C तस्सेवा L. 16. From द to दिअह incl. page 172 l. 2 torn off in G BF दियसिय C दियहुत्तकए *edd* दिय वत्ता C तम्मंति

दिअधुत्तओ अ कागे काकिंडे दीवओ चेअ ।
सङ्कम्मि दीहजीहो दुल्लं वत्थम्मि दुत्ति सिग्घम्मि ॥ ४१ ॥

दिअधुत्तो काकः । अत्र दिवाइत्ती चाण्डाल इति दिवाकीर्तिशब्दभवत्वान्नोक्तः । दीवओ कृकलासः । दीहजीहो शङ्खः । दुल्लं वस्त्रम् । दुत्ति शीघ्रम् ॥ यथा ।

ओ दीहजीहउज्जलदुल्लो गामणिजुआणओ दुत्ति ।
दिअधुत्तमुद्धमलकलुसमत्थओ दीवओ व्व उम्मुहइ ॥ ३४ ॥ [४१]

दुत्थं दुक्खं जहणे दुली अ कुम्मम्मि दुद्धओ णिवहे ।
माघण्हाणे दुक्करमवि दुव्वोल्लो उवालम्भे ॥ ४२ ॥

दुत्थं तथा दुक्ख जघनम् । दुली कूर्मः । अत्र दुह असुखमिति दुःखशब्दभवत्वान्नोक्तम् । दुद्धओ समूहः । दुक्करं माघे रात्रौ चतुर्यामस्नानम् । दुव्वोल्लो उपालम्भः ॥ यथा ।

दुक्करवेविरतणुए पिहुदुत्थे णिअयदुक्खभारेण ।
जइ दुलिदुद्धयखुद्दा पडसि तुम ता णु कस्स दुव्वोल्लो ॥ ३५ ॥ [४२]

दुहोली अ दुमाली दुल्लग्गं अघडमाणम्मि ।
दूहवजणम्मि दुत्थोहदूसला दूहलो चेअ ॥ ४३ ॥

दुहोली वृक्षपङ्क्तिः । दुल्लग्ग अघटमानम् । दुत्थोहो दूसलो दूहलो त्रयोऽप्येते दुर्भगवाचकाः । दूहवशब्दस्तु दुर्भगशब्दभव इति नोपात्तः ॥ यथा ।

L 1 ABCF दिय° E पदिय° *cdd* य BF दीवओ य चेव C चेय A चेय L 2 C वच्छमि E सिंघम्मि° L 3 *cdd* दिय° From त्र to मणि l 5 torn off in G C *om* शब्द L 4 C दिवओ L 5 C *om* ओ BF °जीहओज्जल° BF °जुयाणउ CG °णउ L 6 BF दियधुत्तमुद्ध° C दियधुत्ति° C °मच्छओ दीवउ *cdd* च BF उम्मुहइ C म्मुहइ (sic) In G from धुत्त° to तथा l 9 torn off L 7 C दुच्छ F दुख E दुल्लि *cdd* य BF कम्मम्मि A दुद्धउ C दुद्धव C णिवहो L 8 A दुक्कर° BCF °रमवि A दुव्वोल्लो BF दुव्वोल्ला F दुव्वो° C दुचो° E उपा° L 9 C दुच्छ तथा तदुक्ख From कूर्म to विर° l 12 torn off in G L 10 C दुद्धओ C 1 hd दुक्कर BF दुव्वोलो C दुचालो L 12 BF दुक्कवेविरतणूए C 1 hd दुक्कर° CG °दुच्छे BF नियय° C णियय° G णे and then torn off from अय° to हदूसला l 15 L 13 C ण BF दुव्वोल्ली C दुचोलो L 14 *cdd* य L 15 AC दुच्छाह° A °दुसहा A दूसलो A चेय BC 1 hd F वय L 16 B दुद्धाल्ली G कुल्लाली From क्षपङ्क्ति to यथा l 17 torn off in G C दुच्छोहा L 17 C दहव BF *om* भव

दूसल अदूहलाणं पेम्मं दुत्थोहए दुदुल्लग्गं ।
किं कह वि कया वि मरुत्थलम्मि पल्लवइ दुद्दोली ॥ २६ ॥ [४३]

दुम्मुहदुमणीओ कविछुहासु दुग्घुट्टदूणाया हत्थी ।
दुज्जायं वसणे दुक्कुहो असहणम्मि दुद्दमो दिअरे ॥ ४४ ॥

दुम्मुहो मर्कटः । दहिमुहशब्दो ऽपि देश्यः कपिवाची कैश्चिदुक्तः । दुमणी सुधा । दुग्घुट्टो तथा दूणो हस्ती । दुज्जायं व्यसनम् । दुक्कुहो असहनः । अरोचकिन्यपि लक्ष्येषु दृश्यते । दुद्दमो देवरः ॥ यथा ।

दुग्घुट्टदूणतड्डा दुमणिसिअघरे तुह प्पिआ णड्डा ।
ता दुम्मुहयलदुद्दम विसेसु मा दुक्कुहत्तदुज्जायं ॥ ३७ ॥

अत्र दुमइ धवलयतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४४]

दुहओ खुसे दुसिक्कदुसिखित्ता य दुच्चरिआ ।
दुंदुमिणी रूववई गलगज्जिअयम्मि दुंदुमिअं ॥ ४५ ॥

दुहओ लुण्ठितः । दुसिक्को तथा दुसिखित्तो दुश्चरितः । दुसिखित्तो दुर्देशो इत्यन्ये । दुंदुमिणी रूपवती । दुंदुमिअं गलगर्जितम् ॥ यथा ।

दुसिक्क दुसिखित्तं भज तं पिअ मयणवाणदुहयङ्गी ।
सुकुलुब्भवदुंदुमिणिं दट्ठुं किं करसि दुंदुमिअं ॥ ३८ ॥ [४५]

L. 1. G दूसलयदू॰ *edd.* दुत्थोहए G सुदुल्लग्गं. L. 2. From किं to दुज्जा incl. l. 4 torn off in G. C मरुत्थ॰ B दुद्दोली L. 3. BF दुम्मह॰ C 1. hd. दुम्मुहदुम॰ 2. hd दुम्मुहदुम॰ A ॰णीउ B दुग्घुट्ट॰. L. 4. A दुक्कुहो B दुक्कुहो G दिअरा ABCEF दिअरे L. 5. BF दुम्मुहो मर्कटः From मर्क॰ to दुक्कुहो l. 6 torn off in G. B देश्य L. 6. BF दुक्कुहो BF ॰रोच- किन्यपि C ॰रोचकिन्यपि L. 7. G लक्ष्येषु L. 8. G दुग्घुट्ट॰ BF दूण॰ C ॰दूणतड्डा दुमणि॰ G दुम्मणि॰ BCF सिअ॰ C घरेसु BF पिआ C पिआ From पिआ to मा l. 9 torn off in G. C नड्डा. L. 9. B दुम्मुहयल॰ G दुद्दम॰ C *om.* दुक्कुह॰ C दुज्जाय L. 10. B नोक्त. L. 11. A दुहउ G दुसिक्कदुसि॰ AE ॰खित्ता BF 2. hd. ॰ता य दु॰ BFG दुच्च॰ ABCEF ॰रिआ L. 12. B दुंदुमिणी G ॰णिणी रूव॰ (रूव being torn off) E ॰गज्जिअंमि C 1. hd. ॰गज्जिअ॰ AB C 2. hd. FG ॰गज्जिअय॰ *edd.* दुंदुमिअं L. 13. G दुहउ G दुसिक्को G दुसिखित्तो (twice) L. 14. G दुंदुमिणी BF दुम्मणी *edd.* दुंदुमिअं C *om.* गल॰. L. 15. G दुसिक्क दुसि॰ B जिअ॰ G तम *edd.* पिअ *edd.* ॰णाण॰. L. 16. G सुकुल॰ G णिणि C करसि *edd.* दुंदुमिअं.

दुल्लसिआ दासीए दुरंदरं दुक्खउत्तिण्णे ।
दुद्दोलणी दुहिअदुज्झाए तिमिरे दुरालोओ ॥ ४६ ॥

दुल्लसिआ दासी । दुरदर दुःखोत्तीर्णम् । दुद्दोलणी या दुग्धापि दुह्यते । दुरालोओ तिमिरम् ॥ यथा ।

रक्खसु दुद्दोलणिभ दुल्लसिआपुत्त घणदुरालोए ।
जीइ पसाएण सया दालिद्दुरंदरा अम्हे ॥३९ ॥ [४६]

सण्ढे दुअक्खरो तह दुमंतओ केसबन्धम्मि ।
दुम्मइणीदुत्थुरुहंडाओ तह कलहसीलाए ॥ ४७ ॥

दुअक्खरो षण्ढः । दुमतओ केशबन्धः । दुम्मइणी तथा दुत्थुरुहडा कलहशीला स्त्री । दुत्थुरुहडो पुरुषो ऽपि । यथा ॥

दुत्थुरुहडदुअक्खर दुम्मइणीए दुमतए तीए ।
बन्धसु कुसुमामेल अम्हे ण हु तुज्झ जोग्गाओ ॥ ४० ॥

अत्र । दुगुच्छइ दुगुछइ जुगुप्सते । दुहावइ छिनत्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४७]

सरिआइ दुंबत्ती दुक्कुक्कणिआ पडिग्गहए ।
लज्जदुमणम्मि दूहट्टो देहणिदोहणीउ पङ्कम्मि ॥ ४८ ॥

L 1 *cdd* °सिया A °उत्तिन्ने C °उत्तीसे L 2 C दुघोल्लिणी G °णी चा दुहिया वि वज्झए ABCEF दुहिय° C 1 hd °उज्झाए 2 hd °ओज्झाए A °उज्जाए G मिमिरे AC 2 hd G °लाउ E °लोए L 3 *cdd* °सिया B दुक्खो° G दुखा° C 1 hd दुद्दोल्लणी 2 hd दुचोल्लिणी G °लसि F °लणिया B दुग्धापि G °लोउ L 5 C दुड्डाल° G दुड्डाल° *cdd* °णियं *cld* °सिया° C °लोओए 2 hd लाउप (sic) L 6 BF जीए C °दुरदुरा BF अम्हे ण L 7 E दुयक्खरो A दमत्तन्ओ G दुमत्तउ BFG °बधम्मि L 8 C दुम्मइणी° A दुछुरुहं° BF दुच्छरुह° C दुचिरुह° G दुछुरुहु° AG °डाउ BF तह य L 9 C षढ 2 hd शण्ढ G दमत्तउ G °बध L 10 B दुत्थरुहडा F दत्थहरुडा C दुचुरु° 2 hd दुचरु° G दुच्छुरुहुडा B °सीला BF दुच्छरुहड C दचुरुडड G दुच्छुरुहु ड (sic) L 11 BF दुत्थरुहड C दुचु° G दुच्छुरुहुड° BF °दुअक्खरा G *om* दुअक्खर C दुमतीए तीए L 12 BFG बधसु C *om* from अम्हे to जो° BF तुज्ज G जुग्गाओ L 13 B यथा । अत्र BF दगच्छइ C पूक्ता L 14 *om* इति नोक्ता I 15 E सारि° ACEFG °रियाइ BF °रियाइ BF दुब CE दुम्ब° G दम्म° ABCF दुक्क° *cdd* णिया L 16 A लज्जादुम्म° BF दुरहा ACG दूहहो A वह° C दहणीआ (sic *om* णिदोह)

डुंबवत्ती सरित् । दुक्कुक्कणिआ पतद्ग्रहः । दूहट्टो लज्जादुर्मनाः । अत्र दूमइ परितापयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । देहणी तथा दोहणी पङ्कः ॥ यथा ।

मा लज्ज डुंबवत्तीदोहणिखुत्ता चिरेण आविन्ति ।
धोएमि देहणिं तुह पयाण दुक्कुक्कणीइ दूहट्ट ॥ ४१ ॥

अत्र देक्खइ पश्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४८]

पिक्कम्मि देवडप्फं पुप्फे दोग्गं च जुअलम्मि ।
कूवयसवउसहेसुं दोड्डिअढोहूअदोआला ॥ ४९ ॥

देवडप्फं पक्वपुष्पम् । दोग्गं युग्मम् । दोड्डिओ चर्मकूपः । ढोहूओ शवः । दोआलो वृषभः ॥ यथा ।

दोहूअमुहा दोआलवाहणा गलिअबाहुदोग्गबला ।
जीअन्ति दोड्डिअवहा तुह रिउणो महुअदेवडप्फेहिं ॥ ४२ ॥ [४९]

दोवेली सायंभोअणम्मि तह दोणओ अ आउत्ते ।
जुण्हाइ दोसिणी कडिअडम्मि दोहासलं चेअ ॥ ५० ॥

दोवेली सायंभोजनम् । दोणओ आयुक्तः । हालिक इत्यन्ये । दोसिणी ज्योत्स्ना । दोहासलं कटीतटम् ॥ यथा ।

तुह दोहासलदंसणपरव्वसो गामदोणओ वहिणि ।
ता एहि मह घरे दोवेलिमिसा दोसिणी ण जा फुरइ ॥ ४३ ॥ [५०]

L 1 B डुम्ब° C (F?) डुम्ब° G डुम्म° BCF दुक्क° *edd* °णिया C पतद्गह 2 hd परिया BCF दूहट्टे BF लज्जादु° C °मना BF दुमइ L 2 G °पयति धा° B °पूक्त C (F?) °पूक्त *edd* °इति नोक्त L 3 BF लज्ज BF डुव° C डुम्ब° G डम्ब° C °दोहणीकुत्ता C आविंति L 4 BF धाएमि C 1 hd दुक्क° BC 2 hd FG दक्कड° G °णीए BCF (G?) दूहट्ट L 5 B °पूक्त इति नोक्त L 6 B पिक्कम्मि C °डप्प E °डप्फ A डप्फे E पुप्फे ABEF जुय- लम्मि G जयलम्म L 7 A °सव° BF °ओआलेसु C °ओउल° BE दोड्डिय° F दोड्डिय° om C 1 hd, C 2 hd दोड्डिय° G दोड्डिअ° BF °दोहूय° L 8 B पक्वपुष्पं F पक्वपुष्पं C (BF?) दोड्डिओ G दोड्डिउ B दोहूया F दोहूया L 10 G वाहूणा *edd* गलियवाहुदो- ग्गबला L 11 BCF जीवंति G जीअंति BF दोड्डिय° C दोड्डिय° G दोड्डियमुहा B °पुप्फेहि L 12 CG °भोअणम्मि E भोअणम्मि G दोणउ ABCEG य C आउत्तो L 13 A जुण्हाए ACE कडियडम्मि G कडय° BF चेव AC च्चेव L 14 B आयु° G भोजन G दोणओ L 15 C दर्शिना L 16 G दोहासल° C 1 hd °परवसो C 1 hd G दोणउ *edd* वहिणि

दोसाणिअं च विमलीकयम्मि दोणक्किआ सरहा ।
दोसाकरणं कोवे दोसणिजंतो अ चन्दम्मि ॥ ५१ ॥

दोसाणिअं निर्मलीकृतम् । दोणक्का सरघा । दोसाकरणं कोपः । दोसणिजंतो चन्द्रः ॥ यथा ।

दोसणिजंतयदोसाणिअसीलाए इमाइ अहरदलं ।
दोणक्काए दट्ठं दोसाकरणं करेसि किं इत्थ ॥ ४४ ॥ [५१]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दलिअं णिकूणिअच्छे दारुम्मि अ अङ्गुलीए अ ।
दीहविरलेसु दरविंदरं च पसवणयणेसु दामणिआ ॥ ५२ ॥

दलिअं निकूणिताक्षं दारु अङ्गुली चेति त्र्यर्थम् । दरविंदरं दीर्घं विरलं च । दामणी प्रसवो नयनं च ॥ [५२]

उद्देहिवाहहरिणीसु दीविआ दुहकडीसु दुग्गं च ।
जहणट्ठिअम्मि वत्थे जहणे वि अ दुसिअत्थं च ॥ ५३ ॥

दीविआ उपदेहिका मृगाकर्षणी व्याधमृगी चेति त्र्यर्था । दुग्ग दुःखं कटी च । दुसिअत्थ जघनस्थितवस्त्रं जघनं च ॥ [५३]

दुच्चंवालो कलही दुच्चरिओ फरुसवयणो अ ।
णेहट्ठावणभण्डे तुम्बीए तह य दुद्धिणिआ ॥ ५४ ॥.

L 1 BF दोसासिय ACEG °णिय *cdd* °किया L 2 C दोसण° A °ज्जतो *cdd* य L 3 BF दोसाज्जिय CG °णिय C 2 hd सरथा L 5 BF °दोसणिय° CG °साणिय° L 6 C दट्ठे BF अ pro किं G अत्थ L 7 *om* A, BE कार्था L 8 *cdd* दलिय C निकू° BF °णियत्थे ACEG °णियच्छे *cdd* य ABCF °लीए य L 9 C वा C 1 hd पसट्ठ° 2 hd पसव्व° ABCFG दामणिया L 10 *cdd* दलिय णिकू° G °दर च दीर्घे L 12 B उद्धेहि° ABCEF दीविया G दविया G °कडी° L 13 E जहन° BF °ट्ठियंकि ACEG °ट्ठियम्मि C वच्छे BF *om* अ E य C दु C दुसियच्छं E दुसियत्थ G दत्नियत्थ L 14 *cdd* दीविया G °कपाणी BF °मृगीति द्व्यर्थो C °मृगी L 15 BF दुसियअत्थ C दुन्निअच्छ G दुन्निअत्थ L 16 ABCF °वाली G °चालो AG °रिउ AG °वयणे ABFG य C *om* अ L 17 A नेह° C *om* णे G तुंबीए A °णिया C दुंड° E दुद्द° F दुद्दि BCEFG °णिया

दुच्चंबालो कलहनिरतो दुश्चरितः परुषवचनश्चेति त्र्यर्थः । दुद्धिणिआ कभल्य-याभावे दुद्धिणी स्नेहस्थापनभाण्डं तुम्बी चेति द्व्यर्था ॥ [५४]

दुच्चंडिओ अ दुल्ललिअम्मि तहा दुव्विअड्ढम्मि ।
दुप्परिअल्लमसक्के दुउणम्मि तहा अणब्भसिए ॥ ५५ ॥

दुच्चंडिओ दुर्ललितो दुर्विदग्धश्च । दुप्परिअल्लं अशक्यं द्विगुणमनभ्यस्तं चेति त्र्यर्थम् ॥ [५५]

दूणावेढमसक्के सरे अ दोसो ऽदुक्कोवेसु ।
दोहणहारी पाणिअहारीए पारिहारिणीए अ ॥ ५६ ॥

दूणावेढं अशक्यं तडागश्च । दोसो अर्थं कोपश्च । दोहणहारी जलहारिणी पारिहारिणी च ॥ [५६]

॥ अथ धादिः ॥

धरधव्वा तूलरया भमरे धंगधुअगायधूमंगा ।
धयधंधा णरलज्जा धवलो जच्चोत्तमे घरे धयणं ॥ ५७ ॥

धरं तूलम् । धव्वो वेगः । धंगो धुअगाओ धूमंगो एते त्रयो ऽपि भ्रमरार्थाः । धओ पुरुषः । धंधा लज्जा । धयलो यो यस्यां जातावुत्तमः । धयणं गृहम् ॥ यथा ।

धयणधरसयणधंधा धयधवले चइअ कत्थ चलिआ सि ।
णिसि धंगकेसिधव्वा परिमलभमिरधुअगायधूमंगि ॥ ४५ ॥ [५७]

L 1 BCF °वाल्लो G °चान्नो कालहनिरत दल्त° °नयन° C दुद्धि° F दुद्द° *cdd* °णिया L 2 C दुद्धिणी F दुद्दिणी BFG तुम्बी B द्व्यर्था L 3 AG दुच्चाड्डिउ or दुच्चाड्डिउ BF दुच्चं-डिओ EG य *cdd* °ल्लियम्मि A दुव्वियडम्मि BLF दुव्विय° C दुव्वियड्डम्मि G दुव्वियण्म्मि L 4 ABEFG °रियल्ल° BF दुअणम्मि E तहा य ण° C अणज्झ° L 5 G दुच्चाड्डिउ C 1 hd दुप्परि, corr 2 hd BF °यल्ल G °यल्लमशक्यं । L 6 G त्र्यर्था L 7 C °मसक्को *cdd* य A नट्टकोवेसु L 8 BCFG पाणी° B °हारिम C °रीए पाणिहारी ABCF य L 9 B दूणावेढमशक्य G °वेढमशक्य G दोहन° °हारी L 10 C °हारिणी च L 12 C °धवा A यमरे वग° BF धंग° C 2 hd धुग° L गय° *cdd* धुयगा° L 13 ABCFG नर° AC धवलो A जेठो° C जेट्ठ° A धणय G धअण L 14 C (G') धयो C धुंगो CG धुय° G °गाउ G भ्रमरार्था मन धयो पि L 15 BG धउ B धणय G गृही L 16 *cdd* °धाय C कच्छ BCF चलिया From °चलि° to मल° l 17 torn off in G L 17 BF धुगकेसि° C धवा CG °धुय° BF °भूमंगि

धणिअधरग्गा दढकप्पासेसु पिहुम्मि धसलधुत्ता य ।
धणिआ पिआइ धसाउसो कहिज्जन्तआसीसे ॥ ५८ ॥

धणिअं गाढम् । धरग्गो कार्पासः । धसलो तथा धुत्तो विस्तीर्णः । धणिआ प्रिया । धसाउसो कथ्यमानाशीर्वादः । धसाउसो आशीरेवेति केचित् ॥ यथा ।

धणिअधसलथणकलसं धुत्तणिअम्बं धरग्गसिअहसिअं ।
धणिअं लहिअ जुआणो मसइ धसाउसत्तणं सहलं ॥ ४६ ॥ [५८]

धंसाडिओ ववगए हंसे धवलसउणो लहुं धारं ।
धाराजिमुहे धाडी अ णिरासिए धाडिओ अ आरामे ॥५९॥

धंसाडिओ व्यपगतः । मुक्तार्थस्तु मुचिधात्वादेशसिद्धः । धवलसउणो हंसः । धारं लघु । धारा रणमुखम् । धाडी निरस्तम् । धाडिओ आरामः । अत्र धाडइ निःसरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

धाराइ धाडिअङ्गा अधारणिवधवलसउण तुह रिउणो ।
धंसाडिअसयलदुहा रमन्ति सुरधाडिए सुरवहूहिं ॥ ४७ ॥ [५९]

फलभेए धाणूरिअमिन्दाणी धुंधुमारा य ।
धुक्कुदुअधुक्कुदुगिआ उल्लसिए गजे धूणो ॥ ६० ॥

धाणूरिअं फलभेदः । धुंधुमारा इन्द्राणी । धुक्कुदुअं तथा धुक्कुदुगिअं उल्लसितम् । धूणो गजः । अत्र धूआ दुहितेति दुहितृशब्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ यथा ।

L 1 A धणियंचरया वूढकप्पासेसु BCFG धणिय° C 1 hd G धवल° In G धुत्ता य is torn off L 2 *cdd* धणिया पियाइ From धसाउसो to विस्तीर्ण l 3 torn off in G L 3 *cdd* धणियं BF कर्पास *cdd* धणिया L 4 G भिय G धनाऊसो B धसाउसा G धनाइ and then torn off to इ in मसइ l 6 L 5 BF धणिय° C धणियाधसणथण° B °णिअवं BF °सिय° BCF °हसिय L 6 *cdd* धणिय लहिय C वसाउस° L 7 E सा डिओ AG °डिउ A हम्मे From धवल° to धवल° l 9 torn off in G C 1 hd धरं L 8 C धाराजीमुहे ABEFG य C *om* अ ABCFG निरासिए E निरसिओ C 1 hd धाडिउ L 9 C °स्तु विधा° 2 hd चि° C धात्वादेशे सिद्ध BF मुनि° L 10 From लघु to धवल° l 12 torn off in G BF रणधुरं L 11 B निस्सर° L 12 BF °अगा धारणिधवल° तुह णिउणो From उणो to मारा° page 179 l 1 torn off in G L 13 BF धंसाडिय° C °लिय° C रमति L 14 E फलभोए *cdd* °रियमि° BF धुधु° L 15 C धक्कुदुगिया (?) BF धुक्कुदुयधुक्कुदुगिया AE धुक्कुदुय° E °धुक्कुधु° AE °गिया E उधिम गेज L 16 *cdd* °रियं BF धुधुमारा BF धुक्कुदुयं C धुक्कुदय BF धुक्कुगिय C धुक्कुदुगिय L 17. C धूया

धूणगय धुंधुमारापइसमविक्कम तुहारिणारीओ ।

धुक्कुडुअधाणूरिअमडन्ति धुक्कुडुगिअभया अडविं ॥ ४८ ॥ [६०]

णीहारे धूमरिधूमिआउ धूमसिहधूममहिसीओ ।
धूलीवट्टो तुरए धूमद्दारं गवक्खम्मि ॥ ६१ ॥

धूमरी धूमिआ धूमसिहा धूममहिसी एते चत्वारो नीहारार्थाः । धूलीवट्टो अश्वः । धूरिअवट्टो इत्यन्ये । धूमद्दार गवाक्षः ॥ यथा ।

धूममहिसीइ धूमरिअजले को चडइ धूमिआकाले ।

धूमसिहाओ भीओ धूलीवट्टे अ धूमदारे अ ॥ ४९ ॥ [६१]

धूरिअअं दीहे धूमद्धयमहिसीउ बहुलासु ।
भज्जापज्जत्तीसुं बद्धयणीसङ्कए अ धणी ॥ ६२ ॥

धूरिअं दीर्घम् । धूमद्धयमहिसीओ कृत्तिकाः ॥ यथा ।

धूमद्धयमहिसीसु गए दिणेसे अधूरिआओ वि ।

पिअविरहविहुरिआणं रयणीओ जुगसमा हुन्ति ॥ ५० ॥ [६२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

धणी भार्या पर्याप्तिर्बद्धोऽपि नि:शङ्कश्चेति त्र्यर्थो धणीशब्दः ।

चउरङ्गुलहत्थवणे चरिडणारवालिम्मि धम्मओ तह य ।
धारावासो घणभेगेसुं धूमद्धओ सरे महिसे ॥ ६३ ॥

L 1 F धुधु° *In G* पइसम *is illegible* BF सुहारि° BCF °णीरीआ *From* णारीओ *to* गव° incl 1 4 torn off in G L 2 BF धुक्कुडुअ° C धक्कुडुय° *cdd* °रिय° C °मंडति BF धुक्कुडु° C धुक्कुडु° BCF °गिय° L 3 ABF °धूमियाउ C 1 hd *om* धूमिआउ धूमसिह 2 hd धूमिआ धूमसिहा A °सीउ L 4 C धुली° A °धट्टो B °वट्टो BF °द्दारु E गवक्खमि L. 5 G धूमिया C धूमसीहा धूममसिहा From ममहि° to मिआकाले 1 7 torn off in G C चत्वारो पि C धूलि° L 6 BF धूरियवट्टा C धूरियवट्टा B धूमद्धार L 7 C °महिसीय *cdd* धूमरिय° *cdd* धूमिया° L 8 G °सिहाउ भीउ C धूलि° BF (G?) °वट्ट *cdd* य (twice) From दारे to दीर्घम् incl 1 11 torn off in G L 9 BCF धूरियअ E धूरिअअ A धूरियअ C धूमदय° CE °सीओ E adds ॥ अथानेकार्थाः ॥ L 10 A °पजत्तीसु B °पद्य° BF वद्ध° C °बद्द° BF *om* अ ACE य L 11 BF धूरिय CG धूमद्दय° G °सीउ L 12 C धूमद्दय° C दिणो स From णसे to पर्याप्ति° 1 15 torn off in G BF, C 2 hd °रियाओ C 1 hd °रियाउ L 13 *cdd* पियविरहविहुरियाण C 1 hd रयणीउ BF जुगुसमा L 14 *om* A L 15 BCF पर्याप्ति. B बद्धो G बद्धो F बद्धो G *om* ऽपि L 16 C °हच्छ° C °णारजिम्मि E °णारिलिम्मि BFG °वलिम्मि AG, C 2 hd धम्मउ From घण° to हस्त° 1 1 of next page torn off in G L. 17 C (F) धूमद्दओ C 2 hd हउ C गरे

धम्मओ चतुरङ्गुलो हस्तत्रणथण्डीपुरुषोपहारश्च ॥ यदाह ।

चोरा दुर्गापुरतो हत्वा पुरुषं तदङ्गरुधिरेण ।

गहने कुर्वन्ति बलिं धर्मार्थिं धम्मअं तं तु ॥

धारावासो मेघो भेकश्च । धूमद्धओ तटाको महिषश्च ॥

नकारादयस्तु देश्यामसंभविन एवेति न निबद्धाः । यच्च यादाविति सूचितमस्माभिस्तत्संस्कृतभवप्राकृतशब्दापेक्षया न देश्यपेक्षयेति सर्वमवदातम् ॥ [६२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां पञ्चमो वर्गः ॥

L. 2 B चौरा °पुरुंतो L 3 CG *om* बलि B धम्मार्थं धर्मत्र्य G धम्मय. L. 4. G *om.* भेकश्च C धूमद्दओ G धूमद्दउ तडागा L. 5 C सूचितम° [cfr. सिद्धहेमच° I, 229] L. 7. BCFG °तायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहवृत्तौ. B वर्ग्ग । छ । ग्र २४९ ॥ G ॥ छ ॥ ॥ श्लो २४९ । छ ॥ E has only ॥ इति पंचमो वर्ग ॥

॥ अथ पादिः ॥

पड्डी पढमपसूत्रा पच्छी पिडिआ पलं पसेअम्मि ।
गामट्ठाणो पद्दं धवले पड्डमहिरोहिणी पज्जा ॥ १ ॥

पड्डी प्रथमप्रसूता । पच्छी पिटिका । पलं स्वेदः । पद्दं ग्रामस्थानम् । पड्डं धवलम् । पज्जा अधिरोहिणी । अधिकारवाचकस्तु पज्जाशब्दः प्रबन्धभेदवाचकपर्यायशब्दभव एव । मार्गवाचकस्तु पद्याशब्दभवः ॥ यथा ।

पड्डीपयपड्डजसो पद्दवई एस जुवइपलजणणो ।
गुणपच्छी जस्स से भुजपज्जाए चडेइ जयलच्छी ॥ १ ॥ [१]

पत्तिपसाइअपत्तपसाइअसद्दा पुलिन्दसिरपत्ते ।
पत्तपिसालसमित्थ य पंती वेणी गुहाइ पड्डंसो ॥ २ ॥

पत्ती तथा पसाइआ तथा पत्तपसाइआ तथा पत्तपिसालसं इत्येते चत्वारः शब्दाः पुलिन्दशिरसि यत्पर्णपुटं तद्वाचकाः । पंती वेणी । केशरचना । पड्डंसो गिरिगुहा ॥ यथा ।

पड्डंसे पत्तिकरो पत्तपसाइअसिरो रिऊ तुज्झ ।
पत्तपिसालसहत्थं सपसाइअपंतिअं रमइ सबरिं ॥ २ ॥ [२]

पलसू सेवा पणिआ करोडिआ पणहओ अ थणधारा ।
पडिवेसिए पएसो पम्हारो पम्हरो अ अवमच्चू ॥ ३ ॥

L 2 BF पडी CG पर्ी ABCFG °पसुया E °पसुथा B पडिया ACE (F?) G पिडिया ABCFG पसेयम्मि L 3 E गोम° BF °ट्ठाणो C °डाणो G °ट्ठाणे BCFG पद्द E पइ BCF पडमहि° G °मधिरोहणी L 4 BF पडी C पड्डी G पिडिका G प्रस्वेदः *cdd*. पड BCF पड. L 5 G रोहणी G °पर्यायशब्द° L 6 C °भव भव L 7 BF पडी° C पर्ी° G °पेय° BF °पडजसो C °पड° *cdd* पद्वई L 8 BF वडेइ जयलछी C भुजलच्छी L 9 *cdd* °पसाइय° (twice) E पुलिंगइ° L 10 A °समितु BCFG °समिच्छ C गुहाइं पड्डंसो L 11 G पत्तिपसाइया तथा पत्तपसाइया तथा पत्तपिसालस तथा इत्येते C *om* तथा पत्तपसाइआ BF °पसाइया (twice) C °लस L 12 B °शिरसि C यत्पसाएटं B °का L. 14 C पड्डस G पत्तिकरा BF *om* पत्त *cdd* °पसाइय° G °सिरा C तुझ्झ L 15 BCF °हत्थं G सपिसा° *cdd* °साइय° C °पत्तिय BFG °पतिय C सबरि L 16 G पलसू *cdd* पणिया ABEFG °डिया C °डिका 2 hd °डिका C पणहपणहओ A पणहउ *cdd* य L 17 BF पडिवासिओ पयएसा or पपएसो ABCFG पम्मारा BF पहरो ACG य

पलसू सेवा । पणिआ करोटिका । पण्हओ स्तनधारा । पएसो प्रातिवेश्मिकः । पम्हारो तथा पम्हरो अपमृत्युः ॥ यथा ।

जह पण्हओ तहेही पम्हरभीए सुओ अपम्हारो ।
किज्जउ अज्ज पएसिणि सुरपलसू चइअ पणिअकम्माइ ॥ ३ ॥ [३]

कप्पासम्मि अ पलही पविआ खगपाणपत्तम्मि ।
पउढपऊढा गेहम्मि मिगविसेसम्मि पसओ अ ॥ ४ ॥

पलही कर्पासः । पविआ पक्षिणां पानभाजनम् । पउढं तथा पऊढं गृहम् । पउढो गृहस्य पश्चिमप्रदेश इति केचित् । पसओ मृगविशेषः ॥ यथा ।

कत्थ य गुणमणिपउढं लायरणणिही कलापउढ सा ।
पसयसमपलहिदसणो पविआपाणो अ कत्थ तुम ॥ ४ ॥ [४]

परडा सप्पविसेसे पडलं णीव्रे रविम्मि पच्चूहो ।
पहणं कुले दिणे पउओ पहणी संमुहागयणिरोहे ॥ ५ ॥

परडा सर्पविशेषः । पडल नीव्रम् । पच्चूहो रविः । पहणं कुलम् । पउओ दिनम् । पहणी समुखागतनिरोधः ॥ यथा ।

तइ पहणिअरिउवहुआ परडाउलजुसपडलउडएसु ।
पउअम्मि लिअन्ति सया डरिआ चालुक्कपहणपच्चूह ॥ ५ ॥ [५]

पयला णिद्दा पययं अणिसं पडवा पडकुडीए ।
पहिअं महिए पसिअं पूगफले पड्डुसं सुसंजमिए ॥ ६ ॥

L 1 *cdd* पणिया G पएहउ L 2 *cdd* पम्मारो BF पएहरो L 3 C कुह G पएहउ BF नदेही C 1 hd, G सुउ G य पम्मारो BCF अपम्मारो L 4 C किजूओ *cdd* चइय BF पणय° C °कमाइ L 5 C प्पासमि *cdd* य ABF फलही E पहली *cdd* पविया L 6 C पउच्छपऊढा G °वेसस° ABCFG पसउ C था ABEFG य L 7 BF फलही *cdd* पविया C °भोजन B पत्र्याढं L 8 BF गृहपश्चिम° G पसवो L 9 BFG °निही C °निहा L 10 BF °दसणे BFG पविया° C पवियाए G य L 11 E पडल्ल G पडल BF, C 2 hd णिचे A निव्व or निव्वे L 12 C 1 hd पुत्ते BF पओआओ G पउउ ABCF °गअ° G °निरोहे L 13 BF नीव्र G णीव्र C 1 hd नीलु 2 hd निव्वं G पच्चूहो L 14 B पआओ G पउउ L 15 G तइ *cdd* पहणिय° BFG °वहुया C °वहूया BF, C 2 hd परडाआल° C °लज्जुस° G °जुन्न° BF उडुएसु L 16 C पउयमि C लिहंति G लियंति *cdd* डरिया L 17 B णिद्दा G निद्दा In A द्दा पय is illegible BF *om* पडवा L 18 A पडिय BCEFG पहियं *cdd* पसियं A पड्डुसे BF पडस

पयला निद्रा । पययं अनिशम् । पडया पटकुटी । पहिअं मथितम् । पसिअं पूगफलम् । पड्डसं सुसंयमितम् ॥ यथा ।

पडयन्तरे धणिवहू पयलं मुत्तूण पड्डसिअणीविं ।
दहिपहिअं विरयन्ती पययं पसिएण कागमुड्डवइ ॥ ६ ॥ [६]

पणिअं पयडे परिहो रोसे पणओ अ पङ्कम्मि ।
पयलो णीडे विपुले पइस्सपेढालपेज्जाला ॥ ७ ॥

पणिअं प्रकटम् । विक्रेतव्ये तु संस्कृतभवमेव । परिहो रोषः । पणओ पङ्कः । पयलो नीडम् । पइस्सो पेढालो पेज्जालो एते त्रयो ऽपि विपुलार्थाः । पेढालं वर्तुलमिति द्रोणः ॥ यथा ।

पेढालखन्ध पेज्जालवच्छ चालुक्क तइ पणिअपरिहे ।
रिउणो पइस्सपणए वसन्ति पयलाउले समुद्दतडे ॥ ७ ॥ [७]

चोरणिवहे पडीरो पत्तवहोलेसु पंखुडिपरक्का ।
चोरम्मि पलाओ पत्थरपड्डुलपड्डुआ चरणघाए ॥ ८ ॥

पडीरो चोरसमूहः । लिपिभ्रष्टास्तु बोरणिवहे पडीरं इति तरुवर्गे पठन्ति । पंखुडी पत्रम् । परक्कं अल्पं स्रोतः । पलाओ चोरः । पत्थरा पड्डला पड्डुआ त्रयो ऽप्यमी चरणघातवाचकाः ॥ यथा ।

एस परक्कपडीरो पत्थरकुसलेण पड्डुअं दिन्तो ।
पंखुडिअ व्व विकिसो पलायरक्खेण पड्डलाहिं पि ॥ ८ ॥ [८]

L 1. *cdd* पहियं G मथित *cdd* पसिय. L 2 BF पंडस BCF सुसयमित. L 3 BF धणवहू C सुत्तुण BF पडसिय° CG पड्डसिय° L 4 *cdd* °पहिय G चिर° BCF विरइती BF कागमुडवइ L 5 *cdd* पणिय AG पणउ *cdd* य L. 6 BF णिडे CG णिड्डे A ड्डे (sic) C पयस्स° G पइन्न° In A ढालपे is illegible BF °पेज्जाल C °पेज्जालो L 7. *cdd* पणियं BFG पणउ C पय नीड C पयसो. L 8 G पढाल्न L 9 वर्त्तितमिति L. 10 BF °वत्थ BF वालुक C वाउलुक *cdd* पणिय° L 11 G पइन्न° G पविसन्ति पयइमाउले L. 12 BF वोर° C I hd चार° C °निवहे E °णिविहे G पत्तडीरो E °बहोलेसु. L 13. A पल्लाउं G पल्लाउ A पत्थरपड्डुलपड्डुन्नआ BF °पडलपडआ C पच्छरपड्डुया (sic) E °पड्डुया G °पड्डुआ BF वरणप्पोए C चरणघाए L. 14. B वोरसमूह C °भ्रष्टासु BF वोर° CG चार° C °निवहे *cdd*. पडीरमिति G *om* तरुवर्गे C पठन्ति L 15. BCF श्रोत. G पल्लाउ C पच्छरो G पत्थन्ना BF पंडला G पड्डला BCF पड्डुआ G पड्डुया L 16. C एते त्रयो पि चरण° BF त्रयो पि प्यमी वरण° G *om* °घात L. 17 C °पडीरो पच्छर° BF पड्डुअ G °पड्डुय G दिन्नो. L 18 *cdd*. पखुडिय BCF च G निकिन्नो C °रिक्खेण BF पंडलाहिं.

दरिअम्मि पहट्ठो वालम्मि पडोओ पयाममणुपुव्वे ।
कुसुमे पसूअमोलिजलणभेएसुं पडालिपप्फाडा ॥ ९ ॥

पहट्ठो दृप्तः । पडोओ बालः । पयामं अनुपूर्वम् । पसूअं कुसुमम् । पडाली पङ्क्तिः । पप्फाडो अग्निभेदः ॥ यथा ।

जिणइ पसूअसरो वि हु भुवणपडालिं पयामयोरोरु ।
एस पहट्ठो मयणो अपडोअपयावपप्फाडो ॥ ९ ॥

पत्थिअपसंडिपब्भोआ सिग्घसुवण्णभोएसु ।
पद्धरमुज्जू सइदिट्ठे पहदं पक्खरा तुरयकवचे ॥ १० ॥

पत्थिओ शीघ्रः । पसंडि कनकम् । पब्भोओ भोगः । पद्धरं ऋजु । पहदं सदादृष्टम् । पक्खरा तुरगसनाहः ॥ यथा ।

पक्खरिअपत्थिअहओ पसंडिगोरो रणे जयसिरीए ।
पब्भोअकए पहदो सि पद्धरं कुमरवाल तुमं ॥ १० ॥

सुरखायम्मि पहम्मं पत्थीणं थूलवत्थम्मि ।
पव्विद्धं पेरिअए घणे पवद्धो अ पज्जणं पाणे ॥ ११ ॥

पहम्म सुरखातम् । पत्थीणं स्थूलवस्त्रम् । सामान्येन पत्थीणं स्थूलमित्येके । पव्विद्ध प्रेरितम् । पवद्धो घनः । लोहकुट्टनोपकरणमित्यर्थः । पज्जणं पानम् । यथा ।

L 1 *cdd* दरियम्मि EG पहिट्ठो which is equally correct cfr Siddhah I, 130 BEFG वालमि BF परोओ A पडोउ G डोउ (sic) L 2 A कुसमे E पसुअ° G पसूय° G °जणलण° E °जणभेगसु G °सु E °पप्फाडा G °यप्फाला BF °पप्फारा L 3 C पहह्वो G पहट्टो BF परोओ G पडोउ BFG वाल G आनुपूर्व L 5 *cdd* पसूय° G *om* हु G भुयणपडालि CG °रोरू L 6 C पस पहट्टो BF अफडोअ° G अपडोयावपप्फाडो BCF °पयाव° L 7 ABEF पत्थिय° CG पच्छिय° B (F?) °पब्भोअ BF °सुवस्स G °भेगसु L 8 C पद्दरसुज्जू 2 hd °रुज्जू E °सुजू G °दिट्ट G पक्खारा C तुरअ° BF °कवचे In G यकवचे is torn off L 9 C पच्छिआ B reads कनक । पद्धर ऋजु । पब्भोओ भोग C पद्दर ऋजु॰ L 10 C पक्खारो BF तुरसनाह L 11 *cdd* पक्खरिय° BF °पत्थरहओ C °पच्छिय° G °पत्थियहउ BF पेसंडि° From जय° to सुर° l 13 torn off in G L 12 BF पब्भोग° C पद्दर L 13 A पत्थीस BCF पच्छीण E थूलघत्थम्मि L 14 C पव्वद्व E पविद्ध F पव्विद्दं *cdd* पेरियए B पवद्दो C पवद्दो F पवड्डो A *om* अ BCEF य From अ to रितम् l 16 torn off in G BF पयाण L 15 C पच्छीण थूल° C पच्छीण L 16 C पव्विद्व F पव्विद्द

एसो पवड्ढहत्थो पच्छीणी तह य तेण पव्विद्धा ।
हयकामिणि किं वञ्चसि पहम्मजलपज्झणमिसेण ॥ ११ ॥ [११]

पडिअपरेआ विहडिअपिसल्लएसुं च पंपुअं दीहे ।
पप्पीओ बप्पीहे पच्चूढो परिअली अ थालम्मि ॥ १२ ॥

पडिअं विघटितम् । परेओ पिशाचः । पंपुअं दीर्घम् । पप्पीओ चातकः । पच्चूढो तथा परिअली स्थालम् । भोजनभाण्डमिति यावत् ॥ यथा ।

अपडिअपंपुअपिम्मं जीइ समं भुत्तमेक्कपच्चूढे ।
तं किं परेअ सोच्छसि परिअलिपडिअं जलं व पप्पीओ ॥ १२ ॥ [१२]

पच्चुत्थं पडिवविए पच्चारो छिन्नलङ्गुले ।
पम्हलपसरेहा केसरे पवसिअम्मि परिउत्थो ॥ १३ ॥

पच्चुत्थं प्रत्युप्तम् । पच्चारो छिन्नलाङ्गूलः । पम्हलो तथा पसरेहो किञ्जल्कः । परिउत्थो प्रोषितः ॥ यथा ।

परिउत्थ चलसु काले केअइपसरेहणीमपम्हलिए ।
पच्चुत्थदुहा मरिही तुह दइआ चमरिअ व्व पच्चारा ॥ १३ ॥ [१३]

जीवाइ पडंचपडंसुआ य भल्ली पलासिपासाला ।
पत्तलपडुवइआ पत्तिसमिद्धं चेअ तिक्खम्मि ॥ १४ ॥

L 1 From एसो to परेआ l 3 torn off in G C °हच्छो पच्छीणी C (F?) पव्विद्दा B पविद्दा L 2 C °पज्झल° L 3 BF पयडिय° ACE पडिय° *cdd* °परेया ABEFG विहडिय° C विहड्डिय° BCF व G पपुय L 4 E वप्पीओ A °उ From पप्पीओ to °ली l 6 torn off in G C पच्चुढो BF परिअलि A परियल्ली ABF य C या थामि (sic, corr 2 hand) L 5 C पडियं B पिसाच L 6 C थाल । भोज° From यावत् to °रो l 9 torn off in G. L 7 C अपडिय° *cdd* °पंपुय° C जाइ C °मेक° L 8 *cdd* परेय BF परियलि° C परियडि° *cdd* °पडिय C च BF *om* व BF वप्पीओ L 9 A पच्चुत्थं C पच्चुच्छ A °ववए पच्चारो C लगूले From गूले to काले l 13 *torn off* in G L 10 AE पवि° E °सयम्मि ABCF °सियम्मि C परिउच्छो L 11 C पच्चुच्छ BF प्रत्युप्तं C प्रत्युप्त C °लागुल C पम्हालो L 12 C परिउच्छो L 13 C परिउच्छ चलसु BF केयइपसरहिणीस° From सरेह° to °व in पडुव° l 16 torn off in G L 14 C पच्चुच्छ° *cdd* दइया BF चमरिय *cdd* च CF पच्चारा L 15 E जीज्जाइ BF °पडभुया ACE °सुया BF °पासला L 16 A °पडुघइया C 1 hd °वडु° 2 hd °पड° E °पडुव° BCEF °वइया In G इआ is torn off AC पत्त° CF °समिद्द ABCFG चेय From तिक्ख° to दुं p 186, l 2 torn off in G.

पडंचा तथा पडंसुआ ज्या । प्रतिश्रुतिवाचकस्तु पडंसुआशब्दः प्रतिश्रुत्शब्दभव एव । पलासी तथा पासाला भल्ली । पत्तलं पडुवइअं पत्तिसमिद्धं एते त्रयो ऽपि तीक्ष्णार्थाः । पत्तलं कृशमित्यन्ये । पत्तल पत्रबहुलमिति तु पत्रलशब्दभवम् ।। यथा ।

महुमासे भमरोली वम्महवीरस्स धणुपडंच व्व ।
सहयारमञ्जरी उण पत्तिसमिद्धा पलासि व्व ।। १४ ।।

तद्दा रणाउ रिउणो पडंसुअप्फालणे वि चालुक्क ।
पत्तलकोश्रो पडुवइपासालाहिं करेसि किं तुमयं ।। १५ ।।

अत्र । पवित्तो दर्भः । पयरो शरः । इति पवित्रप्रदरशब्दभवौ । पल्लत्थो पल्लट्टो पर्यस्त इति पर्यस्तशब्दभवौ । तथा पट्टइ पिबति । पगइ गृह्णाति । परइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ।। [१४]

पच्चेडं पच्चवरं मुसले पग्गेज्जपहयरा णिअरे ।
पलहिअपुरोहडा विसमे परिअट्टो अ रजगम्मि ।। १५ ।।

पच्चेडं तथा पच्चवरं मुसलम् । पग्गेज्जो तथा पहयरो निकरः । पलहिअं तथा पुरोहडं विषमम् । यदाह ।। पलहिअं विषममसमं च पुरोहडं गदितम् ।। इति । अत्र चतुरक्षरपकारादिशब्दप्रस्तावे उकारसहितपकारादिपुरोहडशब्दपाठो ऽर्थानुरोधात् । अन्ये तु पलहिअं पुरोहडं इत्यन्योन्यपर्यायतया आवृतमहीवास्तुवाचकावित्याहुः । यदाह ।। आवरिअमहीवत्थू पुरोहडो पलहिओ तह य ।। पुरोहडं पश्चोकडमिति तु सातवाहनः । परिअट्टो रजकः ।। यथा ।

L 1 BF पडना तथा पडंसुया ज्ञा C °सुया C श्रुत्वान्° *cdd* °सुया° *cdd* °श्रुतशब्द° L 2 C पड° *cdd* °वइय *cdd* पत्त° L 3 From मित्य° to ण in उण l 5 torn off in G BF °बहुल° L 4 *cdd* °पडेव L 5 *cdd* पत्त° CF °समिद्दा C पलासव व L 6 CG तद्धा BF पडसुय° C पडयप्फालणो From सुअ° to र in शर l 8 torn off in G L 7 C करेसि BF तुमय L 8 BF पअरो CG शर C *om* पल्लत्थो G पल्लच्छो C पल्लट्टो From ति to ड in पच्चेड l 11 torn off in G L 9 C पर्यास्त° B पिंचति L 11 C 2 bd पच्चेड पव्ववर E मुशल C पग्गेज्ञ° *cdd* णियरे L 12 ABCEF पल्लहिय° G परल्लिहिय° A °पुरोडा *cdd* परियट्टो य A रजयम्मि C रजग° From गम्मि to ज्ञो l 13 torn off in G L 13 C पग्गेज्ञो C पयहरो *cdd* पलहिय BF पुहड G *om* यदाह । पलहिअं विषमम् BCF पलहिय विषम असं° L 14 BFG इति च L 15 In G रसहित is torn off *cdd* °पाठः अर्था° L 16 BF °रोधाच *cdd* पलहिय BCF °हडमिति अन्यो° C आवृत° G *om* मही L 17 C तदाह BF आचारिय° C आवारिय° G आवरिय° C °महही वच्छू G °वत्थ BF पल्लिहओ G पल्लिहउ C पलहिउ L 18 G °कडमिति B नुसा सात° *cdd* परियट्टो

परिभट्ट सिलापहयरपुरोहडाओ जल णईतूहा ।
सविलम्ब आणिज्जइ सुन्दर मा कुप्पसु इमाइ ॥ १६॥

तुह गयविसाणपचेडखणिडआ पलहिआ वि रिउवप्पा ।
हयभडपग्गेज्जा हुन्ति पचवरपाणितुल्ल चालुक्क ॥ १७ ॥ [१५]

पडिसारपाडिसारा पडुआइ पडिच्छओ समए ।
पलिहस्सं पलिहाओ अ उद्धदारुम्मि पयवई सेणा ॥ १६ ॥

पडिसारो तथा पाडिसारो पटुता । पडिसारो पटुरित्यन्ये । पडिच्छओ समयः । पलिहस्सं तथा पलिहाओ ऊर्ध्वदारु । पयवई सेना ॥ यथा ।

पलिहायत्थमिआए अपाडिसाराइ कह वि तुह विरहे ।
तीइ णिसा वोलीणा कह गोसपडिच्छए होही ॥ १८ ॥

तुह कुमरवाल पयवइदंसणमित्तेण थम्भिअ व्व रणे ।
रिउणो गयपडिसारा जाया पलिहस्ससरणा ॥ १९ ॥ [१६]

एरण्डदुमे पंचंगुली अ घग्घरगलम्मि पडिसाओ ।
पंफुल्लिअं गविट्ठम्मि पडिअरो चुल्लिमूलम्मि ॥ १७ ॥

पंचंगुली एरण्डवृक्षः । पडिसाओ घर्घरकण्ठः । पंफुल्लिअ गवेषितम् । पडिअरो चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

पडिसाइल्ले पचंगुलीसु किं कञ्चुअ गवेसेसि ।
पडिअरकम्मयरि तए वि कीस पफुल्लिओ णलेसु इमो ॥ २० ॥ [१७]

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं चेअ पाडिकूले ।
पायवडणे परेवयपाडवणा पूअलम्मि पहएल्लो ॥ १८ ॥

L 1 BF पारियह C परिह G पारियड C सिलाएहयपुरी° G °डाउ C जलसईत्तहा BF नई° L 2 B °न्नच G °लव G पमाइं L 3 G °कवडिया BCF °डिया *cdd* °हिया L 5 G °पाडिसारा पडिसारा BFG पडुयाइ AG पडिच्छउ BF पडछ्ओ C पडुच्छओ L 6 C *om* पलिहस्स G °हस्स °हाउ ABEFG य C उद्द° G पपवई C सेणी L 7 BF परिच्छओ G °च्छउ L 8 G °हाउ C °हाओ अ L 9 BF पलिहायत्थिमिसाए CG °हायच्छ-मियाए G °सारा वि L 10 C ताइ G णैसा C मोस° L 11 *cdd* थभिय C था 2 hd व्वा L 13 E °गुलीइ ABCFG °ली य AG °साउ. L 14 A पप्फुल्लियं C फफु° *cdd* °ल्लिय A गविट्ठम्मि E गवि° C गविड पेडियरो ABEFG पडियरो ABF, C 1 *hd* चुल्लि° C °चुल्लमि L 15 B पचगुली B परिसाओ G °साउ BF घग्घरः कट G घग्घरि° *cdd* °ल्लिय L 16 B चुल्ली° C °मूल L 17 C 2 hd कञ्चुअं G कंचुअं (?) L 18 BFG पडियर° C पडिरय° G, C 2 hd °ल्लिउ L 19 B परिसन ABCFG चेय L 20. BCF परेवय° EG पूयलम्मि A पहइल्लो C 2 hd पहएल्लो

पडिइत्ती पडिसूरो पडिसंतं एते त्रयो ऽपि प्रतिकूलार्थाः । पडिसंतं अस्तमितमिति तु सातवाहनः । परेवयं तथा पाडवणं पादपतनम् । पहएल्लो पूपः ।। यथा ।

पडिइत्ती पडिसूरे परेवयपरम्मि जो अपडिसंतो ।
पाडवणं पहएल्ला य तस्स दिज्जन्तु गामजक्खस्स ।। २१ ।। [१८]

इन्दसुए पइहंतो लक्खारत्तम्मि पल्लविअं ।
पडिहत्थी वुड्ढीए पडिहत्थपडिक्कया पडिकिदीए ।। १९ ।।

पइहंतो जयन्तः । पल्लविअं लाक्षारक्तम् । पल्लविअं पल्लवाकारमिति तु पल्लव इवाचरतीति क्विबन्तसिद्धत्वान्नोक्तम् । पडिहत्थी वृद्धिः । पडिहत्थो तथा पडिक्कओ प्रतिक्रिया । पडिहत्थो वचनमिति तु सातवाहनः ।। यथा ।

तुमइ पडिक्कयकुसले पइहंतसरिच्छपत्तपडिहत्थि ।
पल्लविउल्लणिवसणा णमन्ति पडिहत्थअक्खमा रिउणो ।। २२ ।। [१९]

पंडविअं पांडविअं जलउल्ले पल्लवम्मि पत्थरिओ ।
पक्खडिअं पप्फुरिए जडे पलिहओ पडित्थिरो सरिसे ।। २० ।।

पंडविअं तथा पांडविअं जलार्द्रम् । पत्थरिओ पल्लवः । पक्खडिअं प्रस्फुरितम् । पलिहओ मूर्खः । पडित्थिरो सदृशः ।। यथा ।

पत्थरिअसत्थरे वि हु पंडविए अंसुपांडविअसिहिणा ।
सा तप्पइ तुह पलिहय पक्खडिए सिहिपडित्थिरे विरहे ।। २३ ।। [२०]

L 1 C परिसूरो CG एते त्रय प्रति° L 2. BCF *om.* तु C पहपल्लो. L 3. C पडिसूरो B परेवत्र° G परेवत्र L. 4. C पहल्ला L. 5. A इंदसुए BF पइइतो C पहते G पाइहतो ABEFG °विय. L 6 C °हच्छी BF वुढीए E वुढीए G डढीए BF °परिक्कया A °क्कउ BF पडिकिदीए. L 7 BFG पल्लविय C *om.* पल्ल° लत्ता° *cdd.* °विय. L 8 BF °हत्थि CG °हच्छी C पडिहच्छो G °क्कउ L 9 C वडिकिओ प्रतिवचनमिति BFG *om.* तु L 10 BF परिक्कय° G पडिक्कम° B °कुसले C °पल्लपडिहत्थो BF °पडिपत्थि. L 11 BCF °उस° G °सणा ण पडि°. L 12 *cdd* °विय (twice) E पल्लिवम्मि C l. bd. पच्छ° G °रिउ L 13 G पक्खडिय ABCEF °डिय BF पफुल्लिम् C पप्पुरिए E पफुरिए B पडिहओ AG °हउ AG, C l. hd पडिच्छिरो G ससे L 14 *cdd.* °विय (twice) C पच्छ° G °रिउ. *cdd* °डिय L 15 G °हउ BF पडित्थरो C पडिच्छिरो. L. 16. C (F?) पच्छरियसच्छरे BG °रिय° BCF °विय° G °विग्ग° L 17. G पक्खलि CG °पडिच्छिरे

पडिवेसो विक्खेवे पचत्तरं चाडु परिहणं वसणे ।
परिहट्टी आयड्ढी पडिहारीए पडिच्छिआ चेअ ॥ २१ ॥

पडिवेसो विक्षेपः । पचत्तरं चाटु । परिहणं परिधानम् । परिहट्टी आकृष्टिः । पडिच्छिआ प्रतीहारी । पडिच्छिआ चिरमसूता महिषीत्यन्ये ॥ यथा ।

किं परिहणं जलोल्लसि सयणे किं करसि कमलपडिवेसं ।
कुणसु पचत्तरणिउणो पडिच्छिए हिअयसल्लपरिहट्टिं ॥ २४ ॥ [२१]

पप्फिडिअं पडिफलिए पडोहरं पच्छिमङ्गणए ।
पडुवत्ती पडिसारी जवणीइ पसेवओ बम्मे ॥ २२ ॥

पप्फिडिअं प्रतिफलितम् । पडोहरं गृहपश्चिमाङ्गणम् । पडुवत्ती तथा पडिसारी जवनिका । पसेवओ ब्रह्मा ॥ यथा ।

बाहपडिसारिदुउणं पडोहरे चन्दिमाइ पडुवत्तिं ।
कुणइ मणोपप्फिडिए तइ मुणइ दिणं पसेवअदिणं सा ॥ २५ ॥ [२२]

परिवाहो दुव्विणयम्मि पड्डिसंगं च कउहम्मि ।
रुद्दम्मि पंडरंगो पक्कग्गाहो अ मयरम्मि ॥ २३ ॥

परिवाहो दुर्विनयः । पड्डिसंगं ककुदम् । पंडरंगो रुद्रः । पक्कग्गाहो मकरः ॥ यथा ।

तइ पंडरंगविसपड्डिसंगसमखन्ध कुमरवाल णिव ।
सासिअजए जइ परं पक्कग्गाहद्धयस्स परिवाहो ॥ २६ ॥ [२३]

L 1 BF पडिसेसो A पचत्तरी BF पचत्तरं C पविचर A परिहरणं   L 2 C °ट्ठी A आयट्ठी B आयडी C (F?) आयड्डी G आयड्ढी G पडिहारी E पडिच्छआ ABCFG °च्छिया A चेव BF चेय C चेया   L 3 BCF पचत्तर C 1 hd चाडु BF आकृष्टिः G आवृत्तिः L. 4 *edd* °च्छिया CG प्रतिहारी C प्रडि° *edd* °च्छिया.   L. 5. C °ल्लसि य सय° G कि L 6 BF पचुत्तरणियणे C पचत्तर° *edd.* हियय° G °परियहिं   L. 7. E पफ्फि° G पप्फि° *edd* °डियं E पडोहरए.   L 8 BF जम्वणीइ A पसेवउ C 1 hd. G °वउ BF वम्भेरा G बंभे L 9 BF पफ्फि° *edd* °डिय B *om* गृह C °गन   L 10 G °वउ.   L. 11. *edd.* बाह° BF पडिसारदुउणं C 2 hd वत्ति° CG पडिवत्ति   L. 12 C °फफडिए G पसेव°. L. 13 BF दुव्वियम्मि BEFG पडिसंग C पडि° BEF कउहरम्मि G कउहम्मि.   L. 14 C पडुरंगो BF पक्कग्गा (sic) C पक्कग्गाहो ABEFG य A मयरम्मि   L 15 BFG पडिसंगं C 2. hd पडुरंगो G मइरणो C पक्कग्गाहो   L 17 BF °पडिसमखंध C °पडिसंग° G °पडिसंग° C निव L 18 *edd.* सासिय° C *om* जइ C (F?) °द्धयस्स

परिलिअपडिच्छंदा लीणमुहा पच्छेणयं च पाहेज्जं ।
समुहागमणे पच्चुद्धारो पच्चोवणी चेअ ॥ २४ ॥

परिलिओ लीनः । परिअरो लीन इत्यन्ये । पडिच्छंदो मुखम् । पच्छेणयं पाहेज्जं । पाथेयमित्यर्थः । द्वावपि देश्यावन्योन्यपर्यायतया निबद्धौ । पच्चुद्धारो तथा पच्चोवणी समुखागमनम् । क्रियाशब्दावेतौ । तेन संमुखागते पच्चुद्धरिओ पच्चोवणिओ इत्याद्यपि भवति ॥ यथा ।

लोअणचओरपच्छेणअन्तपडिच्छंदचन्दिमा कुणसु ।
हिअपरिलिआ वि पच्चुद्धार पच्चोवणीपरे दइए ॥ २७ ॥ [२४]

पच्चुहिअं पण्हविए पडच्चरो सालसरिसम्मि ।
परिहायपरिच्छूढा झीणोक्खित्ता पडिक्खरो कूरे ॥ २५ ॥

पच्चुहिअ प्रस्नुतम् । पच्चुअ प्रस्नुतमित्यन्ये । पडच्चरो श्यालप्रायो विदूषकादिः । परिहाओ क्षीणः । परिच्छूढो उत्क्षिप्तः । पडिक्खरो क्रूरः ॥ यथा ।

किं त छुहपरिहाओ परिछूढकरो पडचर रडेसि ।
अपडिक्खरपच्चुहिआइ गहहीए थणधओ होहि ॥ २८ ॥ [२५]

खेत्तसए परिवासो पयट्टिओ तह पवट्टिअए ।
पज्जत्तम्मि पहोइअमह खेत्ते पल्लवायपोरयया ॥ २६ ॥

L 1 *cdd* परिलिय° C °पडिच्छदा BF पत्थेणय E पेच्छणयं BF पाहिज्जं C 1 hd पाहिज्ज 2 hd °इज्ज L 2 A पचु° C 1 hd पचुदोरो F C 2 hd पचुद्दारो G पच्चोवणी ABCEG चेय L 3 G °लिउ BCE परियरो G परियलो In G न्ये पडि° मु° is torn off BF परिछदो C °च्छदो BE पत्थेणय G पहेणयं L 4 C पाहिज्ज *cdd* देश्यौ अन्यो° C (F?) °द्दारो G पच्चु° From क्रावे° to इत्या° torn off in G L 5 C (F?) °द्दरिओ L 6 C °णियो L 7 CG लायणचउर° G °णयतपरिछद° BF °छद BFG °चदिया C °वदिया L 8 *cdd* हियपरिलिया C (F?) °द्दार From पचु° to डिक्ख° l 10 torn off in G B °परे देइ L 9 A पच्चु° *cdd* °हिय C °वियं C 1 hd पडव्वरो L 10 C परिहाइपरिचूढा ABF °छूढा BF ज्झीणो° C झिसणो° E उज्झीणो° B °खित्ता E कूवे L 11 G पच्चु° *cdd* °हियं C प्रसूत G प्रसुत C पच्छुय G पच्चुत्र (?) B प्रस्नुत° CF प्रस्तुत° G प्रश्नुत° or प्रश्रुत° C पन्धरो From डचरो to करो l 13 torn off in G L 12 B परछूढो L 13 B परछूढ° C पडव्वर L 14 BCF °पच्चुहियाइ In G from पचु° to पयहिओ p 191, l 1 torn off C गद्दहीपयण-धउ 2 hd °धओ L 15 C परिहासो पयट्टिओ 2 hd °उ A पवट्टिउ *cdd* पवट्टियए L 16 BF पज्जत्तमि C पज्जनमि *cdd* पहाइयमह C खत्ते A °पोरयया E °पायरया

परिवासो क्षेत्रशयः । पयट्टिश्रो प्रवर्तितः । पहोइअ पर्याप्तम् । प्रभुत्वमित्यन्ये । पल्लवायं तथा पोरयं क्षेत्रम् । वल्लवायं इति दन्त्योष्ठ्यादिरप्ययमिति गोपालः ।। यथा ।

परिवास सालिपोरयगोवीदसणपयट्टिअमणो जं ।
ण णिएसि दिया वि मिगे पहोइअं पल्लवायरक्खाए ।। २९ ।। [२६]

पञ्चाहिअपसासाए पंचावसपणवसा ।
पप्फोडिअं च पक्खोडिअम्मि सुरयम्मि परभाओ ।। २७ ।।

पंचावसा तथा पणवसा पञ्चाधिकपञ्चाशत् । पप्फोडिअं पक्खोडिअं निर्झाटितमित्यर्थः । परभाओ सुरतम् ।। यथा ।

रइपप्फोडिअ परभायलुद्ध वेसाइ देसु दीणारे ।
पञ्च वि पणवससमे पंचावसं पि मा खु पञ्चसमं ।। ३० ।। [२७]

पडिअलिपविरइआ तुरिए पुसम्मि पडिहत्थपोणिअया ।
पडिखंधं पडिखंधी जलवहणे मत्थयम्मि पवरंगं ।। २८ ।।

पडिअली तथा पविरइओ त्वरितः । पडिहत्थो तथा पोणिओ पूर्णः । पडिखंधं पडिखंधी जलवहनम् । जलमुह्यते ऽनेनेति जलवहनम् । दृत्यादि । अन्ये जलवाहमाहुः । पवरगं शिरः । उत्तमाङ्गवत् शिरोवाचकत्वेन नाय कवीनां रूढ इति देश्येषु निबद्धः ।। यथा ।

भणपडिअलि पविरइअं अपोणिए कुण जलेण पडिहत्थे ।
पडिखंधे पडिखंधीणिउत्त किं कण्डुएसि पवरंग ।। ३१ ।। [२८]

L 1 BF पयट्टिओ C पयट्टिओ G पयट्टिउ From त to म्भि° । 3 torn off in G BCF पहोइयं L 2 C (F?) पल्लवायमिति B °यमिति C (F?) दंतो° B दन्त्योष्ट्या° L 3 *edd.* पयट्टिय° C °सणो G ज्ज L 4 From णिमरिस to तया । 7 torn off in G *edd* पहोइय C °रक्खा य L 5 *edd* पंचाहिय° A °वसा य पण° L 6 E पप्फो° *edd* °डियं °डियम्मि A °भाउ L 7 C पणपसा G °वसा From श्चाशत् to ससमे । 10 torn off in G *edd* °डियं C *om* पक्खो° BF °डियं L 9 *edd* °डिय B परिभाय° C °लुद्दा F °लुद्द L 10 C °पणससमे BF °वससमे G °स° G °यज From समं to ओ त्वरित । 13 torn off in G L. 11 *edd* पडियलिपविरइया B तुरम्म A पडहत्थ° C पडिहच्छ° E पडहच्छ° *edd* °पाणियया L 12 AC (F?) °खंध B परिखंधी E °वहणा L 13 BF पडियल्ली C पडियल्ली BG पडहत्थो G पूणिओ From डिखंध to श्येषु । 16 torn off in G BCF °खंध B अन्नवह B धननति । 15 B रूढ L 17 *edd* °पडियलि BCF °रइय G °रइअ From भ to त्ता । 1 of next page torn off in G C कुणउ C °हच्छ L 18 BF °णिइत्त C °णियत्तसि The above is D s reading BF कि

णगरम्मि पइट्ठाणं रुक्खे पसुहत्तपरसुहत्ता य ।
पाणिअणिग्गमणम्मि अ परिहालो परिहलाविओ चेअ ॥२९॥

पइट्ठाणं नगरम् । पसुहत्तो तथा परसुहत्तो वृक्षः । परिहालो तथा परिहलाविओ जलनिर्गमः ॥ यथा ।

महिकप्पपरसुहत्तय गुरुभुअपसुहत्त तुइ पइट्ठाणे ।
घरपरिहलाविआ करिमदपरिहालेहि हुन्ति अप्फुसा ॥ ३२ ॥

अत्र पगुरण प्रावरणमिति प्रावरणशब्दभवत्वान्नोक्तम् । तथा । पज्जरइ कथयति । पव्वायइ म्लायति । पल्हत्थइ विरेचयति । पलावइ नाशयति । पणामइ अर्पयति । पयरइ पम्हुहइ स्मरति । पयल्लइ प्रसरति । पहल्लइ घूर्णते । पसाडइ मृद्गाति । पडुहइ क्षुभ्यति । पचारइ उपालभते । पच्चड्डइ पच्छुदइ पदअइ गच्छति । पल्लट्टइ पल्हत्थइ पर्यस्यति । पउलइ पचति । पज्झरइ पच्चडइ क्षरति । इत्येते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२९]

पणअत्तिअं पयडिए इत्थीपणए पणामणिआ ।
परिवारिओ अ घडिए पुलोअणे पसवडक्कं च ॥ ३० ॥

पणअत्तिअं प्रकटितम् । पणामणिआ स्त्रीषु प्रणय. । परिवारिओ घटित· । पसवडक्क विलोकनम् ॥ यथा ।

तीए रइसव्वस्स पणअत्तिअपसवडक्कलीलाए ।
कह लहसि णिट्ठुरक्खर अणपरिवारिअपणामणिओ ॥ ३३ ॥ [३०]

L 1 C णयरम्मि C *om* हत्तपरसु BF °परमुहत्ता C °हुत्ता L 2 *cdd* पाणिय° BF °णिथि *cdd* य C 1 hd G °त्रिउ ABCFG चेय L 3 From पइट्ठाण to रसुहत्तय l 5 torn off in G B परमुहत्तो C 2 hd °हुत्तो L 5 BF °परमुह° G गुरुन्तुअ° C गुरुतुअ° C पइट्ठाणे G पइट्ठाणे L 6 BCF °विया In G आ is torn off B °हालेंहि From न्ति to इ° l 7 torn off in G BF अप्फणा L 8 B C 1 hd FG पव्वायइ L 9 In G पयल्लइ प्रसरति is torn off B पहल्लइ C पसाणइ L 10 G मृड्गाति C (FG?) पम्हुहइ (FG पडु°?) G पव्वारइ *cdd* पच्छड्डुइ B पच्छुदइ G *om* पदअइ L 11 B पओलइ C पउलइ 2 hd पओल्लइ BCF पज्झरइ L 13 E पणय° *cdd* °त्तिय C1 hd इच्छीं° *cdd* °णिया L 14 C 1 hd G °रिउ *cdd* य C पलोयाण BEF पुलोयणे G पुलोयणं L 15 C पसअ° G पणय° *cdd* °त्तियं *cdd* °णिया G °रिउ L 17 G पणय° *cdd* °त्तिय° L 18 G लहिसि BF णिट्ठुक्खर *cdd* °वारिय° G °णिउ

पव्वइसेल्लं वालमयकरडए तरुणिश्राइ पडुजुवई ।
चिरसुअमहिसी परिहारिणी अ पडिअज्झओ उवज्झाए ॥३१॥

पव्वइसेल्लं वालमयकरण्डकम् । पडुजुवई तरुणी । परिहारिणी चिरप्रसूता महिषी । पडिअज्झओ उपाध्यायः ॥ यथा ।

पडिअज्झय तुह सीसो परिहारिणिदुद्धपाणदुल्ललिओ ।
पडुजुवईण णिमित्तं पव्वइसेल्लाइ गुम्फेइ ॥ ३४ ॥ [३१]

पडिएल्लिओ कयत्थे भग्गे पडिरंजिअं चेअ ।
पज्जुणसरमुच्छुसरिसतिणम्मि पडिअंतओ अ कम्मयरे ॥३२॥

पडिएल्लिओ कृतार्थः । पडिरंजिअं भग्नम् । पज्जुणसरं इक्षुसदृशं तृणम् । पडिअंतओ कर्मकरः ॥ यथा ।

पडिरंजिअपडिमाए किं रे पडिएल्लिआइ होइ फलं ।
पडिअंतय किं दिट्ठो पीडिअपज्जुणसराउ उच्छुरसो ॥ ३५ ॥ [३२]

पडिसारिअं सुमरिए परिल्लवासो अ अमुणिअगइम्मि ।
वम्मीअयम्मि पडिलग्गलं वसन्तम्मि पउमलओ ॥ ३३ ॥

पडिसारिअं स्मृतम् । परिल्लवासो अज्ञातगतिः । पडिलग्गलं वल्मीकम् । पउमलओ वसन्तः ॥ यथा ।

L. 1. A पव्वय° or पवय° C पवय° BF वालमाग कडग ABCFG तरुणियाइ E तरुणिआइं A पडजुवई G पडुजवई B °जुवइ. L. 2 C चीरसुहय° AG °सुय° edd. य A पडियज्झाउ BFG पडिअज्झाउ C पडिअज्झाओ AC उवज्झाए BF वज्झाए L. 3 C पवयसेल्ल वालमय All the four MSS BCFG read कडक (sic), D has काइक Perhaps °कारण्डकम् to be read ? C चीरमसूता L. 4 BCF पडिअज्झाओ G °अज्झाउ B om यथा L. 5 BCF पडिअ-ज्झय C °दुइ° G °ल्लिउ L. 6 C पडिजुव° C निमित्तं पवइ° edd °सेल्लाइ L. 7. A पडिए-ल्लिउ BF पडिअल्लिओ C 2 hd पडियल्लिओ G °ल्लिउ A कयट्ठे BEF कयथे CG कयत्थे BF रुग्गे edd °रंजिय ABFG चेय C चेव L. 8 C °सरगुच्छु° corr 2. hd. A °सरमुगरिस° BF °सिरि AB पडिय° AG, C 2 hd °अउ ABCFG य C कमयरे L. 9 C पडियल्लिओ G °ल्लिउ edd °रंजिय BF भग्ग BF इक्षुसदृशतृणं L. 10 G °अउ L. 11 edd °रंजिय° G पडेमा° edd °ल्लियाइ L. 12 C पडियंतय G पडियंतय BF पीडिय° C पाडिय° G पीडिय° BF °पज्जुण° B उच्छ° BF °रसे L. 13 edd °सारियं C 1 hd. om सुमरिए पर E पडिअ° edd य E °अमुणिय° ABCFG °अमुणिय° A °गइम्मि C °गइमि L. 14 BF वम्मीअ° A वम्मीय° G वम्मीयम्मि BF पडिलग्गलं Between °ग्ग and लं the whole passage from °ल्लरिआ to माणसते (p 195, 11-197, 8) is inserted in G A वसन्तम्मि BF पउमलओ AG °लउ L. 15 CG °रिय G अज्ञात°. L. 16 G °लउ G om यथा

हिग्रडसि परिल्लग्रासो पउमलए सुहय कत्थ जं तीए ।
पडिलग्गलं व धरई पडिसारिग्रतग्गुणाइ वट्टेइ ॥ ३६ ॥ [३३]

पवहाइग्रं पयट्टे पडिपिंडिग्रमवि पवुड्ढम्मि ।
पच्चवलोक्को पाडच्चरो ग्र ग्रासत्तचित्तम्मि ॥ ३४ ॥

पवहाइग्रं प्रवृत्तम् । पडिपिंडिग्र प्रवृद्धम् । पच्चवलोक्को तथा पाडच्चरो आसक्तचित्तः । चोरवाची तु पाटच्चरशब्दभयः ॥ यथा ।

पाडच्चरा तए सा पच्चवलोक्को तुम सुहय तीए ।
ग्रसोसं पवहाइग्ररसाण पडिपिंडिग्रो च्चिग्र सिरोहो ॥ ३७ ॥ [३४]

पंथुच्छुहणी जा सासुराउ ग्राणिज्जए वहू पढमं ।
पच्चुच्छुहणी पढमसुरा गुज्झहरे पलोट्टजीहो ग्र ॥ ३५ ॥

पथुच्छुहणी श्वशुरकुलात्प्रथममानीता वधूः । पच्चुच्छुहणी नवसुरा । पलोट्टजीहो रहस्यभेदी ॥ यथा ।

ण हु महुपच्चुच्छुहणी पिज्जइ ता कह पलोट्टजीहाहं ।
इग्र कुलपथुच्छुहणी सासुग्रगइपुच्छिराण कुप्पेइ ॥ ३८ ॥

अत्र पडिग्रम्मिग्र मण्डितमिति प्रतिकर्मितशब्दभवमिति नोक्तम् । परिवाडइ घटयति । परिवालइ वेष्टयति । परिहट्टइ मृद्नाति । परिग्रल्लइ परिग्रलइ गच्छति । परिग्रतइ श्लिष्यति । परिसामइ शाम्यति । इति धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [३५]

L 1 BF °च्चासा C कच्छ C ताम् L 2 C च B ग्ररइ G परिसाइतग्गु° BF चट्टेइ C वट्टेइं G वट्टेइ L 3 BF पच्चहा° *cd l* °इय (G °इय) C पवट्टे G पवट्टे B पविपिं° F पविपं° *cdd* °डियम° A पवुड्ढम्मि E °ड्ढम्मि G °ड्ढम्मि L 4 ACFG पचव° B पचच° G °लोको BF पापाडच्चरो A पडच्चरो C पडेच्चरो BCEF य A *om* ग्र BF °वित्तम्मि L 5 *cdd* °हाइय *cdd* °डिय B पच्चव° CG (F?) पचव° G °लोको L 6 BF °वित्त B चौर° BF पाढचर° C पाञ्चर° G पान्तर° L 7 B पाडच्चरो B पच्चवलोक्को CG (F?) पचव° BF मुहप G तीसे L 8 C ग्रन्नोन्न G ग्रन्नुन्न *cdd* °हाइय° CG °डिउ BF व्विय CG चिय L 9 A पथुत्थु° BF पछुछु° C पचुच° G पघुच्छु° E सामुराउ A सासुसउ G हू (sic) AEG पढुम L 10 BF पडुछु° G पजुछु° or पज्भुछु° C 2 hd पथुच्छु° BF गुज्ज° C गुझ° 2 hd गुझ्झ° From पलोट्ट° to °णी l 11 torn off in G *cdd* य L 11 BF पछुछु° C पघु-रणी BF स्वसुर° C °मभनीता BF पछुछु° G पच्छुछु° L 13 BF न C हु BF महपडुछु° From ज्जइ to राण l 14 torn off in G C °जहाइ ह L 14 *cdd* इय BF °पछुछुहणी C 1 hd °पछुच्छु° 2 hd °पघुछु° *cdd* सासुय° L 15 BF पडिग्रमिय C °यंमिग्र G °यमिय From परिवाडइ to परिसामइ l 17 torn off in G L 16 C घयति B परिवाल्न चेष्टयति BF गृह्णाति C परिहल्लइ परिहग्रलइ (2 hd परिग्रल्लइ) BF *om* परिग्रलइ L 17 BF शाम्यति B° पूक्ता *om* इति नोक्ता G °क्ताविति

पयलायभत्तपरिअट्टलिआ मोरपरिच्छिसेसु ।
कलकलिए पत्थरभल्लिअं पडिणिअंसणं च णिसिवत्थे ॥३६॥

पयलायभत्तो मयूरः । परिअट्टलिअं परिच्छिन्नम् । पत्थरभल्लिअं कोलाहलकरणम् । पडिणिअंसणं रात्रौ परिधेयवस्त्रम् ॥ यथा ।

पयलायभत्तसरहय तीइ पडिणिअंसणं इहाणेसि ।
पत्थरभल्लिअमच्छउ परिअट्टलिओ सि चित्तेण ॥ ३९ ॥ [३६]

परिहारइत्तिआ रिउमईइ चूलाइ पासिपिच्छीओ ।
पारी दोहणभण्डे पाओ चक्के दिसाइ पाली अ ॥ ३७ ॥

परिहारइत्तिआ ऋतुमती । पासी तथा पिच्छी चूडा । पारी दोहनभाण्डम् । पाओ रथचक्रम् । पाली दिक् ॥ यथा ।

पारीहत्थो पाअन्तरिओ पालीउ किं णिअसि गोव ।
चलपासिअ तुह पिच्छि लुणेमि परिहारइत्तिअं महसि ॥ ४० ॥ [३७]

पावो सप्पे सवचे पाणो पाणाअओ अ पुणाई अ ।
णयणम्मि पायलं पाउअं हिमे पारयं सुराभण्डे ॥ ३८ ॥

पावो सर्पः । पाणो पाणाअओ पुणाई इत्येते त्रयः श्वपचार्थाः । पायलं चक्षुः । पाउअं हिमम् । पारयं सुराभाण्डम् ॥ यथा ।

L. 1 From पयलाय° to °त्तो l. 3 torn off in G. A °सत्त° E °रत्त° edd. परिअट्टलिआ ABF °छिसेसु C °च्छिसेसु. L. 2 C कलिकलिए A पत्थभल्लिअं BCEF °भल्लिय BCF °णियसणं B, E 2. hd णिस° L. 3 C °लाइय° BCF परियट्ट G परियट्ट° edd. °लिअं B °छन्न BF पत्थड° C पत्थउ° BF भल्लिय C °भल्लियं From पत्थर° to °त्तो त्ति l. 16 torn off in G. L. 4 BF °णियसणं C °णियंसण. L. 5 C सार edd. णियसणं L. 6. C पत्थुर° edd. °भल्लिय° BF °उल्लो edd. परियट्ट C 1. hd. G °लिउ L. 7. C परिहारि° edd. °इत्तिया From ऋतु to °डम् l. 9 torn off in G C चूला पासि° A °रिच्छीउ (?) L. 8 C पारि A होहरा A दाउ BCF पाउ BF चक्के ABCF य L. 9. BF पारि° C °हारि° edd. °इत्तिया BF चूला C पासी 2 hd पासीचित्तो L. 10 BFG, C 1 hd पाउ From ऋ to °त्तिया l. 11 torn off in G. See note on p. 193, l. 14 L. 11 G णिउ BF परिअप्पो C पालिउ C णियसि BFG णियसि L. 12 C पासि° edd. °पासिय C पिच्छि BF लुणेमि edd. °इत्तियं L. 13 G पाउ BF सवचे C 1 hd सवचे E सपचे C 1. hd °पाउ G °णाओ A om. अ BCEFG य E पुणाइ edd. य L. 14 BF पायलं C पायलं ALG पाउअं C पारयं L. 15 G पाउ G पाणाअइ B पुणाइ G om. इत्यू. BCF पायलं L. 16 G पाउअ G आदी

पारयहत्थो पाणो पाणाश्रयवाडयम्मि पुणाइजुश्रो ।
पाउअपावयभीश्रो रत्तीए रत्तपायलो गाइ ॥ ४१ ॥ [३८]

पाडुंकी वणिसिविश्राइ पाइश्रं तुण्डवित्थारे ।
पाणद्धी रच्छाए पाडुच्ची तुरयमण्डणए ॥ ३९ ॥

पाडुकी ग्रणिशिविका । पाइग्रं वदनविस्तारः । पाणद्धी रथ्या । पाडुच्ची तुरगमण्डनम् ॥ यथा ।

तुह विरहे पाडुकीजोग्गा सा पाइग्रं ण पावेइ ।
मल्हसि पाणद्धीसुं तुमं तु पाडुच्चिअहएहिं ॥ ४२ ॥ [३९]

पायडमङ्गणए तह पामद्दा पायधन्नमलणम्मि ।
हत्थजुअलप्पहारे पाणाली पाहुणं च विक्केज्जे ॥ ४० ॥

पायड अङ्गनम् । पामद्दा पादाभ्यां धान्यमर्दनम् । पाणाली हस्तद्वयप्रहारः । पाहुणं विक्रेयम् ॥ यथा ।

खलपायडपामद्द मोत्तु पाहुणरइत्थिमालविरो ।
पाणालीइ हणिज्जइ हलिश्रो पिट्ठागयाइ जायाए ॥ ४३ ॥ [४०]

पारंकं सुरमाणयभण्डे मग्गीकयम्मि पाउक्कं ।
पाउग्गो सब्भे पासाणिश्रो पासाणिश्रो श्र सक्खिम्मि ॥४१॥

पारकं सुरामानभाण्डम् । पाउक्क मार्गीकृतम् । पाउग्गो सभ्य । पासणिश्रो तथा पासाणिश्रो साक्षी ॥ यथा ।

L 1 C °हच्छो G पाणोयय° B पाणाश्रश्र° C °वाडमि G °जुउ L 2 BF पाश्रोश्र° G पाडय° BF °सावश्र° C °पावश्र° CG °भीउ BCF °पाइलो L 3 A पाडुकी E पाडुंकी G पाडुकी चणि° C °सिवि° *cdd* °याइ पाइय C °विच्छारे L 4 C पाणड्डी C °मडण L 5 B पाडुकी BF ग्रण° BFG °शिविका *cdd* पाइय B °पणद्धी F पणद्दी C पाणद्दी L 7 B पाडुकी° G पाडुकीजाया C सा प पाइयं BFG पाइय G न BF पावेई L 8 CF पाणद्दीसु BG पाडुचिय° C (F?) पाडुचिहयएहिं L 9 G पामद्धा G °धन्न° E °मलिणम्मि° L 10 E हत्थु° G हच्छ° BF °जुयज° G °जयल° C °प्पहारो B पाणीली G पाहुड A विकिज्जे L 11 G अगणं । पामद्धा L 12 B पाहुणय L 13 G °पामद्द BF पाहुणय° G °रएत्थि° C °रइच्छि° C °विगे L 14 BF पायालीइ C हणिज्ज्इ हलिउ L 15 C 2 hd °पाणय° E माग्गी° L 16 E पाउग्गेस BF संभे BF पासीणाओ पाणिओ य AG °णिउ A पासणिउ य G °णिउ *cdd* य B सखिमि C सिकवमि L 17 G पारक C °पान° BF मामी° C 1 hd मागी° G पाउक्को G °णिउ (twice)

पासाणिआ खु पमाणं भञ्जइ पासाणिएहि दिव्वं पि ।
पारंकयसङ्कमे इअ पाउग्गेहि पाउक्कं ॥ ४४ ॥

अत्र पामरो कुटुम्बीति संस्कृतसमः । पाहुडं प्राभृतमिति प्राभृतशब्दभवम् । तथा पाडिक्कं पाडिएक्कं प्रत्येकमिति शब्दभवौ । पारइ शक्नोति । पासइ पश्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

पाउग्गिओ अ सहिए खलीणजुत्ताइ पाडिसिरा ।
पाडुहुओ पडिहूए मालाए पारिहच्छी अ ॥ ४२ ॥

पाउग्गिओ सभिकः । द्यूतकारयिता । अन्ये तु सहिअं सोढमाचक्षते । यदाह । पाउग्गिओ अपि सोढः ॥ पाडिसिरा खलीनयुक्ता । पाडुहुओ प्रतिभूः पारिहच्छी माला । पाडिहच्छी शिरोमाल्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

पाउग्गिअ सारविउं पाडिसिरामणिअपारिहच्छीओ ।
पाडुहुअं पुण मग्गसि किमेस पडिहाइ तुह णाओ ॥ ४५ ॥ [४२]

पाउरणी कवचे पासावयपारावरा गवक्खम्मि ।
जो पिउहरा पइहरं णेइ वहुं पाडिअज्झो सो ॥ ४३ ॥

पाउरणी कवचम् । पासावओ तथा पारावरो गवाक्षः । पाडिअज्झो यः पितृगृहात्पतिगृहं वधूं नयति ॥ यथा ।

पासावयप्पइट्ठो वहूइ पारावरोवविट्ठाए ।
रोमोग्गमपाउरणीइ पाडिअज्झो हुओ मलयपवणो ॥ ४६ ॥ [४३]

L. 1. G पासा° *cdd* °णिया BFG °णिएहिं C दिव्व　L 2 *cdd* इय पाउग्गेहिं. L 3 B कुटंबीति G *om.* प्राभृतमिति　BF *om* प्राभृत *cdd* °भव .　L 4 BFG पाडिक्कं. L 5. B एते.　L 6 BF पउग्गि (sic) AG, C 1 hd पाउग्गिउ *cdd* य　L 7. A पाहुडुओ B पाडुहुउ F पाडिहुउ G पाडुहु A पारिहत्थी *cdd*. य　L 8. G °ग्गिउ *cdd* सभिकः BF °कारयिता *cdd* सहियं From माचक्षते to मित्य° l 10 torn off in G　L. 9. BF पाउग्गिओ C पाउग्गिउ (2 hd. °ओ) पिग्ग सोड C खलिन°　C पडुहूओ C 2 hd पा° BF प्रतिभुः BF पारिहत्थी.　L. 10. C 1. hd. पाडि°.　L 11 From पाउ° to °म्मि l. 13 torn off in G *cdd* °ग्गिय BCF °त्थिय B पाडसिरा° *cdd* °मणिय°　L 12. BF °हुय C °हूयं BF पडिहाइ L. 13 BF °पारा गव° C °परावरा A गवक्ख°　L. 14. E पिउरा From इ to वहूइ l 17 torn off in G　AC वहु AC °अज्जो E °अज्झो　L. 15 C गवाक्षं　C °अज्झो *i e* °अज्झो. L. 17 BCF पासाश्रय°　L. 18 G रोमु From ग्गम° to पडक्कम्मि l 2 of next page torn off in G. C °अज्झो C 1 hd हुउ

णायव्वा वीसामम्मि पाडिअग्गो अ पारुअग्गो अ ।
पारंपरो णिसिअरम्मि पारुअल्लो पहुंकम्मि ॥ ४४ ॥

पाडिअग्गो तथा पारुअग्गो विश्रामः । पारंपरो राक्षसः । पारुअल्लो पृथुकः ॥ यथा ।

रे हलिअ पाडिअग्गं कुण इरिहिमपारुअग्गदाढ तुमं ।
पारंपरो व्व तिंत्ति ण मससे पारुअल्लअसणम्मि ॥ ४७ ॥ [४४]

पालीहम्मं च वई मालीकयमाहु पारुहल्लं च ।
पालीबंधो अ सरे पायप्पहणो अ कुक्कुडए ॥ ४५ ॥

पालीहम्मं वृतिः । पारुहल्लं मालीकृतम् । पालीबंधो तटाकः । पायप्पहणो कुक्कुटः ॥ यथा ।

लङ्घइ जलाहिं गरुडो पालीबंधं च पारुहल्लोम्मि ।
पायप्पहण तुमं पुण पालीहम्म पि फुडसि दुक्खेण ॥ ४८ ॥ [४५]

पाडलसउणो हंसे पिणद्दी खामा जले पिव्वं ।
पिंचू पिक्ककरीरे पिल्हं लहुपक्खिरूअम्मि ॥ ४६ ॥

पाडलसउणो हंसः । पिणद्दी क्षामा । पिव्वं जलम् । पिंचू पक्ककरीरम् । पिल्हं लघुपक्षिरूपम् ॥ यथा ।

पाडलसउणायपिल्हय तुमयं मरुमण्डलम्मि मा वच्च ।
तत्थ अपिव्वे पिंचुअमित्तफले होसि पिणिद्दतणू ॥ ४९ ॥ [४६]

L 1 C णायचा विसा° A वीसासम्मि CE पाडियग्गो *cdd* य (*twice*) C 1 hd *om* पारुअग्गी य 2 hd marginal note पारुयग्गो A पारू° E °यग्गो L 2. AE पारंपारो A °घरम्मि BCEF °यरम्मि BF पारिअल्लो CE पारुयल्लो G पहुकम्मि L 3 C पाडियग्गो From विश्राम to से l 6 *torn off in* G L 5 *cdd* हलिय पाडियग्ग BF इरिहिमपा° C इन्हिम° L 6 BF तत्ति C तित्ति ण BF मन्नसे G °लुसिणम्मि L 7 From वई to कृतम् l 9 torn off in G L 8 BF वधो *cdd* य C सरो *cdd.* य BF कुकुडओ C कुरुडए L 9 C वृत्ति BFG °वधो C तडाक G तडाग L 10 C कुकुट. G कुक्कु°. L 11 G लघइ C जहिं B गुरुडो In G लहिं गरु is torn off BFG °वध व C पारमल्ल. BCF °ल्लोमि From हल्लो° to पाडल° l 13 torn off in G L 12 BF °हणो BF *om* पि BF फडसि C फुडसि L 13 A पाडल° C पाडुल° G पिणी ABCEF पिच G पिव्व L 14 B पिन्चू E पक्क° G पेक्क° E पिएह G पिल्ल B °रुआम्मि C °रूयमि L 15 In G पिव्वं जलम् । पिं is torn off BCF पिच G °करीर L 16 G पिल्ल L 17 BF पडल° C पाडलि° L 18 C तच्छ अपिचि पिंचुअपिचे पि मित्त° *BF* अपिचे पिंचुउ° G *om* the whole verse

पिंडी अ मञ्जरीए पिरिडी सउलीइ पिच्छिली लज्जा ।
पिहुलं पिंसुलिपिंछोलीओ मुहपवणभरिअतिणवज्जे ॥ ४७ ॥

पिंडी मञ्जरी । पिरिडी शकुनिका । पिच्छिली लज्जा । पिहुलं पिंसुली पिंछोली त्रयो ऽप्येते मुखमारुतापूरिततृणवाद्यवाचकाः ॥ यथा ।

रमिरं पिहुलेण सम पिंछोलिमुहीहि पिंसुलिकराहिं ।
पिंडीहि पलोहन्तो अपिच्छिलीपिरिडिलोल किं महसि ॥ ५० ॥ [४७]

पिअणं दुद्धे आणाइ पिणाई दाडिमम्मि पिंडीरं ।
उण्णापिपीलिआए अ पिप्पडा मक्कडम्मि पिंगंगो ॥ ४८ ॥

पिअणं दुग्धम् । पिणाई आज्ञा । पिंडीरं दाडिमम् । पिंडरयं इत्यन्ये । पिप्पडा ऊर्णापिपीलिका । पिंगंगो मर्कटः ॥ यथा ।

लिह पिंडीरं पिअणं पिएसु मा कुणसु पिप्पडासङ्कं ।
जाव पिणाइं दिन्तो पिंगगमुहो ण एइ भणिभट्टो ॥ ५१ ॥ [४८]

बलकारम्मि पिणाओ पिअमा फलिणीइ पिंजिअं विहुए ।
पिलणं पिच्छिलदेसे सही पिडच्छा गुदम्मि पिट्टंतं ॥ ४९ ॥

पिणाओ बलात्कारः । पिअमा फलिनी । पिंजिअ विधुत । पिंजिअयं इत्यपि । पिलणं पिच्छिलो देशः । पिडच्छा सखी । पिट्टंतं गुदः ॥ यथा ।

पिअमासामाइ इमाइ एस उअ पिंजिओ पिणाअपरो ।
पुरओ वि पिडच्छाणं पिट्टंतभरेण पडइ पिलणम्मि ।

L 1 CE सिडि edd य C सउणेइ G सउत्ती य C त्तिज्जा L 2 BF पिंसुत्त पिच्छो° C 1 hd °त्त सुत्ति पिच्छों° 2. hd पिसुलि AG °लीउ C गुलग्वण° E °पवभरिञ° ABCFG °भरिय° BF °वज्जो. L 3 B पिछत्तो G पिच्छिकत्ती L 4 B सुल्य° BF °वाद्य° C om यथा L 5 BF रमिरं or °र C पिछोलिमुहाहिं G °हीहिं C पिसुत्ती° L 6 BFG °हिं C पिडीहिं G पलोअन्तो य पिच्छि° BCF °परिडि° BF महसि L 7 edd पियण B दुद्ध C दुद्दे F दुह C आणाई L 8 edd °त्तियाए edd य C पिप्पाइ C पिंगगो L 9. edd पियण B दुद्ध F दुद्द C पिणाइ edd पिंडरयमित्यन्ये L 10 BF पिपडा G उण्णा° BF पिंगगो L 11 edd पियणं C पिप्पाडा° L 12 BF पिणाइ C पिंगणाइं C दन्तो BF पिंगगा मुहो C पिंगगमुहो G पिंगमुहो G णएइ भण° L 13 AG दल° BF बल° G पिणाउ ABCEF पियमा G पिअमा ABEFG पिंजियं C पिजाय विहुए L 14 A पिज्जिण B पिच्छजेसे C (F?) पिच्छल° A पिच्छिलए° A गुदम्मि ACG पिट्टंतं E पेट्टत L 15 G पिणाउ edd पियमा B फलिणी BFG पिंजिये C पिंजयं विधुत BF पिंजियमित्यपि CG पिंजिअयमित्यपि. L 16 B पिडत्तो G पिट्टंत L 17 edd पियमा C om इमाइ BF एस पोच्छ edd पिंजिउ G पिणाय° L 18 BFG पुरउ BF पिडच्छाण G पिट्ठ न°

अत्र पिहडो पिठरः । पिउच्छा पितृष्वसा । इति शब्दभवौ । तथा पिज्जइ पिबतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । [४९]

पिंजरुडो भेरुण्डे जंकिंचिप्पढिअयम्मि पिप्पडिअं ।
तणुए पिहोअरो पङ्कसुरे पिट्टखउरा य पेंढा य ॥ ५० ॥

पिंजरुडो भेरुण्डः । वदनद्वयोपेतो भारुण्डाख्यः पक्षी । पिप्पडिअं यत्किंचित्पठितम् । पिहोअरो तनुः । अत्र पिहुरोमो मीन इति पृथुरोमशब्दभवः । पिसुणइ कथयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । पिट्टखउरा तथा पेंढा कलुषा सुरा ॥ यथा ।

पिंजरुडो व्व दुवयणो पेंढामत्तो सि पिट्टखउरपिआ ।
सा तुह विरहुम्मत्ता पिहोअरा पिप्पडइ णिच्चं ॥ ५३ ॥ [५०]

पिअमाहविपीणा पिकिचउरंसा पीढमुच्छुजन्तम्मि ।
पीई तुरए पीलुट्टपीडरइआ य डङ्कचोरवहू ॥ ५१ ॥

पिअमाहवी कोकिला । पीणा चतुरस्रम् । पीढं इक्षुनिपीडनयन्त्रम् । पीई तुरंगमः । पीलुट्टं प्लुष्टम् । पीवलं पीतमिति तु पीतशब्दभवम् । पीडरई चोरभार्या ॥ यथा ।

पीणउरपीइरोहे पीढठिआ पिक्खिऊण पीडरई ।
पिअमाहविकालमुही पीलुट्टं मसए पट्टिं ॥ ५४ ॥ [५१]

पुंडे वच्चत्थे पुंढो गत्ते पिउसिआइ पुप्फा य ।
पुत्थं मिउ मेले पुंपुअं च पुव्वाडपुप्पुआ पीणे ॥ ५२ ॥

L 1 BF पिहरो L 2 B °पूक्ता इति नोक्ता. L 3 G पिंजुरुडो BF भारुडे BF जकिंचि° A °पढि° ABEFG °डियय° *cdd* °डियं L 4 CG पिहोयरो L पेड्ड° B °कखउरा C 1 hd *om* पेंढा य 2 hd adds पिंग after °खउरा BF पेंटा E पेढा L 5 BF भारुडो CG भेरुडो B °पेते *cdd* पिप्पडिय L 6 C पेसुणइ L 7. B °धूक्ता इति C °पूक्ताविति G °पूक्तमिति BCF नोक्तौ G पिट° BF पेढा CG पेंग L 8 BF भिंजभडो C पिज° B दुव्वयणो CG पंग° BF पिट्टखपिया CG पिट्ट° C °पिया L 9 C तुहं विरहुमत्तो पिरोआरा C 1 hd '(G?) णिच्चं. . L 10 *cdd* पिय° BF पीढमुच्छ° A °अंभमि L 11 B पीइ A पीलुह° BE पील्लुद्ध° CF पीलुइ° G *om* पीलुइ BF पीढ° A °रईया E °रइया BCFG °रइया ABF डड्ड° G दह° B °बार° E °रोरबाहू L 12 *cdd* पिय° B चउरंश्र F चउरस BF इक्षु-निपीडण° B पीइ G *om* पीई तु° L 13 G प्लुत C °न्त पीमिति G पीडई चोचोर° L 14 BF °उरु° C °पीरह° BFG °ठिया C °ठिया C °रई L 15 *cdd* पिय° C मए G मसए L 16 C पुरडे E पुएड C 1 hd वच्छे 2 hd वधच्छे G वधच्छे B पुडो CE (1?) पुएडो G मुढ BF पिसियाइ ACG °सियाइ E °सिया य A पुप्फा BF पुप्पा E पुप्या G पुप्पा L 17 C पुच्छं मउ E मिच्चां BF पुम्पुत्र्वं C 1 hd पम्पुत्र 2. hd पम्पुत्रं C 1. hd *om* पुव्वाइ 2 hd पुव्वाडं G °ड°

पुंडे इति शब्दो व्रजेत्यस्मिन्नर्थे । पुंढो गर्तः । पुप्फा पितृष्वसा । पुत्थं मृदु । पुंपुअं संगमः । पुव्वाडं तथा पुप्पुअं पीनम् ॥ यथा ।

पुव्वाडखन्ध पुप्पुअभुअ पुत्थालाव भसओ पुंडे ।
ण सहइ पुंपुअमम्हं पइपुप्फा पुंढसमगल्ला ॥ ५५ ॥ [५२]

तरुणम्मि पुअंडो पेंडओ अ पवरे पुरिल्लो अ ।
असईए पुसाली अ पुसवत्तं पमोअहिअवत्थे ॥ ५३ ॥

पुअंडो तथा पेंडओ तरुणः । पेंडओ षण्ढ इत्यन्ये । पुरिल्लो प्रवरः । पुसाली असती । पुसवत्तं प्रमोदहृतवस्त्रम् ॥ यथा ।

पुसालिपुसवत्तं पुरिल्लपेंडय तुमं परिहिऊण ।
मल्हसु पुअंडमज्झे सुहयत्तणगव्विओ किमम्हेहिं ॥ ५६ ॥

अत्र पुक्खरो सारस इति पुष्करशब्दभवः । पुंढइ पुंसइ पुसइ मार्ष्टि । पुलोइ पश्यति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५३]

पुडइअपुंडइआ तह पेरुल्लीपेंडवालपेंडलिआ ।
पिण्डीकए पुआइणिपूआओ पुण पिसायगहिआए ॥ ५४ ॥

पुडइअं पुंडइअं पेरुल्ली पेंडवालं पेंडलिअं एते पञ्च पिण्डीकृतार्थाः । *पिंडलइअं इत्यपि । पुआइणी तथा पूआ पिशाचगृहीता ।* पुआइणी उन्मत्ता दुःशीला चेत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. BCF पुंढो G *om* पुंढो गर्तं BF पुप्पा BCF पुप्फुं L. 2 G पुंपुयं सपः C पुव्वाड BF तथा पुप्पुओ G पीन. L. 3 C पुव्वाड° C पुप्फुय 1G पुप्फुय G *om* भुअ BCF पुप्फा-लाव C L. bd पसाउ G पसउ L. 4 C सहइ G पुपयम°. L. 5. E पुअंडो E पिंडओ AG, C L. bl. पेंडउ ABCEF य (*twice*) L. 6 C असइए C °ल्लीय CG *om.* अ ABEF य BF पुसवत्थं G °वत्त AE पमोय° BFG हिय C वत्थे. L. 7 BF पेंडओ G पेंडउ BF पिंडओ षड G पेंडउ षड L. 8. G पुसवत्त L. 9 G पुसाल° BF पुरिल्ल° C पुरिल्ल पें° L. 10 C °गव्विओ L. 11 C पुक्खरो C इति पुष्करस इति पुष्करशब्द । G *om* पुंढइ C पुसइ *om* पुसइ. All MSS read पुलोइ. L. 12 G धात्वादि धात्वा° G नोक्ता L. 13 ABEFG पुडइय° C पुडइय° A पुडइल्ल E पुंड° BCEFG °इया E °वाल° ABCFG °वाल° A °लिउ° G पेंडु *edd* लिआ L. 14 E पिंडी°, A पूआइ° G पुआइणि° A °पूआउ G °पुआउ *edd* °गहिआए L. 15 *edd* पुडइअं BFG पुडइअं G *om.* पेरुल्ली BF पेडवाली C °वाल G पेंडवालं BF पेंडलिअं C पेंडलिअं G पेंडलिअं L. 16 E पिंडलइअ-मित्यपि CG (F) पिंडलइअमित्यपि BF पुआइणी G पूआ C पुआइणी L. 17 C चेत्य-

पुंडइआ पेरल्लीसद्दा पुडइअअपेंडवालकचा ।
अपुआइणी वि पूअ व्व तुहारिवहू रुअन्ति पेंडलिअं ॥ ५७ ॥ [५४]

पुरुहूओ घूए पुडइणी अ णलिणी पुलासिओ ऽग्गिकणे ।
असुरे पुरिल्लदेवो उक्कण्ठाए अ पुरुपुरिआ ॥ ५५ ॥

पुरुहूओ घूकः । पुडइणी नलिनी । संस्कृते तु पुटकिनीशब्दं केचिदेव निबध्नन्ति । पुलासिओ अग्निकणः । पुरिल्लदेवो असुरः । पुरुपुरिआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

पुरुहूअपिए काले पुरिल्लदेवारिविरहिआ राही ।
मयणपुलासिअतत्ता पुडइणिसयणे करेइ पुरुपुरिअं ॥ ५८ ॥

अत्र पुलअइ पश्यतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५५]

आसीइ पुरिल्लपहाणा पूणी पिचुलया करी पूणो ।
पूरी वायगभण्डे पूअं दहिअम्मि पूरणं सुप्पे ॥ ५६ ॥

पुरिल्लपहाणा अहिदंष्ट्रा । पूणी तूललता । यन्मध्यात्सूत्रतन्तुर्निःसरति । पूणो हस्ती । पूरी तन्तुवायोपकरणम् । पूअं दधि । पूरणं शूर्पम् ॥ यथा ।

पूअअपूरीपूरणपूणीहि जे जिअन्ति ते वि वरं ।
खुत्तपुरिल्लपहाणो मरसि अल गारुडेण णरपूण ॥ ५९ ॥ [५६]

पूरोट्टी कज्जवए पुंडरिअं पेसणं च कज्जम्मि ।
पेल्लिअमवि पीडिअए पेआलं पेज्जलं पमाणम्मि ॥ ५७ ॥

L 1 *cdd* पुडइया G पेरल्लीसद्दा *cdd* पुडइय° BCF अपिंड° *cdd* °वाल्ज° C °कया G °करा L 2 BF अपुइणी G पूय व्वा C मुहारि° BF पेडु° BCF °लियं L 3 A पुर° G °हूउ C घूओ *cdd* य A पुणा° AG, C 1 hd °सिउ BF अग्गि° L 4 ACL य AFG °रिया L 5. G °हूउ B नजीणी C केयिदेव L 6 BF पुला° G °सिउ BF पुरुपुरिया L 7. BF पुरुहूओव्वअपिए C °हूय° *cdd* विरहिया L 8 *cdd* °पुलासिय° BF पुडइणी° C पुडदिणि° *cdd* °रिय L 10 A पुरिल्ल° In G पुरि° पूणी is torn off C पुणी L 11 C पुरी A वायग° A पूअ BCDFG पूयं BCFI G दहियम्मि L 12 In G णी मू° is torn off. B यन्मध्या° B °मनु C (1°) °तनु G °न and then torn off to यथा incl 1 13 L 13 BCF सूर्प L 14 G पूययपूरीपूरणपू° BCF जियति C ते च्चि L 15 Torn off to पेज्जलं l 17 torn off in G C मरसि य गा° BCF नर°. L 16 ABF पूरोट्टी C पूरोंगी BI कज्जवए C यहा° 2 hd कहा° BF पुडरिय ACE पुडरिय L 17 E पल्लियम° ABCF पेल्लियम° BF पीडअए CE पीडियए *cdd* पेयाल G पेज्जल पमाणम्मि

पुरोट्टी अवकर । पुडरिअ तथा पेसण कार्यम् । पेल्लिअ पीडितम् । पेआलं तथा पेज्जल प्रमाणम् ॥ यथा ।

पुरोट्टिमपेआल पेसणपणाहिज्ज धल्लसु सखेत्ते ।
दारिद्दपेल्लिअ अपेज्जलकणिसेहि जइ अत्थि पूडरिअ ॥ ६० ॥ [५७]

पेरिज्जं साहिज्जम्मि पेच्छओ दिट्ठमित्तअहिलसिरे ।
पिन्छम्मि पेहुणं पेंडलो रसे गोवयम्मि पेंडारो ॥ ५८ ॥

पेरिज्ज साहाय्यम् । पेच्छओ दृष्टमात्राभिलाषी । पेहुणं पिच्छम् । पेंडलो रस । यदाह गोपाल ॥ पेहुणपेंडलशब्दो पिच्छे च रसे च बोद्धव्यो ॥ पेंडलो अरस इति तु अकारप्रश्लेषो मूढानाम् । पेंडारो गोप । पेंडारो महिषीपाल इति देवराज ॥ यथा ।

सिहिपेहुणावयसो पीणो पयपेंडलेण पेंडारो ।
वम्महकयपेरिज्जो भत्तयहारीण पेच्छओ जाओ ॥ ६१ ॥ [५८]

पेंडोलीपेरणपेंडधवा कीलोद्धठाणखग्गेसु ।
पेडइओ कणवणिए पेसणआरी अ दूईए ॥ ५९ ॥

पेंडोली क्रीडा । पेरण ऊर्ध्वस्थानम् । अत्र । पेच्छइ पश्यति । पेल्लइ क्षिपति । एतौ धात्वादेशेष्वुक्तावपि नोक्तौ । पेंडधवो खड्ग । अत्र । पेंडवइ प्रस्थापयति । अयं धात्वादेशेष्वुक्त इति नोक्त । पेडइओ कणादिविक्रेता वणिक् । पेसणआरी दूती ॥ यथा ।

L. 1 BFG पुरोट्टी C पूरोट्टि B पुंडरीयं C (F?) पुडरियं C 1 [illegible] 2 [illegible] In G from पसण to अपज्जल° [illegible] torn off C (F) पल्लिय B पेल्लिय BCF पयाल I. 3 B पुरोट्टि° C (F) पुरोट्टि BCF °पयाल BF पसणपणाहिज्ज C [illegible] पल्लसु BF °सु कत्ते I. 4 BF दारिद्दपल्लिय G य पज्जल BF [illegible] G [illegible] C 2 [illegible] From [illegible] to [illegible] I. 7 torn off in G C [illegible] I BF पेरिज्ज B साहिज्जम्मि [illegible] BF पिच्छउ [illegible] I. 6 B [illegible] BF पेडलो [illegible] BF रसे [illegible] BCF पिडारो I. 7 B [illegible] C [illegible] BF [illegible] BF [illegible] BF पिडलो C [illegible] I. 8 BF [illegible] BCF पिडलो In G from पडलो to [illegible] [illegible] torn off I. [illegible] BF [illegible] C [illegible] [illegible] I. 1[illegible] torn off in G L. 11 BF [illegible] BF [illegible] C [illegible] L. 12 C [illegible] I. 13 BF पेरा° C [illegible] BF [illegible] F [illegible] C [illegible] BCF [illegible] I. 14 [illegible] ACG [illegible] BF [illegible] C [illegible] (F c) From [illegible] to [illegible] I. 1[illegible] torn off in G ABFG [illegible] B [illegible] I. 1[illegible] BF [illegible] BF [illegible] L. 1[illegible] B [illegible] BF [illegible] C [illegible] from [illegible] to [illegible] I. [illegible] of text page torn off in G B [illegible] I. 1[illegible] C [illegible] 2 hd [illegible] BF [illegible]

पेडइअधूअपेडोलिलम्पडो पेरणं कुणसि कीस ।
ण विणा पेसणआरिं हवन्ति कज्जाइ पेडधवहत्थ ॥ ६२ ॥ [५९]

पोट्टं उअरे पोच्चं सुकुमारे जूहणायगे पोंडो ।
काचम्मि होइ पोत्ती गामपहाणम्मि पोआओ ॥ ६० ॥

पोट्टं उदरम् । पोच्चं सुकुमारम् । पोंडो यूथाधिपतिः । पोत्ती काचः । पोआओ ग्रामप्रधानः ॥ यथा ।

त पोच्च तणुपोट्टिं मेल्लिअ पोआअपोंड णिअघरिणिं ।
हालिअमहिल एअं रमसि ण त मुणसि पोत्तिमणिभेअं ॥ ६३ ॥ [६०]

दुत्थम्मि पोसिओ पोणिआ य सुत्तभरिअम्मि तक्कुम्मि ।
पोअंडो मुक्कभयम्मि पोउआ करिसअग्गिम्मि ॥ ६१ ॥

पोसिओ दुःस्थः । पोणिआ सूत्रभृत्तर्कुः । पोअडो मुक्तभयः । षण्ढ इत्यन्ये । पोउआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

हालिअजालिअपोउअधूम दहूण पोणिअ चइअ ।
पोसिअघरिणी छेत्त उअ पोअडा णिसाइ अहिसरइ ॥ ६४ ॥ [६१]

पोआलो वसहे पोअंतो सवहम्मि पोत्तओ विसणे ।
पोलिअपोहणपोरच्छा सोणिअलहुअमच्छपिसुणेसु ॥ ६२ ॥

पोआलो वृषभः । पोअतो शपथः । पोत्तओ वृषणः । पोलिओ सौनिकः । पोहणो लघुमत्स्यः । पोरच्छो दुर्जनः ॥ यथा ।

L 1 BCF पडइय° C °धूयपिंडोलि° BF °पेडोलि° L 2 BFG पेसणयारिं° C °आरिं य BCF कज्जाइं From कज्जाइ to मारम् l 5 torn off in G BF पेड° C °हच्छ्र L 3 A पोढ E ऊअरे A णाच A जहणा° BF पाडा C पोंडं L 4 A पोहाउ E °उ L 5 BF पोट्टो In G not quite legible L 6 From आओ to त्थम्मि l 9 torn off in G L 7 BF, C 2 hd °पोट्टि BF मिल्लिअ C मेल्लिआ पाआअ° B नियघरणि C (F?) णिय°. L 8 BCF हाल्लिय° एय C रमहिल्लसि BF न BCF °भेयं L 9 C दुच्छमि AG पोसिउ *cdd* पाणिया BCFG *om* य *cdd* °भरियम्मि BF तक्कुमि From म्मि to पोउआ l 10 torn off in G L 10 BF पोउया In G करि° not legible L 11 In G पोसिओ not legible from दु स्थ to पोउआ l 12 torn off BCF दुस्थ BCF पोणिया B सूत्रभृतर्कु C (F?) °भृतर्कु C 2 hd °भृतत्तर्कु B पंढ L 12 BF पाउआ L 13 BF हालिय° C °जालिपोउअ° G °जालियपोउय धूम द° is torn off C दहूण BF पोणिय BCF चइय G चअइ L 14 *cdd* पोसिय °B घरणी C उय From उअ to पालिअ° l 16 torn off in G C णिसोइ° °सरई L 15 BCF वसहो A पोअगे (?) E सवहम्मि A पात्तउ L 16 BF पोरिय° CEG पोलिय° A °पोरत्था *cdd* सोणिय° C लहुमच्छ° EG °जस्य° BF °मत्थ° L 17 G पोत्तउ In G पालिओ सोनि is torn off BF शोनिक C शौनिक

तं रे पोहणगन्धि सपोत्तपोआलउ व्व रमिऊण ।
पोरच्छकम्म पोलिअ इहिं पुण कुणसि पोअंते ॥ ६५ ॥ [६२]

पोइअपोअइआ णिद्दयरिलया पोइओ अ कन्दुइए ।
पोलच्चा खेडिअभू कुसुम्भरत्तम्मि पोमरयं ॥ ६३ ॥

पोइआ तथा पोअइआ निद्राकरी लता । पोइओ कान्दविकः । खद्योत इत्यन्ये । पोलच्चा खेटितभूमिः । पोमरं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । अत्र पोक्कइ व्याहरतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

पोइअचुणटणमिसओ पोअइअवणम्मि पोइअघरिल्ली ।
पोलच्चखेत्तकण्ठे सुपोमरा पेच्छ अहिसरइ ॥ ६६ ॥ [६३]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दरिअक्खमेसु पक्को पत्तणमिसुफलयपुङ्खेसु ।
पइअं भच्छिअचक्केसु पप्फुअं दीहउड्डिअन्तेसु ॥ ६४ ॥

पक्को दृप्तः समर्थश्च । पत्तणं बाणस्य फलं पुङ्खश्चेति द्व्यर्थम् । पइअं भर्त्सितं रथचक्रं च । पप्फुअं दीर्घमुड्डीयमानं च ॥ [६४]

वइजवणीसु पडिल्ली पउणो वणरोहणिअमभेएसु ।
अइसोहन्ते भम्गे पिअंवए पक्कणी चेअ ॥ ६५ ॥

पडिल्ली वृतिस्तिरस्करिणी च । पउणो व्रणप्ररोहो नियमभेदश्चेति द्व्यर्थः । पक्कणी अतिशयशोभमानो भ्रमः प्रियंवदश्चेति व्यर्थः ॥ [६५]

L. 1. G °पोयालउ BF, C 2. hd. व. L. 2 *edd* पोलिय. L. 3. BCEFG पोइयपोअइया A °परि° G °अरि° AG पोइउ E पोइओ C *om.* अ ABEFG य A कडुइए BF कयंदुइए E °इंए. L 4 *edd.* खेडियभू A कुसभ° E कुशुभ° A सोमरयं G °रत्नं. L. 5. *edd.* °इया twice B °करि G पोइउ. B पद्योत. L. 6. BFG पोलव्वा C °वो BF खेटित°. L. 8. CG पोइय° C °बुहण° CG °मिसउ CG °अइय° *edd.* पोइय°. L. 9. BF पोलच्चयंत्त° C °खेत्त° C °रई. L. 10 *om.* A. L. 11 ABCEF दरिय° C पत्तणमिसु° BF °पुंखेसु. L. 12. *edd.* पइयं ABCFG भच्छिय° E भथिय° AG पप्पुअं E पप्पुअं BF °उडीयंतेसु ACG °उड्डियंतेसु. L. 13. BFG बाणस्य C द्व्यर्थः *edd.* पइयं. L. 14. G पप्पुअं. L. 15. E *om.* वइ BCF चइ° ABFG °णियम° C °णियमा°. L. 16. G भग्गे चंवए (*sic*) ABCF चेय C 2. hd. चेय. L. 17. BCF वृतिस्ति° G व्रणरोहो L. 18. B °शोभ° B °श्चे (*sic*).

णायरसविरलमग्गेसु पइट्ठो गणगुहासु पब्भारो ।
कोकिलजारेसुं पंसुलो पउत्थं घरप्पवसिएसु ॥ ६६ ॥

पइट्ठो ज्ञातरसो विरलं मार्गश्चेति त्र्यर्थः । पब्भारो संघातो गिरिगुहा च । पंसुलो कोकिलो जारश्च । पउत्थं गृहं प्रोषितं च ॥ [६६]

वइविवरे तह मग्गे दुस्सीले कण्ठदीणारे ।
कण्ठच्छिद्दम्मि तहा य दीणणाए पएरो अ ॥ ६७ ॥

पएरो वृतिविवरं मार्गो दुःशीलः कण्ठदीनाराख्यभूषणभेदः कण्ठे विवरं दीननादश्चेति षडर्थः ॥ [६७]

लहुपिढरम्मि पडुल्लं तह चिरकालप्पसूअम्मि ।
पत्तट्ठो णायव्वो बहुसिक्खिअसुन्दरेसुं च ॥ ६८ ॥

पडुल्लं लघुपिठरं चिरप्रसूतं च । पत्तट्ठो बहुशिक्षितः सुन्दरश्च ॥ [६८]

असहणसमत्थएसुं च पच्चलो पक्कणो चेअ ।
पव्वज्जो णहसरसिसुमिएसु गणसत्थरेसु पत्थारी ॥ ६९ ॥

पच्चलो तथा पक्कणो असहनः समर्थश्चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ पव्वज्जो नखः शरो बालमृगश्चेति त्र्यर्थः । पत्थारी निकरः प्रस्तरश्च ॥ [६९]

कप्पासे सेए पलसं पीडिअपडिअभीरुसु परद्धं ।
पड्डुत्थी वहुदुद्धाए पारीहारिणीए अ ॥ ७० ॥

L 1 A नाय° BEF गुणगुहासु A पत्तारो L 2 G °जारेसुं C पंसुन्ने C पउच्छं G °प्पंय° L 3 G पर्ट्ठो BF सघात C गिरिगुहा सघातश्च L 4 C पउच्छ L 5 BCF चइ°. L 6 C 1 hd °छिपंमि ACG य L 7 C परए य BF दुःशील C दु शील C °भेरे L 8 BF om दीना L 9 F °पिडर° BCF पडुल्ल G °सूयम्मि L 10 G पत्तट्ठो E नायव्वो C 1 hd °वो G वहु° BF बहुसिक्खियसु च L 11. BF पटुल्ल C पडुल्ल C लहु° BG वहु° D °शिक्षित L 12 C °समत्थएसुं BF om च G पच्चणो पक्कणो ABCF चेय L 13 C (A?) पवज्जो C गणपच्छरेसु पच्छारी L 14 BF (G?) पव्वज्जो C पवज्जा C नख L 15 BFG बाल° C पच्छारी G प्रस्तरश्च L 16 c/d पीडिय° BCF °पडिय° A °भीरुसु E °भीरसु G °भीरुम्सु L 17 A पडुछी BF पंडत्थी C पडच्छी G पडुत्थी G वहु° A °दुछाए C °दुच्छाए ABCFG य

पलसं कर्पासफल स्वेदश्च । परद्धं पीडितं पतितं भीरु चेति त्र्यर्थम् । पडुत्थी बहुदुग्धा दोहनहारिणी चेति द्व्यर्था । अत्र परीइ भ्रमति क्षिपति चेति धात्वादेशे- पूक्तमिति नोक्तम् । [७०]

पइरिक्कं च विसाले एगन्ते तह य सुसम्मि ।

परिहच्छं पडुमन्नूसु भीअभग्गेसु पडिसिद्धं ॥ ७१ ॥

पइरिक्क विशालमेकान्तं शून्य चेति त्र्यर्थम् । परिहच्छं पटुर्मन्युश्च । पडिसिद्ध भीतं भग्न च ॥ [७१]

पयलाओ हरसप्पेसु परिब्भंतो णिसिद्धभीरूसु ।

दाथायड्ढीमहिसीसु पयड्ढणिपारिहट्टीओ ॥ ७२ ॥

पयलाओ हर· सर्पश्च । परिब्भतो निषिद्धो भीरुश्च । द्वाःस्था प्रतीहारी । आकृष्टिराकर्षणम् । महिषी सामान्योक्तापि चिरप्रसूतेह गृह्यते । एषु द्वाःस्थादिषु त्रिष्वर्थेषु पयड्ढणिपारिहट्टिशब्दो । यदाह गोपालः । ॥ पयड्ढणी स्यात्प्रतीहारी । आकृष्टिः परिहट्टी पयड्ढणी चेति विज्ञेया ॥ ॥ द्वाःस्था च पारिहट्टी आकृष्टिः पारिहट्टी स्यात् ॥ इति च । गोकुलप्रकरणे देवराजस्त्वाह । परिहारिणी- पयड्ढणिपडिच्छिआ पारिहट्टीए ॥ [७२]

वइमुक्खेसु परिअडी पहेणयं लाहणोसवेसुं च ।

पडुआलिअं पडूकयपरिताडिअधारिएसुं च ॥ ७३ ॥

L 1 C कार्पास° B श्वेदश्च B परिद्ध C परद्दं F परिद्दं C भीरुश्चेति BF पडत्थी C पडत्थी G पडुच्छी L 2 BF बदुग्धा B °हारीणी C परीअइ BF om क्षिपति L 3 G °पूक्त CG नोक्त L 4 E om च BF सुस्स पि C सुसगि 2 hd °मि G सुन्न° L 5 ABF परिहस्थं C पडिहत्थ BF पडुसुसु E पदु° A °मणूसु C 1 hd °मपूसु 2 hd °मन्नूसु G °मन्नूसु B परिसिद्ध C (F?) °सिद्दं L 6 G °कात B1 परिहत्थ C पडिहत्थं BF पटुर्मन्यश्च or °टु° BF पेडि° L 8 C पइलाओ AG °लाउ BF परिब्भत्तो A परभुत्तो G पर° C णिसुइ° B °भीरुसु L 9 A वाद्धा° BCEFG दात्था° C (F?) °यड्ढी° G °यड्ढी° E °महिसी G पयण्णि° C (F?) पयड्ढणी° C °हत्थीओ F °हट्टीओ G °हट्टीउ A °उ L 10 C पइलाओ G °लाउ B भिरुश्च BF दात्थायन्डी C द्वास्था G द्वास्था L 11 B °कृषि° B om पि BF द्वास्था° C द्वास्था° G द्वास्थादि L 12 BF om त्रिष्वर्थेषु C त्रिजार्थेषु BC पयण्णि° F पयड्ढिणि° G °यड° B पारिहस्तिणि F °हट्टिणि C °रत्ति° BF om शब्दो BF पयन्दणी C °ण्णि° G °ड° L 13 B आकृष्टि परिहड्डी G परिही BF °न्ड° C °ण्णि° G °ड° BFG द्वास्था C द्वास्था BCF च B °हन्डी (twice) B °ट्टि G om आकृ° पारि° L 14 cdd स्यादिनि G om च G गोधाल° C °प्रकारणे B °हारीणी° L 15 B °पयन्डणि° CG °ड° BCF °पडिच्छिया G °च्छिया BF °हदन्डीए L 16 C 1 hd °मुक्खेसु cdd परियडी C 1 hd लोह° 2 hd भाय° L 17 E पदु° cdd °लिय B पडू° cdd °डिय° G धाडिएसुं च ।

परिअडी वृतिर्मूर्खश्च । पहेणय भोजनोपायनमुत्सवश्च । अत्र । पव्वालइ प्लावयति छादयति च । पयल्लइ शिथिलीभवति लम्बते च । पम्हुसइ विस्मरति प्रमृशति प्रमुष्णाति च । पक्खोडइ विकोशयति शीयते च । पलोट्टइ प्रत्यागच्छति पर्यस्यति च । पडिसाइ शाम्यति नश्यति च । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ता । पडुआलिअ पटूकृत ताडित धारित चेति त्र्यर्थम् ॥ [७३]

परिहुत्तवड्ढविअपालिएसु पडिअग्गिअं चेअ ।
पविरंजिओ अ भणिओ सिणिद्धए कयणिसेहे अ ॥ ७४ ॥

पडिअग्गिअ परिभुक्त वर्धापित पालित चेति त्र्यर्थम् । पडिअग्गिअ अनुव्रजितमिति तु अनुव्रजिधात्वादेशसिद्धम् । पविरंजिओ स्निग्ध कृतनिषेधश्च । पविरंजिओ भग्न इति तु भञ्जिधात्वादेशसिद्ध ॥ [७४]

सरहे वग्घम्मि अ पक्कसावओ पासमच्छिविरुवेसु ।
पालो सुण्डिकजुण्णेसु भत्तउच्छूसु पाऊ अ ॥ ७५ ॥

पक्कसावओ शरभो व्याघ्रश्च । पास अक्षि विशोभ च । दन्तकुन्तयोरपि पासं इच्छन्त्यन्ये । पालो शौण्डिको जीर्णश्च । पाऊ भक्तमिक्षुश्च । स्वार्थे के पाउअ इत्यपि ॥ [७५]

L 1 BCF परियडी G पडि° BCF वृत्ति° C °मुख° G °मूख° BF पल्वात्तइ C पद्यात्तइ G प-वात्तइ L 2 C पयत्तइ B सिथि° BFG ऌवते G पम्हसइ L 3 BF *om* च after °ष्णाति C विकाशयति C पल्लोन्ट्इ L 4 C *o i* पयस्यति च G डिसाइ (s c) BF पडिशाइ B *om* च B °पूक्ता L 5 BF पड्° *ell* लियं BF पडूकृत C पडु° L 6 BI परिभुक्त C परिभुक्त° AF °वड्ढनिय° B °वन्ढाविय C (F?) °वन्विय° 2 hd °ड्ढ° G °वडविय° AE पडिय ABCEF °ग्गियं From पडि° to °सहे अ l 8 written twice in C A चेय BI चेश C¹चेय य C²चेय L 7 ABF °रंजिउ C परिरंजिउ 2 hd °ओ C °पविरंजिउ F पवि° G °रंजेउ CEG य ABFG C 2 hd भणिउ B सिणिद्धय C (F?) °द्धए A कयणिसेहे E °णिहे C¹°णिसिहे ABCFG य L 8 G परि° *edd* °अग्गिय C वाद्धा° In G पालित twice *edd* °ग्गिय C च अनु° L 9 C °रंजो सिद्ध BF पडि° G °रंजिउ C परि° G °रंजिउ L 10 B भंजिरत्ता° CG °सिद्ध L 11 BF वधमि ABEFG य C म AG °वउ C पासमिच्छि° A विरवेसु BF °विरूवेसु C °विरवेसु G °विरुयसु L 12 A मुंडि° C सुंकडि सुमसु F भत्तच्चो उच्छूसु C °उच्छसु E पाचा ABCEF य L 13 In G सावओ ग° is torn off B शरभो BF पास BF इइच्छन्° C °नि पासमर्छमित्य° L 14 C शौंडि° B शौडि° C भक्ता° In G मिक्षुश्च is torn off F भ-- इक्षुश्च BCF पाउअमित्यपि G पाउयमित्यपि

चच्चपडुसु पाडुक्को विप्पुअपडिसारएसु पालप्पो ।
हंसे विसे ऽम्बुजे पाडलो दुवारतिरिएसु पासल्लं ॥ ७६ ॥

पाडुक्को समालम्भनं पटुश्च । पालप्पो विप्लुतः प्रतिसारश्च । पाडलो हंसो वृषभः कमलं चेति त्र्यर्थः । पासल्लं द्वारं तिर्यक् च ॥ [७६]

पुव्वकयकम्मपरिणइआहेडअपीडिएसु पारद्धं ।
तुल्लणिसेहे सरिसे समुआचारे अ पाडिसिद्धी अ ॥ ७७ ॥

पारद्धं पूर्वकृतकर्मपरिणाम आखेटकः पीडितश्चेति त्र्यर्थम् । पाडिसिद्धी स्पर्धा सदृशः समुदाचारश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७७]

पाडुंगोरी विउणे मज्जासत्तम्मि दढवईए अ ।
मसउम्मत्तेसुं पिप्पओ अ पिचुपूणिआसु पिउली अ ॥७८॥

पाडुंगोरी विगुणो मद्यासक्तो दृढकृतावेष्टना च वृतिरिति त्र्यर्थः । यदाह ॥ पाडुंगोरी च वृतिर्दीर्घा यस्या विवेष्टनं परितः ॥ पिप्पओ मशक उन्मत्तश्च । पिउली कर्पासस्तूललतिका च ॥ [७८]

गण्डुतिणचीरिघम्मेसु पिल्लिरी पिप्परो विसे हंसे ।
वज्जविसेसविवण्णेसु पिहंडो वग्घसीहया पुल्ली ॥ ७९ ॥

पिल्लिरी गण्डुसंज्ञं तृणं चीरी घर्मश्चेति त्र्यर्था । पिप्परो वृषभो हंसश्च । पिहंडो वाद्यविशेषो विवर्णश्चेति द्व्यर्थः । पुल्ली व्याघ्रः सिंहश्च ॥ [७९]

L 1 BF चच्च° C यच्च° From डुक्को to विसे l 2 torn off in G C विप्फअ° C 2 hd E विप्पूअ° C पडिपरा° L 2 A निसयुजे E अवुजे In G जे पा° दुवार is torn off BEF दुधार° E °तिरएसु BF पासल्ल L 3 BG पाडुक्को B समालिनं om पटुश्च From श्च to प्रति° torn off in G B हंस वृभश्च कमन्न L 4 From मज्जे to त्तु l 5 torn off in G C त्र्यर्था B नियरक. L 5 BF परिणय° AC °इय° E °इइ° A °पागसु BF °पीडएसु F पारद्द L 6 E उल्ल° C समुया° G समुश° BF, C 1 hd °वार ACEG य C °सिद्दि From पाडि° to री l 9 torn off in G *edd* य L 8 त्र्यर्थं *read* all MSS L 9 E *वगी* रि° A °णो B °यइण From य to ष्टनं l 12 torn off in G ACE य L 10 BF मसम्मोउम्म° C 2 hd °ओम्म° ABG पिप्पउ *edd* य (twice) C °पुणि° *edd* °यासु L 11 B मज्जा° C (F?) °कृतवे° BF °ना य वृतिरिति C वृत्तिरिति B द्व्यर्थं (*sic*) L 12 B वृतिर्दीर्घ (*sic*) C वृत्तिर्दीर्घ F वृत्तिर्दीर्घ (?) G °ष्टन B पिप्पउ B मशाक From उन्मत्तश्च to ल्लिरी l 16 torn off in G L 14 BF गुंडु° E गडु° C चीरि° 2 hd °घारि° BF पिल्लिरा L 15 BF विप्पविसेसविवण्णेसु C 1 hd वज्ज° C °सिसु° L 16 C गण्डुसंज्ञं C चारी In G from घर्मश्चेति to पुट्टिनं l 1 of next page torn off C त्र्यर्था L 17 B °विशेषश्च

तरुणोम्मत्तपिसल्लेसु पुआई वयणविन्दुसु पुडिंगं ।
पूसो हालसुगेसुं पेड्डा भित्तीदुवारमहिसीसु ॥ ८० ॥

पुआई तरुण उन्मत्तः पिशाचश्चेति त्र्यर्थः । पुडिंगं वदनं विन्दुश्च । पूसो सातवाहनः शुकश्च । पेड्डा भित्तिर्द्वारं महिषी चेति त्र्यर्था । केचित्पेड्डशब्देन महिषमाहुः ॥ [८०]

खण्डवलएसु पेंडं पोओ धवरुक्खलहुअसप्पेसु ।
अस्सिणमासोसवए अपूअए तह य पोअलओ ॥ ८१ ॥

पेंडं खण्डं वलयश्च । पोओ धववृक्षो लघुसर्पश्चेति द्व्यर्थः । पोओ बाल इति तु पोतशब्दभवः । पोअलओ आश्विनमासोत्सवो ऽपूपश्च । यदाह । भर्ता भुङ्क्ते ऽपूपं यत्र गृहिण्याः करात्समादाय । आश्वयुजे पोअलओ स उत्सवो ऽपूपभेदश्च ॥ पोअलओ बालवसन्त इत्यन्ये ॥ [८१]

॥ अथ फादिः ॥

फग्गू महुच्छणे फलहीं ववणी फसुलफंसुला मुक्के ।
फरओ फलयम्मि अ फंसुली अ णोमालिआए अ ॥ ८२ ॥

फग्गू वसन्तोत्सवः । फलही कर्पासः । फसुलो तथा फंसुलो मुक्तः । फरओ फलकः । फंसुली नवमालिका ॥ यथा ।

किं रे फरोसि फरयं फलहीलयहत्थ फंसुलहिरी अ ।
फग्गुम्मि फंसुलिघणे खलन्ति कामफसुला सरा णेत्थ ॥ ६७ ॥ [८२]

L 1 A तरुसोमत्त° C °णुम्म E °णोम° C पुयाई D पुई B वयणविंदसु E °चिंदुसु BF पुडिग C पुर्डिगं E पुडिग L 2 E हज्जे A °सु From लसु° to १ l 4 torn off in G. BF पेंडा C पेडु महिसीदुवार° L 3 C पुयाई B द्व्यर्थ BF चदन विंदुश्च । पूसो सातवाहन विंदुश्च । पूसो सात° शु° L 4 BF पेडा C पिड्डा BF भित्तिद्वार C °द्दार B त्र्यर्थः From केचित् to पोओ l 8 torn off in G BF °लेड° C °त्पड° L 6 E °वलएसु BF °सु पेड पोउ E °रुक्खहुय° L 7 E °वे य पूगए ABCF अपूपए BF तह अ E पोयजओ. L 8 B पेडं C °सर्पश्च om द्व्यर्थ From द्व्यर्थ to श्वयुजे l 10 torn off in G B बाल L 9 B °लउ C (F?) आश्विन° L 10 B गृहीएया. B पोअओ स ओत्सवो CG °लउ B अपूप° From अ to लिआए l 11 torn off in G L 11 B बाल° L 12 om A L 13 A फग्गु BF फग्ध महुत्थणे पलही पवणी C चवणी E पवाणी BF °फुसला C °फसला L 14 E फरओ A फरउ E फलियम्मि edd य BF फंसुलि याए अ (sic) E फुसली AEC य °लियाए य L 15. From फलही to लहिरी l. 17 torn off in G. C कार्पास. BF फसलो C फंसलो BF om तथा BF फसलो C फुसलो L. 16. B फुसली. L. 17. C कि BF फरसि C फेरसि BCF फसल° edd य L. 18. C फगु° In G फसुला सरा णेत्थ is torn off

फलिआरी दुव्वाए फसलिअफसलाणिआ कयविहूसे ।
फंफसओ लयभेए फिक्की हरिसम्मि कारिमे फिप्पं ॥ ८३ ॥

फलिआरी दूर्वा । फसलिओ तथा फसलाणिओ कृतविभूषः । फंफसओ लताभेदः । फिक्की हर्षः । फिप्पं कृत्रिमम् ॥ यथा ।

फंफसयमालफसलाणिओ अ फलिआरिआफसलिओ अ ।
फिप्पगहिलो जणाणं विरइअ हासं जणइ फिक्किं ॥ ६८ ॥ [८३]

फिड्डो वामणए फुक्का मिच्छा केसबन्धणे फुंटा ।
फुक्की रजई फुरिअं च णिन्दिए फुंफुआ करीसग्गी ॥८४॥

फिड्डो वामनः । अत्र । फिडइ फिट्टइ भ्रश्यति । एतौ धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ । फुक्का मिथ्या । फुंटा केशबन्धः । फुक्की रजकी । फुरिअं निन्दितम् । चलितदीप्तयोस्तु स्फुरितशब्दभवमेव । फुंफुआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

संकेअफुक्किअहरे फुक्काफिड्डं पिअमफुरिअफुंटं ।
दट्ठुं विओअफुंफुअतत्ता तरुणी सुहाइ व णिवुड्डा ॥ ६९ ॥

अत्र फुडइ फुट्टइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८४]

फुल्लंधुओ अली फूओ लोहारे दलिद्दए फेल्लो ।
माउलवहूइ फेलाया वरुणे फेणवंधफेणवडा ॥ ८५ ॥

फुल्लंधुओ भ्रमरः । फूओ लोहकारः । फेल्लो दरिद्रः । फेलाया मातुलानी । फेणवंधो तथा फेणवडो वरुणः ॥ यथा ।

L. 1. *cdd.* फलियारी E दुवाए *cdd* °लिय° From लाणिआ to हरि° l 2 torn off in G. ABCEF °णिया BF कयविहरो. L 2 A फफसउं From म्मि to लिआरी l 3 torn off in G. L. 3. *cdd* फलियारी G °लिउ G °णिउ. L. 4 CG (F?) फिप्फ From यथा to सज्ञा° l. 5 torn off in G. L. 5 C 1. hd G °णिउ BCF य G उ *cdd.* फलियारिया° *cdd.* य. L. 6 CG (F?) फिप्फ° G °गहिल्लो *cdd* विरइय° BF °हासो BF फिक्कं C फक्किः (sic) L 7. BF फिडो C फिड्डो E वामणए BF °वेंधणे G °वधणे L. 8. B रजयी *cdd.* फुरिय ABF फुंफया CEG फुंफुया L 9 BF फिग्गो C फिड्डइ for फिडइ CG भ्रस्यति. L 10 BF फुड्डा BFG °बंध: *cdd.* फुरिय. L 11 G फुफुया L. 12. *cdd* सकेय° BF °पुफिय° CG °फुक्किय° BF °पिड्ड C °पिंडि *cdd* पियमफुरिय° B °फुड. L. 13. BCF विओय° G विउय° BF फुंफुंअ° C °फुफअ° G °फुंफुय° BF णिवुड्डु C णिव्वुंडा G णिवड्डा. L 14. BF फुड्डइ for फुट्टइ CG भ्रस्यतीति BF °ति इति C एतौ धात्वा°. L 15. AG °धुउ E °धूओ ACG फूउ BF फुओ G लाहारे C दलिद्दओ in 2 hd. °इउए L 16 E °वहुइ C वरुणे बंध° G फलेवध° BCF °फणवडा L. 17. C फुल्ल° G °धुउ F °धओ BF फुओ G फूउ G फल्लाया L 18 G फेणवणो C *om* तथा फेण G तथा फेणवंधो·

उअ फेल्लायाइ मुहं फेणवडदिसाइ फेल्लफूअहरे ।
फुल्लंधुओ व्व चुम्बइ एस गए फेणबंधदिसमक्के ॥ ७० ॥ [८५]

फेल्लुसणं पिल्लणे उग्गमम्मि फोसो भयद्दवे फोंफा ।
फडमहिभोगफणेसुं फली अ लिङ्गम्मि उसहे अ ॥ ८६ ॥

फेल्लुसणं पिच्छिलो देशः । फेल्लुस इति पतनार्थः । क्रियाशब्दो ऽयम् । स यदा अधिकरणसाधनस्तदा फेल्लुसणं पिच्छिलो देशः । यदा तु भावसाधनस्तदा फेल्लुसणं पतनमुच्यते । एवं च । फेल्लुसइ । फेल्लुसिऊण । इत्यादयो द्रष्टव्याः । फोसो उद्गमः । फोओ इत्यन्ये । फोंफा भीपयितुं शब्दः ॥ यथा ।

भूछ्त्तफोसकाले तरुणि दट्ठूण करइ तह फोंफं ।
जह फेल्लुसणे खलिअं धरेइ धुत्तो णिअम्बम्मि ॥ ७१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

फडं सर्पस्य सर्वशरीरं फणश्च । फली लिङ्गं वृषभश्च ॥ [८६]

फुत्तमलिणेसु फंसणमह सारे थासए अ फसलं च ।
फेसो डरसब्भावेसु मुक्कवित्थारिएसु फोइअयं ॥ ८७ ॥

फंसणं युक्तं मलिनं च । फसलं सारं स्थासकश्च । अत्र । फंसइ विसंवदति स्पृशति च । फुसइ मार्ष्टि भ्रमति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फेसो त्रासः सद्भावश्च । फोइअयं मुक्तं विस्तारितं च ॥ [८७]

फोडिअयं राई धूमिअं च सीहाइरक्खणविही अ ।
वंधो भिद्धे वब्भो वद्धे बप्पवलिआ सुहडपीणा ॥ ८८ ॥

L 1 BF थाअ C उय फेलायाहि G °वयदिसाइ G °फूय° L 2 CG °धुउ C श B तुरइ G तुंचइ BF गए चचारिस° G °वंध° L 3 C फेसो G फोंसो A भयद्दा° CG फोंफा E adds here ॥ अथानेकार्थाः ॥ L 4 BF °महिभग° C गफणुफसु BCF फलि cdd य BF लिगमि cdd य L 5 B पिच्छिओ BCF फेल्लुसण इति C पातनार्थ L 6. G °सण L 7 C फेत्सु° B ध्या L 8 G फोंउ BF फोफो C फोंफों G फोका C भाप° G °यितु L 9 G भूसत्त° G तरणि C °णि न स° F दट्ठूण cdd फोंफ L 10 cdd खलिय C धरिण B णिअवंमि C (F?) णिअवंमि G णियवम्मि L 11 om A L 12 G सर्वांग्य सर्व्व शरीरं. L 13. ABEFG य C फमज्ज या L 14 E फोंसो BCF फोइय AEG फोइयय L 15 B मलिणे G फासन्ने BF फसाइ L 16 C फुसइं CG (F?) फोसो L 17 B फोइय. L 18 C फोडियय FG फोडियय cdd धूमियं C °विहा cdd य E adds here ॥ अथ वादि ॥ L 19 Some of the MSS constantly confound ब with व or प in the beginning of the Deśī words of this varga. This will not be noted in detail. B भिद्धे BF वधे E वद्धे A °बलिया BCFG °वलिया E °वलीया G सुहड° B सुरपीणा

फोडिअयं राजिका धूमितं । शाकादि । रात्रावटव्यां सिंहादिरक्षाप्रकारश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

वंधो भृत्यः । वम्भो वर्ध्रः । वप्पो सुभटः । पितेत्यन्ये । वलिओ पीनः ॥ यथा ।

कासणिअवंधय तुमं गड्डीए चइअ बम्भकम्माइं ।
रे वलिअवप्पघरिणिं जंपन्तो लहसि झत्ति फलं ॥ ७२ ॥ [८८]

वंधोल्लो मेलयए वव्वाडो दाहिणकरम्मि ।
वहलं पङ्के हासम्मि बक्करं वद्धओ अ तउवट्टे ॥ ८९ ॥

वंधोल्लो मेलकः । बव्वाडो दक्षिणहस्तः । बहलं पङ्कः । बक्करं परिहासः ॥ वद्धओ त्रपुपट्टाख्यः कर्णाभरणविशेषः ॥ यथा ।

वव्वाडग्गहणच्छणे वन्धुरवंधोल्लयम्मि तुज्झ पिए ।
चलवद्धयाण मयमयबहलिअआलीण बक्कर भरिमो ॥ ७३ ॥ [८९]

वप्पीहवंभणीओ चाअयहालाहलेसुं च ।
तुमुले वमालवोला य वव्वरी केसरयणाए ॥ ९० ॥

वप्पीहो चातकः । बंभणी । स्वार्थे के बंभणिआ । हालाहलः । वमालो तथा वोलो कलकलः । वव्वरी केशरचना । अत्र वप्पीहवमालवोला दन्त्योष्ठ्यादयः केचिदिष्यन्ते ॥ यथा ।

सा बंभणि व्व तप्पइ तुह विरहोम्हाइ लुलिअवव्वरिआ ।
वप्पीहवोलघणघणवमालकाले वि णेअ णिव्वाइ ॥ ७४ ॥ [९०]

L 1. CG फोडियय   L 2 *om* A G वादि   L 3 C वभ्र G वई. G वलिउ L. 4 *cdd* कासणिय° *cdd* चइय G °कम्माइ   L 5 BG वलिय° G (F?) बलिय° B °घरिंखि CG (F?) °घरिणि C जपत्तो B उझत्ति   L 6 BF मेल्लवअय AC मेलअग AB (G?) वचाडो C 1 hd बचाडो 2 hd बव्वाडो   L 7 B वल्लहं A वक्करं च C बद्दउ 2 hd °ओ G वद्दउ *cdd* य A तउवट्टे BF तओवट्टे C तउघट्टे G तउपट्टे   L 8 BFG वचाडो C बचाडो C वेहल   L 9 BG वद्दुउ C (F?) बद्धओ BF त्रपुगाख्य C त्रपुपगाख्य L 10 BG वचाड° C (F?) बचाड° G वधुर° C तुम्भ   L 11 C वल° G वल° BCF लिय° G °लिया°   L 12 AG °णीउ BF वायय° A चाअअ° CG चायय° CG °हलासु L 13 E तुमले A वचरी BF वचरी G वव्वरी BF करा°   L 14 *cdd* °णिया C G हलाहला G वेमालो   L 15 G कलहल BF बचरी G वव्वरी G *om* अत्र B °हमाल° C दन्तो° BG ष्ठ्या°   L 16 B दिदयते   L 17 BCF व G विरहम्हाइ *cdd* लुलिय° BF °वच-रिया C बचरिया G °वव्वरिया   L 18 BFG णय CD णेइ C (G?) णिव्वाइ

उच्छुसमतिणे वरुअं गोकमलेसुं वइल्लबंभहरा ।
बलवट्टीबहुराणा सहिअसिधारा सिवाइ बहुरावा ॥ ९१ ॥

वरुअं इक्षुसदृशतृणम् । वइल्लो बलीवर्दः । बंभहरं कमलम् । बलवट्टी सखी । व्यायामसहेत्यन्ये । बहुराणा खड्गधारा । बहुरावा शिवा । अत्र वरुअबलवट्टिशब्दौ दन्त्योष्ठ्यादी केश्चिन्निबद्धौ ॥ यथा ।

कत्थुच्छु कत्थ वरुअं वभहरं कत्थ कत्थ बहुराणा ।
बलवट्टी कत्थम्हे वइल्लबहुरावसइ कत्थ तुमं ॥ ७५ ॥ [९१]

वप्फाउलमइउण्हे हढे बलामोडिबलमड्डा ।
बहुमुहबालयबाउल्ली खलवणिउत्तपुत्तिआसुं च ॥ ९२ ॥

बप्फाउलं अतिशयोष्णम् । भवाप्पाकुले ऽपि वृत्तेर्नायं बाप्पाकुलशब्दभवः । बलामोडी तथा बलमड्डा बलात्कारः । बहुमुहो दुर्जनः । अत्र । बज्जरइ कथयति । वडवडइ विलपति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । तथा बाहिं बहिरिति शब्दभवत्वान्नोक्तम् । बालओ वणिक्पुत्रः । बाउल्ली पञ्चालिका । अत्र बप्फाउलबाउल्लीशब्दो केषांचिद्दन्त्योष्ठ्यादी ॥ यथा ।

भमरिसबप्फाउलिआ बहुमुह बाउल्लिअ व्व तुण्हिक्का ।
ण बलामोडीजोग्गा बालय पेम्मं खु हणइ बलमड्डा ॥ ७६ ॥ [९२]

विग्गाइविअया जुअदो कीडा वीलओ अ ताडङ्के ।
असणम्मि वीअओ वीजमलणखलयम्मि वीअजमणं तु ॥९३॥

L 1 E वच्छु° C उच्छूसमतणे E वरुय C बइल्ल   L 2 G बलवट्टी° BF सहिहिआसि° C सहिअसि°   L 3 BG वन्नी°   L 4 BF व्यायामसह° BI बहुधारा   B सिवा   G वरुय° I 5 C बन्तौ° cd l °ष्ठयादी   L 6 BF कत्तुच्छु C कच्छुउच्छु G कच्छुच्छु C कथु वरुय BF रूरु for वरुअं BF हर कत्थ रबहुराणा C कच्छ कच्छ बहु°   L 7 BF बत्थम्हे C कच्छम्ह G कत्थ ऽम्ह BF कइल्ल° G om सइ C कच्छ   L 8 BCF बप्पाउल° E बप्फा° G °मोडि° BF °बलामड्डा   L 9 C खेल° E °वणिउत्त° cdd °पुत्तियासु   L 10 B बप्पा° C (I ?) बप्पा° B °याम C भवाप्पकुले ऽपि वृत्तेर्नाय BF बाप्पाकुल° CG om बाप्पाकुल and भव, they have only शब्द   L 11 C बलमड्डु BI °मुहो कालि ।   L 12 ति वड° नि° torn off in G BF वडइ C वडवडइ   L 13 G बाहिरिति   G बालउ In G पुत्र । बाउल्ली प is torn off   L 14 BF बप्पाउल्लीशब्दौ C बप्पाउल° G बप्फाउलीबाउल्लीश and then torn off to य था I 15   L 15 BCF °हया° BCF °बप्पाउलिया B बहुमुह BF ल्लिय C °ल्लिया च BF तुम्हिक्का   L 16 C न 2 hd ण, om ण C बाउय   L 17 ABEF °वियाया C 1 hd °विया 2 hd °वियाया AE शुयदो A वीलउ BF विलओ C बीडओ L य L 18 BF वीयवा °लजय विम

बिग्गाई । स्वार्थे के बिग्गाइश्रा । तथा विश्रायां युतौ कीटौ । यदाह । यौ कीटौ संलग्नौ भ्रमतो बिग्गाइश्रा ख्यातौ ।। यस्तु । विग्गाइश्रा बिश्राया । इत्यभिमानचिह्नसूत्रे सति बिग्गाइश्रा चलचित्ततेति व्याचष्ट उदाहरति च । यथा ।।

जहिमं तिरो वईए गुलुगुंछिश्र गोविश्रा पुलोएसि ।
विग्गाइश्राइ काहिसि काय तह कामबाणाण ।। ७७ ।।

इति । स महासाहसिकः । यदभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ।। यथा ।।

सब्भावसंदिश्राश्रो णिच चिश्र सगयाउ होज्जाह ।
ण मुअन्ति एक्कमेक्क पुत्तय बिग्गाइश्राश्रो वि ।। ७८ ।।

अत्र बिसकण्ठी बलाकेति संस्कृतसमत्वान्नोक्तः । बीलश्रो ताडङ्कः । बीश्रश्रो असनवृक्षः । बीश्रणो इत्यन्ये । अत्र बीहइ बिभेतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । बीश्रजमणं बीजमलनखलम् । अत्रापि बीलयबीश्रजमणशब्दौ दन्त्योष्ठ्यादी केषांचित् ।। यथा ।।

विग्गाइश्रा वि हु वरं विणा पिश्र बीलएहि किं इत्थ ।
इश्र बीअजमणबीअयतलम्मि सलहइ बिश्राइश्रं बाला ।। ७९ ।। [९३]

बुत्ती पुप्फवईए बुक्का मुट्ठीइ बुक्कणो कागे ।
बिन्दम्मि बुंबुश्रं बुंदिणी कुमारीसमूहम्मि ।। ९४ ।।

बुत्ती ऋतुमती । बुक्का मुष्टिः । व्रीहिमुष्टिरित्यन्ये । बुक्कणो काकः । बुंबुश्र वृन्दम् । बुंदिणी कुमारीसमूहः ।। यथा ।।

L 1 B बिग्गाइ *cdl* °इया B विश्राया C (F?) बिश्राया From श्राया to चित्त° l 3 torn off in G C युतौ हौ कीर्ये (misread for कीटौ) L 2 BF भ्रमन C भ्रमतौ BCF °इया BCF °इया BI विश्राया C बियाबियाया L 3 *cdl* °इया B इति चल° C चित्तता चेति *cdd* व्याचष्टे C *om* च From च to हेनैव l 6 torn off in G L 4 C जहय D जाहय *cdl* °छिय° BF गोविया C गाविया‍ण जोमसि L 5 BF °इयाइ C °इयाइयाइ BF जाहिसि BF कामचाणाण C कामवणाण L 6 C *om* स BF *om* यद BF स्ववृत्यावु° From यथा to बीलश्रो l 9 torn off in G L 7 BF °सदियाश्रो C °सदियाउ *cdd* चिय B सयथाउ L 8 C णो BI मुयन्ति C मुयति BF पुत्तिय *cdl* °इया° L 9 B गिसकटी C (F??) बिसकण्ठी B सस्कृते सम° BF बीडश्रो C बाडश्रो G बीजउ ताडेक BF बीश्रउ From श्रो to णशब्दौ l 11 torn off in G L 10 BF सन° B बिभेति धात्वा° L 11 C °लक C दन्तो° B °ष्ठ्यादी. L 12 From षांचित् to ईश्र l 15 torn off in G L 13 BCF °इया BF धर BF पियं C बाजलएहिं कि महित्थ L 14 BCF इय BF °बीश्रयसमिन्नि C सजरइ यं बाला BF वियाइयं L 15 B पुप्प° E पुप्फ° D °वइश A बुडीइ G बुहीइ From काग to मूह l 18 torn off in G L 16 A बिंबुम्मि C (F?) विंदमि A बिंबुश्र BF वबुश्रं C बबुश्र L 17 C 1 hd °मता C बुबुश्र L 18 BCF बुद्द B बुरिणी

अज्ज वि ण हु बुत्ती सा बुदिणिमज्झम्मि खेल्लए मुद्धा ।
दासीवुबुअवुक्को विअ बुक्कण मा खु होहि उत्तालो ॥ ८० ॥

अत्र । वुक्कइ गर्जति । बुड्डइ मज्जति । एतौ धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ । [९४]

बुक्कासारो भीरू बुलंबुला बुब्बुए चेअ ।
बेली थूणा बेडो तरीइ मंसुम्मि बेड्डबोड्डरया ॥ ९५ ॥

बुक्कासारो भीरु । बुलबुला बुद्बुद । बेली स्थूणा । बेडो नौ । दन्त्योष्ठ्यादिरय केपाचित् । बेड्डा तथा बोड्डर श्मश्रु ॥ यथा ।

रे बेडिअसुअ बोक्कडबोड्डर किं तुज्झ उग्गया बेड्डा ।
णइजलबुलबुलाओ बुक्कासारो सि बेलिबिडिओ वि ॥ ८१ ॥ [९५]

धम्मिट्ठयम्मि बोडो बोव्वं खेत्तम्मि चूचुए बोंडं ।
छागम्मि बोक्कडो बोदरं पिहू पवहणम्मि बोहित्थो ॥ ९६ ॥

बोडो धार्मिक । तरुण इत्यन्ये । बोव्वं क्षेत्रम् । बोंड चूचुकम् । बोटण इति शीलाङ्क । बोक्कडो छाग । बोदर पृथु । बोहित्थो प्रवहणम् ॥ यथा ।

बोडाण पुसबोव्वे बोदरससारसिन्धुबोहित्थ ।
अवलम्वन्ताण सम वरबोंडा बोक्कडि व्व पडिहाइ ॥ ८२ ॥ [९६]

I 1 B अज्झ C अज्ञ From त्ती to णबु° 1 3 torn off in G B °मज्जमि C (F?) °मझमि C (F?) मुद्दा L ° BF °बुबुअ C °बउयडक्को cld जिय C खु आ होहि L 3 C बुड्डना । इ (s c) ° hd बुड्डनाइ L 4 E बुक्को° BCEF भीरु From भीरु to नौ 1 6 torn off in G A बुलबुला A बुद्बुग BF ब्वप C बुझए ° hd बुझ्झए E बुच्छुए A चेव BF वय C चेय L 5 A छूणा A निड° BF बेड° C बेंड A °बाण्रया B °बाएण्रया C °बाडरिया F बाएण्रया I 6 C भीरु BG °ष्ट्या° L 7 C बडो From तथा to वि 1 9 torn off in G B बएण्रं C बाएडर F बएडरं C स्मश्रु L 8 BF वडिय° C वढियमुय B वाक्कडवोएण्र C बाच्छुडबाएडर F गाकडवाएण्र C तुझ्झय L 9 B °कुलुबुलाओ C °ला उक्कासारा BF °विडिओ C °बिडिउ D °विरिउ L 10 C °ह° G °ह° E वेडा G वाहा A बोंच BCF बोच E खित्त° BF बूबुए C चुचुए E चुचूए G चश्च and then torn off to म्मि बाक्क° I 11 A बाए BF वाए C बोद F बोएड L 11 C छक्कडो A बोंदर G वादरं BF पिहु C °हुण वह° From णम्मि to बोएण 1 12 torn off in G A बाह° F बाह° L 12 BCI बाच BF बोंए° C बाएए चूचुक B बोएणमिति C बाएणमिति G बाएणमिति The correct readin g is probably बाडण इति L 13 G बोंदर C पृथु BF प्रवहण L 14 In C बोव्वे in G बाव्व to न्धि torn off C बादर स L 15 BF अवलंवनास G °लंवनाण सम B °बाएग C °गाए FG °बाएग C ध्याकडि व पडिच पडिहाइ 2 1 d व्व pro व

संमज्जणीइ वोहारी वोहहरो अ मागहए ।
वहुणो चोरे धुत्ते अ सुहयपणसेसु वाणो अ ॥ ९७ ॥

वोहारी समार्जनी । वउहारी इत्यन्ये । अत्र । वोल्लइ कथयति । इति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । वोहहरो मागध ॥ यथा ।

> वोहहरमङ्गलझुणीइ झत्ति मिहुणाण उट्ठमाणाण ।
> रयतुञ्हारमुत्ता उअ वोहारीहरीउ गेण्हन्ति ॥ ८३ ॥

॥ अथानेकार्था ॥

वहुणो चोरो धूर्तश्च । वाणो सुभग पनसश्च ॥ [९७]

विंबोवणयं खोहे विकारऊसीसएसुं च ।
चुम्बिअकिडीसु बुंदी बुंदीरो महिसगरूएसु ॥ ९८ ॥

विंबोवणयं क्षोभो विकार उच्छीर्षकं चेति त्र्यर्थम् । बुंदी चुम्बनं सूकरश्च । बुंदीरो महिषो महांश्च ॥ [९८]

रूवमुहतणुसु वोंदी भूसिअआडोवएसु वोंगिल्लो ।
भल्लू रिच्छे भग्गं लित्ते भंभी अ असईए ॥ ९९ ॥

वोंदी रूपं मुखं शरीरं चेति त्र्यर्था । वोंद • मुखमित्यन्ये । वोंगिल्लो भूषित आटोपश्च ॥

L 1 BF सम्मज्झइ C सम्मझणीइ E °णीग G °ज्जइणी *cdd* य E adds here अथानेकार्था L 2 BF वहुण A वहुणो भागे धुत्ते घो BCEFG य A वाणो *cdd* य L 3 B समर्ज्जनी C वहुहारीय° G °रीय° C *om* इति G °यतीति L 5 B °ज्झुणीइ BF ज्झत्ति C झत्त C उट्टमाणाण G उन्मा° L 6 C °सुत्ता *cdd* उय C वोहरी° BF गिण्हमि C गि° L 7 *om* A L 8 BF पनसवृत्तश्च L 9 C °वणिय ABFG °उसीसम्सुं C °उसीसु° E °ओसी° L 10 ACE(F?) °चुंबिय° BG चुंबिय A किरीसु C °कीडीसु BF °किडी C बंदी E बुद्दी E बुद्दीरो A °गुरुम्सु L 11 BF बिंबो° G बिंबा° G उत्थीर्षकं G शूकरश्च L 12 BF शुरिरा G महाश्च L 13 BF रुरु F रूव° A °मुरू° C 1 hd °मह° 2 hd °सह° C तणसु AF बोंदी ABCFG भूसिय° E भूमिआडा° C °आरोविम्सु A वोंगिल्ले BF वोंगिल्ल CF °ल्ला L 14 BF रित्थे C रेच्छ corr 2 hd E य C असइए L 15 BF बांदि C मुख B शरिर BF त्र्यया CG त्र्यर्थं BF वाद C वाद मुखमि° B वागिल्लो भूषित L 16 BF आरोपितश्च C आरापितश्च ।

॥ अथ भादिः ॥

भल्लू ऋक्षः । भग्गं लिप्तम् । भंभी असती ॥ यथा ।

भल्लूसरिच्छकेसे पइम्मि अलसे सयालुए भंभी ।

चन्दणरसभग्गतणू उववइमहिसरइ जुण्हीए ॥ ८४ ॥ [९९]

भंभा भेरी भव्वो बहिणीतणए वइङ्गणे भंडं ।

भंडुं मुण्डणए भद्दं आमलयम्मि भट्टिओ कण्हे ॥ १०० ॥

भंभा तूर्यविशेषः । भव्वो भागिनेयः । भंडं वृन्ताकम् । भंडुं मुण्डनम् । भद्दं आमलकम् । भट्टिओ विष्णुः ॥ यथा ।

कयभंडुसिरो भंभासद्दो रे भव्व लिहइ तुह जणओ ।

भट्टिअभत्तिविउत्तो भद्दयएणारसीइ भंडाइं ॥ ८५ ॥ [१००]

वरुअम्मि भमासो भल्लुंकी भसुआ भुरुंडिआ य सिवा ।

पक्खलन्तम्मि भलंतं कलहावत्तेसु भंडणभममुहा ॥ १०१ ॥

भमासो इक्षुसदृशतृणम् । भमसो इति धनपालः । भल्लुंकी भसुआ भुरुंडिआ इत्येते त्रयो ऽपि शिवावाचकाः । अत्र भुरुंडिआशब्दो भुकारादिरर्थानुरोधात्पठितः । भलंतं प्रस्खलत् । भंडणं कलहः । अत्र भसलो भ्रमर इति भ्रमरशब्दभवः । भरइ भलइ स्मरतीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । भममुहो आवर्तः ॥ यथा ।

भंडणभममुहपडिअ पेक्खिअ भल्लुंकिआइ सह भसुअं ।

णेइ भमासभलंत तुह हयवेरि भुरुण्डिआ असणा ॥ ८६ ॥ [१०१]

L 1 *om* A L 2 B रुक्त L 3 B °सरित्थ° BCF °केशे BF सयालुए L 4 G जएहाए L 5 C भघो G भव्वा AB वहिणी° G यहिणि° AG वयगणे ABCF भट्ट, which is probably equally correct, see Amarakosa II, 4, 4, 2 G भड्ड E भएडं L 6 CG भंड E भएडु I rom णए to नम् l 7 *om* G A भद्दं BEF भद्दिओ C भथिओ L 7 C भघो C भन्न B भुडं C भड्ढं F भुडं L 8 BCF भद्दिओ G भन्डि .L 9 CG °भड° C भम्भासद्दा C (G?) भघ L 10 BCF भद्दिय° C °ण्गारिसीई G °रासीइ *cdd* भंगाइ. L 11 ABCF थरु° E चरु° G वरुयम्मि A भल्लकी ACEG भसुया CE भुरडिया ABFG भुरुडिया. L 12 E पक्खलन्त° A कल्लहय° C भडणभमुहा L 13 C °सदृश तृणं C *om* इति BF धनपाल G भल्लुकी BF भमुया CG भसुया C भुरं° BCFG °डिया L 14 BF शिवाचका C भुरंडिया° BFG भुरुंडिया° C भकारा° B °र्थानुरोधाप° L 15 G भलत BF प्रस्खलतो C भसरो BF *om* भ्रमर इति L 16 BF भरइ लइ (sic) G भलइ भरइ स्म° BF °शेपूक्ता *om* इति नो° G रुममुहो C भमगुगो L 17 BF °भममुह प° C °मुह° *cdd* °पडिय BF पेक्खिय CG पिक्खिय G भसु° *cdd* °क्रियाइ G भसुयं L 18 BCF भरुंडिया G भुरंडिया C 1 hd असना 2 hd G असमा

भद्दाकरिभद्दसिरी दीहमलयजा भरोच्छयं तालं ।
भयवग्गामो मोढेरयम्मि जेट्टब्रहिणीवई भाओ ॥ १०२ ॥

भद्दाकरी प्रलम्बः । भद्दसिरी श्रीखण्डम् । भरोच्छयं तालफलम् । अत्र भम्मडइ भमाडइ भमडइ भ्रमतीति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भयवग्गामो मोढेरकम् । भाओ ज्येष्ठभगिनीपतिः ॥ यथा ।

भद्दाकरिभुअदण्डं भयवग्गामम्मि भद्दसिरिहत्थो ।
वीरजिणमच्च भाउअ भरोच्छयफलं चयसखुरसेवं ॥ ८७ ॥

अत्र भाइ बिभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [१०२]

भासलभाविअभाउज्जा दित्तगहिअयभाउजायासु ।
भासुंडी णीसरणे भाउअमासाढगोरिऊसवए ॥ १०३ ॥

भासलं दीप्तम् । भाविअं गृहीतम् । भाउज्जा भ्रातृजाया । भासुंडी निःसरणम् । भाउअं आषाढे गौर्या उत्सवविशेषः ॥ यथा ।

ओ पिच्छ जारभाविअसंकेआ मयणअग्गिभासलिआ ।
भाउअमिसेण भवणा भासुंडइ तुज्झ भाउज्जा ॥ ८८ ॥ [१०३]

भायलभासिअभाइल्ला जच्चतुरंगदित्तहालिएसु ।
भावइआ धम्मिअगेहिणीइ भिंगं च कसिणम्मि ॥ १०४ ॥

भायलो जात्यतुरंगमः । भासिअं दत्तम् । भाइल्लो हालिकः । अत्र भाइरो

L. 1. BG भरोच्चयं L. 2 E भिइ° AG °वइ° E °वई AG भाऊ L. 3. BF भद्दाकरी प्रलंबः C om. भद्दा° प्र° G प्रलंब. BF भद्दसिरी C °री चन्दनं । BF तालफलं L. 4. B भमाडइ भमाडइ भमड भ्रमति । एते L. 5 C मोढे मोढेरकाख्य स्थान G भाउ BG ज्येष्ट° L. 6 BF °करिभुअ° C °भुअ° G °दड C °ग्गामंमि L. 7 BF भाउअ CG भाउय C भरोच्छय° G भरोच्छय° G °चयंतु° BF सगुणेवं L. 8 B बिभेति इति G बिभे° L. 9. edd °भाविय° BF °भाउज्जा (?) edd. °गहिय° against metre L. 10. BF भासुंडी B, C 2. hd. F भाउअ- मासा° EG भाउय°. L. 11 G om भा° गृ° BCF भाविय C भाउ°. C 1. hd. भासुंडी G भाउयं L. 12 B आषाढे. L. 13 G उ C जारभाविया° BFG °भाविय edd °संकेया BF °भासलिआ C °भासलिया. L. 14 C भाउय° C भासुंड BF तुज्झ भाउज्जा L. 15 edd °भासिय° E °तुरंग° G °दित्त°. L. 16 edd. °इया B धम्मिय° CEFG धम्मिय° C °गेहिणीइ C भिंगं A omits the whole verse L. 17 BF भायलो C भायलो C 1 hd तुरंग 2 hd. °तुरंग. edd भासियं BF भाइल्लो C भाइरो

भीरुरिति बिभेतेर्भादेशे तृन इरे सिद्धमिति नोक्तम् । भावइआ धार्मिकगृहिणी । भिंगं कृष्णम् ॥ यथा ।

> इन्दिअभायलविवसो भावइआण णिअडे भम तुम मा ।
> भाइल्ल ताहि भासिअसावो कह होसि पाव भिंगमुहो ॥ ८९ ॥ [१०४]

भिसिआ विसी भिसंतमणत्थे चीरीइ भिंगारी ।
वारम्मि भित्तरं टङ्कच्छिन्ने भित्तिरूवं च ॥ १०५ ॥

भिसिआ बृसी । भिसंत अनर्थः । दीप्तार्थस्तु भासेर्भिस इति धात्वादेशे सिद्धः । भिंगारी चीरी । मशक इत्यन्ये । भित्तरं द्वारम् । भित्तिरूवं टङ्कच्छिन्नम् ॥ यथा ।

> भिंगारिसंकुलाभित्तिरूवगुहभित्तरे वसन्ताणं ।
> भिसिआपरिग्गहाणं मुणीण कत्तो भिसंताइं ॥ ९० ॥ [१०५]

भुज्जे भुअं छुहाए भुक्खा कोलम्मि भुंडभुंडीरा ।
भुत्तूणो भिच्चे भुरुहुंडिअमुद्धूलिए चेअ ॥ १०६ ॥

भुअं भूर्जम् । भुक्खा क्षुत् । भुंडो तथा भुंडीरो सूकरः । भुत्तूणो । ओत्संयोगे इति भोत्तूणो इत्यपि । भृत्यः । अत्र । भुमइ भ्रमति । भुल्लइ भ्रश्यति । भुक्कइ भषति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भुरुहुंडिअं उद्धूलितम् । भुरुकुंडिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

> धूलिभुरुहुंडिआ जे भुक्खाए भुअकिसा य भुत्तूण ।
> किं जाएहि बहूहि वि भुंडीरेहिं च तेहि भुंडीए ॥ ९१ ॥ [१०६]

L 1 G विभेतेर्भरिरो C तुन *cdd* °इया L 2 BCF भिगं L 3 CG इंदिय° BFG °भाइल्ल° C °विवसो *cdd* °इयाण BF णिअरे CG णिअडे G भव L 4 BCF ताहिं *cdd* भासिय° L 5 *cdd* भिसिया विसी G °णच्छे C 1 hd भिगरी L 6 BF, C 1 hd धारम्मि AG, C 2 hd द्वारम्मि E भित्तर AG °च्छिन्ने C °रूव E °रूव L 7 B भिसि CG भिसिया F भिसी *cdd* बृषी BG भिसतमनर्थ B दामा° G भासेभिस इति °देशासिद्ध L 8 BF चारी C *om* चीरी BCF °च्छिन्नम L 9 G °रुय° C °गह° BF वसंताण L 10 *cdd* भिसिया° BG °ताइ L 11 C 1 hd तुअं B °भुंडीरा L 12 BF भिचा भुरुडियमु° ACFG °हुडिय° ABG °द्धूलिण (?) F °द्धूलिए E °द्धूलिए ABF चेय C चेया G चेव L 13 BCF भूअ C भुयं C भुंडीरा G भूकरः । भुत्तूणो भोत्तूणो *cdd* उत्संया° C °ग L 14 G *om* इति भो° B भूत्तूणा G भ्रमति for भ° CG भ्रम्यति L 15 C भुक्कइपति 2 hd इपति C °देशुक्ता From इति to °रुकुंडिअ torn off in G BF °हडियं C °हुडिय B उद्धू° B भुरुकु° *cdd* °डियमित्य° L 17 BF °हंडिया CG °हुडिया G °किसा य C भोत्तूण L 18. In G जा° ब° वि is torn off BCF जाएहिं B बहूहिं C (F?) बहूहिं *cdd* तेहि

भूओ अ जन्तवाहे भूअसो किट्टखलजसो ।
भूमिपिसाओ ताले भयालुए भेडभेज्जभेज्जलया ॥ १०७ ॥

भूओ यन्त्रवाह· । भूअसो कूटे खले यश्च । भूमिपिसाओ ताल· । भेडो भेज्जो भेज्जलओ त्रयो ऽप्येते भीरुवाचका· । भेडशब्दो भेरशब्दभवो ऽप्यस्ति ॥ यथा ।

भूमिपिसाए भूअ चडिअमभेड वहू सिएङण ।
भूअसपिक्खणमिसा अभेज्जला जाइ भेज्ज व्व ॥ ९२ ॥ [१०७]

भेरुंडो दीवी भोअभोइआ भाडिगामपवरेसु ।
अहिआरिसम्बले भोल्लयं च भारुण्डयम्मि भोरुडओ ॥ १०८ ॥

भेरुंडो चित्रक· । भोओ भाटिः । भोइओ ग्रामप्रधानम् । भोल्लय प्रवन्धप्रवृत्त पाथेयम् । भोरुडो भारुण्डपक्षी ॥ यथा ।

अणुतित्थ कयभोआ एक्कमुहीहविअ भोल्लय लेह ।
भोइअभेरुडा दोमुहभोरुडयाण पेच्छह अवायं ॥ ९३ ॥ [१०८]

॥ अथानेकार्था· ॥

छिन्नसिरवन्दिभूसासहिदोहित्तेसु भंडो अ ।
भंडी सिरीसरुक्खो अडई असई अ गड्डी अ ॥ १०९ ॥

भडो छिन्नमूर्धा मागधो मण्डन सखा दौहित्रश्चेति पञ्चार्थ· । भंडी शिरीषवृक्षो ऽटवी असती गन्त्री चेति चतुरर्था ॥ [१०९]

L 1 From भूओ to इभेज्जा° L 2 torn off in G C I hd भूउ ABCE व F बाह BCF किट्ट° BF °जस° L 2 A °साउ BE भयलुए BCEG om भेज्जा L 3 G भूउ BE भूओ From इ to पिसाए L 5 torn off in G L 4 BE भयजला C भंगिाद L 5 BE भूअ G भूय edd °डिअम G °मभय C वर C पिएउण From ए to व्व L 8 torn off in G L 6 C अइ BE व C व्व 2 h I वा L 7 C भाइया L 8 CE °वरिआरि° BE °सम्बल C °संबलं L भारुडम्मि BG भारुडउ L 9 C भरडो From भेडो to विक्ष L 11 torn off in G L 10 C भारुडो B डा भारुडा पक्षी L 11 C निवडा (?) वय भूआ edd °भविय C om भोल्लयं लह BE भल्लिय L 12 BCF भोइद° In G from वने to पुि वा L 15 torn off in G C भाइयभेडा B भेरुडयाण C (F?) भेरुडयाण BCF पेच्छह L 13 om A L 14 BCE सिरवदि C °भसु AE द L 15 B भडइ edd द (twice) C सांइया G दीघ L 16 C मागधो From मागधो to मातङ्गानो° L 1° of next page torn off in G C सखा C पद्मावा edd °वृक्ष L 17 B चतुर्था C (F?) चतुर्था BE अर्था BCE चतुरर्थ

भंभलसद्दो अप्पिअजडेसु भित्तं च दारगेहेसु ।
साणो सुरमाणो भुक्कणो अ आणत्तरिचेडिआ भेली ॥११०॥

भंभलं अप्रियम् । भंभलो मूर्खो भित्तं द्वारं गृहं च । भुक्कणो श्वा मद्यादिमानं च । भेली आज्ञा बेडा चेटी चेति त्र्यर्था । बेडायां भेलओ इत्यपि केचित् ॥ [११०]

॥ अथ मादयः ॥

मंती विवाहगणए मंठो सण्ठे पिहाणिआ मंडी ।
मंचो बन्धे मग्गो पच्छा मच्चं मले मलो सेए ॥ १११ ॥

मंती विवाहगणकः । मंठो शठः । मंडी पिधानिका । मंचो बन्धः । मंठो बन्ध इति केचित्पठन्ति । मग्गो पश्चात् । मच्चं मलः । मलो स्वेदः ॥ यथा ।

मंडीइ हणेमि सिरं जं मुण्डेऊण घम्मजायमलो ।
रे मचजोग्गमचिअ मतिं पुच्छेसि मग्गओ मउ ॥ ९४ ॥ [१११]

सिङ्गविहीणे मट्टो मट्टमराला य अलसम्मि ।
मंखो ऽण्डे मम्मी मल्लाणी मामा य मामीए ॥ ११२ ॥

मट्टो शृङ्गविहीनः । मट्टो तथा मरालो अलसः । मरालो हंस इति सातवाहनः । मखो अण्डः । मम्मी मल्लाणी मामा त्रयो ऽप्यमी मातुलानीवाचकाः । मामीशब्दो ऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः ॥ यथा ।

रेहसि मराल ण घरे मखिल्लो मट्टमट्टउसहो व्व ।
इअ एस मम्मिमज्झे मामाहसिओ हणेइ मल्लाणिं ॥ ९५ ॥ [११२]

L 1 *cdd* अप्पिय° BF व AC दार° BF °वहेसु L 2 *cdd* य A °भरि° A °भेडिया CE °चेडिया L 3 C मूर्ख L 4 BF भेलिया C भेज्ञा C वेडा 2, hd भेडा C वेडी 2 hd चेडी C त्र्यर्थ BE चेडाय C वेडाया 2 hd चे° · L 5 *om* A L 6 E विवाह° A मंठो AE सडे but see Hemach Abhidhânachintâmani v 376 com BF पिसा° *cdd* °णिया A मठी L 7 C 2 hd मंठो E मंचो B वधे C 1 hd मच्छ L 8 BF मंथो C *om* मचा बन्ध BF मठो मध L 9 B मज्ञ B स्वेद L 10 B मडुइ B सिरु C ज ऊण BF मुडेऊण धम्म° L 11 B °ग्गम° BCF °चिय B मति BF मंच L 12 BF विहूणो मट्टो C मट्टमराला E मट्ट° L 13 ABF मंखो ड C अंडे C मल्लीणी E माल्लाणी BF मासा C मा (sic) या E मामीए L 14 C मन्ो C मल्लारो हस BF *om* हस इति L. 15. BF मखो ड BF माल्लाणी L 16 BF मामीशब्दो dele मी before मी I rom रत्ना to ल्लाणि l 18 torn off in G L 17. C रहसि मराल्ला C मट्टमट्ट° BF °ओसराहा C °आराह य L 18 *cdd* इय BF °मज्ज ममा° C मासाहसिउ हणहि In G णि is torn off

मइराइ मई मइमोहणी अ सीमाइ मज्जमेराओ ।
सेले मऊ हढे मत्तल्लिमिणायाइ अक्खमे महरो ॥ ११३ ॥

मई तथा मइमोहणी सुरा । मज्जा तथा मेरा मर्यादा । मऊ पर्वतः । मत्तल्ली तथा मिणायं बलात्कारः । महरो असमर्थः ॥ यथा ।

मत्तल्लिमुक्कमज्जो मउमेराघोसदंसिअमिणाओ ।
पिअइ मई गइमहरो मुसली मइमोहणीकुडयहत्थो ॥ ९६ ॥ [११३]

मडिआ समाहयाए मउअं दीणम्मि पिउहरे महणं ।
मरुलो भूए मइअं च भच्छिए मंडलो साणे ॥ ११४ ॥

मडिआ समाहता । मउअं दीनम् । महणं पितृगृहम् । मरुलो भूतम् । पिशाचादि । मइअं भर्त्सितम् । मंडलो श्वा ॥ यथा ।

काममरुलमडिआ सा मउआ महणम्मि वसइ मइअसही ।
तं मंडलो व्व कत्थ वि भमेसि जाणसि ण वेअणं तीए ॥ ९७ ॥ [११४]

मडयमयडा उववणे चणिडलए मज्झओ चेअ ।
सिरमालाइ मआई मउली अ हिअयरसोच्छलणे ॥११५॥

मडओ तथा मयडो आरामः । मज्झओ नापितः । मआई शिरोमाला । मउली हृदयरसोच्छलनम् ॥ यथा ।

मज्झय मच्छयगन्धिअ हवेइ मउली तुमं णिअन्ताए ।
महसि सुअन्धिमआइं मडयडिअं तं कहं मयडवालि ॥ ९८ ॥ [११५]

L 1 BF महरा A महराइ C 1 hd °मोरणा ABCIG य E इ B मज्जर' C (F') मज्ज° In G from मज्जा° to मऊ l 2 torn off A °मराउ L 2 BF सेल्ल G ह मऊ G °मिणाया, from इ to मत्तल्ली l 3 torn off in G ABCF °याई L 3 C मइ C °मोरिणी B मज्जा L 5. BF मत्तल्लिमुज्जो मऊमेरा° C °मेरो° BCF दंसिय° G °घरा from घोस° to सन्नी l 6 torn off in G L 6 C मय गयमहरा L 7 edd मडिया A °हर L 8 C मरुल्लो ABCFG मइय E मइंयं C साणे L 9 BF मडिया C om मडिआ स° In G म° is torn off BF पिइ । (sic) C 2 hd मरुल्लो. L 10 BF मइयच G मइयं L 11 edd मडिया G मउया edd मइयं C °सा L 12 G न मइ° C च कन्दु C विन्धणं G वेयणं L 13 BEF मडयच° C मउडा C °चंडिलए G चंडिलए A मज्जायो C मज्ज' G °उ AC °चेय BF चेय G °चेव L 14 BF मच्चाए G मआई edd य BF हिययरसो° ACIG हियय L 15 G मडउ C 2 hd मया मउडो B मयाचा C मडउया G मयडउ B मआइ C (F') G मआई B सिरो° L 17 BF मज्झय C मज्झय BF गंधिय C °गंधिया G गंधच C हेइ edd णियंताए. L 18 C सुयंधि BCF मआइ G °मयाइ BCF डियं BF कयं मयड°

मंजीरं हिङ्खीरे वल्लिविसेसे मयाली अ ।
जारम्मि महालो मंजुआ य तुलसीइ मंतुआ लज्जा ॥११६॥

मंजीरं शृङ्खलकम् । मयाली निद्राकरी लता । महालो जारः । मंजुआ तुलसी । मंजिआ इत्यन्ये । मंतुआ लज्जा ॥ यथा ।

तइआ मयालिगहणे मंजुअदलचुण्टिरिं रमसि सुरइं ।
विरयसि मंतुअमिण्हि महाल मंजीरघल्लिओ कीस ॥ ९९ ॥ [११६]

करहम्मि महंगो मंडिल्लो पूवे लहुम्मि मड्हं च ।
मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो अ जूडम्मि ॥ ११७ ॥

महंगो उष्ट्रः । मंडिल्लो अपूपः । मड्हं लघु । मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो इत्येते चत्वारो जूटवाचकाः ॥ यथा ॥

तीइ सुमुकुंडीए मुरुमुंडं णिअ वि किं सुमोडकए ।
मंडिल्लमत्त मोडसि मड्हं णिमकुमउडिं महंगोव्व ॥ १०० ॥ [११७]

मज्जोक्कमहिणवे मंगुसमुग्गुसुमुग्गसा णउले ।
मंगलमसिणा समरम्मा अग्घाडम्मि मउरमउरंदा ॥ ११८ ॥

मज्जोक्कं प्रत्यग्रम् । मंगुसो मुग्गुसू मुग्गसो त्रयो ऽप्येते नकुलवाचकाः । मंगलं सदृशम् । मसिणं रम्यम् । मउरो तथा मउरंदो अपामार्गः ॥ यथा ।

मंगुसमुअप्पमंगल मुग्गुसुमुग्गसिजुअं मसिणपुच्छं ।
मउरंदवणे मज्जोक्कमउरकण्टयणाहं हणन्तमहिं ॥ १०१ ॥ [११८]

L 1 *cdd* य. L 2 BCF मञुया ABCEF य G मङुआ L 3 BCF मजिया L 4. G *om* मजिआ इत्य° BF भतुया C *om* मतुआ लज्जा L 5 *cdd* तइआ G मजअ° B °चुरिरिं. L 6 C मतुयमि° C मजारघल्लीओ G °उ L 7 C मह च L 8 BFG मउली BEF मुकडी A मुरुमुडो E मोडे BEFG य L 9 BF मुकडी G मुकुडी B *om* मोडो. L 11 BF समुकडीए C सुमकु° C सुरुमंडं 2 hd मुरुमंड C नय G कि L 12 C मडिल्लम (sic) C 1. hd माडसि BCF णियकुमउजिं C महगोच G महगोव्व L 13 C मझो° A मगुस° E मगुसु° A °मुग्गुमुग्गसा C मुग्गुस 1 hd *om* मुग्गसा 2 hd मुग्गसो A णउल्लो C णउल्ले. L 14 A °मसूणा C °मषणा EG °मसणा A अघा° C आग्घड° A °मउरडा L 15. C मझोक BF गुभुसू C मुग्गसु G मुग्गसु C मुग्गुसो C प्यते L 16 *cdd*. मसणं. L 17. C° मगुल C °मुग्गुसि° G °जय *cdd* मसण° B °पुत्थ L 18. C मझो° B मज्जोक° C °कडयणाहं

मंतेल्लीमयणसलाया सालहिआइ मल्हणं लीला ।
मंधायमहाअत्ता अड्डे पङ्के महेड्डो अ ॥ ११९ ॥

मंतेल्ली तथा मयणसलाया सारिका । मल्हणं लीला । मंधाओ तथा महाअत्तो आढ्यः । महेड्डो पङ्कः ॥ यथा ।

एन्तम्मि महाअत्ते मल्हन्ती णवमहेड्डरुहणयणा ।
पाढइ मंधायवहू मयणसलायापिएत्थ मंतेल्लिं ॥ १०२ ॥

अत्र । मक्कडो जालकारकृमिः । मद्दलो मुरजः । इति मर्कटमर्दलशब्दभवौ । मलइ मढइ मड्डइ मृद्नाति । मदइ काङ्क्षति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [११९]

गव्वे मरट्टमडहरमडप्फरा मलहरो तुमुले ।
महिसंदो सिग्गुतरुम्मि महासद्दा सिवाए अ ॥ १२० ॥

मरट्टो मडहरो मडप्फरो त्रयो ऽप्येते गर्ववाचकाः । मलहरो तुमुलः । महिसंदो शिग्रुतरुः । महासद्दा शिवा ॥ यथा ।

महिस महिसंदमोडणमडहरिअ मडप्फरा मलहरेसु ।
हत्थिमरट्ट घरट्टे होसि महासद्दभोअण सीहे ॥ १०३ ॥ [१२०]

मज्झम्मि मज्झआरं महाविलं खे महाणडो गिरिसे ।
मइहरमलंपिआ गामणिगव्वीसु तरुणे महालक्खो ॥ १२१ ॥

मज्झआरं मध्यम् । महाविलं व्योम । महाणडो रुद्रः । मइहरो ग्रामप्रवरः । मेहरो इत्यन्ये । मलंपिओ गर्वी । महालक्खो तरुणः ॥ यथा ।

L 1 BF मंतेल्ली C साह° ABCEF °हियाइ G °हियाण L 2 G मधाअ° A °महाअंता C °महायत्ता BF अन्डे CEG अ° AC महेडो ABCEF य L 3 BF मंत्तेल्ली BF शारिका G मधाउ BF महाअत्तो G महाअता L 4 BF आद्य C आन्घ BF महेगो C महेडा L 5 BF इत्तमि C इत्तमि G महाअते C मएहनी C णडइ L 6 F पाढय C मधाइ° G *om* मधाय BFG °पिए गत्थ C °पिपच्छ BF मंतिल्ल L 7 G °क्रिमि B मद्दलो C मुरुज G मर्कटमुरजशब्द° L 8 BF *om* मडइ BF मृद्नाति C मुडइति G मृद्नाति L 9 C °मरप्फरा F °मडप्फरा G °मड° A मडमजहरो G मडहरा E तुमले L 10 F सिग्ग° A महासदा ABCFG य L 11 C मडहा G मरट्टा C गते श्रयो ऽपि L 12 B महिसदो G महिसंशे C सिगु° L 13 C °मोडणमडणमडह° *edd* °रिय L 14 C 2 hd हत्थि° BCF धरट्टे G घरट्टे G °भोयणं L 15 A मज्जम्मि C 1 hd मझंमि 2 hd मज्झंमि A मज्जआरं C 1 hd मझ° 2 hd मज्झ° EG मज्झयार AEG महाविलं B गिरसे L 16 G *om* from मइहर° to महाणडो L 17 BCEFG °पिया BF मामणि° F गामणि° L 17 C मझ° 2 hd मज्झ° *edd* °विलं L 18 G महर BCF मेहर G पिउ BFG गव्वी C गर्व

दिसा महाविलत्थरीसमा पिश्रा तुए महाणडपिश्राए ।
मइहर मलंपिश्रो तो भमसु महालक्खमज्झश्रारम्मि ॥ १०४ ॥ [१२१]

णलिणीइ महावल्ली मडवोज्झा जप्पजाणम्मि ।
मत्तम्मि मत्तवालो तह महुमुहमासिश्रा पिसुणे ॥ १२२ ॥

महावल्ली नलिनी । मडवोज्झा शिबिका । मत्तवालो मत्तः । महुमुहो तथा मासिश्रो पिशुनः ॥ यथा ।

रे मत्तवाल महुमुह मडवोज्झाजोग्ग तुज्झ वि विश्रोए ।
तम्मेइ महावल्लीसयणम्मि श्रमासिश्रा खु सा बाला ॥ १०५ ॥ [१२२]

कुसुमरए मयरंदो मम्मणिश्रा णीलमक्खिश्राए श्र ।
मत्तालंबो तह मत्तवारणे महश्ररो णिउञ्जवई ॥ १२३ ॥

मयरंदो कुसुमरजः । पुष्परसवाचकस्तु संस्कृतभव एव । मम्मणिश्रा नीलमक्षिका । मत्तालंबो मत्तवारणः । महश्ररो गह्वरपतिः ॥ यथा ।

कमलमयरंदगोरि मत्तालंबे इमं ण जइ रमसि ।
मम्मणिश्राउलरसे महश्ररभिच्चो व्व ता वर भमिउं ॥ १०६ ॥ [१२३]

मज्झंतिश्रं च मज्झंदिणम्मि मग्गसिरो श्र श्रणुगमिरे ।
मलवट्टी तरुणीए महिसिक्कं महिसिणिवहम्मि ॥ १२४ ॥

L 1 G दिना CG °रिल° C °वरी° *cdd* पिया *cdd* °पियाए L 2 CG °पिउ BF °मज्झया° C °मझया° 2 hd °मज्झया° L 3 A नलिणीइ A मडवेज्झो C °वोइझा E °बोज्झा L 4 In G मत्तम्मि is written twice ABCFG मत्तवाल्लो BF मुहुमहु° EG महमुह° C महुसुह° *cdd* °मासिया L 5 B नलिणी C °वोइझा B सिविका G शिविका BF मत्तमाल्लो C °वाल्लो G मेत्तवाल्लो C सहुमहो 2 hd सहुसुहो L 6 G मासिउ BG पिसुन L 7 *cdd* मत्तवाल C महुसुह G महमुह C °वोइझा° C तुझ G *om* वि C विउए G विाउए (sic) L 8 B तमेइ C °वेल्ली° *cdd* °सिया *cdd* वाला L 9 B कुसमरम C 1 hd कुसरए 2 hd कुसम° ABFG °णिया C °णीया E मम्मिया *cdd* °मक्खियाए ACEG य L 10 BG °लवो E °लम्बो E °चारण G महयरो BF णिउंजुवई L 11 B मंमाणिया C (F?) °णिया G °णिया L 12 *cdd* °लवो G मयहरो L 13 BF °मइरिंद° G °गोरि G °लवे C न L 14 BF मंमलियाउसरस CG °णिया° G °रसे BCF महअरि° G महयर° C 1 hd °भिव्वो In G °च्चो व्व is torn off C ता रवं खमिओ BF भमिओ L 15 A मज्ज° C मझ° 2 hd मज्झ° *cdd* °तिय A *om* च A मज्जं° C मझ° 2 hd मज्झ° C °दिसामि A मग्गणिरो G मज्झसिरो F य G अणुमग्गे (?) L 16 C °वट्टी BCFFG महिसक्क G महिस°

मज्झतिअं मध्यंदिनम् । मग्गसिरो अनुगमनशीलः । मलवट्टी तरुणी । महिसिक्क महिषीसमूहः ॥ यथा ।

मलवट्टिसमं कीलन्तयस्स मज्झंतिअम्मि वोलीणे ।
ओ वचइ महिसिक्कं इमस्स मग्गसिरो इयसु गोव ॥ १०७ ॥ [१२४]

भण्डम्मि महत्थारं मज्झिमगंडं च उअरम्मि ।
महुरालिअं परिचिए रयस्सलाए मयलवुत्ती ॥ १२५ ॥

महत्थारं भाण्डम् । महत्थारं भोजनमिति सातवाहनः । अत्र । मयगलो हस्ती । मयधुत्तो क्रोष्टेति मदकलमृगधूर्तशब्दभवौ । मज्झिमगडं उदरम् । महुरालिअं परिचितम् । मयलवुत्ती रजस्वला ॥ यथा ।

उअह महत्थारसरिसमज्झिमगंड पुलोइअ भुअङ्ग ।
वेसा संभलिमहुरालिअ पि ण रमेइ मयलवुत्तिमिसा ॥ १०८ ॥ [१२५]

मंगलसज्झं तह बीअवावसेसम्मि खेत्तम्मि ।
मणिरइआ कञ्चीए कन्दप्पे मयणिवासमित्तलया ॥ १२६ ॥

मगलसज्झं बीजवापशेषं क्षेत्रम् । मणिरइआ कटीसूत्रम् । मयणिवासो तथा मित्तलो कन्दर्पः ॥ यथा ।

मंगलसज्झे गलिआ मणिरइआ तुज्झ पत्तलि सहेइ ।
मित्तलपिआणुहारिणि किर मोव्वी मयणिवासधणुहस्स ॥ १०९ ॥ [१२६]

L 1 C मंझ° 2 hd मइझ° G मज्झ° *cdd* °तिय B मग° G °ग्निरो From णुगमन° to हिसिक्क l 2 torn off in G L 2 *cdd* महिसक्क L 3 C °वट्टी° C मझ° *cdd* °तियम्मि C वोलीणो L 4 CG उ In G वचइ म° is torn off C महिसक्कं B मग्गंसिरो G °ग्निरो C हवस्तु L. 5 From भण्डम्मि to त्ती l 6 torn off in G C भडम्मि महच्छार A मज्जिम° C मझिम° BCF ओअरंमि E उयरम्मि L 6 *cdd* °लियं A रयस्सज्ञा ABCF °वुत्ती L 7 CG महच्छार G भाडं । मरच्छा, from ई to श्वेत° l 18 of next page torn off in G L 8 B *om* शब्द C मझिम° *cdd* °लिय L 9 C मजय° *cdd* °वुत्ती C 2 hd °धुत्ती L 10 C महच्छारसरिस मझिम° BF *om* सरिस *cdd* पुलोइय भुयंगे L 11. C संभरि° *cdd* °लियं C मजय° *cdd* °वुत्ति° BF °मिस L 12 AB °सज्जं C (F?) °सझ ABEF वीअ° C बीय° E °वाव° BF खित्तमि L 13 *cdd* °रइया E मयण° C °मत्तलया E °मत्त° L 14 BF °सज्जं C °सझ BF वीज° *cdd* °रइया C (F?) कटि°. L 16 BF °सज्जे C °सझे *cdd* गलिया °रइया C तुझ L 17 BF मेत्तलज्ज° *cdd* °पिया° BF मोरव्वी C मोवी BF मयणवास°

घूअम्मि महासउणो महालवक्खो अ सद्दपक्खम्मि ।
मक्कडबंधं गीवाविहूसणे सङ्कलारूवे ॥ १२७ ॥

महासउणो उलूकः । महालवक्खो भाद्रपदे श्राद्धपक्षः । मक्कडबंधं शृङ्खलारूपं ग्रीवाभरणं सव्यापसव्यं यज्ञोपवीताकारम् ॥ यथा ।

सरएण महासउणो महालवक्खेण बम्भणा तह य ।
णवमक्कडबंधेण य मोअन्ते उप्पलच्छीओ ॥ ११० ॥

अत्र महमहइ गन्धः प्रसरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [१२७]

मणिणायहरं जलही माला जुण्हाइ रोमसे माई ।
माहं च कुन्दकुसुमे मायंदो ऽम्बम्मि माडिअं गेहे ॥ १२८॥

मणिणायहरं समुद्रः । माला ज्योत्स्ना । माई रोमशः । माहं कुन्दकुसुमम् । अत्र । माइं मार्थे । मामि सख्यामन्त्रणे । एतौ शब्दानुशासन उक्ताविति नोक्तौ । माढी संनाह इति माठीशब्दभव इति नोक्तः । मायंदो आम्रः । माडिअं गृहम् ॥ यथा ।

गुणमणिणायहर तुलुक्क तुज्झ मायंदकुञ्जमाडिअए ।
गाएइ पुलयमाई खयरिजणो माहमालधवलजसं ॥ १११ ॥ [१२८]

सिअवडपव्वइआए मायंदी आमलीइ माइंदा ।
मउए माइलिमाउच्छा माभाई अभयदाणे ॥ १२९ ॥

मायंदी श्वेतपटा प्रव्रजिता । माइंदा आमलकी । माइली तथा माउच्छो मृदुः । माउक्क मृदु । इति तु मृदुकशब्दभवम् । माभाई अभयप्रदानम् । अदूरविप्रकर्षात् माभीसिअं इत्यपि ॥ यथा ।

L 1 CE घूयम्मि BF थूयम्मि E तहा सउ° B महावल्लखो C (F?) महावल्लक्खो *cdd* य C सद्द°. L 2 A मक्कडी° E °रूवि L 3 B °वलखो C (F?) °वलक्खो L 5 *cdd* महावल्लक्खेण BF च्च L 6 BCF उप्पलच्छीए L. 7 C महमहइ B °देष्वक्त°. L 8 A जसाइ E जुएहा य A सेमसे L 9 A कुइकसमे BF ऽवम्मि A °दो म्वम्मि E °दो म्ब (sic) AB, C 2 hd F माडियं C 1 hd याडियं BF गेहोइ C 1. hd गे (sic) L 11 BF माह मार्थे. BCF °शासने B उक्तौ *om* इति नोक्तौ. L 12 C माटी pro माढी. C नोक्ता C माइंदो B आम्र: *cdd* माडिय L 14 BF °णायर C वुत्तुक्क तुझ BF माइद° *cdd* माडियए L. 16 *cdd* सियवडपव्वइयाए ABEF मान्अदी BF आगलीइ मायदा. L 17 C *om* माइलि ABF °माउत्था C °साउच्छा L 18 C माइदी BF श्वेत° G मायदा From आमलकी to पिं 1 20 torn off in G BF माउत्थो C 1 hd माच्छो L 19. C *om.* तु C अदूरे विप्र°. L. 20. BF साभीसिय C माभीसियमित्यपि

किं माइंदवएणं करेसु मरणभयमाइलिमणाणा ।
माभाइं माउच्छो इअ मायदी उवदिसेइ ॥ ११२ ॥ [१२९]

मालूरो अ कविट्ठम्मि माहिलो महिसिवालम्मि ।
मंसुम्मि मासुरी माणिअमणुहूअम्मि माहुरं साके ॥ १३० ॥

मालूरो कपित्थः । बिल्ववाची तु संस्कृतसमः । माहिलो महिषीपालः । मासुरी श्मश्रु । माणिअं अनुभूतम् । माहुरं शाकम् ॥ यथा ।

जं सुअसि सुरयसमए माणिअमालूर माहुरयभोज्जो ।
ता माहिल तुज्झ मुहे किमुग्गया मासुरी एसा ॥ ११३ ॥ [१३०]

अम्बाए मादलिआ सिसिरसमीरम्मि माहिवाओ अ ।
माअलिआ माउच्छाइ मारिलग्गा य कुच्छिइआ ॥१३१॥

मादलिआ माता । माहिवाओ शिशिरवातः । माअलिआ मातृष्वसा । मारिलग्गा कुत्सिता ॥ यथा ।

सुन्दर अमारिलग्गा तुज्झ कए मयणभग्गिजलिआ सा ।
मादलिआमाअलिआ खेअकरी जलइ माहिवाए वि ॥ ११४ ॥ [१३१]

मालाकुंकुममाहारयणा वरघुसिणवत्थेसु ।
मिरिआ कुडी घणगणे मिहिआ जेट्ठम्मि मित्तिवओ ॥ १३२ ॥

मालाकुंकुमं प्रधानकुङ्कुमम् । माहारयणं वस्त्रम् । वस्त्रविशेष इत्यन्ये । मिरिआ कुटी । मिहिआ मेघसमूहः । मित्तिवओ ज्येष्ठः ॥ यथा ।

L. 1 C °माइणिमणाणा In G लिमणाण is torn off. L 2 In G मा is torn off. G भाई BF माउत्थो *cdd* इय B माइदि C (F?) माइदी C उदिसेइ In G from दिसेइ to अनुभूतम् l 6 torn off L 3. *cdd* य C कविडम्मि 2 hd डम्मि (sic) BF महिस° E °वालम्मि. L. 4. C मामुरी *cdd* माणियम° C °णूहू° E °हूयम्मि. L. 5. C मामुरी L. 6. BF श्मश्रुः C स्मश्रु *cdd* माणियं G साक L 7. C सुयसि BF सुसुरय° G °सए BF माणियपालूर C साणिय° G माणेय° BF माहुरयअज्जो L 8 C तुझ In G एसा is torn off. L. 9 A अम्बाए B अवाए C (F?) अबाए *cdd* °लिया E सिसर° CG °वाउ ACEG य. L 10. ABEF माअलिया CG मायलिया A माउच्छा C मारलिग्गा ABEFG कुच्छिइया C कुत्सिइया L 11. *cdd.* °लिया (twice) BF मरि° G °वाउ L 13. CG सुदरि C तुझ *cdd.* °जलिया L 14 *cdd* °लिया (twice) C °लिया सा मादलियामाअलिया *cdd.* खेय°. L 15 A घर° C °वच्छेसु L. 16. ABCFG मिरिया E मिडिया A यगणे BF यणगणे C °गणे AEG मिरया BF मिहय C महिया BF जिट्ठम्मि AG °वउ. L 17. C प्रधान *om* कुङ्कुमम्. *cdd* मिरिया L. 18. BCF मिहिया G मिहया BFG ज्येष्टः.

मालाकुंकुममाहारयणेहिं भूसिआ वि कुलसुण्हा ।
मिहिआनुअन्तमिरिआइ लिप्पइ मिन्तियर्यदंसणसलज्जा ॥ ११५ ॥ [१३२]

समकाले मीअं घरवलए मुम्भो मिगीइ मुंडा य ।
मुंडी णीरङ्गी चुम्बणम्मि मुद्दी मुणी अगत्थिदुमे ॥ १३३ ॥

मीअं समकालम् । मीसालिअं मिश्रमिति तु मिश्रशब्दभवम् । मुम्भो गृहमध्ये तिर्यग्दारु । मुंडा मृगी । मुंडी नीरङ्गी । अलम्बुषायां तु मुण्डितमुण्डसादृश्या-न्मुंडीशब्दो लाक्षणिकः । मुद्दी चुम्बितम् । मुणी अगस्तिद्रुमः ॥ यथा ।

मुंडच्छीइ समुंडीइ मुणिवणे पत्थिआइ फुल्लकए ।
मुद्दीलुद्धो मीअं मुम्भाणयणमिसओ जुवा चलइ ॥ ११६ ॥ [१३३]

मुहलं मुहे मुअंगी कीडी हिक्काइ मुट्टिका ।
मुसहं मणआकुलया मुहिअं एमेअकरणम्मि ॥ १३४ ॥

मुहलं मुखम् । मुअंगी कीटिका । मुट्टिका हिक्का । मुसहं मनस आकुलता । मुहिअं । मुहिआ अन्येषाम् । एवमेवकरणम् ॥ यथा ।

विरहमुसहम्मि जाए डसइ मुअंगि व्व पउममुहलं तं ।
दाहिणपवणो मुहिअं जरमज्झे एस मुट्टिका ॥ ११७ ॥ [१३४]

मुक्कयमणवहूवीवाहे मुरिअं च तुडिअम्मि ।
मुरई असईइ मुलासिओ फुलिङ्गे मुआइणी डुम्बी ॥१३५॥

L 1 BF म्मला° C माल्लांकममाहाररय° BF °रयणहिं G °णेहि BF धूसिया CG भूसिया. L. 2 BF सिहआगुअत° C भिहआभुयत° G मिहयाचुयत° *cdd.* °मिरियाइ BF लिहइ CG लियइ BF °सिलज्जा L 3 C मीय BF मुब्भो मिगी य BF अ L 4. B नीरंगि ACE (F?) G नीरंगी A वुम्ब° G भुंव° ABFG अगच्छि° G °डमे. L 5. CG मीयं CG °लियं BF *om* मिश्रमिति तु BF मुज्झो L. 6 C तिर्यक् दारु B निरंगी G अलबु° *cdd.* °सायां. C च for तु G मुडत° BCF सादृश्यात् L. 7. G अगस्तिद्रुम. L 8 BF मुच्छीइ C मुणिवाण BCF पच्छियाइ G पत्थियाइ फुल्लुकए. L. 9 BF °लुद्दो CG °लुद्दो B मुब्भा-यणमि° C (F?) मुभ्भाणयमि° G °मिसउ C जुवा B चलओ C (F?) चलई. L 10. A मुहलं G मुयगी G हिकाए मु° C मुट्टिका E मुट्टेका. L. 11 BF °आऊलया ACEG मुहियं AG एमेय°. L 12. BF मुआगी G मुयगी C मुट्टिका L 13. *cdd.* मुहिय मुहिया B अन्येषामेव करण. L 14 BFG मुयंगि L. 15 CG मुहियं C °मज्झे G मुहिका. L. 16 BF मुकयस° C मुकयमहू° G °मन° BCFG मुरियं BCEFG तुडियम्मि L 17. E मुरई C असतीइ E असई य G मुलासिउ A °सिउ B फुलिंगे मुआणी B दुंबी E डुम्बी G डुबी.

मुक्कयं यासौ वोढुं प्रकृता तद्वर्जितानामन्यासां निमन्त्रितानां वधूनां विवाहः । मुरिअं त्रुटितम् । मुरई असती । अत्र । मुणइ जानाति । मुरइ हासेन स्फुटति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । मुलासिओ स्फुलिङ्गः । मुआइणी डुम्बी ॥ यथा ।

अमुरिअतेअमुलासिअ जयसिरिवीवाइ मुक्कया तुज्झ ।
मुरइ व्व भमइ कित्ती मुआइणी किं ण पल्लिदेसे वि ॥ ११८ ॥ [१३५]

मुग्घुरुडो मुक्कुरुडो रासीइ मुहत्थडी अ मुहवडणे ।
मुरुमुरिअं रणरणए भुमया मुहरोमराई अ ॥ १३६ ॥

मुग्घुरुडो तथा मुक्कुरुडो राशिः । मुहत्थडी मुखेन पतनम् । मुरुमुरिअं रणरणकः । मुहरोमराई भ्रूः ॥ यथा ।

सा सुमुहरोमराई तुह विरहे पाव दोसमुग्घुरुड ।
गुणमुक्कुरुडा धणमुरुमुरिएण मुहत्थडिं पत्ता ॥ ११९ ॥

अत्र मुसुमूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१३६]

मूसामूसाआइं लहुअदुवारम्मि मूसरी भग्गे ।
पीणम्मि मूसलो तह मूअल्लो मूअलो मूके ॥ १३७ ॥

मूसा तथा मूसाअं लघुद्वारम् । मूसरी भग्नः । मूसलो उपचितः । मूअल्लो तथा मूअलो मूकः । अत्र मूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

मूअल ण अत्थि मूसाअसंचरी जेण मूसरी मूसा ।
मूअल्लिअणेउरा वि हु कह सा मूसलथणी अहिसरेउ ॥ १२० ॥ [१३७]

L 1 G वोढुं G *om* अन्यासा L 2 *cdd* मुरिय C मुरइ C स्फुटयति G स्फूटति. L 3 B *om* एतौ BF मुल्लासि G °सिउ G डुवी L 4 B अमुरिय° C (F?) अमुयरि° *cdd* °सिय C तुम्भा 2 hd तुज्झ L 5 B सुरइ B च G च्च C (F') *om* व्व भमइ BF किस C कित्त G किं न B °दशे L 6 E मुग्घुरडो BF मुक्करडा C मुरु° E °रडो BF मुडहत्थी C मुहच्छडी E मुहडीइ BE *om* अ ACG (F?) य E मुहडवणे, perhaps the better reading cfr पाडवण L 7 *cdd* °रिय BFG भुमच्छा *cdd* य L 8 BF मुक्करडो C मुक्कुरुडो C मुहच्छडी BCF °रिय G °रिय L 9. BF °रोमरा L 11 BF °मुक्करुडा C °मुक्कु-रणा G °मुक्कुरुडो L 12 C मूसमुरइ B भनक्ति इति L 13 G °आइं B, C 2 hd E लहुय° °E °दुवार° L 14 A मूसल्लो E मूयल्लो L. 15 BF मूसी तथा च G मूसाय G °लो पी उप° L 16 C मुरइ B भनक्ति इति L 17 G °सवरी L 18 G मूयल्लिय° BCF °णिआोरा C कल C °थणी C °सरेसई

मेंठी मेण्ढी मेली अ संहई वणिसहायए मेढो ।
हत्थिवए मेंठो मेअरमेअज्जा असहणधणेसु ॥ १३८ ॥

मेंठी मेण्ढी । मेण्ढीशब्दो ऽपि यदि देश्यस्तदा पर्यायभङ्ग्या निबद्धः । मेली संहतिः । मेढो वणिक्सहायः । मेंठो हस्तिपकः । मेअरो असहनः । मेअज्ज धान्यम् ॥ यथा ।

मेअज्जहट्टवारे मेंठेणं कुञ्जराहिरूढेणं ।
मेंठीए हणिआए मेअरमेढाण हुन्ति मेलीओ ॥ १२१ ॥ [१३८]

मेडंभो मिगतन्तू मेहच्छीरं च णीरम्मि ।
मोचं च अद्धजङ्घी मोग्गरो चेअ मउलम्मि ॥ १३९ ॥

मेडंभो मृगतन्तुः । अत्र मेल्लइ मुञ्चतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । मेहच्छीरं जलम् । मोचं अर्धजङ्घी । मोग्गरो मुकुलम् ॥ यथा ।

मेडंभखलिज्जन्ता मेहच्छीरं पि कह वि अपिअन्ता ।
भयमोग्गरिअमुहा तुह रिउणो गयमोचया वणे जन्ति ॥ १२२ ॥[१३९]

सवचम्मि मोरमोरत्तया कसिणकक्खिआइ मोक्कणिआ ।
मसओलूएसु मरो मड्डा बलकारआणासु ॥ १४० ॥

मोरो तथा मोरत्तओ श्वपचः । मोरत्तओ चण्डाल इत्यन्ये । यदाह । ॥ मोरत्तओ श्वपाकश्चण्डालः केषुचिद्रूढः ॥ मोक्कणिआ असितं पक्षोदरम् ॥ यथा ।

L 1 E मेण्ढी मेण्ढी G मेण्णी BF मेढी B मेल्लि ABCFG य E *om* अ E माढो G मेंग्गे L 2 E हत्थिमम A मेंठों C मेंढो E मेण्ढो G मेण्गे G °मेज्जा C °मेअड्झा G °धणेसु L 3 G मेण्णी मेण्ढी BF मेंढीशब्दो C मेढी° BF *om* यदि BF देश्य L 4 C मेंढो G मेण्टो L 5 BF मेअज्झ C मअज्झ L 6 BF मेअज्झ° C 1 hd मेअज्झ° 2 hd °ज्झ° BFG °वारे C °चार C मेंठेण G मेंठेण B °रूढेण L 7 C मेढीए G मेण्णीए BCF हणियाए G हणिया BCF मेयर° BFG मल्लीउ L 8 ABCFG मेडब्भो B णीर पि C नी° L 9 A C 2 hd मोंव C 1 hd अद्ध° F अद्द° C °जघाइ BCEF चेय A वेय L 10 *cdd* मेडब्भो C °पूक्तमिति नोक्त L 11 B मेहत्थीर BF मोंव G मोघ F अर्द्धजघी C मोयरो BF मुकुलं L 12 *cdd* मेडब्भ° C °लिझ° In G लिज्झ is torn off BCF अपियता L 13 *cdd* °रिय° C तुजह In G रिउणो is torn off L 14 C *om* मोर ABE °कासियाइ C (F?) °कसयाइ G °कासियाइ C 1 hd मोणिया ABEFG C 2 hd °णिया In G from आ to आणासु l 15 torn off E adds here अथाऽनेकार्थाः L 15 A °उल्लएसु A मडा E मड्डो C वल° E बलकार° L 16 In G मोरत्तओ श्व° । मो° is torn off C °मोरत्तवो श्व° L 17 BCF मोरत्तउ In G श्व° is torn off B °चिद्रूप *cdd*. मोक्कणिया In G from असित to याइ l 2 of next page torn off

रे कम्ममोर वम्मह णसो मोरत्तओ विरहिणीण ।
तावोवयारणिहयाइ मोक्कणीए वि ताउ जं डहसि ॥ १२३ ॥

अत्र । मोरउल्ला मुधा । इत्यव्ययेषु । मोट्टाअइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

मरो मशक उलूकश्च । मड्डा बलात्कार आज्ञा च ॥ [१४०]

कण्ठे मुअम्मि अ मडो लज्जादुक्खेसु मंतक्खं ।
सिङ्खलमन्थाणेसुं मंदीरं मम्मणो मयणरोसा ॥ १४१ ॥

मडो कण्ठो मृतश्च । मतक्ख लज्जा दुःखं च । मंदीरं शृङ्खलं मन्थानश्च । मम्मणो मदनो रोषश्च । अव्यक्तवचनार्थस्तु मन्मनशब्दभवः ॥ [१४१]

तुमुलमलिणेसु मइलो सारसिदूईसहीसु अ मराली ।
मक्कोडझुणी उणापिपीलिआजन्तगुम्फरासीसु ॥ १४२ ॥

मइलो कलकलो गततेजाश्च । मराली सारसी दूती सखी चेति त्र्यर्था । मक्कोडा ऊर्णापिपीलिका । मक्कोडो यन्त्रगुम्फनार्थं राशिश्च । यदाह । ॥ मक्कोडोऽपि हि राशिर्यन्त्रमथनाय य. क्रियते ॥ इति ॥ [१४२]

मम्मक्का णायव्वा उक्कण्ठाए अ गव्वे अ ।
वुड्ढे णिवहे पिहुले मुहले जलहिम्मि अ महल्लो ॥ १४३ ॥

मम्मक्का उत्कण्ठा गर्वश्च । महल्लो वृद्धो निवहः पृथुलो मुखरो जलधिश्चेति पञ्चार्थः ॥

L 1 BF वंसह C वहम्म BF मारत्तउ C विरहणीए L 2 B °याहयाइ G याविBCF मोक्कणिए BI ताओ G *om* ताउ BI दहसि C वहसि G ह and then torn off to वाच्यक्रम्तु p 234, l 17 L 3 BF मोरआल्ला C मुधेत्यव्य° BI इति अव्य° L 6 C मरा L 7 BF मुयमि C गुअमि ABF य BI लज्जा L 8 B सिंघल° I सिंघल° BI °रम्मणा C मंमणा L मम्मणा C °रोसो L 9 BF लज्जा दुक्ख च C तु क्खं L 10 C ममणा L 11 BF °मलिणासु C सारसी° L 12 A °रुणी BF पिपीलिजंत° L 13 BF कलमल्ला C कलकलकलो C त्र्यर्था L 14 B राशिश्च B राशियन्त्र° L 15 BCF क्रियत L 16 C णायवा ACE य B गवे *add* य L 17 C बुड F बुड्ढे AE मुहर C *om* अज *add* य

सिरिवयखगवन्दीसुं महुओ कडओवणेसु मलओ अ ।
लहुअक्खित्ते कुण्डे मलिअं मज्जिअमुदिक्खिए पीए ॥१४४॥

महुओ श्रीवदाख्यः पक्षी मागधश्चेति द्व्यर्थः । श्रीरिति वदति । वाद्यते । स श्रीवदः । मलओ गिर्येकदेश उपवन च । मलिअ लघुक्षेत्र कुण्ड चेति द्व्यर्थम् । मज्जिअ अवलोकित पीतं च ॥ [१४४]

मल्लयमपूवभेए सरावकोसुम्भचसएसु ।
मंगुलमणिट्ठपावेसु मंथरं वहुकुसुम्भकुडिलेसु ॥१४५॥

मल्लय अपूपभेदः शराव कुसुम्भरक्त चपकश्चेति चतुरर्थम् । मगुल अनिष्ट पाप च । मगुलो चौर इत्यन्ये । मथर वहु कुसुम्भ कुटिलं चेति त्र्यर्थम् । मन्दवाची तु संस्कृतसमः ॥ [१४५]

ऊढाकुविए कलुसे असुइम्मि अ होइ मड्डुहिअं ।
मडुवइअं हयतिक्खे मालो आराममञ्जुमञ्चेसु ॥१४६॥

मड्डुहिअ परिणीतायाः कोपः कलुषमशुचि चेति त्र्यर्थम् । मडुवइअ हत तीक्ष्ण चेति द्व्यर्थम् । मालो आरामो मञ्जुर्मञ्चश्चेति त्र्यर्थः ॥

माणंसी माइअचन्दवहूसुं माउआ सहिउमासु ।
मुक्कलमुचिए सइरे अ मम्मुरो करिसकरिसअग्गीसु ॥१४७॥

माणंसी मायावी चन्द्रवधूश्चेति द्व्यर्थ । मनस्विवाचकस्तु मनस्विशब्दभव एव ।

L 1 E °थग° BCEF °वदीसु BF मुहुओ E कडउव° C 1 hd मलउ E य L 2 B लहुअखित्ते C (F?) लहुखित्ते *cdd* मलिय BF मथियमुदक्खिए C मज्झियमविक्खिए AE मज्जियमु° E °मुडक्खिए L 3 C नशिति BF वास्यते C वाशते L 4 C श्रीवद B मलिय L 5 B मज्जियं C (F?) मज्झिय L 6 E °पूवभे य BF सराव° ABF, C 1 hd °वसएसु L 7 C मथरं BCF वहु° E °कुडलसु BF °कुडिले L 8 B चकपश्चेति L 9 C चोर C मघर F मथर B वहु L 11 A ऊग्गे° BEF ऊढो° BF असयमि *cdd* य A मडु° or मड्डु° B मड्डु° C मज्जु° F मड्ड° F मड्डु° C 1 hd °हि ABEF C 2 hd °हिय L 12 CE (A?) मड्डु° *cdd* °वइय C °तिक्खा C °सज्जु° L 13 B मड्डु° C मज्जु° BCF °हिय BF कलुख अशुचि C °ष अशुचि B मुड° BCF °वइय L 14 B मञ्जु म° L 15 BF माणंमी BCEF माइय° A माइनद° B °वहूसु E °वहूसु E माउया L 16 A माकल° BF °मुचिए C रुइरे AC य BF व E इ BF मुम्मरा करिसकरिस° AC *om* करिस L 17 C मनस्वी° *cdd* *om* मनस्वि C शब्दशब्दभव

माउआ सखी दुर्गा च। मातृवाचकस्तु मातृकाशब्दभवः। मुक्कलं उचितं स्वैरं च। मुम्मुरो करीषं करीषाग्निश्चेति द्व्यर्थः॥

> सालीमाउलधूआपिउच्छपुत्तेसु मेहुणयसद्दो।
> मोओ अ अहिगयत्थे गिरिम्मि तह चिब्भडाईण॥१४८॥

मेहुणिआ पत्न्या भगिनी मातुलात्मजा च। मेहुणओ पितृष्वसृसुत इति लिङ्ग-परिणामेन व्याख्येयम्। मोओ अधिगतर्थिर्भिटादीनां बीजकोशश्चेति द्व्यर्थः॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां षष्ठो वर्गः॥

L 1 CG माउया BF मुक्कलं From उचित to करीषा° l 2 torn off in G C स्वैरं L 2 B मुर्मुरो L 3 In A लधूआ is illegible BEFG °धूया° BF °पिच्चपुत्तेसु. L 4 ACG मोउ A om अ CEG य BCEF °गयच्छे E गिरम्मि BF चिप्पजइण E चिब्भ°. L 5 cdd महणिया C मेहण G °णउ BF °ष्वसासुत C °ष्वसु° L 6 G मोउ BF °र्श्चि-भिटा° G वीज°॥ L 7 BCFG °ताया स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ (G om स्वोपज्ञ) E only ॥इति षष्टो (sic) वर्ग. B adds ग्रथाग्र ७०४ G संख्या ७०४

वर्गसंज्ञा चेह न व्याकरणप्रसिद्धा किं तु ज्योतिःशास्त्रप्रसिद्धेयेहादृता । ते च अकचटतपयशा इति तत्र प्रथमः स्वरवर्गस्ततः कवर्गादयः पञ्च । सप्तमो वर्गो यकारादिः । यकारस्य प्राकृतेऽसंभवात्ततो रेफादयः प्रस्तूयन्ते ॥ तत्र रादिः ।

रंगं तउए रत्ती आणा रप्फो अ वम्मीए ।
रंभो दोलाफलए कङ्गुए रल्लरालराअलया ॥ १ ॥

रंगं त्रपु । रत्ती आज्ञा । रप्फो वल्मीकः । रंभो अन्दोलनफलकम् । अभिमानचिह्नस्तु । अन्दोलणफलयसिन्दुरं रंभो । इत्याह । रल्ला तथा राला तथा राअला प्रियङ्गवः ॥ यथा ।

मेल्लिअ राअलदलणं भञ्जिअ रत्तिं च रल्लभोज्ज तुमं ।
रप्फमुह रंभचडिअं रालकरो रंगकुण्डलं णिअसि ॥ १ ॥ [१]

रड्डी वरे रसाला य मज्जिआ ण्हाविअम्मि रत्तीओ ।
भमरे रसाउरोलंबा य रसद्दं च चुल्लिमूलम्मि ॥ २ ॥

रड्डी प्रधानम् । रसाला मार्जिता । रत्तीओ नापितः । रसाऊ तथा रोलंबो भ्रमरः । रसाअशब्दो ऽयमित्यन्ये । यद्गोपालः ॥ अलिरपि रसाओ स्यात् ॥ इति । रोलंबशब्दं संस्कृते ऽपि केचिद्गतानुगतिकतया प्रयुञ्जते । रसद्दं चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

रोलबो व्व महुपिओ रसाउवसाइ तीइ पिअ अहरं ।
रड्डिरसालं पुच्छसि रत्तीअ रसद्दगावडं किमिर ॥ २ ॥ [२]

L 1 G वर्गसख्या B थांनि° C 1 hd ज्योनिशा° G °नि ज्योगास्त्रश° C °सिद्धा इहा° BG (F?) °सिद्ध्या इहा° G °दृता L 2 BG प्रथनस्वर° L 3 B यकादि BCF असभ° B om ततो E अथ pro तत्र L 4 E तओए A रप्फो cdd य L 5 C रल्ला° C 1 hd om राल, 2 hd राला G °रायलया L 6. B त्रपुः G आदोलन° L 7 BCF अदोलन° (C अद्दा°) G °फलअ° B राल L 8 CG रायला L 9 BCF मेल्लिय C G रायल° cdd भजिय L 10 C रप्फसुह BCF रम्भवडिय G °चडिय cdd णियसि L 11 C रड्डी BFG मज्जिया C 1 hd मज्झिया 2 hd °ज्झि° cdd एहाविअम्मि AG रत्तीउ L 12 C रसाअोरालम्बा AG °लवा E °रोलंम्बा BF रासदं चा चूल्लि° L 13. C रड्डी C रसाला मार्जित । रेत्तीओ BF रत्तिओ G रत्तीउ B रोलम्बो C °लम्बो G °लवो L 14 G रसाय° G रसाउ. L 15 B रोलव° C रोलम्ब° G रोलच° BCF केचित् गता° G रसद्दो B चुल्ली°. L 17 C °लम्बो G °लवु C च C °पिउ G महपिउ BF °वसई C रसाओ° G °वसाउ om ती CG पिय G य हर L 18 C रड्डि° BF रत्तीय सद° C रत्तीअ रत्तीअ रसदावा°.

रत्तयरग्गयरंजणरवया बन्धूअघट्टघडमन्था ।
रंढुअरयवलिरइगेल्ला रज्जुसिसुत्तणाहिलासेसु ॥ ३ ॥

रत्तयं बन्धूकम् । रग्गयं कौसुम्भवस्त्रम् । रंजणो घटः । रंजणं कुण्डमिति केचित् । रवओ मन्थानः । रंढुअ रज्जुः । अत्र । रंभइ गच्छति । रंपइ रंफइ तच्छणोति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । रयवली शिशुत्वम् । रइगेल्लं अभिलषितम् । रइगेल्ली रतितृष्णेति केचित् ॥ यथा ।

रजणथणिमरयवलिं रग्गयवत्थं वहं रवयहत्थं ।
रत्तयउट्टि रइगेल्लन्तो वज्झिहिसि रढुएण हरे ॥ ३ ॥ [३]

रच्छामयरत्तक्खररप्फडिआ साणसीहुगोहासु ।
रयणिद्धयं च कुमुए राओ चडए रणे राडी ॥ ४ ॥

रच्छामओ श्वा । रत्तक्खर सीधु । रप्फडिआ गोधा । अत्र रखोलइ दोलयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रयणिद्धय कुमुदम् । राओ चटकः । राडी संग्रामः ॥ यथा ।

रच्छामयरप्फडिआरयणिद्धयमोअणे रणे के वि ।
राय व्व कामअन्धा पिअन्ति रत्तक्खरं रइअ राडिं ॥ ४ ॥ [४]

राविअमस्साइअए रायगई तह जलोआए ।
रिंडी कन्थप्पाया रिप्पं पट्टे पवेसए रिग्गो ॥ ५ ॥

L 1 C रत्तेय° E °रजण° C °णचया AE बधूय° B बधूअ° G बधूय° BF °घडघट° E °घन्घर° C °मञ्झा L 2 A रढूअ BCF रहुअ° BLF °रअवलि° C °रयचलि° C गेल्लो G °गेरल्ला C रज्ज° A °सिमु° BF °हिलासे L 3 BF रत्तअ BF बंधूक C बन्धुरु G र° G रग्गअ BF कौभवस्त्र G कुसुभ° L 4 G रवउ CF रुढुअ BF रधु BFG रभइ ग° G रपइ रभइ L 5 C रजवली *cdd* रइगिल्लं L 6 BF अभिलिखित C अभिलस्थित C °गिल्ली L 7. BF °थणियरसयवलि C °घणिमरयघणिमरयवलि BF रग्गिय° C °वच्छ वहुं G रयय° L 8 G रत्तुटि रयगिल्लन्तो C °गिल्लिता BF वज्जियसि C वज्जिहसि G वज्झिहसि BF रडुएण C रडुगण L 9 C °मया E °यररत्त° C °क्खरफ° *cdd* °डिया A °सीह° C °साहु° L 10 A °णिव्वय C °णिद्दय BF कुसुए F कुमए C 1 hd G राउ A चडए L 11 G °मउ B शीधु *cdd* °डिया BF गोका L 12. B णिद्धय C (F?) णिद्दयं G राउ L 14 BF रच्छा रप्फ *cdd* °डिया° BF °रयणिय° C °णिद्दय° G °मोयणे B के चि L 15 B राओ F राउ C च BF काम° C पियति G रत्तक्खर BFG रइय C रइया L 16 *cdd* राविअम° BEFG °स्साइयए C °स्साइयए E राइगई *cdd* जलोयाए L 17. BF °प्पया G °प्पाआ C पडे 2. hd पट्टे G हेट्ठ

राविअं आस्वादितम् । राविअं रञ्जितमिति तु रञ्जे राव इति धात्वादेशे सिद्धम् । रायगई जलौकाः । रिंडी कन्थाप्राया । रिप्पं पृष्ठम् । रिग्गो प्रवेशः ॥ यथा ।

रायगइराविअस्सं पि तं जरो मन्द जं ण मिल्लेइ ।
रिंडीढंकिअरिप्पो ता कुण रिग्गं णिवायहरे ॥ ५ ॥ [५]

रिक्खो रिच्छो वुड्ढे रिक्कं थोवम्मि वायसे रिट्ठो ।
रिढुं पिक्के रिढ्ढी संघाए रिंगिअं भमणे ॥ ६ ॥

रिक्खो तथा रिच्छो वृद्धः । ऋक्षवाचकौ तु रिक्खरिच्छशब्दावृक्षशब्दभवौ । रिक्खो वयःपरिणाम इति केचित् । रिक्कं स्तोकम् । रिट्ठो काकः । रिढुं पक्कम् । रिढ्ढी समूहः । रिट्ठी खड्ग इति रिष्टिशब्दभवः । रिंगिअं भ्रमणम् ॥ यथा ।

रिक्खो वि खलो ऽरिच्छो वि रिट्ठओ रिढलिम्बरिढ्ढी अ ।
रिक्कं पि हु किं मट्ठरा रिंगन्तेहि इमे दिट्ठा ॥ ६ ॥ [६]

रिरिअं लीणे सडिअम्मि रिक्किअं रोविरम्मि रिमिणो अ ।
रिंछोली पंतीए अ रिच्छभल्लो अ रिच्छम्मि ॥ ७ ॥

रिरिअं लीनम् । रिक्किअं शटितम् । रिमिणो रोदनशीलः । रिंछोली पङ्क्तिः । अत्र रिअइ प्रविशतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रिच्छभल्लो ऋक्षः ॥ यथा ।

रिमिणत्तरिक्किअच्छीउ रक्खरिंछोलिमज्झरिरिआओ ।
मुच्छन्ति रिच्छभल्लयभीआ तुह कुमरवाल रिउवहुआ ॥ ७ ॥ [७]

L 1 *edd* राविय (twice) B रावमिति L 2 G °देशासिद्धं B °गइ BF जलूका *edd.* पृट्ठ L 3 BF रायगइ° *edd* °राविवस्स B त्त C त L 4 G रिंढी° *edd* °ढंकिय° G °रिप्फा G रिक्ख L 5 C 1 hd. वुड्डे 2 hd वुड्ड G वुड्डे G थोयम्मि E रिट्टे. L 6 ABCF रिढ BF पिक्क E पेक्के ABCF रिढ्ढी ACE रिंगिय BFG रिंघियं L 7 G ऋच्छो BF तु रिच्छरिक्खशब्दभवौ G तु ऋक्ष° L 8 BF रिढ BCF रिढ्ढी समूह G रिट्ठी खड्ग BF रिट्ठिशब्द° G ऋटिशब्द° L 9 *edd* रिंगिय BF चमणं L 10 BCF वि C कवलो *edd* रिच्छो C रिट्ठआ G °उ B रिड° C (F?) रिद° B °लिम्ब° C °लिंवि° F °लिम्ब° G °लिंव° BF °रिद्दी C °लिंलिंबरिद्धी *edd* य L 11 BF रिंगितेहिं C दिट्ठा. L 12 *edd* रिरिय *edd* सडियम्मि रिक्किय ABCFG रोइरम्मि BF रिरिणो *edd.* य. L 13. E रिच्छोली *edd.* य (twice) L 14 *edd* रिरिय *edd.* रिक्किय C सटित. L 15 *edd.* रियइ BG °पूक्त इति नोक्तः BF ऋच्छ°. L 16. C रिमिणत्ति° *edd.* °रिक्किय° B °ओ BF °रिरियाओ G °याव L 17. G मुच्छन्ति BFG °भीया C °वहुआ G °वहुया

रिन्नूडिअं च साडिअमवगणणा रीढमक्खिए रुंढो ।
सहलम्मि रुंढिअं रुंचणी घरट्टी रुअरुइ उक्कंठा ॥ ८ ॥

रिन्नूडिअ शातितम् । रीढ अवगणनम् । अत्र रीरइ राजतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रुंढो आक्षिक । कितव इत्यर्थ । रुंढिअ सफलम् । रुंचणी घरट्टी । अत्र रुंजइ रौतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रुअरुइआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

रुअरुइआए रुंढो गओ इमाए घराउ णीहरइ ।
ओ कयरीढ रुंचणिहत्थयरिन्नूडिओ अरुंढिअओ ॥ ८ ॥ [८]

रूअं तूले ऽक्कदुमे रुवी रूववइआइ रूवमिणी ।
रेणी पङ्के छिन्नम्मि रेसिअं रेवयं पणामम्मि ॥ ९ ॥

रूअ तूलम् । रुवी अर्कद्रुम । रूवमिणी रूपवती । रेणी पङ्क । रेसिअ छिन्नम् । रेवय प्रणाम. ॥ यथा ।

गयरेणी रेसिअरूविरूअगुणभूसणो मुहा वहसि ।
सव्वङ्गरेवय कुण रूवमिणिमिम जइ महेसि ॥ ९ ॥ [९]

माईसु रेवईओ रेवलिआ वालुआवट्टे ।
रेवज्जिअं उवालद्धे रेहिअअं च छिन्नपुच्छम्मि ॥ १० ॥

रेवईओ मातर । अत्र रेहइ राजतीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रेवलिआ वालुकावर्त । रेवज्जिअ उपालब्धम् । रेहिअ छिन्नपुच्छम् ॥ यथा ।

L 1 AE रिन्नूडिय B रिन्नूडिरिय C रिन्नूडियं F रिन्नूडिरियं G रिन्नूडि and अ न torn off *cd l* साडियम° C 1 hd रीन्° ACG (F?) रुन्नो B रुन्न L 2 ABFG रुन्धियं C 1 hd रुन्धि 2 hd रुन्धिय E रुढिय ACG रुअरुई A उक्कग C 1 hd उत्कठा In G उ° torn off L 3 BF रिन्नूरिय C °डियं G रिन्नूडिय BF शातित G रीढ In G राज is torn off In G from शेपू° to क torn off L 4 BCF रुन्न B रुन्धिय C (F?) रुन्धिय G रुंदिय In G णी घर is torn off C रुजइ In G from जइ to रुंचणि° l 7 torn off L 5 *cld* °रुइया L 6 C °रुइयाए C रुन्नो BCF गउ L 7 C उ C सचणि° G °हत्थअ° B °रिन्नू° In G from चूडिओ to रुन्ढ p 241 l 6 torn off B °डियउ C °न्धिअओ F °न्धियउ L 8 BCFF रूअ C तूले ABCF क्कदुम E कदुमे B रुवी BEF रुव° A °धइ° ACF °इयाइ BF °सिणी L 9 ABCF रेसिय° L 10 BCF रूअ C *om* तनम B रुवी B रुवमि° रुप° BCF रसिय L 11 C छिन्न B प्रणाम L 12 BCF रेसिय° BF रूविरुअ° C °रूविरूय° L 13 C °मिम जइ L 14 A °ईउ F रवे° *cld* °लिया F वालुया° AC वालुया° C वद्दे L 15 ACF रेवज्जियं C (F?) रेवज्झिय B रवज्झियं C °जद्दे BF रिहिअ C रेहियय BF च E च BF छिन्नपुच्छंमि A छिन्न° L 16 B रवइआ BF रलइ BF रवज्जियं C °ज्जिया L 17 BF °ज्जिय C °हिय BCF रहिय B पुच्छ

रोहिअएण वि ण चलइ रेवलिआणिवडिओ जइ वइल्लो ।
ता रेवईउ रेवज्जिएहि भो बम्भण भणेसु ॥ १० ॥ [१०]

रेअविअं खणगरिए तन्दुलपिट्ठम्मि रोट्टं च ।
रोडं घरमाणे रोररोघसा रोंकणो अ रङ्कम्मि ॥ ११ ॥

रेअविअं क्षणीकृतम् । मुक्तार्थे तु मुचिधात्वादेशे सिद्धम् । रोट्टं तन्दुलपिष्टम् । रोडं गृहप्रमाणम् । रोरो रोघसो रोंकणो त्रयोऽप्येते रङ्कार्थाः ॥ यथा ।

रेअविअसंपया तइ रिउणो रोरा अरोघसघरेसु ।
रोंकणमिलिआ कम्मन्ति रोडमुत्ताइ गहिअ रोट्टकए ॥ ११ ॥ [११]

रोज्झो अ रोहिओ रोमराइरोमूसला जहणे ।
रोअणिआ डाइणिआ रोमलयासयमुदरम्मि ॥ १२ ॥

रोज्झो रोहिओ इत्यन्योन्यपर्यायावृश्यवाचकौ । अत्र रोंचइ पिनष्टीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रोमराई तथा रोमूसलं जघनम् । रोअणिआ डाकिनी । अत्र रोसाणइ मार्ष्टीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रोमलयासयं उदरम् ॥ यथा ।

पिहुरोमराइ तणुरोमलयासइए कया वि इत्थ तुमं ।
रोज्झि व्व विअडरोमूसलरोअणिवाडयम्मि मा वच ॥ १२ ॥ [१२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

हंसे वग्घे रत्तच्छो रइजोअजहणेसु रइलक्खं ।
दइअणिरन्तरसोहिअसणाहपलिएमु राहो वि ॥ १३ ॥

L. 1 BCF रेरियण्ण C *om* ण B वलइ BCF °ज्जिया° BF जइ ल्लो L. 2 BF रेवइआ रयज्झाण्हि C °ड्डिण्हिं र वं भणेसु BF बभण L. 3 BF रेवविअ E °विय B °पिट्ठ F °पिट्ठ C °पिट्ठमि E °पट्टम्मि BF *om* रो° C रोट्ट BF व L. 4 A °राघसरोकणा C रोकणो ACE य L. 5 BF रेविविय C °निय BF मुरिधात्वादेशासिद्धं B °ञ्ज पिट L. 6. BF रार BCF राकणो BF ऽपि रङ्का° C ऽपि मन्ते. L. 7 BF °निय° B तई C रोरो L. 8 BF रारुण° BCF °मिज्जिया C °मुत्ताई BCF गरिय. L. 9 A रोज्झो C रोझा ABCF य A रोहिउ In C रोहिओ twice A °राई° L. 10 A रोअणिया C रोअणिया *edd* डाइणिया BF रोमज्जिया°. L. 11. C रोझा C °पर्यायदृश्य° BF रोचइ BF पिनष्टि इति° L. 12 °पून्क इति नोक्त C °देशे सिद्ध इति नोक्त C रोय° BCF णिया. L. 13 B मार्ष्टि इति °पून्क इतीह नोक्तः. L. 15 C राहि C 1 hd व BCF नियड° BF °रोईणियाडयमि C °वाडयमि B व्यच L. 16 *om* A L. 17 A वग्घो E वग्घ स AE रत्तच्छो C रय° 2 hd रयि° *edd* °जोय° A रई° L. 18 *edd* दइयणिरंतरसोहिअ° C पडिएसु E राहा

रत्तच्छो हंसो व्याघ्रश्च । महिषे तु संस्कृतभवः । रइलक्खं रतिसंयोगो जघनं चेति द्व्यर्थम् । राहो दयितो निरन्तरः शोभितः सनाथः पलितश्चेति पञ्चार्थः ॥

रायंबू वेडिससरहा रिक्खणमहिगमम्मि कहणे अ ।
विउलमुहलेसु रुंदो रंकिअमक्खित्तलीणलज्जासु ॥ १४ ॥

रायंबू वेतसद्रुमः शरभश्च । रिक्खणं । इत एति रेक्खणं इत्यपि । उपलम्भः कथनं च । रुंदो विपुलो मुखरश्च । अत्र रुंटइ भ्रमति रौति चेति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । रंकिअं आक्षिप्तं लीनं व्रीडितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [१४]

अच्छिणिकोचकरोडीसु रेसणी कलिरवेसु रोलो अ ।
रोडी इच्छासिविआसु कूणिअच्छे मले रोद्धं ॥ १५ ॥

रेसणी अक्षिनिकोचः करोटिकाख्यं कांस्यभाजनं च । रोलो कलहो रवश्च । रोडी इच्छा व्रणिशिबिका च । रोद्धं कूणिताक्षं मलश्च ॥ [१५]

रोहो पमाणणमणेसु रोकणी सिङ्गिकूरकम्मेसु ।
णवदंपईण अस्सुस्सणामगहणोसवम्मि लयं ॥ १६ ॥

रोहो प्रमाणं नमनं च । प्रतिरोधवाची तु रोधशब्दभवः । रोहो मार्गण इत्यन्ये । रोकणी । के रोकणिओ । शृङ्गी नृशंसश्चेति द्व्यर्थः ॥

॥ अथ लादिः ॥

लयं नवदंपत्योः परस्परं नामग्रहणोत्सवः ॥ यथा ।

तुह कुमरवाल सेसं इन्तं दट्ठूण णिसि पलायन्ता ।
असोस्सणामगहणा रिउदंपइणो लयस्स सुमरन्ति ॥ १२ ॥ [१६]

L 3 A रायछू BF रायंदू C रायच्छू E रायबू A वेडिसरह E °सरहा *add* य　L 4 C विपुल° E °मुफल्लेसु ABEF रिंकियम C रंक्रियम° L °मक्खेत्त°　L 5 BF रायद्रू C रायच्छ्रू BF इति for इत एति BCF रेक्खणमित्यपि　L 6 BF विपुल्लो B मुक्खरश्च B °पूक्तः इति नोक्त.　L 7 In G from देशे° to क्षिप्त torn off BCF रिक्रिय In G from क्षिप्तं to त्र्यर्थम incl torn off BF नीली pro लीनं　L 8 C निकोच E °कोच° G °करोडिसु C रेसुणी C रोल्ला *add* य.　L 9 C इच्छीसिवियासु ABEFG °सिवियासु *add* कूणियच्छं A रद्ध C गद्द　L 10 C सणी (sic) G रेसन्नी BG काम्य° C (F?) काद्य° B *om* च after °भाजन　L 11 G °शिविका C रोद्द BF कूणिकाख्य　L 12 B रोक्क° °सिङ्गि twice　L 13 B अणुस्स° C अणुणाम° G अन्नुन° C °सवंमि A, C 2 hd °सव्वंमि　L 14 G °भव　L 15 BFG *om* रोकणी के BF राकणीउ G रोक्कणिउ　L 16 *om* A　L 17 BF °णोत्सव C 1 hd °णोत्सय　L 18 C तुमर° C सस्स G सेसं C इति दट्टूण F दट्टूण　L 19 G अस्सुस्स° BF सुमरति

लक्खं काए लग्गं चिन्धे लंचो अ कुक्कुडए ।
गण्डुअतिणम्मि लचयं लद्दयलडहा कुसुम्भरम्मेसु ॥ १७॥

लक्ख कायः । लग्गं चिह्नम् । लग्गं अघटमानमित्यन्ये । लंचो कुक्कुटः । उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः । लचयं गण्डुरसंज्ञं तृणम् । लद्दयं कुसुम्भम् । लडहं रम्यम् । लडहो विदग्ध इत्यन्ये ॥ यथा ।

कालम्मि लचयलग्गे उड्डिअलंचो व्व गन्तुमसहो सि ।
तो तुज्झ लडहलक्खा लद्दयवसणा कहं होही ॥ १४ ॥ [१७]

लल्लक्कं भीमे लसई कामे परिहिए लइअं ।
लसुअं तेल्ले लइणी लयाइ लसकं तरुच्छीरे ॥ १८ ॥

लल्लक भीमम् । लसई कामः । लइअं परिहितम् । लइअं अङ्गे पिनद्धमित्यप्यन्ये । लसुअं तैलम् । लइणी लता । लसकं तरुक्षीरम् ॥ यथा ।

लइणीरसलसकलसुअपमुहेहिँ किं इमाइ भेसज्जं ।
लल्लक्कलसइरोगे सो चिअ तरुणो तया लइअहारो ॥ १५ ॥ [१८]

लंपिक्खो तह चोरे लंबाली पुप्फभेअम्मि ।
लउडम्मि लक्कुडं चिअ उसहे लइअल्ललाइल्ला ॥ १९ ॥

L 1 C काये B चिंधे E विंधे AC लचो E लंचू G श्लंचो *add* य L. 2 A गडय° B गडूअ° C (F?) गडूय° EG गडुय° CG लचयं BF लइन्लडहा. L 3 C *om* चिह्नं । लग्ग C °नमित्येके । लचो. L 4 BCF लचय B गडुरस° CG गडुस° L. 5 B मडह After इत्यन्ये B, and, as it seems, also F add लंचो कुक्कुटो उत्कोचवाची तु संस्कृतसम. L 6 C कालम्मि लचय° C (F?) उड्डिय° B उड्डिय° C (F?) °लचु L 7 C तुज्म C *om* लडह BF °लसा After होही । C adds इति मूलपाठः । ईसासकवयलग्गलसयलग्गअलडहअरय गुरुण आयां । अच्चुउडयनियगुणिणमियजिणीणलमाइणाणिसपत्ती The same is found in D, but still more corrupt. It is also found in BF See Corrections and Additions L 8 A लल्लक्कं G लल्लक B लसाइ य कामे A लइय BCEF लइयं G लसयं L 9 A लसुअं EG लसुय A तल्ले C लयणी L 10 G भीम G लइय परिहिस C *om* ल° परि° *add* लइयं अंगे. L 11. C °मित्यन्य C लेइणी G °क्षीर L. 12 G °लसयलसुय° BF °प्पमुहेहिं G °हेहि C इमाइ G भेसज्ज. L 13 BF चिय C 1 hd G चिय C 2 hd चिय BFG लइय°. L 14 E लंपक्खो ABFG लंबाली AE पुप्फ° C 1 hd पुप्प° 2 hd पुप्फ° G °भेयम्मि L. 15 In B लउडम्मि twice. BF लउड BCI चिय G चिउ LG लइयल्ल°

लपिक्खो चौरः । लंवाली पुष्पभेदः । लकुडं लकुटः । अत्र । लढइ स्मरति। ल्हसइ स्रंसते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । लइअल्लो तथा लाइल्लो वृषभः ॥ यथा ।

लंपिक्खहरिअलाइल्लधणो लइअल्ल कीस मूढो सि ।
लंवालीहिं जक्खं पूइअ अणुसरसु लकुडयहत्थो ॥ १६ ॥ [१९]

पउमकरा जत्थ वहू लिहिज्जए सो लयापुरिसो ।
लहुअवडो णग्गोहे लडहक्खमिअं विहडिअम्मि ॥ २० ॥

लयापुरिसो यत्र पद्मकरा वधूर्लिख्यते । लहुअवडो न्यग्रोधः । लडहक्खमिअं विघटितम् ॥ यथा ।

सा वित्ती लहुअवड क्खमसु तुमं तुह णमो लयापुरिस ।
लडहक्खमिअप्पेम्मे पिअम्मि कह णाम जीविस्स ॥ १७ ॥ [२०]

लामा य डाइणी लावंजमुसीरम्मि लाहणं भोज्जे ।
लालसलासयविहया मिउमोरेसुं वहोलए लिक्खा ॥ २१ ॥

लामा डाकिनी । लावंजं उशीरम् । लाहणं भोज्यभेदः । लालसं मृदु । लालस इच्छेत्यन्ये । लासयविहओ मयूरः । लिक्खा तनुस्रोतः । लिक्ख इत्यन्ये ॥ यथा ।

लामाउ लिक्खकण्डे घणलावंजे कुणन्ति लाहणयं ।
नासिअलासयविहया अलालससरा बिडालिल्याओ ॥ १८ ॥ [२१]

L 1 G चोर· BFG लवाली B पुप्फ° G लकुड BF लउड CG लकुट C लडइ L 2 G °पूक्ता इति BFG लइल्लो तथा L 4 *edd* °हरिय° BF °धण G लइयल्ल L 5 BFG लवा BFG पूइय C पूरिय C लडुडइहत्थो L 6 BF °करो E वहू L 7 EG लहुय° BF णिग्गोहो C °कवंमिय ABLFG °मिय E विह° *edd* °डियम्मि L 8 BFG वधूर्लि° C न्यग्रोध *edd* °मियं L 10 G लहुयवड BF रवसु G खमसु BFG नमो L 11 BF °कवमिपेम्मे C °खमियप्पोम्म G °कखमिय° *edd* पियम्मि BCF जीइस्स L 12 G मा for लामा E लामाइ डा° C °मुशीर° L 13 C लालम° 2 *ltd* लालसं° A °विहिया BCF मिस्रमोरे° E घनोलग लेखा corr from लाद्रगे BF लिकवो L 14 G लावं-जमुशीरं B उशीरं BF भाज्ज° C भेदे G मृदु L 15 *edd* लालसमिच्छे° G °विहउ C तन्तु-स्रोत 2 *ltd* स्रोतः BF °स्रोत BFG लिक्खमित्य° C लिरवमित्य° L 17 G लोहणयं L 18 *edd* सासिय° C चन्नालससरा CG वि° BF °ह° BFG °याउ

वालम्मि लिंकलीवा लिच्ची खग्गाइदोसम्मि ।
तणुईकयम्मि लिसयं लिट्टिअलोलंठिआ य चाडुम्मि ॥२२॥

लिंको तथा लीवो बालः । लिच्ची खड्गादीनां दोषः । लिसयं तनूकृतम् । लिट्टिअं तथा लोलंठिअं चाटु ॥ यथा ।

लोलंठिएहिं रञ्जसि ण मुणइ सा लिट्टिअं लिसयपेम्म ।
लिका लीव मयच्छी सलिच्चिछुरिअ व्व किं चत्ता ॥ १९ ॥

अत्र । लिक्कइ ल्हिक्कइ निलीयते । लिसइ स्वपिति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२२]

लीलो जण्णे लुंखो णिअमे सुत्तम्मि लुंको अ ।
लूणम्मि लुअं भग्गे लुग्गं तह णिसयम्मि लुंखाओ ॥२३॥

लीलो यज्ञः । लुंखो नियमः । लुंको । उत ओति लोंको । सुप्तः । लुअं लूनम् । लुग्गं भग्नम् । लुंखाओ निर्णयः ॥ यथा ।

लुअदब्भं लुग्गलयं णइपुलिणं कुणसु कीस लुंको सि ।
रे अलस इत्थ लीलो होहि त्ति सलुंखयाण लुंखाओ ॥ २० ॥ [२३]

लुरणी वज्जविसेसम्मि लुंकणी चेअ लयणम्मि ।
लूआ मयतण्हाए लेहुडलेढुक्कलेड्डुआ लोट्टे ॥२४॥

L 1 BCFG वालम्मि L 2 BF लसुआ C लिसिय A (E?) लिट्ठिय° BFG लिटिय° C लिट्टिय° C °लोलाच्छिय ABFG °ठिया E °ट्ठिया C om. य C वाडु°. L. 3 From लिको to यथा l 4. only 2 hd margin in C C लिखो G लिक्खो BCF वाल्तः G वा (sic) BCF लिसिय G लिसय· L 4 B लिट्ठिय C लिट्टिय F लिटिय G लिट्टिय C om तथा BF लोठियं (sic) C लोलाच्छिय G °ठिय L 5 BCF °एहिं BF रचसि C रव्वासि B लाट्ठिय C (F?) लिटियं G लिट्टिय BF लियस° C लिसियपेम्म L 6 BF लिहा C लिव्ही BF लीच मयच्छी CG सलिच्च° BF °छुपिय C °बुरिय 2 hd °बुरिइअ G °छुरिय BCF व. L 7 C लिसति L. 9 G छुलो णियाम ABCEF णियमे B लुहो C (F?) लुट्ठो C 2. hd लुको A लुक्को *edd* य L 10 CEG लुयं E णिसय° A लुखाउ E लुक्खाओ G °उ. L 11 G लीणो G लुड्डो B ओत ओति C उति G उत्ति B लोहो C लोव्हो G *om* लोको. L 12 G लुखाउ C 1 hd. निर्णाय: G निर्त्तय. L 13 G लुलुअ° C लुग्गलयण पुलिणं G *om.* कुणसु, has a gap after कीस and then repeats कीस B लुहो C लुड्डो 2 hd लुड्डो G *om.* सि. L 14 G हो त्ति C सुलख° G °याण BF लुखाआ G °उ. L. 15. C वज्ज° B °विरस° G °सेम्मि BF लुकणी or लुहणी C लुरुणी E लुड्डणी ABCEF चेय. L. 16. C °लेडुक° E °लँदुक° In G दुक्कलेंडु is torn off G -या E °लेड्डुआ C *om* आ लोट्टे 2 hd. °ओ E लोट्टे G लो.

लुरणी वाद्यविशेष । लुकणी लयनम् । अत्र लुक्कइ लुहइ मार्ष्टीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । लूआ मृगतृष्णा । अत्र लूरइ छिनत्तीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । लेहुडो लेढुक्को लेड्डुओ त्रयो ऽप्येते लोष्टवाचका ॥ यथा ।

हर लेढुक्के मा कुण लूअभया लुरणिसाललुकणिअ ।
पेसणलेहुडलेड्डुअखलरा मा हुज्ज इन्तदइअस्स ॥ २१ ॥ [२४]

लेढिअमवि संभरणे लोले लेहडयलोहिल्ला ।
लोट्टिअओ उववि‍ट्ठे तह लोलुंचाविअं रइअतण्हे ॥ २५ ॥

लेढिअ स्मरणम् । लेहडो तथा लोहिल्लो लम्पट । लोट्टिओ उपविष्ट । अत्र लोट्टइ स्वपितीति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । लोलुचाविअ रचिततृष्णाम् ॥ यथा ।

महुरसलोलुचाविअ लेहड णलिणीउ भसल चुम्बन्तो ।
इह लोट्टिअस्स मह रयलोहिल्लपिअस्स लेढिअ रयसि ॥ २२ ॥ [२५]

॥ अथानेकार्था ॥

लल्लं सप्पिहणूणेसु केसओसारएसु लंबो वि ।
अच्चासत्तमणोहरपिअंवएसुं तह य लट्टो ॥ २६ ॥

लल्ल सस्पृह न्यून च । लवा केशा लवो गोवाटश्चेति द्व्यर्थो लवशब्द । लट्टो अन्यासक्तो मनोहर प्रियंवदश्चेति त्र्यर्थ ॥ [२६]

I 1 B लुरणी C (F) लुकणी BF लुछइ B मार्ष्टीति L 2 B छिनत्ति इति From स्वाद to लडु I 3 torn off in G B लून इति नाम L 3 BF लडुका C F लडुआ In G from ला° यथा is torn off L 4 From लडु to लिलु torn off in G B लडुक C (F) लडुक BF लुकाणय C लुकिणय L BF लेडुअस्थलण C लणा C हुए BF इत्तदइयस्स C °दइयस्स From अत्यन्तण्ठ to °लिति° p 247 l 1 P torn off in G L 6 A लाइयम BCF लम्पि BF मपि F लाल ह L 7 A लोट्टिउ BF लोट्टियस्रो C लोट्टियआ F दिव BCF लोलुचाविय A °चाविय F चाविय BCFF रइय L 8 BCF लडिय BF लालआ C लाड्डिआ L 9 B स्वपति इति पूर इति नाम BF °चाविय C °चाविय B °हल L 10 C (F) लोलुचाविय B चाविय C लम्ड लिणीउ भसल चुम्बा L 11 B लोट्टियस्स C (F) लाडुयस्स BF लोहिल्लपियस्स C पियस्स लढिय L 12 om A L 13 C नूणेसु F एस AB उआर B लवा C (F) लवा L 14 C II पियंवएसु L 15 BF लवा C लवा 2 1 1 लवा B C 1 13 लवा B लव C (F) लम्ब C लवा L 16 B अन्यासक्त मन°

लयणं तणुमिउवल्लीसु लाइआ भूसगहिअअजिणद्धा ।
लालंपिअं पवाले खलीणआकन्दिएसुं च ॥२७॥

लयणं तनु मृदु वल्ली चेति त्र्यर्थम् । लाइअ भूषा गृहीतं चर्मार्धं चेति त्र्यर्थम् । लालंपिअं प्रवालं खलीनमाक्रन्दितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [२७]

लिहिओ तणुसइएसुं लिंकिअमक्खित्तलीणेसु ।
लुंबी थवयलया लेसा लिहिआसत्थणिद्दणीसद्दा ॥ २८ ॥

लिहिओ तनुः सुप्तश्च । लिंकिअं भ्राक्षिप्तं लीनं च । लुंबी स्तबको लता च । लेसो लिखितमाश्वस्तो निद्रा निःशब्दश्चेति चतुर्थः । अल्पशाची लेशशब्दभवः ॥ [२८]

लेड्डुक्को लम्पडलुट्टएसु लोढो अ भरिअसइएसु ।
वंगवयवंढवड्डा वाइङ्गणगिद्धबन्धगरुएसु ॥ २९ ॥

लेड्डुक्को लम्पटो लोटश्च । लोढो स्मृतः शयितश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

वग वृन्ताकम् । वओ गृध्रपक्षी । वढो बन्धः । वड्डो महान् ॥ यथा ।

चम्चइ विणटवढे आवणपिडिआउ वड्डवगमिमं ।
उग्घेत्तुआण उड्डइ आमिसपिण्डब्भमेण वओ ॥ २३ ॥ [२९]

वद्दी अवस्सकिच्चम्मि वंकवंसा कलङ्कम्मि ।
वंसी अ सिरसि माला वच्छं पासे वऊ अ लायसे ॥ ३० ॥

L 1 B °मिओ° ACE लाइया *cdd* °गहिय° C (F?) °णद्दा L 2 ABEF °पिय C लालिड्डिय ABCF पवाले L 3. BCF लअणं B त्र्यर्थ BCF लाइय L 4 BCF °पिय मवाल B °मक्रादि° L 5 A लिहिउ E °सुइएसु A °एसु *cdd* लिंकियम° A °क्वेत्त° C °खित्त° L 6 B लुवी E लुम्बी A थव्वय° A लसा ACE लिहिया° BF लिहिया° C °सच्छ° BF °णीसद्द L 7 C तन्तु BCF लिंकिय B आदोम B स्तवका C लेसा L 8 B °श्वस्ते B चतुर्थ B लेशयशब्द° L 9 A °लुट्टएसु C °लुट्टएसु E लाढो *cdd* य भरिय° BF °सइसु L 10 A °वेड° BF °वन्द° C °वड° BF °वड्डा BF वाइगण° E बाइगण° C °गिद्द° AB °वंध° L 12 *om* A L 13 B ओ for वओ BF महा व ॥ L 14 C वड्ढ विर° BCF °विढे BCF °पिडियाउ C वड्डरगामिम L 15 BF ओघेत्तुआण C 1 hd वउ L 16 C (F?) वद्दी E बद्दी E बक° L 17 *cdd* य A वत्थ E पच्छ C 1 hd उऊ 2 hd उवऊ BF लायणं

वढी अवश्यकृत्यम् । वंको तथा वंसो कलङ्कः । वंसी शिरसि माला । वच्छं पार्श्वम् । वऊ लावण्यम् ॥ यथा ।

वच्छे सवऊ दइश्रा सवंसिश्रा धम्मश्रत्थवढी श्र ।
असोससवाहवंको अवंसवंसाण ण हु होइ ॥ २४ ॥ [३०]

वम्हं रम्फे वत्थी उडए वल्लो सिसू वहू चिविडा ।
वहवट्टा खन्धव्वणमग्गा सीमाइ वत्तिवइवेला ॥ ३१ ॥

वम्हं वल्मीकम् । वत्थी तापसानामुटजम् । वल्लो शिशुः । वहू चिविडा । गन्धद्रव्यविशेषः । वहो स्कन्धव्रणः । सामान्येन व्रण इत्यन्ये । वट्टा पन्थाः । वत्ती तथा वइवेला द्वावेतौ सीमवाचकौ ॥ यथा ।

वत्थीवइवेलाए वल्लयणिव्वत्तिश्रा मह वइल्ला ।
किं दिट्ठा वहुसयडे वट्टाए वम्हवुत्तया अवहा ॥ २५ ॥ [३१]

वज्जा अहिआरे वल्लिवल्लरीविल्लरीउ केसेसु ।
वतुविच्छड्डा णिवहे वलहीववणीउ कप्पासे ॥ ३२ ॥

वज्जा अधिकारः । वल्ली वल्लरी विल्लरी त्रयोऽप्येते केशवाचकाः । वतू तथा विच्छड्डो निवहः । ऋद्धिवाची तु विच्छड्डो विच्छर्दशब्दभवः । अत्र वन्द्रं वृन्दमिति वन्द्रशब्दभवम् । वलही तथा ववणी कर्पासः ॥ यथा ।

वरवल्लरीण विल्लिविसणवज्जाइ लज्जइ कुवल्ली ।
वलहियतुं पुणन्ती ववणीविच्छड्डमज्झम्मि ॥ २६ ॥ [३२]

L. 1. C (F?) वढी श्रावश्य° BF वढी C वढी corr 2 h.l. BF शिरसि C शिरसि L. 2 B लावण्यं L. 3 DCF वच्छा BF सवंसि C सवंसिया C °श्रार BCF व L. 4 BF °वाह्न श्रवंस° C वाह° B होइ L. 5 L.रप्फे C वम्फी C वेल्ला सिसु ABCF चिविडा L. 6 E वट्° E (B?) वट्टा C खन्धवण L. 7 C वम्फी B °मुटजं B वल्लो. BF वहू वीडा C चिविडा L. 8 B पथा L. 9 C वइवेलौ L. 10 C वम्फी° BF °वनेल्लाए BF विणत्तिया C णिव्वत्तिया B वइल्ला L. 11 C दिट्ठा वहुसयडे C वम्ह°. L. 12 C वल्ल 2 h.l. वल्लरा C अहियार L. विल्लरीविल्लरीउ C वल्लिवल्लरीया L. 13. A वत्त° BF विरल्ली From वतु to °णि torn off in G, and again from °रीउ to उद्देश L. 14 C °रीउ L. 14 C वत्ता C °ति वि च 2 hd del वि G वत्त L. 15 C विच्छड्डो In G वि° is torn off C विच्छड्डा BF विच्छड्ड° L. 16 BCF चंद्र C विदि तु BCF चंद्र In G वन्द्रश is torn off C ववणी L. 17 C वल्ल° G वर BF विल्लि G वल्लरी° C °वल्ल 2 hd °वल्लाइ B कज्जइ G, C 1. h.l. कुवल्ली L. 18 C वलह° G वह CG पुणंती G ववणी°

वडहो खगभेए वसलविड्डविअलंबला य दीहम्मि ।
वप्पीओ वप्पीहम्मि वम्हलं केसरे चेअ ॥ ३३ ॥

वडहो पक्षिभेदः । वसलं विड्डं विअलंबलं त्रयो ऽप्यमी दीर्घार्थाः । विड्डस्थाने विचं अन्ये पठन्ति । वप्पीओ चातकः । वम्हलं केसरम् ॥ यथा ।

पुच्छइ वडहं वप्पीअयं च णवणीमवम्हलं दट्ठु ।
वसलसरं विड्डच्छी विअलंबलमग्गइन्तपइवत्तं ॥ २७ ॥ [३३]

णिद्दाकरीलयाए वयली वेली अ वट्टिमं अहिए ।
वइओ पीए वलिआविलमा जीवाइ चुसिए वयरं ॥ ३४ ॥

वयली तथा वेली निद्राकरी लता । वट्टिमं अतिरिक्तम् । वइओ पीतः । वलिआ तथा विलमा ज्या । वयरं चूर्णितम् ॥ यथा ।

वइए वयरवयलिदलवेलिफलरसे वि वट्टिम णिद्दं ।
ण लहइ विलमज्झुणीहि च तणुई कामस्स किंवलिअस्स ॥ २८ ॥ [३४]

वयडो अ वाडिआए वंफिअवलिआ य भुत्तम्मि ।
वाहाकुले वणायं च वद्दलं वक्कडं च दुद्दिणए ॥ ३५ ॥

वयडो वाटिका । वंफिअं तथा वलिअं भुक्तम् । वणायं व्याधकुलम् । वद्दलं तथा वक्कडं दुर्दिनम् । वक्कडं निरन्तरवृष्टिरित्येके ॥ यथा ।

तुह वाणवक्कडे वद्दले व्व हंसो रिऊ चइअ समरं ।
वंफिअसुअवलिअफलो भमरइ वयडं गओ वणायवणे ॥ २९ ॥ [३५]

L 1 C °विड° G °वड्ड° E °थियलं° ABCFG °लवला L 2 A वप्पीउ BF बप्पीहो G वप्पीउ BF बप्पीहमि CG वप्पीह° E कर ACEG (F?) चेय B वेय L 3 G वसल BFG थिड्ड BCFG विय° G °लंवल C विड° G चिड्ड° L 4 cdd विचमन्ये C 1 hd बप्पीओ G °उ C वह्मलं G केशरचर्नं य ॥ L 5 BF वडह BF om च C व BCF नव° C दट्ठु G दह L 6 BF °सर G विय° BG °लवल° C °ग्गईत° BF °पइ वत्त C °नभ्रू L 7 G निद्दा° A वेर्ला B चेली E बेली cdd य A वड्डिम BF वन्दिम L 8 AG नइउ E वईओ cdd वलिया° C °विमन्नमा AC छुसिए ABG वअर C वइर F अवर L 9 G वअली C °करिलता BF वन्डिम G वइउ L 10 B वलिया C (F?) विलिया G वइया BF ज्ञा BF वअर C वअर G चूर्सियं L 11 BFG वअर° C om फल G वम्मिणिद L 12 C विमल° BF ज्झुणीहि CG °हिं BF व cdl किन्वलियस्स L 13 cdd य वाडियाए ABCF वफिय° E विफिय° G वंकिय° cdd °वलिया L 14 E वाहा° G वयाण A om च BF वद्दल G वद्दल C वक्कण व C 1 hd दुद्दि° L 15 CG वंफिय cdd वलिय BF वणय L 16 C वद्दल C वक्कड B निरंतर° G °रित्यन्य L 17 cdd वाण° BF च BFG चइय C वइय L 18 CG वफिय° G °सुय° cdd °वलिय° G भुमरइ CG गउ C वणजेवण G वणाअ°

रज्जे वंडुअमोलीइ वडाली अ वरओ कलमभेए ।

गाईइ वल्लई वद्धयं वरं वङ्घिआ य कूवतुला ॥ ३६ ॥

वंडुअं राज्यम् । वडाली पङ्क्तिः । वरओ शालिभेदः । यो ऽसावणुरिति प्रसिद्धः । वल्लई गौः । वीणागोपीवाचकस्तु वल्लकीवल्लवीशब्दभवः । वद्धयं प्रधानम् । वङ्घिआ कूपतुला ॥ यथा ।

गोवाल किं ण रक्खसि वद्धयवरएसु वल्लइवडालिं ।
किं वंडुअं व पत्तं वङ्घिअणिअडे इमाइ जं लविओ ॥ ३० ॥ [३६]

वणवो दवाणले वज्जरा णई वसयं च सिरिखण्डे ।

सण्ढम्मि वद्दिओ तह वहडवणारा य वच्छयरे ॥ ३७ ॥

वणवो दवाग्निः । वज्जरा नदी । वसयं श्रीखण्डम् । पिष्टातकचूर्णमित्यन्ये । वद्दिओ षण्ढः । वहडो तथा वणारो दम्यो वत्सः ॥ यथा ।

वज्जरतडतिणमत्तो वहडिं मा सुय वद्दिअवणार ।
वणवपिलुट्ठो पल्लवइ गोभ वसयतरू कह वि ॥ ३१ ॥ [३७]

वत्ताइ वग्गयं पउरे वग्गेज्जो ढुमालिआ वणाई ।

गोवन्द्रम्मि वणद्धी वब्भयमम्भोअमज्झम्मि ॥ ३८ ॥

वग्गय वार्त्ता । वग्गेज्जो प्रचुरः । वणाई वृक्षपङ्क्तिः । वणद्धी गोवृन्दम् । वब्भयं कमलोदरम् ॥ यथा ।

L 1 A वडुअ° BCF वंडुअ° E वडुय° G वडुय° BF वराली ACEG य BF इ G वरउ. L 2 A गोइग A वर्लइ BF वल्लय BF *om.* वद्धय C वद्दय G वद्धइ E पर AC वद्दिया BF वन्दिया E वड्डिया G वड्डिया B °तुलं F °तुल्तं L 3 BCF वडुअ G वडुअ B रज्जे G वरउ L. 4. B प्रसिद्धि G °पल्लडीए° C (F?) वद्दय L 5 B वन्दिया C (F?) वद्दिया G वड्डिया B °तूला L 6 B न C (F?) वद्दय° G °वरए L. 7 BF वडुअं C वंडुअ G वडुअ C य B वन्दियनियडे C (F?) वद्दियणियडे G वड्डियणियडे G लविउ L 8 ABCF दवानले A वज्जुरा B वज्झरा C 1 hd. वज्ज° 2 hd वज्झर° C वणय L 9 C सढंमि B वड्डिआ C वद्दिओ A °ड A *om* तह BF वच्छयरे G °च्छर L. 10 B वज्झरा C वझरा G सिरिखंडं. G °चूर्णमि° L 11 B वड्डिओ C (F?) वड्डिओ G °उ दंड L 12 C वज्झर° 2 hd वज्झर° C °मत्त- तिडमत्तो B वड्डिय° C वद्दिय° F वद्दिय° C °वणार L 13 C वणय° B °पिलुट्ठा C (F?) °रो *edd* मिय BF वसयतरु C वत्ताइ° L. 14 BF वत्ताइ वग्गय C वत्ता य वग्गाइ E वग्गेज्जा C वग्गेज्जो A दुम्मा° *edd* °लिया B वणाई L 15 A गोवंडंमि BF °वडंमि C °वंडम्मि E °दंडम्मि G °वंडम्मि C वणद्धी E वणवद्धी A वब्भयम° BF °मंभोय° E °मम्भोय° A °मज्झंमि C °भोअ° 2 hd °ज्झ° E मज्झमि L 16 C वग्गई C वग्गया BF प्रचुर B वणद्धी F वणदी C वणद्धी

वब्भयणिलीणभमरे वणाढिसढ्ढसवणाइगूलम्मि ।
गइवग्गयं पि मा कुण पिन्न वग्गेज्जम्मि मज्झदिणतावे ॥ ३२ ॥ [३८]

लहुजलवहे वहोलो वाहलिविरया य वज्जिअं दिट्ठे ।
अत्थम्मि अ वव्वाडो पमहेसुं तह य वंगच्छा ॥ ३९ ॥

वहोलो वाहली विरओ त्रयो ऽप्येते लघुजलप्रवाहवाचकाः । वज्जिअं भवलोकितम् । वव्वाडो अर्थः । वंगच्छा प्रमथाः ॥ यथा ।

मा वाहलीउ विरयं भमेसु किं इत्थ वज्जिअ कहसु ।
तुट्टे वंगच्छेसे समयवहोलम्मि होइ वव्वाडो ॥ ३३ ॥ [३९]

वप्पीहो थूवे वहुरा य सिवा वड्डिवं च परकज्जे ।
णउलम्मि अ वग्गोओ कणिट्ठसासू वहुव्वा य ॥ ४० ॥

वप्पीहो स्तूपः । मृदादिकूट इत्यर्थः । वहुरा शिवा । वड्डिव परकार्यम् । वग्गोओ नकुलः । वहुव्वा कनिष्ठश्वश्रूः ॥ यथा ।

जं मसए वहुव्वाण वड्डिवं मज्झ कज्जवप्पीहं ।
त सहि मग्गपयाहिणवहुरावग्गोअदंसणपहावो ॥ ३४ ॥ [४०]

वंजरवहुसिवच्छीवा णीवीजेट्ठभज्जगोवेसु ।
वत्तारो वेडुल्लो अ गव्विए ववाहिओ मत्ते ॥ ४१ ॥

L 1 C वणढि° BFG °सढ्ढवणाई° L 2 *cdd* पिय BF चग्गे C °झमि मझ° BCF °तावो L 3 A वहोला E बहोलो वाहलि° A °विरउ वि AEG वज्जिय B वज्झिय C वझिय 2 hd वझिय C दिट्ठ L 4 C अच्छमि *cdd* य ABF वचाडो C वच्छाडा BF पमुहसु BFG वगत्था L 5 G विरउ B वज्झिय C वझिय 2 hd वझियं L 6 BCF वचाडो BF ऽर्थं B चगत्था BCF प्रमथा L 7 BF वाहडीउ C वाहलाइ विरइ BFG वज्जियं C वझिय L 8 C तुट्टे BFG वंगत्थेसे C सयवहो° B चचाडो CF वचाडो G वव्वा (sic) L 9 AE बप्पीहो C 1 hd बप्पीवो 2 hd वप्पीवो A बहुरा E चहुरा B शिवा A वड्डिवं BF वन्डिवं C वग्यि G वड्डिवं C व परखड्ढे 2 hd °ज्जे L 10 AE नउल° *cdd* य AG वग्गोउ In B णउ° य व° is written twice AE बहु° C वहुचा L 11 B बप्पीहो C °कूड C 1 hd बहुरा B चन्डिय C (F?) वड्डिय G वड्डिव L 12 G वग्गोवो कुकुल BF बहुव्वा C वहुचा *cdd* कनिष्ट° B °श्वश्रु C °श्वसू L 13 G मसम् C बहुचाण B वन्डीय C वड्डियं F यन्डीय G वड्डिव C मझ L 14 C °वहुरा° *cdd* °वग्गोय° C °पहोवो L 15 C 2 hd °वहुसी° G °वहुलि° BF °वत्थीवा C 1 hd णाजेट्ठ° 2 hd णीवीजेड्ड° C °गोव्वेसु L 16 A वेडल्लो *cdd* य AG °हिउ BF मत्तो

वंजरं नीवी । वहुसी ज्येष्ठभार्या । वच्छीवो गोपः । वत्तारो तथा वेड्डुल्लो गर्वितः । वयहिओ मत्तः ॥ यथा ।

मा कड्ड वंजरं मह ववहिअवच्छीव रूववेड्डुल्ल ।
ओ पेच्छइ कुडिलच्छी वहुसिआ मं सइत्तवत्तारा ॥ ३५ ॥

अत्र । वद्धणी संमार्जनी । वइरं वज्रम् । वसई रात्रिः । एते वर्धनीवज्रवसतिशब्दभवाः । वलवा यामीति वडवाशब्दस्य डस्य लत्वे सिद्धम् ॥ वज्जइ त्रस्यति । वचइ काङ्क्षति । इति धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

वंगेवड्डुवम्मीसरवइरोडा कोलकामजारेसु ।
हढमालिअवायालीसुं ववसिअवड्डुहुल्लिवहढोला ॥ ४२ ॥

वंगेवड्डू सूकरः । वम्मीसरो कामः । वइरोडो जारः । ववसिअं बलात्कारः । वड्डुहुल्ली मालाकारः । वहढोलो वाताली । वात्येति यावत् ॥ यथा ।

कयववसिएण वम्मीसरेण वंगेवड्डु व्व सरविद्धो ।
भणु वड्डुहुल्लिघरिणिं किं वहढोलो व्व भमसि वइरोड ॥ ३६ ॥ [४२]

वलयणिवलवाडिवलग्गंगणिआवाडीओ अ वईए ।
वलअंगिवलंगणिआविंगीओ वइमईए अ ॥ ४३ ॥

वलयणी वलवाडी वलग्गंगणी वाडी एते चत्वारो वृतिवाचकाः । वलअंगी वलंगणिआ वेंगी त्रयो ऽप्यमी वृतिमतीवाचकाः ॥ यथा ।

L 1. BF वंजरी G वहुल्ली B जोट्ट° CG (F?) ज्येष्ट° B चत्वारा L 2 G °हिट. L 3. B कड्ड C (F?) कड्ड G कइ *edd* ववहिय° B रूव° L 4 G उ BF पेस्थइ CG निच्छइ B वहुसिया C (F?) वहुसिया G वहुल्लिया BF °च्चत्तारो L. 5 C (F) वद्दणी In G वद्धुणी रा is torn off B वज्जं B वर्जनी° L 6 In G वज्जया is torn off BF वज्जइ L 7 G वस्यनीति CG वच्चइ B °नीति धा° In G त्तानि । इति धा° is torn off C (F?) °क्ता इति नोक्ता G नाक्ता L 8 A वंगेपड° BF वंगयडुमीसर° G वगडूइ° E वंगवड° In G वम्मी° कोल is torn off. BF °रोडा From जारेसु to च्चवड्डु° l 9 torn off in G. L. 9 *edd* °मालिय° C l hd वायालि° 2 hd वायालि° A °लीसु BF (G) ववसिय° E सिवं° CEG वड्डुहुल्लि° BF °वाला C °वहढोला L 10. From कर to मारुए p 253 l 12 torn off in G B वम्मीसरा BF ववसियं C °सियं L. 12 BF °च्चसिए° C °सिएति C व BF वंगे° CF °रिणि L. 13 C वड्डुहुल्लि° BF कि C ढोलो व BF च्चइरोड L. 14 BF च्चलयाडि° C वइवाडि° F वइवाडि A °णिया° BI G °गणिआवाडीया C (F?) °गणीया° A वईउ L. 15 E वलयगिवलं° A °णिआवेंगीउ BF णियावंगीउ C °णियाव° E °णियाव ACE व L. 16 B वलयणी वलवाडी C वृति L. 17 BCF णिया C वृतिमति°

समिइयलग्गगणिआवेंगी खन्तिवलवाडियलभंगी ।
दिहिवाडियलंगणिआ मणविन्तीयलयणी सुविहिआण ॥ ३७ ॥ [४३]

वड्डइओ चम्मयरे वच्छिमओ गब्भसेज्जाए ।
सूलप्पोइअमंसे वउलिअमहिणववरम्मि वरइत्तो ॥ ४४ ॥

वड्डइओ चर्मकारः । रथकारवाचकस्तु वर्धकिशब्दभवः । वच्छिमओ गर्भशय्या । वच्छिउडो गर्भाश्रय इत्यन्ये । वउलिअं शूलप्रोतं मांसम् । वरइत्तो अभिनववरः ॥ यथा ।

वहिणिवरइत्त किवणत्तवड्डइअ वच्छिमयगउ व्व तुमं ।
ण मुणेसि किं पि ज इह लिहेसि सूलं पि वउलिअपसङ्गा ॥ ३८ ॥ [४४]

वल्लादयं च अच्छाअणम्मि वत्थासयम्मि वत्थउडो ।
वक्खारयं रइघरे वड्डाविअमवि समाविअए ॥ ४५ ॥

वल्लादय आच्छादनम् । वत्थउडो वस्त्राश्रयः । वस्त्रनिर्मित आश्रय इत्यर्थः । वक्खारय रतिगृहम् । अन्तःपुरमित्यन्ये । वड्डाविअ समापितम् ॥ यथा ।

णववत्थउडयवक्खारयम्मि वल्लादयल्लपल्लङ्के ।
लुढिआ णिएइ वड्डाविअसकज्जा वहू दइअमग्गं ॥ ३९ ॥ [४५]

वक्कल्लयं च पुरओ कयम्मि वग्गंसिअं जुज्झे ।
वहुमासो जत्थ पई ण जाइ बाहिं णवोढवहुघरओ ॥ ४६ ॥

L 1 BCF °णिया° BF पति° C °वाडीवलयंगी L 2 C °वलंणिया BF °गणिया C °वत्ती° BF °हियाण C °हियाए L 3 BF वड्ढ° C वड्ढइओ 2 hd वड्डइओ AE °इउ A वम्मयरे E वम्मउयरे A वड्डिमउ B गज्झसिज्जाए F गज्झसियाए L 4 BF यूल° C मूल° 2 hd सुल° *cdd* °इय° BEF चउलिय° AC वउलिय° E वइरत्तो L 5 BF वन्ढइओ C वड्ढ° C (F?) वर्ढकि° BF गर्भशज्जाच्छा । वच्छिआडो C *om* गर्भशय्या । वच्छिउडो C 2 hd adds गर्भ शय्या L 6 C °श्रय BCF वउलिय B वरेइत्तो BF °वर L 8 BCF वहिणि° BF °वन्ढिइय° C °वड्डइय° C च L 9 C सुणसि BF शूलं BF वउलिय° C ओवलिय° L 10 AC अच्छायण° BCF वच्छासयम्मि C वच्छउडो E °उड L 11 BF वत्थारय A वड्ढा° BF वन्ढा° C वड्ढा° *cdd* °वियमवि A °वियए L 12 C वच्छउडो BCF वस्त्राश्रयो L 13 BF वखारय BF वन्ढाविय C वड्ढाविय L 14 C °वच्छउड° BF वल्लादइपल्लंके L 15 BCF लुढिया BF वन्ढाविअ° C वड्ढावियस° BCF दइय° L 16 BF वकल्लय *om* च C पुरउ B कयंमि BF वकसियं ACE °सिय L 17 AE वहुमासा E न A वाहि BCEF बाहिं E नवोढ° A णवोढ° AE °वहु° A °घरउ

वक्कलय पुरस्कृतम् । वग्गसिग्रं युद्धम् । वहुमासो यत्र पती रममाणो नवोढवधूगृहाद्बहिर्न याति । यदाह । ॥ प्रथमोढायाः सदनाद्यत्र पतिर्नोपयाति बहिः । स स्याद्रमणविशेषो वहुमासो ॥ यथा ।

जयसिरिणववहुआघरवग्गसिग्रङ्गणा वहिमणिन्तो ।
किं वक्कलयभुग्रवल वहुमास कुमरवाल पुण कुणसि ॥ ४० ॥ [४६]

मेहम्मि वड्डुवासो मुग्रम्मि वरउप्फवामा य ।
चणिडलए वच्छीउत्तवारिग्रा तह फले वरेइत्थं ॥ ४७ ॥

वड्डुवासो मेघः । केचिदोष्टचादिमेनं पठन्ति । वरउप्फो तथा वामो मृतः । वामस्यास्थीनि वामड्डिग्राइ । ग्रत एव वामड्डीग्रो मृतास्थीनीति न वक्ष्यते । वच्छीउत्तो तथा वारिग्रो नापितः । वरेइत्थं फलम् ॥ यथा ।

वामम्मि वारिए इह वच्छीउत्ति व्व वाहिभमिर म्हि ।
मह वड्डुवास वरउप्फमारणे तुज्झ किं वरेइत्थं ॥ ४१ ॥ [४७]

वप्पीडिग्रं च खेत्तम्मि वलविग्रवलमयवारुग्रा सिग्घे ।
वंसप्फालं पयडे चुल्लीमूले वडिसरं च ॥ ४८ ॥

वप्पीडिग्रं क्षेत्रम् । वलविग्रं वलमय वारुग्र एते त्रयः शीघ्रार्थाः । वंसप्फालं प्रकटम् । ऋजिरित्यन्ये । वडिसर चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

वप्पीडिग्रा वलविग्रं किमागग्रो वच्च वलमयं तत्थ ।
वंसप्फालं पुणइ वडिसरकम्मे ण वारुग्रा ग्रम्हे ॥ ४२ ॥ [४८]

L. 1 B वक्कलयं BCF वग्गसिय C 1 hd वहुमासो L. 2 C पतिर्नायियाति L. 3 C वहुमासा L. 4 B नव° C °वहूया BCF °सिय° B वहिम° BCF °मणिन्तो L. 5 B °भुग्रवल C °भुग्रवल F °भुयवल C वहु° L. 6 L वरउप्फवामा L. 7 L वणिड° ACE °वारिग्रा C वरइत्थं L. 8 BCF कश्चित् B उप्फो° C 1 h1 उडपा L. 9 B वाम ड्डिग्राइं C (F?) °ड्डिग्राइं C वामड्डिग्रा B वक्ष्ये L. 10 B वच्छीउ° C (F?) वरइत्थ L. 11 BF वामम्मि C वामंमि BCF वाहि° BF °भमरम्मि L. 12 C वडवास From तुज्झ to सिग्घे torn off in G C तुज्झ C °इत्थं L. 13 eld °डिय BF विलविग्र AF वलविग्र° F °मय° A °वारुग्रा F °वारुग्रा A सिग्घो G सिघ L. 14 In G पयडे चु is torn off BF चुल्लीमुले वडि From वडिसरं to खेत्त torn off in G L. 15 BCF °डिय B वलविय CF वलविय C वलमय B वारुग B वंसफाल L. 16 In G रम । ऋजिरित्यन्ये । is torn off L. 17 eld डिग्रा वलविग्रं C कमागग्र From गग्रो to वारुग्रा torn off in G C वच वलमय तत्थ L. 18 BCF पुणइ BF वडिसरे° C वडिसरकम्म BF वारुग्रा C वारुग्रा

थामम्मि ववत्थंभो कागे वसभुद्धविरसमुहा ।
कणभेअम्मि वरइओ वङ्गणसालो अ छिन्नपुच्छम्मि ॥ ४९ ॥

ववत्थंभो बलम् । वसभुद्धो तथा विरसमुहो काकः । वरइओ धान्यविशेषः । अत्र । वलग्गइ आरोहति । वग्गोलइ रोमन्थयति । वमालइ पुञ्जयति । वसुआइ उद्वाति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः । वङ्गणसालो छिन्नपुच्छः ॥ यथा ।

वसभुद्धसइ किं तुह हलिअ ववत्थंभएण जं पडिआ ।
इह वरइएसु वङ्गणसालवइल्ल व्व सोअ विरसमु॰ा ॥ ४३ ॥ [४९]

विसुवम्मि वओवत्थयवओवउप्फा वदिकालिअं वलिए ।
वहुहाडिणी वहूवरि ऊढा वहुघारिणी अ णववहुआ ॥ ५० ॥

वओवत्थ तथा वओवउप्फं विषुवत् । समरात्रिंदिवः काल इत्यर्थः । वंदिकालिअ वलितम् । वहुहाडिणी वध्वा उपरि या परिणीयते । वहुघारिणी नववधूः ॥ यथा ।

वहुघारिणिं च वहुहाडिणिं च मोत्तु गओ वओवत्थे ।
मह पुत्तो दुइए वि हु वओवउप्फे ण इत्थ वदिकालिओ ॥ ४४ ॥ [५०]

वइरोअणो अ बुद्धम्मि वङ्गणमिरं च पीणम्मि ।
वइवलओ दुणदुहए वक्कडबंधं च कसआहरणे ॥ ५१ ॥

L 1 G थमम्मि BF चव॰ C ववच्छभो A वसमुद्ध॰ BF ॰बुद्ध॰ C ॰भुड्ड॰ L 2 E ॰भेइम्मि G ॰भयम्मि C विरईओ E वरईआ G ॰इउ BF वन्ढण॰ C वइण॰ G वइण॰ ABEF य From अ to काक torn off in G L 3 C ववच्छभो BF, C 1 hd वल C ॰भुड्डो C *om* तथा CF ॰मुहो G वरइउ L 4 From सुआइ to सालो torn off in G L 5 BF वन्ढण॰ C वइण॰ L 6 BF ॰भुद्द॰ C ॰भुड्ड॰ *cdd* हलिय BF ववछेभमणा C ववच्छे॰ *cdd* पडिया L 7 B वद्धण॰ perhaps the correct form, CF वइण॰ G वइण॰ BF ॰वइल्ल C ॰वइल्लु व In G from बइल्ल to वउप्फा torn off BCF सोय BF विरस॰ L 8 BF विसुचम्मि A वउवत्थ॰ B वओचत्थ॰ C वउवच्छ॰ B ॰चउव॰ CEF वउव॰ AE ॰उप्फा C ॰वप्पा G ॰उप्पा *cdd* ॰कालिय L 9 BF *om* वहुहाडिणी A बहु॰ E बहूचरि E बहुघा॰ C 1 hd वहुप्पा॰ C ॰रणी CG य A ॰बहुआ C ॰वहूआ EG ॰वहुया L 10 BF चउवत्थ C वउवउच्छं G वउवत्थ BF चउव॰ CG वउव॰ C ॰उप्प From प्फ to हुहाडिणी torn off in G C ॰दिवकाल L 11 BCF ॰लियं BF कलित L 13 B ॰घारणि BG मात्तु C 1 hd गउ वउ॰ C ॰वच्छे L 14 C वि उ वउप्फ C इच्छ G ॰लिउ L 15 E ॰वइरो॰ C 1 hd ॰रोआणा 2 hd ॰रोअणा G य C बुद्दमि G चु॰ BFG वन्णमिरिं C वन्णसिर E ॰मिण C *om* च L 16 B ॰वइव॰ AG ॰लउ ABFG दुदुहम C ॰भम B ॰वध C ॰बध A व G कन्न॰

वइरोअणो बुद्धः । वड्डणमिरं पीनम् । वइवलओ दुन्दुभसर्पः । वक्कडवधं कर्णाभरणम् ॥ यथा ।

करुणा वइरोअण तइ वड्डणमिरबाहुपरिअधरवलए ।
सेसो चलवक्कडवधो वइवलउ व्व लुलउ जलहिम्मि ॥ ४५ ॥ [५१]

चूडम्मि वलयबाहू कलकण्ठी वणसवाई अ ।
वग्गोरमयं लुक्खे सरहे वणपक्कसावओ चेअ ॥ ५२ ॥

वलयबाहू चुडकाख्य भुजाभरणम् । वणसवाई कलकण्ठी । वग्गोरमय रूक्षम । वणपक्कसावओ शरभः ॥ यथा ।

वरवलयबाहु वग्गोरमयसरा तुह पुरो वणसवाई ।
तुज्झ पिअस्स य पुरओ ण सो वि वणपक्कसावओ सूरो ॥ ४६ ॥ [५२]

वाढी वणिअसहाए वायं गन्धम्मि उच्छुए वाऊ ।
मुहपूरिअतिणवज्जे वाली वामी अ इत्थीए ॥ ५३ ॥

वाढी वणिक्सहायः । वाय गन्धः । वाऊ इक्षुः । वाली मुखमारुतापूरिततृणवाद्यम् । वामी स्त्री ॥ यथा ।

वाउभवाडे वाढिअ वालीसद्देण भसवामीओ ।
किं रे णिरास कोहसि बोक्कडवायं णिएसि ण हु भप्पं ॥ ४७ ॥ [५३]

वारो चसए वाहा य वालुआ वाणओ वलयआरे ।
गीवाइ वाहणा वावडो कुडुम्बिम्मि वामरी सीहे ॥ ५४ ॥

L. 1 From वइरो° to वक्कड° torn off in G. BF वइरण C वड्डणमिर B वइवलसपा B °वध L. 3 *edd* वड्डणमिरबाहु° BI °पुरिय° CG °परिय L. 4 CG (F ?) *om* चल B °वधा C व In G from इबंधा to हु वल्ल° torn off L. 5 ABCF °बाहू E °बाइ *edd* य L. 6 C I b I उग्गोर AG सावय G भत्त L. 7 BG °बाहू C चूडकस From आभर° to घ्या (G उ) शरभः torn off in G B च्छल BI यथा कंठ L. 9 B °वलयबाहु° F वलयबाहु° B बाहू C (F ?) °बाहू BF °सरा पुरो तुह L. 10 C पुरा *edd* पियस्स G पि पुरउ From पुर° to ऊ in वाऊ torn off in G L. 11 F वाढी BCIF वणिअ° F वाय BIF उच्छुए C उच्छुआ A वाइ BF वऊ L. 12 ABIFG °पूरिय° C °पुरिय° C °वज्ज F वाली *edd* य C इत्थीए L. 13 B वाढी F वाय C I b I *om* वायं गन्ध C °मस्तागरित° From मारुता to गंधेए torn off in G L. 15 BF °वामीओ BF वाढिय C *om* वढिय G भस L. 16 C णिरास कोवसि वारुणि CG वाउड° L. 17 ABFI वार C I वालुआ From गुवहा to ऐ सीहे torn off in G I बलय° L. 18 A कुडुंबि (*sic*) B कुडुंबम्मि C (F ?) कुडुंबिम्मि F कुडुंबिंमि B, C 2 Ld सीहे

वारो चषकः । वाहा वालुका । अत्र वाइ म्लायतीति धात्वादेशोपूक्तमिति नोक्तम् । वाणओ वलयकारः । वाहणा ग्रीवा । वायडो कुटुम्बी । व्याकुलार्थस्तु व्यापृतशब्दभवः । वामरी सिंहः ॥ यथा ।

वाहामज्झे वामरिकडीउ वाणयवहूउ वारकरा ।
किं कम्बुवाहणाओ पेक्खिअ वायउ विमूढो सि ॥ ४८ ॥ [५४]

वारिज्जो वीवाहे वासंदी वासुली अ कुन्दम्मि ।
वावयवावणिवासाणीओ आउत्तछिद्दरच्छासु ॥ ५५ ॥

वारिज्जो विवाहः । वासंदी तथा वासुली कुन्दः । वावओ आयुक्तः । वावणी छिद्रम् । वासाणी रथ्या ॥ यथा ।

वावयकुमार वासंदिदन्त वासुलिदईइ वारिज्जे ।
जं दिक्खिओ सि ता मा वासाणि सुलहवावणि भमसु ॥ ४९ ॥ [५५]

वाउल्लो पलविरए वायारो सिसिरवायम्मि ।
वाणीरो जम्बू वायाडो कीरे किमिम्मि वाडिल्लो ॥ ५६ ॥

वाउल्लो प्रलपनशीलः । वायारो शिशिरवातः । वाणीरो जम्बूवृक्षः । वायाडो शुकः । वाडिल्लो कृमिः ॥ यथा ।

वाडिल्लो व्व पुणो रम वाणीरवणम्मि तीइ अइरुचीए ।
तुममगणिअवायारो णिग्घिण वायाडवाउल्ल ॥ ५० ॥ [५६]

L 1 BF चषकः G वाजा BG °पूक्त इति नोक्त. L. 2. G वाणउ From कारः to वः वामरी torn off in G B कुडगी C कुटुम्बी F कुडगी C 1 hd व्याकुला°. L. 3. BF वमरी. L 4 G याहा' BF °वज्जे C 1 hd. °वझे 2 hd. °वइझे BF °वडीउ C °वहूओ B चार°. L 5 BF किं किंतुवा° C किं किंतु° G कवुवाहणाउ पक्खिय BF पेक्खिय C पक्खिया From उ वि° to वावय° l 10 torn off in G C विमूढेसु. L. 6. A वासुंदी *cdd.* य C कदम्मि. L. 7. G वायवाणिवणिवासा° ABFG °णीउ C °णी उत्तच्छिद्द° G °छिद्द° A °रछासु. L 8 G चारिज्जो BF वासल्ली C कन्द. G कर: B वावओ From वावणी to वासुल्नि° torn *off in* G. BF रम्या L 10 B वाचय° BF °वत्तीइ G °दन्तीइ C °दन्तीइ against metre. L 11 G दिक्खिउ BF सुलवावणिं. L 12. A पलवुरए वाआरो AB °वाअंमि In G from *वायम्मि to* वाउल्लो *l.* 17 torn off. L. 13 A वाणिरो BF जवू C जबू यारो BF, C 2 hd वायारो E किमम्मि BF वारिल्लो. L. 14. G जवू° BF वायारो शुष्क.. L. 15. G क्रिमि. L. 16 BF °ल्लो: C अ BF पाणीरमणम्मि B असुवीए From वाडिल्लो to मगणिअ° torn off in G. L. 17. B तुमगणि° BCFG °गणिय° G °यारा B णिग्घिणि.

वालप्पं विप्पं तह णङ्गूले वाविश्रं पसारिश्रए ।
गरुडयमिगम्मि वाडिमविडोमिश्रा·वायणं च लाहणए ॥ ५७॥

वालप्प तथा विप्प पुच्छम् । वाविअं विस्तारितम् । वाडिमो तथा विडोमिश्रो गरुडकमृग । वायणं भोज्योपायनम् । अत्र वासाहू भेक इति वर्षाभूशब्दभवत्वान्नोक्त॑ ॥ यथा ।

वाडिम विडोमिएसुं वालप्पत्थोडणाइ ताव कुण ।
वाविअविप्पे सीहे पुण जम्बुअवायण होसि ॥ ५१ ॥ [५७]

वाडंतरा कुडीरे वामणिश्रा दिग्घकट्ठवाडीए ।
वावडयं वोच्चत्थं विवरीश्ररयम्मि णिद्दिट्ठं ॥ ५८ ॥

वाडंतरा कुटीरम् । वामणिश्रा दीर्घकाष्ठवृति । वावडय तथा वोच्चत्थं विपरीतरतम् । केचिद्युगपत्परिवर्तितमुखयो स्त्रीपुंसयोर्मुखेजघनकमाहु । यदाह । ॥ वोच्चत्थमोपरिष्टकमाहु स्त्रीपुंसयो परस्परत ॥ यथा ।

वामणिअन्तरवाडंतराइ सुसाइ तह तए रमिअं ।
जह सहि वावडयपिओ वोच्चत्थं अज्ज वि भरेइ ॥ ५२ ॥ [५८]

तुरयम्मि वासवारो सिरश्राहरणम्मि वालवासो श्र ।
वावोणयं विकिसे णट्ठपडिग्गाहयम्मि वामणिश्रो ॥ ५९ ॥

वासवारो तुरग । वालवासो शिरआभरणम् । वावोणयं विकीर्णम् । वामणिओ नष्टप्रत्यादाता ॥ यथा ।

L 1 F वालप्प C 2 Id लंगूल F णंगू ABF वाविय C वाव्यि F वाविये G वाविये edd °रियए L 2 BF गरुय° From म्मि to रिप्प L 3 torn off in G B वाडिम° edd मिया A लहणए L 3 B वाविये CFG वाविय L 4 G मिइ B भाज्या° G भोज्योपायनम BF वसाहू From इ to भविता° L 6 torn off in G C I bd वर्षाभिशब्द° C °त्यन्म । L 6 BF विडामएसु °त्थोडणाइं C °च्छाऊणाइं G °च्छोडणाइ L 7 edd वाविय° BF °विप्प C °जंबुय° G जंबुय° BF °वायणा L 8 A कुडीर From कुडीरे to तरा कुटीरम् L 10 torn off in G edd °णिया I दिग° B कट्ठ° L 9 B वावडयं C वावडउ F वावरय edd विवरीय° L 10 BF कुडीरं C कुटार From टीरम् to व तथा torn off in G BCF वाम णिया °वृत्ति B वावरय In G विपरीत° is torn off From युगप° to स्त्री p 2 ° L 14 torn off in G L 11 B युगपत् मुखज C दारेस्म C यदाह L 12 B वावरय° C (F°) वावच्छमोवरिट्ठ° L 13 C वामणियंतरवाडंतराइ 2 Id °भाणइ (sic) C सुत्ताइ BCF रमियं L 14 B वोच्चत्थ L 15 F सिरस्स्रिणम्मि edd य L 15 F वावो° A णट्ठपडि° C णट्ठ° A °डिग L 17 B शिर

णव्वाण रिउवहूणं वाचोणयकणयवालवासाण ।
तुह वासवारवाला वामणिआ हुन्ति कुमरवाल णिव ॥ ५३ ॥ [५९]

साणम्मि वासवालो सुरणाहे वाणवालो अ ।
वारसिआ मल्ली कणए वालंफोसवालिआफोसा ॥ ६० ॥

वासवालो श्वा । वाणवालो इन्द्रः । वारसिआ मल्लिका । वालंफोसं तथा वालिआफोसं कनकम् ॥ यथा ।

वारसिआइ महाबल सुवासवालरह वाणवालपिअ ।
तुममचिऊण वालंफोसपिओ लहइ वालिआफोसं ॥ ५४ ॥

अत्र वाहिप्पइ व्याह्रियते । वावंफइ श्रमं करोति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [६०]

वाहगणो मन्ती दद्दुरडे वायडघडो विसी सारी ।
विल्हं च धवलवसो विपित्तविहसिव्विआ विअसिअम्मि ॥ ६१ ॥

वाहगणो मन्त्री । कप्रत्यये वाहगणओ । वायडघडो दर्दुरकाख्यो वाद्यविशेषो भरते प्रसिद्धः । विसी करिशारिः । विल्हं धवलम् । अत्र विसो आखुरिति वृषशब्दभवः । विड्डा लज्जेति व्रीडाशब्दस्य तैलादिपाठात् डस्य द्वित्वे सिद्धमिति नोक्तौ । विपित्तं तथा विहसिव्विअं विकसितम् ॥ यथा ।

तुह णिव विपित्तगुण विहसिव्विअविल्हजस चत्तकरिविसिआ ।
वाहगणएहि मुक्का वायडघडवायणा हुआ रिउणो ॥ ५५ ॥ [६१]

L 1 C णड्डाण B रिऊ° L 2 C °वारवारा BCF °णिया. L 3 BF सणमि E वासवालो *cdd* य L 4 *cdd* °सिया E वाल्ल° BF *om* सवालिआफो A °वाणिया° CE °वाजिया° L 5 BCF °सिया L 6 BCF वाजिया° L 7 B °सियाइ C (F?) °सियाइ B महावल्ल C वाणपिय (sic) L 8 C वाजफोसियउ लहइ BCF वालिया° L 9 C वाहप्पइ L 11 E वाह° A °गणउ A दद्दुराड E दद्दुरडे A °घडों A सारे L. 12 B व C °वसो A *om* विपित्त B °विहेसि° C (F?) °विहि° ABE °व्विया BCF °सियमि L 13 C वाद्या° C 2 hd भारते C प्रसिद्धम् C विशी C *om* शारि L 14 From खुरिति to विपित्त l 16 torn off in G C वृष° BF विश pro विड्डा L 15 B द्वित्वे L 16. BFG सिव्विय C °सिचिय L 17 G निव B °सिव्वियाविल्ह° C 2 hd FG °व्विय° C 1 hd °चिय BCF वत्त° C (F?) °विसया BF °विसिया From रिविसिआ to णो in रिउणो l 18 torn off in G L 18 BF °णएहिं

विच्छोहो विरहे विरसं वरिसम्मि विसढो अ णीराए ।
कमलासणो विसारी विढणा पराही चमूइ विसरो अ ॥ ६२ ॥

विच्छोहो विरहः । विरसं वर्षम् । विसढो नीरागः । नीरोग इत्यन्ये । विषमवाचकस्तु विषमशब्दभवः । विसारी कमलासनः । विढणा पार्ष्णिः । विसरो सैन्यम् ॥ यथा ।

विसढ विढणा वि ण तुहं तप्पइ विच्छोहिआ तुमए ।
कामविसरेसमहुणो दिणं पि मसइ विसारिविरसं व ॥ ५६ ॥ [६२]

विहई वुन्ताकीइ विरूवे विक्खासविरुअवेलुंका ।
विलयविओलविहसा सूरत्थाविग्गपिञ्जरणेसुं च ॥ ६३ ॥

विहई वृन्ताकी । विक्खासो विरुओ वेलुंको त्रयो ऽप्यमी विरूपार्थाः । विलओ सूर्यास्तमयः । विओलो आविग्नः । विहसं पिञ्जनम् ॥ यथा ।

विक्खासविहइकच्छे विहसहत्थं पि सव्वविरुअं तं ।
विलए जं रमसि तओ वेलुंको तुह ण को वि अविओले ॥ ५७ ॥ [६३]

विग्गोवो आउलया विक्खणवितता य कज्जम्मि ।
विसिणो अ रोमसे फाडिए विरिक्कं च पिञ्जिए विहयं ॥ ६४ ॥

विग्गोवो व्याकुलभावः । विक्खणं तथा विततं कार्यम् । विसिणो रोमशः । *विरिक्कं पाटितम् । विहयं पिञ्जितम् ॥ यथा ।*

L. 1. B विच्छोहे A विरस विरसम्मि E *om.* विरसं *edd* य   L. 2 BF पण्ही चमुइ From य to नीरोग torn off in G.   L. 4 C विरुणा G सैन्य.   L. 6 From वि to काम° torn off in G BCF विच्छोहिया C तुमा तुमए.   L. 7. C °संगुमहुणो दिणंमि मसइ BF मसइं G मसइ G विसारि° BCF च   L. 8 E वुन्ताकीइ BF विरुवे C विरुवेग° E विकखासं° A °विरूय° E °विरुय° G °वेलुंका   L. 9 E विलय° ACEG (F?) °विउल° From विहसा to विहइं torn off in G C सुरत्था° C °पिंजरणेसु च.   L. 10 B *om* विहइं G विरुइ   G विलओ L. 11 B सूर्यास्तमय. C (F?) सूर्यास्तमय. *edd* विउलो   L 12. From सविहइ° to सव्वविरु° torn off in G B विरुमकच्छइ BCF तस्स°   L. 13 G अ C वओ G तउ B वेलुंको BG अविउले C (F?) अविउलो   L. 14 E °वितता E कज्जंमि.   L. 15. E विसणो BCEFG य From सा to विहयं torn off in G. B विरइं A पज्झरिय (*sic*) B पिंजिए E विहियं.   L. 16. B अथ G विलया. B विसिणो   L. 17. BF विरइं

महविक्खणविग्गोवे न भणुणिन्तीइ तइ कय वितत्तं ।
विहयालया सि जं सहि णक्खविरिक्का य पुलयविसिणा ॥ ५८ ॥ [६४]

लज्जाइ विलिअविहूणावेदूणा तहेअ वेलूणा ।
सब्भाणुम्मि विडप्पो विडओ अ विहुंडुओ चेअ ॥ ६५ ॥

विलिअं विहूणा वेदूणा वेलूणा एते चत्वारो लज्जार्थाः । यत्तु विलिअं विप्रियं तत् व्यलीकशब्दभवम् । केचित् वेलणय लज्जेत्याहुः । विडप्पो विडओ विहुडुओ त्रयो ऽप्येते राहुवाचकाः । विज्जुला विद्युत् । विलया वनिता । एतौ शब्दभवौ । तथा । विराइ विलीयते । इति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

गयविहूणे गयवेदूणो विलिअसहिए सवेलूणो ।
विडयारिबल विहुंडुअघोरम्मि विडप्पघोरो सि ॥ ५९ ॥ [६५]

धट्ठे विसारओ तह विरिज्जंयविलुंपिआ अणुगइट्टा ।
भल्लाअए विसमयं विप्पवरं तह य वेअड्डं ॥ ६६ ॥

विसारओ धृष्टः । विरिज्जओ अनुचरः । विलुंपिअं अभिलषितम् । विसमय विप्पवरं वेअड्ड त्रयो ऽप्यमी भल्लातकार्थाः ॥ यथा ।

अविरिज्जओ सि कुट्टिअ विसारय किमम्बए विलुंपेसि ।
विप्पवरोविअ गन्तुं वेअड्डवणम्मि विसमय भुञ्ज ॥ ६० ॥ [६६]

L 1 From णविग्गोवे to वितत्तं incl torn off in G L 2 G विहियालया B लक्खविरक्का BF पुलयसिविणा L 3 C लज्जाई ABCFG विलिय° E विलय° E (BG?) °विहूणा° C °वेडूणा E °वेदूणा A वेहूणविहूणा Perhaps °विडूणविडूणा is the correct reading BCFG तहेय E तह य A only य B चेलूणा F वेल्लूणा From लूणा to यत्तु torn off in G L 4 A विडउ C 1 hd वितुउ *cdd* य A विहडउ CEI विहुडओ ABCF चेय L 5 B विलिय C (F?) विलयं BCF विहूणा (B °हू° ?) BF वेल्लणा B यत्तु BG विलिय C (F?) विलय L 6 C अन्ये pro केचित् B चेलणय In G from वेलणय to ण अमुअ° p 262 l 12 torn off L 7 C (F?) विहुडआ BF विद्युल्ली विज्जुव L 8 BF विरोइ B °धुक्त C (F?) °पूक्ता इति नोक्ता L 9 B °विहूणे BCF विलिय° L 10 BCF °वल्ल B विहडु° BF °अप्पोरंमि L 11 C विरिझय° 2 hd °इझय° *cdd* °पिया C °इट्ठा L 12 C विप्पमय A वेसद्दं BCF ययद्दं E वेयडु L 13 B विरज्जओ C विहझओ 2 hd °इझ° B अणुचर BF अभिलिखितं L 14 BCF वेयड्डं L 15 B अविरिज्जिओ C आविरझउ 2 hd °रइझउ BCF कुट्टिय BCF किमम्बए C विलुपेसि L 16 B विय CF विय BF वेयण° C वेयड वण° BF विस भुञ्ज C 1 hd भुञ

सूईविद्धे विब्भेइअं चउरगइहयम्मि विक्कमणो ।
कीडे विलुंपओ णिसि च विड्डिरिल्ला विडंकिआ वेई ॥ ६७॥

विब्भेइअ सूच्या विद्धम् । विक्कमणो चतुरगतिस्तुरगः । विलुपओ कीटः । विड्डिरिल्ला रात्रिः । विडकिआ वेदिका ॥ यथा ।

एअं विडकिअटिअं पलोइउ विड्डिरिल्लवइवयणं ।
किमविब्भेइअकसय विलुपए दलसि विक्कमणगमणो ॥ ६१ ॥ [६७]

पच्छातावम्मि विणिब्बरं च कोसुम्भयम्मि विरहालं ।
विचोअयविब्भवणा उवहाणे तह विआलुओ ऽसहणे ॥ ६८ ॥

विणिब्बर पश्चात्तापः । विरहालं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । विचोअओ तथा विब्भवण उपधानम् । विभमण इत्यन्ये । विआलुओ असहन ॥ यथा ।

विब्भवणे विचोईकए भुए जूडके अ उल्लिहिए ।
जइ विरहालवईए कुवसि विआलुअविणिब्बरो होही ॥ ६२ ॥ [६८]

धाणा विलिंजराओ विअंगिअं णिन्दिअत्थम्मि ।
विक्केणुअं च विक्केज्जे विकराले विडिंचिरं चेअ ॥ ६९ ॥

विलिंजरा धाना । विअगिअं निन्दितम् । विक्केणुअं विक्रेयम् । विडिचिर विकरालम् । विडिंचिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

विरहविडिचिर अङ्गे तीइ विअगिअसहीइ फुट्टन्ति ।
मुत्ता विलिंजराउ व तुमं तु विक्केणुएत्थिरयसत्तो ॥ ६३ ॥ [६९]

L 1 C *om* विद्धे ABCF °इय F °इय BF चयोर° L 2 B विज्जिपञा C I. hd विचु° A °पउ AC *om* च BF य A विडिरिल्ल BF विड्डारिल्ला C विडरिल्ल B विडकिय AC (F?) °किया E विडंकिया BCF चेई L 3 BCF °इयं C चमुरग L 4 B °रिल्ला BCF °किया L 5 BCF ण्य BCF विडंकिय° B °ट्ठिय CF °ण्यि BF इय C पत्ताइ BCF विड्डरिल्ल° BF °वइवयण L 6 BF किमवि° C किमवि° BF °ब्भेइय° C °ब्भइय C गमण L 7 C पच्छुता° A विणिव्वरं BF विणि° C विभूंवरं 2 hd विणिविरं E °हालं L 8 A, C 2 hd (B?) विच्चा° *edd* विया° A °लुउ BCF सहणे L 9 C विणिविरं C 2 hd. विच्चा° BF विभमणमित्य° C विभायणमित्य° L 10 BCF *विचानुया* L 11 BF, C 2 hd. विच्चाई°. L 12 BF वियालुय C वियानूचाविणिपरा होहि L 13 E धाणा A °राउ A विअंगय ABFF णिदिय° A °त्थम्मि F °त्थमि L. 14 B णुय F °णुयं C विक्किज्जे BF विडिच्चिर ABF चय C चय L 15 C °गिय L. 16 BF विडिंचिय C विडंचियमित्यन्ये L. 17 CD विरहे BF °विडिंचिर° C °विडिचिर ICF °गिय° C सहीइ L. 18 BF मुत्ता CD मुत्ता BCF °राया BF विक्केणुएत्थिरयसत्तो C विक्केणुएहृत्थिरसत्तो D विक्केणुएत्थिरयत्थिणा

कोमलअबलङ्गीए विलिञ्चिली विहरिअं च सुरयम्मि ।
विप्फाडिअं च विहंडिअं च विप्पिंडिअं च णासिअए ॥ ७० ॥

विलिञ्चिली कोमलनिःस्थामतनुः । विहरिअं सुरतम् । विप्फाडिअं विहंडिअं विप्पिंडिअं त्रयो ऽप्येते नाशितार्थाः ॥ यथा ।

विप्फाडिअसाहिम विहंडिअपारेवएहि कयरावं ।
विप्पिंडिअभयलज्जं विलिञ्चिलीविहरिअं भरिमो ॥ ६४ ॥ [७०]

पुव्वण्हभोअणजलोल्लेसु विआरिआविरल्लिआ चेअ ।
भच्छिअजलहिसु विमइअविसालया तह विहाडणमणत्थे ॥ ७१ ॥

विआरिआ पूर्वाह्णभोजनम् । विरल्लिअं जलार्द्रा । विस्तारितार्थे तु तनोतेरादेशे सिद्धम् । *विमइअं भर्त्सितम्* । *विसालओ जलधिः* । *विहाडणं अनर्थः* ॥ *यथा* ।

गुणमणिविसालय तुहं विहाडणगयाण वेरिअसिसूण ।
विमइअगुरूण अंसुअविरल्लिआणं विआरिआ कत्तो ॥ ६५ ॥ [७१]

मलिणम्मि विसंवायं विअओलिअमवि विअंसओ वाहे ।
णट्ठे विऊरिअं तह कोलाहलयम्मि विमलहरो ॥ ७२ ॥

विसंवायं तथा विअओलिअं मलिनम् । विअंसओ व्याधः । विऊरिअं नष्टम् । विमलहरो कलकलः ॥ यथा ।

L 1 BCF °अबलं° E °लंगिए C °घिल्ली ACE विहरियं BF विराहिय. L 2 *cdd* °डिय ABEF विहंडिय C °डिय प (delet 2 hd) A विप्फिडिय BF विप्पंडिय CE °डिय B नासियए CE (F?) णासियए. L 3. B विलिञ्चिरी C (F?) विलिंचिल्ली BCF °निस्थाम° BCF विरहिय BF विप्फोडियं C °डिय BCF °डिय L 4 BCF विप्पंडिय L 5 BCF °डिय° (twice) C °साहियम B °यमहिं C (F?) °वरोहिं. L 6 B °डिय C (F?) विप्पडिय° B विलिञ्चिरी° C (F?) °घिरी° BCF °रिय BF भरिमे. L 7. BF पुव्वस° C °भोयण° *cdd* वियारिय° C °विल्लिया ABE °ल्लिया F विरिल्लिया AC चेय BF चेव L 8. ABCF भच्छिय° *cdd.* विमइय° C 1. hd °मणच्छे L. 9 BCF वियारिया BCF पूर्वाह्ण° C 2 hd पूर्वाह्ण° BF विरल्लियं C वरिल्लियं 2 hd विरिल्लिय C जलार्द्रे B °देशासिद्धं L 10 BCF विमइयं B भरिसत. C °डनं L 11. C वरियसिसूण L 12 BCF विमइय° B °गुरुण CG अंसुय° *cdd.* °ल्लियाणं BCF वियारिया L. 13 From वाय to लिअ l. 15 torn off in G. A विमवउलियं विमयराउ B वियलिअमवि C (F?) वियलियमवि 2. hd विउलि° E °लियम° E वियसओ ABF °सउ C वाहो E वाहे. L 14 *cdd* °रिय L 15 B तथा विउलिय C (F?) तथा विउलिअ C वियसओ G °सउ B °रिय CG (F?) °रिय L 16 B °कल

मयणविग्गंसय विग्गओलिओ विसंवायकम्मणा तं सि ।
जलहरविमलहरविऊरिआ विरहिणीउ जं हणसि ॥ ६६ ॥

अत्र । विहोडइ ताडयति । विउडइ विप्पगालइ नाशयति । विच्छोलइ कम्पयति । विढवइ अर्जति । विरोलइ मथ्नाति । विअट्टइ विलोट्टइ विसंवदति । विसूरइ खिद्यते । विसट्टइ दलति । विहीरइ विरमालइ प्रतीक्षते । विडविड्डइ रचयति । एते धात्वादेशेपूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७२]

कालें कज्जअयाणो विलुत्तहिअओ तरङ्गए वीली ।
वीची लहुरच्छा वीसुं जुअए वीलणं च पिच्छिलए ॥ ७३ ॥

विलुत्तहिअओ यः काले कार्यं कर्तुं न जानाति । वीली तरङ्गः । वीची लघुरथ्या । वीसुं युतकम् । पृथगित्यर्थः । सामस्त्यवाचकस्तु वीसुंशब्दो विष्वक्शब्दभवः । वीलणं पिच्छिलम् । अत्र । वीसालइ मिश्रयति । वीसरइ विस्मरति । एतौ धात्वादेशेपूक्ताविति नोक्तौ ॥ यथा ।

जं णिसि वीचीए जलवीलीगयवीलणत्तणाइ तुमं ।
ण गओ सि हविअ वीसुं तं दइअं ता विलुत्तहिअओ सि ॥ ६७ ॥ [७३]

वुप्फं च सेहरे गहगहिए वेप्पो पसुम्मि वेंढी अ ।
वेलं च दन्तमंसे वेणो विसमे णईतूहे ॥ ७४ ॥

वुप्फं शेखरः । वेप्पो भूतादिगृहीतः । वेंढी पशुः । वेलं दन्तमांसम् । वेलेत्यन्ये । वेणो विषमः सरिदवतारः ॥ यथा ।

L 1 G °वियसय विग्ग-उ विसवाय° BCF °कमणा L 2 BCF °हराविऊरिया B विरहि° C °णीउ. L. 3 BCF विग्गोडइ BF विप्पगाज्जइ नाशयति L 4 BF विढइ C मर्जयति In G from मर्जति to विजालइ torn off BF विच्चइइ C विढइ L 5 BF खिद्यति. C विहारइ C विढ° G °विट्टइ L 7 काले क torn off in G E कज्जायपाणो A विलित्त° G विलुत्त° ACE °हियया G °हियउ L 8 A °रत्था BF जुयम C जस्यम E जुयम BF पवीलण च पिच्छलम L 9 BF विलुत° C 1 hd विलहियउ 2 hd. °हियओ G °यउ From लौ to युतकम् torn off in G L 10 BF वीस G सामर्थ्यवाच्य° वीसुं° BF विष्वग्शब्द° G विष्वक° L. 11 C पिच्छलं C विसालइ B मिश्रयति L 12 C एते From पूक्ताविति to जलवीली° torn off in G L. 13. BCF निसि वीचीए C °गय° L. 14 BF णागया ण CG गउ edd हविय BF दइ (sic) C दइउ G दइय C हियउ G °हियउ. L. 15. A वुप्प E वुप्फ D व AG वेप्फो BF वप्पो C विप्पा E वेप्पे A वेंटी BCF वंढी From ढी to णईतूहे torn off in G AB य C (F ?) दा L 16 C 1 hd व A दन्तमंसे C विसामणईतूहे BF णइ° A णईसारे. L 17 B वप्पो C विप्पा (F ?) C °हीता BCF वेंढी G वेण्डी C मांसं B °मांसे°. L. 18 G विणा

वेंढिं हरिाउं जसे धावसि वेप्पो व्व विप्प जडवुप्फ ।
तो वेणाओ पडिओ पडिअदसणमूलवेल लहसु फलं ॥ ६८ ॥ [७४]

वेत्तं च अच्छवत्थे विडम्बणाए अ वेलंबो ।
वयणिज्जे वेणिअवेसणा य मउअम्मि वेअल्लं ॥ ७५ ॥

वेत्तं अच्छवस्त्रम् । वेलंबो विडम्बना । वेणिअं तथा वेसणं वचनीयम् । वेअल्लं मृदु । वेअल्लं असामर्थ्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

वेअल्लवेत्तमेअं अवेणिअं पामराण दंसन्तो ।
असाणत्तणवेसणवेलंबं लहसि वणिउत्त ॥ ६९ ॥

अत्र वेसणं ओष्टयादिकं केचित्पठन्ति । [७५]

वेसाइ वेल्लरी वेइआ सलिलहारिणीए अ ।
वेंढिअवेप्पुअवेरिज्जा वेढिअसेसवासहाएसु ॥ ७६ ॥

वेल्लरी वेश्या । वेइआ जलहारिणी । अङ्गुलिमुद्रावाचकस्तु वेदिकाशब्दभवः । वेंढिअं वेष्टितम् । वेप्पुअं शिशुत्वम् । भूतगृहीतमित्यन्ये । वेरिज्जो असहायः । एकाकीत्यर्थः । वेरिज्जं साहायकमित्यप्यन्ये । यदाह गोपालः ॥ असहायं वेरिज्जं साहायकमपि च केचिदिच्छन्ति ॥ यथा ।

अन्धारवेंढिआसुं दिसासु जं भमसि दिअर वेरिज्जो ।
गयवेप्पुअ तं णूण तं वेल्लरिवेइआहि हरिओ सि ॥ ७० ॥

L 1. B वेंढि CG वेंएिड B, C 2 hd F हणिओ From उं to पडिअ° *om* G BF वेप्पे C विप्पा घ BF जलवुप्फ L 2 *cdd* वेणाउ *cdd* *om* पडिआ *cdd* पडिय° BF °सूल° G मूण-हसु L 3 E वित्त C °वच्छे BF विडंवणाम C विलंवणाए *cdd* य E वेजबो B वेजंबो L 4 B विणिय° AEFG वेणिय° C वेणिया° G °वेसया ण म° BF, C 2 hd. मआम° E वेयल्ल L 5 BG वेलंबो F वेडबो C विलबना *cdd* वेणियं In G नीयं वे° torn off L 6 BG वेअल्लमसाम° L 7 G वयल्ल° *cdd* °मेयं अवेणिय L 8 BF असाणत्तण° From °णत्तण to चकस्तु l 12 torn off in G B °वेजंवं C (F?) हलसि L 9 B वेसणमोष्टयादिक C (F?) वेसपणमो° L 10 BF वेसाइ \ वेल्लिरी C 1 hd विल्लजी E विल्लरी *cdd* वेइया *cdd* य L 11 A विएिढअ° B वेडिय° CE (F?) वेएिढय° E °वप्पुवेरिज्जा ABCF वेडिय°. L 12 BCF वेल्लिरी BF *om* वेश्या BCF वेइया L 13 BF वेंटियं C विएिढयं C 2 hd वेएिढय G वेएिढय B वेटित C वेधुयं G °गृहीतमप्यन्ये From रिज्जो to असहायं l 14 torn off in G B ऽसहाय C असहाय L 14 B सहायक°. L. 15 B साहायकमप BCF *om* च C *om* from दिच्छन्ति to दिअर L 16 BF °वेढियासुं G °वेएिढयासु C दियर From रिज्जो to म वेल्लइ torn off in G L 17 C °वेप्फप्प यं B प्पूणं F प्पूलं BF वेल्लरि° C वेल्लिरि° BCF °वेइयाहिं B हरिरिओ सि C 1 hd हरिउ

अत्र वेल्लइ रमते इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [७६]

मणिआरघरोलीसुं वेडिअवेसंभराओ अ ।
वेलुलिअं वेरुलिए वेअडिअं तह य पच्चुत्ते ॥ ७७ ॥

वेडिओ मणिकारः । वेसंभरा गृहगोधा । वेलुलिअं वैडूर्यम् । वेअडिअं प्रत्युप्तम् ॥ यथा ।

वेसंभरासिरोमणिवेलुलिआहरणमुप्पलच्छीए ।
वेडिअ जइ देसि तुमं होसि तओ तीइ हिअयवेअडिओ ॥ ७१ ॥ [७७]

वेडइओ वाणिअए कलुससुराए अ वेंढसुरा ।
भमरम्मि वेणुणासो संकडए वेडिकिल्लं च ॥ ७८ ॥

वेडइओ वाणिजकः । वेंढसुरा कलुषा सुरा । वेणुणासो भ्रमरः । वेडिकिल्लं संकटम् ॥ यथा ।

महुपाणन्धे अम्हे णिए वि वेडइअ वेणुणासे व्व ।
किं लोअवेडिकिल्ले वेंढसुरं देसि पाणिअं खिविअ ॥ ७२ ॥ [७८]

वेवाइअमुल्लसिए वेल्लाइअमवि अ संकुइए ।
वेसक्खिज्जं उसहम्मि वोवालो ॥ ७९ ॥

वेवाइअं उल्लसितम् । वेल्लाइअं संकुचितम् । वेसक्खिज्जं द्वेष्यत्वम् । अयमोढयादिः प्रायेण । वोवालो वृषभः ॥ यथा ।

L 1 C रमतेति B °पूक्त इति नोक्तः L 2 BF मणियाघरो° CEG मणियार° E °लीस cdd वेडिय° ABFG, C 1 hd °राउ cdd य L 3 A वेरुलियं BCEF °लिय G °लिय ABFG °डिय From तह to सभरा torn off in G E च L 4. CG वेलु° BCFG °लियं. L 5 BF प्रलुत्तं L 6 C वेसभरा° cdd °लुलियाह° BF °णसुप्पल° L 7 cdd. वेडिय From मं हो° to आडिओ torn off in G C होसी तउ BCF हिययवेयडिओ L 8 AG वेडइउ E वाणियए G चाणियए B कलुस° E कलुसु° cdd य A वेंड° EG वेएट° L 9 BF वोणुणासो B सकडए E वेडिकल्ल L 10 G °इउ BCF वेंटसुरा G वेएट° From लुषा to वेडि° torn off in G C 1 hd विणुसासो 2 hd वेणुसासो L 12 C अम्ह C ति G वे BFG वेडइय C om वेडइअ C °सासे C 1 hd च G च्च L 13 C कि cdd लोय BCF वेंट° G वेएट° B °सुरा C (F?) °सुर BCF पाणिय G याणिअ cdd खिविय L 14 B वेवाविय° ACE (F?) वेवाइय° ABF वेल्लाइयम° C वेल्लोइयम° E वेल्लाइयम° In G from वाइअ° to वि torn off. cdd. य BF सकुइए L 15 ABCF वेसत्त° E वेसिन्न° G वेसिल° BFG वेसखिज्ज C1 hd °खिझ 2 hd °खिझं E वेसिखिज्ज B उसहंसि E वोवा° L 16 cdd °इयं (twice) C वेसन्देसं 2 hd °इहं F °खिज्ज L. 17 B अयमोण्पा° From प्रपा° to यथा torn off in G

अमुणिअवेसक्खिज्जं लज्जावेल्लाइअं इमं बालं ।
वेवाइअरोमञ्चो किं रे वोवाल छिप्पेसि ॥ ७३ ॥

अत्र वेरुलिअं वैडूर्यमिति शब्दभवम् । वेअडइ खचति । वेहवइ वञ्चति । वेमअइ भनक्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७९]

वोकिल्लो घरसूरे तह वोज्झयवोज्झमल्लया भारे ।
अणुचिअवेसम्मि अ वोमज्झो वोरच्छवोद्रहा तरुणे ॥ ८० ॥

वोकिल्लो अलीकशूरः । वोज्झओ तथा वोज्झमल्लो भारः । वोमज्झो अनुचितो वेषः । वोमज्झिअं अनुचितवेषग्रहणमिति तु अस्यैव णिगन्तस्य सिद्धम् । वोरच्छो तथा वोद्रहो तरुणः । वोद्रहो ओष्ठ्यादिः प्रायेण ॥ यथा ।

वोकिल्लय वोरच्छय असिवोज्झं फलयवोज्झमल्लं च ।
किं वहसि वोद्रहीणं मज्झे एसो खु वोमज्झो ॥ ७४ ॥ [८०]

वोहारं जलवहणं णहसि अ चोद्दसिछणम्मि वोरल्ली ।
वोसिअमुब्भुआणे भरिउल्लुट्टम्मि वोसट्टं ॥ ८१ ॥

वोहारं जलस्य वहनम् । वोरल्ली श्रावणशुक्लपक्षचतुर्दशीभव उत्सवविशेषः । केचिदिमामपि वोरल्लीमाहुः । वोसिअं उब्भुआणं । उन्मुखगतमित्यर्थः । वोसट्टं भृतोल्लुठितम् ॥ यथा ।

L 1. *cdd* अमुणिय° C °खिज्ज G °खिज्ज BFG °ल्लाइयं C °ल्लाइमं *cdd* बालं L, 2 *cdd* वेवाइय° C वोर BF छिप्पेसि C छिप्पेसि (?) L 3 BCF °लिय G °लिन्द From ति to यइ torn off in G BF खज्झति C विहवइ L 4. C विमअइ G वेमयइ B °पूक्ता L 5 G तया BF *om* वोज्झय° C वोज्झय° E वोज्झय° C °वोज्झ° E भारो From भारे to च्छवोद्रहा torn off in G L 6 ABEF °चिय° C °विय° ABCF य BCF वोमज्झो C वोमज्झो C 2 hd °वोड्हा E °वोद्रह BF भरुणे L 7 C वोकिल्लो BCF °सुरः B वोज्झओ C वोज्झ° 2 hd °ज्झ° (F?) also next word G °उ From तथा to रः torn off in G BF वोमज्झो C °ज्झा BF अनुचितो L 8 From तो to सिद्धम् torn off in G BF °ज्झियमनु° C °ज्झियमनु° L 9 C *om* तथा From प्रा° to अल्ल° torn off in G B ओष्ठ्या° G उठया° L. 10 C वोकिल्लय B °वोज्झं C °वोज्झ (F?) B °वोज्झमल्ल C °वोज्झ° (F?) L 11. BF मज्झे C मज्झे BF वोमज्झो C वोमज्झो. L 12 E वोहार A जलयवहणं EG य A वोद्दसि° E °दहसि° C °च्छणंमि E °छणम्मि वो° From चोद्दसि° to काइनि p 268 l 12 torn off in G L 13 ABCF वोसियमु° (A सं°?) E वोरसियमु° ABCF °मुब्भुयाणे E °मुउभुयाणे E वोसट्ट L 14 B *om* पक्ष. B उच्छव° L 15 B किंचदिमामपि BF वारल्लीमाहुः C वेरेल्लामाहु BCF वासियं B उब्भुयाणं C (F?) उउभुयाण B उन्मुख°

अंसयवोसट्टच्छी वोसेअहिआ य विरहतावेण ।
कह पेच्छे वोरल्लि वोहारमिसा किमित्थ सहि णेसि ॥ ७५ ॥

अत्र । वोक्कइ विज्ञपयति । वोलइ गच्छति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८१]

वोकिल्लिअं च रोमन्थे तह वोभीसणो वरायम्मि ।
दारेगदेसखेत्तेसु वडो अ वणो ऽहिआरसवचेसु ॥ ८२ ॥

वोकिल्लिअं रोमन्थः । वोभीसणो वराकः ॥ यथा ।

उप्पाइउमसमत्था जे चव्विअचव्वणं कुणन्ति कई ।
वोभीसणा फुडं ते वोकिल्लिअकारिणो पसुणो ॥ ७६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

वडो द्वारैकदेशः क्षेत्रं चेति द्व्यर्थः । वणो अधिकारः श्वपचश्च ॥ [८२]

वंठो अकयविवाहयणिण्णेहयखण्डगण्डभिच्चेसु ।
तणुबलिअभूअगहिएसुं वप्पो वसमच्छरत्तेसु ॥ ८३ ॥

वंठो अकृतविवाहो निःस्नेहः खण्डो गण्डो भृत्यश्चेति पञ्चार्थः । वप्पो तनुर्बलवान् भूतगृहीतश्चेति त्र्यर्थः । क्षेत्रवाचकस्तु वप्रशब्दभवः । वसं धच्छं रक्तं च । अत्र । वले निर्धारणनिश्चययोः । वणे निश्चयविकल्पानुकम्प्यसंभावनेषु । एतौ शब्दानुशासने निपातावुक्ताविति नोक्तौ ॥ [८३]

झाडझडीसु वडप्पं वरडी तेलाडिदंसभमरेसु ।
विअसन्तकलयलेसुं वयलो सेणाणउलेसु वल्लाओ ॥ ८४ ॥

L 1 BF असुअ° BCF °रिया C निहर° (F?) L 2 BF *om* वोरल्लि C वोरिल्ल C किमिच्छ B सह L 4 B वेकि° L वोकि° *cdd* °ल्लियं B य E वोभी° BF वोभीणो C विरायम्मि L 5 BF दारगदस° B घडा BCF अ C आ C 2 hd वेणो ABF ऽहियार° C अहियार° L 6 B वोकिल्लय C (F?) °ल्लिय L 7 BF उप्पाइउम° C °समच्छा BF चव्विय° C वचियवचण B कइ L 8 BF फुरं B वाकिल्लय° C वोकिल्लिय° F वोकिल्लय° C विसुणो L 9 E अथाऽनेकार्थाः *om* A L 10 C वेडो C वेणो B ऽधिकार L 11 A वण्ठो E वणा C °णिणेहस° C 2 hd *del* ख BF °गडभिभि° E °भित्तेसु L 12 A °बलिअ° BCEF °बलिय° C °भूय° BF °भूअहिगम्मसु A °गसु B °मरधरत्तसु. L 13 BCF निस्नेह L 14 B °वंञ° L 15 BF वन्ने C वेल्ले C *om* यों । वणे निश्चय BCF °कम्पसं° L 17. BF ज्झाडझाडीसु A °झाडीसु C °हराभम° L 18. ABEF वियसत° C विअसत° A वलाउ

वडप्पं लतागहनं निरन्तरवृष्टिश्च । वरडी तैलाटी दंशभ्रमरश्च । दंशाश्चासौ भ्रमरश्चेति विग्रहः । यदाह । वरडी तैलाटी स्यादिति । दंशभ्रमरविशेषो वरडीति च । वयलो विकसन् कलकलश्चेति द्व्यर्थः । वल्लाओ श्येनो नकुलश्च ॥ [८४]

खेत्ते घरे अ वलयं सुन्दरबहुसिक्खिएसु वत्तड्डो ।
वयणं मन्दिरसेज्जासु वप्पिणो खेत्तउसिएसु ॥ ८५ ॥

वलयं क्षेत्रं गृहं च । वत्तड्डो सुन्दरो बहुशिक्षितश्चेति द्व्यर्थः । वयणं मन्दिरं शय्या च । वप्पिणो क्षेत्रमुषितश्च ॥ [८५]

वल्लरमरसमहिसक्खेत्तजुवसमीरणिज्जलवणेसु ।
सालविडङ्केसु वरंडो साहेज्जविकचेसु वग्घाओ ॥ ८६ ॥

वल्लरं अरण्यं महिषः क्षेत्रं युवा समीरो निर्जलदेशो वनं चेति सप्तार्थम् । वरंडो प्राकारः कपोतपाली चेति द्व्यर्थः । वग्घाओ साहाय्यं विकसितश्च । अत्र । वलइ आरोपयति गृह्णाति च । वफइ वलति काङ्क्षति च । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८६]

अङ्गम्मि वट्टमाणं गन्धद्दव्वाहिवासभेए अ ।
वत्थाहरणम्मि तहा अब्भुदयावेअणम्मि वड्ढवणं ॥ ८७ ॥

वट्टमाणं अङ्गं गन्धद्रव्याधिवासभेदश्च । वड्ढवणं वस्त्राहरणमभ्युदयावेदनं चेति द्व्यर्थम् । अत्र वरहाडइ निःसरति धात्वोऽर्थान्तरे ऽपीति [सिद्धहेम° VIII, 4, 259] निषेधति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [८७]

L 1 C तेलाटी C दंसण्णा° L 2 C तेलाटी L 4 *edd* य E वलयं B °वहु° E °सक्खिएसु ABCF वत्तड्डो (C °ड्डो ?) L 5 BF मदर° E सिज्ज° C सज्ज° E °आसिएसु L 6 B वत्तड्डा C (F?) वेत्तड्डो B वहु° L 7 B °मुषितश्च L 8 AD वल्लरम° BCEF °सलन° B °णिज्जल° L 9 BF °विडङ्केसु E विच्कसु BCF साहिज्ज° E °विकसेसु L 10 BF निर्झरेशो C निर्जरदेशो C सप्तार्थ L 11 BF वरडो प्राकार B द्व्य (sic) B विकसितश्च L 12 B वलइ B गृह्णाति C गृह्णाति BF वफइ वलति C वफइ वलयति BF काङ्क्षति From च to ए 'मङ्ग' torn off in G L 14 B वड्डमाणं BF धगध° C गध° ABEF °गधद्रव्या° E °भेअ *edd* य L 15 C वच्छा° (I ?) B °भरणंमि A °णंमि AE वेयणम्मि AC वड्ढवणं (F?) B°वन्द° L 16 C वड्ढमाणं (F?) B वन्द° BF वन्दवणं C वड्ढवणं G वड्ढवणं From वस्त्राहरणं to वाऽर्था° torn off in G I 17 B धातवो ऽर्था° पीति C ऽर्थां°• I 18 G निषेधति धात्व–दति

वाउत्तो विडजारेसु विल्लमच्छे विलसिए अ ।
ठाणविचालेसुं विक्खंभो दीहजघणेसु विक्खिसं ॥ ८८ ॥

वाउत्तो विटो जारश्च । वायउत्तो इत्यन्ये । विल्लं अच्छं विलसितं च । विक्खंभो स्थानमन्तरालं च । विस्तारवाचकस्तु विष्कम्भशब्दभवः । विक्खिसं आयतं जघनं च । अवतीर्णमित्यप्यन्ये ॥ [८८]

विडिमो सिसुमिअगण्डेसु दिट्ठीसन्तएसु विव्वाओ ।
खलभिक्खवेज्जवाविअदाणेसुं विप्पयं चेअ ॥ ८९ ॥

विडिमो बालमृगो गण्डकश्चेति द्व्यर्थः । विव्वाओ अवलोकितो विभ्रान्तश्च । विप्पयं खलभिक्षा वैद्यो वापितं दानं चेति चतुरर्थम् ॥ [८९]

विड्डिरमाभोगरउद्देसु विलासजघणेसु विच्छेओ ।
विहिगोसेसु विहाणो संझाचोरेसु अ विआलो ॥ ९० ॥

विड्डिरं आभोगो रौद्रं च । विच्छेओ विलासो जघनं च । विहाणो विधिः प्रभातं च । विआलो सध्या चौरश्च ॥ [९०]

विरहो रहकोसुम्भेसु वित्तई गव्विविलसिएसुं च ।
परिपाडिअम्मि विचिए विरलम्मि अ विच्छिअं होइ ॥ ९१ ॥

विरहो एकान्तं कुसुम्भरक्तावस्त्रं च । वित्तई गर्वितो विलसितं च । वित्तई गर्व इत्यन्ये । विच्छिअ पाटितं विचितं विरलं चेति त्र्यर्थम् ॥ [९१]

L 1 A वाउल्लो *edd* य L 2 From ठाण° to घणेसु torn off in G A °विचालेसु BCF °विवालेसु AG °जहणेसु AC विक्खित्त BF विखिस G विक्खित्तं L 3 BCDF वाउअत्तो G अस्थ L 4 From विष्कम्भ° to वत torn off in G C °शब्द । B विक्खिप्प F विखिप्प L 5 C °मित्यन्ये L 6 B सिसु° BCEFG °मिय° C दिठ्ठ° G दिट्ट° C विघाओ G वेव्वाउ A °उ L 7 BF °विज्ज° C 1 hd °विज्ञ° *edd* °वाविय° G °णेसु ABCF चेय From चेअ to कश्चेति torn off in G L 8 B बाल° BCF विघाओ G °उ L 10 B विड्डुरिमा° C (F?) विड्डुरमा° G विटिरमा° C °जहणेसु From घणेसु to सु विहा° torn off in G BF विच्छेउ A विछरउ L 11 A विहाणो विहिपहाए सझा° F संज्झा° In A चोरेसु अ not legible G य BCFG वियाला L 12 BF विड्डुरिल्ल C विड्डिरं G विच्छेउ. L 13 *edd* वियालो B सध्या L 14 C °कोसु° C वित्तुंई In G from विरहो to गव्वि° torn off L 15 E पारि° BCEFG °डियम्मि In G विचिए विर° twice G य BCF विच्छियं G विच्छिअ L 16 B वित्तइ C 1 hd (F?) वित्तुंई From गर्विता to च्छिअ torn off in G C वित्तूंई. L 17 *edd* विच्छिय G चे (sic)

विमलिअमवि पसत्तं मच्छरभणिए ससद्दे अ ।
विसमिअममलोत्थरिएसु विलइअमहिज्जदीणेसु ॥ ९२ ॥

विमलिअं मत्सरभणितं सशब्दं चेति द्व्यर्थम् । विसमिअं विमलमुत्थितं च । विलइअं अधिज्यं दीनं च ॥ [९२]

हयविरलेसु विरिंचिरममलम्मि विरिंचिओ विरत्ते अ ।
फाडिअधारासुं विंचिणिअं वीअं च विहुरतकाले ॥ ९३ ॥

विरिंचिरो अश्वो विरलं च । विरिंचिरा धारेति केचित् । विरिंचिओ विमलो विरक्तश्च । विंचिणिअं पाटितं धारा च । अत्र विम्हरइ स्मरति विस्मरति चेति धात्वादेशेपूक्तमिति नोक्तम् । वीअं विधुरं तत्कालं चेति द्व्यर्थम् ॥ [९३]

वुसो भीओव्विग्गेसु चोरमुसलेसु वेलू अ ।
वेल्लो केसेसुं तह पल्लववल्लीविलासेसु ॥ ९४ ॥

वुसो भीत उद्विग्नश्च । ओष्ठ्यादिरयं प्रायेण । वेलू चोरो मुसलं च । वेल्ला केशाः । वेल्लो पल्लवः । वेल्ला वल्ली । वेल्लो विलासश्चेति चतुर्थो वेल्लशब्दः । अत्र वेव्वे भयवारणविषादामन्त्रणार्थेषु प्राकृतलक्षणे निपातेपूक्त इति नोक्तः ॥ [९४]

वेड्ढो उद्धीकयविसंठुलाविद्धसिढिलयंगेसु ।
वेआलो ऽन्धतमेसुं वेआरिअमवि पयारिअकचेसु ॥ ९५ ॥

L 1 *cdd.* °लियम° E पत्तत्त C °णिए सद्दे In A ससद्दे not legible *cdd* य. L 2 *cdd* °मियम° A °लोछ° C °लोच्छ° ABCEF विलइयम° In G from अमहिज्ज° to समिअ torn off. L 3. BCF °लियं *cdd.* °मिय G विमलं समुच्छित च वित च । L 4 BF विलईयं C वियलियइयं G विलइय BF अधियं. L. 5 BF विरिंचिरमाभिलमि C विरिंचिर° C विरिंचिओ G विरिंचिउ From विरत्ते to चिरो l 7 torn off in G. *cdd* य. L 6 B पाडिय° ACE (F?) फाडिय° ABF °रासु C °रासु चि BF विचि° C विरि° E विचि° *cdd* °णियं ABCF वीयं E वीय C °रत्तकाले L 7. C विरंचिरो G ऽश्वो BF विरिंचिरेति कथित् C विरंचिरा C विरिंचिओ G °चिउ L. 8 BF विंचिणियं C विंचिणयं From पाटित to विलासी p 271 l. 7 *torn off in* G. C *om* स्मरति. L 9. BCF वीयं. L. 10 B वुस्सो E वुसो A भीउ° BF °विग्गेसु C °ग्गेसु चोरेसुमुसलेसु 2 hd °मुस° E °मुसलेसु E वेलु L 11 A वेल्ला वेल्लो L 12 BF भीत C भीओ 2 hd भीतो B ओष्ठ्या° C वेल्ल चोरो B वेल्ला:. L 13 C पल्लवश्च C वेल्ली L. 14. C °वारण° 2 hd °वारण°. C °मन्त्र° C °लक्षणा F °लक्षणेति° C °पूक्ता L 15. A वेड्ढो C वेड्ढो उद्धी° A °विसंठुला B °विसंठुला° C °विसंठुलाविद्ध° ABCF °सिढिलियंगेसु. L. 16. CE वेयालो; आलो not legible in A BCF अन्ध° ACEF वेयारियमवि C वेआरियमवि ABE °रिय° BCF °कचेसु

वेइद्धो ऊर्ध्वीकृतो विसंस्थुल आविद्धः शिथिलतां गतश्चेति चतुरर्थः । वेआलो अन्धो ऽन्धकारश्च । वेआरिअं प्रतारितम् । वेआरिआ केशाश्चेति द्व्यर्थो वेआरिअशब्दः ॥ [९५]

वेहविओ ऽणायरकोवणेसु वेलाइअं च मिउदीणं ।
वेल्लहलो मउअविलासीसुं वोज्झरमईअभीएसु ॥ ९६ ॥

वेहविओ अनादरो रोपाविष्टश्च । वञ्चितार्थस्तु वञ्चिधात्वादेशसिद्धः । वेलाइअं मृदु दीनं च । वेल्लहलो कोमलो विलासी च । अत्र वेलवइ उपालभते वञ्चति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । वोज्झर अतीत भीतं च । अत्र वोज्जइ त्रस्यति वीजयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [९६]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां सप्तमो वर्गः ॥

L 1 C वेइद्धो BF उद्धी° C ऊद्धी° BF विशद्रुल C विसस्थून्न B गताश्चेति B वेयालो L 2 BF अधका° C अधकार च BF वेयारिय C वेआरिय BF वेयारिय के° C °रिया 2 hd adds रिया B द्यर्थ BCF वेयारिय° L 4 BCF अणायर° E णाय° *cdd* °इय BF, C 2 hd मिओ° L 5 BF, C 2 hd मओआ° E मिउय° B वोज्जरमतीभीएसु F वोज्जमतीभी° A वोज्जर° C वाझर° ACE °रमतीतभी° L 6 BF अनादरो वृष्टश्च After °विष्टश्च C 2 hd inserts on margin वेलाइय मृदु दिन (sic) च L 7 BF, C 1 hd *om* वेलाइअ मृदु दीन च, see preceding note From वइ उपा° to त्या ना° l 10 torn off in G L 8 BF वोज्जर C वोझरं C वोझइ L 9 C निजयवि 2 hd °यइ L 10 In G विरचि and from देशी° *to* मुएसु *p* 272 *l* 2 *torn off* BCF °*ताया स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहवृत्तौ* A वर्ग्ग AC add समाप्त B adds ॥ मथाग्रं ॥ ३९९ ॥ छ ॥ द ॥ E only has ॥ इति सप्तमो वर्ग्ग ॥ छ ॥

अष्टमवर्गे प्राकृते शषौ न संभवत इति सादयः प्रस्तूयन्ते ।

सीहकुमुएसु सढिसंफा सहसंधारिश्रा जोग्गे ।
सत्ती वंकतिवयवट्टुलदारू सत्थसेहिश्रा य गए ॥ १ ॥

सढी सिंहः । सफ कुमुदम् । सहो तथा संधारिश्रो योग्यः । सत्ती वक्रपादत्रय वृत्त दारु । यदाह ॥ पल्लङ्कपायसरिसं तिदारुत्रं उद्धणिमिश्रआयरिसं । त जाणसु सत्तिं ॥ इति । गोपालस्तु ॥ सत्ती कलसाधारो दारु भवेत्तल्पसमसमुच्छ्रयणम् ॥ इत्याह । सत्थो तथा सेहिश्रो गतः ॥ यथा ।

सफच्छी सढिमज्झा सधारिश्रसयणसेहिए दइए ।
सत्तीसत्थं कलस रयन्तसहवारिणा भरइ दइश्रा ॥ १ ॥ [१]

संगा संडी वग्गा संपा कञ्ची सरा माला ।
संखो वन्दी सरली चीरीइ सरन्ति सहसत्थे ॥ २ ॥

सगा तथा सडी वल्गा । सपा काञ्ची । सरा माला । सखो मागधः । सरली चीरिका । सरन्ति सहसा ॥ यथा ।

समरे संखवहूए सरलिझुणीइ दढसपसरिश्राए ।
सुहडे सरन्ति वालिश्रसंगे सडीइ धरिश्रए तुरश्रो ॥ २ ॥ [२]

सज्जोक्कं पच्चग्गे सउणं रूढे पसूणए सढयं ।
सललो सेवा सभरो गिद्धे सद्धाइ सगयं च ॥ ३ ॥

L 2 A सीह कु° C 1 hd °कुसु° C °सढी° B °संप्फा CE °सम्फा E °सधा° A °रया BCEF °रिया From श्रा जो° to क्रपाद° torn off in G L 3 E °त्तिवय° C °वहुल° BF °दारु A सच्छ° *cdd* °सेहिया L 4 BCF सम्फं B वक्र° L 5 From ह पल्ल° to तिदारुश्र° torn off in G BF °सरिकं तिदा वप्पयसरिस तिदारुश्र G °रुयं BF उद्धमिमिय° C उद्दनिय मिय F उद्दमिमिय° G उद्धानमिय° From °श्राय° to समुच्छ्रय° torn off in G BF °श्रायरस C °श्राउरिस L 6 BCF सत्तिमिति BF कलसा° BF भवत्तल्पसमुच्छ्रय° G °समुच्छय° L 7 C सच्छा L 8 C सम्फच्छी G स्म्फ° From च्छी° to यण° torn off in G B °मज्जा C (F?) °महा BCF रिय° C °सहिम L 9 From सत्ती° to भरइ torn off in G C °सच्छं BF कलसा *cdd* रयया L 10 BF सडी CF सएडी BF वग्गा E सम्पा G सम्मा L 11 ABCFG संखी A वीरीइ C °रिइ L 12 G सगा C सएडी B वज्जा From संपा to सरली torn off in G L 14 BF °झुणीइ C °झुणीइ *cdd* °सरियाए L 15 BF सरन्ति BFG वालिय° C वालिय° BF सडीइ C सएडीइ BCF धरियए From रिश्रए to उरो रूढ torn off in G BF तुर (sic) L 16 C सज्जो° 2 hd °क्को° BF सढियं L 17. C गिद्द A गिद्धाइ C सद्दाइ

सज्जोक्कं प्रत्यग्रम् । सउण रूढम् । सढयं कुसुमम् । सलली सेवा । सभरो गृध्रः । सगयं श्रद्धा ॥ यथा ।

तुह सज्जोक्के सढए सभरो मंससगएण सललिपरो ।
होइ विलक्खो किसुअसउणामिणं वा मलीमसमुहाणं ॥ ३ ॥ [३]

सत्थरसंगोल्लीसंगेल्ला णिअरम्मि संगहो मोब्भे ।
सत्तल्ली सेहाली पसवजरा संभवो सुरा सविसं ॥ ४ ॥

सत्थरो संगोल्ली सगेल्लो त्रयो ऽप्येते समूहार्थाः । शय्यार्थस्तु सत्थरो स्रस्तरशब्दभवः । संगहो गृहोपरि तिर्यग्दारु । केचित्तु सग्गहो मुक्को इति पठन्तः सग्गहशब्दं मुक्तपर्यायं व्याचक्षते । सत्तल्ली शेफालिका । संभवो प्रसवजरा । सविसं सुरा ॥ यथा ।

जायत्तसगोल्लीण खयं सुणन्ता वि खीवसगेल्ला ।
बुद्धिविहूणा सभवगय व्व सविसं विसं ति ण मुणन्ति ॥ ४ ॥
बहुणो वि ण कापुरिसा हुन्ति महारम्भकज्जभारखमा ।
सत्तल्लिसत्थरेहिं ण सगहो होइ कइआ वि ॥ ५ ॥ [४]

सण्णिअमोल्ले दप्पोद्धुरे सराहो दिए सवासो अ ।
संफाली पंतीइ सयग्घिसयत्ता घरट्टिमुइएसु ॥ ५ ॥

सण्णिअ आर्द्रम् । सराहो दर्पोद्धुरः । सवासो ब्राह्मणः । सफाली पङ्क्तिः । सयग्घी घरट्टी । शतघ्नीशब्दो येषां संस्कृते प्रसिद्धस्तेषां न देशी । सयत्तो मुदितः ॥ यथा ।

L 1 C सज्जोक्क From सभरो to ह सज्जो° torn off in G L 2 B श्रद्धा L 3 C सज्जो° G संभरा मंसभगम्मण L 4 BFG किंसुय° C °सउणिमिउण (C2 hd del उ) चा मलज्जामससुहाण L 5 C सच्छर° BF °सगिल्ला From गेल्ला to the end of the line torn off in G BCF णियरम्मि L 6 E सत्तन्ली E यसव° L 7 C सच्छरो B सगेल्ला G सगेल्लां C सच्छरां L 8 BF श्रस्तशब्द° C °शब्दरु-सव· G °शब्दभ From हो गृहो° to सग्गहां torn off in G C सग्गहा (F?) G पठंत L 9 C (F?) संग्गह° B सग्गह शब्दं B सत्तन्ली L 11 G जायत्तस and then torn off to the end of the line C खय L 12 BFG बुद्धि° C °विहीणा G विहणा C च C1 hd *om* विस G न L 13 BFG बहुणा L 14 C °सच्छरेहिं न सगहो इ From हो in सगहो to ल्ले दप्पो° torn off in G BCF कइया C इ L 15 ABF सस्सियमो° C सन्निय° E सण्णिमोल्ले G दर्पो° ABEG °द्धुरे C °हुरे F °द्दरे *edd* य L 16 BCF सइग्घि° ABCFG °सइत्ता BF °मुएसु C 1 hd °सुएसु L 17 BFG सस्सियं C सन्निय G दप्पो° From सण to ट्टी torn off in G L 18 B घरट्टा *edd* सइत्ता

होसि सराहसवासय ण सयन्तो भोग्रणेण जं तुज्झ ।
रदसंफालिसयग्घी ण हु थक्कइ ससिग्रम्मि सुक्के ग्र ॥ ६ ॥ [५]

सप्तेज्झो जक्खे सव्वला कुसी सम्बरम्मि संखालो ।
संकरसाहीग्रो रच्छाए णिग्रडे सगेहं च ॥ ६ ॥

सप्तेज्झो यक्षः । सव्वला कुशी । संखालो शम्बराख्यो मृगविशेषः । संकरो तथा साही रथ्या । सगेहं निकटम् ॥ यथा ।

वेससगेहे संकरमज्झे णं ग्रासि तं सुहडमाणी ।
सव्वलहत्थो संखालभया किं भरसि साहिसप्तेज्झं ॥ ७ ॥ [६]

संखलिसंदेवा सङ्खपत्तसीमासु संगयं मट्टे ।
सेणम्मि सवाग्रो संघाडी जुग्रले खलम्मि संभुल्लो ॥ ७ ॥

संखली शङ्खपत्रताडङ्कः । संदेवो सीमा । नदीमेलक इत्येके । संगयं मसृणम् । सवाग्रो श्येनः । संघाडी युगलम् । संभुल्लो दुर्जनः ॥ यथा ।

समरासंगय रिउखगसवाय गायन्ति मलयसदेवे ।
चलसंखलिसंघाडीउ किंनरी तुह जसं ग्रसंभुल्ला ॥ ८ ॥ [७]

ग्रसुग्रन्धि संधिग्रं सउली चिल्ला वइग्ररम्मि संघोडी ।
संपसासंपणा घयउरत्थगोहूमपिट्ठम्मि ॥ ८ ॥

संधिग्रं दुर्गन्धम् । सउली शकुनिका । संघोडी व्यतिकरः । संपसा तथा संपणा घृतपूरार्थगोधूमपिष्टम् ॥ यथा ।

L 1. BFG सइत्तो C भोयणेण G भोयणेणं C तुझ   L. 2 C °सपान्नि° C ससिय° BF ससिय° From रद° to म्मि torn off in G C सुक्के *cdd* य   L. 3 C ससोझो 2 hd. °झ्झो G सन्ने° A सम्बर° BCFG सवर° E संबर°   L 4. B °साहिउ AG °हीउ A णिघडे BCF णियडे EG नियडे E सगेई G सगेद्ध   L. 5. C ससिझो BF जन्त. BF कुसी From लो to तथा torn off in G. B संवरा° C (F?) सवरा°.   L. 6. C सगेहं G सगेह.   L. 7. C वेसमगहे य (del 2. hd) B °गेद्धे B °मज्झे C °मझे 2 hd °झ्झे C ग्रसि.   L 8. C सचल° G सव्वलत्थो C °सणेझं From सेज्ज to मासु torn off in G   L 9. B मद्धे C मत्रे F मद्दे   L 10 BF सनाउ B संधाडी EG ज्ञयले A सतुल्लो BCF सवुल्लो.   L. 11 BF सखपत्र° G °पत्र°. From सगय to गलम् torn off in G   L 12 BF सवाउ C 1. hd सवुल्लो G सभुल्लो.   L 13 G °खम°. L 14. BCF वल° B °सखलि° *cdd.* °डीग्रो B क्रिन्नरी CFG किनरी C ग्रसंतुल्ला. L. 15 From ग्रसु° to वइग्र° torn off in G. A ग्रसयूंधि ABEF संधिय BF विल्ला C 1. hd. विल्ली 2. hd चिल्ली BF वइरमि E वइय C सघाडी.   L 16 A °सपसा घउर° C 1. hd °रच्छ° C °पिट्ठमि E °पेट्टम्मि G °यिट्ठम्मि   L. 17. *cdd.* साधिय BF सघोडो. BF सपया From सा to क्खसु torn off in G   L 18. C सपूणा BF °पूरार्थ° C °पूरार्थं गो°.

रक्खसु तुमं असंधिअसंपणपायम्मि सउलिसंघोड़िं ।
जं अज्ज आगमिस्सइ वल्लहसंपसभोअणो दइओ ॥ ९ ॥ [८]

संजुद्दं सप्फन्दे संच्छहसरिसाहुला सरिसे ।
संभलिसणहाईसहउत्थिअसुहउत्थिआउ दूईए ॥ ९ ॥

संजुद्दं सस्पन्दम् । सच्छहो तथा सरिसाहुलो द्वावप्येतौ सदृशार्थौ । संभली सणहाई सहउत्थिआ सुहउत्थिआ चत्वारो ऽपि दूतीवाचकाः ॥ यथा ।

संभलिसहउत्थिवरे सुहउत्थिअसच्छहेण कम्मेण ।
तं सणहाई जं तुह मोणमसरिसाहुलं असंजुद्दं ॥ १० ॥ [९]

सत्तत्थो अहिजाए पडिवेसिअए सइज्झो अ ।
संजत्थो कुविए सद्दालं सिंदीरसिंखला णेउरे ॥ १० ॥

सत्तत्थो अभिजातः । सइज्झो प्रातिवेश्मिकः । सइज्झिअं तु प्रातिवेश्यम् । संजत्थो कुपितः । संजत्थो कोप इत्यन्ये । सद्दालं सिंदीरं सिंखलं त्रयो ऽप्येते नूपुरार्थाः ॥ यथा ।

किं सत्तत्थे दइए संजत्था होसि रणिरसिंदीरे ।
तुह सद्दालपडिरवो ण सइज्झे सिंखलारवो ज्झाए ॥ ११ ॥ [१०]

सअढा लम्बकचा संपत्थिअसयराहया सिग्घे ।
संपासंगं दीहे सलहत्थो दव्विआइहत्थम्मि ॥ ११ ॥

L. 1. C रक्खसु BCF असंधिय° G असंधिय° C °संघोडिं. L. 2 C अज्ज In G आग° वल्लहसंप is torn off B संपण° C °संपसं G °भोयणो दइउ. L. 3 From संजुद्द to सरिसे torn off in G ABF सजुद्द C 1 hd सइ 2 hd सजई E संजुद्द A सफंदे E सप्फंद BEF, C 2 hd सच्छह°. L. 4 BF °सहउच्छियाउ (om. थअसुहउत्थि) C °सहउच्छियसुहउत्थियाओ C 1 hd °उत्थियसु° A °छियसुहउछियाउ F °च्छिउय° G सणहाई स- हउच्छिआउ In E fol 19 containing stanza 9 from सुहउत्थि° to stanza 51 आगुं उन्नुअग is wanting L. 5 BFG सजद्दं C सजई From स्पन्दम् to उत्थिआ सुह° torn off in G BF, C 2 hd सत्थहो BF सरिसाहुल्लो B द्वावप्येतौ L. 6 BFG °उच्छिया C °उत्थिया BF om. सुह° C °उत्थिया G °उच्छिया C च चत्वारो In G ऽपि दूती is torn off L. 7 From उत्थिवरे to सुह torn off in G BF °उच्छि BCF °उच्छिय° C °रेण L. 8 C मोणम° BF °णाउज्जं B असंजद्दं F °ज्जई L. 9 edd. °त्थो In G अहिजाए is torn off From वेसि to सु torn off in G C °विसिअए BF °सिअए A सइज्झो C सइसे edd. अ L. 10 C सजत्थो C सिंदीरसिंखला L. 11 edd. °त्थो C 1 hd om. सत्त थ्यो C 1 hd सइज्झो 2 hd ज्झ BF सइज्झिअं C °झिअं BF om. तु C सजत्थो From थो कु to नुपा p. 277 l. 9 torn off in G L. 12 C सजत्थि कोप C 2 hd सिंदीरं C सिंखिलं B ऽपि नूपु L. 13 edd. सं C सजत्था BF सिंदीर L. 14 C °पडिरवे ण BF सइज्झो C सइज्झे BC सिंखला BCF ज्झाअए L. 15 A सअढा B लम्बकच° ABF संपत्थिअस C संपत्थिअस C 1 hd om. सय BF सिग्घ L. 16 C 1 hd सलहत्था 2 hd सलहत्थो B दव्विआइ

सअढा लम्बकेशाः । अत्र । सयली मीनः । सरडो कृकलासः । एतौ श-कलिन्सरटशब्दभवौ । तथा । संखाइ संस्त्यायते । सहइ राजते । इति धात्वा-देशेपूक्ताविति नोक्ताः । संपत्थिअं तथा सयराहं शीघ्रम् । संपासंगं दीर्घम् । सलहत्थो दर्व्यादीनां हस्तकः ।। यथा ।

संपत्थिअ सयराहं तीइ घरे सावराह मा वच्च ।
जं अच्छइ घरसअढा संपासंगसलहत्थहत्था सा ।। १२ ।। [११]

सप्पे सराहओ संवेल्लिअसंवट्टिआ य संवरिए ।
सरिवाओ सीहरओ आसारे पेरिए सउलिअं च ।। १२ ।।

सराहओ सर्पः । सवेल्लिअ तथा संवट्टिअं संवृतम् । सरिवाओ तथा सीहरओ आसारः । सउलिअं प्रेरितम् ।। यथा ।

सरिवायम्मि सराहयघोरे सवेल्लिअं कुणसु माणं ।
जं सीहरयसउलिओ कुवइ असंवट्टिअं मयणो ।। १३ ।।

इह ।। सराहयं जाण पयलायं ।। इत्यभिमानचिह्नसूत्रपाठे स्थिते ऽन्योन्यप-र्यायतया द्वावपि सर्पवाचकाविल्यजानता पयलाओ शराहत इति व्याख्याय पाठोद्-खलेन यदुदाहृतम् ।

सरडो व्व विविहरूवो कओ सि त जीइ सुहय त चेअ ।
अणुणयसु मयणपयलाइअं हि मा मं कयत्थेसु ।। १४ ।।

मयणपयलाइअ मदनशराहतामित्यर्थः । तदेतदसमञ्जसम् । यत्पूर्वदेशीषु पयलाओ सराहओ इति सर्पनाममध्ये पठितम् । अभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ।

L 1 BF अढा (sic) लव° BF सरलो कृकलाग   L 2 BF सकालिन° C शकलिन° C °शरट° C °यति   L 3 C °पूक्ता इति BF सपत्थिय C °च्छिय   L 5 BF सपत्थिय° C सपच्छीय° B तीई   L 6 C सम्पा° BF °सगसलहत्था (*om* हत्थ)   L 7 A °हउ BF सवेल्लय° A °सवरिया BCF° संवट्टिया   L 8 A °ग्राउ A °रउ BF °रए C पेरियए *cdd.* °लिय   L 9 BF सचोल्लियं BCF सवट्टिय   C 1 hd सीहओ आसर   L 10 BCF °लिय   L 11 C सरिवाहंमि सराहघोरे BCF °ल्लिय   L 12 C सीहरहसउ कुवइ B अस° BCF °ट्टिय   L 13 BCF पयलायमित्य° BCF अन्योन्य°   L 14 C पयलाउ स्सराहत   L 15 C यदून   L 16 C व C कउ C सुयह BCF चेय   L 17 BF °लाइय C °पायलइय C कयच्छसु   L 18 BCF मयणपलाइय मदनशराहतामित्यर्थ   BF यत्रपूर्वदेशेषु   L 19 C पलाइआ C 2 hd °हउ C *om* इति C 1 hd *om* स of सर्प° B पठित

अइपचलो त्ति हसिओ वाहो पल्लीइ वाहवहुआए ।
दट्ठूण अणिमिसं तिक्खपलासीइ पयलायं ॥ १५ ॥

एवं च । अधुनातनदेशीकाराणां तद्व्याख्यातृणां च कियन्तः संमोहाः परिगणयन्ते । किं वा परदोषोद्घट्टनेन । मोहापसारणार्थं त्विदमुक्तमित्यलं बहुना ॥ [१२]

संघासयसमसीसी फद्धाइ समुग्गिअं पडिक्खिअए ।
सत्थइअं साणइअं तेअविए सुमरिअम्मि सरभेअं ॥ १३ ॥

संघासओ तथा समसीसी स्पर्धा । समुग्गिअं प्रतीक्षितम् । यदाह । ॥ प्रतिपालितं समुग्गिअं ॥ इति । अत्र प्रतिपालितशब्दस्य प्रतीक्षितमित्यर्थो ऽस्माभिर्व्याख्यातः । यदि तु पालनमात्रं प्रतिपालितशब्दस्यार्थस्तदप्यस्तु । केवलं सहृदयाः प्रमाणम् । सत्थइअं तथा साणइअं उत्तेजितम् । सरभेअं स्मृतम् ॥ यथा ।

साणइए सत्थइओ संघासयउद्धुरे ससमसीसी ।
समरसमुग्गिअखिस्सारिभूवसरभेअसत्थो सि ॥ १६ ॥ [१३]

संखद्रहो अ गोलाद्रहम्मि लद्धम्मि संपडिअं ।
सच्चिल्लयसंघयणा सच्चसरीरेसु सहरला महिसी ॥ १४ ॥

संखद्रहो गोदावरीह्रदः । संपडिअं लब्धम् । सच्चिल्लयं सत्यम् । संघयणं शरीरम् । सहरला महिषी ॥ यथा ।

संपडिअरम्महाणलतावा पीणत्थणी सहरल व्व ।
सच्चिल्लयसंकेआ संखद्रहं सरइ चारुसंघयणा ॥ १७ ॥ [१४]

L. 1. BF अयपलो C हसिउ C वाहो ल्लीइ BCF °वहुयाए L. 2 C (F?) दट्ठूण C चाणिम्मिसं BF °स खपला° C तिखपलासी य L. 3 B °ख्यातृणा C (F?) °तृणा L. 4 C °ट्टनेन मोहा°. L. 5. C सयाससमसीसी 2 hd संघासओ A पध्दाइ B पद्धाइ CF पदाइ *edd.* °ग्गियं ACF °क्खियए B °खियए L. 6 A सत्थइयं BCF सच्छइयं *edd* साणइयं A भेऊविए BF तेऊविए ABF °रियम्मि C 1 hd सभेऊ L. 7 C स्पर्द्धा BF °ग्गियं C सिमुग्गियं C 2. hd सिसमुग्गियं L. 8 BCF समुग्गियमिति L. 9 From नमात्रं to पालय° l. 11 again torn off in G L. 10. *edd* सच्छइयं *edd* °इयं *edd* सरभेयं L. 11 BF साणइओ BF *om.* सत्थइओ C °च्छइ° C (F?) °उद्दुरे From ° सी to सत्थो l. 14 torn off in G L. 12 BCF °ग्गिय° BCF °अय°. L. 13 BF संखदहो *edd* य BF °हम्मि C लद्धमि *edd* °डियं . L. 14 BF सच्चिल्लय° A °ल्लय° ABF, C 1 hd सच्च° L. 15 In G गोदा° is torn off C गोदावरि° *edd* संपडियं G लब्ध (sic) B सच्चिल्लयं From ल्लयं to हिषी torn off in G. BF संघयणं L. 16 From यथा to स्पर्धा torn off in G L. 17 *edd* संपडिय° C पीणच्छणी G सहरले G च (?) L. 18 In G सच्चिल्लया हो is torn off BF इव CG °इव C चारु°.

संगोविअम्मि संजमिअं णिव्विवरम्मि संकडिल्लं च ।
साविहजन्तुम्मि अ सरलीआ संसप्पिअं च मङ्क्विअए ॥१५॥

संजमिअं संगोपितम् । संकडिल्लं निश्छिद्रम् । सरलीआ श्वावित्संज्ञः प्राणी । कीटभेद इत्यन्ये । संसप्पिअं मङ्क्तिम् । उत्प्लुत्य गतमित्यर्थः ॥ यथा ।

सरलीअसूलतिक्खिअणहक्खए संजमेसि जीइ तुमं ।
संसप्पिअं कुण पुणो तीए च्चिअ संकडिल्लपेम्माए ॥ १८ ॥ [१५]

घूअम्मि सहगुहो तह सत्तिअणा आहिजाईए ।
संखलयं सम्बूए संसाहणमवि अ अणुगमणे ॥ १६ ॥

सहगुहो घूकः । सत्तिअणा आभिजात्यम् । सखलयं शम्बूकः । शुक्त्याकारो जलजः प्राणिविशेषः शम्बूकः । संसाहणं अनुगमनम् ॥ यथा ।

संखलयदन्त हिण्डसि जं बाहि सहगुहो व्व राईसु ।
ता तं गयसत्तिअणो किमम्ह संसाहणं कुणसि ॥ १९ ॥ [१६]

संडोलिओ अणुगए सच्चविअं तह अहिप्पेए ।
संगोढणो अ वणिए समुच्छणी सोहणी अ वद्धणिआ ॥१७॥

संडोलिओ अनुगतः । सच्चविअ अभिप्रेतम् । दर्शनार्थस्तु दृशेः सच्चवादेशासिद्धः । सगोढणो व्रणितः । समुच्छणी तथा सोहणी संमार्जनी । यस्तु ॥ वद्धणिअ जाण

L 1 B सगोवि° ABCF °वियम्मि In G from सगो° to व्विवरम्मि torn off ABCF °मियं C णिवि° L 2 BCF °जतुमि ABCF य ACG °प्पिय BF °प्पिय and *om* च A कामियग BCFG मकियए L 3 *cdd* °मिय BF सगोंवित G सक्नोपित B सकडिल्ल BF रलीआ (sic) From आ to णी torn off in G B कोटभेद From न्ये to था in यथा torn off in G L 4 *cdd* °प्पिय BF सकितमुप्लुतगतमि° C अङ्कितमुप्लुत्य 2 hd °मुत्प्लुत्य L 5 G सरली यभूल° C °मूल° B °तिक्खय° CG (F?) °तिक्खय° C मजमेसि L. 6 *cdd* °प्पियं C कुण घाणा G पुरो BF तीइ *cld* चिय L 7 C घूयमि From अम्मि to ईए torn off in G A सहमुहो A सत्तअणा B °जाइग L 8 B सखलयं A सखंलयं BG सबूग *cdd* य L 9 B °अणाऽभिजा° BG शबूक C (F?) सबूक C 1 hd °कारा From रो to हण अनु° torn off in G L 10 B शबूक L 11 *cdd* बाहिं C सहगुरो च L 12 C °त्तियणो C संसाहस L 13 From संडो° to प्पेए torn off in G A °लिउ BF °लिए B सव्व° AB °विये C अभिप्पेए L 14 A सगोढणो *cdd* य ACG वद्दणिया B वन्दणिया See VII, 41 L 15 BCF °वियं B दृशो C दृशों F दृश BF सव्वा° From देश° to च्छणी torn off in G C *om* सिद्ध L 16 B वन्दणियं CG (F?) वद्दणिय

समुच्छणिं च बहुआरिअं तह य । इति पाठं दृष्ट्वा वद्धणिसमुच्छणिशब्दौ वधूपर्यायत्वेन व्याचष्टे स बहुआरीशब्दविप्रलब्धो बहुआरीशब्दं संमार्जनीवाचकं नावगच्छति । तथैव च लक्ष्यमुपलक्षयति । यद्धनपालः । समुच्छणिआ वद्धणिआ बोहारी ॥ इति । गोपालो ऽपि समुच्छणी वर्धनीत्याह । देवराजो ऽपि । वद्धणिआ सोहणिआ बहुआरी तह य मज्जणिआ ॥ इत्याह । द्रोणाचार्यो ऽपि । वद्धणिसमुच्छणीओ बोहारी ॥ इत्याह । अभिमानचिह्नेनापि स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा ।

> सुणइ समुच्छणिसद्दं जह जह सुणहा सइज्झयघरेसु ।
> छिक्केण मुअइ तह तह पइं पहाए विसूरन्ती ॥ २० ॥
>
> उअह पमुच्छन्तीए दवाइरिक्ताइ जंपमाणस्स ।
> वद्धणिआइ पहारो दिसो असईइ दिअरस्स ॥ २१ ॥ इति ।

तदेवं बहुदेशीपर्यालोचनेन समुच्छणीप्रभृतयो बहुकरिकापर्याया इति निश्चितमस्माभिः ॥ यथा ।

> संडोलिओ सि तइआ समुच्छणिकराइ सोहणीहत्थ ।
> लक्खिज्जइ सच्चविअं सिद्धं संगोढणाहरेण तुह ॥ २२ ॥ [१७]

परितावित्रम्मि ससत्तिअं च संपत्तिआ वाला ।
संदट्टयं च संलग्गयम्मि सच्चविअं रइए ॥ १८ ॥

L 1. B समुच्छिणिं. B वहु° cdd °आरियं After दृष्ट्वा B erroneously inserts वद्धणिसमुच्छिणिं च बहुआरिय तर य इति पाठं दृष्ट्वा BCF वद्दणि° G वड्ढणि° B °समुच्छणि° G °शब्दा .L 2 BF °पर्यायेन From र्याय° to शब्द torn off in G C स बहुआ° BF बहु°. L 3 C om च C लक्षणमुप° G लक्षमुप° BCF यत् धन° cdd °णिया BG वद्दणिया C वद्धणिया F वड्ढणिया. L 4 cdd बोहारीति From मुच्छणी to वद्धणिआ torn off in G B वन्द्धणिया CFG वद्दणिया L. 5 cdd साहणिया BG बहु° B मज्जणियाया C (F?) G °णिया B वद्दणि° C (F?) वद्दणी° G वड्ढणि° L 6 B समुच्छणिउ G °णीउ cdd बोहारीत्याह From पि to समुच्छणि° torn off in G L 7 G °सद्दं C °सद्दं सह सुणहा BF सयज्झय° C सयहय° L 8 BF छिक्कण BFG मुयइ C मुयइ G मनइ B पइ C पंइ (F?) B विसूरंति G विसूयंती L. 9. BF थोच्छह C उयह BF पउच्छंतीए C समुच्छंतीए B रित्ताइ C (F?) रित्ताइं From पमाणस्स to असईइ torn off in G. L 10 B वन्द्धणियाइ C (F?) वद्दणियाइ BCF दियरस्सेति G दियरस्स and om इति L 11 B बहु° C °प्रभृतयो (2 hd °य) करिका° G बहु° L. 13 C संडालिउ From डो° to सोहणी° torn off in G BCF सइया B समुच्छकराइ G सोहणीहणीहत्थ L. 14. BF सच्चविय C °विय C (F?) सिद्द BF संगोढणा° C °णाहरेण BCF मुण. L 15. cdd °वियम्मि A ससत्तिय B ससत्तियं CF सम्मत्तिय G सम च स° (sic) cdd. °त्तिया BG बाला L 16 C संदिट्ठय BF °ट्ट° BF च सल° From म्मि to णिसम् । torn off in G B सच्चे° AB C 1 hd (F?) विय

ससत्तिअं परितापितम् । संपत्तिआ बाला । पिप्पलीपत्रवाचकोऽपि संपत्तिआशब्दो लक्ष्येषु दृश्यते । संदट्टयं संलग्नम् । कप्रत्ययाभावे संदट्टं इत्यपि । संदट्टं संवट्ट इत्यन्ये । सव्वेविअं रचितम् ॥ यथा ।

संपत्तिआइ ससत्तिअम्मि तुज्झ विरहग्गिणा हिअए ।
सव्वेविआउ माला संदट्टजलद्दया य मुक्कन्ति ॥ २३ ॥ [१८]

सइलंभं सइदिट्टं सइसुहसइदंसणाइ मणदिट्ठे ।
संखवइल्लो हालिअछन्दोत्थाइरवइल्लम्मि ॥ १९ ॥

सइलंभं सइदिट्टं सइसुहं सइदंसणं एते चत्वारो ऽपि चित्तावलोकितार्थाः । संखवइल्लो हालिकच्छन्दोत्थायी बलीवर्दः ॥ यथा ।

सहि णिसि सइसुहसवहे सइदंसणसयणयम्मि सइदिट्ठो ।
संखवइल्लो व्व पिओ सइलंभरई अ ता विहाणं जा ॥ २४ ॥

अत्र । सखुड्डइ रमते । संदाणइ अवष्टम्भं करोति । ससामइ आव्रियते । संगलइ संघटते । संधुमइ संधुक्कइ प्रदीप्यते । सभावइ लुभ्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१९]

ससराइअं च णिप्पिट्टे समइच्छिअमइकन्ते ।
मोरे सइलासयसिंढा खन्दे सइसिलिंवो अ ॥ २० ॥

L 1 C सन्नत्तिय BF °त्तिय *cdd* °त्तिया BG बाला BF पिप्पलीपन्नीपत्र° *cdd* °त्तिया° L 2 BFG °ट्ट° C सदिट्ठय G च स° C लभं BF *om* भावे BFG संदट्टमित्यपि C सवट्टमित्यपि From दट्ट स³ to था in यथा torn off in G BF °ट्ट C सघ'मित्य° L 3 B सव्वे° BCF विय L 4 *cdd* °त्तियाइ G सन° *cdd* °त्तियम्मि C 1 hd तुझ BF °हिग्गिणा C हियए. L 5 B सव्वे° BCF °वियाओ BCF सदट्ट° C मुकति L 6 C 1 hd *om* सइदिट्ट C 2 hd सइसुह° AC (F?) °णाइ From सुह° to ल्लो torn off in G L 7 BCF °वइल्लो BCF हालिय° G हालिय° C °दच्छाइर° A °त्थाइवइ° BCFG °वइल्लम्मि L 8 G सयलभं C 1 hd *om* सइसुह 2 hd adds it after सइदसण, BFG चिंता° *cdd* °वइल्लो L 9 BF हालियछ्रदोत्थीयी C हारिकच्छदोच्छाइ In G from हालिक° to णिसि torn off B वलिवर्द L 10 C सइसुहसवहो C °सइणयमि L 11 *cdd* °वइल्लो B द्ध C च F ह CG पिउ C °रही *cdd* य L 12 From खुड्डइ to मइ आ° torn off in G L 13 C संघुक्कइ In G इ लुभ्यति एते torn off, also from क्ता to णिप्पिट्टे L 15 A °राइय B व C (F?) व G °ट्टे *cdd* °च्छियम°. L 16 BF सयलासय° C सयलासिएहा A °सिंग G °सिएढा AB °सिलिंवो C (F?) °सिलबो G °सिलि and then torn off to समइ° *cdd* य

ससराइअं निप्पिटम् । समइच्छिअ अतिक्रान्तम् । सइलासओ तथा सिंढो मयूरः । सइसिलिंबो स्कन्दः ॥ यथा ।

सइलासयपिअसमए समइच्छिअअवहिआगए दइए ।
ससराइअविरहदुहा सहि गच्चसु सइसिलिंबसिंढो व्व ॥ २५ ॥ [२०]

कितवे सअक्खगत्तो सेलूसो जलघरे समुद्दहरं ।
सवडंमुहो अहिमुहे धम्मच्चत्तोसहे सइरवसहो ॥ २१ ॥

सअक्खगत्तो तथा सेलूसो कितवः । समुद्दहरं पानीयगृहम् । सवडमुहो अभिमुखः । सइरवसहो धर्माय त्यक्तो वृषभः ॥ यथा ।

सेलूसहारिणद्वो सवडंमुहसइरवसहपक्खलिओ ।
एसो सअक्खगत्तो लुक्कइ वेसासमुद्दहरे ॥ २६ ॥ [२१]

सत्तावीसंजोअणमिन्दुं सवयम्मि समरसद्दहयं ।
जाण व्रिसीए सारिं सालं साहाइ केसरे साइं ॥ २२ ॥

सत्तावीसजोअणो इन्दुः । समरसद्दहओ समानवयाः । सारी वृसी । व्रपीणामासनमित्यर्थः । सारी मृत्तिकेत्यन्ये । साला शाखा । साई केसरम् ॥ यथा ।

सत्तावीसंजोअणमुही समरसद्दहय तुह कए सा ।
सालतले सारिठिआ अचइ नरिंद ससाइपडमेहिं ॥ २७ ॥ [२२]

सामुद्दो वरुए सावओ अ सरहम्मि सामिअं दड्ढे ।
सामंती समभूमीइ सामरी सिंवलीए अ ॥ २३ ॥

L 1 BF समत्त° BCF °इयं From च्छिअ to मयूर torn off in G BCF °च्छियं C सयजासत्थो C सिएग L 2 BF सइसिजंया G °जिया From या to पिय° torn off L 3 B सरजासय° C (I ?) सयजासय° *edd* °पिय° BCF °च्छिय° From अवयहि° to हु torn off in G C °हियागए L 4 BCF गइय° From हा सहि to जिलव torn off in G BF °सिजिंदि° C °सिएडा F °सेडा BCF च L 5 In G गत्तो सलू and जलघरे समुद्द is torn off A सलूसा C I hd सेल्लगो L 6 A सवडम्मुहा C °डमुहा In G सव and then end of the MS the rest being lost A धम्मिमुह A सइरवहा C °वसहो L 7 B सेल्लुसो C सवडमुहो L 9 C °सइरवसह° L 10 C सयक्ख° L 11 C सत्तावीसजोयणमिंदु A मिंदु L 12 *edd* व्रिसीए A साई L 13 C सत्ता- विसजोयणो C °वय *edd* वृसी L 14 B मृत्तिकेत्य° C I hd om साला शाखा. 2 hd adds it after °त्यन्ये but reads साली C केसर L 15 C सत्तावीसं° L 16 BF सारिठिया C सारिठिया BF अच्चइ नरिंद L 17 C सामुद्दो ABF वरुए A सावय AC सामिय BF सामिअ BF दड्ढे L 18 B सिंबलीए *edd* य

सामुद्दो इक्षुसदृशतृणम् । सावओ शरभः । सामिअं दग्धम् । सामंती समभूमिः । सामरी शाल्मलिः ॥ यथा ।

सामरिसामुद्दघणं दवग्गिणा सामिअं गइन्द वणं ।
इणिंह सामंतीए सावयभीओ कहं होसि ॥ २८ ॥ [२३]

साराडी आडीए साणूरं देवहरयम्मि ।
साउल्लो अणुराए सालंकी सालही अ सारिइआ ॥ २४ ॥

साराडी आटिः । साणूरं देवगृहम् । साउल्लो अनुरागः । सालंकी तथा सालही सारिका ॥ यथा ।

साराडि व्व गाईं सा तरिउड्डिअसालहि व्व साउल्ला ।
सालंकिफुडालावा आवइ संकेअसाणूरं ॥ २९ ॥ [२४]

अत्र । सामत्थं सामर्थ्यमिति शब्दभवम् । तथा । साहइ कथयति । सारइ प्रहरति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥

साइअमवि सक्कारे सायंदूला य केअईए अ ।
सासवुलो कविकच्छू सारमिअं संभराविअए ॥ २५ ॥

साइअं संस्कारः । सायंदूला केतकी । सासवुलो कपिकच्छूः । सारमिअं स्मारितम् ॥ यथा ।

थिरलत्तसाइआए वि उप्पाअन्तीइ कामकण्डूइं ।
सारमिआ सासवुलं सायंदूले तए अम्हे ॥ ३० ॥ [२५]

सालंगणी अ आहिरोहिणीइ साहेज्जओ अ अणुगहिए ।
साइज्जिअमवलम्बिअमवगयमोहम्मि साहरओ ॥ २६ ॥

L 1 C सामुद्दो BF सामिय L 2 BF शामरी L 3 BCF सामियं L 6 *cdl.* य सारिइया L 7 BF आडि C 1 hd दिव° B °गृह L 8 BF शारिका L 9 BF तरिड्डिय° C तरिउड्डुय° B °साल्लहि व्व हि व्व सा° C घ L 10 BF °कुडाल्लावा BF अवइ BCF सकेय° L 11 C सामच्छ BF °भव L 13 A सायमवि BF साइयमवि C सावियम° BF सयदूला BF *om* य ABF केयईए *cdd* य L 14 C सासच्चूलो *cdd.* °मियं ABF °वियम L 15 BCF साइय BF सायदुला C साइयंदूल्ला C सासेतुल्लो BF सारविय C °मियं L 17 C थिर° C 2 hd °तत्तु° BF °साइयाए L 18 BF *om.* सारमिआ C °मिया सासचूल सायंदुले L 19 BF साल्लगणीइ अहि° C य A *om* अ AB °रोहणीइ A साहिज्जओ C 1 hd °झउ 2 hd °ज्झउ L 20 BF साइज्जियम° C 1 hd °झिय° 2. hd °ज्झिय° BCF °मविल्लंबियम° A साहरउ C सारहओ.

सालंगणी अधिरोहिणी । साहेज्जओ अनुगृहीतः । साइज्जिअं अवलम्बितम् । साहरओ गतमोहः ॥ यथा ।

साइज्जिअणेमिजिणो अम्बासाहेज्जओ अहिरुहेसु ।
सग्गारोहणसालगणिं व साहरय उज्जिन्तं ॥ ३१ ॥ [२६]

सारिच्छिअसेआलीओ दुव्वा सारहम्मि साहिलयं ।
सालाणओ थुए साहंजयसाहंजणा य गोखुरए ॥ २७ ॥

सारिच्छिआ तथा सेआली दूर्वा । साहिलयं मधु । सालाणओ स्तुतः । स्तुत्य इत्यन्ये । साहंजओ तथा साहंजणो गोक्षुरः ॥ यथा ।

साहिलयवयण सेआलिसाम सालाणय प्पसिअ जमहं ।
साहंजणेहि सारिच्छिअसाहजए पहे खलिआ ॥ ३२ ॥

अत्र । साहरइ साहट्टइ संवृणोति । सारवइ समारचयति । सामग्गइ श्लिष्यति । सामयइ प्रतीक्षते । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२७]

सिग्गो खिन्ने सिंदू रज्जू कुक्कुडकिसेसु सिहिसिंगा ।
मच्छम्मि सित्थिसीहंडया पलालम्मि सिप्पसिंवीरा ॥ २८ ॥

सिग्गो श्रान्तः । सिंदू रज्जुः । सिही कुक्कुटः । सिंगं कृशम् । सित्थी तथा सीहंडओ मत्स्यः । यस्त्वेतौ सिद्धिपिण्डिकावाचकावाह स देश्यन्तरानभिज्ञो भ्रान्त एव । सिप्पं तथा सिंवीरं पलालम् ॥ यथा ।

जगजय सीहंडद्धय सिहिधय तुह सिंदुवद्धसिप्पभरो ।
सिग्गो मिंगो सिंवीरसेवले लुलइ सित्थिओ व्व रिऊ ॥ ३३ ॥ [२८]

L 1 B °रोहणी BF सहे° C साहिज्जओ B साइज्जिय C (F?) °इहिअं B °लंबित. L 2 C सारहओ B °मोह L 3 BF साइज्जिय° C साइहियणेमिजिणो B अवा° C °रिहओ. L 4 BF सग्गारोह° C सुग्गा° BF °सालिगणि BCF च C उंहिन्त L 5 A सारिच्छिअह-रिआलीउ BF °च्छिय° C च्छियासयजीउ ABF लीउ C दं 2 hd य दु° A दुवा BF दुवा BF साहहमि C सारयमि C साहिलिय L 6 A C 2 hd °णउ A ए— BF पुए C थुए A °जणो BCF य ABF गाखुरए L 7 BCF °च्छिया तथा सेयाली C साहिलिय BF युत । स्तुत्य L 8 B सोहंजओ L 9 BCF सेयालि° C °याम BCF प्पसिय L 10 B °जणेहि C °रिच्छियच्छवणा° BCF खलिया L 11 BF सारवइ L 13 C सिग्गे B कुक्कुड°. L 14 C सिच्छि° C सीन्द° (F?) A °सिंधीरा BF सिंधीरा C सिविरा L 15 C 1 hd om सिंदू रज्जु 2 hd adds it BF रज्जु BF सिही कुकुंट C सिच्छी L 16 C सीहंडओ B सिद्धि-पिंडवाय° C om स L 17 BF सिप्पं B सिवीरं C सिंबीरं F सिवीर C 1 hd पलालन्नं L 18 C जयजग B सिहिंड° C (F?) सीहंडद्धय C सिहिधय BF °वद्धु C °वद्ध° L 19 B सिंबीर° BF सिथिअ C सिच्छउ BCF व

सिंदीसिंदोला खज्जूरी सूईइ सिन्विसिन्विणिआ ।
सिंडं मोडिअए सिंढासिंवाडीउ णासिआणए ॥ २९ ॥

सिंदी तथा सिंदोला खर्जूरी । सिन्वी तथा सिन्विणी सूची । सिंडं मोटितम् । सिंढा तथा सिंवाडी नासिकानादः ॥ यथा ।

सिंदियणे सिंदोलतले सिंढं सुणिअ सिन्विसममइणो ।
सिन्विणिवुन्दी सिंडङ्गी सिंवाडीइ उत्तरं देइ ॥ ३४ ॥ [२९]

परिपाडिअम्मि सिद्धं रज्जे सिज्जूरसिंदूरा ।
भूअगहिअम्मि सिंपुअमुञ्छे सिलओ सिसुम्मि अ सिलिंबो ॥३०॥

सिद्ध परिपाटितम् । सिज्जूरं तथा सिंदूरं राज्यम् । सिपुअं भूतगृहीतम् । सिलओ उञ्छः । सिलिंबो शिशुः ॥ यथा ।

सिद्धपरकुम्भिकुम्भत्थल हरिसिंदूरसारसिज्जूर ।
सिपुअरूवा रसे जिम्मन्ति सिलएहि तुह रिउसिलिंबा ॥ ३५ ॥ [३०]

सिंगयसिंघुअसिंगिणिसिद्धत्था तरुणराहुगोरुद्दा ।
सिसिरं दहिम्मि सिहिणा थणेसु वरुणो सिअंगसुरजेट्ठा ॥ ३१ ॥

सिंगओ तरुणः । सिघुओ राहुः । सिंगिणी गौः । सिद्धत्थो रुद्रः । सिसिरं दधि । सिहिणा स्तना· । सिअगो तथा सुरजेट्ठो वरुणः ॥ यथा ।

L 1 C °सिंढाला BF *om* °सिन्वि C 1 hd °सन्वि A °सिंचि° (?) BF °णिय AC °णिया L 2 A सिंर C सिएड *cdd* मोडियए C 1 hd सिंवा° A, C 2 hd सिन्ना° A °सिम्वा° BF °सिंवा° C °सिंवाडिउ BF, C 2 hd °डीओ *cdd* णासिया° L 3 B सिदोला B खज्जुरी C 1 hd सिंदी BF सिंन्विणी BF सूरी B सिंडा L 4 C (F?) सिएग BCF सिंवाडी B नासिकादय L 5 C सिंदिवंदे C सिएट BCF सुणिय BF सिन्विसमइणो C सिव्वसमग्गइणा L 6 B °वुन्द्धि C °वुंदी सिएडगी B सिनाडीइ C (F?) सवाडीइ L 7 *cdd* °डियंमि AC सिंढं F सिंढ A *om* रज्जे BF °सिंदूरा C °सिंदुरा L 8 *cdd* °हियमि B सिम्पुअ° BF °मुंछे A सिन्नउ B सिसिसुमि *cdd* य B सिलिंवो C (F?) °लिम्बो L 9 C सिद्ध BF पारिपाडितं BF सिंजूरं C सिंदुर B सिम्पुअ L 10 BF आछ B सिलिंवो C (F?) °लिम्बो L 11 C सिद्ध° F सिद्ध° BF °कुभिकुभिकुभत्थल C हसिंदूरं L 12 BF सिम्पुअरुवा C °रूव C जियंति B सिलएहिं B °सिलिंस्वा C °शिलिम्बा (F?) L 13 C °सिद्दच्छा BF °गोभद्दा C 1 hd °रद्दा L 14 B दहम्मि A त्थणेसु C 1 hd थणसु BF सियग° C सुअग° L 15 C सिघुओ C सिद्दच्छा F सिद्द° BF रौद्र L 16 BF सिहिणा स्तना BF °ज्येट्ठो C 1 hd °जेट्ठो

सिद्धत्थसिश्रंगाण वि सिहणिज्जं सिंगिणीसिसिरखाय ।
पिहुसिहिणि सिंगय सिंघुश्रमुह सुरजेट्ठदिसि णिश्रसु ॥ ३६ ॥ [३१]

डमरम्मि सिश्राली विडजलणेसु सिरिंगासिंदुवणा ।
हंसम्मि सिरिवश्रो सिरिमुहो मयमुहे सिरिहही पविश्रा ॥ ३२ ॥

सिश्राली डमरः । सिरिंगो विटः । अत्र । सिहइ स्पृहयति । सिंपइ सिञ्चति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सिंदुवणो अग्निः । सिरिवश्रो हंसः । श्रीवद्-पक्षिवाचकस्तु शब्दभव· । सिरिमुहो मदमुखः । मदो मुखे यस्येति विग्रहः । सिरिहही खगपानभाजनम् ॥ यथा ।

श्रो पिश्रइ रिऊ विरइश्रसिश्रालिए तुह पयावसिंदुवणे ।
सिरिमुहसिरिंगहसिश्रो पत्थिव सिरिवयसिरिहहीइ जलं ॥ ३७ ॥ [३२]

सिहरिणिसिहरिल्ला मज्जिश्राइ सिंगेरिवम्ममवि रप्फे ।
सिरिवच्छीवो सुद्धो गोवाले सित्थए सीश्रं ॥ ३३ ॥

सिहरिणी तथा सिहरिल्ला मार्जिता । सिंगेरिवम्म वल्मीकः । सिरिवच्छीवो तथा सुद्धो गोपालः । सीश्रं सिक्थकम् ॥ यथा ।

सिंगेरिवम्ममुहसिरिवच्छीवय सुद्धपुत्त एश्राए ।
सीश्रयमउश्रङ्गीए सिहरिल्लपिश्राइ सिहरिणि देसु ॥ ३८ ॥ [३३]

पवरसिरक्कश्रडीसुं सीसयसीसक्कसीइश्राश्रो श्र ।
सीउग्गयं सुजाए सीहलयं धूवजन्तम्मि ॥ ३४ ॥

L 1 C सिद्च्छ° C °णिझ C °सिसिरमाय L 2 C सिहिणं B सिगय B णिश्यसु L 3 *cdd* सियाली BF सिरिंगुसिंदुवणो C सिरंग° L 4 A मिराम्मि B सिर° A °दउ C मयमुख *cdd* पविया L 5. BCF सियाली L 6 B ऽमि B सिसिवश्मा L 9 C उ सिव रिऊ BCF विरइयसियालिए L 10 C सिरिमुहसिश्रा B सिरिंग° C पथ्थिव BF सिरिवय° C सरिवय° L 11 AC मंजियाइ (C 1 hd सि) BF °दाइ B रिप्फा C (F') रप्फो L 12 BF सिर° C (F') सुद्दो C सित्थिश्रम L 13 B सिहरीणी F सिर° C सिरल्ला B सिंगरि° B सिर° L 14 C (F') सुद्दा C सिव सिच्छय 2 hd सिच्छयं and adds सिसिरं L 15 B °सिर° C (F') सुर BCF एदाए L 16 B °सिहरिल्ल° B सिवाइ C (F') °सियाइं C (F') सिहरिणि L 17 BF °कझडीसु C 1 hd °कडश्र B °सीसक° B C 2 hd. (F') सीसकाश्रा A, C 1 hd °इयाउ L 18 C सुरग्गय

सीसयं प्रवरम् । सीसक्कं शिरस्कम् । शिरस्त्राणमित्यर्थः । सीइआ झटी । निरन्तरवृष्टिरित्यर्थः । अत्र सीसइ कथयतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तः । सीउग्गयं सुजातम् । सीहलयं वस्त्रादिधूपयन्त्रम् ॥ यथा ।

उअ सीउग्गय तुह सरसीइअरइअविवराइ वेरीणं ।
रणसिरिसीहलयाइ व सीसयसीसक्कसीसाइं ॥ ३९ ॥ [३४]

सीमंतयं च भणिअं सीमन्तालंकरणभेए ।
सीलुट्टयं च तउसे करवन्दीए अ सीहणाही ॥ ३५ ॥

सीमंतयं सीमन्ते भूषणभेदः । सीलुट्टयं । कप्रत्ययाभावे सीलुट्टं त्रपुसम् । सीहणाही करमन्दिका । तत्कुसुममित्यन्ये ॥ यथा ।

सीलुट्टयसीहणाईफलवणिअ मुणेसि किं ण अप्पाणं ।
जं आसत्तो तीए मणिमयसीमंतयं पि मसेसि ॥ ४० ॥ [३५]

सीरोवहासिआ लज्जाए उक्का सुली सुई वुद्धी ।
सुहरा चडयाभेए सुढिओ सन्ते सुहे सुहेल्ली अ ॥ ३६ ॥

सीरोवहासिआ लज्जा । सुली उल्का । सुई बुद्धिः । सुहरा चटकाभेदः । यस्या अधोमुखं नीडं भवति । सुढिओ श्रान्तः । सुहेल्ली सुखम् । सुहल्लीत्यन्ये ॥ यथा ।

रखे दवसुलितत्ता गयसुइसीरोवहासिअसुहेल्ली ।
सलहन्ति तुज्झ रिउणो सुढिआ सुहरं पि णेड्डढिअं ॥ ४१ ॥ [३६]

सुंघिअसुलससुवसा य घाणकोसुम्भअज्जुणद्दुमेसु ।
संकेअम्मि सुवुसा सुरंगिसोहंजणा य सिग्गुम्मि ॥ ३७ ॥

L 1 B सिरक्क BCF सीइया BF सडी L 2 B °पूक्त । *om* इति नोक्त L 3 C सीओग्गय L 4 BCF उय BCF °सीइय° BF °रइय° C °राइय° BCF °राइ L 5 B °सिरी° BCF °लयाइ च C सीसीसक्क° L 6 *cdd* भणिय L 7 A सीलुव्वय *cdd* य L 9 करमंदिका not करमर्दिका is the reading of all the MSS BCDFHF L. 10 C °साहणाही° C °वणिय C अप्पाण L 11 C °सामंतयं L 12 *cdd* °सिया B सूई B वुद्धी C (F?) बुद्दी, L 13 BF सुहर C 1 hd सु° C *om* सुहे *cdd* य L 14 C 1 hd सा° *cdd* सिया° BF सूई C वृद्धिः L 16 C देव° BCF °हासिय° L 17 C तुझ BCF सुढिया C सुहर BF °विय C °ढियं L 18 B सुंघिय° AC (F?) सुघिय° C °दुमेसि L 19. BCF संकेयम्मि B सुवसो (F?) BF सुरंमिसो° A सुरगि°.

सुंधिअं घ्रातम् । सुलसं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । सुवसो अर्जुनतरुः । सुवुसा संकेतः । सुरंगी तथा सोहंजणो शिग्रुतरुः ॥ यथा ।

मज्झसुवसस्सुवुसं दाउं सुलसवसणाइ तीइ गओ ।
सकेअसुरंगिवणे भमेसि सोहंजणाइ सुंधन्तो ॥ ४२ ॥ [३७]

किंसारु सुंकअं सूअलं च सुअणा य अणिउँते ।
अम्बाइ सुण्हिआ तह य सुद्धपूअम्मि सुद्धवालो अ ॥ ३८ ॥

सुंकअं तथा सूअलं किंशारुः । सुंकलं इत्यन्ये । सुअणा अतिमुक्तः । सुण्हिआ अम्बा । सुद्धवालो शुद्धपूतः ॥ यथा ।

सुअणावतंसिअमिमं दट्ठुं किं करसि सुद्धवालत्तं ।
गाईसुण्हिअ सूअलजीअण ण वहेसि सुंकए कीस ॥ ४३ ॥ [३८]

डुंबे सुदारुणो सूइओ अ सुविरे सुणहसिअसोमइआ ।
सुज्झरओ धोवयए सुसंठिआ सुल्लमंसम्मि ॥ ३९ ॥

सुदारुणो तथा सूइओ चण्डालः । सुणहसिओ तथा सोमइओ स्वपनशीलः । सुज्झरओ रजकः । सुसंठिआ शूलप्रोतं मांसम् ॥ यथा ।

सुणहसिअसूइआए सुदारुणो रमइ सुज्झरअवहुअं ।
भसिरभसणस्स दिन्तो सुसंठिअं पुरजणम्मि सोमइए ॥ ४४ ॥

अत्र सुगिम्हओ फाल्गुनोत्सव इति सुग्रीष्मकशब्दभवः । दृश्यते चायं संस्कृते । यद्रामहः । सुग्रीष्मके न दृष्ट इति ॥ [३९]

L 1 BCF सुंधियं. BF, C 1 hd सुवसा   L 2 C सिग्रु°   L 3 C मज्झ° BCF °सुवससुवसं BF, C in corr गओ   L 4 C सकेय° BF भमेसि BCF °जणाइ B सुधंतो.   L 5 A सुकअं BF सुंकउ BF सुअज BF सुसुअणा C सुयणा ABF अणिउंते C अणिउंते   L 6 A अम्बाइ B अंबाइ C (F?) अंब्बाइ C (F?) सुण्हिया A सुधिया or सुण्हिया BF सुण्हिया C सुद्धपूयम्मि F सुद्ध° (?) C (F?) सुद्धवालो BF य   L 7 BCF सुंकयं B किंसारु BF सुकलमित्यन्य C सुकुलमित्य° C सुयणा   L 8 C सुण्हिया B अंबा B सुद्धवालो C सुद्ध° F सुद्धवाला   L 9 BCF सुयणावतंसियमिमं BF दट्ठ BF सुद्ध°   L 10 BCF °सुण्हिय C सूयलजीअ वहेसि   L 11 B डुंबे A सूइउ च सुविरे C सुविरं BF सुणहसिय° AC सुणहसिय° edd °इया   L 12 BF सुज्झरओ C सुज्झ° A °उ A रयए BF धोयए edd. °ठिया L 13. C om from सुणह° to सुज्झरओ excl BF सुज्झ°   L 14 C सुज्झ° BCF °ठिया BF शूल° C शूला°   L 15 BF सुणहसिय° C सुणहसिय° BF °सूइयाए C °सूइयाए BF सुज्झरय° BF, C 2 hd °वहुयं   L 16. BF °भसिरभस्स BCF °ठियं   L 17 B फाल्गुणाय C °भव इति । B संस्कृत

कण्हे सुवसविंदू रूववईए सुदुम्मणिआ ।
सुकुमालिअं सुघडिए तुलसीए सुलसमंजरिआ ॥ ४० ॥

सुवसविंदू विष्णुः । सुदुम्मणिआ रूपवती । सदुम्मणिएति शीलाङ्कः । सुकुमालिअं सुघटितम् । सुलसमंजरी तुलसी ॥ यथा ।

णवसुलसमंजरीए तइ चण्डी अच्चिआ सुदुम्मणिए ।
सुकुमालिअङ्गि जं तुह सुवसविंदूवमो वरो एस ॥ ४५ ॥ [४०]

सूला वेसा सूई अ मञ्जरी सूरणो कन्दे ।
सूरंगो अ पईवम्मि सूअरी जन्तवीढम्मि ॥ ४१ ॥

सूला वेश्या । सूई मञ्जरी । सूरणो कन्दः । सूरंगो प्रदीपः । सूअरी यन्त्रपीडनम् ॥ यथा ।

सूअरिअसूरणासणसूलाए लिहिअसूइगण्डाए ।
मयरद्धयसूरंगे मा तं सलहो व्व रे पडसु ॥ ४६ ॥ [४१]

सूलच्छं पल्ललए सूलत्थारी अ चण्डीए ।
सूरद्धओ दिणे गणवइम्मि सेओ अ गामणी सेट्टी ॥ ४२ ॥

सूलच्छं पल्वलम् । अत्र सूहवो सुभग इति सुभगशब्दभवः । तथा सूरइ सूडइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सूलत्थारी चण्डी । सूरद्धओ दिनः । सेओ गणपतिः । सेट्टी ग्रामेशः ॥ यथा ।

सूलत्थारीसूरद्धए ससेआण पणमणामिसेण ।
सूलच्छतडकुडङ्गे ओ सेट्ठिवहू अहिसरेइ ॥ ४७ ॥

अत्र सेहइ नश्यतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [४२]

L 1 A सुसुवस° BF °विंदू or °विहू BF रूवइए A °वइए *cdd* °णिया. L. 2. B सुकमा° *cdd* °लियं *cdd* °रिया L 3 BF सुवसविंदू C सुदु° BCF °णिया B रूप° BF °णियेति. C सुकुसुमा° L. 4 BF °लियं L 5 BCF अचिया BF य सुदु° C सुदु°. L 6. BF °लियगि C जं तु सुव° BF °विंदूव° C °बिंदु° C वसे एस L. 7 B सूइ *cdd* य. L. 8. BF य C 1 hd *om* अ पईवम्मि 2 hd has पईवे BF पइवमि् C 1 hd. अरी (sic), 2. hd सुअरी C °पीढमि. L 9. BF *om*. सूरंगो प्रदीपः C 1. hd सुरंगो 2. hd सुरंगो. C सूयरी. L 10. C यंत्रपीड। L. 11. BF °णासलसूलाए BCF लिहिय° BF °मंडाए. L. 12 C मयरद्धय° C °हो व्वा र फडसु L. 13 C पल्लडए C (F?) सूलच्छारी *cdd* य. L. 14 A °द्धुउ C °द्धओ ABF, C 1 hd. सेउ AC य A सेट्टी. L 16 B भनक्ति इति C नोक्तौ (F?). C (F?) सूलच्छारी C (F?) सुरद्धओ L 17. B सेट्टी. L 18. C (F?) सूलच्छारी-सुरद्धए BCF ससेयाण BF पणमिसेण. L. 19. B सिट्ठिवहू.

सेवालसोमहिङ्गा पङ्के कोकम्मि सेहरओ ।
चप्पुडिआए सेंवाडओ अ सेज्जारिअं च दोलणए ॥ ४३ ॥

सेवालो तथा सोमहिङ्गो पङ्कः । सेहरओ चक्रवाकः । सेंवाडओ चप्पुटिका-नादः । यदाह ॥ अङ्गुष्ठमध्यमाङ्गुलिशब्दः सेंवाडओ गदितः ॥ सेज्जारिअं अन्दोलनम् ॥ यथा ।

सेज्जारिअं ण इच्छइ सेवालजअक्ख सोमहिङ्गे भ ।
मरिही सेहरयणिआ कइवयसेंवाडएहि तुह विरहे ॥ ४८ ॥ [४३]

सेआलुओ उवाइअवसहम्मि धुरंधरम्मि सेरिभओ ।
सोत्ती णईइ सोअं णिहा मंसम्मि सोल्लसोमाला ॥ ४४ ॥

सेआलुओ उपयाचितसिद्धयर्थं वृषभः । उपयाचितं केनापि कामेन देवताराध-नम् । सेरिभओ । कप्रत्ययाभावे सेरिभो । धुर्यवृषभः । सेरिभो महिषे ऽपीत्यन्ये । सोत्ती नदी । सोअं स्नपनम् । सोल्लं तथा सोमालं मांसम् ॥ यथा ।

उवचिअसोमालो वि हु कुणेइ सेआलुओ सुहं सोअं ।
सोत्तीइ झीणसोल्लो वि सेरिभो चेअ कड्ढए भारं ॥ ॥ ४९ [४४]

सोसणसोमाणा पवणमसाणा सोव्वओ पडिअदन्ते ।
कडिउवकिदिउदरेसुं सोसणिसोवत्थसोमहिंदाइं ॥ ४५ ॥

सोसणो पवनः । सोमाणं श्मशानम् । सोव्वओ पतितदन्तः । सोसणी कटी । सोवत्थं उपकारः । सोवत्थं उपभोग्यमित्यन्ये । सोमहिंदं उदरम् ॥ यथा ।

L. 1, AD om dist 43, but D has the commentary BF हिङ्ग पंकों ऋमि सं° L. 2 edd चप्पुडि° C सिंवाडउ 2 hd उओ edd य edd रिय L. 3 C हिङ्गा B चक्र-वाकः C सेवाडओ चप्पुडिका 2 hd घुमदवी° L. 4 C सेवा BCF रिय L. 6 BCF रियं BF सेवालजअक्ख C सेवालजअक्ख BF सोमहिंदे C हिंङ्गा BCF य L. 7 B 'धणिया C (F) यणिया B कइवय B उएहिं C 'सेवाएहि F 'सेंवाडएहि. L. 8 BCF सेयालुओ A उवाइंव° BCF उवाइय° C 'धुरमि A 'भउ B सेरभिओ. L. 9 C णाईअ B सोमि L. 10 BCF सयालुओ L. 11 C महिषो L. 12 C स्नेपन° L. 13 C उवचिअसोमा 2 hd सो BF 'सिय' B कुणइ BCF सेयालुओ BI सोअं L. 14 C सुत्तीइ झरणसोल्लो BI थोरो B सेरभो BI च्चेय C चेव BF कड्ढइ C गरुर्ह L. 15 C सोमाण° A सानवर C सोयव्वो edd पडिय L. 16 A सासणि C 'सोवत्थ' C 'दाइं L. 17 C सोमाणं C श्मशानं C सोयव्वो L. 18 C सोवत्थं BF सोवत्थमुवभो° C सोवत्थ-मुवभो

भइ थूलसोमहिंदे सोव्वे सोसणयभग्गसोसणिए ।
सम्भलि कइआ तुमयं करेसि सोमाणसाणसोवत्थं ॥ ५० ॥

अत्र । सोमालं सुकुमारम् । सोअमल्लं सौकुमार्यम् । एतौ शब्दभवौ ॥ [४५]

सङ्खम्मि सोलहावत्तओ अ सोवसमक्खिआ सरहा ।
केसविसमथम्बेसुं सढो सिलाघुसिएसु सअअं च ॥ ४६ ॥

सोलहावत्तओ शङ्खः । सोवसमक्खिआ मधुमक्षिकाभेदः ॥ यथा ।

चालुक्क सोलहावत्तसेअजस भग्गरज्जमहुछत्ता ।
सोवसमक्खिआउ व दिसो दिसं जन्ति वेरिणो तुज्झ ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

सढा केशाः । सढ विषमम् । सढो स्तम्बः । इति सढशब्दस्त्र्यर्थः । सअअं शिला घृर्णित च ॥ [४६]

सरहो वेडिससीहेसु सक्खिगामीणएसु सणिओ अ ।
णहाविअरजकपुरक्किअदित्तेसुं सज्जिओ चेअ ॥ ४७ ॥

सरहो वेतसवृक्षः सिंहश्च । सणिओ साक्षी ग्राम्यश्च । सज्जिओ नापितो रजकः पुरस्कृतो दीप्तश्चेति चतुरर्थः ॥ [४७]

हंसोघसरेसु सरेवओ अ संवाअआ णाउलसेणा ।
ससिहिअमाविएसुं अणुणीए चेअ ससुमिअं ॥ ४८ ॥

L 1 C सोच्चो सोमणय° BF °भग्गसणिए C °भग्गमोसणिए L 2 BCF कइया B तुमय C °सावच्छं L 3 C सोउमल्लं BF सौकुमार्यो L 4 BF °वत्तूओ C 1 hd °वत्तउ BCF य *cdd* °क्खिया L 5 A °विसमथड्डेसुं BF °थवेसु C °यवेसु BF °पुसिएसु C 1 hd °घुणिएसु L 6 BCF मक्खिया L 7 C चालुक्क °वत्तसाअजस BF °सेयजस C °रज्ज° BCF °महुछत्तो L 8 BCF °मक्खियाओ C दिसिं C तुज्झ L 10 C सढो केशा BF स्तव इति C स्तब इति 2 hd सूत्र इति L 11 B सिला. L 12 C °गामिणएसु AC य L 13 *cdd* एहाविय° C °रजय° ABF °पुरक्किय° C °पुरक्कय° A सज्जिउ C सिज्झिओ BF वेअ C चेय L 14 B सिहश्च BF मामश्च C सज्झिओ BF नापित L 16 A हसेघ° C °घरेसु A सारयउ C सवाअअ BF णअोल° L 17 AB ससिहिय° C (F ?) ससिहिय° *cdd* चेय AC °मियं

सरेवश्रो हंसो गृहजलप्रवाहश्च । संवाअओ नकुलः श्येनश्च । ससुमिअं सनिहितं मापितमनुनीतं चेति त्र्यर्थम् । प्रच्छादनार्थं तु च्छादिधात्वादेशसिद्धम् ॥ [४८]

तोसिअसारविअञ्जलिकरणेसु समुच्छिअं चेअ ।
पडिवेसिपओसेसुं वज्झे अ समोसिओ होइ ॥ ४९ ॥

समुच्छिअं तोषितं समारचितमञ्जलिकरणं चेति त्र्यर्थम् । समोसिओ प्रातिवेश्मिकः प्रदोषो वध्यश्चेति त्र्यर्थः ॥ [४९]

चिन्तिअसण्णिज्झे सत्तविअं समणिब्भरेसु समसीसं ।
अजसरएसु समुप्पिंजलममएन्दुसु समुद्दणवणीअं ॥ ५० ॥

सत्तविअं चिन्तितं सांनिध्यं च । चिन्तिअसण्णिज्झे इति समाहारः । समसीसं सदृशं निर्भरं च । अत्र समाणइ भुङ्क्ते समाप्नोति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । समुप्पिंजलं अयशो रजश्च । समुद्दणवणीअं अमृतं चन्द्रश्च ॥ [५०]

मरहट्ठदेसपट्टणभेए दूरे अ सायं च ।
साहो अ वालुआसुं उलूअए दहिसरे चेअ ॥ ५१ ॥

साय महाराष्ट्रदेशे पत्तनविशेषो दूर चेति व्यर्थम् । केचित्तु सायंदूरं इति चतुरक्षरं नाम पत्तनभेदवाचकमाहुः । साहो वालुका उलूको दधिसरश्चेति त्र्यर्थः । दधिसरो दध्न उपरि सारम् । [५१]

वत्थअभूभुअसाहापिकिसरिससहीसु साहुली चेअ ।
सम्भूअअम्मि सालुअमह सुक्कजवाइआसिराम्मि ॥ ५२ ॥

L 1 C सरयहो 2 hd सरेवहो C सवाअआ C1 hd सत्तु° BCF °मिय L 3 BF संसिय-तोसियसा° A तोसिय° C तासिय° *edd* °वियअञ्जि BF °करणेसु ABF समुच्छिय C समच्छिय ABF चय C चेयं L 4 BF °वेसिआपओ AC °पउसेसु BF वज्झो AC वज्जो *edd* य C 1. hd समोहिओ C हाई L 5 BCF °च्छियं L 7 AB चिंतिय° C चितिय F चिंतय° ADF, C 1 hd °सणज्झो C 2 hd °सण्णिज्झ BCF °विय C °णिब्भ° L 8 BF °जसरम° L 9 BF °विय C 1 hd only सत्त BF चिंतिय° C चिंतय° B °सणिज्झो इति C °झ इति F °ज्झेति C 1 hd °सम . L 10 B निभरं C °पूक्ता L 11 BF °जजमयणो C °पिमजमयणो BF °मयल L 12 C महरट्ठ° BF °देस° *edd* य L 13 BF साहो च्चा C साहं य C वालुयासु B दहसर AC चेय L 14 BF सायं B व्यर्थ C (F?) द्वर्थ · BCF सायंदूर-मिति L 15 B °नेव साप° B दधिसरश्चेति L 17 C वच्छअभूभुय° BF °भूभुय° F °भुय° B °सहीसु ABCF चेय L 18 BF संभूयम्मि C संभूयंमयम्मि C 1 hd. सालुयमह 2 hd सालूयमह *edd* °जवाइय°

साहुली वस्त्रं भ्रूर्भुजः शाखा पिकी सदृशः सखी चेति सप्तार्थः । सालुअं शम्बूकः शुष्कयवादिशीर्षं चेति व्यर्थम् ॥ [५२]

सामग्गिअं च चलिए अवलम्बिअपालिएसुं च ।
सित्था लालाजीआसु हिमोसाएसु सिग्गहा वि ॥ ५३ ॥

सामग्गिअं चलितमवलम्बितं पालितं चेति त्र्यर्थम् । आलिङ्गनार्थं तु श्लिषि-धात्वादेशसिद्धम् । सित्था लाला जीवा च । सिग्गहा हिममवश्यायश्च । [५३]

सिंदुरयं णायव्वं रज्जूए तह य रज्जम्मि ।
वालम्मि दहिसरम्मि अ मोरे अ सिहंडइल्लो वि ॥ ५४ ॥

सिंदुरयं रज्जू राज्यं च । सिहंडइल्लो बालो दधिसरो मयूरश्चेति त्र्यर्थः । [५४]

हिमकालदुद्दिणे तह झाडविसेसम्मि सीअल्ली ।
सीअणयं पारिमसाणा सिहणोमालिआसु सीहलिआ ॥ ५५ ॥

सीअल्ली हिमकालदुर्दिन झाटविशेषश्चेति व्यर्था । सीअणयं दुग्धपारी श्मशानं चेति व्यर्थम् । सीहलिआ शिखा नवमालिका चेति व्यर्था ॥ [५५]

सुग्गं च अप्पकुसले णिव्विग्घविसज्जिएसुं च ।
रूप्परजगेसु सुज्झयमह वेसहरचडएसु सुहराओ ॥ ५६ ॥

सुग्गं आत्मकुशलं निर्विघ्नं विसर्जितं चेति त्र्यर्थम् । सुज्झयं रौप्यम् । सुज्झओ रजकश्चेति व्यर्थः । सुहराओ वेश्यागृहं चटकश्चेति व्यर्थः ॥ [५६]

L 1 C भूभुज B सप्तार्था C साल्लुय L 2 C सबूक 2 hd adds सयतं च BF शबूक C श्वभूसवशीर्ष L 3 cdd °ग्गिय A अ चलिए ABCF अवलंबिय° E °लम्बिय° L 4 C सीच्छा E °जीयासु A हिमाओसा° L 5 BCF °ग्गिय L 6 C सिच्छा B सिएई L 7 A सिंदुणय C सिंन्दूरय णायध A रज्जुम्मि C रजमि L 8 ABCF वालम्मि cdd °रम्मि य ABCF मोरे य E मोरे इ C सिंरड° E सहिंड° L 9 BCF सिंदूरय B राद्य व B वाला दहिशरो C (F?) दधिसारो L 10 B °काले दु° C काड° E सीयल्ली L 11 A सीयणय A सिहमालि° cdd °लियासु सीहल्लिया L 12 B ज्झाड° CF झाड° B द्व्यर्था L 13 BCF °ल्लिया L 14 A णिविग्घ° BF °विसज्झिएसु L 15 A रूप्प° AB सुज्झय° C (F?) मुझय° BF सुहरा C 1 hd सहरा A °राउ L 16 B निर्विघ्नं B सुज्झय C (F?) सुझयं B सुज्झओ C (F?) सुझओ

सूरल्ली मज्झरहे तिणभेए मसयरूवकीडे अ ।
मिगसिसुसरेसु सेल्लो दीहरभद्दाकिईसु सेरी अ ॥ ५७ ॥

सूरल्ली मध्याह्नो ग्रामणीतृणं मशकाकृतिकीटश्चेति त्र्यर्थः । सेल्लो मृगशिशुः शरश्चेति द्व्यर्थः । सेरी दीर्घा भद्राकृतिश्चेति द्व्यर्था । [५७]

गामपहाणे ससिज्झकारए तह य सेआलो ।
भूए भाविणि सोही सोवणमालयणसिविणमल्लेसु ॥ ५८ ॥

सेआलो ग्रामप्रधानं सांनिध्यकर्ता च यक्षादिरिति द्व्यर्थः । सोही भूते भाविनि च काले प्रयुज्यते । सामर्थ्यात्तदर्थं भवति । सोवणं वासगृहम् । सोवणो स्वप्नो मल्लश्चेति त्र्यर्थः सोवणशब्दः ॥ [५८]

॥ अथ हादिः ॥

हड्डं अट्ठिम्मि हरी कीरे दूरे हणं हडं हरिए ।
हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं सिग्घम्मि हणु ससेसम्मि ॥ ५९ ॥

हड्डं अस्थि । हरी शुकः । हणं दूरम् । हडं हृतम् । हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं त्रयो ऽप्येते शीघ्रार्थाः । हल्लप्फलिअं आकुलत्वमित्यन्ये । हणु सावशेषम् ॥ यथा ।

हरिणासहड्डिअ महं अण्णुधणेणं हडेण हत्थो वि ।
ण हणं वच्चसि हल्लप्फलिअं नलिअम्मि मइ पवणहुलिए ॥ ५२ ॥

अत्र । हंद गृहाणार्थे । हन्दी निर्वेदे । एतौ प्राकृते निपातेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [५९]

L. 1 C (F') मज्झरहे A °ज्झ (') A मसय *all* अ L. 2 A मिगसिसुसरेसु C °सिसु-रेसु 2 hd. °सिसस F सिसु BF सिल्ला BF किईसु *all* य L. 3 C सूरल्ली C मध्याह्न. तृण (om ग्रामणी) b शिशु L. 4 BF शरश्चेति C द्व्यर्था L. 5 ABLF ससिज्झ° C सासिज्झ *all* सेआलो L. 7 BCF सेयालो C भविष्य C भाविनी L. 8 F सोवण BF वासगृहं L. 10 om A L. 11 C हड्ड 2 hd हड्डु BF हड्डम्मि C हरीम्मि F हरिम्मि
L. 12 B हड A जिअ BF फलिअं C फलिअ L फलिअ LF हुलिअ CF हुलिअं A सस्सेसम्मि
L. 13 C हड्डु FCF हस्त BF फलिअ C फलिअंफलिअ BF om हुलिअ C हुलिअं.
L. 14 BF फलिअं C फलिअ B सावशेषं L. 15 FCF °हड्डिअ C सा FCF हत्थो
L. 16 LCF फलिअं नलिअम्मि BF मइ L. 17 C एतौ हंदी निर्वेद F हंदी.

हत्थारं साहिज्जे कीलत्थं करगयम्मि हत्थल्लं ।
हक्कोद्धं अहिलसिए उप्पाडिअयम्मि हक्खुत्तं ॥ ९० ॥

हत्थारं साहाय्यम् । हत्थल्लं क्रीडया हस्ते गृहीतम् । हक्कोद्धं अभिलषितम् । हक्खुत्तं उत्पाटितम् ॥ यथा ।

अणवेक्खिअ हत्थारं हक्कोद्धजगज्जएण कामेण ।
ससिवयणे हक्खुत्ता तुमं सि हत्थल्लभल्लि व्व ॥ ५३ ॥ [९०]

सङ्गप्फंसयसवहम्मि हंजओ रासयम्मि हल्लीसो ।
हत्थल्ली हत्थविसी बहुजंपिरए हलप्पो अ ॥ ९१ ॥

हंजओ साङ्गस्पर्शः शपथः । हल्लीसो रासकः । मण्डलेन स्त्रीणां नृत्तम् । हत्थल्ली हस्तबृसी । सारीशब्दो बृसीवाचक उक्तः । ततो हस्ते सारी हस्तसारीति न देश्येषु वाच्यः । हलप्पो बहुभाषी ॥ यथा ।

तुह हंजओ अतुल्लं सोहग्गं तुज्झ ण हु हलप्पो हं ।
जं हत्थल्लीहत्था णिअन्ति मुणिणो वि तुज्झ हल्लीसं ॥ ५४ ॥ [९१]

गेहम्मि हम्मिअं तह चलिअसयरहेसु हल्लिअहलूरा ।
हासे हड्डयहसिरिअहासीआ मक्खिए हविअं ॥ ९२ ॥

हम्मिअं गृहम् । हल्लिअं चलितम् । हलूरो सतृष्णः । हड्डओ हसिरिआ हासीअं त्रयो ऽप्यमी हासार्थाः । हविअं म्रक्षितम् ॥ यथा ।

L 1 C हच्छार AC साहज्जे BF साहाज्जे C कीलच्छं करमयमि हच्छल्लं E हत्थल्ल L 2 A हक्कोद्द C °द्द F °द्द *cdd* °डियय° L 3 C हच्छार C हच्छल्ल C हक्कोद्दि 2 hd. F °ई B °जखित L 4 C (F?) उत्पादित L 5 *cdd* °क्खिय° C °हच्छार C हक्कोद्द-जगज्झएण F °द्दजग° L 6 C हछल्ल° L 7 BF सगफसय° E °प्फसय° A हजउ. L. 8 C हच्छल्ली हच्छ° ABCF °विसी E °चिसी B वहु° E बहु° *cdd*. य L. 9. B हजउ C रासको C नृत्त्य L. 10 C हच्छल्ली हच्छ° BCF °बृषी BCF बृषी°. C उक्तस्ततो Instead of हस्तसारीति we should expect to find हत्थसारीति. L 11. B देशेषु L. 12 C तुझ L 13. C हच्छल्लीहच्छा C तुझ L 14 BF हमिय CE हम्मिय BCEF चलिय° B °सअरएहसु *cdd* हल्लिय°. L 15. A हड्डय CF हड्डय° *cdd* °हसिरियहासीया *cdd*. हविय. L. 16 B हमिय C (F?) हम्मिय BCF हल्लिय C हड्डओ F हड्डओ BCF °रिया हासीय L 17 B हविय

गुणहम्मिश्र तुह विरहे सा हविश्रहलूरहलिएक्कमणा ।
ण सिएइ कुडयहद्धयकेश्रइहसिरिश्रकयम्वहासीए ॥ ५५ ॥

अत्र । *हणइ शृणोति । हक्कइ निषेधति । हरइ गृह्णाति । एते धात्वादेशेपूक्ता* इति नोक्ताः ॥ [६२]

गहभेए हत्थिवश्रो लउडे हरिमिग्गहिरिवंगा ।
बंभणिइन्दगजेसुं हलाहलाहत्थिमल्ला य ॥ ६३ ॥

हत्थिवश्रो ग्रहभेदः । हरिमिग्गो तथा हिरिवगो लगुडः । हलाहला बंभणिका । हत्थिमल्लो इन्द्रगजः ॥ यथा ।

जो ण गणइ हत्थिवय जो पडिमल्लो श्र हत्थिमल्लस्स ।
सो कि हरिमिग्गकरो हिरिवगेण हलाहल हणइ ॥ ५६ ॥ [६३]

हत्थल्लिश्रं च हत्थोसारिश्रए कलयलम्मि हलबोलो ।
हरिश्राली दुव्वाए हत्थिहरिल्लो श्र वेसम्मि ॥ ६४ ॥

हत्थल्लिश्रं हस्तापसारितम् । हलबोलो कलकलः । अत्र । हलिश्रारो हरिताल इति *हरितालशब्दभवः । हक्खुप्पइ उत्क्षिपतीति धात्वादेशेपूक्त इति नोक्तौ ।* हरिश्राली दूर्वा । हत्थिहरिल्लो वेषः ॥ यथा ।

हरिश्रालिकयत्थरणा हत्थल्लिश्रकएटया य रसम्मि ।
णिन्दिश्रहत्थिहरिल्ला तुह रिउडिम्भा करन्ति हलबोल ॥ ५७ ॥ [६४]

I 1 B °हमिय C (F?) °हम्मिय BCF हविय° L. 2 CF °हदय° BF °वयद° BCF °हसिरियकयवहासीम I 3 C (F?) निषधयति B गृह्णाति C गृणाति L 5 B महभग C हत्थिउवश्रा (F?) A °वड A °हिरिविंगा BF °हरिवगा C I bd °रिर° L. 6 BF बंभणि° C बम्हणि° F °पसगयेसु C हत्थिउमल्ला I 7 C हत्थिउश्रश्रो C हरिवगा B लगुर Instead of बंभणिका we should expect to find ब्राह्मणिका but cfr VIII 75 I 8 C हत्थिउ° I 9 C जा C हत्थिउ° (twice) BCF य L. 10 B हरिगिम्ग° C (F?) हरिवगण BF हला C हलाँ L. 11 BF हत्थि° C हत्थउ° *edd* ल्लिय C हत्थउ° *edd* °रिया C कयलयम्मि ABCF °बोल्ला I 12 *edd* हरियाली F हुव्वाए C हत्थिउ° *edd* य I 13 C हत्थि° BCF ल्लिय B °बोल्ला CF °याली BF हलियारो C हरिवाला B om. हरिताल इति L. 14 BF हखुप्पइ C हकुप्पई FCF हरियाली L. 15 C हत्थिउ° L. 16 BCF हरियालि° C °कयत्थरणा BF हत्थल्लिय° C हल्लत्थिउय BF °या य रसम्मि L. 17 BCF णिंदिय° C °हत्थिउ° C करिंति BCF °बोल

हट्टमहट्टो कल्ले हत्थच्छुहणी णववहूए ।
हरिचंदणं च घुसिणं हत्थिअचक्खुं च वंकदिट्ठम्मि ॥ ६५ ॥

हट्टमहट्टो कल्यः । कल्यो नीरोगदक्षयोः । हत्थच्छुहणी नववधूः । हरिचंदणं कुङ्कुमम् । हत्थिअचक्खुं वक्रावलोकनम् । यथा ।

हरिचंदणपिञ्जरिअ हत्थच्छुहणिं सहीउ सिक्खन्ति ।
हट्टमहट्टं दइअं हत्थिअचक्खूहि पिच्छ तुमयं ति ॥ ५४ ॥ [६५]

सालाहणम्मि हालो हारा लिक्खाइ हालुओ खीवे ।
हिलहिल्लाओ तह वालुआसु हिक्का य रज़गीए ॥ ६६ ॥

हालो सातवाहनः । हारा लिक्षा । हालुओ क्षीबः । हिला तथा हिल्ला वालुकाः । हिक्का रजकी ॥ यथा ।

हालचउर पि हु पिअ असई चइऊण टूइकयहिक्का ।
हारिल्लाहिलावहहालुएहि ही रमइ हिल्लासु ॥ ५९ ॥ [६६]

हिड्डो वामणए हिज्जो कल्ले हित्थहीरणा लज्जा ।
विहुरे हिंडो हिंडाहिडो अ लहरीइ हिल्लूरी ॥ ६७ ॥

हिड्डो वामनः । हिज्जो कल्यम् । भविष्यदतिक्रान्तं च दिनमित्यर्थः । हित्था तथा हीरणा लज्जा । हित्थो लज्जित इत्यन्ये । यद्गोपालः । लज्जितभीतौ हित्थो ॥ त्रस्तवाची तु हित्थशब्दस्त्रस्तशब्दभवः । हिंडो तथा हिंडाहिडो आकुलः । अधोवाचकस्तु हिट्ठशब्दो अधःशब्दभवः । हिल्लूरी लहरी यथा ।

L 1 E °महट्टो C हच्छभुहणी E हत्थत्थहणी E नव° C °वहुए L 2 ABE हत्थिय° C हच्छिय° (F?) A °दिट्ठिम्मि C °दिट्ठमि E °दित्थमि L 3 BCF कल्प । कल्पो B णव° C °वधू L 4 B हत्थिय° C (F?) हच्छिय° L 5 BCF °रिय C 1 hd हत्थचुहणिं 2 hd °छु° L 6 C हट्टमहट्ट BCF दइय B हत्थिय° C (F?) हच्छिय° BF °चक्खुहिं L 7 C °हणमि BF हाला लि° C कखींवे L 8 BF रजगी L 9 BF हारो C हालु उस्तीव BF त्तीव L 10 C वालुका L 11 C दूयकय° L 12 C हिलाविहडा° BCF °लुमहिं C हि राइ हि° L 13 BCF हिंडो C हिझी A रित्थ ही° C हिच्छा° L 14 B विहुरो B हिंडाविडो E हेड्डा° *cdd* य A हिल्लूरी L 15 BF हिडो. C हिझो BCF कल्प B °त्यर्थं C हिच्छा L 16 BCF °भीतो हित्था L 17 C हित्थाहिडो or हिच्छा°

वम्महसरहिल्लूरीहिंत्रा सहि रमसि हिङ्गमणहित्थे ।
हिज्जो आलीण पुरो वहसि अ हिड्डहिडा तु हीरणयं ॥ ६० ॥ [६७]

एकपयगमणकीलाइ हिंचिअं हिंबिअं चेअ ।
हिरडी सउली हिक्किअहीसमणा हेसिअरवम्मि ॥ ६८ ॥

हिंचिअं तथा हिंबिअं एकपदगमनक्रीडा ॥ यदाह । उत्क्षिप्य चरणमेकं यत्र शिशुर्वल्गति क्रीडा । कथिता हिंचिअहिंबिअनामभ्याम् ॥ इति । हिरडी शकुनिका । हिक्किअं तथा हीसमणं हेषारवः ॥ यथा ।

तुज्झ रिऊ हिक्किरहयघणहीसमणे रणे सहिरडिम्मि ।
भरिअसिसुहिंचिओ हिंबिएण णस्सइ सकपटएक्कपओ ॥ ६१ ॥ [६८]

हिक्कासहिरिंबा पङ्कपल्ललेसुं हिसोहिसा फद्धा ।
हिंडोलयं च हिल्लोडणं च खेत्तमिगवारणारावे ॥ ६९ ॥

हिक्कासो पङ्कः । हिरिंबं पल्वलम् । हिसोहिसा स्पर्धा । हिंडोलयं तथा हिल्लोडणं क्षेत्रे मृगनिषेधरवः । हिंडोलं क्षेत्ररक्षणयन्त्रमिति केचित् ॥ यथा ।

हिंडोलएण पइणो णट्ठेसु मिगेसु तुह इह हिरिंबे ।
हिक्कासयच्छि हिल्लोडणेइ जारो हिसोहिसाइ व्व ॥ ६२ ॥ [६९]

हिरिमंथा चणएसुं हीरो सूईणिहे हुडो मेसे ।
हुत्तो ऽभिमुहे हुड्डा पणम्मि हुडुअहुडुमा पवाहधया ॥ ७० ॥

L. 1 BF धम्मह° C °हित्रा BCF हिंडम° L. 2 BF हिज्जे C हिज्जो C पुरो भरि L. 3. E ग-कयय° A हिंचियं BF हिक्किय C हिंचियं 2. hd हिंचिय E हिम्चिय A हिम्पियं BF, C 1. hd. हिंविय C 2. hd हिंचिय E हिम्विय BCF चेय. L. 4 A सउली add हिंकिय° add हेसिय°. L. 5 BF, C 2 hand हिंचियं C 1 hd हिंचिय BF तथा हिंबियं C हिंवियं L. 6. C शिशुर्व-ल्गति BF हिंपिय and om हिंबिश्च C हिंचियहिम्बिय°. L. 7. BCF हिक्किअं BF हेसमण L. 8 C तुज्झ C om रणे BCF सिरिरि° L. 9 BCF भरिय° BF °सिसुहिंचिओ C हिंचिउ BF हिंविएण C हिंविएण L. 10 BF हिक्कासि° A °रिम्बा BEF रिंबा C. 1. hd. °रिम्बा 2 hd °रिम्बा ABEF °ल्ललेसु AB फड्डा C (F') फद्दा E फड्डा L. 11. A हिंडोलय C 1 hd हिंसो° E हिएड्डो° E om च A हिल्लोडण B च A खेत्तमिग° C खित्तमिग° C °रावे. L. 12 B हिरिंप C (F') हिरिम्बं B फड्डां. L. 14 C णट्ठेसु BF om इह BF हिरिंबे C हिरिम्बे. L. 15 C °हिसाहि C 2. hd च L. 16. AC हरिमथा A चणएसु C सारो. L. 17 E हुत्तो ABCF om ऽ B हुड्डा ABEF हुडुय° C om हुडुम

हिरिमंथा चणकाः । हीरो सूचीमुखाभं दार्वादिवस्तु । वज्रवाचकस्तु हीरशब्दः संस्कृतसमः । हरवाचकस्तु हरशब्दभवः । केचित् हीरशब्दं भस्मन्यपि प्रयुञ्जते । हुडो मेषः । हुत्तो अभिमुखः । हुड्डा पणः । हुडुओ प्रवाहः । हुडुमो पताका ॥ यथा ।

हुडसिङ्गहीर मइ कुण हुड्डं जसहुडुम तीइ तुह विरहे ।
णयणा जइ हिरिमथ व्व णंसुहुडुएण सूणया हुत्ता ॥ ६३ ॥ [७०]

हुरुडी विआउआ हुंकयहुंकुरुवा य अञ्जलीए अ ।
पसवपराइ हुलुव्वी हूमो लोहारए जवे हेला ॥ ७१ ॥

हुरुडी विपादिका । हुकओ तथा हुकुरुवो अञ्जलिः । हुलुव्वी प्रसवपरा । हूमो लोहकारः । हेला वेगः ॥ यथा ।

तुह हुकुरुवो कामुअ इमाइ हुरुडीपयाइ हेलाए ।
ज करसि हुकय किर हुलुव्विआहूमिआइ रइलुद्धो ॥ ६४ ॥ [७१]

हेलुक्का हिक्का हेलुअं छिए गणवइम्मि हेरिंबो ।
सप्पसिरकरणिसेहे हेआलं होरणं वत्थे ॥ ७२ ॥

हेलुक्का हिक्का । हेलुअ क्षुतम् । हेरिंबो विनायकः । हेआल सर्पशिरःसज्ञेन हस्तेन निषेधः । सर्पशिरा नाम हस्तकविशेषः । यदाह भरतः । अङ्गुल्यः सहिताः सर्वाः सहाङ्गुष्ठेन यस्य तु । तथा निम्नतलश्चैव स तु सर्पशिराः करः ॥ होरणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

हेलुक्कहेलुअमुहे दुल्ललिए होरणञ्चलविलग्गे ।
हेरिंब पूअन्ती थम्बा बाले करेइ हेआल ॥ ६५ ॥

L 1 C हरिमथा L 3 C 1 hd *om* हुडा मब 2 hd हुडो मास BF हुग पण L 4 BF हुडुमिग° L 5 B जइ रि हि° C हिरमथ च L 6 AC वियाउआ AB °हुकुरवा E °हुकुरुणा *cdd* °लीग य L 7 BF पसच° AC हुलुची C हुमो A लोहयारम L 8 B हकुरवा C (F?) हकुरवा BCF हुलुची. L 9 C हुमो C हेलो L 10 B हकरवो C (F?) हुकुरवो BF कामुय L 11 BF हुरुय C किरि BCF हुलुचिया° BF °हूमियाइ C °हुमियाइ BF °लुडा C °लुद्दा L 12 C हेसुक्का BF हिक्काए A हेलुगं E हेलुअ A छीम E च्छिअए BF °वयमि E °वयम्मि BF हेरिवो C हरम्बो E हेरिम्बा L 13 ABCF हेयालं A वछे C वच्छे E चत्थे L 14 BF क्षत BF हेरिवो C हरम्बो BCF हेयाल L 15 C *om* सर्प°नाम हस्तक° L 16 C *om* सहिता B सहागुष्टेन BF निम्नतल° C निस्त° L 18 C °हेलुयसुह B डल्ल° F डुल्लि° C दुल्लालिप BF °णवल° L 19 BF हरिंव C हरम्ब B अवा C थंवा B बाले C (F?) वाली BF हेयाल C याल (sic)

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र हंदि विषादविकल्पपश्चात्तापनिश्चयसत्यगृहाणार्थेषु । हरे क्षेपसंभाषणरतिकलहेषु । एतौ प्राकृतलक्षणे निपातेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [७२]

हत्थे कीलागहिअम्मि हत्थलो हत्थलोले अ ।
हत्थाभरणे हत्थप्पाहुडए चेअ हत्थोडी ॥ ७३ ॥

हत्थलो हस्ते क्रीडार्थं गृहीतः पदार्थो हस्तलोलश्चेति व्यर्थः । हत्थोडी हस्ताभरणं हस्तप्राभृतं च ॥ [७३]

तुमुलम्मि कोउए हलहलं हडहडो ऽणुरायतावेसु ।
हरपच्चुअं सुमरिए णामोद्देसेण दिसे अ ॥ ७४ ॥

हलहलं तुमुलः कौतुकं च । हडहडो अनुरागस्तापश्च । हरपच्चुअं स्मृतं नामोद्देशेन दत्तं च ॥ [७४]

जङ्घालदीहमन्थरविरएसुं हाविरो होइ ।
हालाहलसद्दो तह मालारे बंभणीए अ ॥ ७५ ॥

हाविरो जङ्घालो दीर्घो मन्थरो विरतश्चेति,चतुरर्थः । हायो जङ्घाल इत्यपि कश्चित् । हालाहलो मालिकः । हालाहला बंभणिका चेति व्यर्थो हालाहलशब्दः ॥ [७५]

रयणावलिखेत्तावणरवेसु हिंडोलणं हिंडोलणयं ।
हेरंबो णायव्वो महिसम्मि अ डिण्डिमे चेअ ॥ ७६ ॥

L 1 *om* A, E अथानें° L 2 C °निश्चयान्यस्य L. 3. C °जक्षणा L. 4 A हच्छकीला° BF हत्थकीलाग ग° but ग del in B C हत्थकीला° *cdd.* °गहियम्मि C हच्छलो A हच्छलोले C हच्छलोले *cdd* य L 5 C हच्छा°हच्छप्पा° or हत्थप्पा° ABCF चेय C हच्छोडी L. 6 C हच्छलो हस्तक्रीडार्थं C हच्छलोलश्चेति. C हच्छोडी. L 7 C °प्राभृते च L 8 C कोउ (sic) After हलहलं C 2. hd. adds हलं BF हडहडो अणुराय° ACE *om* s L 9 A हरपच्चुअ BF °पच्चुग E पच्चुअ BF सुमरिए A नामुद्दे° B नामो° ABF दिसे *cdd* य L 10 BF हलहल C तुमल C हडहडा B °राग ता°. L 12. C 1 hd °दिरविरएसु L 13 C 1 hd मालारे BF बंभणीए *cdd* य L. 14 BF विरतश्चेति L. 15. As to बंभणिका cfr note on VIII, 63 It is with purpose that I have not written बम्भणिका L 16 C °खेत्तावण° B हिंडोलण C (F?) *om* हिंडोलणं CE हिंडोलणयं against metre L. 17 B हेरबा C (F?) हेरम्बो E हेरंबो C णायवो *cdd.* य ABCF चेय.

हिडोलणं तथा हिडोलणयं रत्नावली क्षेत्ररक्षणनादश्चेति द्वावपि द्वयर्थौ। हेरवो महिषो डिण्डिमश्च ॥ [७६]

इत्र रयणावलिणामो देसीसद्दाण संगहो एसो।
वायरणसेसलेसो रइओ सिरिहेमचन्दमुणिवइणा ॥ ७७ ॥

इत्येष देशीशब्दसंग्रहः स्वोपज्ञशब्दानुशासनाष्टमाध्यायशेषलेशो रत्नावलीनामाचार्यश्रीहेमचन्द्रेण विरचित इति भद्रम् ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायामष्टमो वर्गः ॥

L 1 BΓ हिडालणय C हिडान्नणं C रत्नावन्नि C °रत्तणनिनादश्चेति B हेरवो C (Γ?) हेरम्बो L 2 B महिपश्च L 3 *cld* इय BΓ रयणामो E रयणाचन्निनामो L 5 C इत्यशेषदेशी° BCΓ °नामा आचार्य° C आचार्यहेमचन्द्रविरचित BF °विरचित L 7 A °लाया अष्टमो वर्ग गाथा ॥७८०॥॥ श्लोकसख्या ९०५ ॥ ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १५४९ ॥ वर्षे श्री and then the rest of about a line is made illegible but for the end लेखि B इत्या° स्वोपज्ञनत्नानजीमा (sic) देशीशब्दसमहवृत्तौनष्टमो (*sic*) वर्गः। ८॥ छ ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु। छ ॥ लेषकपाठकयामंगल्ल। छ। लिद्दयत पाडे कल्याण। C इत्या° स्वोपज्ञदेशीशब्दसमहवृत्तावष्टमो वर्ग समाप्त ॥८। मन्थाम ३३७० । सवत् १५८७ वर्षे । छ छ। E इति अष्टमो वर्ग ॥ छ ॥ इति श्रीदेसीनाममाल (sic) सपूर्णमिति (sic) भद्र ॥ छ ॥ शुभ भवतु ॥ श्रेयो (ऽ) स्तु लेखकपाठकया ॥ श्री ॥ ॥ देशी नाममालापत्र २० सपूर्ण ॥ १५१५ (?) ऽनाथी(?) ॥ (Γ?)

BOMBAY: PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.